

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 11.02.2019

Pöytäkirjan kansilehti	1
1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
2 § Pöytäkirjan tarkastaminen	4
3 § Kokouksessa saadut selostukset	5
4 § Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat ja päätökset	6
5 § Kaupunginvaltuuston 28.1.2019 pitämän kokouksen täytäntöönpanot	7
6 § Eron myöntäminen Juha Malmille valtuustovaliokunnan jäsenen tehtävästä ja täydennysvaalin toimittaminen	9
7 § Eron myöntäminen Juha Malmille edunvalvontatoimikunnan jäsenen tehtävästä ja täydennysvaalin toimittaminen	11
8 § Eron myöntäminen Juha Malmille Uusi Vantaa -toimikunnan jäsenen tehtävästä ja täydennysvaalin toimittaminen	13
9 § Markku Juntusen luottamustehtävän päättyminen ja Vantaan käräjäoikeuden lautamiehen täydennysvaalin toimittaminen	15
10 § Eron myöntäminen Eeva Helénille Koivukylä-Korson kehittämistoimikunnan jäsenen tehtävästä ja täydennysvaalin toimittaminen	18
11 § Vantaan elinvoima- ja vetovoimaohjelma 2019-2021	20
- Vantaan elinvoima- ja vetovoimaohjelma 2019-2021	22
12 § Kunnan asukkaiden tekemät aloitteet vuonna 2018	50
- Kunnan asukkaiden tekemät aloitteet vuonna 2018	51
13 § Valtuustoaloitteet vuodelta 2018	54
- Valtuustoaloitteet vuonna 2018	55
14 § Yleiskaavaluonnos 2020 (YK0048)	58
- Yleiskaava 2020 luonnos, kartta 11.2.2019	63
- Yleiskaava 2020 luonnos, määräykset 11.2.2019	64
- Yleiskaava 2020 luonnos, selostus 11.2.2019	74
- Yleiskaavaluonnoksen vaihtoehdot Hiekkaharjussa, 28.1.2019	185
- Yleiskaavaluonnoksen vaihtoehdot lentokentän eteläreunassa, 11.2.2019	187
15 § Tiedekeskussäätiön vuoden 2019 avustuksen maksaminen	189
16 § Helsingin hallinto-oikeuden päätös vahinkorahaston asiamiehen päätöstä § 18 /2017 koskevasta valituksesta	191
17 § Vantaan hyvinvointikatsaus 2018	192
- Vantaan hyvinvointikatsaus 2018 esitys	194
- Liikunnasta hyvinvointia -raportti	202
- Vantaan hyvinvointikatsaus 2018 perusindikaattoreiden päivitys	267
18 § Helsingin hallinto-oikeuden päätös nuorisopalveluiden johtajan viran täyttämistä koskevassa asiassa	278
19 § Vastaus Jari Jääskeläisen ja 25 muun valtuutetun aloitteeseen Vantaan Varian rakennusalan neuvottelukunnan työn jatkumiselle	280
- Jari Jääskeläisen ja 25 muun valtuutetun aloite Vantaan Varian rakennusalan neuvottelukunnan työn jatkumiselle	283

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 11.02.2019

20 § Vastaus Ulla Kaukolan ja 29 muun valtuutetun aloite pääurakoitsijan ja suunnittelijan nimen kiinnittämiseksi uuden tai peruskorjatun rakennuksen seinään	288
- Ulla Kaukolan ja 29 muun valtuutetun aloite pääurakoitsijan ja suunnittelijan nimen kiinnittämiseksi uuden tai peruskorjatun rakennuksen seinään	290
21 § Vastaus Eve Rämön ja 56 muun valtuutetun aloitteeseen kotiin tehtävän työntekijöille luotava sosiaali- ja terveystoimen pysäköintilupa	293
- Eve Rämön ja 56 muun valtuutetun aloite kotiin tehtävän työntekijöille luotava sosiaali- ja terveystoimen pysäköintilupa	296
22 § Vastaus Sveta Silvennoinen-Hiiskun ja 23 muun valtuutetun aloitteeseen kaavoituksen tiedottamismenettelyn parantamisesta purkavan saneerauksen hankkeissa	298
- Sveta Silvennoinen-Hiiskun ja 23 muun valtuutetun aloite kaavoituksen tiedottamismenettelyn parantamisesta purkavan saneerauksen hankkeissa	301
Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus	304
Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen	305
Muutoksenhakuohje 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto	306
Muutoksenhakuohje 4. Hankintaoikaisuohje ja valitusosoitus	307
Muutoksenhakuohje 5. Valitus asemakaavan muutosta koskevassa asiassa	312
Muutoksenhakuohje 6. Valitus rakennuskieltoa koskevassa asiassa	313
Muutoksenhakuohje 7. Valitus etuosto-oikeuden käyttämistä koskevassa asiassa	314

Kaupunginhallituksen kokous

Aika 11.2.2019 klo 18.00-21.25
Paikka Kaupungintalo, Tikkurila

Osallistujat

Jäsenet	Läsnä	Varajäsenet	Läsnä
Multala Sari, puheenjohtaja	x	Kortesalmi Marilla	
Tahvanainen Säde, I varapuheenjohtaja	x	Nieminen Irja	
Juurikkala Timo, II varapuheenjohtaja	x	Bulut Emil	
Abdi Faysal	§ 1-22 klo 18.00-21.10	Kähkönen Osmo	
Hakulinen Pentti	§ 1-2 klo 18.00-19.30	Haverinen Soili	
Kaira Lauri	§ 1-13 klo 18.00-19.45	Weckman Markku	§ 14-22 klo 19.45-21.25
Kaukola Ulla	x	Hämäläinen Anu	
Kotila Pirkko	x	Karinen Ville	
Niikko Mika	x	Auvinen Timo	
Norrena Vaula	x	Kuusela Minna	
Orpana Anitta	x	Sieviläinen Marianne	
Puoskari Pentti	x	Särkelä Jussi	
Rokkanen Sakari	x	Kanerva Sami	

Muut osallistujat		Läsnä
Lindtman Antti, valtuuston puheenjohtaja		klo 20.30-21.25
Orlando Carita, valtuuston I varapuheenjohtaja		x
Kauppinen Sirpa, valtuuston II varapuheenjohtaja		x
Viljanen Ritva, kaupunginjohtaja		x
Lipponen Martti, apulaiskaupunginjohtaja		x
Lehto-Häggroth Elina, apulaiskaupunginjohtaja		x
Penttilä Hannu, apulaiskaupunginjohtaja		klo 18.00-20.50
Salminen Jukka T, apulaiskaupunginjohtaja		x
Niinistö Jaakko, apulaiskaupunginjohtaja		klo 18.00-20.35
Rainio Päivi, viestintäjohtaja		x
Ruusula Matti, talousjohtaja vs.		x
Kolju Niina, kaupunginlakimies vs.		x
Valanta José, elinkeinojohtaja		klo 18.00-19.30
Saari Timo, työllisyyspalveluiden johtaja		klo 18.00-19.30
Rantamäki Ronny, projektiasiantuntija		klo 18.00-19.30
Vottonen Janina, hallintosihteeri		x
Jääskeläinen Nelli, pöytäkirjanpitäjä		x

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Sari Multala

Pöytäkirjanpitäjä Nelli Jääskeläinen

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 4.3.2019, Kaupungintalo, Asematie 7, 01300 Vantaa (Tikkurila)

Pykälä 15 tarkastettiin ja hyväksyttiin heti kokouksessa.

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 6.3.2019, Vantaan kaupungin internetsivuilla paatokset.vantaa.fi.

1 § **Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**

Kaupunginhallitus 11.2.2019 § 1

Kaupunginjohtajan esitys:

Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

2 §

Pöytäkirjan tarkastaminen

Kaupunginhallitus 11.2.2019 § 2

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään tarkastaa ja hyväksyä kaupunginhallituksen 28.1.2019 pitämän kokouksen pöytäkirja nro 2/2019.

Päätös:

Päätettiin tarkastaa ja hyväksyä kaupunginhallituksen 28.1.2019 pitämän kokouksen pöytäkirja nro 2/2019.

Kaupunginhallitus 11.2.2019 § 3

Käsittely:

Merkittiin, että kokouksessa saatiin seuraava selostus:

Asia 10 / Vantaan elinvoima- ja vetovoimaohjelma 2019-2021 (kvalt) / RV,
elinkeinojohtaja José Valanta, kysymyksiin oli vastaamassa myös apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö,
työllisyysasioiden johtaja Timo Saari ja ohjelman valmistelusihteerinä toiminut Ronny Rantamäki.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi saatu selostus ja käyty keskustelu.

4 § Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat ja päätökset

RV/JV

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten lähetetty seuraavat pöytäkirjat ja päätökset:

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan päätökset

- §7 Graafinen Finstar -potilastietojärjestelmän version 5.0.12 hankinta (60 115 euroa)
- §9 Sito sovelluksen lisäintegraatiotyön hankinta Matti-sovellukseen (15 800 euroa)
- §10 Suunnittelu- ja kartantuotantojärjestelmä sekä rekisterit -ratkaisun ja kokonaistoimituksen optioiden hankinta (4 114 231 euroa)

Henkilöstöjohtajan päätökset

- §2 Henkilöstökoulutuksen eOppimisen järjestelmän hankinta (280 000 € alv 0 %)

Hankintajohtajan päätökset

- §6 Option käyttöönotto tuore- ja pakastekalan sekä kalavalmisteiden hankinnassa (10 000eur.)
- §8 Korso - Rekolan sosiaali- ja terveysaseman henkilöturvajärjestelmän ja sen kaapeloinnin hankinta (117 342 euroa)

Kaupunginhallitus 11.2.2019 § 4

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainituissa pöytäkirjoissa olevia ottamiskelpoisia päätöksiä ja esittelyosassa mainittuja päätöksiä.

Käsittely:

Merkittiin, että kaupunginjohtaja täydensi esitystään seuraavilla päätöksillä:

Hankintajohtajan päätökset

- §7 Päätös Vantaan kaupungin sähköisten tapahtumien välitysoperaattorin hankinnassa (1 084 982 euroa, alv 0 %)
- §8 Kaupungin osallistuminen Kohti tulevaisuuden toimintakykyisiä kuntakonserneita -projektiin

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan päätökset

- §11 Hoidon tarpeen lisäoptioiden hankinta (308 250 euroa)

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunta pöytäkirja nro 1/29.1.2019

Päätös:

Hyväksyttiin täydennetty esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

5 § Kaupunginvaltuuston 28.1.2019 pitämän kokouksen täytäntöönpanot

RV/HY-L

Kuntalain mukaan kunnanhallitus vastaa valtuuston päätösten täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta (39 §). Päätökset voidaan panna täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman, kuitenkin niin, että täytäntöönpanoon ei saa ryhtyä, jos valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi tai jos valitusviranomaisen kieltää täytäntöönpanon (143 §). Jos kunnanhallitus katsoo, että valtuuston päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, valtuusto on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen, kunnanhallituksen on jätettävä päätös täytäntöön panematta. Asia on tällöin viipymättä saatettava valtuuston uudelleen käsiteltäväksi (96 §).

Kaupunginvaltuusto teki 28.1.2019 päätökset seuraavissa asioissa:

- § 3 Sara Anttilan luottamustehtävien päättymisen, vapaa-ajan lautakunnan jäsenen täydennysvaalin toimittaminen sekä Vantaan kaupungin edustajan nimeäminen Tiedekeskussäätiön valtuuskuntaan
- § 4 Eron myöntäminen Johannes Niemiselle varavaltuutetun tehtävästä
- § 5 Investointimäärärahan muutosesitys osakkeiden ja osuuksien hankeryhmässä 2018
- § 6 Tarkastuslautakunnalle tehdyt sidonnaisuusilmoitukset
- § 7 Lausunto Helsingin seudun liikenteelle (HSL) MAL2019 - suunnitelmaluonnoksesta sekä sen vaikutusten arviointiselostuksesta
- § 8 Vastaus Sade Tahvanaisen ja 38 muun valtuutetun aloitteeseen Tikkurilan torille tarvitaan sosiaalitilat, jätehuolto ja torin alle vedetyt sähköt
- § 9 Vastaus Sirpa Kauppinen ja 34 muun valtuutetun aloitteeseen pistorasioiden saatavuudesta kaupunkiympäristössä
- § 10 Vastaus Sosialidemokraattisen valtuustoryhmän ja 23 muun valtuutetun aloitteeseen toimitilojen turvaamiseksi järjestöille
- § 11 Vastaus Tarja Eklundin ja 25 muun valtuutetun aloitteeseen vanhusasiamies Vantaalle
- § 12 Asemakaavamuutos 002263 sekä tonttijako ja tonttijaon muutos, 61 Tikkurila / Veturipolku
- § 13 Sakari Rokkasen ja Jarno Eskelisen sekä 28 muun valtuutetun aloite korkea rakentamisen lisäämisestä Vantaalle
- § 14 Joel Linnainmäen ja 43 muun valtuutetun aloite lapsiperheköyhyyden torjunnan toimintaohjelmasta
- § 15 Markku Weckmanin ja 7 muun valtuutetun aloite lasten ja nuorten kotiintulosuosituksista
- § 16 Kai-Ari Lundellin ja 11 muun valtuutetun aloite Torikauppiasyhdistyksen tukemiseksi
- § 17 Tanja Vahvelaisen ja Tiina Tuomelan sekä 9 muun valtuutetun aloite koulurauha-asiamiehen viran perustamisesta

Kaupunginvaltuuston pöytäkirja 1/28.1.2019 on kokonaisuudessaan nähtävänä kaupunginvaltuuston extranet-sivuilla ja kaupungin internet-sivuilla.

Kaupunginhallitus 11.2.2019 § 5

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) todeta, että kaupunginvaltuuston 28.1.2019 tekemät päätökset voidaan panna täytäntöön, ja
- b) lähettää päätökset ao. toimialoille toimenpiteitä varten.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia / ao. toimialat

6 §

Eron myöntäminen Juha Malmille valtuustovaliokunnan jäsenen tehtävästä ja täydennysvaalin toimittaminen

RV/LL

Juha Malmi on 28.1.2019 saapuneella kirjeellään pyytänyt eroa valtuustovaliokunnan jäsenen tehtävästä.

Hallintosäännön 23 luvun 1 §:n mukaan valtuusto asettaa vuosittain pysyvän valtuustovaliokunnan käsittelemään valmistelevasti valtuustossa vireillä olevia asioita sekä muita valtuuston työskentelyyn liittyviä kysymyksiä.

Valtuustovaliokunnan jäseninä ovat valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat sekä valtuuston kulloinkin päättämä määrä valtuuston valitsemia jäseniä ja heidän henkilökohtaisia varajäseniään.

Valtuustovaliokunnan puheenjohtajana toimii valtuuston puheenjohtaja ja hänen estyneenä ollessaan valtuuston I varapuheenjohtaja tai valtuuston II varapuheenjohtaja.

Valtuustovaliokunnan kokouksiin osallistuvat asiantuntijoina kaupunginhallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat sekä kulloinkin asian käsittelyn kannalta tarvittavat henkilöt.

Tässä määräyksessä mainitulla valtuustovaliokunnalla ei tarkoiteta kuntalain 35 §:ssä säädettyä valiokuntaa.

Kaupunginvaltuusto on 27.8.2018 § 3 valinnut valtuustovaliokuntaan toimikaudeksi 2018–2019 seuraavat henkilöt:

Antti Lindtman	Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja
Carita Orlando	Kaupunginvaltuuston I varapuheenjohtaja
Sirpa Kauppinen	Kaupunginvaltuuston II varapuheenjohtaja
Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Sakari Rokkanen	Sami Kanerva
Sirkka-Liisa Kähärä	Ulla Kaukola
Emmi Pajunen	Eve Rämö
Niilo Kärki	Kirsi Mäkilaine
Kati Tyystjärvi	Antero Eerola
Patrik Karlsson	Stefan Åstrand
Jouko Jääskeläinen	Tiina Tuomela
Irja Ansalehto-Salmi	Juha Hirvonen
Juha Malmi	Pietari Jääskeläinen

Kaupunginhallitus 11.2.2019 § 6

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle

- a) myönnettäväksi ero Juha Malmille valtuustovaliokunnan jäsenen tehtävästä, ja

- b) toimitettavaksi valtuustovaliokunnan varajäsenen täydennysvaali jäljellä olevaksi ajaksi toimikaudesta 2018–2019.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

7 §

Eron myöntäminen Juha Malmille edunvalvontatoimikunnan jäsenen tehtävästä ja täydennysvaalin toimittaminen

VD/7219/00.00.01.01/2017

RV/LL

Juha Malmi on 28.1.2019 saapuneella kirjeellään pyytänyt eroa edunvalvontatoimikunnan jäsenen tehtävästä.

Kaupunginhallitus asetti toimikunnan 14.8.2017 § 7. Edunvalvontatoimikunnan tarkoituksena on ollut mahdollistaa tiedonvaihto ja keskustelu keskeisistä asioista jo aikaisessa vaiheessa ennen asioiden tuloa viralliseen päätöksentekoon ja toisaalta saada kaupungin edunvalvonnan kannalta olennaisia asioita niin toimikunnan jäseninä olevien luottamushenkilöiden kuin toimikunnan pysyvinä asiantuntijoina toimivien viranhaltijoiden tietoon.

Edunvalvontatoimikuntaan on toimikaudeksi 2017 - 2019 nimetty seuraavat luottamushenkilöedustajat:

Edunvalvontatoimikunta
Antti Lindtman, puheenjohtaja
Sari Multala, varapuheenjohtaja
Irja Ansalehto-Salmi
Jouko Jääskeläinen
Juha Malmi
Kirsi Mäkilaine
Patrik Karlsson
Pirkko Kotila
Sakari Rokkanen
Sirkka-Liisa Kähärä
Vaula Norrena

Tasa-arvolain 4 a §:n 1 momentin mukaan kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimitelmissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia.

Kaupunginhallitus 11.2.2019 § 7

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) myöntää Juha Malmille ero edunvalvontatoimikunnan jäsenen tehtävästä, ja
- b) nimetä edunvalvontatoimikuntaan jäsen jäljellä olevaksi ajaksi toimikaudesta.

Päätös:

Päätettiin

- a) myöntää Juha Malmille ero edunvalvontatoimikunnan jäsenen tehtävästä, ja
- b) valita Timo Auvinen edunvalvontatoimikunnan jäseneksi jäljellä olevaksi ajaksi toimikaudesta.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

8 §

Eron myöntäminen Juha Malmille Uusi Vantaa -toimikunnan jäsenen tehtävästä ja täydennysvaalin toimittaminen

VD/1530/00.01.01.01/2018

RV/LL

Juha Malmi on 28.1.2019 saapuneella kirjeellään pyytänyt eroa Uusi Vantaa -toimikunnan jäsenen tehtävästä.

Kaupunginhallitus on 7.5.2018 § 6 päätöksellään asettanut Uusi Vantaa -luottamushenkilötoimikunnan toimikaudeksi 7.5.2018 – 31.5.2019. Toimikunnan tarkoituksena on valmistella maakunta- ja sote-uudistuksen edellyttämiä muutoksia sekä kaupungin organisaatiomuutosta. Uusi Vantaa -luottamushenkilötoimikuntaan on nimetty seuraavat luottamushenkilöedustajat:

Antti Lindtman puheenjohtaja
Sari Multala varapuheenjohtaja
Sirkka-Liisa Kähärä
Sakari Rokkanen
Emmi Pajunen
Tanja Vahvelainen
Kati Tyystjärvi
Irja Ansalehto-Salmi
Juha Malmi
Jouko Jääskeläinen
Patrik Karlsson

Tasa-arvolain 4 a §:n 1 momentin mukaan kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia.

Kaupunginhallitus 11.2.2019 § 8

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) myöntää Juha Malmille ero Uusi Vantaa -toimikunnan jäsenen tehtävästä, ja
- b) nimetä Uusi Vantaa -toimikuntaan jäsen jäljellä olevaksi ajaksi toimikautta.

Päätös:

Päätettiin

- a) myöntää Juha Malmille ero Uusi Vantaa -toimikunnan jäsenen tehtävästä, ja
- b) valita Timo Auvinen Uusi Vantaa -toimikunnan jäseneksi jäljellä olevaksi ajaksi toimikautta.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

9 § Markku Juntusen luottamustehtävän päättymisen ja Vantaan käräjäoikeuden lautamiehen täydennysvaalin toimittaminen

VD/4963/00.00.01.00/2017

RV/LL

Markku Juntunen on 23.1.2019 saapuneella kirjeellään ilmoittanut muuttaneensa pois paikkakunnalta ja on tämän vuoksi menettänyt vaalikelpoisuutensa luottamustehtäviin Vantaan kaupungilla.

Käräjäoikeuden lautamiehistä annetun lain 2 §:n mukaan lautamiehen tulee olla käräjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluvassa kunnassa asuva Suomen kansalainen, joka ei ole konkurssissa, jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu ja jota on pidettävä sopivana toimimaan lautamiehenä.

Lautamieheksi ei saa valita henkilöä, joka on alle 25-vuotias tai joka on täyttänyt 65 vuotta. Lautamiehenä ei saa olla henkilö, jolla on virka yleisessä tuomioistuimessa tai Rikosseuraamuslaitoksessa taikka joka virassaan suorittaa ulosottotehtäviä, rikosten esitutkintaa taikka tulli- tai poliisivalvontaa, eikä myöskään syyttäjä, asianajaja taikka muu ammatikseen asianajoa harjoittava henkilö.

Käräjäoikeuden lautamiehistä annetun lain 10 §:n mukaan, jos lautamies menettää kelpoisuutensa tai muuten tulee sopimattomaksi lautamiehen tehtävään, käräjäoikeuden on oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetussa kokoonpanossa vapautettava hänet tehtävästään tai määrättävä, ettei lautamies määräaikana saa hoitaa lautamiehen tehtävää. Ennen tehtävästä vapauttamista lautamiehelle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

Käräjäoikeuden lautamiehistä annetun lain 4 §:n mukaan kunnanvaltuusto valitsee lautamiehet valtuuston toimikautta vastaavaksi ajaksi. Jos pääkäsittely on kesken 1 momentissa säädetyn toimikauden loppuessa, lautamiehen tehtävä jatkuu, kunnes asia on käräjäoikeudessa ratkaistu.

Kunnasta valittavien lautamiesten tulee mahdollisimman tasapuolisesti edustaa kunnan väestön ikä-, elinkeino-, sukupuoli- ja kielijakaumaa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään siitä, kuinka useassa istunnossa lautamies voi olla kalenterivuoden aikana.

Oikeusministeriö on määrännyt Vantaan käräjäoikeuden lautamiesten lukumääräksi 60.

Lautamiesten valinnassa tulee korostaa lautamiehen tuomarintehtävää ja että lautamies ei ole poliittisella valtakirjalla toimiva kunnallinen luottamushenkilö, vaan hänen tulee olla riippumaton.

Kaupunginvaltuusto on 12.6.2017 § 23 päätöksellään valinnut Vantaan käräjäoikeuden lautamiehiksi toimikaudeksi 2017–2021 seuraavat henkilöt:

Jäsen
Ralf Asplund
Ann-Christine Teir
Kari Anttila
Mikko Ilmonen
Mervi Luomaniemi

Ilkka Meriläinen
Auli Nevander
Ria Niittynen
Lasse Nikula
Jari Porthén
Hannu Puranen
Outi Tulosmaa
Jorma Venäläinen
Eeva Wetterstrand-Pihola
Markus Aarnio
Virpi Kuorikoski
Nina Ristivehmas
Sari Snygg
Reijo Liimatainen
Kalle Eklund
Hanna Koivula
Vesa-Pekka Meskanen
Jari Kaitosuo
Paula Leppäkoski
Markku Juntunen
Päivi Kosonen-Laakkonen
Eki Pesonen
Tiina-Maaria Päivinen
Juha Lahdensuu
Jukka-Pekka Loppukaarre
Pekka Saastamoinen
Irja Nieminen
Sirkku Salokannel (kv 24.9.2018 § 3)
Kalle Kivimaa
Ulla Pyyvaara
Liisa Huttunen
Eva Tawasoli (kv 27.8.2018 § 4)
Taina Raitanen
Paavo Airaksinen
Pekka Lahtinen
Stiina Tuppurainen
Kai Laaksonen
Heini Salmela (kv 12.11.2018 § 5)
Riitta Hartikka
Tanja Aidanjuuri-Vestala
Seppo Honkaniemi
Teijo Kakko
Jarmo Kiviniemi
Markku Naumanen
Juha Simonen
Minna Vepsäläinen
Peter Nyström (kv 9.10.2017 § 5)

Arto Jääskeläinen
Päivi Perkola
Sirje Kanalanmäki
Helena Taavitsainen
Sirpa Ahonen
Elina Nykyri
Katri Rantala
Pasi Virtala

Kaupunginhallitus 11.2.2019 § 9

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle

- todettavaksi, että Markku Juntunen on paikkakunnalta poismuuton vuoksi menettänyt vaalikelpoisuutensa luottamustehtäviin Vantaan kaupungilla, ja
- toimitettavaksi Vantaan käräjäoikeuden lautamiehen täydennysvaali jäljellä olevaksi ajaksi toimikaudesta 2017–2021.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

10 § Eron myöntäminen Eeva Helénille Koivukylä-Korson kehittämistoimikunnan jäsenen tehtävästä ja täydennysvaalin toimittaminen

VD/6896/00.00.01.01/2017

RV/LL

Eeva Helén on 31.1.2019 saapuneella kirjeellään pyytänyt eroa luottamustehtävistään Vantaan kaupungilla.

Kaupunginhallitus on 14.8.2017 § 18 päätöksellään nimennyt Koivukylä-Korson kehittämistoimikunnan jäseniksi toimikaudeksi 2017–2019 seuraavat henkilöt:

Jäsen	Varajäsen
Eve Rämö, puheenjohtaja	Sonja Sharma
Jari Ahokas, varapuheenjohtaja	Ilkka Hannonen (kh 8.10.2018 § 6)
Urho Lintinen (kh 26.3.2018 § 7)	Aki Härkönen
Eeva Helén	Liisa Tilander
Jarmo Elo (kh 8.10.2018 § 8)	Ari Jussila
Marja-Liisa Kari	Kylli Lappi
Merja-Liisa Vasarainen	Virpi Kuorikoski
Nina Uskola	Eeva Pitkänen
Tuukka Rämö (kh 7.5.2018 § 5)	Eero Untamala (kh 7.5.2018 § 5)
Tuija Haapalainen	Sanna Huuskonen
Visa Tammi	Jouko Suvensalmi

Koivukylä-Korson kehittämistoimikunnan tehtävänä on osaltaan seurata ja keskustella alueen kehittämistoimista maankäytön, rakentamisen ja ympäristön osalta sekä osaltaan edistää asukkaiden osallisuutta. Kehittämistoimikunta kokoontuu 2–3 kertaa vuodessa.

Tasa-arvolain 4 a §:n 1 momentin mukaan kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimitelmissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia.

Kaupunginhallitus 11.2.2019 § 10

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) myöntää Eeva Helénille ero Koivukylä-Korso kehittämistoimikunnan jäsenen tehtävästä, ja
- b) toimittaa Koivukylä-Korson kehittämistoimikunnan jäsenen täydennysvaali jäljellä olevaksi ajaksi toimikaudesta 2017–2019.

Päätös:

Päätettiin

- a) myöntää Eeva Helénille ero Koivukylä-Korso kehittämistoimikunnan jäsenen tehtävästä, ja
- b) valita Koivukylä-Korson kehittämistoimikuntaan jäseneksi Liisa Tilander ja varajäseneksi Karoliina Öystilä jäljellä olevaksi ajaksi toimikaudesta 2017–2019.

Jäsen	Varajäsen
Eve Rämö, puheenjohtaja	Sonja Sharma

Jari Ahokas, varapuheenjohtaja	Ilkka Hannonen (kh 8.10.2018 § 6)
Urho Lintinen (kh 26.3.2018 § 7)	Aki Härkönen
Liisa Tilander (kh 11.2.2019 § 10)	Karoliina Öystilä (kh 11.2.2019 § 10)
Jarmo Elo (kh 8.10.2018 § 8)	Ari Jussila
Marja-Liisa Kari	Kylli Lappi
Merja-Liisa Vasarainen	Virpi Kuorikoski
Nina Uskola	Eeva Pitkänen
Tuukka Rämö (kh 7.5.2018 § 5)	Eero Untamala (kh 7.5.2018 § 5)
Tuija Haapalainen	Sanna Huuskonen
Visa Tammi	Jouko Suvensalmi

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

VD/1242/00.01.02.00/2019

RV/JV/HY-L

Vantaan asukasmäärän kasvu on maamme suurien kaupunkien nopeinta. Uusien työpaikkojen syntyminen hakee myös vertaistaan. Helsinki-Vantaan lentoasemasta on kehittynyt kaupungin ja koko seudun kasvun moottori ja sen sydämessä sijaitseva Aviapolis onkin Suomen nopeimmin kasvava yritysalue.

Vahva kasvu tarkoittaa myös osaltaan vahvaa elinvoimaa. Vantaalla on etulyöntiasema moniin muihin kuntiin nähden juuri väestön kasvun ja ikärakenteen puolesta. Vahva kasvu tarkoittaa myös vahvasti kasvavia palvelutarpeita ja niihin vastaamista. Suuri osa Vantaan uusista asukkaista ovat ulkomaalaistaustaisia ja työpaikoista kasvava osa tulee kansainvälisistä yrityksistä. Kansainvälisyys onkin Vantaan ominaispiirre, niin vahvuuksien kuin haasteidensakin puolesta.

Digitalisaatiossa tekoälyn kehittyminen, esineiden internet ja robotiikka luovat paineita useille keskeisille Vantaan elinkeinoelämän toimialalle. Ansaintalogiikka, työn luonne ja työvoiman osaamisen vaatimukset ovat muutoksessa. Tulevaisuuden haasteisiin pystytään vastaamaan kehittämällä edelleen yhteistyötä yritysten, oppilaitosten ja julkisen sektorin välillä. Sujuvalla yhteistyöllä voidaan paremmin ennakoida tulevat osaamisen tarpeet, luoda kilpailukykyä ja kasvua tehokkaalla kehitys, tutkimus ja innovaatiotoiminnalla sekä vähentää haitallisia ympäristövaikutuksia toimimalla resurssiviisaasti.

Jotta Vantaa voi olla tulevaisuudessa yrittäjyyden metropoli, niin kaupunki tarvitsee vahvistaa asukkaiden yrittäjyyshenkisyyttä ja tarjota sujuvia palveluita yrittäjille ja yrityksille. Osaavan työvoiman tulee kokea Vantaa kotikaupungikseen ja tämä toteutetaan luomalla miellyttävät olosuhteet elää, asua ja tehdä töitä. Vantaa on monella tapaa maineensa vanki ja onkin aika nostaa esiin alueen värikäs historia ja ne monet vetovoiman ja elinvoiman tekijät, jotka kaupungissa ovat vahvoja ja täten vahvistaa myös pitovoimaa.

Toimenpiteet elinvoiman ja vetovoiman lisäämiseksi Vantaalla on koottu seuraavien pääteemojen alle:

- Notkea yritysympäristö
- Rohkeasti kansainvälinen lentokenttäkaupunki
- Ennakoivaa osaamista
- Tapahtumien ja tarinoiden Vantaa

Elinvoima- ja vetovoimaohjelma on jatkoa vuoden 2014-2016 elinvoimaohjelmaan. Uutena lisäyksenä mukaan on nostettu vetovoima sen merkityksen kasvaessa elinvoimaisuuden mahdollistajana. Ohjelma kattaa perinteisen elinkeinopolitiikan keinovalikoiman lisäksi myös osaamisen kehittämisen, tapahtumat ja kaupunkimarkkinoinnin sekä uudet strategiset avaukset.

Ohjelman on valmistellut kaupunginjohtajan 26.04.2018 nimeämä ohjausryhmä. Ohjausryhmään kutsuttiin myös edustajat Vantaan Yrittäjistä, Kauppakamarista, Helsinki Business Hubista sekä YritysVantaasta.

Edellisen ohjelman tavoitteita jatkaen Elinvoima- ja vetovoimaohjelma keskittyy erityisesti elinkeino- ja työllisyyspolitiikan uudistamiseen, vetovoimaisuuden kasvattamiseen ja asukkaiden koulutustason

nostamiseen. Tavoitteena on työpaikkojen kysynnän ja tarjonnan kohtaaminen sekä työpaikkojen määrän lisääminen ja monipuolistaminen.

Elinvoimaohjelmaa on täydennetty kaupungin yrittäjiltä, yrityksiltä, sidosryhmiltä sekä kaupunginhallitukselta saadun evästyksen pohjalta.

Jokaiselle teemalle on määritelty tavoitteet, toimenpiteet, vastuutahot, näiden kumppanit sekä toimenpiteiden aikataulu. Elinvoima- ja vetovoimaohjelman toteuttamista varten laaditaan vuosittain vahvistettava toteutussuunnitelma ja työn etenemisestä raportoidaan sekä kaupunginhallitukselle että kaupunginvaltuustolle vuosittain. Elinvoimaohjelman toteutuksessa hyödynnetään erilaisia kansallisia ja kansainvälisiä rahoitusohjelmia ja kumppanuuksia mahdollisuuksien mukaan.

Kaupunginhallitus 11.2.2019 § 11

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi liitteen mukainen Vantaan elinvoima- ja vetovoimaohjelma 2019–2021.

Käsittely:

Merkittiin, että kokouksen alussa asiaa selosti elinkeinojohtaja José Valanta, jonka lisäksi kysymyksiin oli vastaamassa apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö, työllisyysasioiden johtaja Timo Saari ja ohjelman valmistelusihteerin Ronny Rantamäki.

Päätös:

Päätettiin yksimielisesti jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Liite:

- Vantaan elinvoima- ja vetovoimaohjelma 2019–2021

Täytäntöönpano: kaupunkinkanslia; esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

elinkeinojohtaja José Valanta, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

ELINVOIMA- -OHJELMA

2019 – 2021

SISÄLLYS

- 3** Vantaasta yrittäjyyden metropoli
- 5** Elinvoimainen Vantaa
- 6** Mistä puhumme kun puhumme elinvoimasta
- 9** Vantaan elinvoiman ja vetovoiman kehittämisen kärkiteemat
- 10** Notkea yritysympäristö
- 13** Rohkeasti kansainvälinen lentokenttäkaupunki
- 18** Ennakoivaa osaamista
- 22** Tapahtumien ja tarinoiden Vantaa
- 27** Toimeenpano, seuranta ja raportointi

VANTAASTA YRITTÄJYYDEN METROPOLI

Vantaa kasvaa tällä hetkellä ennennäkemättömällä vauhdilla. Kaupungin asukasluvun ja työpaikamäärän kehitys on maamme suurista kaupungeista nopeinta ja vuosina 2007–2017 Vantaan väestömäärä lisääntyi lähes 34 000 asukkaalla. Samaan aikaan Vantaalle syntyi noin 16 000 uutta työpaikkaa. Erityisenä kasvun moottorina on toiminut jo pitkään Helsinki-Vantaan lentoaseman ympärille kasvanut Aviapolis, josta on vuosien saatossa tullut maamme nopeimmin kasvava yritysalue.

Vantaa on kansainvälinen ja monikulttuurinen kaupunki, jossa puhutaan yli 120 kieltä. Kaupungin asukkaista noin 18 prosenttia on vieraskielisiä, joiden osuus vantaalaisista lähestyy 30 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Tässä kasvavassa joukossa on paljon ihmisiä, joiden osaaminen on arvokasta Vantaalle ja sen tulevalle kasvulle. Vuonna 2018 Vantaalle perustetuista noin 1 500 yrityksestä 37 prosenttia oli maahanmuuttajataustaisten käynnistämiä ja kansainvälisiä yrityksiä kaupungista löytyy lähes 700. Kansainvälisyys näkyy ja tuntuu vahvasti kasvavan kaupunkimme arjessa.

Vantaa kannustaa yrittäjyyteen järjestämällä nuorille yrittäjyyteen valmistavaa koulutusta. Yrityksien kasvumahdollisuuksia parannetaan klusteripohjaisilla yhteistyöverkostoilla, jotka pyrkivät parantamaan oppilaitosten ja yritysten yhteistoimintaa. Kaupunki haluaa toimia alustana erilaisille uusille ja ennakkoluelottomille palvelukokeiluille.

Vantaan tulevaisuuden elinvoima rakennetaan yhdessä. Tällä elinvoima- ja vetovoimaohjelmalla päivitämme tavoitteitamme kaupungin kasvun turvaamiseksi. Ohjelma on laadittu yhteistyössä yritysjärjestöjen, kehityskumppaneiden ja oppilaitosten kanssa. Tavoitteenamme on luoda yrityksille ja yrittäjille selkeät yhden luukun palvelut sekä nopeuttaa asioiden käsittelyä ja parantaa palvelun laatua.

Pääkaupunkiseudun merkitys maamme taloudelle, niin työpaikkojen luojana kuin koulutuksen toteuttajana, on suuri. Pääkaupunkiseudun työvoimatarve vuonna 2030 on 340 000 henkilötyövuotta, mikä tarkoittaa 18 000 työpaikan lisäystä vuosittain. Työelämän osaamistarpeet muuttuvat nopeasti. Tarvitsemme ratkaisuja, joilla voimme vastata työvoimakysynnän ja -tarjonnan väliseen kohtaanto-ongelmaan koulutuksen keinoin.

Vantaa on vetovoimainen ja vahvalla kasvu-uralla oleva kaupunki. Teemme parhaamme, että kaupungin elinvoimaisuus lisääntyy myös jatkossa. Olemme muotoilleet Vantaan elinvoimaohjelman vahvistamaan ja ohjaamaan tätä työtä. Kaupunkimme taloudellisen kasvun tulee olla sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä, minkä vuoksi resurssiviisaus ja kansainvälisyys kulkevat läpileikkaavina teemoina läpi ohjelman.

Vantaan uusi elinvoima- ja vetovoimaohjelma toteuttaa Vantaan kaupungin valtuustokauden 2018–2021 strategiaa, maa- ja asuntopolitiikkaa sekä yleiskaavatyössä tehtyjä linjauksia. Sen toimenpiteet on suunnattu ensisijaisesti palvelemaan elinkeinoelämän ja yritysten edustajia sekä ohjaamaan kaupunkiorganisaation omaa työtä kaupungin elinvoiman kehittämisessä. Haluamme ohjelmalla vahvistaa kaupunkimme hyväksi koettua yritysilmapiiriä entisestään. Valmistelutyötä on toteutettu kiinteässä yhteistyössä yritysten, oppilaitosten, kauppakamarin, Vantaan Yrittäjien, YritysVantaan ja Helsinki Business Hubin sekä asukkaiden, oppilaitosten, kaupungin kumppanuusyhtiöiden ja muiden sidosryhmien edustajien kanssa, Osallistuva Vantaa -mallin mukaisesti. Sen tausta-aineistona on käytetty MDI Oy:n toteuttamaa Vantaan kilpailukykyanalyysiä.

Elinvoimaohjelman erityisinä kohderyhminä haluamme mainita yritykset, potentiaaliset yrittäjät, nuoret, työttömät ja maahanmuuttajat. Ohjelman tavoitteena on turvata, että Vantaan työllisyystilanteen kehitys on koko pääkaupunkiseudun vahvinta. Haluamme huolehtia siitä, että työikäisen väestön osaaminen vastaa työelämän muuttuvia tarpeita, ja että Vantaa tunnetaan entistä houkuttelevampana ja juuristaan ylpeänä tapahtuma-kaupunkina. Työtä näiden tavoitteiden toteuttamiseksi ei tehdä pelkästään kaupunkiorganisaation voimin, vaan vankassa yhteistyössä kumppaneidemme kanssa.

Vantaan elinvoima- ja vetovoimaohjelmaa toteutetaan vuoden 2021 loppuun asti ja sen toteutumisesta raportoidaan vuosittain kaupunginvaltuustolle ja kaupunginhallitukselle. Haluan esittää kaikille ohjelman valmisteluun osallistuneille tahoille parhaimmat kiitokseni panoksestanne sekä kiittää Vantaan päätöksentekijöitä ennakoluulottomuudesta ohjelman linjausten vahvistamisessa.

Tehdään yhdessä Vantaasta yrittäjyyden metropoli!

Ritva Viljanen
kaupunginjohtaja

ELINVOIMAINEN VANTAA

Vantaa kehityksen perustana ja sen kiistattomina vahvuuksina ovat kaupungin sijainti, sen ulkoinen ja sisäinen saavutettavuus sekä niitä tukevat nopeat ja sujuvat liikenneyhteydet. Suomen johtaviin kaupunkitutkijoihin lukeutuvan Timo Aron mukaan kaupungin elinvoima voidaan jakaa pääpiirteittäin vetovoima- ja pitovoimatekijöihin. Vetovoima määrittää kaupungin houkuttelevuuden yritysten ja asukkaiden sijoittumis- tai sijoittamiskohteena. Pitovoimaa edustavat kaupungin viihtyvyys ja toiminnan sujuvuus, jotka pitävät yritykset, työntekijät ja asukkaat kaupungissa.

MISTÄ PUHUMME KUN PUHUMME ELINVOIMASTA

- 1. Väestömäärästä ja väestölisäyksestä**
- 2. Muuttovetovoimasta**
- 3. Rakentamisesta ja asuntotuotannosta**
- 4. Työpaikkojen määrästä ja työpaikkalisäyksestä**
- 5. Yritysverustannasta**
- 6. Yrityskannan määrästä ja lisäyksestä**
- 7. Alueen arvonlisäyksestä ja viennin määrästä**
- 8. Investointien ja pääomien kohdentumisesta alueelle**
- 9. Matkailu-, tapahtuma- ja vierailijakävijöiden määrästä ja lisäyksestä**
- 10. Osaamistason noususta, opiskelijoiden määrästä ja lisäyksestä**
- 11. Muista mitattavista kasvuun liittyvistä tunnusluvuista**
- 12. Muista ei mitattavissa olevista tekijöistä, kuten ilmapiiristä ja tulevaisuususkosta**

Lähde: MDI oy/Timo Aro 2018

Vantaalla on vetovoimaa

Vantaan vahvuudet keskeisillä vetovoiman mittareilla nojaavat alueen yleiseen kehitykseen, kaupungin erinomaiseen sijaintiin ja sen hyvään saavutettavuuteen. Vantaan työpaikkojen määrä on kasvanut viimeisten kymmenen vuoden aikana 7,4 prosenttia ja väestön ennustetaan lisääntyvän seuraavien viiden vuoden aikana 1,8 prosentin vuosivauhdilla. Seuraavan kymmenen vuoden aikana Vantaalle ennustetaan tulevan 40 000 uutta asukasta. Kasvu on kaupungin nykyisen ja tulevan menestyksen perusta, ja sen ytimessä on kyky luoda uusia työpaikkoja sekä pitää yllä vahvaa työllisyyskehitystä. Yritysmäntinen ilmapiiiri, alueen avainyritykset ja niiden ympäriille muodostuneet keskittymät ja yritysklusterit luovat vahvan perustan uudelle kasvuille. Monipuolinen koulutustarjonta vahvistaa alueen osaamispohjaa ja vastaa alueen yritysten työvoimatarpeisiin. Jatkossa erilaisten osaamis-, innovaatio- ja kehitysympäristöjen ja -keskittymien merkitys korostuu yhä vahvemmin alati muuttuvaan toimintaympäristöön sopeutumisessa. Edellisten lisäksi vetovoimassa on kyse myös muista kasvuun liittyvistä mitattavista ja ei-mitattavissa olevista tekijöistä, kuten kaupungin kehitysmänteydestä, yleisestä ilmapiiiristä ja asukkaiden ja yritysten tulevaisuususkosta.

Vantaan Aviapolis sijaitsee maamme keskeisten liikennevirtojen solmukohdassa. Se on maamme voimakkaimmin kasvava työpaikkakeskittymä ja jo nyt pääkaupunkiseudun toiseksi suurin työpaikkakeskittymä. Vahvasti lisääntyvä lentoliikennetoiminta, Vuosaaren satama sekä valtion ja kaupungin yhteiset toimet raide- ja maantieliikenteen edistämiseksi ovat lisänneet Vantaan houkuttelevuutta niin yritysten kuin asukkaiden sijoittumis- ja sijoituskohteena. Kansallisessa kontekstissa kaupunkimme kasvun osatekijät ja sijaintimme ovat vertailujen kärkitasoa.

Vantaan koulutus- ja osaamistasossa riittää vielä paljon kehitettävää, kun niitä verrataan maamme muihin suuriin kaupunkeihin. Vantaan tulee kiinnittää erityistä huomiota toimenpiteisiin, jotka tähtäävät kaupungin koulutustason nostamiseen ja osaamisen infrastruktuurin kehittämiseen. Kaupungin roolia liikunta-, kulttuuri- ja tapahtumakaupunkina tulee edelleen kehittää.

Pitovoimaa tulee lisätä

Vantaan nopeassa kasvussa, kehyskuntaluonteessa ja monikeskuksisessa kaupunkirakenteessa piilee omia haasteitaan. Vaikka lentokenttä ja erinomaiset liikenneyhteydet maailmalle ja muualle Suomeen ovat kaupunkimme vahvuuksia, niin ilman suunnitelmallista, erottuvaa ja pitkäjänteistä otetta Vantaa saattaa jäädä

Tiesitkö, että...

- Vantaalla oli 110 784 työpaikkaa vuonna 2016.
- Vantaalaisissa työpaikoissa lähes 60 % työntekijöistä tulee muualta kuin Vantaalta.
- Vantaalaisista työllisistä työntekijöistä vajaalla puolella oli työpaikka Vantaalla.
- Toimialoista eniten työpaikkoja Vantaalla on tukku- ja vähittäiskaupassa (22 553), kuljetuksessa ja varastoinnissa (16 804) ja teollisuudessa (12 422).
- Suurimmat työpaikka-alueet: Aviapolis (36 757) Tikkurila (23 123) Myyrmäki (22 813).
- Vantaan asukasluku kasvoi 2,3% ja on vuoden 2018 lopussa yhteensä 228 166 asukasta

naapureidensa varjoon kaupunkien vetovoimassa. Siksi meidän tulee panostaa nykyistä enemmän markkinointi- ja mainetöihin, omien asukkaidemme ja toimijoidemme kulttuuri-, liikunta- ja elämyspalveluihin sekä hyödyntää tehokkaammin monikulttuurisuudesta ja kansainvälisyydestä kumpuavat resurssit.

Vantaan vetovoima saa paljon huomiota, mutta vähintään yhtä merkittävä asia on kaupungin ja sen asuinalueiden pitovoima. Eli se, mikä tekee alueesta kiinnostavan ja hauskan ja millaisista tekijöistä rakentuu alueen asukkaiden helppo, sujuva ja onnellinen arki. Pitovoimaisuuteen vaikuttavat asukkaiden omakohtaiset tiedot, havainnot ja kokemukset omasta lähiympäristöstään. Paikan laadussa korostuu puolestaan tyytyväisyys palveluihin, omaan asuin- ja elinympäristöön sekä tunne osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksista.

Kulttuuri, luovat alat ja niihin liittyvät moninaiset palvelut työllistävät ja luovat yrittäjyyttä. Samoin yrittäjyyttä ja elinvoimaa Vantaalle luovat myös kehittyvä tapahtumatuotanto sekä uudet ravintola- ja makuelämyksiin perustuvat hankkeet. Tästä syystä haluamme nostaa entistä voimakkaammin esiin kulttuurin ja tapahtumapalveluiden merkitystä Vantaan elinvoimalle.

Edellä kerrotun pohjalta olemme tunnistanee elinvoima- ja veto-voimaohjelman kärkiteemoiksi seuraavassa esiteltävät kehittämiskohteet sekä määritelleet niille kullekin omat toimenpiteet, aikataulut sekä vastuutahot. Mainitut neljä kärkiteemaa ovat: 1) notkea toimintaympäristö, 2) rohkeasti kansainvälinen lentokenttäkaupunki, 3) ennakoivaa osaamista ja 4) tapahtumien ja tarinoiden Vantaa. Seuraavilla sivuilla esitellään niiden sisältö ja toimenpiteet tarkemmin.

”

Vantaa on
Suomen nopeimmin
kasvava kaupunki.”

VANTAAN ELINVOIMAN JA VETOVOIMAN KEHITTÄMISEN KÄRKITEEMAT

NOTKEA YRITYSYMPÄRISTÖ

Yrityksille suunnattujen palveluiden tulee toimia kitkatta, asiakaslähtöisesti ja yhden luukun periaatteella. Ratkaisevan tärkeää on palveluiden toimivuus ja laatu. Palveluiden tulee olla selkeitä ja saatavissa tarvittavilla kielillä ja määräajassa. Yhteystietojen on oltava ajantasaisia ja palveluiden mahdollisimman pitkälle myös personoituja. Hyvän asiakaspalvelun edellytyksinä ovat työtä ohjaavat ja selkeästi määritellyt kaupunkitasoiset tavoitteet, hiotut palveluprosessit, jatkuva itsearviointi sekä henkilökunnan riittävä koulutus. Kaupungin palvelulupauksen mukaisesti asiakkaiden kysymyksiin tartutaan ja vastataan määräajan sisällä.

Kaupunginosista ja niiden palveluista sekä eri yritysalueista tarvitaan ajantasaista materiaalia alueiden profiloinnin, markkinoinnin sekä sijoittumispalveluiden helpottamiseksi. Tämä on välttämätöntä erityisesti kansainvälisten yritysten houkuttelussa. Siksi on tärkeää osata kertoa yritysten ja henkilöstön arjen sujuvuutta helpottavasta asumis-, koulutus- ja palvelutarjonnasta sekä kullakin keskeisellä alueella että Vantaalla yleisemmin.

Haluamme Vantaalla panostaa uusien, innovatiivisten palveluiden kehittämiseen. Näin pystymme paremmin vastaamaan yritysten ja asukkaiden tarpeisiin kustannustehokkaalla ja joustavalla tavalla. Innovatiivisuudella tavoitellaan Vantaalle hyödyllisiä rakenteellisia muutoksia sekä rohkaistaan etsimään uusia tapoja toimia. Palveluinnovaatioiden kehittämisessä kansain-

Vantaalla on yli

650

kansainvälistä
yritystä.

välisillä kontakteilla, verkostoilla sekä vertailukehittämisellä on merkittävä rooli. Tässä tulee hyödyntää kansainvälistä hankera-
hoitusta ja kokemustenvaihtoa aiempaa tehokkaammin.

Vantaa haluaa olla hiilivapaa, resurssiviisas ja jätteen kaupunki vuoteen 2030 mennessä. Lisäämme vuorovaikutusta asukkaiden ja yritysten kanssa edistääksemme ympäristötavoitteiden toteutumista. Tämän työn kärkenä kaupunki toteuttaa erilaisia rohkeita kokeiluja.

Osa elinvoimaisen kaupungin viihtyvyyttä ovat myös toimivat pysäköintiratkaisut. Pysäköinti-investointeja tulee järkeistää, niihin liittyviä kaupallisia palveluita kehittää sekä samalla mahdollistaa rakennettujen pysäköintipaikkojen varaaminen nykyistä tehokkaampaan käyttöön. Tästä syystä Vantaa selvittää mahdollisuutta siirtyä nykyisestä pysäköintivaihtoehdosta entistä laajempaan keskitettyyn pysäköintipalvelumalliin. Tavoitteena on, että pysäköintilaitoksista muodostuu jatkossa logistisesti hyvillä paikoilla sijaitsevia liikennekeskuksia, jotka mahdollistavat muun muassa kaupallisten palvelujen sijoittumisen samaan kokonaisuuteen pysäköinnin kanssa.

Rohkeat grittäjät ovat usein keskeinen innovaatioiden lähde. Uusien ideoiden kokeilu ja ratkaisujen etsiminen on riskialtista. Kaupunki voi luoda puitteita onnistumiselle ja riskien vähentämiselle. Erilaiset yhteistyöverkostot ja -tilat uusien grittäjien, oppilaitosten ja jo toimivien yritysten kesken voivat olla toimiva ratkaisu uuden kasvun ja hallitun riskinoton mahdollistamiseksi. Lisäksi Vantaan tulee huolehtia toimivasta ja riittävästi resursoidusta alkavien yritysten perustamisneuvonnasta.

Yhteistoimintaa saman toimialan eri yritysten sekä tutkimus- ja koulutusorganisaatioiden kesken on pidetty tärkeänä uuden kasvun lähteenä. Tällaisen klusterityön tavoitteena on sujuvoittaa osaamisen ja yritysten tarpeiden kohtaamista sekä luoda puitteita osapuolia hyödyntävälle kehitykselle. Vantaalla vahvoina ja kiinnostavina toimialaklustereina on tunnistettu muun muassa logistiikka ja ilmailu, korkean osaamisen tuotanto, ruoka ja juoma sekä kiinteistöhallinta. Näiden toimialakohtaisten klustereiden lisäksi kaupungissa toimii erilaisia alueellisia yritysyritysyhteistyöryhmiä, joista keskeisimpiä ovat Aviapolis, Vantaankoski-Vehkala, Petikko-Varisto sekä oraalla oleva Kiilan alueen kiertotalouskeskittymä. Klustereilla ja yritysyritysyhteistyöryhmillä kaupunki pyrkii myös vastaamaan ilmastonmuutoksen ja hiilineutraalisuustavoitteiden haasteisiin toteuttamalla yhdessä yritysten ja oppilaitosten kanssa resurssivisauden tiekarttaan kirjattuja toimenpiteitä sekä niitä edistäviä tekoja.

Vantaalla on yli

110 000

työpaikkaa
(12/2016).

Toimenpiteet

1. KAUPUNGIN YRITYSPALVELUT TUTUIKSI JA RIPEIKSI		
Toimenpide Yrityspalveluissa otetaan käyttöön yhden luukun periaate.	Vastuutahot ja kumppanit ELINKEINOPALVELUT, kaupungin-kanslia, maankäyttö, tietohallinto, työllisyyspalvelut, kuntalaispalvelut ja Vantaa-info.	Aikataulu Malli käytössä 2019
2. LISÄTÄÄN VANTAAN KIINNOSTAVUUTTA SISOITTUMISKOHTENA		
Toimenpide Tuotetaan ajankohtaista markkinointimateriaalia yritysalueista suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.	Vastuutahot ja kumppanit VIESTINTÄ, maankäyttö, elinkeinopalvelut.	Aikataulu 2019-2021
3. KEHITÄMME VANTAALLE KIERTOTALOUSKLUSTERIN		
Toimenpide Käynnistetään Vantaan kiertotalousklusteri.	Vastuutahot ja kumppanit MAANKÄYTTÖ, hankintakeskus ja elinkeinopalvelut.	Aikataulu Aloitus 2019
4. RAKENNETAAN VANTAALLE SUJUVAN PYSÄKÖINNIN MALLI		
Toimenpide Kaupunki järjestää keskitettyjä pysäköintiratkaisuja ja selvittää pysäköinti palveluna -mallisen toiminnan toteuttamista.	Vastuutahot ja kumppanit MAANKÄYTTÖ ja konsernihallinto.	Aikataulu Esitys valmis 12/2019.
5. LISÄTÄÄN UUSIEN YRITYSTEN PERUSTAMISTA		
Toimenpide Vauhditetaan yrityshautomojen ja -kiihdyttämöjen syntyä Vantaalle sekä turvataan yritysneuvonnan riittävät resurssit.	Vastuutahot ja kumppanit ELINKEINOPALVELUT, YritysVantaa, TE-toimisto, Vantaan Yrittäjät, Kauppakamari ja oppilaitokset.	Aikataulu 2019-2021
6. TOTEUTETAAN VANTAALAINEN YRITYSKEHITTÄMISEN KLUSTERIMALLI		
Toimenpide Rakennetaan 3-4 kpl vantaalaisista yrityksistä, oppilaitoksista ja kaupungin edustajista koostuvaa kärkiklusteria	Vastuutahot ja kumppanit ELINKEINOPALVELUT, työllisyyspalvelut, sivistystoimi ja maankäyttö.	Aikataulu 2019-2021

ROHKEASTI KANSAINVÄLINEN LENTOKENTTÄKAUPUNKI

Hyvä saavutettavuus ja sujuvat liikenneyhteydet houkuttelevat alueelle investointeja ja uusia yrityksiä. Nämä ovat pitkään olleet Vantaan vahvuuksia ja niitä tulee edelleen määrätietoisesti kehittää. Lisäksi kaupungin elinvoimaa voidaan vahvistaa tukemalla yritysten kasvua ja kansainvälistymistä sekä lisäämällä kaupungin houkuttelevuutta kansainvälisten yritysten silmissä.

Vantaalle lentokenttä ja siihen liittyvä logistiikka ovat sen elinvoiman moottori. Kansainväliset yhteydet, osaavan työvoiman saatavuus sekä laadukkaat asuinalueet tekevät Vantaasta houkuttelevan yritys ympäristön niin kotimaisille kuin kansainvälisille yrityksille ja heidän työntekijöilleen. Kansainvälisiä osaajia saadaan houkuteltua vahvistamalla kaupungin muutovetovoimaa ja helpottamalla kansainvälisten opiskelijoiden työllistymistä opintojen jälkeen. Huomioimalla nykyisiä kansainvälisiä opiskelijoita nykyistä paremmin sekä pyrkimällä madaltamaan heidän työllistämiskynnystään on mahdollista saada uusia potentiaalisia osaajia yritysten ja muiden työnantajien voimavaraksi.

Helsinki-Vantaalla oli yli

20 milj.

lentomatkustajaa
vuonna 2018.

Koko perheen viihtyminen uudessa kulttuurissa ja kaupungissa on yksi merkittävimpiä syitä jäädä uuteen maahan tai lähteä sieltä. Tavoitteenamme on oltava tulijoiden tutustuttaminen vantaalaiseen arkeen, kulttuuriin ja yhteisöön. Asukkaiden ja yritysten viihtymisen parantamiseksi tarvitaan yhteistyötä oppilaitosten ja muiden sidosryhmien kanssa kaupunkiin muuttaville asukkaille, yrityksille, opiskelijoille ja maahanmuuttajille räätälöityjen palvelukokonaisuuksien kehittämiseksi. Tämä asiakaslähtöisyyttä lisäävä ote toteutuu siten, että tietoa saa mahdollisimman helposti, usealla kielellä ja yhdestä paikasta. Yhtä tärkeää kuin osaajan tarpeisiin vastaaminen on hänen läheistensä tarpeiden huomioiminen. Toimivat palvelut tarvitaan koko perheelle.

Ulkomailta saapuvien yritysten sekä niiden työntekijöiden ja heidän perheidensä sopeutumisen uuteen maahan ja toimintaympäristöön tulee sujua mahdollisimman kitkatta. Siksi ulkomailta saapuvien työntekijöiden lasten ja nuorten koulutusmahdollisuudet Vantaalla tulee varmistaa tarjoamalla perusopetusta, lukio-koulutusta ja ammatillista koulutusta englanninkielisenä. Tulevien vuosien tavoitteena on luoda englanninkielisen opetuksen polku esiopetuksesta aina toisen asteen koulutukseen asti.

Osaajien saatavuus on yksi yritysten kasvun ja kansainvälistymisen merkittävimmistä haasteista. Myös monet vantaalaiset yritykset kilpailevat parhaista osaajista muun maailman kanssa, minkä lisäksi monet start-up -yritykset muodostuvat kansainvälisistä tiimeistä. Vantaalla on ulkomaisia opiskelijoita, korkeakoulutettuja kansainvälisten osaajien perheenjäseniä sekä maahanmuuttajia, jotka eivät ole osaamistaan vastaavissa tehtävissä.

Monet eurooppalaiset kaupungit ovat mukana erilaisissa verkostoissa edistääkseen kansainvälisten osaajien saamista alueelleen. Myös Vantaa on mukana kansallisessa Talent boost-toimenpideohjelmassa, jossa kehitetään koordinoituja palvelukokonaisuuksia kansainvälisten osaajien houkutteluun sekä kiinnittämiseen. Tätä toimintaa tukemaan Vantaalle kehitetään aktiivisesti uusia palveluita ja toimintamalleja sekä kaupunkimarkkinointia.

Ulkomaalaistaustaisilla vantaalaisilla on paljon hyödyntämätöntä osaamista, kielitaitoa sekä kansainvälisiä verkostoja. Tästä syystä on tarpeellista kehittää koulutus- ja työllistämiskäytäntöjä ja parantaa maahanmuuttajataustaisten mahdollisuuksia työllistyä myös kaupungin palvelukseen. Vantaan kaupunki on mukana opetushallituksen rahoittamassa Osaaminen käyttöön -hankkeessa.

Kansainvälisesti houkuttelevaa ilmapiiriä voidaan luoda ja vahvistaa elävillä kaupunkikeskustoilla. Monipuoliset kaupunkikeskustat, joissa on paljon asukkaita ja työpaikkoja sekä julkisia ja

Tiesitkö, että...

Vuonna 2018
Helsinki-Vantaan
lentoaseman läpi kulki
200 000 tonnia rahtia.

Miljoonan uuden lento-
matkustajan arvioidaan
luovan 1 000 uutta työ-
paikkaa.

Lähde: Finavia

yksityisiä palveluita, ovat vetovoimaisia ja viihtyisiä. Asuntorakentaminen keskittyy etenkin Vantaan kaupunginosakeskuksiin. Vuonna 2017 niihin valmistui yhteensä 235 000 neliökilometriä asuinrakennuksia. Työpaikkojen ja palveluiden rakentaminen jäi määrältään puoleen asuntorakentamisesta.

Tällä hetkellä jalankulkuvirtojen ohjaus on vielä vähäistä, eivätkä yrittäjien ja rakennuttajien tarpeet aina kohtaa toivotusti. Kivijalkaliiketilojen määrän vähäisyys ja niiden pienuus ovat tällä hetkellä haaste Vantaan kaikilla keskusta-alueilla. Siksi kaupunkikeskustojen rakentamista ohjaamaan tarvitaan uudenlainen kivijalkatilojen organisointi ja hankejohtamisen toimintamalli, jossa kokonaisvastuu ja -resurssit on selkeästi kohdistettu.

Aviapolis on Vantaan ikkuna maailmalle ja lentoaseman kautta siltä kansainvälisille markkinoille. Suuret matkailijamäärät eivät ole toistaiseksi hyödyntäneet Vantaan palvelutarjontaa parhaalla mahdollisella tavalla. Tämän vuoksi Aviapoliksen elävöittämiseksi tulee löytää yhdessä yritysten kanssa uusia mahdollisuuksia tarjota palveluita niin tilapäisillä kuin pysyvilläkin konsepteilla. Tämän edellytyksenä on, että alueella liikkumista sujuvoitetaan sekä opasteita ja niiden näkyvyyttä parannetaan erilaisin innovatiivisin keinoin.

Kaupungillamme on kilpailukykyinen kontakti Aasian markkinoille erinomaisten lentoyhteyksien vuoksi sekä toimiva ystä-

110%
Vantaan työpaikka-
omavaraisuus
(1/2017).

vyskaupunkiyhteistyö kiinalaisen Jinanin kanssa. Keväällä 2019 avattavan suoran lentoreitin myötä meillä on entistä paremmat mahdollisuudet lisätä vantaalaisten yritysten tietoisuutta Jinanin ja Shandongin maakunnan kaupallisista mahdollisuuksista yhteistyössä Jinanin Vantaa-toimiston kanssa. Uusien osajien ja yritysten haku Vantaalle synkronoidaan kaupungin kaavoituksen kanssa ja parannetaan kaupungin sisäisten tulosalueiden yhteistyötä asiakaslähtöisen toimintatavan saavuttamiseksi.

Seutuyhtiö Helsinki Business Hubin investointien houkuttelu on kohdentunut uusiin asiakkuuksiin ulkomailla. Järjestelmällistä toimintamallia Vantaalla jo sijaitsevien ulkomaisten yritysten investointien kasvattamiseksi ei ole vielä täysimittaisesti hyödynnetty. Vantaan kaupunki tiivistää yhteistyötään Helsinki Business Hubin kanssa tavoitteenaan rakentaa muun muassa Kööpenhaminassa toiminnassa oleva after-sales -malli, jossa kaupungissa jo olevia ulkomaisia yrityksiä hyödynnetään niiden investointien lisäämiseksi ja uusien ulkomaisten yritysten tavoittamiseksi.

159 M€

Vantaan investointitaso
vuonna 2019.

Toimenpiteet

7. KAUPUNGIN KANSAINVÄLISTYMISTÄ TUETAAN		
Toimenpide Otetaan englantia Vantaan kaupungin kolmanneksi palvelukieleksi.	Vastuutaho ja kumppanit KAUPUNGINKANSLIA	Aikataulu 2021
8a. HELPOTETAAN KANSAINVÄLISTEN OPISKELIJOIDEN JA TYÖNTEKIJÖIDEN KOTOUTUMISTA VANTAALLE		
Toimenpide Rakennetaan Tervetuloa Vantaalle - paketit kaupunkiin muuttaville kansainvälisille opiskelijoille ja yrityksille työntekijöineen.	Vastuutaho ja kumppanit KAUPUNGINKANSLIA, toimialat, sidosryhmät ja ko. palveluja tarjoavat yritykset.	Aikataulu 2019
8b. VAHVISTETAAN PKS-YHTEISTYÖTÄ KANSAINVÄLISTEN OSAAJIENTEN HOUKUTTELUSSA		
Toimenpide Kehitetään kansainvälisten osajien houkuttelua, hyödyntämistä ja asettautumista tukevia palveluita yhdessä Helsingin, Espoon sekä valtionhallinnon toimijoiden kanssa (Talent boost).	Vastuutaho ja kumppanit ELINKEINOPALVELUT, kaupunginkanslia, työllisyyspalvelut.	Aikataulu 2019–2021
8c. LISÄTÄÄN LUKIO- JA AMMATILLISTA KOULUTUSTA ENGLANNIN KIELELLÄ		
Toimenpide Englanninkielistä kurssitarjontaa lisätään merkittävästi 2. asteella.	Vastuutaho ja kumppanit SIVISTYSTOIMI.	Aikataulu 2019–2021

8d. ULKOMAALAISTAUSTAISTEN POTENTIAALI PAREMMIN KÄYTTÖÖN		
Toimenpide Ulkomaalaistaustaisten osuus kaupungin työntekijöistä lisääntyy 50 %:lla valtuustokauden aikana.	Vastuutaho ja kumppanit HENKILÖSTÖKESKUS, työllisyyspalvelut	Aikataulu 2019–2021
9. VAHVISTAMME KAUPUNGIN KANSAINVÄLISTÄ NÄKYVYYTTÄ		
Toimenpide Rakennetaan kansainvälisten yritysten houkutteluun keskittyvä markkinoinnin toimenpideohjelma.	Vastuutaho ja kumppanit VIESTINTÄ, elinkeinopalvelut, maankäyttö, Jinan Vantaa -toimisto, Jinanin kaupunki, Helsinki Business Hub ja Business Finland.	Aikataulu Valmis 12/2019
10. KAUPUNKIKESKUSTOISTA VIIHTYISÄT JA ELINVOIMAISET		
Toimenpide Rakennetaan uusi hankejohtamisen malli paikallisia palveluita ja kivijalkatiloja tukevien, julkista taidetta hyödyntävien ja käveltävien keskustojen toteuttamiseksi.	Vastuutaho ja kumppanit MAANKÄYTTÖ	Aikataulu Selvitys valmis 2020
11. AVIAPOLIKSEN PALVELUT JA KOhteet NÄKYVÄKSI		
Toimenpide Toteutetaan Aviapolikseen siirrettävä vierailijakeskus ja parannetaan alueen opastusta ja innovatiivista valaistusta.	Vastuutaho ja kumppanit MAANKÄYTTÖ, elinkeinopalvelut, kulttuuripalvelut ja hankintakeskus	Aikataulu 2019–2021
12. VAHVISTETAAN KAUPUNGIN ASEMAA KANSAINVÄLISISSÄ VERKOSTOISSA		
Toimenpide Vahvistetaan Vantaan asemaa kansainvälisten lentokenttäkaupunkien verkostoissa kohdennetuilla seminaari- ja messuesiintymisillä.	Vastuutaho ja kumppanit ELINKEINOPALVELUT, viestintä, maankäyttö, kaupunginkanslia, Business Finland ja Helsinki Business Hub.	Aikataulu 2019–2021
13. HYÖDYNNETÄÄN VANTAALLA JO OLEVIA ULKOMAIKSI YRITYKSIÄ INVESTOINTIEN LISÄÄMISEKSI		
Toimenpide Rakennetaan after sales -toimintamalli Vantaalla jo oleviin ulkomaisiin yrityksiin yhteistyössä Helsinki Business Hubin kanssa.	Vastuutaho ja kumppanit ELINKEINOPALVELUT, Helsinki Business Hub ja Business Finland	Aikataulu Malli valmis 12/2019

ENNAKOIVAA OSAAMISTA

Tulevaisuuden työelämän osaamisvaatimukset muuttuvat hyvin nopeasti ja tulevaisuuden osaajalta odotetaan halua ja kykyä jatkuvaan oppimiseen. Vantaalaisten osaamistason nostoon, yritysten koulutustarpeiden huomioimiseen ja niiden kautta kaupungin kilpailukyvyn kasvuun voidaan vaikuttaa monin eri tavoin. Näitä ovat niin koulutuspaikkojen uudelleen painottaminen, yritysten kanssa tehtävät yhteistyö- ja koulutustarvekartoitukset, edellisten perusteella räätälöidyt koulutuspaketit sekä korkeamman asteen koulutuspaikkojen ja opintotarjonnan lisääminen.

Sujuvan oppilaitosyhteistyön tavoitteena on varmistaa yrityksille tulevaisuuden osaajia ja valjastaa opiskelijoiden innovointikyky paremmin yritysten hyödynnettäväksi. Vantaalla toimii monia koulutuksen järjestäjiä, joiden tiiviillä verkostoyhteistyöllä voidaan vastata kasvaviin osaamistarpeisiin eri asteilla ja eri opintoaloilla: Vantaan ammattiopisto Varia, Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Mercuria, Laurea-ammattikorkeakoulu, Metropolia Ammattikorkeakoulu, Careeria (ent. Edupoli) sekä Työtehoseura.

Vantaalla kokeillaan toimialakohtaisia yritysklustereita yritysten, oppilaitosten ja kaupungin välisen yhteistyön edistämiseksi. Yritysklustereilla vahvistetaan Vantaan jo entuudestaan vahvoja aloja, tuetaan näiden kilpailukykyä ja kansainvälistymistä sekä

”

**Osaamistason
nostamisessa
Vantaalla riittää
vielä töitä.”**

autetaan uusien, nousevien alojen kasvua. Vantaalle on tärkeää turvata kasvavassa kaupungissa tarvittava osaaminen. Erityisen tärkeää tämä on ilmailualalla, jossa ammatillisen toisen asteen oppilaitosten, ammattikorkeakoulujen, tiedeyliopistojen sekä lentokenttäalueen lupakirjakoulutusta tarjoavien organisaatioiden sekä yritysten yhteistyönä lähdetään rakentamaan Vantaalle lentoliikenteeseen ja tulevaisuuden liikkumiseen keskittyvää verkosto-oppilaitosta, Aviapolis-akatemiaa.

Aktiivisia työllistämistoimia

Yli 300 päivää työmarkkinatuella olleet sekä yli 12 kuukautta työttömänä olleet alle 30-vuotiaat ovat jatkossa Vantaalle keskeisiä kohderyhmiä. Heitä pyritään entistä järjestelmällisemmin työllistämään joko kumppanuusyrityksiin tai kolmannen sektorin palvelukseen. Tämä voidaan toteuttaa joko hankkimalla palvelu avoimilta markkinoilta tai perustamalla tarkoitusta varten kuntaomisteinen yhtiö.

Vantaalla keskitytään nuoriso-, maahanmuuttaja- ja pitkäaikaisytyöttömyyteen yhteistyössä työnantajien, oppilaitosten, työvoimaviranomaisten ja kaupungin kesken. Kynnys palkata maahanmuuttajia tai pitkäaikaistyöttömiä on edelleen korkea, vaikka useilla aloilla kärsitään samaan aikaan työvoimapulasta. Tämän vuoksi Vantaalla kartoitetaan mahdollisuudet työllistää työttömiä edelleen yrityksiin ja kolmannen sektorin palvelukseen.

Nuorison määrän odotetaan lähivuosina edelleen kasvavan pääkaupunkiseudulla. Työvoimatarpeeseen vastaaminen edellyttää toimivan nuorisokoulutuksen ohella panostusta niin maahanmuuttajien tehokkaaseen kotoutumiseen kuin monipuoliseen aikuiskoulutukseen. Maahanmuuttajien määrä jatkaa alueella kasvuaan, minkä rinnalla myös syrjäytyneiden sekä kouluttamattomien nuorten aikuisten määrän ennakoitaan lisääntyvän. Vantaan osaamis- ja koulutustason nostamistavoitteessa tulee siksi huomioida kaupungin suuri ulkomaalaistaustaisten määrä ja erityistarpeet.

Vaikka maahanmuuttajien työpanoksella on Vantaalla jo nyt suuri merkitys, on heidän työmarkkina-asemansa selkeästi kantaväestöstä heikompi. Yritysten kasvavaan työvoimapulaan voidaan vastata varsin hyvin parantamalla maahanmuuttajataustaisten työttömien työelämä- ja kielitaitoja. Kotoutumisvaiheessa olevien työelämäkontakteja lisätään aiempaa vahvemmin kotoutumisen alusta lähtien. Myös maahanmuuttajien aiemman osaamisen tunnistamista ja yksilöllistä palvelua kehitetään.

Yrittäjyys on kaupungin kasvun ja elinvoiman merkittävimpiä lähteitä. Yrittäjyyteen halutaan kannustaa entistä enemmän, ja siksi lapsille ja nuorille tehdään tutuksi yrittäjyys uravaihtoehtona peruskoulusta lähtien. Yrittäjyyskasvatusta toteutetaan suunnitellusti ja kokonaisvaltaisesti, jotta edellytykset onnistumiselle ovat tarjolla kaikille. Lisäksi Vantaa haluaa osaltaan edistää naisyrittäjyyden kehittymistä kaupungissa.

Kaupungin työllisyyttä edistävien tukien haku ja maksatukset uudistetaan sähköistämällä koko käsittelyprosessi. Hakumenetely tehdään nykyistä yksinkertaisemmaksi ja tukien markkinointi aiempaa näkyvämmäksi. Myös kesätyösetelin hakuprosessi uudistetaan asiakaslähtöisemmäksi ja kesätyösetelin kohderyhmää laajennetaan.

Vantaalla on yli

10 000

yritystä.

Toimenpiteet

14. TOTEUTETAAN VANTAALLE AVIAPOLIS-AKATEMIA		
Toimenpide Perustetaan Aviapolis-akatemia eli ilmailualan ja tulevaisuuden liikkumisen opetus- ja tutkimuskeskus.	Vastuutaho ja kumppanit ELINKEINOPALVELUT, sivistystoimi, maankäyttö, Finavia, Finnair Flight Academy, Metropolia, Laurea, Haaga-Helia, Varia	Aikataulu 2019–2021
15. OTETAAN KÄYTTÖÖN UUSI REKRYTOINTI- JA OSAAMISTUKI ALLE 30-VUOTIAILLE TYÖTTÖMILLE		
Toimenpide Osaamis- ja rekrytointitukea markkinoidaan kohderyhmille suunnatulla markkinointikampanjalla eri kanavissa ja nuorten palveluissa.	Vastuutaho ja kumppanit TYÖLLISYYSPALVELUT ja elinkeinopalvelut	Aikataulu 2019–2021
16. EDISTETÄÄN TYÖLLISTYMISTÄ HANKINTOJEN AVULLA		
Toimenpide Lisätään hankintojen sosiaalista vaikutusta kehittämällä markkinavuoropuhelua.	Vastuutaho ja kumppanit HANKINTAKESKUS, työllisyyspalvelut, elinkeinopalvelut sekä kaikki toimialat ja tulosalueet.	Aikataulu 2019–2021
17. SELVITETÄÄN NUORISO- JA PITKÄAIKAISTYÖTTÖMIEN UUDENLAISTA TYÖLLISTÄMISMALLIA		
Toimenpide Rakennetaan ja pilotoidaan uudenlainen toimintamalli.	Vastuutaho ja kumppanit TYÖLLISYYSPALVELUT, konsernipalvelut, yritykset sekä 3. sektorin toimijat.	Aikataulu Malli valmis 12/2019
18. PERUSTETAAN MAAHANMUUTTAJIEN OSAAMISKESKUS NOPEUTTAMAAN TYÖLLISTYMISTÄ		
Toimenpide Helpotetaan työllistymistä ja yrittämisen mahdollisuuksia Vantaalle muuton yhteydessä.	Vastuutaho ja kumppanit TYÖLLISYYSPALVELUT, nuoriso- ja aikuiskoulutus sekä maahanmuuttajapalvelut.	Aikataulu Malli valmis kevät 2019
19. TEHDÄÄN YRITTÄJYYS URAVALINTANA TUTUKSI KOULULAISILLE JA OPISKELIJOILLE		
Toimenpide Rakennetaan ja toteutetaan Vantaan yrittäjyyskasvatusmallia ja siihen kirjattuja toimenpiteitä esimerkiksi yritysyhteistyötä kehittämällä.	Vastuutaho ja kumppanit NUORISO- JA AIKUISKOULUTUS sekä elinkeinopalvelut.	Aikataulu Malli valmis kevät 2019
20. SÄHKÖISTETÄÄN VANTAAN TYÖLLISTÄMISTUKIPROSESSIT		
Toimenpide Siirytään monivaiheisesta paperisesta prosessista yhteen sähköiseen prosessiin.	Vastuutaho ja kumppanit TYÖLLISYYSPALVELUT, tietohallinto ja TE-toimisto.	Aikataulu Toiminnan aloitus 1/2020

TAPAHTUMIEN JA TARINOIDEN VANTAA

Laadukkaat, monipuoliset ja joustavasti mahdollisuuksia tarjoavat kulttuuripalvelut ovat tärkeä tekijä kaupungin kiinnostavuuden kasvattamisessa ja elinvoiman lisäämisessä. Ihmisten mielikuvat kaupungista muotoutuvat kokemuksen kautta ja vahvistavat näin kaupungin brändiä. Kulttuurin merkitys korostuu nykyisessä elämänmenossa, kun ihmiset kaipaavat aiempaa enemmän elämyksiä ja kokemuksia. Kilpailu vapaa-ajasta kiristyy hektisessä maailmassa, joten ilman selkeää identiteettiä ja uudistumiskykyä jäädään helposti muiden alueiden ja nähtävyyksien jalkoihin. Vantaalla on jo nyt paljon hienoa kulttuuria, mutta myös valtava määrä piileviä vahvuuksia, joilla voidaan erottautua sekä houkutella yleisöjä omien asukkaiden lisäksi myös lähikunnista, muualta Suomesta ja maailmalta. Näitä voimavaroja tulee hyödyntää täysimääräisesti.

Vantaa haluaa olla aidosti ihmisten näköinen, kansainvälinen ja omakeimainen kulttuurikaupunki. Luomme edellytyksiä tuottaa tapahtumia, joita ei voi kokea missään muualla kuin Vantaalla. Toivotamme tervetulleiksi erikoisemmatkin tapahtumaideat kääntäen rosoisen maineemme eduksi. Rohkeus, rentous, rönsylevyys, murskaavuus, karkeakulttuuri; nämä sanat toimivat johtotähtinä.

Kulttuurikokemukset ja kaupunkimiljöön saavat aivan uudenlaista syvyyttä, kun ihmiset tiedostavat niihin liittyviä tarinoita ja historiaa. Vantaan menneisyys on osa Etelä-Suomen historiaa ulottuen aina viimeisen kivikauden aikaan. Vantaan alueen varhaisimmilla asutuslöydöillä on ikää yli 9 000 vuotta – siksikin Vantaan tarina menneisyydestä nykypäivään on mielenkiintoinen ja kiehtova. Tämä on arvokasta, sillä monikerroksinen kaupunkikuva tuottaa tutkitusti viihtyvyyttä ja hyvinvointia sekä vahvistaa yhteisöön kuulumisen tunnetta ja paikallisidentiteettiä. Lisäksi oman kaupungin juurien tunteminen auttaa uusia asukkaita kotoutumaan, kun arvostus kotiympäristöä kohtaan kasvaa. Vantaassa tiivistyy kaupungistumisen historia, ja se tuodaan vahvasti esiin kaupunginmuseon näyttelyiden ja alueellisen taidon avulla.

Julkiset kuvauspaikat ja niitä varten rakennetut taustaseinät sekä kaupunkitilassa olevat kirjainlogot tukevat kaupungin elävöittämistyötä maailmassa, jossa ihmiset jakavat otoksiaan verkossa. #vantaa-aihetunnisteella vahvistetaan kaupungin tunnettuutta verkkoympäristössä. Tähän kokonaisuuteen kuuluu myös lentoaseman tilojen nykyistä vahvempi hyödyntäminen Vantaa-brändin rakentamisessa.

Vantaa on Suomen monikulttuurisin kaupunki ja turistien valtavirta kulkee sen kautta lentokentän myötä. On tärkeää hyödyntää ainutlaatuinen asemamme kaupunkimme maineen kohottamisessa. Tarinallisuutta voidaan rakentaa esimerkiksi alueellisilla

hotspoteilla, infopylväillä, maastossa olevilla opaskylteillä, historiallisilla tapahtumilla sekä valmiilla reiteillä yhdistettynä toimiviin kävely-yhteyksiin. Alueellisena kokonaisuutena jokiranta Tikkurilasta Helsingin pitäjän kirkonkylään asti nostetaan Vantaan elämysten ja tapahtumien alueeksi. Se täydentää toiminnallisesti Tikkurilan jokirannan jo meneillään olevaa kaavallista ja maankäytöllistä kehittämistä. Kaupungin taidekokoelman digitoinnilla ja sen projisoinnilla julkisten tilojen seinille lisätään vaihtuvaa julkista taidetta eri asuinalueille.

Kansalaisaktiivisuuteen ja osallisuuteen kannustetaan toimimalla kaupunkina, jossa saa toteuttaa itseään ja jossa on tilaa hengittää – meillä on elämyksellisyyttä, kokemuksellisuutta, tasa-vertaisuutta, kulttuurien monimuotoisuutta, luonnonläheisyyttä, hyvää elämää, alueellisuutta ja mahdollisuuksia toimia. Myös tapahtumien järjestäjät hyötyvät, kun kaupungissa yleisesti kehitetään lupamenettelyjä. Yhdessä kumppaniensa kanssa kaupunki tavoittelee Vantaalle olosuhteita, jotka mahdollistavat maailmanluokan tapahtumien ja konserttien järjestämisen.

Vantaa on vahva liikuntakaupunki, joka tarjoaa liikkumisen mahdollisuuksia jokaiselle aina päiväkotikästä eläkepäiviin saakka. Vantaan kaikki peruskoulut ovat mukana Liikkuva koulu -ohjelmassa ja jokainen vantaalainen päiväkotikuuluu Liikkuva päiväkotiohjelman piiriin. Liikuntaharrastusten löytämistä helpottavat myös Vantaan Sporttikaverit, jotka auttavat lapsia kokeilemaan eri liikuntalajeja heidän omien kiinnostustensa mukaan. Kaupungin kansainvälisyys on puolestaan huomioitu Sporttia kaikille -hankkeena, joka edistää yhdenvertaisuutta ja maahanmuuttajien kotouttamista. Lisäksi Vantaan Urhea yläkou-

lu -malli pyrkii turvaamaan ammattimaisen harjoittelun ja opiskelujen yhteensovittamisen joustavalla tavalla.

Suuret ja hyvin markkinoidut urheilutapahtumat tuovat isäntäpaikkakunnalle kauaskantoista imagohyötyä, tunnettuutta sekä rahavirtoja. Liikunta- ja urheilutapahtumat ovat kiistaton ja merkittävä tekijä kaupungin elinvoiman ja vetovoiman parantamisessa. Ne luovat kaupunkiin elämänmakua, tuovat matkailijoita sekä aktivoivat ja osallistavat kaupunkilaisia. Kulttuuri- ja urheilutapahtumien tavoitteena on houkutella Vantaalle kävijöitä ympäri Suomea ja maailmaa sekä antaa vantaalaisille ylpeydenaihetta omasta kotikaupungistaan.

Vantaa hyödyntää kaupunkinäkyvyyden vahvistamisessa eri liikuntatapahtumia sekä kummiurheilijoita ja edustusjoukkueita. Vantaan kumppaniurheilija on nuori ja lupaava urheilija, joka tähtää lajissaan kansainväliseen menestykseen tai on jo saavuttanut sitä. Kaupunki tukee kumppaniurheilijoitaan taloudellisesti, ja vastineeksi urheilijat tuovat Vantaata esille kilpaillessaan ja esiintyessään maailmalla. Vuonna 2018 Vantaalla on 14 kumppaniurheilijaa eri lajeissa. Lisäksi edustusjoukkueiden säännöllisillä ottelutapahtumilla elävöitetään Vantaan urheiluelämää ja tuodaan Vantaata positiivisesti esille ympäri Suomea.

Toimenpiteet

21. KAUPUNGISTUMINEN VAHVASTI ESILLE VANTAAN KAUPUNGINMUSEON NÄYTTELYTOIMINNASSA		
Toimenpide Nostamme lähiöt ja kaupungistumisen painopistealueeksi Vantaan kaupunginmuseon toiminnassa ja aihetta esitellään vaihtuvissa erikoisnäyttelyissä.	Vastuutaho ja kumppanit KULTTUURIPALVELUT, Vantaan kaupunginmuseo ja kaupunkitutkijat.	Aikataulu Selvitys 6/2019. Aloittaminen 2020 lopussa.
22. TIKKURILAN JOKIRANTAA ELÄVÖITETÄÄN TAITEELLA JA KAUPUNKIKULTTUURILLA		
Toimenpide Kehitetään Tikkurilan jokivartta elävän taiteen ja kaupunkikulttuurin kehtona ja otetaan joki rantoineen paremmin virkistyskäyttöön.	Vastuutaho ja kumppanit KULTTUURIPALVELUT, viestintä, maankäyttö, elinkeinopalvelut sekä alueiden yritykset.	Aikataulu Selvitys ja markkinointi 2019

23. NOSTETAAN VANTAAN VANHAT JUURET PINTAAN		
Toimenpide Markkinoidaan kirkonkylää Vantaan Old Townina, hyödynnetään kartanoiden potentiaali kulttuuri- ja matkailukäytössä tehokkaammin sekä selvitetään ruokakeitaiden toteuttamista kaupunkiin.	Vastuutaho ja kumppanit KULTTUURIPALVELUT, viestintä, maankäyttö, elinkeinopalvelut sekä alueiden yritykset.	Aikataulu 2019
24. TOTEUTETAAN VANTAA-AIHEISIA KUVAUSPAIKKOJA ERI PUOLILLE KAUPUNKIA		
Toimenpide Rakennetaan julkisia kuvauspaikkoja kaupunkiympäristöön markkinoinnin tueksi.	Vastuutaho ja kumppanit KULTTUURIPALVELUT, viestintä ja maankäyttö.	Aikataulu 2019–2021
25. VAHVISTETAAN VANTAAN KIINNOSTAVUUTTA		
Toimenpide Selvitetään mahdollisuus hankkia Aviapoliksesta residenssejä Vantaalla työskenteleville kotimaisille ja ulkomaisille taiteilijoille sekä toimittajille.	Vastuutaho ja kumppanit MAANKÄYTTÖ, kulttuuripalvelut, elinkeinopalvelut ja viestintä.	Aikataulu 2019–2021
26. SELVITETÄÄN MAHDOLLISUUS TOTEUTTAA VANTAALLE ELÄMYSKESKUS		
Toimenpide Selvitetään mahdollisuudet toteuttaa Vantaalle kokemuksellinen elämyskeskus ja/tai ruoka- ja tapahtumahalli.	Vastuutaho ja kumppanit MAANKÄYTTÖ, kulttuuripalvelut, elinkeinopalvelut ja viestintä.	Aikataulu 2019–2020
27. KAKSINKERTAISTETAAN SUURTEN TAPAHTUMIEN JA KOKOUSTEN MÄÄRÄ KAUPUNGISSA		
Toimenpide Laaditaan suunnitelma erilaisten tapahtumien hankkimiseksi ja tapahtumapaikkojen markkinointiin sekä edistetään suurten tapahtumien ja festivaalien määrän kasvua.	Vastuutaho ja kumppanit KULTTUURIPALVELUT, viestintä, liikuntapalvelut, elinkeinopalvelut ja maankäyttö.	Aikataulu 2019
28. VAHVISTETAAN MARKKINOINTIA LIIKUNTATAPAHTUMISSA JA -AREENOILLA		
Toimenpide Markkinoidaan Vantaalla järjestettäviä liikunta- ja urheilutapahtumia ja lisätään kaupunkinäkyvyyttä liikuntapaikoilla ja areenoilla.	Vastuutaho ja kumppanit LIIKUNTAPALVELUT ja viestintä.	Aikataulu 2019–2021
29. LAADITAAN SUUNNITELMA TAPAHTUMAPUISTON TOTEUTTAMISEKSI		
Selvitetään mahdollisuus perustaa monipuolinen tapahtuma-alue megaluokan festivaaleille ja suurille tapahtumille sekä kulttuuri-, liikunta- ja muuhun aktiivikäyttöön.	MAANKÄYTTÖ, kulttuuripalvelut, viestintä, liikuntapalvelut, elinkeinopalvelut, suuret yksityiset tapahtumajärjestäjät, turvallisuusalan yritykset ja Finavia.	Toimintasuunnitelma valmis 2019. Toteutus vaiheittain 2021 alkaen.

TOIMEENPANO, SEURANTA JA RAPORTOINTI

Elinvoima- ja vetovoimaohjelman toteutukseen on vuodelle 2019 varattu 385 000 euroa. Määrärahan kohdentamisesta elinvoima- ja vetovoimaohjelman hankkeille tehdään vuosittain käyttösuunnitelma, jonka kaupunginjohtaja vahvistaa.

Kaupungin johtoryhmä seuraa ohjelman toteutumista ja siitä raportoidaan kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle vuosittain. Seuranta ja raportointia koordinoi elinkeinojohtaja.

Ohjausryhmän kokoonpano

Kaupunginjohtaja Ritva Viljanen, puheenjohtaja
Elinkeinojohtaja José Valanta
Apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö
Kaupunkisuunnittelujohtaja Tarja Laine
Tutkimuspäällikkö Henrik Lönnqvist
Kiinteistöjohtaja Antti Kari
Liikuntajohtaja Veli-Matti Kallistahti
Kulttuurijohtaja Annukka Larkio
Työllisyyspalveluiden johtaja Timo Saari
Nuoriso- ja aikuiskoulutuksen johtaja Marja Viljamaa
Viestintäjohtaja Päivi Rainio
Vantaan Yrittäjien toimitusjohtaja, Esa Mänttari
Kauppakamarin Vantaan toimiston johtaja Ari Tulensalo
Helsinki Business Hubin toimitusjohtaja Marja-Liisa Niinikoski
YritysVantaan toimitusjohtaja Marketta Korhonen
Projektiasiantuntija Ronny Rantamäki, sihteeri

12 § Kunnan asukkaiden tekemät aloitteet vuonna 2018

VD/2774/00.01.02.02/2015

RV/HO/NJ

Kuntalain 23 §:n mukaan kunnan asukkaalla on oikeus tehdä kunnalle aloitteita sen toimintaa koskevissa asioissa. Aloitteen tekijälle on ilmoitettava aloitteen johdosta suoritettut toimenpiteet. Valtuuston tietoon on saatettava vähintään kerran vuodessa sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa tehdyt aloitteet ja niiden johdosta suoritettut toimenpiteet.

Jos valtuuston toimivaltaan kuuluvassa asiassa aloitteen tekijöinä on vähintään kaksi prosenttia kunnan asukkaista, asia on otettava valtuustossa käsiteltäväksi viimeistään kuuden kuukauden kuluessa asian vireille tulosta.

Kaupungin hallintosäännön (25 Luku § 2) mukaan kaupunginhallituksen on vuosittain esitettävä valtuustolle luettelo sen toimivaltaan kuuluvista aloitteista. Valtuusto voi samalla päättää, mitkä aloitteista on loppuun käsitelty.

Kaupungille tehtiin vuonna 2018 yhteensä 30 kuntalaisaloitetta, joista yhdessäkään ei ollut aloitteen tekijöitä oli yli kahta prosenttia kunnan asukkaista. Aloitteiden määrä on edellisvuosia vähäisempi (2017; 52, 2016; 44). Aloitteiden aiheet painoutuivat maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalle ja sivistystoimen toimialalle, jotka vastasivat yhdessä kaikkiin kuntalaisaloitteisiin. Runsaasti aloitteita tehtiin kuntatekniikan keskuksen toimivaltaan kuuluvissa asioissa, kuten liikenneturvallisuuden parantamisesta ja lähiympäristön viihtyvyydestä.

Luettelo kaikista kuntalaisten vuonna 2018 tekemistä aloitteista löytyy asian liitteenä.

Kaupunginhallitus 11.2.2019 § 12

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle tiedoksi merkittäväksi liitteenä oleva luettelo kuntalain 23 §:ssä tarkoitetuista kuntalaisten vuonna 2018 tekemistä aloitteista.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- Luettelo kunnan asukkaiden tekemistä aloitteista vuonna 2018

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

hallintojohtaja Hanna Ormio, puh. 09 8392 2484, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

hallintoasiantuntija Nelli Jääskeläinen, puh. 09 839 29524, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

KUNTALAISALOITTEET VUONNA 2018

päivitetty 6.2.2019

	Toimiala	pvm	Dnro	Aihe	Toimeksiantaja	Tila
1	Mato	31.1.2018	VD/1185/00.01.02.02/2018	Asolan kehittämistoiveet	Asukasillan henkilöt	Vastattu
2	Mato	1.2.2018	VD/1197/00.01.02.02/2018	Hiekkaharjun muistomerkin kehittäminen vuonna 2018	6 allekirjoittanutta	Vastattu
3	Sivi	1.2.2018	VD/1221/00.01.02.02/2018	Kuntalaisaloite koulutuskorvauksista työyksiköille	1 allekirjoittanut	Vastattu
4	Sivi	29.3.2018	VD/2916/00.01.02.02/2018	Kuntalaisaloite lastentarhanopettajien palkan nostamiseksi vastaamaan työn vaativuutta ja vastuullisuutta	1 allekirjoittanut	Vastaamatta
5	Sivi	29.3.2018	VD/3016/00.01.02.02/2018	Kuntalaisaloite Koivukylän kirjaston lukusalin kahvilan säilyttämiseksi	1 allekirjoittanut	Vastattu
6	Mato	4.4.2018	VD/3082/00.01.02.02/2018	Kuntalaisaloite Matarin täyttömäkeen portaiden lisäämisestä	1 allekirjoittanut	Vastattu
7	Sivi	10.4.2018	VD/3271/00.01.02.02/2018	Adressi: Monitoimitalo Vantaan Ilolaan	130 allekirjoittanutta	Vastattu
8	Mato	27.4.2018	VD/4026/00.01.02.02/2018	Adressi tien kunnostamisesta Itä-Hakkilassa, Nauharinne	61 allekirjoittanutta	Vastattu
9	Sivi	8.5.2018	VD/4292/00.01.02.02/2018	Aloite kuntoportaiden rakentamiseksi Möskärin mäkeen	Omakotiyhdistys	Vastattu
10	Sivi	14.5.2018	VD/4462/00.01.02.02/2018	Kuntalaisaloite minilinkojen hankkimiseksi uimahalleihin uima-asujen kuivaamiseen	1 allekirjoittanut	Vastattu
11	Mato	14.5.2018	VD/4463/00.01.02.02/2018	Kuntalaisaloite luistelualueen jäädyttämiseksi talvisin Tikkurilan uudelle torille	1 allekirjoittanut	Vastattu
12	Mato	17.5.2018	VD/4582/00.01.02.02/2018	Kuntalaisaloite hiekoituksen järkevöittämiseksi ja liikunnan edistämiseksi kaupungissa	1 allekirjoittanut	Vastattu
13	Mato	29.5.2018	VD/4979/00.01.02.02/2018	Kuntalaisaloite Vestran vesihuolto- ja valokuituhanke	Vesiosuuskunta	Vastattu

14	Sivi	1.6.2018	VD/5151/00.01.02.02/2018	Kuntalaisaloite/Uomarinteen koulun laajennus: esitys koskien Paviljongin oppilaiden turvallisuutta uudessa kouluympäristössä	Vantaan autismin kirjo ry	Vastattu
15	Mato	5.6.2018	VD/5239/00.01.02.02/2018	Liikenneturvallisuuden parantaminen Ilpolantiellä Vapaalassa	Vapaalan omakotiyhdistys ry	Vastattu
16	Mato	11.6.2018	VD/5427/00.01.02.02/2018	Kuntalaisaloite Kuninkaanmäen/Kuusijärven virkistysalueen parannuksesta	2 allekirjoittanut	Vastattu
17	Sivi	11.6.2018	VD/5455/00.01.02.02/2018	Kuntalaisaloite raskausajan ja synnytyksen jälkeistä liikuntaa enemmän	1 allekirjoittanut	Vastattu
18	Mato	11.6.2018	VD/5472/00.01.02.02/2018	Kuntalaisaloite Leirimäenpolun ja Kilterinmäen kulmassa olevan pallograniittikiven suojelemiseksi ja penkkien lisäämiseksi/ Kilterinkuja 4 kaava 002243	1 allekirjoittanut	Vastattu
19	Sivi	16.7.2018	VD/6345/00.01.02.02/2018	Kuntalaisaloite uimahallien/kuntosalien pitämiseksi avoinna kesällä	1 allekirjoittanut	Vastattu
20	Mato	21.8.2018	VD/6931/00.01.02.02/2018	Kuntalaisaloite kotihoitoon vapaa pysäköinti	1 allekirjoittanut	Vastattu
21	Sivi	13.9.2018	VD/7516/00.01.02.02/2018	Kuntalaisaloite vegaaniruoka Vantaan päiväkoteihin	168 allekirjoittanut	Vastattu
22	Mato	24.9.2018	VD/7769/00.01.02.02/2018	Kuntalaisaloite koirapuiston saamiseksi Itä-Hakkilaan	44 allekirjoittanut	Vastattu
23	Mato	25.9.2018	VD/7791/00.01.02.02/2018	Kuntalaisaloite liikennepeilin asentamiseksi Luhtimäen ja Luhtipolun risteykseen	1 allekirjoittanut	Vastattu
24	Mato	5.11.2018	VD/8932/00.01.02.02/2018	Kirje/kehotus katukylttien muuttamiseksi kaksikielisiksi Vantaalla kielilain mukaisesti	Svenska Finlands folkting	Vastattu
25	Mato	3.12.2018	VD/9744/00.01.02.02/2018	Kuntalaisaloite lisää penkkejä ikäihmisille	1 allekirjoittanut	Vastattu
26	Mato	5.12.2018	VD/9827/00.01.02.02/2018	Kuntalaisaloite Vapaalan aukeen vieressä olevien pallokenttien ulkoilualueen kunnostamiseksi	1 allekirjoittanut	Vastattu
27	Mato	7.12.2018	VD/9874/00.01.02.02/2018	Kuntalaisaloite puistokummitoiminnan aloittamiseksi Vantaalla vuonna 2019	1 allekirjoittanut	Vastattu

28	Mato	10.12.2018	VD/9904/00.01.02.02/2018	Kuntalaisaloite, Ilolan seurakuntatalon ja Eppilän päiväkodin väliin jäävän metsälammen kunostaminen sekä yli/alikulkutunnelin rakentaminen Epikoskentielle	8 allekirjoittanut	Vastattu
29	Sivi	13.12.2018	VD/10037/00.01.02.02/2018	Kuntalaisaloite Nettikameroita urheilupuistoihin	1 allekirjoittanut	Vastattu
30	Mato	17.12.2018	VD/10084/00.01.02.02/2018	Kuntalaisaloite Meluaita Kulomäentien ja Metsolan pientaloalueen väliin	32 allekirjoittanut	Vastattu

Vuonna 2018 jätettiin yhteensä 30 kuntalaisaloitetta, jotka jakautuivat seuraavasti:

Kaupunginjohtajan toimiala	0
Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala	0
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala	19
Sivistystoimen toimiala	11
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala	0

13 § Valtuustoaloitteet vuodelta 2018

VD/443/00.02.00.03/2015

RV/HO/NJ

Vantaan kaupungin hallintosäännön (22 Luku § 1) mukaan on valtuutetuilla ja valtuustoryhmällä oikeus tehdä aloitteita kunnan toimintaa ja hallintoa koskevista asioista. Kaupunginhallituksen on valmisteltava vastaus aloitteeseen, jossa on vähintään 15 valtuutetun allekirjoitus, viimeistään puolen vuoden kuluessa sen jättämisestä ja se on annettava valtuustolle tiedoksi. Aloitteet, jotka merkitsevät uuden määrärahan ottamista talousarvioon tai määrärahan korottamista, on käsiteltävä seuraavan vuoden talousarvion yhteydessä.

Kaupunginhallituksen on vuosittain maaliskuun loppuun mennessä tuotava valtuustolle tiedoksi luettelo valtuutettujen edellisen vuoden aikana tekemistä aloitteista. Luettelosta tulee käydä ilmi, milloin aloitteeseen on vastattu tai mikä aloitteen käsittelyvaihe on. Samassa yhteydessä voidaan tuoda luettelo muista aikaisemmin valtuustokauden aikana tehdyistä, edelleen vastaamatta olevista aloitteista.

Kaupunginkansliassa on pidetty luetteloa valtuutettujen tekemistä aloitteista vuodelta 2018 sekä kaupunginhallituksen antamista vastauksista aloitteisiin.

Vuonna 2018 tehtiin 42 valtuustoaloitetta, mikä on vastaa edellisvuoden määrää, jolloin valtuustoaloitteita jätettiin 43 kappaletta. Aiempina vuosina määrä on ollut jonkin verran pienempi, sillä vuonna 2016 jätettiin 31 ja vuonna 2015 24 valtuustoaloitetta. Aloitteet jakaantuivat aihepiireiltään pääasiassa sivistystoimen ja maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalle.

Kaupunginhallitus 11.2.2019 § 13

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle tiedoksi merkittäväksi liitteenä oleva luettelo valtuustoaloitteista vuodelta 2018.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- luettelo valtuustoaloitteista vuodelta 2018

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

hallintojohtaja Hanna Ormio, puh. 040 582 6554, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

hallintoasiantuntija Nelli Jääskeläinen, puh. 040 828 1271, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VALTUUSTOALOITTEET VUONNA 2018

Päivitetty 23.1.2019

	Toimiala	pvm	Dnro	Aloitteentekijä + allekirjoittajien määrä	Aloite	Tila
1	Konsas	5.3.2018	VD/2258/00.02.00.03/2018	Antero Eerola ja 25	Antero Eerolan ja 25 muun valtuutetun aloite aktiivimallin piiriin joutuneiden vantaalaisten työttömien tilanteesta	KH 28.5.2018 § 17 KV 18.6.2018 § 10
2	Konsas	5.3.2018	VD/2260/00.02.00.03/2018	Minttu Sillanpää ja 18	Minttu Sillanpään ja 18 muun valtuutetun aloite Vantaan Energian turveinvestoinneista	KH 24.9.18 § 12, KV 8.10.18 § 8
3	Mato	5.3.2018	VD/2261/00.02.00.03/2018	Mika Kasonen ja 51	Mika Kasosen ja 51 muun valtuutetun aloite Vantaan pysäköinninvalvonnan toiminnan arvioimiseksi ja kehittämiseksi	KH 4.6.18 § 18, KH 17.9.18 § 23, KV 24.9.18 § 8
4	Mato	5.3.2018	VD/2262/00.02.00.03/2018	Paula Lehmuskallio	Paula Lehmuskallion aloite aurausperiaatteiden muuttamisesta omakotialueilla	KH 28.5.18 § 31
5	Sivi	9.4.2018	VD/3367/00.02.00.03/2018	Irja Ansalehto-Salmi ja 39	Irja Ansalehto-Salmen ja 39 muun valtuutetun aloite Sporttikortin ikärajan alentamiseksi	KH 13.8.18 §18, KV 27.8.18 § 9
6	Sivi	9.4.2018	VD/3389/00.02.00.03/2018	Tiina Tuomela ja 45	Tiina Tuomelan ja 45 muun valtuutetun aloite harrastevälinelainaamon perustamisesta	KH 28.1.19 § 18, KV 4.3.19 tulossa käsittelyyn
7	Mato	9.4.2018	VD/3398/00.02.00.03/2018	Kati Tyystjärvi ja 11	Kati Tyystjärven ja 11 muun valtuutetun aloite kansalaisraadoin perustamisesta pyöräilyn kehittämiseksi	KH 28.5.18 § 30
8	Sivi	9.4.2018	VD/3404/00.02.00.03/2018	Siri Ahokas ja 36	Siri Ahokkaan ja 36 muun valtuutetun aloite uusien liikkuvien sijaisten vakanssien perustamiseksi Vantaan varhaiskasvatukseen	KH 22.10.18 § 16, KV 17.12.18 § 17
9	Soster	9.4.2018	VD/3408/00.02.00.03/2018	Jussi Saramo ja 21	Jussi Saramon ja 21 muun valtuutetun aloite lasten vammaispalveluiden parantamisesta	KH 18.6.18 § 9, KV 27.8.18 § 8
10	Kajo	9.4.2018	VD/3409/00.02.00.03/2018	Sosialidemokraattisen valtuustoryhmän ja 10	Sosialidemokraattisen valtuustoryhmän ja 10 muun valtuutetun aloite entistä parempaa henkilöstöpolitiikkaa Vantaalle: Nollatuntisopimukset ja vastentahtoinen osa-aikatyö kuriin kaupungin konserniyhtiöissä	KH 13.8.18 § 10, KH 27.8.18 § 8, KV 24.9.18 § 7
11	Sivi	9.4.2018	VD/3440/00.02.00.03/2018	Vihreän valtuustoryhmän ja 34	Vihreän valtuustoryhmän ja 34 muun valtuutetun aloite Vantaan lastentarhanopettajien vakanssien täyttämiseksi	Vastaamatta
12	Sivi	28.5.2018	VD/5008/00.02.00.03/2018	Tarja Vahvelaisen ja Tiina Tuomelan sekä 45	Tarja Vahvelaisen ja Tiina Tuomelan sekä 45 muun valtuutetun aloite erityislasten koulukuljetusten järjestäminen vuoroasumistilanteissa myös etävanhemman kotoa	KH 8.10.18 § 13, palautettiin valmisteluun
13	Konsas	28.5.2018	VD/5010/00.02.00.03/2018	Tarja Eklundin ja 25	Tarja Eklundin ja 25 muun aloite vanhusasiamies Vantaalle	KH 17.12.2018 § 22, KV 28.1.19 § 11
14	Konsas	28.5.2018	VD/5015/00.02.00.03/2018	Sosialidemokraattisen valtuustoryhmän ja 23	Sosialidemokraattisen valtuustoryhmän ja 23 muun valtuutetun aloite toimitilojen turvaamiseksi järjestöille	KH 24.9.18 § 14, KH 8.10.18 § 15, palautettiin valmisteluun, KH 17.12.18 § 22, KV 28.1.19 § 10
15	Konsas	28.5.2018	VD/5018/00.02.00.03/2018	Jussi Särkelän ja 29	Jussi Särkelän ja 29 muun valtuutetun aloite sosiaali- ja potilasasiamiehen tehtävät	KH 12.11.18 § 11, KV 17.12.18 § 20

16	Mato	18.6.2018	VD/5702/00.02.00.03/2018	Säde Tahvanainen ja 38	Säde Tahvanaisen ja 38 muun valtuutetun aloite Tikkurilan uudelle torille tarvitaan sosiaalililat, jätehuolto ja torin alle vedetyt sähköt	KH 22.10.2018 § 19, palautettiin valmisteluun, KH 17.12.19 § 28, KV 28.1.19 § 8
17	Mato	18.6.2018	VD/5706/00.02.00.03/2018	Ulla Kaukola ja 18	Ulla Kaukolan ja 18 muun valtuutetun aloite bussikatosten uusimiseksi Vihdintiellä välillä Rajatorpantie - Kehä III	KH 22.10.18 § 18, KV 17.12.18 § 19
18	Mato	18.6.2018	VD/5715/00.02.00.03/2018	Antero Eerola ja 30	Antero Eerolan ja 30 muun valtuutetun aloite juomaveden järjestämiseksi vesijohdon ulkopuolella oleville alueille	KH 12.11.18 § 11, KV 17.12.18 § 21
19	Mato	18.6.2018	VD/5730/00.02.00.03/2018	Tarja Eklund ja 21	Tarja Eklundin ja 21 muun valtuutetun aloite omakotialueilla Luhtitalojen rakentamiseen tarvittavat poikkeuslupahakemukset ohjattava rakennusvalvonnasta maankäytön kaavoituksesta vastaaville virkamiehille päätettäväksi	KH 28.1.19 § 28, KV 4.3.19 tulossa käsittelyyn
20	Mato	18.6.2018	VD/5731/00.02.00.03/2018	Ulla Kaukola ja 28	Ulla Kaukolan ja 28 muun valtuutetun aloite koira-aitauksen saamiseksi Pähkinärinteeseen Lammaslammien lounaisosaan	KH 24.9.18 § 16, KV 8.10.18 § 12
21	Sivi	18.6.2018	VD/5742/00.02.00.03/2018	Markku Weckman ja 42	Markku Weckmanin ja 42 muun valtuutetun aloite kuntoportaiden (treeniportaat) rakentamiseksi Möskärin mäkeen	KH 8.10.18 § 12, KV 12.11.2018 § 9
22	Mato	18.6.2018	VD/5746/00.02.00.03/2018	Sirpa Kauppinen ja 26	Sirpa Kauppinen ja 26 muun valtuutetun aloite eroon tiemelusta - pääkaupunkiseutu tarvitsee tehokkaan meluntorjuntaohjelman	KH 22.10.18 § 17, KV 17.12.18 § 18
23	Mato	18.6.2018	VD/5747/00.02.00.03/2018	Faysal Abdi ja 22	Faysal Abdin ja 22 muun valtuutetun aloite Koivukylän Asolan tieturvallisuuden parantamiseksi	KH 17.9.18 § 24, KV 8.10.18 § 6
24	Sivi	27.8.2018	VD/7120/00.02.00.03/2018	Sosialidemokraattisen valtuustoryhmän ja 20	Sosialidemokraattisen valtuustoryhmän ja 20 muun valtuutetun aloite lasten ja perheiden loma-aikojen arkea helpotettava, puistoissa tapahtuvaa yhteisöllisyyttä lisättävä ja maksutonta leikkipuistoruokailua edistettävä	Vastaamatta
25	Sivi	27.8.2018	VD/7124/00.02.00.03/2018	Pekka Raution, Sirkka-Liisa Kähärän ja Jenni Chen-Yen ja 55	Pekka Raution, Sirkka-Liisa Kähärän ja Jenni Chen-Yen sekä 55 muun valtuutetun aloite lainaamon perustamiseksi Vantaalle	KH 22.10.2018 § 15 palautettiin valmisteluun
26	Konsas (sivi, mato)	24.9.2018	VD/7840/00.02.00.03/2018	Eve Rämön ja 44	Eve Rämön ja 44 muun valtuutetun aloite kaupungin tilojen ja alueiden vuokraamisen eettisten ohjeiden laatimiseksi	KH 28.1.19 § 29, KV 4.3.19 tulossa käsittelyyn
27	Sivi (soster, konsas)	24.9.2018	VD/7844/00.02.00.03/2018	Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ja 16	Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ja 16 muun valtuutetun aloite lapsiasiamiehen viran perustamiseksi Vantaalle	Vastaamatta
28	Mato	8.10.2018	VD/8213/00.02.00.03/2018	Tarja Eklund ja 14	Tarja Eklundin ja 14 muun valtuutetun aloite Tikkurilan uuteen toimisto taloon suunniteltava kulttuurin ja järjestöjen käyttöön soveltuvat tilat	KH 26.11.18 § 31, KV 17.12.18 § 24
29	Mato	8.10.2018	VD/8222/00.02.00.03/2018	Chau Nguyen ja 14	Chau Nguyen ja 14 muun valtuutetun aloite kaupungin harkittava maan vuokraamista entistä enemmän	KH 26.11.18 § 30, KV 17.12.18 § 22
30	Sivi	8.10.2018	VD/8227/00.02.00.03/2018	Salla Lindblad-Palo ja 18	Salla Lindblad-Palon ja 18 muun valtuutetun aloite Vantaan tarjottava maksutta varhaiskasvatuksen piirissä oleville lapsille vähintään kaksi ksyliitolipastillia päivässä	Vastaamatta

31	Soster,konsas	8.10.2018	VD/8246/00.02.00.03/2018	Antero Eerola ja 10	Antero Eerolan ja 10 muun valtuutetun aloite häätöjen keskeyttäminen Vantaan kaupungin vuokratiloissa	Vastaamatta
32	Mato	12.11.2018	VD/9187/00.02.00.03/2018	Sirpa Kauppinen ja 34	Sirpa Kauppinen ja 34 muun valtuutetun aloite pistorasioiden saatavuudesta kaupunkiympäristössä	KH 17.12.18 § 27, KV 28.1.19 § 9
33	Mato	12.11.2018	VD/9191/00.02.00.03/2018	Ulla Kaukolan ja 29	Ulla Kaukolan ja 29 muun valtuutetun aloite pääurakoitsijan ja suunnittelijan nimen kiinnittämiseksi uuden tai peruskorjatun rakennuksen seinään	KH 28.1.19 § 27, KH 11.2.19 tulossa käsittelyyn
34	Kajo	12.11.2018	VD/9222/00.02.00.03/2018	Carita Orlandon ja Minttu Sillanpään sekä 36	Carita Orlandon ja Minttu Sillanpään sekä 36 muun valtuutetun aloite henkilöstökertomuksessa tulee selvittää, millaisilla toimenpiteillä Vantaan kaupunki tavoittelee naisten ja miesten palkkatasa-arvoa	Vastaamatta
35	Konsas	12.11.2018	VD/9224/00.02.00.03/2018	Vaula Norrenan ja 23	Vaula Norrenan ja 23 muun valtuutetun aloite asukastila Mikkolaan säästää 80.000 euroa vuodessa	KH 28.1.19 § 17, KV 4.3.19 tulossa käsittelyyn
36	Sivi	17.12.2018	VD/10209/00.02.00.03/2018	Jari Jääskeläisen ja 25	Jari Jääskeläisen ja 25 muun valtuutetun aloite Vantaan Varian rakennusalan neuvottelukunnan työn jatkumiselle	KH 11.2.19 tulossa käsittelyyn
37	Mato	18.12.2018	VD/10204/00.02.00.03/2018	Pekka Raution, Sirkka-Liisa Kähärän, Jenni Chen-Yen, Jarno Eskelisen ja Minttu Sillanpään sekä 57	Pekka Raution, Sirkka-Liisa Kähärän, Jenni Chen-Yen, Jarno Eskelisen ja Minttu Sillanpään sekä 57 muun valtuutetun aloite Johansin tilan (Velmutalon) myymisestä tai pitkäaikaisesta vuokraamisesta Vantaan elävän musiikin yhdistykselle	Vastaamatta
38	Mato (sivi)	19.12.2018	VD/10182/00.02.00.03/2018	Jenni Chen-Yen ja 15	Jenni Chen-Yen ja 15 muun valtuutetun aloite julkisen veneen kulkuyhteys Krokhölménin ja Tallholmenin saarille	Vastaamatta
39	Kajo	20.12.2018	VD/10180/00.02.00.03/2018	Jenni Chen-Yen, Sveta Silvennoinen-Hiiskun ja Mika Niikon sekä 18	Jenni Chen-Yen, Sveta Silvennoinen-Hiiskun ja Mika Niikon sekä 18 muun valtuutetun aloite Vantaan elinkeinopolitiikka läpinäkyvämmäksi	Vastaamatta
40	Soster	21.12.2018	VD/10174/00.02.00.03/2018	Antero Eerola sekä 22	Antero Eerolan ja 22 muun valtuutetun aloite vanhusten päiväkeskuksen perustamisesta Tikkurilaan	Vastaamatta
41	Mato	22.12.2018	VD/10165/00.02.00.03/2018	Sveta Silvennoinen-Hiisku sekä 23	Sveta Silvennoinen-Hiiskun ja 23 muun valtuutetun aloite kaavoituksen tiedottamisen menetelmien parantamisesta purkavan saneerauksen hankkeissa	KH 11.2.19 tulossa käsittelyyn
42	Mato	23.12.2018	VD/10159/00.02.00.03/2018	Eve Rämö sekä 56	Eve Rämön ja 56 muun valtuutetun aloite kotiin tehtävän työn tekijöille luotava sosiaali- ja terveystoimen pysäköintilupa	KH 11.2.19 tulossa käsittelyyn

Kaikkiin vuoden 2017 valtuustoaloitteisiin on vastattu.

Vuonna 2018 jätettiin yhteensä 42 valtuustoaloitetta, jotka jakautuivat seuraavasti toimialojen vastattaviksi:

Kaupunginjohtajan toimiala	3
Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala	7
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala	18
Sivistystoimen toimiala	11
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala	2

14 §

Yleiskaavaluonnos 2020 (YK0048)

VD/4419/10.02.02.00/2017

RV/HP/TLA/MSI/KNU/AV

Vantaan uuden koko kaupungin yleiskaavan laadinta käynnistyi kaupunginhallituksen päätöksellä 22.5.2017 § 59 ja tavoitteet hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 22.1.2018 § 8.

Yleiskaavasta on nyt valmistunut yleiskaavatoimikunnan ohjauksessa luonnos, joka tuodaan kaupunginhallitukseen hyväksyttäväksi nähtäville. Nähtävillä olo ja lausuntovaihe kestävät keväällä 2019 noin kaksi kuukautta. Silloin järjestetään useita tilaisuuksia mm. asukkaille, lausunnonantajille ja elinkeinoelämälle. Lisäksi luonnoksen pohjalta laaditaan keväällä vaikutusten arvioinnit. Tavoite yleiskaavan valmistumiselle on valtuustokausi. Vuorovaikutuksen ja vaikutusten arviointien pohjalta valmistellaan ehdotus, joka tulee myös nähtäville ja siitä pyydetään lausunnot. Viimeistelty ehdotus on tarkoitus tulla hyväksyttäväksi loppuvuodesta 2020.

Tulevaisuuskuva Vantaan maankäytön kehityksestä on nyt määritelty yleiskaavaluonnokseen. Uuden yleiskaavan tavoitevuosi on 2050. Yleiskaava on pitkän tähtäimen suunnitelma, jolla kaupunki ohjaa kehitystään haluamaansa suuntaan. Tehtävänsä mukaisesti yleiskaava linjaa kokonaiskuvan kasvun mahdollisuuksista, kaupungin rakenteesta ja kytkeytymisestä osaksi seutua, paikallisista muutoksista sekä yhteyksistä niin liikkujalle kuin luonnolle. Keskeisiä ajan ilmiöitä, jotka vaikuttavat suunnitelman taustalla ovat kaupungin vahva kasvu, ilmastonmuutos sekä segregaaion uhka.

Yleiskaavaluonnos jatkaa voimassa olevan yleiskaavan viitoittamalla tiellä. Kasvu ohjataan kestävästi olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen sitä eheyttäen ja vahvistaen. Vantaa erityispiirteensä on useat keskukset, joita uudistetaan ja kehitetään. Erityisesti Tikkurilaa, Myyrmäkeä ja Aviapoliksen aluetta laajennetaan ja tiivistetään. Nykyisen kaupunkirakenteen täydentäminen turvaa laajoja viheralue- ja kulttuurimaisemakokonaisuuksia. Seudullinen viheraluejärjestelmä ja Vantaan viheralueverkosto säilyvät.

Yleiskaavaluonnos on edeltäjänsä strategisempi muun muassa joukkoliikenteen verkostoon pohjautuvan tavoitteellisen kasvun keskittämisessä. Tärkeimpiä suunnittelulinjauksia on olemassa olevien ja uusien asemanseutujen kehittäminen seudullisen joukkoliikennekaupungin osana. Vantaan ratikka parantaa merkittävästi poikittaisia yhteyksiä Itä-Vantaan, Tikkurilan ja Lentokentän välillä.

Ratikan varteen uskotaan rakentuvan vahva kehityskäytävä, joka tuo mukanaan uutta ja täydentävää asuntorakentamista. Ratikka kytkee eriytymiskehityksen uhkaamia asuinalueita tiiviimmin kiinni kaupunkirakenteeseen parantaen mm. työpaikkojen ja palvelujen saavutettavuutta. Nykyisten asemanseutujen lisäksi uusina nousee mukaan Kivistön keskustan laajennus Lapinkylän asemalle, Vallinojan asemanseutu pääradan varressa sekä metroaseman alue Länsisalmessa Östersundomissa.

Yleiskaava ohjaa kaupungin kehittymistä myös tarkemmalla tasolla. Kaavassa on uutena näkökulmana nostettu esiin laadukas liikkujien lähiympäristö. Yleiskaavaluonnoksessa on määritelty seudullisesti kattava ulkoilureittien verkosto sekä pyöräilyn baanat. Eteläisten poikittaisten baanojen ja reittien suunnittelua on luonnoksen pohjalta tarpeen jatkaa Helsingin kanssa, koska reitistöä tulee kehittää

Vantaanjoen molemmin puolin. Peilinä tiivistyvälle joukkoliikennekaupungille, on yleiskaavaluonnokseen määriteltä ekologinen verkosto sekä merkittävä määrä täydennyksiä nykyiseen luonnonsuojeluverkostoon.

Kansainvälisen lentokenttäkaupungin kehittämismahdollisuuksien ja sitä kautta seudun kasvun turvaamiseksi on yleiskaavaluonnoksessa määriteltä riittävästi työpaikkarakentamisen mahdollisuuksia. Painetta alueiden muuttamiseen asuntorakentamiseen olisi, mutta elinkeinoelämän toimintaedellytykset tulee myös varmistaa. Aviapoliksessa erityisesti on varattu tilaa tiiviille keskustatoiminnoille sekä työpaikkaintensiiviselle rakentamiselle, mitä toki mahtuu kaikkiin keskuksiin. Aviapoliksen ja lentoaseman tiiviimpi yhteys on haluttu nostaa tarkemmin suunniteltavaksi rajaamalla terminaalialue kiinni läheisiin työpaikka-alueisiin ja tuomalla ratikka terminaalille asti.

Lentokenttä kasvaa ja lentämisen vaikutukset näkyvät vantaalaisessa kaupunkirakenteessa. Lentomelualueista merkittävä osa on varattu työpaikkarakentamiseen, koska uutta asumista niille ei voi sijoittaa. Laajentuneet melualueet ulottuvat olemassa oleville asuntoalueille, joissa on haluttu turvata häiriöistä huolimatta nykyisen asutuksen säilymismahdollisuudet.

Yleiskaavaluonnoksessa pientaloalueet on osoitettu säilyviksi, mutta linjaus ei estä täydennysrakentamista. Pientaloalueiden tiivistyminen voi edistää alueen viihtyvyyttä ja turvata paikallisia palveluja. Yleiskaava ei ohjaa tarkasti yksittäisten palvelujen sijoittumista, vaan tavoite riittävistä palveluista on nostettu yleiskaavamääräyksiin. Yleiskaava ohjaa kaupan sijoittumista erityisesti suurimpien yksiköiden ja ns. kaupan alueiden osalta: tärkeimpinä linjauksina keskuksien kehittämisen tukeminen ja saavutettavuus kestäväällä liikkumisella. Lähipuistoja ja virkistysalueita tulee varata riittävästi ja rakentamisen tulee olla vihertehokasta niin asunto- kuin työpaikka-alueellakin.

Uusi yleiskaavaluonnos on edeltäjänsä tavoin laadittu aluevarauskaavana, jotta sujuva jatkumo yleiskaavasta toteutukseen voi edelleen toimia. Yleiskaava ohjaa asemakaavoitusta ja muuta tarkemman tason suunnittelua, kuten esimerkiksi liikennehankkeita ja teknisen verkoston rakentamista. Asemakaavoituksen tueksi on voimassa olevan yleiskaavan ratkaisujen täsmentämiseksi isommista aluekokonaisuuksista, usein keskuksista, laadittu kaavarunko. Tarvetta vastaaville ratkaisuille on tulevaisuudessakin, mutta mille alueille niitä yleiskaavan toteuttamisessa esitetään, ratkeaa vasta ehdotusvaiheessa.

Yleiskaavan eri käyttötarkoituksia linjaavat aluevaraukset on määriteltä yleiskaavamerkinnoillä ja määräyksillä, joihin on kirjattu mukaan myös tarkempaa suunnittelua ohjaavia tavoitteita esimerkiksi kaupunkitilan laadusta. Asemakaavoitetun alueen ulkopuolisen alueen määräykset mitoittavat rakentamisen määrää 1983 yleiskaavan ratkaisujen mukaisesti: kantatiloihin perustuva mitoitus on ohjausvaikutukseltaan tasapuolinen alueen maanomistajille.

Yleiskaavatoimikunta hyväksyi yleiskaavaluonnoksen osaltaan 21.1.2019. Kaupunginjohtajan esitys vastaa yleiskaavatoimikunnan esitystä.

Yleiskaavatoimikunnassa nousseiden kysymysten johdosta on Hiekkaharjun osalta liitteessä esitetty kaksi vaihtoehtoista ratkaisua, joita ei ole kuitenkaan sisällytetty Kj:n esitykseen. Joukkoliikenteeseen

tukeutuvan kestäväen kasvun vyöhykkeen osana on tarkoitus tuoda lisää asutusta Hiekkaharjun aseman länsipuolelle osittain myös alueella toimivan golfkentän alueelle. Vaihtoehdot ovat:

1. Golfkentän alueen osalta yleiskaavaan täydennetään ajoitusmääräys, millä linjataan alueen muutoksesta asumiseen siten, että se voisi alkaa vasta vuonna 2030.
2. Golfkentän klubirakennus ja kaksi lähintä väylää määritellään luonnoksessa urheilu- ja virkistyspalvelujen alueeksi siten, että uusi asuntorakentaminen sijoittuisi alueen molemmin puolin.

Kaupunginhallitus 28.1.2019 § 9

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 30 § mukaisesti 28.1.2019 päivätty yleiskaavaluonnos
- b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Käsittely:

Merkittiin, että kaupunginhallituksen jäsenet Lauri Kaira, Faysal Abdi ja Mika Niikko poistuivat yhteisöjääviyden kokoushuoneesta vuoksi tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätös:

Päätettiin jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Kaupunginhallitus 11.2.2019 § 14

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 30 § mukaisesti 28.1.2019 päivätty yleiskaavaluonnos
- b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Käsittely:

Merkittiin, että kaupunginhallituksen jäsenet Lauri Kaira, Faysal Abdi ja Mika Niikko poistuivat yhteisöjääviyden kokoushuoneesta vuoksi tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Merkittiin, että kaupunginjohtaja täydensi esitystään uudella liitteellä *Yleiskaavaluonnoksen vaihtoehdot lentokentän eteläreunassa*, 11.2.2019, jossa esitellään kaksi vaihtoehtoa; VE 1 ja VE 2. Näistä kahdesta vaihtoehdosta kaupunginjohtajan esitys on VE 2.

Merkittiin, että kaupunginjohtaja muutti esitystään liitteen *Yleiskaavaluonnoksen vaihtoehdot Hiekkaharjussa*, 28.1.2019 osalta siten, että Hiekkaharjun pohjoisosan kahdesta vaihtoehdosta kaupunginjohtajan esitys on VE 2.

Kaupunginhallituksen jäsen Sakari Rokkanen esitti liitteeseen *yleiskaava 2020 luonnos, määritykset 28.1.2019* strategisten kehittämismerkintöjen kaupalliset palvelualueet kohtaan seuraavaa muutosta: "Tammistossa alueelle saa sijoittaa päivittäistavara kauppaa yhteensä korkeintaan 4000 k-m²". Kaupunginhallituksen jäsen Anitta Orpana kannatti Rokkasen esitystä.

Puheenjohtaja totesi asiasta jouduttavan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: He, jotka kannattavat kaupunginjohtajan esitystä äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat Rokkasen esitystä äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin kuusi (6) jaa-ääntä (Kotila, Kaukola, Puoskari, Tahvanainen, Juurikkala, Norrena) ja neljä (4) ei-ääntä (Multala, Rokkanen, Weckman, Orpana), joten Rokkasen muutosesitys tuli hylätyksi.

Kaupunginhallituksen jäsen Sakari Rokkanen esitti liitteeseen *yleiskaava 2020 luonnos, määritykset 28.1.2019* strategisten kehittämismerkintöjen kaupalliset palvelualueet kohtaan seuraavaa muutosta: "Porttipuiston alueelle saa sijoittaa päivittäistavarakauppaa yhteensä korkeintaan 4000 k-m²". Kaupunginhallituksen jäsen Anitta Orpana kannatti Rokkasen esitystä.

Puheenjohtaja totesi asiasta jouduttavan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: He, jotka kannattavat kaupunginjohtajan esitystä äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat Rokkasen esitystä äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin viisi (5) jaa-ääntä (Kotila, Kaukola, Puoskari, Tahvanainen, Juurikkala) ja viisi (5) ei-ääntä (Multala, Rokkanen, Weckman, Orpana, Norrena). Äänestyksessä annettujen äänten näin mennessä tasan, ehdotus, jota puheenjohtaja on äänestänyt, tulee päätökseksi, joten Rokkasen muutosesitys tuli hyväksytyksi.

Päätös:

Hyväksyttiin muutettu esitys seuraavalla lisäyksellä: Porttipuiston alueelle saa sijoittaa päivittäistavarakauppaa yhteensä korkeintaan 4000 k-m².

Merkittiin, että kaupunginhallitus jätti asiaan yhteisen pöytäkirjalausuman:

"Ennen yleiskaavan lopullista hyväksymistä kaupunginhallituksen ja valtuuston käsittelyyn tuodaan kokonaisselvitys asukkaiden palstaviljelyyn varattavista alueista. Selvityksessä on huomioitava niin olemassa olevien palsta -alueiden toiminnan turvaaminen kuin uusien alueiden varaaminen palstaviljelylle. Selvityksen pohjalta osoitetaan kaavallisesti palsta -alueet yleiskaavan hyväksymisen yhteydessä."

Merkittiin, että kaupunginhallitus jätti asiaan toisen yhteisen pöytäkirjalausuman:

"Rukinpyörän puiston yleiskaavamerkinnän osalta kuullaan erityisesti lähikoulun ja -päiväkodin ulkoilun ja liikunnan käyttötarpeita ennen lopullisesta kaavamerkinnästä päättämistä."

Merkittiin, että kaupunginhallituksen sosialidemokraattinen ryhmä jätti asiaan pöytäkirjalausuman, johon jäsen Pirkko Kotila yhtyi:

"Sosialidemokraattinen ryhmä edellyttää, että yleiskaavan lopullisen hyväksymisen yhteyteen tuodaan uusi ehdotus, jolla asuntorakentamista lisäävää kaava-aluetta vielä voimakkaasti kavennetaan Hiekkaharjun pohjoisosassa aseman itäpuolisella peltoalueella, Hanabölen kulttuurimaiseman suojelemiseksi."

Liitteet:

- Yleiskaava 2020 luonnos, kartta 11.2.2019
- Yleiskaava 2020 luonnos, määräykset 11.2.2019
- Yleiskaava 2020 luonnos, selostus 11.2.2019
- Yleiskaavaluonnoksen vaihtoehdot Hiekkaharjussa, 28.1.2019
- Yleiskaavaluonnoksen vaihtoehdot lentokentän eteläreunassa, 11.2.2019

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

yleiskaavapäällikkö Mari Siivola, puh. 040 336 0159, [etunimi.sukunimi\[at\]vantaa.fi](mailto:etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Vantaan yleiskaava 2020

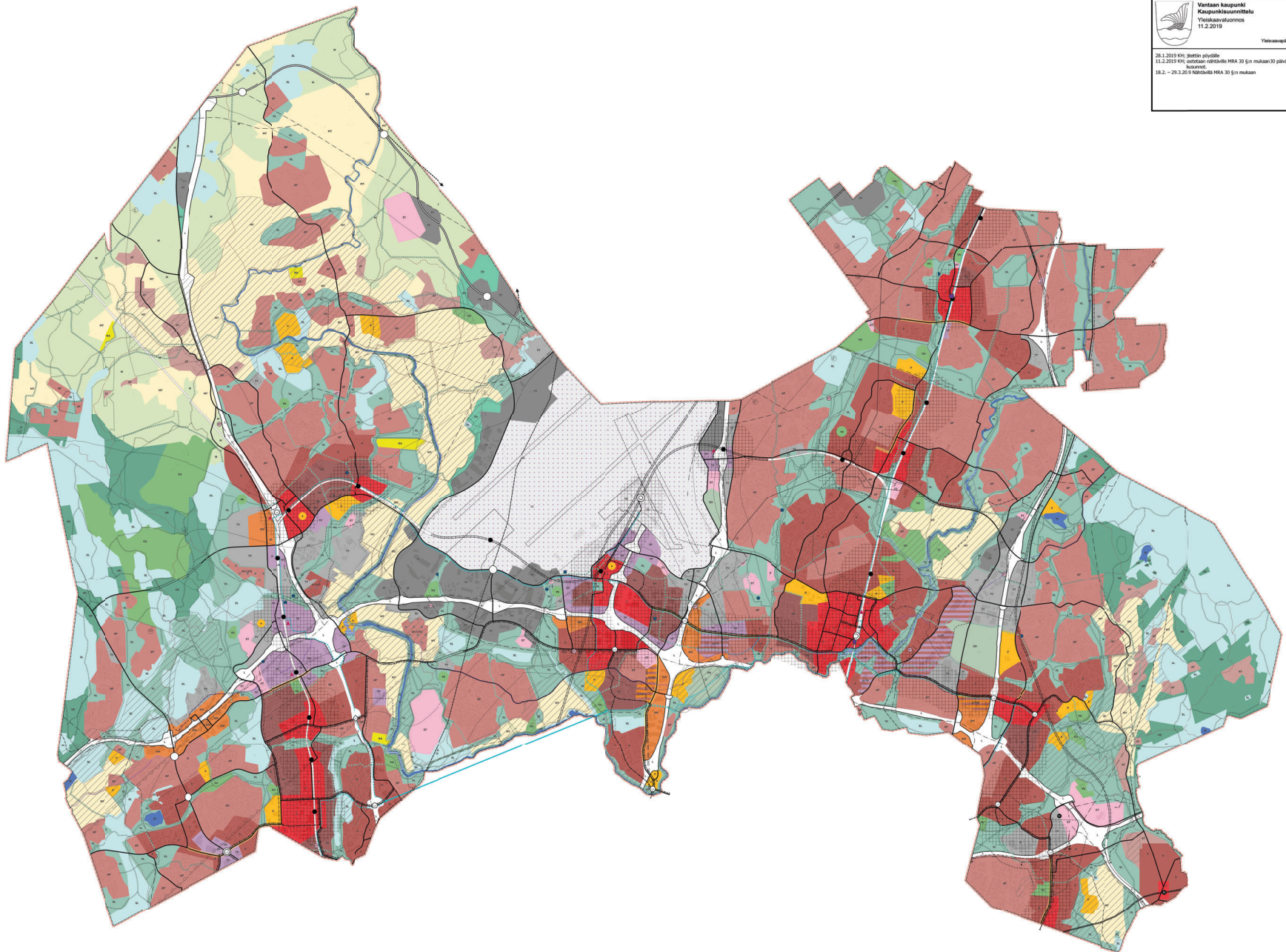

Vantaan kaupunki
Kaupunkisuunnittelu
Yleiskaavaluonnos
11.2.2019

Työn numero
R02048

Matti Siirala
Yleiskaavapäällikkö / Generalplanner

28.1.2019 KSK päätös pöytäkirja
11.2.2019 KSK esittää nähtäville MRA 30 §:n mukaan päiväksi, ok, kaup. suoritett. pyytämään lausuntoja
18.2. - 29.3.2019 Nähtäville MRA 30 §:n mukaan

Vantaan yleiskaava 2020

Yleiskaavamerkinnät ja -määräykset

Yleis- ja ajoitusmääräykset

Yleiskaava osoittaa kaupungin eri alueiden käyttötarkoituksen. AT, VL, VR, M ja MT -alueiden rakentamista säädellään pääasiassa yleiskaavalla. Muilla alueilla edellytetään pääsääntöisesti asemakaavaa. Asemakaavoituksessa ja lupakäsittelyssä on otettava huomioon museoviraston ylläpitämän muinaisjäännösrekisterin mukaiset muinaismuistolain suojaamat kohteet ja museoviranomaisen ylläpitämän kulttuuriympäristötietokannan mukaiset merkittävät rakennusperintökohteet ja selvittävät niiden suojelutarve ja -edellytykset.

Hulevesien muodostumista on pyrittävä ehkäisemään. Muodostuvat hulevedet on viivytettävä. Avoimet ja luonnonmukaiset purot tulee lähtökohtaisesti säilyttää avoimena. Ekologiset yhteydet on otettava huomioon asemakaavoituksessa ja muussa jatkosuunnittelussa.

Koko kaava-alueella on meluntorjuntatarve lentomelua ja muuta liikennemelua vastaan. Meluntorjuntatarve on otettava huomioon asemakaavoituksessa ja lupakäsittelyssä.

Länsisalmen keskustan ja asuntoalueiden toteuttaminen edellyttää metroyhteyden sitovaa toteuttamispäätöstä. Länsisalmen asuntoalueen tarkemmassa suunnittelussa ja toteuttamisessa tulee varmistaa metsälajiston liikkumisen kannalta toimivan ekologisen yhteyden säilyminen Sipoonkorven ja Natura 2000-verkostoon kuuluvan alueen "Mustavuoren lehto ja Östersundomin lintuvedet" välillä. Yhteyttä ei saa heikentää ennenkuin Länsisalmen alueen länsipuolinen uusi ekologinen yhteys on käytettävissä. Lapinkylän suunnittelussa ja toteuttamisessa tulee turvata metsäisen etelä-pohjoisuuntaisen ekologisen yhteyden kehittäminen ja avoimen maaseudun kulttuurimaiseman rajaaminen.

Maantie 152 jatkeen varren uusien työpaikka-alueiden toteuttaminen ja työpaikka-alueiden laajentaminen on mahdollista vasta, kun maantie 152 jatke on käytettävissä.

Strategiset kehittämismerkinnät

Kestävän kasvun vyöhyke

Joukkoliikenteen runkolinjastoon tukeutuva vyöhyke, jolle kaupunginosan maankäyttöä tehostava rakentaminen ensisijaisesti ohjataan. Pientaloalueilla tehokkuuden muutos tulee suunnitella useiden tonttien kokonaisuuksina.

Asemanseuduilla ja pysäkeillä parannetaan saavutettavuutta ja paikkojen tunnistettavuutta. Alueiden kehittämisessä aseman ja pysäkin lähikortteleita kehitetään sen vaikutusalueen palveluiden ja kaupan keskittymänä. Kaupan rakentuminen alueelle tulee kytkeä raitiotien toteutumiseen ja lähialueen asutuksen rakentumiseen. Raitiotien reitillä kasvun vyöhyke on ensisijaisesti pysäkkien kohdalla. Pysäkkien paikat määritellään raitiotien suunnittelun yhteydessä.

Katukuvan kehitysalue

Kaupunkirakenteen tiivistyessä tulee merkinnällä merkitystä kadusta rakentaa laadukasta kaupunkitilaa niin, että katukokonaisuus on viihtyisä ja luo helpot mahdollisuudet ihmisten monipuoliseen liikkumiseen. Kadunvarren kortteleissa rakentamisen tulee edistää viihtyisän katukuvan muodostumista.

Jokivarren virkistyskäytön kehittämisvyöhyke

Merkinnällä osoitetaan ensisijaiset virkistyskäyttöön kehitettävät jokien rannat. Rantoja kehitetään siten, että veden äärelle pääsee helposti ja monenlainen ulkoilu ja virkistys on mahdollista.

Vanda generalplan 2020

Generalplanebeteckningar och bestämmelser

Allmänna bestämmelser

Generalplanen anger användningsändamålet för stadens olika områden. Byggnad av områdena AT, VL, VR, M och MT regleras huvudsakligen genom generalplanen. I övriga områden förutsätts i regel detaljplan. I detaljplanering och behandling av tillstånd ska objekt som är skyddade enligt lagen om fornminnen i det fornlämningsregister som upprätthålls av museiverket och viktiga byggnadsarvsobjekt som är skyddade enligt den kulturmiljödata som upprätthålls av museimyndigheten tas i beaktande och deras skyddsbehov och -förutsättningar ska utredas.

Man ska sträva efter att förebygga att det bildas dagvatten. Dagvatten som bildas ska fördröjas. Utgångspunkten är att öppna bäckar och bäckar i naturligt tillstånd ska bevaras så att de är öppna. Ekologiska förbindelser ska beaktas i detaljplanering och i övrig fortsatt planering.

I hela planområdet finns ett behov av bullerbekämpning mot flygbuller och annat trafikbuller. Behovet av bullerbekämpning ska beaktas i detaljplaneringen och i bygglovsbehandlingen.

För att Västersundoms centrum och bostadsområdena ska kunna byggas förutsätts ett bindande byggnadsbeslut för metroförbindelsen. I den mer ingående planeringen och byggandet av Västersundoms bostadsområde ska man med tanke på skogsarternas rörlighet se till att en fungerande ekologisk förbindelse bevaras mellan Sibbo storskog och området "Svarta backens lundområde och Östersundoms fågelvatten", vilket hör till nätverket Natura 2000. Förbindelsen får inte försämrats innan den nya ekologiska förbindelsen väster om Västersundomområdet kan användas. I planeringen och byggandet av Lappböle ska utvecklandet av en ekologisk skogsförbindelse i syd-nordlig riktning och avgränsandet av det öppna kulturlandskapet på landsbygden säkerställas.

Byggnad av nya arbetsplatsområden längs förlängningen av landsväg 152 och utbyggnad av arbetsplatsområdena är möjligt först då förlängningen av landsväg 152 är i bruk.

Strategiska utvecklingsbeteckningar

Zon för hållbar tillväxt

En zon som stöder sig på kollektivtrafikens stomlinje. Byggnad som effektiviserar markanvändningen i stadsdelen anvisas i första hand till denna zon. I småhusområdena ska ändringar i exploateringstalen planeras som helheter bestående av flera tomter.

Tillgängligheten och platsernas identifierbarhet förbättras i områdena kring stationerna och på hållplatserna. I samband med utvecklingen av områdena ska stationens och hållplatsens närmaste kvarter och dess verksamhetsområde utvecklas till ett centrum för service och handel. Utvecklingen av affärsverksamhet i området ska sammankopplas med byggandet av en spårväg och bostäder i närområdet. Spårvägens zon för tillväxt ligger i första hand vid hållplatserna. Hållplatsernas placering fastställs i samband med planeringen av spårvägen.

Gatubildens utvecklingsområde

När stadsstrukturen förtätas ska gator som angetts med beteckningen byggas till ett högklassigt stadsrum där gatan bildar en trivsam gatuhelhet med låga möjligheter till mångsidig rörelse och motion. Byggnad i kvarteren utmed gatan ska bidra till att skapa en trivsam gatubild.

Utvecklingszon för rekreativ bruk utmed ån

Med beteckningen anges de åstränder som i första hand ska utvecklas för rekreativ bruk. Stränderna utvecklas så att det är lätt att ta sig ner till vattnet och att olika utomhusaktiviteter och all slags rekreation är möjlig.

Maankäyttö

Markanvändningen

C

Kaupunkikeskustan alue

Kaupunkikeskustan aluetta kehitetään monipuolisena, toiminnollaan sekoittuneena kaupunkiympäristönä. Olemassa olevissa keskustoissa tulee varmistaa, että liike- ja toimitilan määrä kehittyä edelleen ja rakentaminen parantaa kaupunkitilan laatua erityisesti katutasolla. Keskeisillä keskusta-alueilla julkiseen kaupunkitilaan avautuvat maantasokerrosten tilat on osoitettava liike- ja toimitiloiksi. Länsisalmessa vähittäiskaupan suuryksiköiden rakentaminen tulee ajoittaa asuntorakentamisen aikatauluun.

Käveltävyyden tulee olla kaupunkiympäristön mitoituksen lähtökohta. Alueet tulee toteuttaa vihertehokkaasti. Alueilla tulee varata riittävästi tilaa palveluille, puistoille ja muille julkisille ulkotiloille. Asemakaavoituksen yhteydessä tulee varmistaa palveluverkon riittävyys ja palveluiden saavutettavuus kestäväillä kulkumuodoilla. Alueen pysäköintiratkaisut on toteutettava kokonaisvaltaisesti pyrkien keskitettyyn, nimeämättömään ja vuorottaiskäyttöiseen ratkaisuun. Alueelle tulee toteuttaa lyhytaikaista kadunvarsipysäköintiä.

Asuntovaltainen keskusta-alue

Alue varataan ensisijaisesti keskusta-asumiseen. Alueelle saa sijoittaa myös asuinkortteleihin soveltuvia palveluita, työpaikkoja ja muita toimintoja. Kaupunkiympäristöstä tulee muodostua toimiva ja viihtyisä kokonaisuus viereisen keskustan kanssa. Alueella tulee varata riittävästi tilaa puistoille ja julkisille ulkotiloille. Alueen uuden asuntorakentamisen tulee olla tehokasta ja sitä voidaan toteuttaa kaikilla talotyypeillä. Kulkuyhteyksien tulee olla läpikuljettavia kevyelle liikenteelle ja muodostaa yhtenäinen verkosto keskusta-alueen reittien kanssa.

Rakentamisen tulee olla vihertehokasta. Asemakaavoituksen yhteydessä tulee varmistaa palveluverkon riittävyys ja palveluiden saavutettavuus kestäväillä kulkumuodoilla. Pysäköintiratkaisut on toteutettava kokonaisvaltaisesti. Keskitetyt, nimeämättömät ja vuorottaiskäyttöiset pysäköintiratkaisut ovat suositeltuja. Alueelle tulee toteuttaa lyhytaikaista kadunvarsipysäköintiä.

Tiivis asuntoalue

Alue varataan ensisijaisesti asumiseen. Alueelle saa sijoittaa asuinympäristöön ja paikalliseen alakeskukseen soveltuvia palveluita sekä toimitilaa. Aluetta voidaan rakentaa kaikilla talotyypeillä. Pientaloalueiden täydennysrakentamisessa tulee vaalia olemassa olevan ympäristön ominaispiirteitä.

Alueen kehittämisessä ja täydennysrakentamisessa tulee parantaa kaupunkitilan viihtyisyyttä sekä kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuuksia. Alueilla tulee varata riittävästi tilaa virkistysalueille. Alueet tulee toteuttaa vihertehokkaasti. Asemakaavoituksen yhteydessä tulee varmistaa palveluverkon riittävyys ja palveluiden saavutettavuus kestäväillä kulkumuodoilla. Alueella on suositeltava tehokkaita pysäköintiratkaisuja.

Pientalovaltainen asuntoalue

Alue varataan asumiseen. Alueelle saa sijoittaa erilaisia pientalotyyppisiä ja lähipalveluita. Uudis- ja täydennysrakentamisessa tulee vaalia olemassa olevan ympäristön ominaispiirteitä. Asemakaavoituksen yhteydessä tulee varmistaa palvelujen riittävyys ja hyvä saavutettavuus. Alueilla tulee säilyttää riittävästi tilaa virkistysalueille.

Rakentamista säädellään yleiskaavalla kunnes alueelle on laadittu asemakaava. Mikäli rakentaminen ei vaikeuta alueen tulevaa asemakaavoitusta, alueelle sallitaan rakentaminen 6.6.1983 mukaisilla tiloilla seuraavasti:

- yksi asunto 0,2 -2 hehtaarin suuruisilla tiloilla
- kaksi asuntoa 2-3 hehtaarin suuruisilla tiloilla
- kolme asuntoa yli 3 hehtaarin suuruisilla tiloilla.

Stadscentrumets område

Stadscentrumets område utvecklas till en mångsidig stadsmiljö med blandade funktioner. I de redan existerande centrumen ska man se till att antalet affärs- och kontorslokaler utvecklas ytterligare och att byggandet förbättrar kvaliteten på stadsrummet, särskilt i gatuplan. I centrala centrumområden ska de gatuplansvåningar som öppnas upp mot det offentliga stadsrummet anvisas som affärs- och kontorslokaler. I Västersundom ska byggandet av stora detaljhandelsenheter anpassas till bostadsbyggandets tidtabell.

Promenadvänlighet ska vara utgångspunkten i dimensioneringen av stadsmiljön. Områdena ska byggas gröneffektivt. Det ska reserveras tillräckligt med utrymme för tjänster, parker och andra offentliga uterum i områdena. I samband med detaljplaneringen ska det säkerställas att servicenätet räcker till och att servicen är tillgänglig med hållbara färdmedel. Man genomför heltäckande parkeringslösningar i området och strävar efter lösningar med centraliserad och växelvis parkering med icke namngivna parkeringsplatser. Kortvarig gatuparkering ska ordnas i området.

Bostadsdominerat centrumområde

Området reserveras i första hand för centrumboende. I området får också tjänster, arbetsplatser och andra funktioner placeras som passar in i bostadskvarteren. Stadsmiljön ska bilda en fungerande och trivsam helhet tillsammans med det närliggande centrumet. Det ska reserveras tillräckligt med utrymme för parker och offentliga uterum i området. Byggandet av nya bostäder i området ska vara effektivt och alla typer av hus kan ingå i byggandet. Vägförbindelser för gång- och cykeltrafik ska gå genom området och bilda ett enhetligt nätverk med lederna i centrumområdet.

Byggandet ska vara gröneffektivt. I samband med detaljplaneringen ska det säkerställas att servicenätet räcker till och att servicen är tillgänglig med hållbara färdmedel. Parkeringslösningarna ska vara heltäckande. Lösningar med centraliserad och växelvis parkering och icke namngivna parkeringsplatser rekommenderas. Kortvarig gatuparkering ska ordnas i området.

Tättbebyggt bostadsområde

Området reserveras i första hand för boende. I området får tjänster och lokaler placeras som passar in i boendemiljön och det lokala sekundärcentrumet. Alla typer av hus kan byggas i området. Vid kompletteringsbyggande i småhusområdena ska man värna om särdragen i den existerande miljön.

Området ska utvecklas och kompletteringsbyggas så att stadsrummet blir trivsammare och möjligheterna till gång- och cykeltrafik förbättras. Det ska reserveras tillräckligt med utrymme för rekreatiomsområden i områdena. Områdena ska byggas gröneffektivt. I samband med detaljplaneringen ska det säkerställas att servicenätet räcker till och att servicen är tillgänglig med hållbara färdmedel. I området ska effektiva parkeringslösningar prioriteras.

Småhusdominerat bostadsområde

Området reserveras för boende. Olika typer av småhus och närtjänster får placeras i området. Vid ny- och kompletteringsbyggande ska man värna om särdragen i den existerande miljön. I samband med detaljplaneringen ska det säkerställas att servicen är tillräcklig och lättillgänglig. Tillräckligt med utrymme ska bevaras för rekreatiomsområden.

Generalplanen reglerar byggandet tills en detaljplan har utarbetats för området. Ifall byggandet inte försvårar områdets framtida detaljplanering, tillåter man byggande i området på fastigheter enligt 6.6.1983:

- en bostad på fastigheter med storleken 0,2–2 hektar.
- två bostäder på fastigheter med storleken 2-3 hektar.
- tre bostäder på fastigheter över 3 hektar.

AC

A

AP

Kyläalue

Alue varataan maaseutumaiseen asumiseen. Alueella sallitaan rakentaminen 6.6.1983 mukaisilla tiloilla seuraavasti:

- yksi asunto 0,2 -2 hehtaarin suuruisilla tiloilla
- kaksi asuntoa 2-3 hehtaarin suuruisilla tiloilla
- kolme asuntoa yli 3 hehtaarin suuruisilla tiloilla.

Alueen rakentamista ohjataan yleiskaavalla.

Byområde

Området reserveras för boende av landsbygdskaraktär. I området tillåts byggande på fastigheter enligt 6.6.1983:

- en bostad på fastigheter med storleken 0,2–2 hektar
- två bostäder på fastigheter med storleken 2-3 hektar
- tre bostäder på fastigheter över 3 hektar

Områdets byggande styrs med generalplanen.

P

Palvelujen ja hallinnon alue

Alue varataan monipuolisille julkisille ja yksityisille palvelutoiminnoille, sekä niitä palveleville asuin- ja huoltotiloille. Rakentaminen tulee toteuttaa ympäristöön sopeutuen. Alueelle ei saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksiköitä. Alueella olevaa asumista saa ylläpitää ja täydentää harkitusti.

Område för service och förvaltning

Området reserveras för mångsidiga offentliga och privata servicefunktioner samt för bostadsutrymmen och servicelokaler som betjänar dessa. Bygandet ska anpassas till miljön. Ingen stor detaljhandelsenhet får placeras i området. Områdets existerande bostadsbestånd får upprätthållas och kompletteras på ett övervägt sätt.

P

Julkisten palvelujen ja hallinnon paikka

Alueella on varattava tilaa julkisille palveluille. Merkintä osoittaa toiminnon likimääräisen sijainnin. Alueen lopullinen sijainti ja laajuus määritellään tarkemman tason suunnittelussa. Palvelun saavutettavuus kestävin kulkumuodoin tulee varmistaa.

Plats för offentliga tjänster och förvaltning

Det ska reserveras plats för offentliga tjänster i området. Beteckningen anger funktionens ungefärliga placering. Områdets slutgiltiga placering och omfattning fastställs i den mer ingående planeringen. Servicens tillgänglighet med hållbara transportmedel ska säkerställas.

KM

Kaupallisten palveluiden alue

Alue varataan kaupallisille palveluille sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomille tuotanto- ja varastotoiminnoille. Alueella voidaan sallia toimistotiloja. Alueelle saa sijoittaa merkitykseltään seudullisia vähittäiskaupan suuryksiköitä, jotka eivät kilpaile keskustaan sijoittuvan kaupan kanssa. Alueelle ei saa sijoittaa sellaisia vähittäiskaupan suuryksiköitä, joilla on merkitystä päivittäiseen palvelujen saavutettavuuteen. Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavarakaupan suuryksiköitä. Kaupallisten alueiden aluekohtaiset määräykset:

- Tammistoon voidaan sijoittaa merkitykseltään seudullisia vähittäiskaupan suuryksiköitä ja sellaista uutta vähittäiskauppaa, joka tukee ja vahvistaa palvelurakennetta läheiset keskustatoimintojen alueet huomioon ottaen.
- Varisto-Petikossa ja Petaksessa ei sallita erikoiskaupan suuryksiköiden sijoittumista maakuntakaavan mukaisesti. Näille alueille ei saa sijoittaa keskustahakuisen erikoiskaupan suuryksiköitä.
- Varisto-Petikossa ja Petaksessa alueelle saa sijoittaa päivittäistavarakauppaa yhteensä 1000 k-m².
- Koivuhaassa alueelle saa sijoittaa päivittäistavarakauppaa yhteensä 2000 k-m².
- Porttipuistossa alueelle saa sijoittaa päivittäistavarakauppaa yhteensä korkeintaan 4000 k-m².
- Petaksessa kaupan suuryksiköiden toteuttaminen edellyttää sitovaa toteuttamispäätöstä asemasta

Alueen toteutuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota kaupunkitilan viihtyisyyteen sekä kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuuksiin, erityisesti joukkoliikenteen runkoyhteyksien alueella. Alue tulee toteuttaa vihertehokkaasti.

Område för kommersiell service

Området reserveras för kommersiell service samt produktions- och lagerfunktioner som inte stör miljön. I området kan kontorslokaler tillåtas. Stora detaljhandelsenheter av regional betydelse som inte konkurrerar med affärer som förläggs till centrum får placeras i området. Sådana stora detaljhandelsenheter som är av betydelse för den dagliga tillgången till service får inte placeras i området. Stora dagligvaruenheter får inte placeras i området. Områdesspecifika bestämmelser för områdena för kommersiell service:

- I Rosendal kan man placera stora detaljhandelsenheter av regional betydelse och sådan ny detaljhandel som med beaktande av närliggande områden för centrumfunktioner stöder och förstärker servicestrukturen.
- I Varistorna-Petikko och Petas är det inte tillåtet att placera stora enheter för specialaffärer enligt landskapsplanen. Stora enheter för centruminriktade specialaffärer får inte placeras i dessa områden.
- I Varistorna-Petikko och Petas får dagligvarubutiker på totalt 1000 m²-vy placeras i området.
- I Björkhagen får dagligvarubutiker på totalt 2000 m²-vy placeras i området.
- I Portparken får dagligvarubutiker på totalt max 4000 m²-vy placeras i området.
- I Petas förutsätter byggandet av stora affärsenheter ett bindande beslut om byggande av en station.

När området byggs ska särskild uppmärksamhet fästas vid att stadsrummet blir trivsamt och att det finns möjligheter till gång- och cykeltrafik, särskilt i området för kollektivtrafikens stomförbindelser. Området ska byggas gröneffektivt.

Asumiseen muuntuva kaupallisten palveluiden alue

Alue varataan kaupallisille palveluille sekä ympäristöhäiriötä aiheuttamattomille tuotantotoiminnoille. Alueella voidaan sallia toimistotiloja. Tammistoon voidaan sijoittaa merkitykseltään seudullisia vähittäiskaupan suuryksiköitä ja sellaista uutta vähittäiskauppaa, joka tukee ja vahvistaa palvelurakennetta läheiset keskustatoimintojen alueet huomioon ottaen. Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavarakaupan suuryksiköitä.

Aluetta voidaan kehittää vaiheittain joukkoliikenneyhteyksien parantuessa asumisen alueeksi. Muutos tulee suunnitella yhtä tonttia laajempänä kokonaisuutena. Asuntorakentamisen edellytyksenä on, että lähialueen toiminnot soveltuvat asuin ympäristöön. Alueen kehittämisessä tulee parantaa kaupunkitilan viihtyisyyttä sekä kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuuksia. Alueilla tulee varata riittävästi tilaa julkisille puistoille. Alueet tulee toteuttaa vihertehokkaasti. Asemakaavoituksen yhteydessä tulee varmistaa palveluverkon riittävyys ja palveluiden saavutettavuus kestäville kulkumuodoilla. Alueella on suositava tehokkaita pysäköintiratkaisuja.

Ett område för kommersiell service som kan ändras till boendeområde

Området reserveras för kommersiell service samt produktions- och lagerfunktioner som inte stör miljön. I området kan kontorslokaler tillåtas. I Rosendal kan man placera stora detaljhandelsenheter av regional betydelse och sådan ny detaljhandel som stöder och förstärker servicestrukturen med beaktande av närliggande områden för centrumfunktioner. Stora dagligvaruhandelsenheter får inte placeras i området.

Området kan etappvis utvecklas till boendeområde i och med att kollektivtrafikförbindelserna förbättras. Ändringen ska planeras som en helhet som omfattar fler än en tomt. Förutsättningen för bostadsbyggande är att närområdets funktioner lämpar sig för boendemiljön. Vid utvecklingen av området ska trivselen i stadsrummet och möjligheterna till gång- och cykeltrafik förbättras. Det ska reserveras tillräckligt med utrymme för offentliga parker. Områdena ska byggas gröneffektivt. I samband med detaljplaneringen ska det säkerställas att servicenätet räcker till och att servicen är tillgänglig med hållbara färdmedel. I området ska effektiva parkeringslösningar prioriteras.

TP

Monipuolinen työpaikka-alue

Alue varataan monipuolisille toimisto- ja palvelutoiminnoille sekä ympäristöhäiriötä aiheuttamattomille tuotantotoiminnoille. Alueen toteutuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota kaupunkitilan viihtyisyyteen sekä kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuuksiin. Alue tulee toteuttaa vihertehokkaasti.

Mångsidigt arbetsplatsområde

Området reserveras för mångsidiga kontors- och servicefunktioner och för produktionsfunktioner som inte stör miljön. När området byggs ska särskild uppmärksamhet fästas vid att stadsrummet blir trivsamt och att det finns möjligheter till gång- och cykeltrafik. Området ska byggas gröneffektivt.

Asumiseen muuntuva työpaikka-alue

Alue varataan monipuolisille toimisto- ja palvelutoiminnoille sekä ympäristöhäiriötä aiheuttamattomille tuotantotoiminnoille.

Aluetta voidaan kehittää vaiheittain joukkoliikenneyhteyksien parantuessa asumisen alueeksi. Muutos tulee suunnitella yhtä tonttia laajempänä kokonaisuutena. Asuntorakentamisen edellytyksenä on, että lähialueen toiminnot soveltuvat asuin ympäristöön. Alueen kehittämisessä tulee parantaa kaupunkitilan viihtyisyyttä sekä kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuuksia. Alueilla tulee varata riittävästi tilaa julkisille virkistysalueille. Alueet tulee toteuttaa vihertehokkaasti. Asemakaavoituksen yhteydessä tulee varmistaa palveluverkon riittävyys ja palveluiden saavutettavuus kestäville kulkumuodoilla. Alueella suositava tehokkaita pysäköintiratkaisuja.

Arbetsplatsområde som kan ändras till boendeområde

Området reserveras för mångsidiga kontors- och servicefunktioner och för produktionsfunktioner som inte stör miljön.

Området kan etappvis utvecklas till boendeområde i och med att kollektivtrafikförbindelserna förbättras. Ändringen ska planeras som en helhet som omfattar fler än en tomt. Förutsättningen för bostadsbyggande är att närområdets funktioner lämpar sig för boendemiljön. Vid utvecklingen av området ska trivselen i stadsrummet och möjligheterna till gång- och cykeltrafik förbättras. Det ska reserveras tillräckligt med utrymme för offentliga rekreatiomsområden i områdena. Områdena ska byggas gröneffektivt. I samband med detaljplaneringen ska det säkerställas att servicenätet räcker till och att servicen är tillgänglig med hållbara färdmedel. I området ska effektiva parkeringslösningar prioriteras.

TY

Tuotanto- ja varastotoiminnan alue

Alue varataan tuotanto- ja varastotoiminnoille, jotka eivät aiheuta merkittäviä ympäristöhaittoja.

Område för produktions- och lagerverksamhet

Området reserveras för produktions- och lagerfunktioner som inte orsakar avsevärda olägenheter för miljön.

TT

Tilaa vaativan tuotanto- ja varastotoiminnan alue

Alue varataan tuotanto-, varasto-, logistiikka- ja yhdyskuntateknisen huollon toiminnoille. Alueelle ei tule sijoittaa sellaisia toimintoja, jotka häiriintyvät raskaasta liikenteestä, melusta tai tärinästä.

Område för produktions- och lagerverksamhet som kräver utrymme

Området reserveras för funktioner för produktions-, lager-, logistik och samhällsteknisk försörjning. Sådana funktioner som störs av tung trafik, buller eller vibrationer ska inte placeras i området.

ET

Yhdyskuntateknisen huollon alue

Alue varataan yhdyskuntateknisen huollon tarpeisiin.

Område för samhällsteknisk försörjning

Området reserveras för den samhällstekniska försörjningens behov.

ET

Yhdyskuntateknisen huollon laite

Anläggning för samhällsteknisk försörjning

Läshivirkistysalue

Alue varataan virkistyskäyttöön. Alueita ylläpidetään ja kehitetään yhtenäisinä, hyvin saavutettavina sekä toiminnoiltaan ja luonnonympäristöltään monipuolisina virkistys- ja viheralueina. Aluetta ja sen toimintoja tarkemmin suunniteltaessa ja lupamenettelyn yhteydessä tulee ottaa huomioon luontoarvot, kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot, varmistaa ulkoilureittien ja ekologisen verkoston jatkuvuus sekä turvata ekosysteemipalvelut. Alueella sallitaan ulkoilua tai muuta yleistä virkistystoimintaa palveleva rakentaminen. Alueella olevat asuinrakennukset voidaan säilyttää. Rakennusten perusparantaminen, korjaaminen ja vähäinen laajentaminen ovat sallittuja. Mikäli asuinkäytössä oleva rakennus tuhoutuu, voidaan se korvata uudisrakennuksella. Asuntojen määrää alueella ei saa lisätä.

Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muu näihin verrattava toimenpide on luvanvaraista, kuten maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:ssä on säädetty.

Retkeily- ja ulkoilualue

Alue varataan virkistyskäyttöön. Alueita ylläpidetään ja kehitetään yhtenäisinä, hyvin saavutettavina sekä toiminnoiltaan ja luonnonympäristöltään monipuolisina virkistys- ja viheralueina. Aluetta ja sen toimintoja tarkemmin suunniteltaessa ja lupamenettelyn yhteydessä tulee ottaa huomioon luontoarvot, kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot, varmistaa ulkoilureittien ja ekologisen verkoston jatkuvuus sekä turvata ekosysteemipalvelut.

Alueella sallitaan ulkoilua tai muuta yleistä virkistystoimintaa ja matkailua palveleva vähäinen rakentaminen. Alueella olevat asuinrakennukset voidaan säilyttää. Rakennusten perusparantaminen, korjaaminen ja vähäinen laajentaminen ovat sallittuja. Mikäli asuinkäytössä oleva rakennus tuhoutuu, voidaan se korvata uudisrakennuksella. Asuntojen määrää alueella ei saa lisätä.

Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muu näihin verrattava toimenpide on luvanvaraista kuten maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:ssä on säädetty.

Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue

Alue varataan liikunnan, urheilun ja virkistystyksen vapaa-ajantoiminnoille. Alueella sallitaan näihin toimintoihin liittyvä rakentaminen, ei kuitenkaan suurten urheilulaitosten rakentamista.

Område för närrekreation

Området reserveras för rekreationsbruk. Områdena underhålls och utvecklas som sammanhängande, lättillgängliga, och till sina funktioner och sin naturmiljö mångsidiga rekreations- och grönområden. Vid en mer ingående planering av området och dess funktioner och i samband med tillståndsförfarandet ska naturvärden, kulturhistoriska värden och landskapsvärden beaktas, kontinuiteten i friluftslederna och det ekologiska nätverket säkerställas samt ekosystemtjänsterna tryggas. I området tillåts byggande som betjänar utomhusaktiviteter eller annan allmän rekreationsverksamhet. Bostadshus i området kan bevaras. Ombyggnad, renovering och småskalig utbyggnad av byggnaderna är tillåten. Om en byggnad som används för boende förstörs kan den ersättas med en nybyggnad. Antalet bostäder i området får inte ökas.

Markarbete och trädfällning eller någon annan med dessa jämförbar åtgärd som förändrar landskapet kräver tillstånd i enlighet med 128 § i markanvändnings- och bygglagen.

Ströv- och friluftsområde

Området reserveras för rekreationsbruk. Områdena underhålls och utvecklas som sammanhängande, lättillgängliga, till sin naturmiljö mångsidiga rekreations- och grönområden. Vid en mer ingående planering av området och dess funktioner och i samband med tillståndsförfarandet ska naturvärden, kulturhistoriska värden och landskapsvärden beaktas, kontinuiteten i friluftslederna och det ekologiska nätverket säkerställas samt ekosystemtjänsterna tryggas.

Småskaligt byggande som betjänar utomhusaktiviteter eller annan allmän rekreationsverksamhet och turism tillåts i området. Områdets bostadshus kan bevaras. Ombyggnad, renovering och småskalig utbyggnad av byggnaderna är tillåten. Om en byggnad som används för boende förstörs kan den ersättas med en nybyggnad. Antalet bostäder i området får inte ökas.

Markarbete och trädfällning eller någon annan med dessa jämförbar åtgärd som förändrar landskapet kräver tillstånd i enlighet med 128 § i markanvändnings- och bygglagen.

Område för idrotts- och rekreationstjänster

Området reserveras för motions-, idrotts- och rekreationsfunktioner. Byggnad i anslutning till dessa funktioner tillåts i området, förutom byggande av stora idrottsanläggningar.

Plats för idrotts- och rekreationstjänster

I området ska plats reserveras för rekreations- och idrottstjänster. Beteckningen anger funktionens ungefärliga placering och områdets slutgiltiga placering och omfattning fastställs i den mer ingående planeringen.

Förbindelse för rekreationsområden

Flera rekreationsområden eller en friluftsledsförbindelse som förenar vidsträckta rekreationsområden. I samband med närmare planering och genomförande ska man beakta närrekreationsområdenas tillräcklighet, naturvärden, kulturhistoriska värden och landskapsvärden samt säkerställa kontinuiteten i förbindelsen. Förbindelsens art kan variera från byggd till naturenlig. Förbindelsen ska vara minst 30 meter bred om möjligt.

Urheilu- ja virkistyspalvelujen paikka

Alueelle on varattava tilaa virkistys- ja urheilupalveluille. Merkintä osoittaa toiminnon likimääräisen sijainnin, ja alueen lopullinen sijainti ja laajuus määritellään tarkemman tason suunnittelussa.

Virkistysalueyhteys

Laajoja virkistysalueita yhdistävä virkistysalueiden sarja tai ulkoilureittiyhteys. Tarkemman suunnittelun ja toteutuksen yhteydessä tulee ottaa huomioon läshivirkistysalueiden riittävyys, luontoarvot, kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot sekä varmistaa yhteyden jatkuvuus. Yhteyden luonne voi vaihdella rakennetusta luonnonmukaiseen. Yhteys tulee toteuttaa vähintään 30 metriä leveänä, jos mahdollista.

Luonnonsuojelualue

Luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettu tai rauhoitettava luonnonsuojelualue. Alueen suojelu turvataan maankäyttö- ja rakennuslain nojalla, kunnes luonnonsuojelulainsäädännön mukainen rauhoitus astuu voimaan. Alueella sallitaan ainoastaan sen käyttötarkoitusta palveleva vähäinen rakentaminen. Alueella sallitaan ulkoilureittien perustaminen siten, että alueen suojeluarvo ei vaarannu. Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muu näihin verrattavissa oleva toimenpide on luvanvaraista siten kuin maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:ssä on säädetty.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue

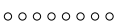
Alueen suunnittelussa, käytössä ja hoidossa tulee turvata alueen sisältämien erityisten luontoarvojen säilyminen. Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muu näihin verrattavissa oleva toimenpide on luvanvaraista siten kuin maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:ssä on säädetty.

Ekologinen runkoyhteys

Yhteys turvaa eliölajien liikkumista ja luonnon monimuotoisuuden säilymistä. Ekologisen verkoston jatkuvuus tulee turvata.

Yhteyden hoidossa, käytössä ja yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon luontoarvot, kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot ja varmistaa, että ekologinen yhteys säilyy mahdollisimman leveänä ja luonnon olosuhteiltaan monipuolisena. Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muut näihin verrattavat toimenpiteet ovat luvanvaraisia, kuten maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:ssä on säädetty.

Ohjeellinen ulkoilureitti

Ulkoilureitti voidaan toteuttaa ulkoilutienä tai ulkoilupolkuna. Reitin sijainti on ohjeellinen. Ulkoilureitin sijainti ja tyyppi tarkentuvat yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Ohjeellinen ratsastusreitti

Suojaviheralue

Alue varataan suojaviheralueeksi. Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muu näihin verrattavissa oleva toimenpide on luvanvaraista siten kuin maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:ssä on säädetty.

Hautausmaa-alue

Vesialue

Vesialue, jonka lähialueella rakennettaessa vesistön ja sen rantojen luontoarvot ja ekosysteemitpalvelut tulee ottaa huomioon, säilyttää ja hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla.

Pohjavesialue

Merkintä osoittaa pohjavesialueet, jotka ovat erityisen merkittäviä vedenhankinnan ja veden käyttökelpoisuuden säilyttämisen kannalta. Alueella ei ole sallittua sellainen toiminta, joka saattaa vaarantaa pohjaveden laadun ja määrän. Liikennealueet ja -väylät tulee suunnitella siten, että liikenteen ja tienpidon mahdolliset haitat pohjaveden laadulle voidaan välttää.

Naturskyddsområde

Ett område som är fridlyst eller som ska fridlysas med stöd av naturvårdslagen. Områdets skydd säkerställs med stöd av markanvändnings- och bygglagen tills fridlysning enligt naturvårdslagstiftningen träder i kraft. I området tillåts endast småskaligt byggande som betjänar områdets användningsändamål. I området är det tillåtet att anlägga friluftsleder så att områdets skyddsvärde inte äventyras. Markarbete och trädfällning eller någon annan med dessa jämförbar åtgärd som förändrar landskapet kräver tillstånd i enlighet med 128 § i markanvändnings- och bygglagen.

Område som är särskilt viktigt med tanke på naturens mångfald

I områdets planering, användning och skötsel ska bevarandet av områdets särskilda naturvärden tryggas. Markarbete och trädfällning eller någon annan med dessa jämförbar åtgärd som förändrar landskapet kräver tillstånd i enlighet med 128 § i markanvändnings- och bygglagen.

Ekologisk stomförbindelse

Förbindelsen tryggar arternas rörelser och att naturens mångfald bevaras. Kontinuiteten i det ekologiska nätverket ska tryggas.

Vid skötsel, användning och mer detaljerad planering av förbindelsen ska naturvärden, kulturhistoriska värden och landskapsvärden beaktas och det ska säkerställas att den ekologiska förbindelsen bibehålls så vidsträckt som möjligt och har varierande naturförhållanden. Sådant markarbete och sådan trädfällning eller någon annan med dessa jämförbar åtgärd som förändrar landskapet kräver tillstånd i enlighet med 128 § i markanvändnings- och bygglagen.

Riktgivande friluftsled

Friluftsleden kan byggas som en friluftsväg eller friluftsstig. Ledens läge är riktgivande. Friluftsledens läge och typ preciseras i den mer detaljerade planeringen.

Riktgivande ridled

Skyddsgrönområde

Området reserveras för skyddsgrönområde. Markarbete och trädfällning eller någon annan med dessa jämförbar åtgärd som förändrar landskapet kräver tillstånd i enlighet med 128 § i markanvändnings- och bygglagen.

Begravningsplatsområde

Vattenområde

Vattenområde där naturvärdena och ekosystemtjänsterna för områdets vattendrag och vattendragens stränder ska tas i beaktande, bevaras och utnyttjas på bästa möjliga sätt när det byggs i ett närliggande område till vattenområdet.

Grundvattenområde

Med beteckningen anges grundvattenområden som är särskilt viktiga med tanke på vattenförsörjningen och bibehållandet av vattnets användbarhet. Sådant verksamhet som kan äventyra grundvattnets kvalitet och kvantitet är inte tillåten i området. Trafikområden och -leder ska planeras så att eventuella olägenheter från trafik och våghållning för grundvattenkvaliteten kan undvikas.

Maatalousvaltainen alue

Alue varataan maatalouteen. Alueella sallitaan tilalla harjoitettavaa maatilataloutta palvelevaa rakentamista 6.6.1983 mukaisilla tiloilla seuraavasti:

- kaksi asuntoa 2-5 hehtaarin suuruisilla tiloilla
- kolme asuntoa 5-20 hehtaarin suuruisilla tiloilla
- lisäksi yksi asunto kutakin tilan pinta-alan täyttä kahtakymmentä hehtaaria kohti.

Lisäksi sallitaan ulkoilua, virkistystä tai matkailua palveleva vähäinen rakentaminen.

Rakentaminen on ensisijaisesti sijoitettava tilakeskusten yhteyteen tai siirrettävä AT-alueille. Ulkoilureittien ja ekologisen verkoston jatkuvuus tulee turvata.

Jordbruksdominerat område

Området reserveras för jordbruk. I området tillåts byggande som betjänar det jordbruk som bedrivs på fastigheter enligt 6.6.1983:

- två bostäder på fastigheter med storleken 2-5 hektar
- tre bostäder på fastigheter med storleken 5-20 hektar
- därtill en bostad per fulla 20 hektar av fastighetens areal.

Dessutom tillåts småskaligt byggande som betjänar utomhusaktiviteter, rekreation eller turism.

Byggnad ska i första hand förläggas så att det ligger i anslutning till fastigheternas centrumområden eller flyttas till AT-områdena. Friluftsledernas och det ekologiska nätverkets kontinuitet ska tryggas.

Jord- och skogsbruksdominerat område

Området reserveras för jord- och skogsbruk. I området tillåts byggande som betjänar det jordbruk som bedrivs på fastigheter enligt 6.6.1983:

- två bostäder på fastigheter med storleken 2-5 hektar
- tre bostäder på fastigheter med storleken 5-20 hektar
- därtill en bostad per fulla 20 hektar av fastighetens areal.

Byggnad ska i första hand förläggas så att det ligger i anslutning till fastigheternas centrumområden eller flyttas till AT-områdena. Dessutom tillåts småskaligt byggande som betjänar utomhusaktiviteter, rekreation eller turism. Friluftsledernas och det ekologiska nätverkets kontinuitet ska tryggas.

Område för fritidshus

Området reserveras för fritidshus med en bostad och koloniträdgårdar. I området kan också gemensamma lokaler som betjänar området tillåtas.

Värdefull kulturmiljö

En kulturmiljö som är värdefull ur riksomfattande, regionalt eller lokalt perspektiv. I områdesanvändningen ska man försäkra sig om att kulturmiljöns värden bevaras.

Vid mer detaljerad planering, byggande och användning ska man värna om kulturmiljöns särdrag. Vid utvecklingen av kulturmiljön ska dess värden tas i beaktande och anpassas efter markanvändningen enligt det användningsändamål som anges i generalplanen. Markarbete och trädffällning eller någon annan med dessa jämförbar åtgärd som förändrar landskapet kräver tillstånd i enlighet med 128 § i markanvändnings- och bygglagen.

Utvidgad zon för flygbullerområde

Det är möjligt att bygga bostäder med beaktande av att man bör förbereda sig för flygbuller. Ljudisoleringen ΔL mot flyg- och vägtrafikbuller i ytterskiktet i byggnader som används för boende och andra funktioner känsliga för buller ska vara minst 35 dB. Balkongerna ska inglasas och uteplatserna ska takläggas. Småhus tillåts inte i området.

Bostadsområde i område med starkt flygplansbuller

Antalet bostäder får inte utökas i bostadsområden som ligger i ett flygbullerområde.

RKY-objekt

Byggt kulturmiljöobjekt av riksintresse. I användningen av objektet ska det säkerställas att kulturmiljöns värden bevaras. Vid mer detaljerad planering, byggande och användning ska man ta i beaktande att den värdefulla kulturmiljön värnas. Vid utvecklingen av kulturmiljön ska dess värden tas i beaktande och anpassas efter markanvändningen enligt det användningsändamål som anges i generalplanen.

Maa- ja metsätalousvaltainen alue

Alue varataan maa- ja metsätalouteen. Alueella sallitaan tilalla harjoitettavaa maatilataloutta palvelevaa rakentamista 6.6.1983 mukaisilla tiloilla seuraavasti:

- kaksi asuntoa 2-5 hehtaarin suuruisilla tiloilla
- kolme asuntoa 5-20 hehtaarin suuruisilla tiloilla
- lisäksi yksi asunto kutakin tilan pinta-alan täyttä kahtakymmentä hehtaaria kohti.

Rakentaminen on ensisijaisesti sijoitettava tilakeskusten yhteyteen tai siirrettävä AT-alueille. Lisäksi sallitaan ulkoilua, virkistystä tai matkailua palveleva vähäinen rakentaminen. Ulkoilureittien ja ekologisen verkoston jatkuvuus tulee turvata.

Loma-asuntoalue

Alue varataan yksiasuntoisille loma-asunnoille ja ryhmäpuutarhoille. Alueella voidaan sallia myös aluetta palvelevia yhteistiloja.

Arvokas kulttuuriympäristö

Valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai paikallisesti arvokas kulttuuriympäristö. Alueiden käytössä on varmistettava, että kulttuuriympäristön arvot säilyvät.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä on vaalittava kulttuuriympäristön ominaispiirteitä. Kulttuuriympäristöä kehitettäessä on sen arvot otettava huomioon ja sovitettava yhteen yleiskaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukaisen maankäytön kanssa. Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muu näihin verrattavissa oleva toimenpide on luvanvaraista siten kuin maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:ssä on säädetty.

Lentomelualueen laajenemisvyöhyke

Asuinrakentaminen mahdollista lentomeluun varautuminen huomioiden. Asumiseen ja muihin melulle herkkiin toimintoihin käytettävien rakennusten ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL lento- ja tieliikennemelua vastaan tulee olla vähintään 35 dB. Parvekkeet tulee lasittaa ja ulko-oleskelualueita kattaa. Alueella ei sallita pientaloja.

Asuinalue voimakkaan lentomelun alueella

Lentomelualueella sijaitsevilla asuinalueella ei saa lisätä asuntojen määrää.

RKY-kohde

Valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön kohde. Kohteen käytössä on varmistettava, että kulttuuriympäristön arvot säilyvät. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä on otettava huomioon arvokkaan kulttuuriympäristön vaaliminen. Kulttuuriympäristöä kehitettäessä on sen arvot otettava huomioon ja sovitettava yhteen yleiskaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukaisen maankäytön kanssa.

Hulevesitulva-allas

Merkinnän osoittamalle alueelle tulee tarkemmassa suunnittelussa rakentaa hulevesitulviin varautumiseen tarvittava allas-alue.

Suuri rantatie

Suuri rantatie on valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä teemakartan osoittamalta osalta. Suuren rantatien linjaus säilytetään tai palautetaan kävelen, pyöräillen tai ratsain kuljettavaksi aina, kun mahdollista. Siellä, missä linjaus on katkennut, suunnitellaan tieosuuksia yhdistäviä kulkuväyliä. Tarkemmanasteisessa suunnittelussa on tutkittava tien linjauksen ja sitä rajaavien, historialliseen tiemiljööseen liittyvien rakennusten ja rakenteiden sekä miljöössä merkittävän kulttuurikasvillisuuden säilyttäminen. Uusi rakentaminen tai ympäristörakentaminen liitetään tieympäristöön sen kulttuurihistoriallisia ominaispiirteitä korostaen. Tiestä löytyvät tieauniorakenteet ovat muinaismuistolain suojaamia.

Liikennealue

Valtakunnallista tai seudullista liikennettä palveleva väylä.

Liikenneyhteys

Tärkeä paikallista liikennettä palveleva väylä, jolle on tehtävä riittävä tilavaraus.

Vaihtoehtoinen tielinjaus

Maantien 152 jatkeen vaihtoehtoiset linjaukset, jotka vaativat tarkempaa selvitystä.

Eritasoliittymävaraus

Varaus eritasoliittymälle, joka palvelee kaikkia liikennesuuntia.

Eritasoliittymävaraus

Varaus suuntaisliittymälle.

Valkoisenlähteentien ja Lahdenväylän suuntaisliittymän toteuttaminen edellyttää, että liittymä täyttää Euroopan laajuiselle TEN-T -ydinverkolle asetetut palvelutasotavoitteet.

Raskaan raideliikenteen alue

Alue varataan rautateille.

Valtakunnallinen joukkoliikenteen vaihtoasema

Kansainvälisen, valtakunnallisen ja seudullisen joukkoliikenteen liityntä- ja vaihtoyhteydet tulee toteuttaa laadukkaina.

Tärkeä joukkoliikenteen vaihtopaikka

Vaihtoyhteydet tulee toteuttaa laadukkaina.

Rautatieasema

Liityntä- ja vaihtoyhteydet tulee toteuttaa laadukkaina.

Metroasema

Liityntä- ja vaihtoyhteydet tulee toteuttaa laadukkaina.

Bassäng för dagvattenöversvämningar

I området som beteckningen anger ska man vid mer ingående planering bygga ett bassängområde som behövs för att kunna förbereda sig på dagvattenöversvämningar.

Stora strandvägen

Stora strandvägen en del av den byggda kulturmiljön av riksintresse på det avsnitt som anges på temakartan. Stora strandvägens sträckning bevaras eller återskapas så att det är möjligt att ta sig fram på den till fots, på cykel eller ridande, alltid när det är möjligt. På de platser där vägsträckningen brutits planeras färdleder som förbinder vägpartierna. Vid närmare planering ska man undersöka bevarandet av vägsträckningen och byggnader och konstruktioner som avgränsar till den historiska vägmiljön och viktiga kulturväxter i miljön. Nytt byggande eller miljöbyggande ansluts till vägmiljön så att dess kulturhistoriska egenskaper betonas. De vägruinkonstruktioner som återfinns i vägen är skyddade enligt lagen om fornminnen.

Trafikområde

Led för riksomfattande eller regional trafik.

Trafikförbindelse

Viktig led för lokaltrafik, för vilken det ska reserveras tillräckligt med utrymme.

Alternativ vägsträckning

Alternativa sträckningar för förlängningen av landsväg 152, vilka kräver närmare utredning.

Reservering för planskild anslutning

Reservering för planskild anslutning som betjänar samtliga trafikriktningar

Reservering för planskild anslutning

Reservering för ensidig anslutning.

Byggandet av Vitbäcksvägens och Lahtisledens ensidiga anslutning förutsätter att anslutningen uppfyller de servicenivåmål som ställts upp för det transeuropeiska kärnnätverket TEN-T.

Område för tung spårtrafik

Området reserveras för järnvägar.

Riksomfattande bytesstation för kollektivtrafik

Anslutnings- och bytesförbindelserna för internationell, riksomfattande och regional kollektivtrafik ska hålla hög nivå.

Viktig bytesplats för kollektivtrafik

Bytesförbindelserna ska hålla hög nivå.

Järnvägsstation

Anslutnings- och bytesförbindelserna ska hålla god nivå.

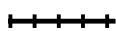
Metrostation

Anslutnings- och bytesförbindelserna ska hålla god nivå.

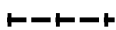
Metro

Alue varataan metrolle maan alla tai pinnalla.

Raitiotie

Raitiotien reitti, jolle on tehtävä riittävä tilavaraus.

Joukkoliikenteen runkoyhteys

Yhteys voidaan toteuttaa raitiotienä ja sille on tehtävä riittävä tilavaraus.

Pyöräilyn baana

Pitkämatkaisen pyöräilyn reitti, joka toteutetaan erityisen korkeatasoisena ja jolle on tehtävä riittävä tilavaraus.

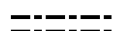

Pyöräilyn baanayhteystarve

Poikittaisen baanayhteystarve sijainti tulee selvittää yhteistyössä Helsingin kanssa.

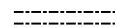

Seudullisesti merkittävä liityntäpysäköintialue

Raskaan raideliikenteen tunneliosuus

Maanpinnan alle sijoitettava rautatien osuus, joka on rakennettava niin, ettei liikennöinti sillä häiritse olevaa eikä yleiskaavassa osoitettua maankäyttöä.

Liikenneyhteyden tai raitiotien tunneliosuus

Maanpinnan alle sijoitettava liikenneyhteyden tai raitiotien osuus, joka on rakennettava niin, ettei liikennöinti sillä häiritse olevaa eikä yleiskaavassa osoitettua maankäyttöä.

Metro

Området reserveras för metro under eller på markytan.

Spårväg

Spårvägens rutt, för vilken en tillräckligt stor reservering ska göras.

Stomförbindelse för kollektivtrafik

Förbindelsen kan byggas som en spårväg och en tillräckligt stor reservering ska göras för förbindelsen.

Cykelbana

Cykelled för långdistanstrafik, vilken anläggs så att den håller särskilt hög kvalitet och för vilken tillräckligt med plats ska reserveras.

Cykelbanans förbindelsebehov

Den tvärgående banans sträckning ska utredas i samarbete med Helsingfors.

Infartsparkeringsområde av regional betydelse

Tunnelavsnitt för tung spårtrafik

Järnvägsavsnitt som placeras under markytan, vilket ska byggas så att trafiken på avsnittet inte stör den existerande markanvändningen eller markanvändning som anvisats i generalplanen.

Tunnelandel för trafikförbindelse eller spårväg

Järnvägsavsnitt som placeras under markytan, vilket ska byggas så att trafiken på avsnittet inte stör den existerande markanvändningen eller markanvändning som anvisats i generalplanen.

Spårvägsdepå

Spårvägsdepå för vilken det ska reserveras tillräckligt med plats.

Område för flygtrafik

Området reserveras för flygtrafik och för byggnader och anordningar som är nödvändiga för flygstationens verksamhet.

Område för flygterminal

I området får terminalbyggnader för flygstationen placeras.

Startbana

Flygbullerzon 1 (LDEN över 60 dB)

Nya bostäder får inte byggas och andra funktioner som är känsliga för buller får inte placeras i området. Reparationsbyggnader och ersättande av ett förstört bostadshus är tillåtet. Ljudisoleringen ΔL mot flyg- och vägtrafikbuller i ett ersättande bostadshus ska vara minst 38 dB.

Raitiotien varikko

Raitiotien varikko, jolle on varattava riittävä tila.

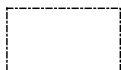
Lentoliikenteen alue

Alue varataan lentoliikenteelle ja lentoaseman toiminnalle välttämättömille rakennuksille ja laitteille.

Lentotermiinalin alue

Alueelle saa sijoittaa lentoaseman terminaalarakennuksia.

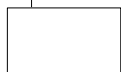
Kiitotie

Lentomeluviyöhyke 1 (LDEN yli 60 dB)

Alueelle ei saa rakentaa uusia asuntoja eikä sijoittaa muita melulle herkkiä toimintoja. Korjausrakentaminen ja tuhoutuneen asuinrakennuksen korvaaminen on sallittu. Korvaavan asuinrakennuksen ääneneneristävyyden ΔL lento- ja tieliikenteen melua vastaan tulee olla vähintään 38 dB.

L2

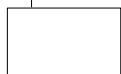
Lentomeluviyöhyke 2 (LDEN 55-60 dB)

Alueelle ei saa sijoittaa uusia asuinalueita eikä melulle herkkiä toimintoja. Nykyisten asuinalueiden täydennysrakentaminen on sallittu. Rakennuksen ääneneristävyyden ΔL lento- ja tieliikennemelua vastaan tulee olla vähintään 35 dB.

Flygbullerzon 2 (LDEN 55–60 dB)

Nya bostadsområden eller andra funktioner som är känsliga för buller får inte placeras i området. Kompletteringsbyggande i nuvarande bostadsområden är tillåtet. Ljudisoleringen ΔL mot flyg- och vägtrafikbuller i byggnader ska vara minst 35 dB.

L3

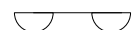

Lentomeluviyöhyke 3 (LDEN 50-55 dB)

Asumiseen ja muihin melulle herkkiin toimintoihin käytettävien rakennusten ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL lento- ja tieliikennemelua vastaan tulee olla vähintään 32 dB.

Flygbullerzon 3 (LDEN 50-55 dB)

Ljudisoleringen ΔL mot flyg- och vägtrafikbuller i ytterskiktet i byggnader som används för boende och andra funktioner känsliga för buller ska vara minst 32 dB.

Laskeutumisyöhyke

Lentokoneiden laskeutumisyöhyke, jolla melu on huomioitava rakentamisessa. Asumiseen ja muihin melulle herkkiin toimintoihin käytettävien rakennusten ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL lento- ja tieliikennemelua vastaan tulee olla vähintään 35 dB.

Landningszon

Landningszon för flygplan där buller ska beaktas vid byggande. Ljudisoleringen ΔL mot flyg- och vägtrafikbuller i ytterskiktet i byggnader som används för boende och andra funktioner känsliga för buller ska vara minst 32 dB.

Maakaasun runkolinja

Rakennusten, teiden ja ratojen suojaetäisyydet maanalaiseen maakaasun siirtoputkeen tulee huomioida ympäröivän maankäytön suunnittelussa.

Huvudledning för naturgas

Skyddsavstånden för byggnader, vägar och järnvägar till det underjordiska överföringsröret för naturgas ska beaktas vid planeringen av markanvändningen i omgivningen.

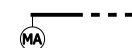

Voimajohto

Johtokäytävässä voi kulkea 110 kV ja 400 kV voimajohtoja. Johtoalue rajoittaa ympäröivää maankäyttöä.

Kraftledning

Kraftledningar på 110 kV och 400 kV kan löpa genom ledningsgatan. Ledningsområdet begränsar markanvändningen runtomkring.

Maanalainen voimajohto

400 kV maakaapeliyhteys

Underjordisk kraftledning

Jordkabelförbindelse på 400 kV

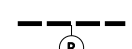

Kehitettävä voimajohto

Voimajohto, jonka sijoittaminen maan alle tulee selvittää johdon uusimisen tai ympäröivän maankäytön muutoksen yhteydessä.

Kraftledning som ska utvecklas

Kraftledning, vars placering under jorden ska utredas i samband med att ledningen förnyas eller omgivningens markanvändning ändras.

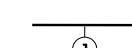

Raakavesitunneli

Raakavesitunnelin suoja-alueella ei ole sallittua sellainen toiminta, joka voi aiheuttaa vaaraa tunnelille tai veden laadulle.

Råvattentunnel

I råvattentunnelns skyddsområde tillåts inte sådan verksamhet som kan äventyra tunneln eller vattnets kvalitet.

Jätevesitunneli

Avloppsvattentunnel

Kaupungin raja

Stadsgräns

20 metriä yleiskaava-alueen ulkopuolella oleva viiva

Linje 20 meter utanför generalplaneområdet

YLEISKAAVA 2020

YK0048

luonnos

SELOSTUS 11.02.2019

Sisällysluettelo

Johdanto	5
Tiivistelmä	6
Yleiskaavan tehtävänä yhteensovittaa	8
Mitoitus.....	10
Yleiskaavaluonnos – kaavakartta ja -määräykset	12
Maankäytön ratkaisut.....	24
Rakentamisen aluejaot ja maankäytön muutosten perustelut	24
Sisäänpäin kasvulla parempaa joukkoliikennekaupunkia	24
Uudistuminen on mahdollisuus	25
Keskustat.....	26
Asemanseudut	28
Kaupan sijoittamisen ohjaaminen.....	30
Palvelut.....	32
Toimitila-alueet ja työpaikat	34
Asuntorakentamisen ohjaus	36
Kaupunkitila joukkoliikennekaupungissa	45
Vihreä voimavara – tiivistävän kasvun vastavoima	48
Ekologinen verkosto.....	49
Virkistyskäyttö.....	53
Kulttuuriympäristö	56
Kaupungin kytkeytyminen	61
Liikennejärjestelmä	61
Lentokenttä	66
Tekninen verkosto.....	66
Yleiskaavaluonnoksen kaavatekninen ratkaisu.....	71
Yleiskaava 2020 kaavaperiaate	71
Yleiskaavaluonnos alueittain.....	73
Myyrmäki	73
Keskustat ja asuminen	74
Palvelut.....	74
Suojeluarvot.....	75
Toimitila-alueet	78
Liikenne	78
Tekninen verkosto.....	79
Kivistö.....	80

Keskustat ja asuminen	81
Palvelut.....	81
Suojeluarvot	82
Toimitila-alueet	84
Liikenne	85
Tekninen verkosto.....	86
Aviapolis	87
Keskustat ja asuminen	87
Palvelut.....	88
Suojeluarvot	89
Toimitila-alueet	91
Liikenne	91
Tekninen verkosto.....	92
Tikkurila	93
Keskustat ja asuminen	93
Palvelut.....	94
Suojeluarvot	94
Toimitila-alueet	95
Liikenne	96
Tekninen verkosto.....	97
Korso ja Koivukylä	98
Keskustat ja asuminen	98
Palvelut.....	99
Suojeluarvot	99
Toimitila-alueet	101
Liikenne	101
Tekninen verkosto.....	102
Hakunila	103
Keskustat ja asuminen	104
Palvelut.....	104
Suojeluarvot	105
Toimitila-alueet	107
Liikenne	107
Tekninen verkosto.....	108
Suunnitteluprosessin vaiheet: osallistuminen ja vuorovaikutus	109
Viestintä ja vuorovaikutus.....	109
Aloit- ja tavoitevaihe	109

Luonnosvaihe	109
Miten yleiskaavan valmistelu jatkuu?	111

Johdanto

Vantaan neljäs koko kaupungin yleiskaava kantaa vuosilukua 2020. Yleiskaavasta on laadittu luonnos, jonka ratkaisuja tämä selostus avaa ja perustelee. Mukana on vielä vaihtoehtoja, keskeneräisiä luonnosmaisia ratkaisuja ja varmasti virheitäkin. Lähdetiedot eivät ole kattavia ja osa selvityksistä vielä puuttuu, koska ne kaipasivat pohjaksi luonnoksen määrittelyä.

Rohkenemme silti antaa yleiskaavaluonnoksen avoimesti arvioitavaksi, jotta saamme erilaiset näkökulmat mukaan yhteensovittettavaksi kokonaisuuteen. Seuraavaksi on vuorovaikutuksen ja vaikutusten arviointien aika. Varsinainen yleiskaava 2020 viimeistellään niiden myötä.

Anna-Mari, Antonina, Eeva, Jonna, Joonas, Laura, Mari, Paula, Ritva-Leena, Sakari, Tiina & Virpi

Tiivistelmä

Tulevaisuuskuva Vantaan maankäytön kehityksestä on nyt alustavasti määritelty yleiskaavaluonnokseen. Tehtävänsä mukaisesti yleiskaava linjaa kokonaiskuvan kasvun mahdollisuuksista, kaupungin rakenteesta ja kytkeytymisestä osaksi seutua, paikallisista muutoksista sekä yhteyksistä niin liikkujalle kuin luonnolle.

Uusi yleiskaava jatkaa voimassa olevan yleiskaavan viitoittamalla tiellä. Voimassa olevan yleiskaavan linjauksia seuran kasvu ohjataan kestävästi olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen sitä eheyttäen ja vahvistaen. Yhtäläisyyksistä voimassa olevaan yleiskaavaan huolimatta uusi yleiskaavaluonnos on edeltäjäänsä strategisempi muun muassa joukkoliikenteen verkostoon pohjautuvan tavoitteellisen kasvun keskittämisessä.

Uuden yleiskaavan tärkein maankäytöllinen ratkaisu on ohjata kasvu kokonaisuudessaan nykyiseen kaupunkirakenteeseen säästäten resurssiviisaasti maata luonnolle – ja tulevaisuuden muutoksille. Yleiskaavaluonnos keskittää merkittävän osan kasvusta joukkoliikennekaupungin kestävä kasvun vyöhykkeelle. Kestävän kasvun vyöhykkeeksi on yleiskaavassa osoitettu asemanseudut sekä kaupungin poikittaisia yhteyksiä parantavan Vantaan ratikan vaikutusalue Länsimäestä lentoasemalle. Uuden ratikan kehityskäytävä kytkee kaupunkiseudun verkostoihin myös eriytymiskehityksen uhkaamia alueita.

Monikeskuksisen kaupungin ytiminä ovat uudistuvat keskustat, joista etenkin kolmea pääkeskustaa Tikkurilaa, Aviapolista ja Myyrmäkeä vahvistetaan mahdollistamalla niihin voimakasta laajentumista ja tiivistymistä. Ratikan kehityskäytävän lisäksi joukkoliikennekaupunkia vahvistetaan uudistamalla ja täydentämällä sekä pääkeskustojen lisäksi olemassa olevia että uusia asemanseutuja ja keskuksia **seudullisen joukkoliikennekaupungin** osana. Uusina asemanseutuina yleiskaavaluonnoksessa esitetään Kivistön keskusta laajentavaa Lapinkylän asemaa, Vallinojan asemanseutua pääradan varressa ja Östersundomin ensimmäistä uutta metroasemaa Länsisalmea.

Yleiskaava 2020 määrittelee seudulliset pyöräilyn baanat sekä kattavan ulkoilureittien verkoston ja ottaa kantaa myös kevyen liikenteen reittien laatuun. Vantaan eteläisten poikittaisten baanojen ja reittien suunnittelua jatketaan Vantaanjoen molemmin puolin yhteistyössä Helsingin kanssa.

Peilinä tiivistyvälle joukkoliikennekaupungille on yleiskaavaluonnokseen määritelty ekologinen verkosto sekä merkittävä määrä täydennyksiä nykyiseen luonnonsuojeluverkostoon. Yleiskaavassa linjataan myös lähipuistojen ja virkistysalueiden määräästä ja rakentamisen vihertehokkuudesta niin asunto- kuin työpaikka-alueellakin.

Kansainvälisen lentokenttäkaupungin kehittämismahdollisuuksien ja sitä kautta seudun kasvun turvaamiseksi on yleiskaavaluonnoksessa määritelty riittävästi työpaikkarakentamisen mahdollisuuksia lähivuosikymmenille. Vaikka paine asuntorakentamiselle tiedostetaan, elinkeinoelämän toimintaedellytykset on haluttu varmistaa yleiskaavassa. Keskustoista erityisesti Aviapoliksessa on varattu tilaa tiiville keskustatoiminnoille sekä työpaikkaintensiiviselle rakentamiselle. Yleiskaavaluonnoksessa on myös vahvistettu Aviapoliksen ja lentoaseman välistä yhteyttä.

Lentokenttä kasvaa ja lentämisen vaikutukset näkyvät vantaalaisessa kaupunkirakenteessa yhä voimakkaammin. Uudelleen määritellyistä lentomelualueista merkittävä osa on luonnoksessa varattu työpaikkarakentamiseen. Laajentuneet melualueet ulottuvat joissain kohdin myös olemassa oleville asuntoalueille. Näillä alueilla yleiskaavaluonnos turvaa nykyisen asutuksen säilymismahdollisuudet meluhäiriöistä huolimatta.

Yleiskaavaluonnos esittää kaupunkirakenteen tiivistämistä ja uudistamista koko kaupungin alueella, niin kerros- kuin pientaloalueellakin. Toteutuessaan suunnitelma tuo siten muutoksia paikallisiin elinympäristöihin kaikilla kaupunkialueilla. Kaupunkirakenteen uudistumisen voi nähdä mahdollisuutena, jonka myötä asukkaat ja alueiden käyttäjät voivat vaatia ja saada parannuksia niin toiminnallisen arjen sujuvuuteen kuin kaupunkiympäristön visuaaliseen laatuunkin.

Tavoite riittävistä palveluista on esitetty yleiskaavamääräyksiin. Yleiskaava ohjaa kaupan sijoittumista erityisesti suurimpien yksiköiden ja ns. kaupan alueiden osalta. Yleiskaava ei kuitenkaan ohjaa tarkasti yksittäisten palvelujen tarkkaa

sijoittumista. Tärkeimpinä linjauksina kaupan sijoittumisessa on keskuksien kehittämisen tukeminen ja saavutettavuus kestäväällä liikkumisella.

Uusi yleiskaavaluonnos on edeltäjänsä tavoin laadittu aluevarauskaavana, jotta se edelleen ohjaisi sujuvasti asemakaavoitusta ja muuta tarkemman tason suunnittelua, kuten esimerkiksi liikennehankkeita ja teknisen verkoston rakentamista. Asemakaavoituksen tueksi on voimassa olevan yleiskaavan ratkaisujen täsmentämiseksi isommista aluekokonaisuuksista, usein keskuksista, laadittu kaavarunko. Tarvetta kaavarunkoja vastaaville suunnitelmille on tulevaisuudessaakin, mutta mille alueille niitä yleiskaavan toteuttamisessa esitetään, ratkeaa vasta yleiskaavan ehdotusvaiheessa.

Yleiskaavan käyttötarkoituksia linjaavat aluevaraukset on luonnoksessa määritelty yleiskaavamerkinnoillä ja määräyksillä, joihin on kirjattu mukaan myös tarkempaa suunnittelua ohjaavia tavoitteita esimerkiksi kaupunkitilan laadusta. Asemakaavoitetun alueen ulkopuolisen alueen määräykset mitoittavat rakentamisen määrää vuoden 1983 yleiskaavan ratkaisujen mukaisesti: kantatiloihin perustuva mitoitus on ohjausvaikutukseltaan tasapuolinen alueen maanomistajille.

Kuva 1. Vantaan yleiskaavan keihäänkärjet

Yleiskaavan tehtävänä yhteensovittaa

Valtakunnallinen Vantaa on liikkumisen ja kasvun kaupunkia. Lentokenttä yhdistää Suomen ja seudun kansainvälisiin virtoihin. Vantaa on kasvamassa Suomen kolmanneksi suurimmaksi kaupungiksi ohitse Tampereen. Valtakunnallinen kasvu, asuminen ja työpaikat, keskittyy pääkaupunkiseudulle.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet määrittelevät reunaehdoja yleiskaavatyölle. Tavoitteet on valtioneuvosto hyväksynyt 14.12.2017. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan tavoitteet on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VN 14.12.2017) on jaettu viiteen kokonaisuuteen:

- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- Tehokas liikennejärjestelmä
- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Kaikki nämä kokonaisuudet määrittelevät Vantaan yleiskaavan sisältöä. Liikennejärjestelmän toimintaa ja taloudellisuutta edistetään eri liikennemuodoin. Kansainväliset ja valtakunnalliset liikenneyhteydet turvataan ja niiden kehittämismahdollisuudet huomioidaan yleiskaavassa. Terveelliseen ja turvalliseen elinympäristöön liittyy mm. ilmastomuutoksen vaikutuksiin varautuminen sekä muiden ympäristöhäiriöiden, kuten lentomelun, pölyn ja värinän aiheuttamien ympäristöhaittojen ehkäisy. Luonnon monimuotoisuuden säilyminen on nostettu yleiskaavan raamisissa keskeiseksi kaupungin kehittämisen reunaehdoksi. Myös kulttuuriympäristön säilyminen ja saavutettavat ja verkostomaiset virkistys- ja viheralueet turvataan yleiskaavassa. Kiertotalousnäkökulman toimintaedellytykset on otettu kaavassa huomioon. Kaupungin huolto- ja toimintavarmuus on huomioitu turvaamalla energiahuollon verkosto.

Vantaan rooli osana Uudenmaan maakuntaa keskittyy liikkumiseen, väyliin, lentokenttään, mutta myös kasvavaan kaupunkiseutuun, viherrakenteeseen, luonnon ja kulttuuriperinnön suojeluun. Uudenmaan rajaaminen omaksi toiminnalliseksi kokonaisuudekseen on vaikeaa, koska harva asia noudattaa maakunnan rajoja ja kasvu keskittyy vahvasti Helsingin seudulle. Uudenmaanliitto laatii parhaillaan uutta kokonaismaakuntakaavaa Uusimaa 2050, jossa koko maakunnan tasolla kuvataan vain rakennesuunnitelma. Varsinainen kaava laaditaan kolmena alueellisenä vaihekaavana, joiden alueet määrittyvät toiminnallisina kokonaisuuksina. Vantaa kuuluu Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan alueeseen. Voimassa olevat maakuntakaavat sekä tämä uusi työn alla oleva ohjaavat yleiskaavan laadintaa. Ohjaaminen painottuu maakunnallisesti merkittäviin asioihin, eikä yksityiskohtiin. Rinnakkaiset laadintaprosessit ovat mahdollistaneet hyvän vuorovaikutuksen kaavaratkaisuja pohdittaessa. Uusimaa 2050 – kaavan luonnos oli loppuvuodesta 2018 lausunnoilla: joitain ristiriitaisuuksia yleiskaavaluonnokseen oli maankäytön ratkaisuissa. Keskustelu jatkuu ehdotusvaiheessa. Suunta suunnitelmilla on yhteinen: kohti kestävämpää kaupunkiseutua.

Helsingin seudulla Vantaan rooli on merkittävä, koska kaupunki on fyysisesti keskellä seutua ja sen verkostoja. Vantaa on seudun kolmanneksi suurin kaupunki, joka kasvaa voimakkaasti. Lentokenttä on seudun ja Vantaan elinkeinoelämän kasvun moottori. Helsingin seudulle laaditaan parhaillaan ensimmäistä 14 kunnan yhteistä MAL-suunnitelmaa, jossa määritellään seudun ensisijaiset maankäytön kehittämisvyöhykkeet, asuntorakentamisen painopisteet ja kasvua generoivat liikennehankkeet. MAL 2019-suunnitelmasta on valmistunut luonnos, joka on vuodenvaihteessa lausunnoilla. Yleiskaavaluonnoksen ratkaisut ovat linjassa MAL 2019-suunnitelman kanssa niin maankäytön kuin liikennehankkeiden osalta. Suunnitelma valmistuu maaliskuussa 2019 ja toimii neuvoteltavan uuden MAL-sopimuksen 2020-2023 tausta-aineistona.

Yleiskaavan mittakaavassa sovitetaan yhteen **naapurikuntien** kanssa rajaseutujen maankäytön ja erilaisten verkostojen ratkaisut. Helsingin uusi yleiskaava tuo merkittäviä muutoksia mm. Malmin lentokentän ja Jakomäen suuntaan sekä Tuusulanväylän ja Vihdintien kaupunkibulevardien kautta. Espoo laatii parhaillaan Pohjois- ja Keski-Espoon uutta

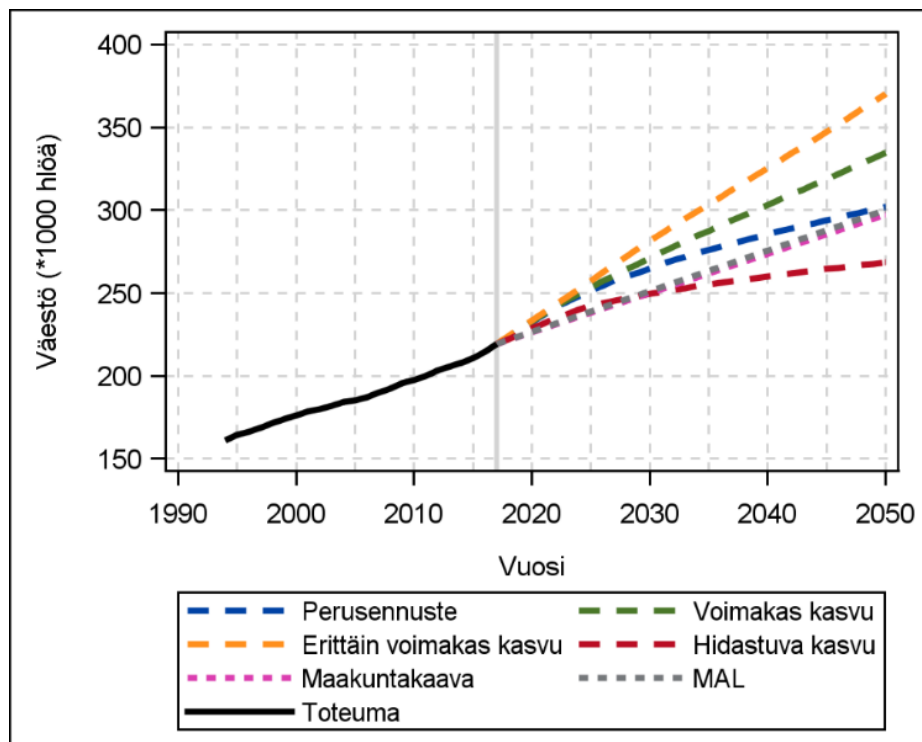
yleiskaavaa, joka tuo uuden kasvusuunnan Viiskorpeen ja Kalajärvelle. Nurmijärven kanssa yhdessä on laadittu uusi joukkoliikenneselvitys Klaukkalan ja Kivistön välisistä yhteyksistä, jotka tukevat Klaukkalan kasvua uuden osayleiskaavan mukaisiin laajuuksiin. Tuusula työstää uutta yleiskaavaa aikatahtimella 2040. Siinä tavoitteena on ratkaista mm. Hyrylän ja Focuksen suunnan maankäyttöä ja liikenneyhteyksiä. Keravan yleiskaava on uusi, joten keskustelua on käyty enemmän yksityiskohdista kuten reittien ja ekologisen verkoston jatkumisesta. Sipoon kanssa aktiivisin vuorovaikutus on liittynyt Östersundomin yhteisen yleiskaavan laadintaan yhdessä Helsingin kanssa. Kaava on hyväksymisvaiheessa joulukuussa 2018. Kaavan ratkaisut on tuotu lähes sellaisenaan Vantaan yleiskaavaluonnokseen.

Mitoitus

Yleiskaavaluonnokseen ei ole määritelty yhtä ainoaa mitoitusavoitetta, vaan useamman skenaarion kautta on selvitetty kasvun mittakaavaa ja sitä, miten siihen tulisi varautua. Yleiskaavan on tarkoitus mahdollistaa kaupungin kasvu. Todellisuudessa se voi olla hitaampaa tai nopeampaa. Resurssiviisas kaupunki kasvaa viisaasti ja ennakoii tulevaa, siksi pitää osata varautua tulevaisuuteen.

Vantaa kasvaa jatkossakin sisään päin olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen tukeutuen. Täydennysrakentamisen ja purkamisen suuri osuus aiheuttaa merkittäviä epävarmuuksia toteuttamisen suhteen, minkä vuoksi rakentamismahdollisuuksia on syytä olla laskennallisesti tarvetta suurempi määrä. Sisään päin kasvun mitoittaminen on vaikeaa ja olemassa olevasta rakenteesta voi myös löytyä merkittävästi ennakoitua enemmän rakentamismahdollisuuksia tarkemmassa tarkastelussa.

Yleiskaavan tavoitteita varten laadituissa väestö- ja työpaikkaskenaarioissa Vantaan kasvun ennustettiin jatkuvan vahvana tulevina vuosikymmeninä. Erittäin voimakkaan kasvun skenaariossa väestön määrä kasvaisi 370 000 asukkaaseen, voimakkaan kasvun skenaariossa 335 000 asukkaaseen ja perusennusteessa 302 000 asukkaaseen. Hidastuvan kasvun skenaariossa väestön määrä kasvaisi edelleen, mutta vain 268 000 asukkaaseen.

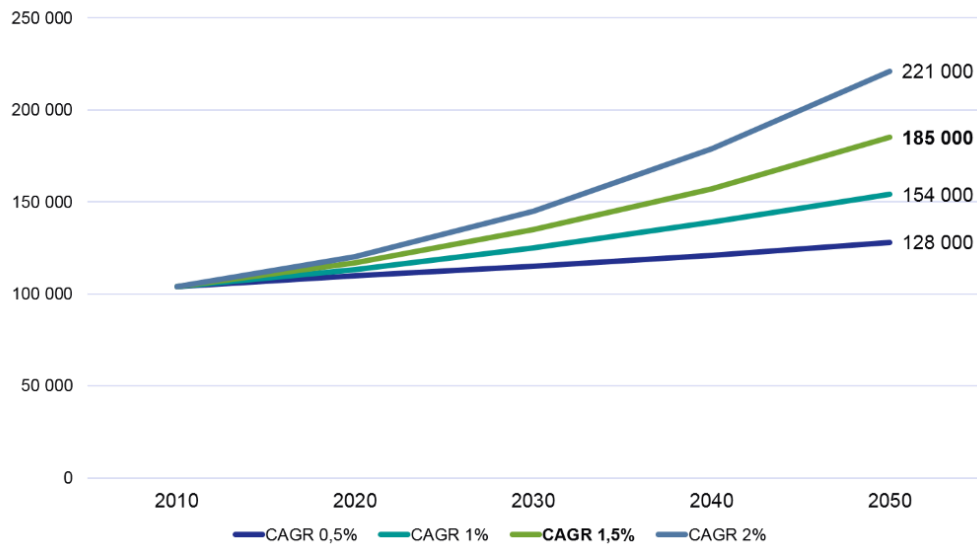
Kuva 2. Väestöskenaariot

Työpaikkaskenaarioissa työpaikkojen määrä vuonna 2050 vaihtelee skenaarioittain 128 000 ja 221 000 työpaikan välillä. Perusennusteessa työpaikkojen määrä kasvaisi nykyisestä noin 80 000 työpaikalla 185 000 työpaikkaan. Kasvua odotetaan tapahtuvan etenkin osaamisintensiivisissä liike-elämän palvelu -työpaikoissa ja majoitus- ja ravitsemustoinnin alalla.

Skenaariot ovat linjassa seudullisia MAL- ja maakuntakaavatöitä varten laadittujen selvitysten kanssa, joissa Helsingin seudulla arvioidaan olevan vuonna 2050 2 miljoonaa asukasta ja yli miljoona työpaikkaa.

Työllisyys Vantaalla (alueella työssäkäyvät) 2010-2050 skenaarioissa 0,5-2%/a

Eri kasvun skenaariot luovat 100 000 työpaikan haitarin vuonna 2050

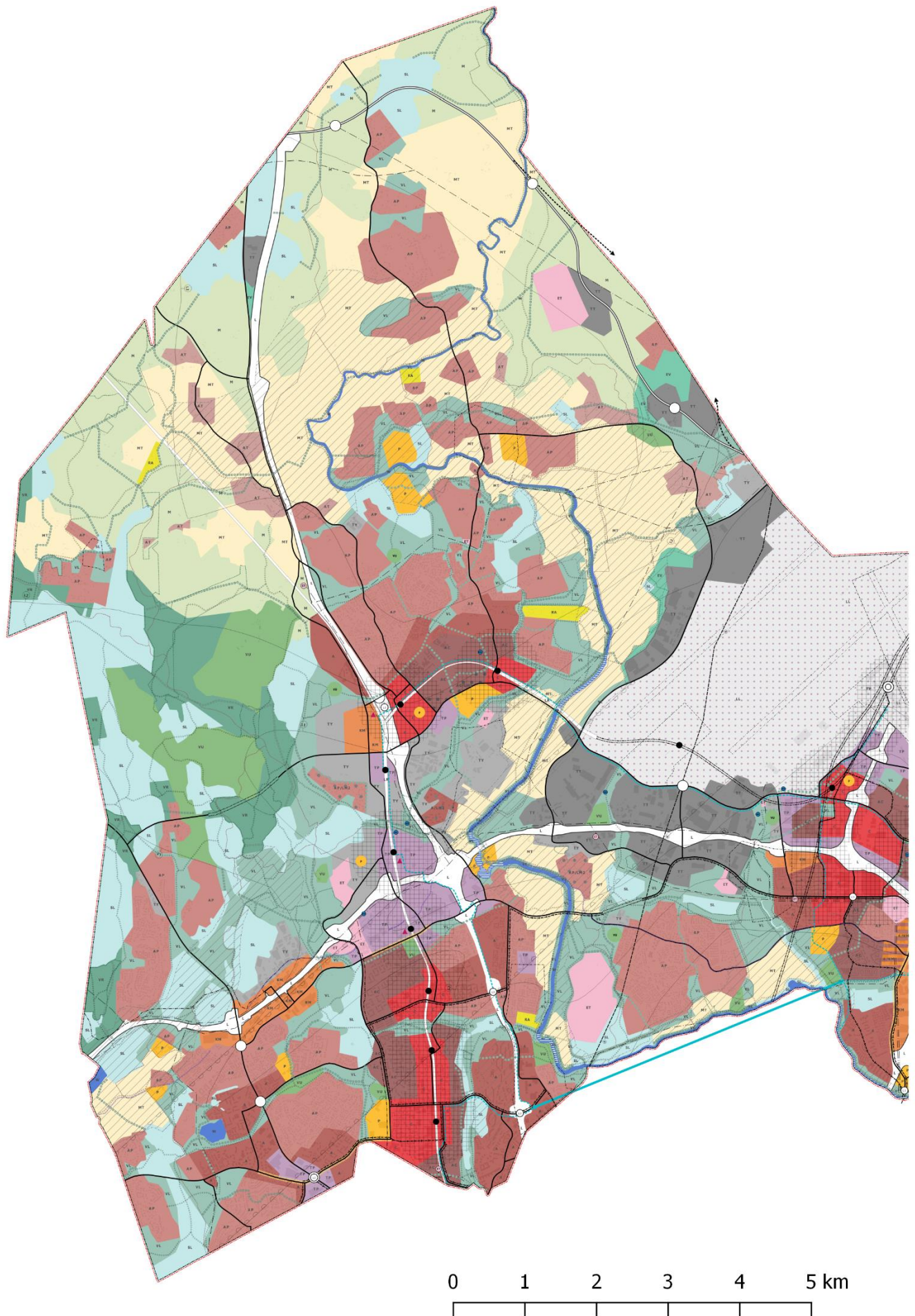

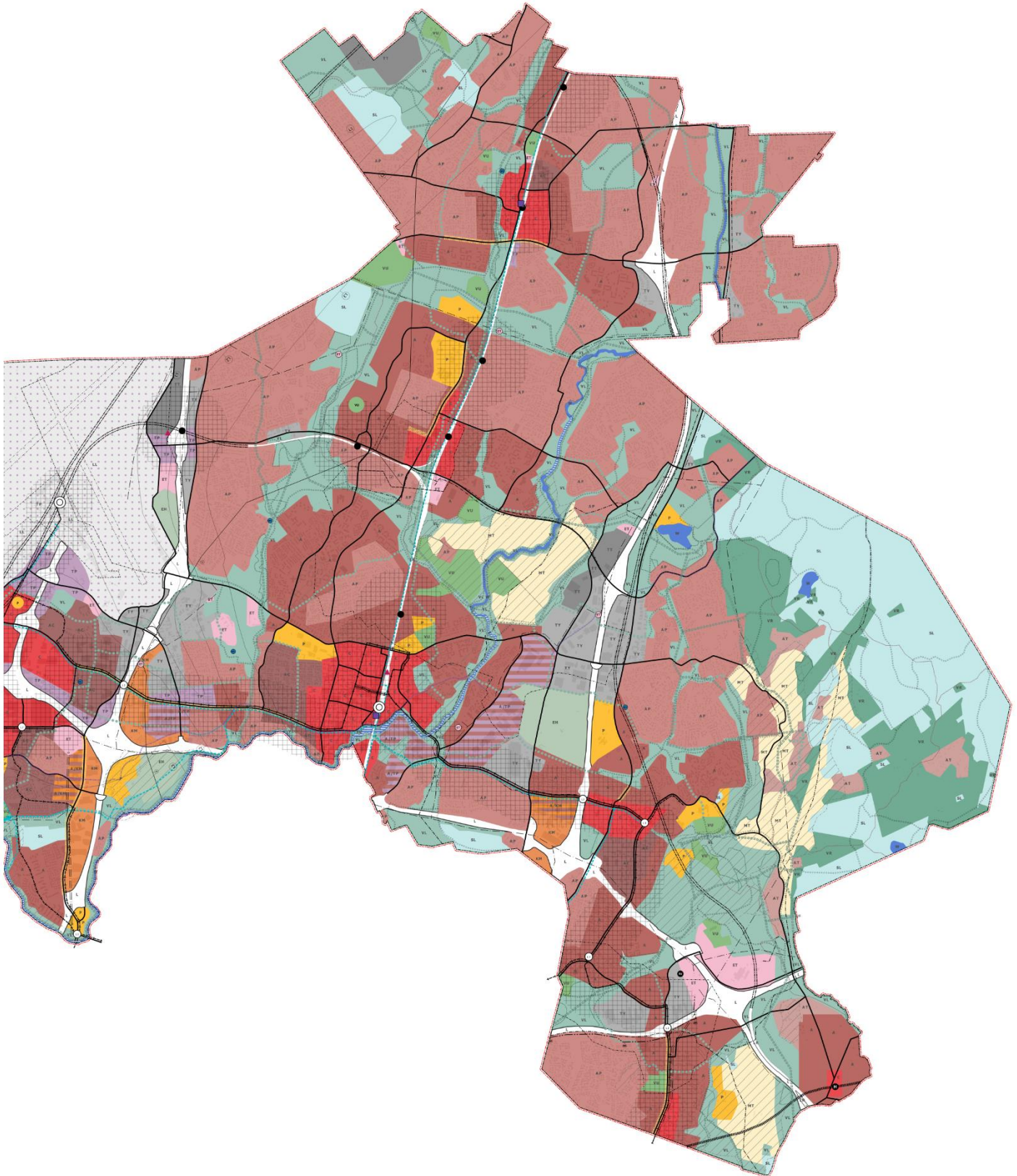
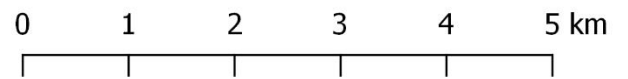
Kuva 3. Työpaikkaskenaariot

Yleiskaavassa varaudutaan 335 000 asukkaaseen Vantaalla vuonna 2050. Väestönkasvun mahdollistamiseksi on olemassa olevien realististen asemakaavavarantojen lisäksi rakennettava reilut 7 miljoonaa uutta kerrosneliömetriä asumiselle. Yleiskaavavarantoa tulee kuitenkin olla selvästi tätä enemmän, sillä kaikkea yleiskaavavarantoa ei syystä tai toisesta voida hyödyntää.

Yleiskaavassa varaudutaan 185 000 työpaikkaan Vantaalla vuonna 2050. Työpaikkakasvun edellyttämän toimitilakerrosneliömetrimäärän arvioiminen on asumista haastavampaa, mutta uutta toimitilakerrosalaa tarvittaneen vähintään 3,5 milj. kem². Yleiskaavaluonnoksessa esitetty olemassa olevien toimitila-alueiden muuttaminen asuinvaltaisiksi edellyttää suurimmillaan yli miljoonaa toimitilakerrosneliömetriä tämän lisäksi. Epävarmuuksista johtuen yleiskaavan tulee mahdollistaa noin 6 miljoonan uuden toimitilakerrosneliömetrin rakentaminen.

Yleiskaavaluonnos – kaavakartta ja -määräykset

Vantaan yleiskaava 2020

Yleiskaavamerkinnät ja -määräykset

Yleis- ja ajoitusmääräykset

Yleiskaava osoittaa kaupungin eri alueiden käyttötarkoituksen. AT, VL, VR, M ja MT -alueiden rakentamista säädelään pääasiassa yleiskaavalla. Muilla alueilla edellytetään pääsääntöisesti asemakaavaa. Asemakaavoituksessa ja lupakäsittelyssä on otettava huomioon museoviraston ylläpitämän muinaisjäänne- ja muinaismonistojen suojatut kohteet ja museoviranomaisen ylläpitämän kulttuuriympäristötietokannan mukaiset merkittävät rakennusperintökohteet ja selvittävät niiden suojelutarve ja -edellytykset.

Hulevesien muodostumista on pyrittävä ehkäisemään. Muodostuvat hulevedet on viivytettävä. Avoimet ja luonnonmukaiset purot tulee lähtökohtaisesti säilyttää avoimena. Ekologiset yhteydet on otettava huomioon asemakaavoituksessa ja muussa jatkosuunnittelussa.

Koko kaava-alueella on meluntorjuntatarve lentomelua ja muuta liikennemelua vastaan. Meluntorjuntatarve on otettava huomioon asemakaavoituksessa ja lupakäsittelyssä.

Länsisalmen keskustan ja asuntoalueiden toteuttaminen edellyttää metroyhteyden sitovaa toteuttamispäätöstä. Länsisalmen asuntoalueen tarkemmassa suunnittelussa ja toteuttamisessa tulee varmistaa metsälajiston liikkumisen kannalta toimivan ekologisen yhteyden säilyminen Sipoonkorven ja Natura 2000-verkostoon kuuluvan alueen "Mustavuoren lehto ja Östersundomin lintuvedet" välillä. Yhteyttä ei saa heikentää ennenkuin Länsisalmen alueen länsipuolinen uusi ekologinen yhteys on käytettävissä. Lapinkylän suunnittelussa ja toteuttamisessa tulee turvata metsäisen etelä-pohjoisuuntaisen ekologisen yhteyden kehittäminen ja avoimen maaseudun kulttuurimaiseman rajaaminen.

Maantie 152 jatkeen varren uusien työpaikka-alueiden toteuttaminen ja työpaikka-alueiden laajentaminen on mahdollista vasta, kun maantie 152 jatke on käytettävissä.

Vantaan generalplan 2020

Generalplanebeteckningar och bestämmelser

Allmänna bestämmelser

Generalplanen anger användningsändamålet för stadens olika områden. Byggbandet av områdena AT, VL, VR, M och MT regleras huvudsakligen genom generalplanen. I övriga områden förutsätts i regel detaljplan. I detaljplanering och behandling av tillstånd ska objekt som är skyddade enligt lagen om formlingen i det formlämningsregister som upprätthålls av museiverket och viktiga byggnadsarvsobjekt som är skyddade enligt den kulturmiljödatabas som upprätthålls av museimyndigheten tas i beaktande och deras skyddsbehov och -förutsättningar ska utredas.

Man ska sträva efter att förebygga att det bildas dagvatten. Dagvatten som bildas ska fördröjas. Utgångspunkten är att öppna bäckar och bäckar i naturligt tillstånd ska bevaras så att de är öppna. Ekologiska förbindelser ska beaktas i detaljplanering och i övrig fortsatt planering.

I hela planområdet finns ett behov av bullerbekämpning mot flygbuller och annat trafikbuller. Behovet av bullerbekämpning ska beaktas i detaljplaneringen och i bygglovsbehandlingen.

För att Västersundoms centrum och bostadsområdena ska kunna byggas förutsätts ett bindande byggnadsbeslut för metrolinjan. I den mer ingående planeringen och byggandet av Västersundoms bostadsområde ska man med tanke på skogsarternas rörlighet se till att en fungerande ekologisk förbindelse bevaras mellan Sibbo storskog och området "Svarta backens lundområde och Östersundoms fågelvatten", vilket hör till nätverket Natura 2000. Förbindelsen får inte försämrats innan den nya ekologiska förbindelsen väster om Västersundomområdet kan användas. I planeringen och byggandet av Lappböle ska utvecklandet av en ekologisk skogsförbindelse i syd-nordlig riktning och avgränsandet av det öppna kulturlandskapet på landsbygden säkerställas.

Byggbandet av nya arbetsplatsområden längs förlängningen av landsväg 152 och utbyggbandet av arbetsplatsområdena är möjligt först då förlängningen av landsväg 152 är i bruk.

Strategiset kehittämismerkinnät

Kestävän kasvun vyöhyke

Joukkoliikenteen runkolinjastoon tukeutuva vyöhyke, jolle kaupunginosan maankäyttöä tehostava rakentaminen ensisijaisesti ohjataan. Pientaloalueilla tehokkuuden muutos tulee suunnitella useiden tonttien kokonaisuuksina.

Asemanseuduilla ja pysäkeillä parannetaan saavutettavuutta ja paikkojen tunnistettavuutta. Alueiden kehittämisessä aseman ja pysäkin lähikortteleita kehitetään sen vaikutusalueen palveluiden ja kaupan keskittymänä. Kaupan rakentaminen alueelle tulee kytkeä raitiotien toteutumiseen ja lähialueen asutuksen rakentamiseen. Raitiotien reitillä kasvun vyöhyke on ensisijaisesti pysäkkien kohdalla. Pysäkkien paikat määritellään raitiotien suunnittelun yhteydessä.

Katukuvan kehitysalue

Kaupunkirakenteen tiivystyessä tulee merkinnällä merkitystä kadusta rakentaa laadukasta kaupunkitilaa niin, että katukokonaisuus on viihtyisä ja luo helpot mahdollisuudet ihmisten monipuoliseen liikkumiseen. Kadunvarren kortteleissa rakentamisen tulee edistää viihtyisän katukuvan muodostumista.

Jokivarren virkistyskäytön kehittämisvyöhyke

Merkinnällä osoitetaan ensisijaiset virkistyskäyttöön kehitettävät jokien rannat. Rantoja kehitetään siten, että veden äärelle pääsee helposti ja monenlainen ulkoilu ja virkistys on mahdollista.

Strategiska utvecklingsbeteckningar

Zon för hållbar tillväxt

En zon som stöder sig på kollektivtrafikens stomlinje. Byggnad som effektiviserar markanvändningen i stadsdelen anvisas i första hand till denna zon. I småhusområdena ska ändringar i exploateringsplanerna som helhet bestående av flera tomter.

Tillgängligheten och platsernas identifierbarhet förbättras i områdena kring stationerna och på hållplatserna. I samband med utvecklingen av områdena ska stationens och hållplatsens närmaste kvarter och dess verkningsområde utvecklas till ett centrum för service och handel. Utvecklingen av affärsverksamhet i området ska sammankopplas med byggandet av en spårväg och bostäder i närområdet. Spårvägens zon för tillväxt ligger i första hand vid hållplatserna. Hållplatsernas placering fastställs i samband med planeringen av spårvägen.

Gatubildens utvecklingsområde

När stadsstrukturen förtätas ska gator som angetts med beteckningen byggas till ett högklassigt stadstrum där gatan bildar en trivsam gatuhelhet med lätta möjligheter till mångsidig rörelse och motion. Byggbandet i kvarteren utmed gatan ska bidra till att skapa en trivsam gatubild.

Utvecklingszon för rekreativ bruk utmed ån

Med beteckningen anges de åstränder som i första hand ska utvecklas för rekreativ bruk. Stränderna utvecklas så att det är lätt att ta sig ner till vattnet och att olika utomhusaktiviteter och all slags rekreation är möjlig.

Maankäyttö

C

Kaupunkikeskustan alue

Kaupunkikeskustan aluetta kehitetään monipuolisena, toiminnoiltaan sekoittuneena kaupunkiympäristönä. Olemassa olevissa keskustoissa tulee varmistaa, että liike- ja toimitilan määrä kehittyy edelleen ja rakentaminen parantaa kaupunkitilan laatua erityisesti katutasolla. Keskeisillä keskusta-alueilla julkiseen kaupunkitilaan avautuvat maantasokerrosten tilat on osoitettava liike- ja toimitiloiksi. Länsisalmessa vähittäiskaupan suuryksiköiden rakentaminen tulee ajoittaa asuntorakentamisen aikatauluun.

Kävelävyyden tulee olla kaupunkiympäristön mitoituksen lähtökohta. Alueet tulee toteuttaa vihertehokkaasti. Alueilla tulee varata riittävästi tilaa palveluille, puistoille ja muille julkisille ulkotiloille. Asemakaavoituksen yhteydessä tulee varmistaa palveluverkon riittävyys ja palveluiden saavutettavuus kestäväillä kulkumuodoilla. Alueen pysäköintiratkaisut on toteutettava kokonaisvaltaisesti pyrkien keskitettyyn, nimeämättömään ja vuorottaiskäyttöiseen ratkaisuun. Alueelle tulee toteuttaa lyhytaikaista kadunvarsipysäköintiä.

AC

Asuntovaltainen keskusta-alue

Alue varataan ensisijaisesti keskusta-asumiseen. Alueelle saa sijoittaa myös asuinkortteleihin soveltuvia palveluita, työpaikkoja ja muita toimintoja. Kaupunkiympäristöstä tulee muodostua toimiva ja viihtyisä kokonaisuus viereisen keskustan kanssa. Alueella tulee varata riittävästi tilaa puistoille ja julkisille ulkotiloille. Alueen uuden asuntorakentamisen tulee olla tehokasta ja sitä voidaan toteuttaa kaikilla talotyypeillä. Kulkuyhteyksien tulee olla läpikuljettavia kevyelle liikenteelle ja muodostaa yhtenäinen verkosto keskusta-alueen reittien kanssa.

Rakentamisen tulee olla vihertehokasta. Asemakaavoituksen yhteydessä tulee varmistaa palveluverkon riittävyys ja palveluiden saavutettavuus kestäväillä kulkumuodoilla. Pysäköintiratkaisut on toteutettava kokonaisvaltaisesti. Keskitetyt, nimeämättömät ja vuorottaiskäyttöiset pysäköintiratkaisut ovat suositeltuja. Alueelle tulee toteuttaa lyhytaikaista kadunvarsipysäköintiä.

A

Tiivis asuntoalue

Alue varataan ensisijaisesti asumiseen. Alueelle saa sijoittaa asuinympäristöön ja paikalliseen alakeskukseen soveltuvia palveluita sekä toimitilaa. Aluetta voidaan rakentaa kaikilla talotyypeillä. Pientaloalueiden täydennysrakentamisessa tulee vaalia olemassa olevan ympäristön ominaispiirteitä.

Alueen kehittämisessä ja täydennysrakentamisessa tulee parantaa kaupunkitilan viihtyisyyttä sekä kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuuksia. Alueilla tulee varata riittävästi tilaa virkistysalueille. Alueet tulee toteuttaa vihertehokkaasti. Asemakaavoituksen yhteydessä tulee varmistaa palveluverkon riittävyys ja palveluiden saavutettavuus kestäväillä kulkumuodoilla. Alueella on suositeltava tehokkaita pysäköintiratkaisuja.

AP

Pientalovaltainen asuntoalue

Alue varataan asumiseen. Alueelle saa sijoittaa erilaisia pientalotyyppisiä ja lähipalveluita. Uudis- ja täydennysrakentamisessa tulee vaalia olemassa olevan ympäristön ominaispiirteitä. Asemakaavoituksen yhteydessä tulee varmistaa palvelujen riittävyys ja hyvä saavutettavuus. Alueilla tulee säilyttää riittävästi tilaa virkistysalueille.

Rakentamista säädellään yleiskaavalla kunnes alueelle on laadittu asemakaava. Mikäli rakentaminen ei vaikeuta alueen tulevaa asemakaavoitusta, alueelle sallitaan rakentaminen 6.6.1983 mukaisilla tiloilla seuraavasti:

- yksi asunto 0,2-2 hehtaarin suuruisilla tiloilla
- kaksi asuntoa 2-3 hehtaarin suuruisilla tiloilla
- kolme asuntoa yli 3 hehtaarin suuruisilla tiloilla.

Markanvändningen

Stadscentrumets område

Stadscentrumets område utvecklas till en mångsidig stadsmiljö med blandade funktioner. I de redan existerande centrumen ska man se till att antalet affärs- och kontorslokaler utvecklas ytterligare och att byggandet förbättrar kvaliteten på stadsrummet, särskilt i gatuplan. I centrala centrumområden ska de gatuplansvåningar som öppnas upp mot det offentliga stadsrummet anvisas som affärs- och kontorslokaler. I Västersundom ska byggandet av stora detaljhandelsenheter anpassas till bostadsbyggandets tidtabell.

Promenadvänlighet ska vara utgångspunkten i dimensioneringen av stadsmiljön. Områdena ska byggas gröneffektivt. Det ska reserveras tillräckligt med utrymme för tjänster, parker och andra offentliga uterum i områdena. I samband med detaljplaneringen ska det säkerställas att servicenätet räcker till och att servicen är tillgänglig med hållbara färdmedel. Man genomför heltäckande parkeringslösningar i området och strävar efter lösningar med centraliserad och växelvis parkering med icke namngivna parkeringsplatser. Kortvarig gatuparkering ska ordnas i området.

Bostadsdominerat centrumområde

Området reserveras i första hand för centrumboende. I området får också tjänster, arbetsplatser och andra funktioner placeras som passar in i bostadskvarteren. Stadsmiljön ska bilda en fungerande och trivsam helhet tillsammans med det närliggande centrumet. Det ska reserveras tillräckligt med utrymme för parker och offentliga uterum i området. Byggandet av nya bostäder i området ska vara effektivt och alla typer av hus kan ingå i byggandet. Vägförbindelser för gång- och cykeltrafik ska gå genom området och bilda ett enhetligt nätverk med lederna i centrumområdet.

Byggandet ska vara gröneffektivt. I samband med detaljplaneringen ska det säkerställas att servicenätet räcker till och att servicen är tillgänglig med hållbara färdmedel. Parkeringslösningarna ska vara heltäckande. Lösningar med centraliserad och växelvis parkering och icke namngivna parkeringsplatser rekommenderas. Kortvarig gatuparkering ska ordnas i området.

Tättbebyggt bostadsområde

Området reserveras i första hand för boende. I området får tjänster och lokaler placeras som passar in i boendemiljön och det lokala sekundärcentrumet. Alla typer av hus kan byggas i området. Vid kompletteringsbyggande i småhusområdena ska man värna om särdragen i den existerande miljön.

Området ska utvecklas och kompletteringsbyggas så att stadsrummet blir trivsammare och möjligheterna till gång- och cykeltrafik förbättras. Det ska reserveras tillräckligt med utrymme för rekreationsområden i områdena. Områdena ska byggas gröneffektivt. I samband med detaljplaneringen ska det säkerställas att servicenätet räcker till och att servicen är tillgänglig med hållbara färdmedel. I området ska effektiva parkeringslösningar prioriteras.

Småhusdominerat bostadsområde

Området reserveras för boende. Olika typer av småhus och närtjänster får placeras i området. Vid ny- och kompletteringsbyggande ska man värna om särdragen i den existerande miljön. I samband med detaljplaneringen ska det säkerställas att servicen är tillräcklig och lättillgänglig. Tillräckligt med utrymme ska bevaras för rekreationsområden.

Generalplanen reglerar byggandet tills en detaljplan har utarbetats för området. Ifall byggandet inte försvårar områdets framtida detaljplanering, tillåter man byggande i området på fastigheter enligt 6.6.1983:

- en bostad på fastigheter med storleken 0,2–2 hektar;
- två bostäder på fastigheter med storleken 2–3 hektar;
- tre bostäder på fastigheter över 3 hektar.

AT

Kyläalue

Alue varataan maaseutumaiseen asumiseen. Alueella sallitaan rakentaminen 6.6.1983 mukaisilla tiloilla seuraavasti:

- yksi asunto 0,2 -2 hehtaarin suuruisilla tiloilla
- kaksi asuntoa 2-3 hehtaarin suuruisilla tiloilla
- kolme asuntoa yli 3 hehtaarin suuruisilla tiloilla.

Alueen rakentamista ohjataan yleiskaavalla.

Byområde

Området reserveras för boende av landsbygdskaraktär. I området tillåts byggande på fastigheter enligt 6.6.1983:

- en bostad på fastigheter med storleken 0,2-2 hektar
- två bostäder på fastigheter med storleken 2-3 hektar
- tre bostäder på fastigheter över 3 hektar

Områdets byggande styrs med generalplanen.

P

Palvelujen ja hallinnon alue

Alue varataan monipuolisille julkisille ja yksityisille palvelutoiminnoille, sekä niitä palveleville asuin- ja huoltotiloille. Rakentaminen tulee toteuttaa ympäristöön sopeutuen. Alueelle ei saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikköä. Alueella olevaa asumista saa ylläpitää ja täydentää harkitusti.

Område för service och förvaltning

Området reserveras för mångsidiga offentliga och privata servicefunktioner samt för bostadsutrymmen och servicelokaler som betjänar dessa. Byggnaden ska anpassas till miljön. Ingen stor detaljhandelsenhet får placeras i området. Områdets existerande bostadsbestånd får upprätthållas och kompletteras på ett övervägt sätt.

P

Julkisten palvelujen ja hallinnon paikka

Alueella on varattava tilaa julkisille palveluille. Merkintä osoittaa toiminnon likimääräisen sijainnin. Alueen lopullinen sijainti ja laajuus määritellään tarkemman tason suunnittelussa. Palvelun saavutettavuus kestävin kulkumuodoin tulee varmistaa.

Plats för offentliga tjänster och förvaltning

Det ska reserveras plats för offentliga tjänster i området. Beteckningen anger funktionens ungefärliga placering. Områdets slutgiltiga placering och omfattning fastställs i den mer ingående planeringen. Servicens tillgänglighet med hållbara transportmedel ska säkerställas.

KM

Kaupallisten palveluiden alue

Alue varataan kaupallisille palveluille sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomille tuotanto- ja varastotoiminnoille. Alueella voidaan sallia toimistotiloja. Alueelle saa sijoittaa merkitykseltään seudullisia vähittäiskaupan suuryksiköitä, jotka eivät kilpaile keskustaan sijoittuvan kaupan kanssa. Alueelle ei saa sijoittaa sellaisia vähittäiskaupan suuryksiköitä, joilla on merkitystä päivittäiseen palvelujen saavutettavuuteen. Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavarakaupan suuryksiköitä. Kaupallisten alueiden aluekohtaiset määräykset:

- Tammistoon voidaan sijoittaa merkitykseltään seudullisia vähittäiskaupan suuryksiköitä ja sellaista uutta vähittäiskauppaa, joka tukee ja vahvistaa palvelurakennetta läheiset keskustatoimintojen alueet huomioon ottaen.
- Varisto-Petikossa ja Petaksessa ei sallita erikoiskaupan suuryksiköiden sijoittamista maakuntakaavan mukaisesti. Näille alueille ei saa sijoittaa keskustahakuksen erikoiskaupan suuryksiköitä.
- Varisto-Petikossa ja Petaksessa alueelle saa sijoittaa päivittäistavarakauppaa yhteensä 1000 k-m².
- Koivuhaassa alueelle saa sijoittaa päivittäistavarakauppaa yhteensä 2000 k-m².
- Porttipuistossa alueelle saa sijoittaa päivittäistavarakauppaa yhteensä korkeintaan 4000 k-m².
- Petaksessa kaupan suuryksiköiden toteuttaminen edellyttää sitovaa toteuttamispäätöstä asemasta

Alueen toteutuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota kaupunkitilan viihtyisyyteen sekä kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuuksiin, erityisesti joukkoliikenteen runkoyhteyksien alueella. Alue tulee toteuttaa vihertehokkaasti.

Område för kommersiell service

Området reserveras för kommersiell service samt produktions- och lagerfunktioner som inte stör miljön. I området kan kontorslokaler tillåtas. Stora detaljhandelsenheter av regional betydelse som inte konkurrerar med affärer som förläggs till centrum får placeras i området. Sådana stora detaljhandelsenheter som är av betydelse för den dagliga tillgången till service får inte placeras i området. Stora dagligvaruheter får inte placeras i området. Områdesspecifika bestämmelser för områdena för kommersiell service:

- I Rosendal kan man placera stora detaljhandelsenheter av regional betydelse och sådan ny detaljhandel som med beaktande av närliggande områden för centrumfunktioner stöder och förstärker servicestrukturen.
- I Varistorna-Petikko och Petas är det inte tillåtet att placera stora enheter för specialaffärer enligt landskapsplanen. Stora enheter för centruminriktade specialaffärer får inte placeras i dessa områden.
- I Varistorna-Petikko och Petas får dagligvarubutiker på totalt 1000 m²-vy placeras i området.
- I Björkhagen får dagligvarubutiker på totalt 2000 m²-vy placeras i området.
- I Portparken får dagligvarubutiker på totalt max 4000 m²-vy placeras i området.
- I Petas förutsätter byggandet av stora affärsenheter ett bindande beslut om byggande av en station.

När området byggs ska särskild uppmärksamhet fästas vid att stadsrummet blir trivsamt och att det finns möjligheter till gång- och cykeltrafik, särskilt i området för kollektivtrafikens stomförbindelser. Området ska byggas gröneffektivt.

Asumiseen muuntuva kaupallisten palveluiden alue

Alue varataan kaupallisille palveluille sekä ympäristöhaiirioita aiheuttamattomille tuotanto- ja varastotoiminnoille. Alueella voidaan sallia toimistotiloja. Tammistoon voidaan sijoittaa merkitykseltään seudullisia vähittäiskaupan suuryksiköitä ja sellaista uutta vähittäiskauppaa, joka tukee ja vahvistaa palvelurakennetta läheiset keskustatoimintojen alueet huomioon ottaen. Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavarakaupan suuryksiköitä.

Aluetta voidaan kehittää vaiheittain joukkoliikenneyhteyksien parantua asumisen alueeksi. Muutos tulee suunnitella yhtä tonttia laajempaan kokonaisuutena. Asuntorakentamisen edellytyksenä on, että lähialueen toiminnot soveltuvat asuin ympäristöön. Alueen kehittämisessä tulee parantaa kaupunkitilan viihtyisyyttä sekä kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuuksia. Alueella tulee varata riittävästi tilaa julkisille puistoille. Alueet tulee toteuttaa vihertehokkaasti. Asemakaavoituksen yhteydessä tulee varmistaa palveluverkon riittävyys ja palveluiden saavutettavuus kestäväillä kulkumuodoilla. Alueella on suositava tehokkaita pysäköintiratkaisuja.

Ett område för kommersiell service som kan ändras till boendeområde

Området reserveras för kommersiell service samt produktions- och lagerfunktioner som inte stör miljön. I området kan kontorslokaler tillåtas. I Rosendal kan man placera stora detaljhandelsenheter av regional betydelse och sådan ny detaljhandel som stöder och förstärker servicestrukturen med beaktande av närliggande områden för centrumfunktioner. Stora dagligvaruhandelsenheter får inte placeras i området.

Området kan etappvis utvecklas till boendeområde i och med att kollektivtrafikförbindelserna förbättras. Ändringen ska planeras som en helhet som omfattar fler än en tomt. Förutsättningen för bostadsbyggande är att närområdets funktioner lämpar sig för boendemiljön. Vid utvecklingen av området ska trivselen i stadsrummet och möjligheterna till gång- och cykeltrafik förbättras. Det ska reserveras tillräckligt med utrymme för offentliga parker. Områdena ska byggas gröneffektivt. I samband med detaljplaneringen ska det säkerställas att servicenätet räcker till och att servicen är tillgänglig med hållbara färdmedel. I området ska effektiva parkeringslösningar prioriteras.

TP

Monipuolinen työpaikka-alue

Alue varataan monipuolisille toimisto- ja palvelutoiminnoille sekä ympäristöhaiirioita aiheuttamattomille tuotantotoiminnoille. Alueen toteutuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota kaupunkitilan viihtyisyyteen sekä kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuuksiin. Alue tulee toteuttaa vihertehokkaasti.

Mångsidigt arbetsplatsområde

Området reserveras för mångsidiga kontors- och servicefunktioner och för produktionsfunktioner som inte stör miljön. När området byggs ska särskild uppmärksamhet fästas vid att stadsrummet blir trivsamt och att det finns möjligheter till gång- och cykeltrafik. Området ska byggas gröneffektivt.

Asumiseen muuntuva työpaikka-alue

Alue varataan monipuolisille toimisto- ja palvelutoiminnoille sekä ympäristöhaiirioita aiheuttamattomille tuotantotoiminnoille.

Aluetta voidaan kehittää vaiheittain joukkoliikenneyhteyksien parantua asumisen alueeksi. Muutos tulee suunnitella yhtä tonttia laajempaan kokonaisuutena. Asuntorakentamisen edellytyksenä on, että lähialueen toiminnot soveltuvat asuin ympäristöön. Alueen kehittämisessä tulee parantaa kaupunkitilan viihtyisyyttä sekä kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuuksia. Alueella tulee varata riittävästi tilaa julkisille virkistysalueille. Alueet tulee toteuttaa vihertehokkaasti. Asemakaavoituksen yhteydessä tulee varmistaa palveluverkon riittävyys ja palveluiden saavutettavuus kestäväillä kulkumuodoilla. Alueella suositava tehokkaita pysäköintiratkaisuja.

Arbetsplatsområde som kan ändras till boendeområde

Området reserveras för mångsidiga kontors- och servicefunktioner och för produktionsfunktioner som inte stör miljön.

Området kan etappvis utvecklas till boendeområde i och med att kollektivtrafikförbindelserna förbättras. Ändringen ska planeras som en helhet som omfattar fler än en tomt. Förutsättningen för bostadsbyggande är att närområdets funktioner lämpar sig för boendemiljön. Vid utvecklingen av området ska trivselen i stadsrummet och möjligheterna till gång- och cykeltrafik förbättras. Det ska reserveras tillräckligt med utrymme för offentliga rekreationsområden i områdena. Områdena ska byggas gröneffektivt. I samband med detaljplaneringen ska det säkerställas att servicenätet räcker till och att servicen är tillgänglig med hållbara färdmedel. I området ska effektiva parkeringslösningar prioriteras.

TY

Tuotanto- ja varastotoiminnan alue

Alue varataan tuotanto- ja varastotoiminnoille, jotka eivät aiheuta merkittäviä ympäristöhaittoja.

Område för produktions- och lagerverksamhet

Området reserveras för produktions- och lagerfunktioner som inte orsakar avsevärda olägenheter för miljön.

TT

Tilaa vaativan tuotanto- ja varastotoiminnan alue

Alue varataan tuotanto-, varasto-, logistiikka- ja yhdyskuntateknisen huollon toiminnoille. Alueelle ei tule sijoittaa sellaisia toimintoja, jotka häiriintyvät raskaasta liikenteestä, melusta tai tärinästä.

Område för produktions- och lagerverksamhet som kräver utrymme

Området reserveras för funktioner för produktions-, lager-, logistik och samhällsteknisk försörjning. Sådana funktioner som störs av tung trafik, buller eller vibrationer ska inte placeras i området.

ET

Yhdyskuntateknisen huollon alue

Alue varataan yhdyskuntateknisen huollon tarpeisiin.

Område för samhällsteknisk försörjning

Området reserveras för den samhällstekniska försörjningens behov.

ET

Yhdyskuntateknisen huollon laite

Anläggning för samhällsteknisk försörjning

VL

Lähivirkistysalue

Alue varataan virkistyskäyttöön. Alueita ylläpidetään ja kehitetään yhtenäisinä, hyvin saavutettavina sekä toiminnoiltaan ja luonnonympäristöltään monipuolisina virkistys- ja viheralueina. Aluetta ja sen toimintoja tarkemmin suunniteltaessa ja lupamenettelyn yhteydessä tulee ottaa huomioon luontoarvot, kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot, varmistaa ulkoilureittien ja ekologisen verkoston jatkuvuus sekä turvata ekosysteemipalvelut. Alueella sallitaan ulkoilua tai muuta yleistä virkistystoimintaa palveleva rakentaminen. Alueella olevat asuinrakennukset voidaan säilyttää. Rakennusten perusrakentaminen, korjaaminen ja vähäinen laajentaminen ovat sallittuja. Mikäli asuinkäytössä oleva rakennus tuhoutuu, voidaan se korvata uudisrakennuksella. Asuntojen määrää alueella ei saa lisätä.

Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muu näihin verrattava toimenpide on luvanvaraista, kuten maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:ssä on säädetty.

VR

Retkeily- ja ulkoilualue

Alue varataan virkistyskäyttöön. Alueita ylläpidetään ja kehitetään yhtenäisinä, hyvin saavutettavina sekä toiminnoiltaan ja luonnonympäristöltään monipuolisina virkistys- ja viheralueina. Aluetta ja sen toimintoja tarkemmin suunniteltaessa ja lupamenettelyn yhteydessä tulee ottaa huomioon luontoarvot, kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot, varmistaa ulkoilureittien ja ekologisen verkoston jatkuvuus sekä turvata ekosysteemipalvelut.

Alueella sallitaan ulkoilua tai muuta yleistä virkistystoimintaa ja matkailua palveleva vähäinen rakentaminen. Alueella olevat asuinrakennukset voidaan säilyttää. Rakennusten perusrakentaminen, korjaaminen ja vähäinen laajentaminen ovat sallittuja. Mikäli asuinkäytössä oleva rakennus tuhoutuu, voidaan se korvata uudisrakennuksella. Asuntojen määrää alueella ei saa lisätä.

Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muu näihin verrattava toimenpide on luvanvaraista kuten maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:ssä on säädetty.

VU

Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue

Alue varataan liikunnan, urheilun ja virkistyskseen vapaa-ajantoiminnoille. Alueella sallitaan näihin toimintoihin liittyvä rakentaminen, ei kuitenkaan suurten urheilulaitosten rakentamista.

VU

Urheilu- ja virkistyspalvelujen paikka

Alueelle on varattava tilaa virkistys- ja urheilupalveluille. Merkintä osoittaa toiminnon likimääräisen sijainnin, ja alueen lopullinen sijainti ja laajuus määritellään tarkemman tason suunnittelussa.

Virkistysalueyhteys

Laajoja virkistysalueita yhdistävä virkistysalueiden sarja tai ulkoilureittiyhteys. Tarkemman suunnittelun ja toteutuksen yhteydessä tulee ottaa huomioon lähivirkistysalueiden riittävyys, luontoarvot, kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot sekä varmistaa yhteyden jatkuvuus. Yhteyden luonne voi vaihdella rakennetusta luonnonmukaiseen. Yhteys tulee toteuttaa vähintään 30 metriä leveänä, jos mahdollista.

Område för närrekreation

Området reserveras för rekreationsbruk. Områdena underhålls och utvecklas som sammanhängande, lättillgängliga, och till sina funktioner och sin naturmiljö mångsidiga rekreations- och grönområden. Vid en mer ingående planering av området och dess funktioner och i samband med tillståndsförfarandet ska naturvärden, kulturhistoriska värden och landskapsvärden beaktas, kontinuiteten i friluftslederna och det ekologiska nätverket säkerställas samt ekosystemtjänsterna tryggas. I området tillåts byggande som betjänar utomhusaktiviteter eller annan allmän rekreationsverksamhet. Bostadshus i området kan bevaras. Ombyggnad, renovering och småskalig utbyggnad av byggnaderna är tillåten. Om en byggnad som används för boende förstörs kan den ersättas med en nybyggnad. Antalet bostäder i området får inte utökas.

Markarbete och trädfällning eller någon annan med dessa jämförbar åtgärd som förändrar landskapet kräver tillstånd i enlighet med 128 § i markanvändnings- och bygglagen.

Ströv- och friluftsområde

Området reserveras för rekreationsbruk. Områdena underhålls och utvecklas som sammanhängande, lättillgängliga, till sin naturmiljö mångsidiga rekreations- och grönområden. Vid en mer ingående planering av området och dess funktioner och i samband med tillståndsförfarandet ska naturvärden, kulturhistoriska värden och landskapsvärden beaktas, kontinuiteten i friluftslederna och det ekologiska nätverket säkerställas samt ekosystemtjänsterna tryggas.

Småskaligt byggande som betjänar utomhusaktiviteter eller annan allmän rekreationsverksamhet och turism tillåts i området. Områdets bostadshus kan bevaras. Ombyggnad, renovering och småskalig utbyggnad av byggnaderna är tillåten. Om en byggnad som används för boende förstörs kan den ersättas med en nybyggnad. Antalet bostäder i området får inte utökas.

Markarbete och trädfällning eller någon annan med dessa jämförbar åtgärd som förändrar landskapet kräver tillstånd i enlighet med 128 § i markanvändnings- och bygglagen.

Område för idrotts- och rekreationstjänster

Området reserveras för motions-, idrotts- och rekreationsfunktioner. Byggnad i anslutning till dessa funktioner tillåts i området, förutom byggande av stora idrottsanläggningar.

Plats för idrotts- och rekreationstjänster

I området ska plats reserveras för rekreations- och idrottstjänster. Beteckningen anger funktionens ungefärliga placering och områdets slutgiltiga placering och omfattning fastställs i den mer ingående planeringen.

Förbindelse för rekreationsområden

Flera rekreationsområden eller en friluftsledsförbindelse som förenar vidsträckt rekreationsområden. I samband med närmare planering och genomförande ska man beakta närrekreationsområdenas tillräcklighet, naturvärden, kulturhistoriska värden och landskapsvärden samt säkerställa kontinuiteten i förbindelsen. Förbindelsens art kan variera från byggd till naturer. Förbindelsen ska vara minst 30 meter bred om möjligt.

SL

Luonnonsuojelualue

Luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettu tai rauhoitettava luonnonsuojelualue. Alueen suojelu turvataan maankäyttö- ja rakennuslain nojalla, kunnes luonnonsuojelulainsäädännön mukainen rauhoitus astuu voimaan. Alueella sallitaan ainoastaan sen käyttötarkoitusta palveleva vähäinen rakentaminen. Alueella sallitaan ulkoilureittien perustaminen siten, että alueen suojeluarvo ei vaarannu. Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muu näihin verrattavissa oleva toimenpide on luvanvaraista siten kuin maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:ssä on säädetty.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue

Alueen suunnittelussa, käytössä ja hoidossa tulee turvata alueen sisältämien erityisten luontoarvojen säilyminen. Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muu näihin verrattavissa oleva toimenpide on luvanvaraista siten kuin maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:ssä on säädetty.

Ekologinen runkoyhteys

Yhteys turvaa eliölajien liikkumista ja luonnon monimuotoisuuden säilymistä. Ekologisen verkoston jatkuvuus tulee turvata.

Yhteyden hoidossa, käytössä ja yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon luontoarvot, kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot ja varmistaa, että ekologinen yhteys säilyy mahdollisimman leveänä ja luonnon olosuhteiltaan monipuolisena. Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muut näihin verrattavat toimenpiteet ovat luvanvaraisia, kuten maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:ssä on säädetty.

Ohjeellinen ulkoilureitti

Ulkoilureitti voidaan toteuttaa ulkoilutienä tai ulkoilupolkuna. Reitin sijainti on ohjeellinen. Ulkoilureitin sijainti ja tyyppi tarkentuvat yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Ohjeellinen ratsastusreitti

EV

Suojaviheralue

Alue varataan suojaviheralueeksi. Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muu näihin verrattavissa oleva toimenpide on luvanvaraista siten kuin maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:ssä on säädetty.

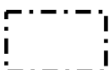
EH

Hautausmaa-alue

W

Vesialue

Vesialue, jonka lähialueella rakennettaessa vesistön ja sen rantojen luontoarvot ja ekosysteemipalvelut tulee ottaa huomioon, säilyttää ja hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla.

Pohjavesialue

Merkintä osoittaa pohjavesialueet, jotka ovat erityisen merkittäviä vedenhankinnan ja veden käyttökelpoisuuden säilyttämisen kannalta. Alueella ei ole sallittua sellainen toiminta, joka saattaa vaarantaa pohjaveden laadun ja määrän. Liikennealueet ja -väylät tulee suunnitella siten, että liikenteen ja tienpidon mahdolliset haitat pohjaveden laadulle voidaan välttää.

Naturskyddsområde

Ett område som är fridlyst eller som ska fridlysas med stöd av naturvårdslagen. Områdets skydd säkerställs med stöd av markanvändnings- och bygglagen tills fridlysning enligt naturvårdslagstiftningen träder i kraft. I området tillåts endast småskaligt byggande som betjänar områdets användningsändamål. I området är det tillåtet att anlägga friluftsleder så att områdets skyddsvärde inte äventyras. Markarbete och trädfällning eller någon annan med dessa jämförbar åtgärd som förändrar landskapet kräver tillstånd i enlighet med 128 § i markanvändnings- och bygglagen.

Område som är särskilt viktigt med tanke på naturens mångfald

I områdets planering, användning och skötsel ska bevarandet av områdets särskilda naturvärden tryggas. Markarbete och trädfällning eller någon annan med dessa jämförbar åtgärd som förändrar landskapet kräver tillstånd i enlighet med 128 § i markanvändnings- och bygglagen.

Ekologisk stomförbindelse

Förbindelsen tryggar arternas rörelser och att naturens mångfald bevaras. Kontinuiteten i det ekologiska nätverket ska tryggas.

Vid skötsel, användning och mer detaljerad planering av förbindelsen ska naturvärden, kulturhistoriska värden och landskapsvärden beaktas och det ska säkerställas att den ekologiska förbindelsen bibehålls så vidsträckt som möjligt och har varierande naturförhållanden. Sådant markarbete och sådan trädfällning eller någon annan med dessa jämförbar åtgärd som förändrar landskapet kräver tillstånd i enlighet med 128 § i markanvändnings- och bygglagen.

Riktgivande friluftsled

Friluftsleden kan byggas som en friluftsväg eller friluftsstig. Ledens läge är riktgivande. Friluftsledens läge och typ preciseras i den mer detaljerade planeringen.

Riktgivande ridled

Skyddsgrönområde

Området reserveras för skyddsgrönområde. Markarbete och trädfällning eller någon annan med dessa jämförbar åtgärd som förändrar landskapet kräver tillstånd i enlighet med 128 § i markanvändnings- och bygglagen.

Begravningsplatsområde

Vattenområde

Vattenområde där naturvärdena och ekosystemtjänsterna för områdets vattendrag och vattendragens stränder ska tas i beaktande, bevaras och utnyttjas på bästa möjliga sätt när det byggs i ett närliggande område till vattenområdet.

Grundvattenområde

Med beteckningen anges grundvattenområden som är särskilt viktiga med tanke på vattenförsörjningen och bibehållandet av vattnets användbarhet. Sådant verksamhet som kan äventyra grundvattnets kvalitet och kvantitet är inte tillåten i området. Trafikområden och -leder ska planeras så att eventuella olägenheter från trafik och våghållning för grundvattenkvaliteten kan undvikas.

MT

Maatalousvaltainen alue

Alue varataan maatalouteen. Alueella sallitaan tilalla harjoitettavaa maatilataloutta palvelevaa rakentamista 6.6.1983 mukaisilla tiloilla seuraavasti:

- kaksi asuntoa 2-5 hehtaarin suuruisilla tiloilla
- kolme asuntoa 5-20 hehtaarin suuruisilla tiloilla
- lisäksi yksi asunto kutakin tilan pinta-alan täyttä kahtakymmentä hehtaaria kohti.

Lisäksi sallitaan ulkoilua, virkistystä tai matkailua palveleva vähäinen rakentaminen.

Rakentaminen on ensisijaisesti sijoitettava tilakeskusten yhteyteen tai siirrettävä AT-alueille. Ulkoilureittien ja ekologisen verkoston jatkuvuus tulee turvata.

M

Maa- ja metsätalousvaltainen alue

Alue varataan maa- ja metsätalouteen. Alueella sallitaan tilalla harjoitettavaa maatilataloutta palvelevaa rakentamista 6.6.1983 mukaisilla tiloilla seuraavasti:

- kaksi asuntoa 2-5 hehtaarin suuruisilla tiloilla
- kolme asuntoa 5-20 hehtaarin suuruisilla tiloilla
- lisäksi yksi asunto kutakin tilan pinta-alan täyttä kahtakymmentä hehtaaria kohti.

Rakentaminen on ensisijaisesti sijoitettava tilakeskusten yhteyteen tai siirrettävä AT-alueille. Lisäksi sallitaan ulkoilua, virkistystä tai matkailua palveleva vähäinen rakentaminen. Ulkoilureittien ja ekologisen verkoston jatkuvuus tulee turvata.

RA

Loma-asuntoalue

Alue varataan yksiasuntoisille loma-asunnoille ja ryhmäpuutarhoille. Alueella voidaan sallia myös aluetta palvelevia yhteistiloja.

Arvokas kulttuuriympäristö

Valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai paikallisesti arvokas kulttuuriympäristö. Alueiden käytössä on varmistettava, että kulttuuriympäristön arvot säilyvät.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä on vaalittava kulttuuriympäristön ominaispiirteitä. Kulttuuriympäristöä kehitettäessä on sen arvot otettava huomioon ja sovitettava yhteen yleiskaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukaisen maankäytön kanssa. Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muu näihin verrattavissa oleva toimenpide on luvanvaraista siten kuin maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:ssä on säädetty.

Lentomelualueen laajenemisvyöhyke

Asuinrakentaminen mahdollista lentomeluun varautuminen huomioiden. Asumiseen ja muihin melulle herkkiin toimintoihin käytettävien rakennusten ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL lento- ja tieliikennemelua vastaan tulee olla vähintään 35 dB. Parvekkeet tulee lasittaa ja ulko-oleskelualueita kattaa. Alueella ei sallita pientaloja.

Asuinalue voimakkaan lentomelun alueella

Lentomelualueella sijaitsevilla asuinalueella ei saa lisätä asuntojen määrää.

RKY-kohde

Valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön kohde. Kohteen käytössä on varmistettava, että kulttuuriympäristön arvot säilyvät. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä on otettava huomioon arvokkaan kulttuuriympäristön vaaliminen. Kulttuuriympäristöä kehitettäessä on sen arvot otettava huomioon ja sovitettava yhteen yleiskaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukaisen maankäytön kanssa.

Jordbruksdominerat område

Området reserveras för jordbruk. I området tillåts byggande som betjänar det jordbruk som bedrivs på fastigheter enligt 6.6.1983:

- två bostäder på fastigheter med storleken 2-5 hektar
- tre bostäder på fastigheter med storleken 5-20 hektar
- därtill en bostad per fulla 20 hektar av fastighetens areal.

Dessutom tillåts småskaligt byggande som betjänar utomhusaktiviteter; rekreation eller turism.

Byggnad ska i första hand förläggas så att det ligger i anslutning till fastigheternas centrumområden eller flyttas till AT-områdena. Friluftsledernas och det ekologiska nätverkets kontinuitet ska tryggas.

Jord- och skogsbruksdominerat område

Området reserveras för jord- och skogsbruk. I området tillåts byggande som betjänar det jordbruk som bedrivs på fastigheter enligt 6.6.1983:

- två bostäder på fastigheter med storleken 2-5 hektar
- tre bostäder på fastigheter med storleken 5-20 hektar
- därtill en bostad per fulla 20 hektar av fastighetens areal.

Byggnad ska i första hand förläggas så att det ligger i anslutning till fastigheternas centrumområden eller flyttas till AT-områdena. Dessutom tillåts småskaligt byggande som betjänar utomhusaktiviteter; rekreation eller turism. Friluftsledernas och det ekologiska nätverkets kontinuitet ska tryggas.

Område för fritidshus

Området reserveras för fritidshus med en bostad och koloniträdgårdar. I området kan också gemensamma lokaler som betjänar området tillåtas.

Värdefull kulturmiljö

En kulturmiljö som är värdefull ur riksomfattande, regionalt eller lokalt perspektiv. I områdesanvändningen ska man försäkra sig om att kulturmiljöns värden bevaras.

Vid mer detaljerad planering, byggande och användning ska man värna om kulturmiljöns särdrag. Vid utvecklingen av kulturmiljön ska dess värden tas i beaktande och anpassas efter markanvändningen enligt det användningsändamål som anges i generalplanen. Markarbete och trädfällning eller någon annan med dessa jämförbar åtgärd som förändrar landskapet kräver tillstånd i enlighet med 128 § i markanvändnings- och bygglagen.

Utvidgad zon för flygbullerområde

Det är möjligt att bygga bostäder med beaktande av att man bör förbereda sig för flygbuller. Ljudisoleringen ΔL mot flyg- och vägtrafikbuller i ytterkikt i byggnader som används för boende och andra funktioner känsliga för buller ska vara minst 35 dB. Balkongerna ska inglasas och uteplatserna ska takläggas. Småhus tillåts inte i området.

Bostadsområde i område med starkt flygplansbuller

Antalet bostäder får inte ökas i bostadsområden som ligger i ett flygbullerområde.

RKY-objekt

Byggt kulturmiljöobjekt av riksintresse. I användningen av objektet ska det säkerställas att kulturmiljöns värden bevaras. Vid mer detaljerad planering, byggande och användning ska man ta i beaktande att den värdefulla kulturmiljön värnas. Vid utvecklingen av kulturmiljön ska dess värden tas i beaktande och anpassas efter markanvändningen enligt det användningsändamål som anges i generalplanen.

Hulevesitulva-allas

Merkinnän osoittamalle alueelle tulee tarkemmassa suunnittelussa rakentaa hulevesitulviin varautumiseen tarvittava allas-alue.

Suuri rantatie

Suuri rantatie on valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä teemakartan osoittamalta osalta. Suuren rantatien linjaus säilytetään tai palautetaan kävelen, pyöräillen tai ratsain kuljettavaksi aina, kun mahdollista. Siellä, missä linjaus on katkenut, suunnitellaan tieosuuksia yhdistäviä kulkuväyliä. Tarkemmanasteisessa suunnittelussa on tutkittava tien linjauksen ja sitä rajaavien, historialliseen tiemiljööseen liittyvien rakennusten ja rakenteiden sekä miljöössä merkittävän kulttuurikasvillisuuden säilyttäminen. Uusi rakentaminen tai ympäristörakentaminen liitetään tiemiljööseen sen kulttuurihistoriallisia ominaispiirteitä korostaen. Tiestä löytyvät tieauniorakenteet ovat muinaismuistolain suojaamia.

Liikennealue

Valtakunnallista tai seudullista liikennettä palveleva väylä.

Liikenneyhteys

Tärkeä paikallista liikennettä palveleva väylä, jolle on tehtävä riittävä tilavaraus.

Vaihtoehtoinen tielinjaus

Maantien 152 jatkeen vaihtoehtoiset linjaukset, jotka vaativat tarkempaa selvitystä.

Eritasoliittymävaraus

Varaus eritasoliittymälle, joka palvelee kaikkia liikennesuuntia.

Eritasoliittymävaraus

Varaus suuntaisliittymälle.

Valkoisenlahteen tien ja Lahdenväylän suuntaisliittymän toteuttaminen edellyttää, että liittymä täyttää Euroopan laajuiselle TEN-T -ydinverkolle asetetut palvelutasotavoitteet.

Raskaan raideliikenteen alue

Alue varataan rautateille.

Valtakunnallinen joukkoliikenteen vaihtoaasema

Kansainvälisen, valtakunnallisen ja seudullisen joukkoliikenteen liittymä- ja vaihtoyhteydet tulee toteuttaa laadukkaina.

Tärkeä joukkoliikenteen vaihtopaikka

Vaihtoyhteydet tulee toteuttaa laadukkaina.

Rautatieasema

Liittymä- ja vaihtoyhteydet tulee toteuttaa laadukkaina.

Metroasema

Liittymä- ja vaihtoyhteydet tulee toteuttaa laadukkaina.

Bassäng för dagvattenöversvämningar

I området som beteckningen anger ska man vid mer ingående planering bygga ett bassängområde som behövs för att kunna förbereda sig på dagvattenöversvämningar.

Stora strandvägen

Stora strandvägen en del av den byggda kulturmiljön av riksintresse på det avsnitt som anges på temakartan. Stora strandvägens sträckning bevaras eller återskapas så att det är möjligt att ta sig fram på den till fots, på cykel eller ridande, alltid när det är möjligt. På de platser där vägsträckningen brutits planeras färdleder som förbinder vägpartierna. Vid närmare planering ska man undersöka bevarandet av vägsträckningen och byggnader och konstruktioner som avgränsar till den historiska vägmiljön och viktiga kulturväxter i miljön. Nytt byggande eller miljöbyggande ansluts till vägmiljön så att dess kulturhistoriska egenskaper betonas. De vägruinkonstruktioner som återfinns i vägen är skyddade enligt lagen om forminnen.

Trafikområde

Led för riksomfattande eller regional trafik.

Trafikförbindelse

Viktig led för lokaltrafik, för vilken det ska reserveras tillräckligt med utrymme.

Alternativ vägsträckning

Alternativa sträckningar för förlängningen av landsväg 152, vilka kräver närmare utredning.

Reservering för planskild anslutning

Reservering för planskild anslutning som betjänar samtliga trafikriktningar

Reservering för planskild anslutning

Reservering för ensidig anslutning.

Byggandet av Vitbäcksvägens och Lahtiledens ensidiga anslutning förutsätter att anslutningen uppfyller de servicenivåmål som ställts upp för det transeuropeiska kärnätverket TEN-T.

Område för tung spårtrafik

Området reserveras för järnvägar.

Riksomfattande bytesstation för kollektivtrafik

Anslutnings- och bytesförbindelserna för internationell, riksomfattande och regional kollektivtrafik ska hålla hög nivå.

Viktig bytesplats för kollektivtrafik

Bytesförbindelserna ska hålla hög nivå.

Järnvägsstation

Anslutnings- och bytesförbindelserna ska hålla god nivå.

Metrostation

Anslutnings- och bytesförbindelserna ska hålla god nivå.

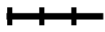

Metro

Alue varataan metrolle maan alla tai pinnalla.

Metro

Området reserveras för metro under eller på markytan.

Raitiotie

Raitiotien reitti, jolle on tehtävä riittävä tilavaraus.

Spårväg

Spårvägens rutt, för vilken en tillräckligt stor reservering ska göras.

Joukkoliikenteen runkoyhteys

Yhteys voidaan toteuttaa raitiotienä ja sille on tehtävä riittävä tilavaraus.

Stomförbindelse för kollektivtrafik

Förbindelsen kan byggas som en spårväg och en tillräckligt stor reservering ska göras för förbindelsen.

Pyöräilyn baana

Pitkämatkan pyöräilyn reitti, joka toteutetaan erityisen korkeatasoisena ja jolle on tehtävä riittävä tilavaraus.

Cykelbana

Cykelled för långdistanstrafik, vilken anläggs så att den håller särskilt hög kvalitet och för vilken tillräckligt stor plats ska reserveras.

Pyöräilyn baanayhteystarve

Poikittaisen baanayhteystarve tulee selvittää yhteistyössä Helsingin kanssa.

Cykelbanans förbindelsebehov

Den tvärgående banans sträckning ska utredas i samarbete med Helsingfors.

Seudullisesti merkittävä liityntäpysäköintialue

Infartsparkeringsområde av regional betydelse

Raskaan raideliikenteen tunneliosuus

Maanpinnan alle sijoitettava rautatien osuus, joka on rakennettava niin, ettei liikennöinti sillä häiritse olevaa eikä yleiskaavassa osoitettua maankäyttöä.

Tunnelavsnitt för tung spårtrafik

Järnvägsavsnitt som placeras under markytan, vilket ska byggas så att trafiken på avsnittet inte stör den existerande markanvändningen eller markanvändning som anvisats i generalplanen.

Liikenneyhteyden tai raitiotien tunneliosuus Tunnelandel för trafikförbindelse eller spårväg

Maanpinnan alle sijoitettava liikenneyhteyden tai raitiotien osuus, joka on rakennettava niin, ettei liikennöinti sillä häiritse olevaa eikä yleiskaavassa osoitettua maankäyttöä.

Järnvägsavsnitt som placeras under markytan, vilket ska byggas så att trafiken på avsnittet inte stör den existerande markanvändningen eller markanvändning som anvisats i generalplanen.

Raitiotien varikko

Raitiotien varikko, jolle on varattava riittävä tila.

Spårvägsdepå

Spårvägsdepå för vilken det ska reserveras tillräckligt med plats.

Lentoliikenteen alue

Alue varataan lentoliikenteelle ja lentoaseman toiminnalle välttämättömille rakennuksille ja laitteille.

Område för flygtrafik

Området reserveras för flygtrafik och för byggnader och anordningar som är nödvändiga för flygstationens verksamhet.

Lentoterminaalialue

Alueelle saa sijoittaa lentoaseman terminaalirakennuksia.

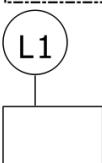
Område för flygterminal

I området får terminalbyggnader för flygstationen placeras.

Kiitotie

Startbana

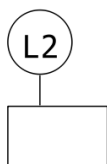

Lentomeluviyöhyke 1 (LDEN yli 60 dB)

Alueelle ei saa rakentaa uusia asuntoja eikä sijoittaa muita melulle herkkiä toimintoja. Korjausrakentaminen ja tuhoutuneen asuinrakennuksen korvaaminen on sallittu. Korvaavan asuinrakennuksen ääneneristävyyden ΔL lento- ja tieliikenteen melua vastaan tulee olla vähintään 38 dB.

Flygbullerzon 1 (LDEN över 60 dB)

Nya bostäder får inte byggas och andra funktioner som är känsliga för buller får inte placeras i området. Reparationsbyggnader och ersättande av ett förstört bostadshus är tillåtet. Ljudisoleringen ΔL mot flyg- och vägtrafikbuller i ett ersättande bostadshus ska vara minst 38 dB.

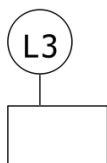

Lentomeluviyöhyke 2 (LDEN 55-60 dB)

Alueelle ei saa sijoittaa uusia asuinalueita eikä melulle herkkiä toimintoja. Nykyisten asuinalueiden täydennysrakentaminen on sallittu. Rakennuksen ääneneristävyyden ΔL lento- ja tieliikennemelua vastaan tulee olla vähintään 35 dB.

Flygbullerzon 2 (LDEN 55–60 dB)

Nya bostadsområden eller andra funktioner som är känsliga för buller får inte placeras i området. Kompletteringsbyggande i nuvarande bostadsområden är tillåtet. Ljudisoleringen ΔL mot flyg- och vägtrafikbuller i byggnader ska vara minst 35 dB.

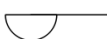

Lentomeluviyöhyke 3 (LDEN 50-55 dB)

Asumiseen ja muihin melulle herkkiin toimintoihin käytettävien rakennusten ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL lento- ja tieliikennemelua vastaan tulee olla vähintään 32 dB.

Flygbullerzon 3 (LDEN 50-55 dB)

Ljudisoleringen ΔL mot flyg- och vägtrafikbuller i ytterskiktet i byggnader som används för boende och andra funktioner känsliga för buller ska vara minst 32 dB.

Laskeutumisvyöhyke

Lentokoneiden laskeutumisvyöhyke, jolla melu on huomiotava rakentamisessa. Asumiseen ja muihin melulle herkkiin toimintoihin käytettävien rakennusten ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL lento- ja tieliikennemelua vastaan tulee olla vähintään 35 dB.

Landningszon

Landningszon för flygplan där buller ska beaktas vid byggande. Ljudisoleringen ΔL mot flyg- och vägtrafikbuller i ytterskiktet i byggnader som används för boende och andra funktioner känsliga för buller ska vara minst 32 dB.

Maakaasun runkolinja

Rakennusten, teiden ja ratojen suojaetäisyydet maanalaiseen maakaasun siirtoputkeen tulee huomioida ympäröivän maankäytön suunnittelussa.

Huvudledning för naturgas

Skyddsavstånden för byggnader, vägar och järnvägar till det underjordiska överföringsröret för naturgas ska beaktas vid planeringen av markanvändningen i omgivningen.

Voimajohto

Johtokäytävässä voi kulkea 110 kV ja 400 kV voimajohtoja. Johtoalue rajoittaa ympäröivää maankäyttöä.

Kraftledning

Kraftledningar på 110 kV och 400 kV kan löpa genom ledningsgatan. Ledningsområdet begränsar markanvändningen runtomkring.

Maanalainen voimajohto

400 kV maakaapeliyhteys

Underjordisk kraftledning

Jordkabelförbindelse på 400 kV

Kehitettävä voimajohto

Voimajohto, jonka sijoittaminen maan alle tulee selvittää johdon uusimisen tai ympäröivän maankäytön muutoksen yhteydessä.

Kraftledning som ska utvecklas

Kraftledning, vars placering under jorden ska utredas i samband med att ledningen förnyas eller omgivningens markanvändning ändras.

Raakavesitunneli

Raakavesitunnelin suoja-alueella ei ole sallittua sellainen toiminta, joka voi aiheuttaa vaaraa tunnelille tai veden laadulle.

Råvattentunnel

I råvattentunnelns skyddsområde tillåts inte sådan verksamhet som kan äventyra tunneln eller vattnets kvalitet.

Jätevesitunneli

Avloppsvattentunnel

Kaupungin raja

Stadsgräns

20 metriä yleiskaava-alueen ulkopuolella oleva viiva

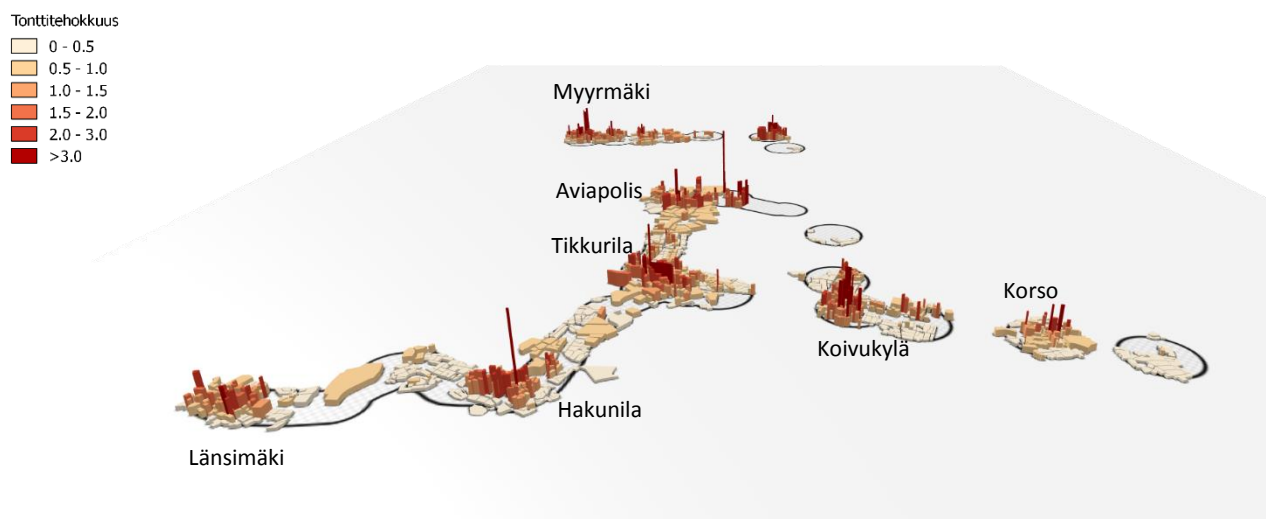
Linje 20 meter utanför generalplaneområdet

Maankäytön ratkaisut

Rakentamisen aluejaot ja maankäytön muutosten perustelut

Sisäänpäin kasvulla parempaa joukkoliikennekaupunkia

Uuden yleiskaavaluonnoksen tärkein maankäytöllinen ratkaisu on ohjata kasvu kokonaisuudessaan nykyiseen kaupunkirakenteeseen säästäten resurssiviisaasti maata luonnolle – ja tulevaisuuden muutoksille. Sisäänpäin kasvun tavoitteelle on esitetty yleiskaavaluonnoksessa oma strateginen merkintä *kestävän kasvun vyöhyke* vahvan joukkoliikennedyöhykkeen alueelle. Merkinnällä keskitetään suuri osa kasvusta joukkoliikennekaupungin alueelle, missä liikkuminen voi tukeutua ensisijaisesti kävelyn, pyöräilyyn ja joukkoliikenteeseen. Kestävän kasvun vyöhykkeeksi on yleiskaavassa osoitettu asemanseudut sekä Vantaan ratikan vaikutusalue Länsimäestä lentoasemalle. Nykyisellään vyöhykkeellä asuu reilu kolmannes vantaalaisista, mutta rakentamisen tehokkuus on monin paikoin alhainen. Koko vyöhykkeen kaavoitettu aluetehokkuus on 0,31 ja keskimääräinen tonttitehokkuus 0,58. Tiivistämisen ja tehostamisen edellytyksiä vyöhykkeellä on runsaasti, mikä mahdollistaa myös kaupunkitilan järjestämisen uudelleen joukkoliikennekaupunkia tukevaksi.

Kuva 4. Kestävän kasvun vyöhyke on yleiskaavaluonnoksessa aluevarausmerkintöjä täydentävä päällekkäismerkintä, joka on merkitty keskisten ja itäisten kaupunginosien raitiotien reitille ja asemanseuduille. Keskimääräinen kaavoitettu tonttitehokkuus vyöhykkeellä on nykyisin hieman alle 0,6.

Kaupunkirakenteen tiivistäminen edellyttää aiempaa suurempia panostuksia kaupunkiympäristön ja virkistysalueiden laatuun sekä palveluiden saavutettavuuteen, jotta täydennysrakentamisen myötä syntyy parempaa kaupunkia. Kaupunkitilassa erityisesti kävelijän olosuhteet, paikkojen tunnistettavuus ja joukkoliikennevälineen esteetön saavutettavuus merkitsevät paljon myös joukkoliikenteen toimivuudelle. Yleiskaavamääräyksiin on nostettu nämä tavoitteet mukaan.

Kuva 5. Maankäytön kehittämismahdollisuuksia on tutkittu yleiskaavaluonnoksen pohjaksi mm. Vantaan ratikan vaikutusalueella

Uudistuminen on mahdollisuus

Voimassa olevan yleiskaavan ratkaisuna oli kaupunkirakenteen eheyttäminen, missä on täydennysrakentamisella onnistuttu hyvin. Uusi yleiskaava jatkaa eheyttämistä kaupunkia uudistaen. Sisäänpäin kasvaminen edellyttää olemassa olevan muuttumista, mutta muutos on samalla ainutkertainen mahdollisuus kehittää aiempaa parempaa, toimivampaa ja viihtyisämpää kaupunkiympäristöä, yleiskaavan tavoitteiden mukaisesti sosiaalisesti, kulttuurisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävämpää kaupunkia.

1960-1970-luvut ovat olleet Vantaalla voimakkaan kaupunkirakenteen kasvun ja laajentumisen aikaa. Tehokas aluerakentaminen tuotti Vantaalle uusia asuinalueita, lähiöitä, joiden asunnot ovat peruskorjausten edessä ja asuinympäristö kaipaa päivitystä. Osalla alueista asuntokanta on kovin yksipuolista. Monessa kohteessa korjaustaakka voi olla taloudellisesti mahdoton ja purkaminen todellinen vaihtoehto. 1980-luvulla rakennettiin mm. keskuksia kuten Tikkurilaa, missä sen aikajänteen rakennuskantaa nyt arvioidaan uusin silmin. 1990-luvulta on tuloksena asuntoalueita, joihin laman takia rakentui vain vuokra-asuntoja. Erilaisia esimerkkejä hankkeista on jo olemassa: osa uudistumisesta on pienimuotoista rakennuskohtaista ja joissain käynnissä on jo nyt korttelitasoisia hankkeita.

Jotta uudistumisesta seuraa hyvää, tulee sitä suunnitella. Kyse ei ole vain kaupunkisuunnittelusta vaan myös mm. asunto- ja maapolitiikasta, palveluverkon suunnittelusta ja eriytymiskehityksen estämisestä. Uhkana uudisrakentamisessa on jälleen asuntokannan yksipuolisuus esimerkiksi asuntokoon osalta. Jotta näihin tarkemman tason ratkaisuihin päästään kiinni, tulee yleiskaavan linjauksia jatkaa kaupunkiuudistuksen ohjaamisella.

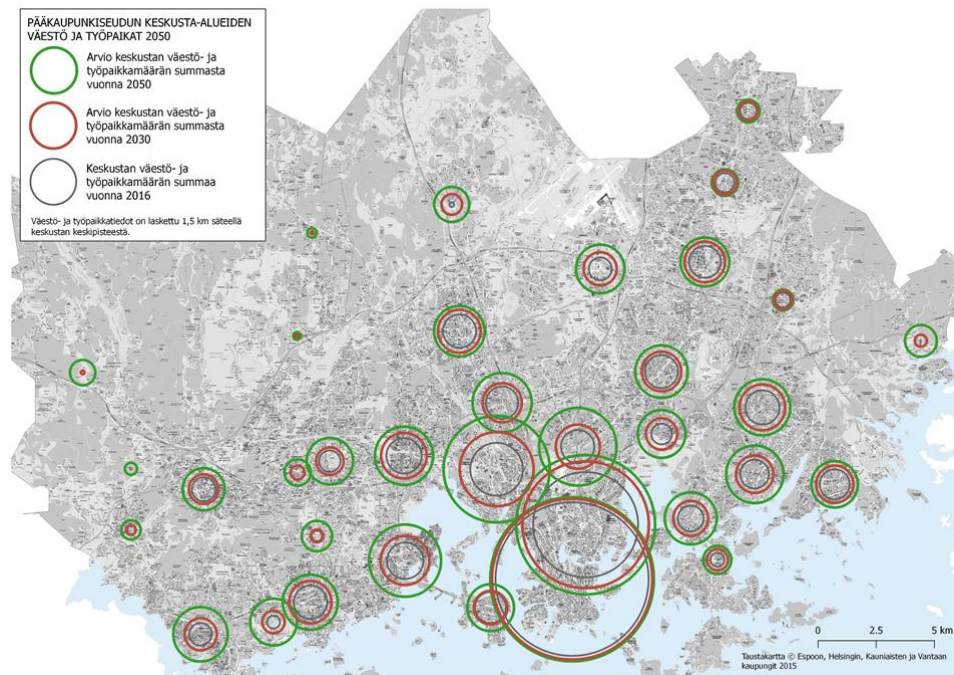
Yksi ilmiö, mihin uudistamisella voidaan vaikuttaa, on asuinalueiden eriytymiskehitys. Rakennuskannan korvaaminen uudella voi vaikuttaa alueen sosiaalisesti negatiiviseen kierteeseen parantamalla ympäristön laatua, monipuolistamalla asuntojen hallintamuotoja sekä tuomalla uutta vireyttä alueille lisäämällä asukasmäärää ja siten luomalla uusille palveluille toimintaedellytyksiä.

Kaikkea ei pidä uudistaa, vaan kaupungissa pitää säilyä ajallista kerroksellisuutta, joka kertoo yhteistä historiaa - myös lähiöiden aikakaudelta. Osana kaupunkiuudistusten alueellista suunnittelua tulee tarkastella rakennuskannan arvoja ja linjata keinot, joilla säilyttää niitä. Joissain tapauksissa joudutaan tekemään arvovalintoja, koska sosiaalisten kysymysten ratkaiseminen voi olla tärkeämpää kuin alueen tai rakennuksen suojelu.

Purkamisen hiilijalanjälki on suuri ja sen tähden yleiskaavaluonnoksen vaikutusten arvioinneissa on tarkoitus hahmottaa kasvun vaikutuksia ja mittakaavaa. Kestävyyttä arvioidaan kaikista neljästä näkökulmasta.

Keskustat

Vantaa on monikeskuksinen kaupunki, jolla on yhdeksän keskustaa ja keskusverkko jatkuu naapurikuntiin. Yleiskaavan tavoitteet nostavat kolme keskustaa Tikkurilan, Aviapoliksen ja Myyrmäen pääkeskuksiksi, joihin on luonnoksessa mahdollistettu riittävän laajat keskusta-alueet. Nämä kolme keskustaa ovat myös seudullisesti merkittävimpiä muiden kasvaessa paikallisina ytiminä.

Kuva 6. Pääkaupunkiseudun keskustaverkosto vuoden 2016 väestö- ja työpaikkamäärien summana sekä vuoden 2030 ja 2050 ennustelukujen summana. Vantaan seudullisesti merkittävimpinä keskustoina kehittyvät Aviapolis, Tikkurila ja Myyrmäki.

Kaikkien keskustojen kehittämisen osalta yleiskaavassa tavoitteena on monipuolistaa, eheyttää ja vahvistaa keskustoja kaupungin toiminnallisina solmupaikkoina entisestään. Keskustoista tulee rakentaa niin asukkaita, palveluita, kauppaa kuin työpaikkojakin sisältäviä paikkoja, joissa asukkaiden ja työntekijöiden lisäksi vierailijoillekin löytyy syynsä tulla käymään. Alueellisen eriytymiskehityksen hidastamiseksi on haettu ratkaisuja mm. asuntokannan monipuolistamisesta sekä palveluverkon uusista linjauksista. Palveluverkossa ehdotetaan esim. urheilupalvelujen sijoittamista suoraan asemanseudulle. Keskustojen saavutettavuutta parannetaan raitiotiellä. Paikallisia ratkaisuja on kuvattu tarkemmin aluekohtaisissa teksteissä.

Keskustojen (C) yleiskaavaratkaisut

Yleiskaavan ohjaa rakentamista siten, että Vantaan kaupunkirakenne monipuolistuu ja täydentyy korttelitasolla. Yleiskaavan perinteisistä maankäyttöluokista keskustamerkintä (C) on ainoa, joka suoraan mahdollistaa monipuolisesti sekoittuneen tiiviin korttelirakenteen toteuttamisen. Yleiskaavaluonnoksessa esitetään huomattava pinta-alallinen lisäys keskusta-alueisiin. Laajimmat C-alueisäykset painottuvat ensisijaisesti kolmeen pääkeskustaan, mutta aluelaajennuksia ja keskustamerkintä lisäyksiä esitetään eri puolille kaupunkia.

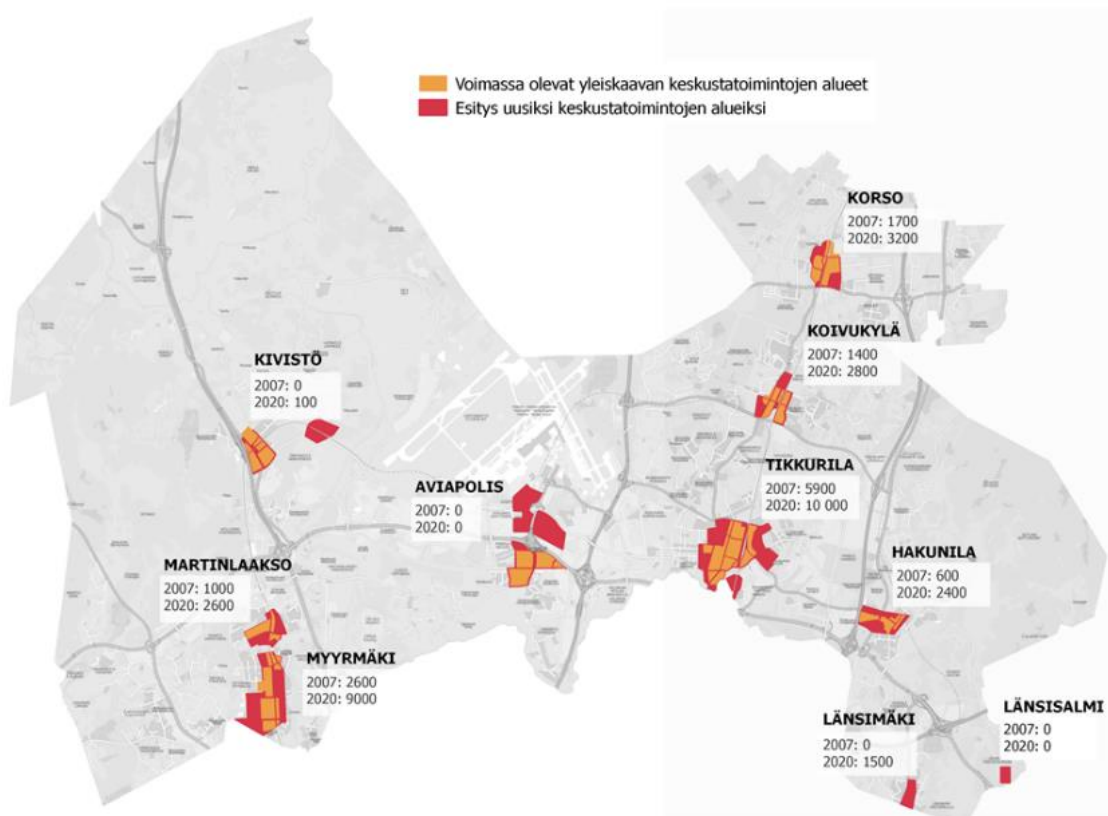
Yleiskaavassa kaupungin rakennetusta maa-alasta monipuolisesti ja tehokkaasti rakennetuksi ympäristöksi määritellyn alueen laajuus kasvaa yli puolella verrattuna aiempaan. Keskusta-alueiden merkittävällä laajentamisella halutaan

edistää niin joukkoliikennekaupungin kehittymisen edellytyksiä, kaupunkilaisten palveluiden saavutettavuutta ilman autoa kuin kasvattaa kaupunkitilan laatuvaateiden ohjausta takaamaan väestörikkaiden alueiden asumisviihtyisyyttä yhä useammassa paikassa.

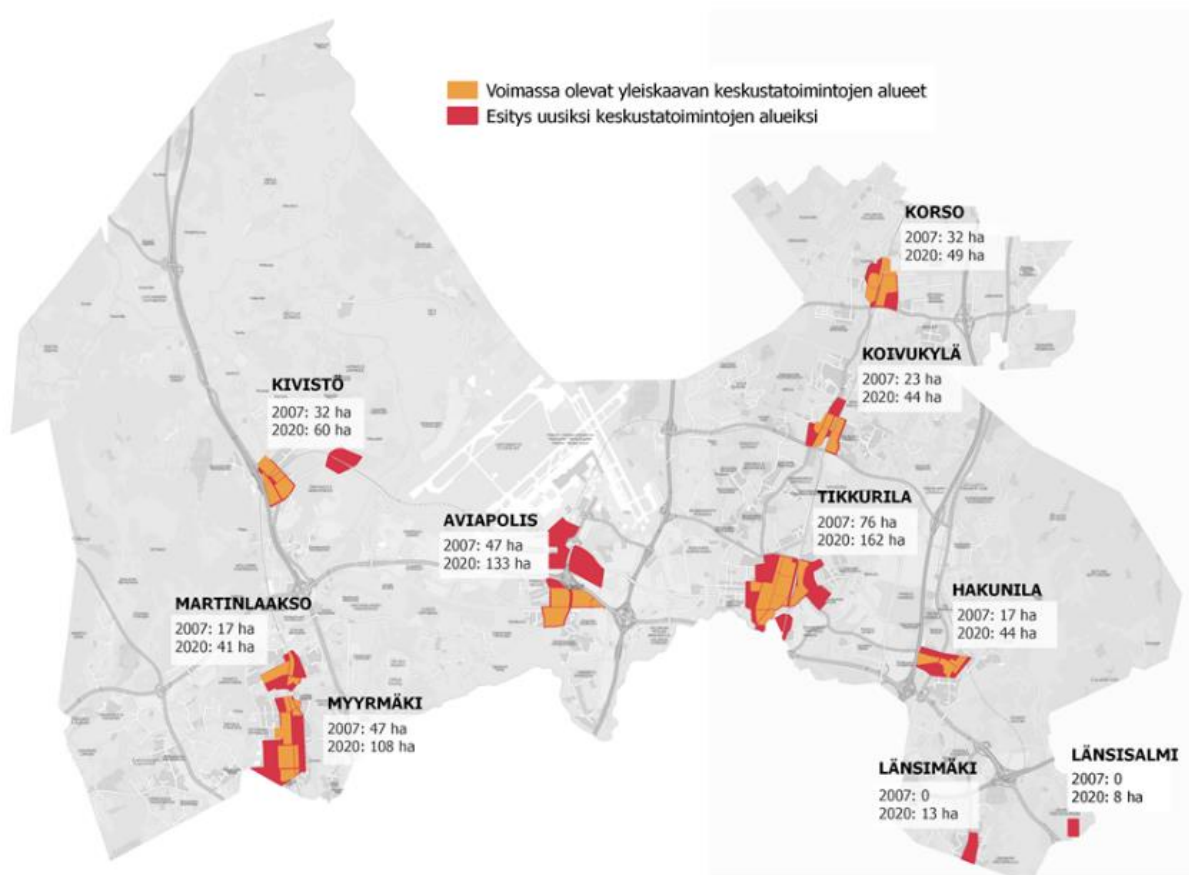
Aluelaajennusten lisäksi yleiskaavan tavoitteena on täydentää Vantaan keskustoja tiiviiksi, monipuolisiksi ja kaupunkitilaltaan laadukkaiksi alueiksi. Kaupunkikeskustan alueen maankäyttöluokassa ohjataan kaupunkitilan luomista, kävelävyyden, viherrakentamisen ja pysäköinnin järjestämisen osalta. Monipuolisen ja tiiviin kaupungin kehittämiseksi keskusta-alueiden katu- ja korttelirakenne tulee olla reiteiltään jatkuva ja läpikuljettava. Käveltävyys ja paikkojen tunnistettavuus on määräävää keskustoissa. Viherympäristöstä keskustoissa tavoitellaan laadukasta rakennettua vihreää. Liikenne keskusta-alueilla ohjataan järjestettäväksi jalankulkijoita ja kevyenliikenteen muotoja priorisoivaksi. Pysäköinnin järjestämiseen edellytetään ratkaisuja, jotka tukevat mahdollisimman tehokkaassa käytössä olevia ja kaupunkikuvasta vähän tilaa vaativia järjestelyjä. Asuminen on keskusta-alueilla yksi toiminnan muoto siinä missä palvelut ja työpaikatkin. Toimintoja ohjataan kortteleihin toistensa lomaan, siten että korttelirakenteeseen ei synny pelkästään yhdelle pääkäyttötarkoitukselle varattuja kortteleita. Monipuolinen toimintojen sijoittaminen takaa elävyyden keskusta-alueelle mahdollisimman jatkuvasti. Ensisijaista keskustojen kehittämisessä on tuottaa inhimillisen viihtyisyyden kautta arvoa ja laatua rakennettuun ympäristöön.

Keskustojen ympäristön laadukkaalle ympäristölle haetaan selkärankaa niiden ympärille muotoillusta asumisen merkinnästä. Yleiskaava esittää seudullisessa verkostossa nousevien Vantaan kolmen pääkeskustan ja kasvavien radanvarsi keskusten ympäristöön keskustan kehittämistä tukevan asumisen aluevarausmerkinnän (AC). Tämä esitellään tarkemmin asumisen merkintöjä ja määräyksiä käsittelevässä luvussa.

Keskustojen ja niiden lähialueiden kehittämistä tuetaan yleiskaavaluonnoksessa myös maankäyttöluokkien päällä vaikuttavin strategisilla merkinnöin. Näitä merkintöjä esitellään selostuksessa eri luvuissa.

Kuva 7. Nykyiset asukkaat lukuina voimassa olevan yleiskaavan (2007) mukaisilla C-alueilla sekä yleiskaavaluonnoksen (2020) esittämillä C-alueilla.

Kuva 8. Yleiskaavaluonnoksen ratkaisussa keskusta-alueiden pinta-ala kokonaisuutena yli kaksinkertaistuu verrattuna voimassa olevaan yleiskaavaan. Kuvassa keskustakohtaiset muutokset pinta-aloina: voimassa olevan yleiskaavan (2007) mukaiset C-alueet sekä yleiskaavaluonnoksen (2020) esittämät C-alueet.

Asemanseudut

Vantaan jokaisessa keskustassa on vähintään yksi raideliikenteen asema. Asemia on myös keskustojen ulkopuolella. Jokainen asema muodostaa lähialueen palveluille ja muille toiminnoille luonnollisen solmukohdan. Yleiskaavaluonnoksessa on 19 rautatieasemaa, joista 15 palvelee kehäradan liikennettä ja kuusi pääradan liikennettä. Kaksi asemista palvelee molempien ratojen liikennettä. 14 on käytössä ja loput viisi ovat asemavarauksia. Asemanympäristön maankäyttöpotentiaali osoittaa, mitkä varauksina olevista asemista olisivat Vantaan kannalta edullista ottaa seuraavina käyttöön. Rakennetussa ympäristössä sijaitsevien asemien ympärille on määritelty 600 m säteellä *kestävän kasvun vyöhyke*. Vyöhykkeellä korostetaan aluetta, jolla tehokas maankäyttö on perusteltua joukkoliikenteen käyttäjämäärien kasvattamiseksi.

Maankäytön tehokkuus ei yksin takaa joukkoliikenteelle toimivuutta. Asemien määräys vaatii, että liityntä- ja vaihtoyhteydet tulee toteuttaa laadukkaina. Joukkoliikennejärjestelmän helppo saavutettavuus kävelen on olennainen osa järjestelmän toimivuutta. Joukkoliikenteen käytettävyydessä on suomalaisessa kaupunkiympäristössä vielä paljon parantamisen varaa moniin kansainvälisiin verrokkeihin vertailtuna. Joukkoliikenteen palvelutaso on sitä korkeampi, mitä helpokäyttöisempi järjestelmä kaupunkitilassa on kävelijälle.

Kuva 9. Kestävän kasvun vyöhykkeen nykyisiä asukkaista 62% asuu yleiskaavan rautatieasemien lähellä. Kuvassa nykyiset väestömäärät asemaseuduittain (r=600m).

Yleiskaavalla halutaan ohjata kaupungin kehittämistä myös vierailevien käyttäjien näkökulmasta, sillä tämä palvelee yhtä lailla vakiokäyttäjiä. Tämä korostuu joukkoliikennekaupungin vyöhykkeellä ja keskustoissa. Asemaympäristöjen yleiskaavamääräyksissä on huomioitu kaupunginosiin ja kortteleihin sijoittuvien toimintojen tunnistettavuutta joukkoliikennematkustajan näkökulmasta; junasta noustessa voi olla haastavaa hahmottaa paikkaa, johon on juuri saapunut ja sitä mihin suuntaan on matkalla. Kaupunkirakenteella tätä orientoitumista voidaan helpottaa osana joukkoliikennematkustusmukavuuden lisäämistä.

Vantaan asemanseuduista on selvästi löydettävissä toisistaan kävelyetäisyydellä sijaitsevien asemien muodostamia kokonaisuuksia. Näillä alueilla kaupunkirakenteen kehittäminen asemien välillä helposti kävellen tai muulla kevyellä liikenteellä liikuttavaksi ja helposti orientoitavaksi, toisi synergiaa lähekkäin sijaitsevien asemien kehittämiseen. Kaupunkirakenteen esteettömyys on osa aseman ja joukkoliikenteen vaihtoalueen esteettömyyttä. Läheisten keskustojen ja asemanseutujen keskinäisellä kytkeytymisellä ja nk. *inhimillisellä käytettävyydellä (esteettömyys & orientoitavuus)* on iso merkitys kaupungin toimivuudelle.

Kuva 10. Kävelyetäisyydellä toisistaan sijaitsevia asemanseutukokonaisuuksia ovat mm. Myyrmäki-Louhela-Martinlaakso-Vantaankosken asemien nauhakaupunkimainen kokonaisuus, Kivistö-Lapinkylän kaksoisaseakeskusta, sekä Leinelä-Koivukylä-Rekola-kolmio, jonka luoteislaidalla sijaitsee seudullisestikin merkittävä Peijaksen sairaala-alue. Läheisten kaupunginosien keskinäisellä kytkeytymisellä on tulevaisuudessa entistä isompi merkitys myös Peijaksen palvelunoodin toimivuudelle.

Kaupan sijoittamisen ohjaaminen

Yleiskaavan yhtenä tehtävänä on määritellä kaupunkitasoiset kaupan sijoittamisen ohjaamisen periaatteet ja täsmentää maakuntakaavan linjauksia kaupunkitasoisesti. Yleiskaavan tavoitteissa on kaupasta linjattu erityisesti paikallisen elinympäristön osalta, koska maankäytön suunnittelussa yleisestä edusta huolehtiminen on tärkeimpiä tavoitteita. Elinvoiman ja seudullisen kaupanverkon näkökulmasta on keskeistä, että yleiskaava mahdollistaa keskustojen ja kaupanalueiden kasvun sekä parantaa niiden saavutettavuutta eri kulkumuodoilla. Tasa-arvoinen saavutettavuus ja autoriippuvuuden vähentäminen tukevat myös kaupungin tavoitteita vähentää eriytymiskehitystä ja olla hiilineutraali vuonna 2030. Asukkaiden eniten käyttämä yksityinen lähipalvelu on päivittäistavarakauppa, siksi niiden sijainnin ohjauksella on merkitystä myös segregaaion näkökulmasta. Lähikaupan tulee palvella kaikilla liikennemuodoilla liikkuvia kuluttajia ja mahdollistaa kohtuulliset asiointimatkat. Suuryksiköiden sijoittuminen ei saa heikentää lähipalvelujen saavutettavuutta.

Yleiskaavaluonnos jatkaa voimassa olevan yleiskaavan mukaista vantaalaista kaupan ohjaamisen linjaa. Vuonna 2015 laadittua "Vantaan kaupan palveluverkkoselvitys ja -suunnitelma 2040" selvitystä on hyödynnetty yleiskaavatyössä sekä käynnissä olevan uuden maakuntakaavan laadinnassa.

Selvityksellä päivitettiin Vantaan kaupan maankäytöllisen kehittämisen ja ohjaamisen periaatteet. Selvityksessä esitettiin Vantaan kaupan tavoiteltava palveluverkko: tavoitteena on monipuolinen kaupan rakenne. Selvitys hyväksyttiin kaupunkisuunnittelulautakunnassa 9.11.2015 § 10 jatkosuunnittelun pohjaksi. Selvityksessä määritellyt kaupan ohjaamisen yleiset periaatteet ovat:

Yleisohjeistus

- Vähittäiskaupan suuryksiköt ohjataan keskusta-alueille ja kaupan alueille.
- Päivittäistavarakaupat ja muut erikoiskaupat tulee sijoittaa keskusta-alueille tai niiden tulee tukeutua asunto-rakenteeseen tai raideliikenteeseen.
- Keskusta-alueiden ulkopuolisilla asuntovaltaisilla alueilla tulee edistää kaupallisten lähipalvelujen muodostumista.
- Työpaikka-alueille (muu kuin kaupan alue) saa sijoittaa alueen pääkäyttötarkoitusta tukevia liiketiloja tapauskohtaisesti. Liiketiloja ei saa rakentaa ilman tontin varsinaisen liiketoiminnan rakentamista. Tästä poikkeuksena ovat kehäradan asemanseudut, joille saa rakentaa kaikkia kaupan laatuja.
- Kaupungin tulee edistää riittävää kaupan tonttitarjontaa.

Nykyiset keskusta-alueet ja keskusta-alueiden laajennukset

- Tavoitellaan laaja-alaisesti kauppaa, erityisesti muuta erikoiskauppaa ja päivittäistavarakauppaa.
- Myymälätilojen suunnittelussa on otettava huomioon keskustojen erityispiirteet tiiviinä kaupunkirakenteen ytiminä. Keinoina ovat muun muassa liiketilojen integroiminen muihin toimintoihin ja myymälätilojen avautuminen katutilaan.
- Keskustojen liiketilat on suunniteltava tavalla, joka kannustaa asioimiseen kevyellä ja julkisella liikenteellä.
- Rakennusten maantasokerrosten kadulle aukeavat tilat on osoitettava keskeisillä paikoilla liiketiloiksi.
- Liiketilojen pysäköinti tulee toteuttaa pääsääntöisesti rakenteellisena ja osin kadunvarsipysäköintinä.
- Julkisten ja yksityisten palvelujen yhteisasioinnin helppoutta tulee edistää.

Nykyiset kaupan alueet ja kaupan alueiden laajennukset

- Tavoitellaan kauppaa, joka ei suuren kokonsa vuoksi sovellu keskustatoimintojen alueille ja joissa myytävät tuotteet vievät paljon tilaa.
- Tammistoa, Porttipuistoa, Petikko-Varistoa ja Vantaanporttia kehitetään monipuolisina kaupan alueina. Kaupan toimiala ja laatu ei kuitenkaan saa olla sellaista, joka haittaa merkittävästi keskusta-alueiden kehittämistä. Alueita tulee kehittää tavalla, joka edistää asioimista kevyellä ja julkisella liikenteellä. Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavarakaupan myymälätiloja sisältäviä vähittäiskaupan suuryksiköitä. Alueelle voidaan sallia päivittäistavarakauppoja, jotka palvelevat lähiasutusta (alle 1000 k-m²) ja tukeutuvat asuntorakenteeseen.
- Koivuhakaa, Viinikkalaa ja Hakkilaa kehitetään paljon tilaa vaativaan kaupan alueina, jonne ei saa sijoittaa päivittäistavarakauppoja tai muuta erikoiskauppaa.

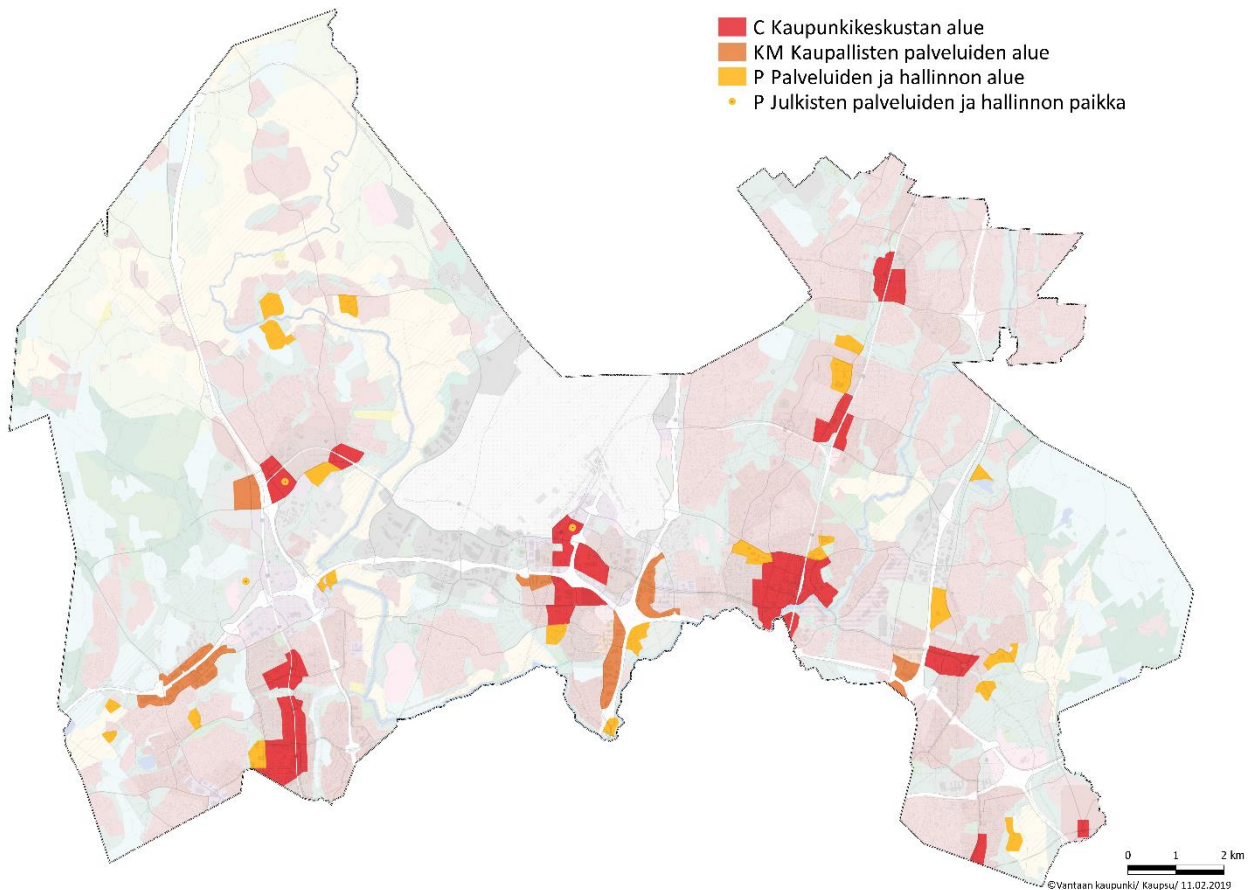
Yleiskaavaluonnoksen pohjaksi teetettiin vielä lisäselvitys ”Vantaan yleiskaavan kaupan ratkaisun täsmentäminen” (WSP Oy, 2018), jossa käytiin läpi mm. maankäyttö- ja rakennuslaissa tapahtuneet muutokset kauppaa koskevan ohjauksen osalta ja arvioitiin, mitä muutoksia kaupan ohjaamisen periaatteisiin on tehtävä. Lainsäädännön muutos 2017 nosti kaupan sijoittumisen ensisijaisiksi kriteereiksi palvelujen saavutettavuuden ja vaikutukset keskustojen kaupallisiin palveluihin.

Yleiskaavaluonnoksessa kaupan ohjaamisen ratkaisuna on keskustojen kehittyminen ensisijaisina monipuolisina kaupan ja palveluiden paikkoina. Kauppa on tärkeä vetovoimainen keskustatoiminto, mutta kaupan varaan ei niiden kehittämistä voi laskea. Kaupan tuleva kehitys on epävarmaa, joten pelkän kaupan varaan ei keskuksien kehittämistä voi rakentaa vaan kaupan lisäksi on kyse palveluiden tuomisesta kaupunkikeskuksiin. Tämän lisäksi kauppa tarvitsee keskuksiin riittävästi asukkaita ja työpaikkoja, viihtyisää kaupunkiympäristöä ja hyviä yhteyksiä. Kaupungin pitää edesauttaa kaupan toimintaedellytyksiä keskuksissa kaikin keinoin, koska elävää keskustaa ei ole ilman kaupallisia palveluita.

Kaupan alueet täydentävät kaupallisten palveluiden tarjontaa. Kaupan alueille sijoittuu suuria erikoiskauppoja sekä tilaa vaativaa kauppaa. Näitä täydentävät paikalliskeskukset ja lähipalvelut. Kauppaa sijoittuu myös jonkin verran työpaikka-alueille. Yleiskaavaan ei ole erikseen määritelty paikallisia lähipalvelujen keskittymiä, vaan ne sijoittuvat yleensä

asutuksen lähelle joko asuntoalueille tai työpaikka-alueille, asukkaiden helposti saavutettaviin sijainteihin. Niiden sijoittamista ohjataan asemakaavoilla.

Kaupan alueet (KM) ovat yleiskaavaluonnoksessa samassa laajuudessaan kuin voimassa olevassa yleiskaavassa, mutta Tammiston pohjoisosaan on esitetty A/KM- alue, joka voisi joukkoliikenneyhteyksien paranemisen myötä muuttua vaihteittain asumiseen. Tilaa lisärakentamiselle on vielä kaikilla alueilla. Tilaa löytyisi lisää, mikäli alueiden sisäinen rakenne suunniteltaisiin toimivammaksi ja aikaa myöten myös tiiviimmäksi. Petaksessa säilyy varaus kaupan alueelle, mutta sitä ei ole tarkoitus ottaa käyttöön ennen aseman käyttöönottoa.

Kuva 11. Yleiskaavan palveluiden alueet.

Palvelut

Alueiden houkuttelevuus asumisen tai yrittämisen paikkana perustuu mm. alueen palveluiden saavutettavuuteen, viihtyisyyteen ja ulkoilumahdollisuuksiin. Alueiden vetovoima ei koostu pelkästään asumisen laatutekijöistä, vaan myös erilaisten palveluiden tarjonnasta ja saavutettavuudesta. Elinympäristön vetovomatekijät ovat erilaisia tiivisti rakennetuilla kerrostaloalueilla, pientalovaltaisilla alueilla ja haja-asutusalueilla. Palveluiden ja erilaisten toimintojen saavutettavuus vaikuttaa merkittävästi ihmisten jokapäiväiseen elämään ajankäytön ja liikkumistarpeen muodossa. Ideaalitulanteessa keskustamaisilla alueilla palvelut voi saavuttaa helposti kestävin kulkumuodoin, eli kävellen, pyörällä tai joukkoliikenteellä.

Vantaa kasvaa voimakkaasti. Uudisrakentamisen painopiste on tällä hetkellä tiiviissä ja tehokkaassa rakentamisessa. Vantaalaisilla asukkailla on odotusarvoja urbaanin asumisen eduista: sujuvasta arjesta ja palvelujen saavuttamisesta kävellen.

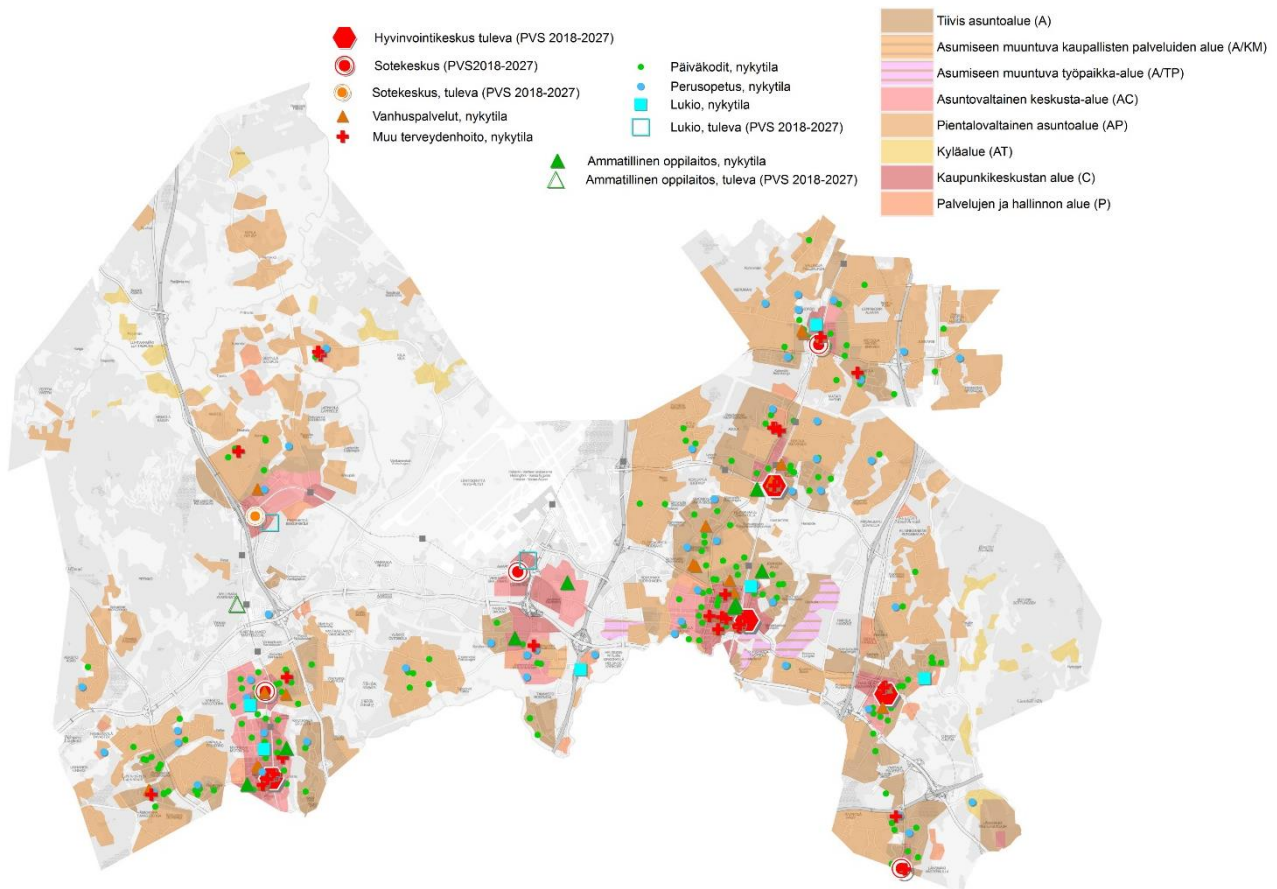
Elinympäristötavoite on kaupungin eri alueille määriteltävä kokonaisvaltainen tavoite eri toimintojen saavutettavuudesta, käytettävyydestä sekä ympäristön laadusta ja ylläpidon tasosta. Elinympäristötavoite muodostuu keskeisesti palveluiden saavutettavuudesta, liikkumismahdollisuuksista, virkistysmahdollisuuksista sekä kaupunkiympäristön ilmeestä. Elinympäristötavoitteella voidaan käytännössä tuoda tiedoksi asukkaille kaupungin mahdollisuudet erilaisten

aluetyyppien palvelutason toteutuksesta. Tavoite ei voi asukasmäärien ja palveluverkon tiheyden takia olla sama kaikilla alueilla, vaan on hyväksyttävä tosiasia, että tiivis kaupunkirakenne tarjoaa palvelut lähempänä kuin pientaloalue tai maaseutu.

Voimassa olevassa yleiskaavassa on osoitettu runsaasti alueita palvelurakentamiselle. Ne on luokiteltu kolmeen: PY on varattu vain julkisille palveluille. P1 ja P2 –merkintöjen keskeinen ero on se, että ensimmäisen alueelle voi sijoittaa urheilulaitoksia ja jälkimmäiselle asuintiloja. Käytännössä PY-alueilla sijaitsee kouluja, sairaaloita ja vankila, P1-alueilla urheilu- ja kulttuurikeskittymiä ja P2-alueilla kartanoita ja muita toimintoja. Lisäksi keskustatoimintojen alueille (C) ja keskustatoimintojen alakeskuksiin (c) ohjataan palvelutoimintoja.

Yleiskaavan ajantasaisuuden arvioinnissa (2017) tarkasteltiin voimassa olevan yleiskaavan toteutumista ja arvioitiin kaavamerkintöjen ja määräysten toimivuutta. Yleiskaavan P1- ja P2-varaukset eivät ole juurikaan onnistuneet synnyttämään yleiskaavassa niille kaavailtua rakentamista. Tarkasteluajanjaksolla on rakennettu viisi koulurakennusta, joista kaksi on sijoittunut yleiskaavan PY-alueille ja kolme A-alueille. Koulujen yleiskaavallinen ohjaaminen on ollut haastavaa. Julkisten palvelujen keskittämistä keskustatoimintojen alakeskuksiin yhdessä yksityisten palvelujen kanssa voidaan katsoa toteutuneen vain osittain. Arvioinnin tuloksena voidaan todeta, että palveluverkon esittäminen yksityiskohtaisin aluevarauksin ei ole toiminut.

Muun muassa tästä syystä uudessa yleiskaavaluonnoksessa esitetään yleispiirteisempi, mutta joustavampi palveluverkko, jolla lisätään palveluverkon toteuttamisen mahdollisuuksia elinympäristötavoitteen mukaisesti sinne, missä palvelut ovat käyttäjilleen kestävin kulkumuodoin saavutettavissa. Yleiskaavassa ei suunnitella yksityiskohtaista tulevaisuuden palveluverkkoa, vaan luodaan sille maankäytölliset edellytykset. Palveluiden toteuttamismahdollisuuksia lisätään ja vahvistetaan nostamalla palveluverkon riittävyys ja saavutettavuus keskustoja ja asumista koskeviin määryksiin. Tämä tarkastelu tulee tehdä asemakaavoituksen yhteydessä.

Kuva 12. Julkiset palvelut sijoittuvat keskusta- ja asumisen alueille palvelujen ja hallinnon alueiden lisäksi. Kartalla on esitetty palveluiden nykytilaa sekä Kaupunkitasoiseen palveluverkkosuunnitelmaan (PVS 2018-2027) perustuvia tunnistettuja palvelutarpeita.

Yleiskaavaluonnos määrittelee paikat laajoille palvelujen ja hallinnon alueille (P), jotka sijaitsevat keskusta-alueiden ulkopuolella. Merkinnällä osoitetaan mm. kartanot, urheilupuistot sekä sairaalat. Osalla aluevarauksista on samaan sijaan sijaintiin keskittynyt useampi julkinen tai yksityinen palvelutoiminto. Julkisten palvelujen ja hallinnon paikka -merkintä osoittaa tunnistettuja tulevaisuuden tarpeita toisen asteen koulutuksen osalta. Nämä toiminnot halutaan ohjata sekoittuneeseen kaupunkirakenteeseen joukkoliikenteellä hyvin saavutettaviin sijainteihin, jolloin nähdään parhaaksi osoittaa yleiskaavassa tarve riittävän tilavarauksen huomioimiseksi tarkemman tason suunnittelussa.

Matkailun kehittämisen näkökulmaa sekä kulttuuriympäristöjen roolia osana kaupunkilaisten elinympäristöä tukevat myös kartanoalueet ja muut historialliset miljööt. Nämä kohteet korostavat Vantaan monisatavuotista tarinaa, jota on syytä korostaa voimakkaan kasvun rinnalla. Kulttuurihistoriallisia palveluiden alueiksi merkittyjä kohteita kehitettäessä suojeluarvot ovat huomioonotettava reunaehto.

Vantaan kaupunginvaltuusto hyväksyi 24.09.2018 palveluverkkosuunnitelman vuosille 2018-2027. Suunnitelman sisältö on otettu huomioon yleiskaavan palveluiden aluevarauksia ja määräyksiä laadittaessa.

Toimitila-alueet ja työpaikat

Työpaikkojen määrä Vantaalla on kasvanut voimakkaasti Suomen pitkästä taantumasta huolimatta. Kuluvalla vuosikymmenellä työpaikkamäärä on kasvanut yli kuusi prosenttia. Määrän ennustetaan kasvavan myös jatkossa. Teollisuuden ja kaupan työpaikkojen osuus työpaikoista pienenee, kun taas etenkin matkailu- ja ravitsemistoiminnan, kiinteistö- ja tutkimuspalveluiden, elinkeinoelämän palveluiden sekä muiden palveluiden osuus kasvaa. Määrällisesti eniten uutta kerrosalaa tarvitaan varastorakennuksiin, tilankäytön tiivistyessä etenkin toimistoissa.

Yleiskaavaluonnoksen toimitila-alueiden ratkaisu nojaa vahvasti kestäväen kasvun raamiin. Toimitilarakentamiselle on esitetty riittävästi rakentamismahdollisuuksia nykyrakenteesta, mahdollistaen samalla maankäytön tehostaminen kaupunkirakenteellisesti keskeisillä paikoilla.

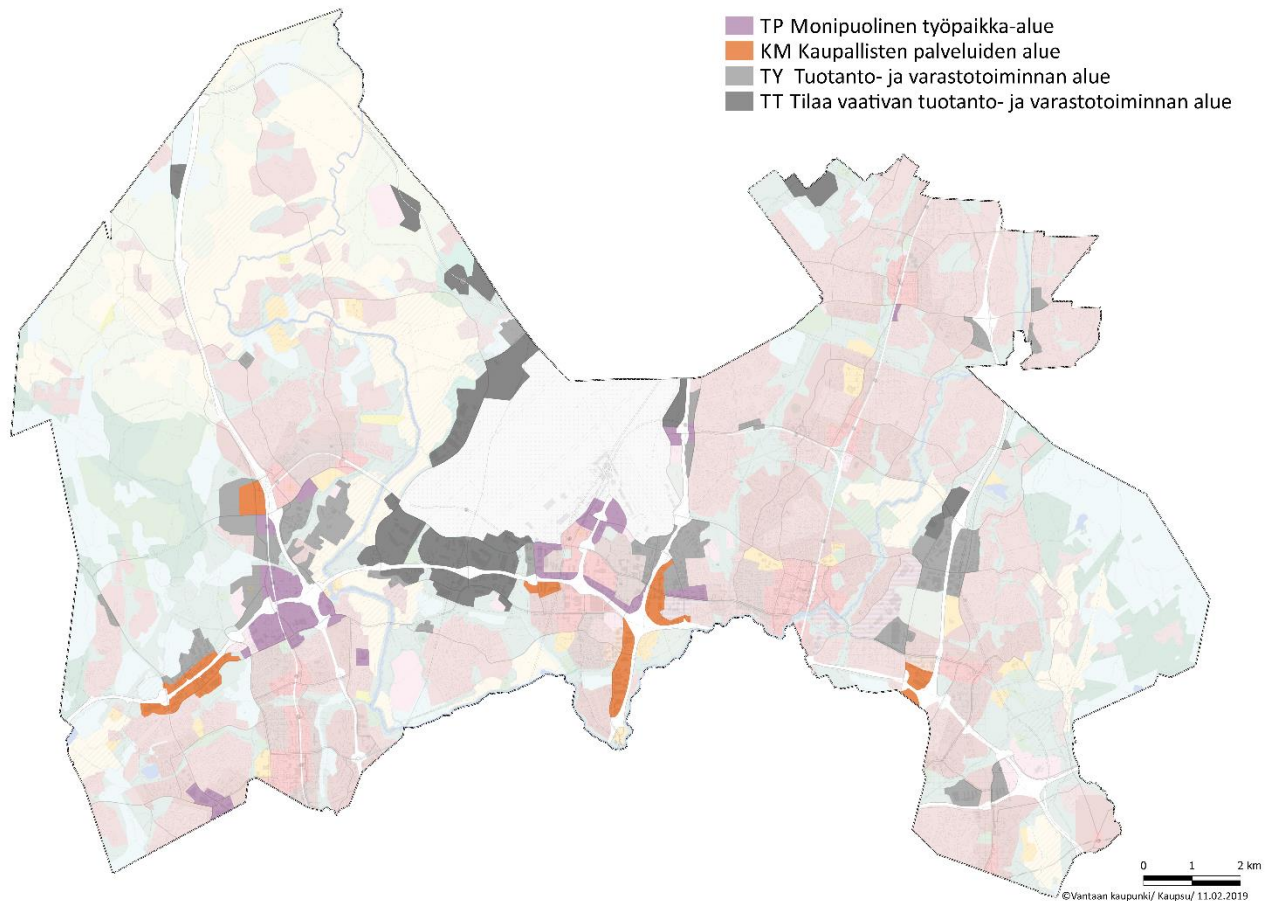
Toimitila-alueet on yleiskaavassa jaettu neljään luokkaan, kaupallisten palvelujen alueeksi, monipuolisiksi työpaikka-alueiksi, tuotanto- ja varastotoiminnan alueeksi sekä tilaa vaativan tuotanto- ja varastotoiminnan alueeksi. Työpaikkoja ja toimitilarakennuksia sijoittuu jatkossakin runsaasti myös keskustatoimintojen, asumisen ja työpaikkojen sekä lentokentän alueille.

Uusia toimitila-aluekokonaisuuksia on niukasti, sillä toimitilarakentamisen kaavavarantoa on runsaasti voimassa olevissa kaavoissa. Suurimpana uutena toimitila-alueena esitetään Tuusulan katuverkkoon kytkeytyvää kokonaisuutta Vierumäen lentomelualueella. Lavangon moottoriurheilukeskuksen merkintää on muutettu toimitilarakentamisen mahdollistavaksi.

Monipuolisiksi työpaikka-alueiksi on varattu etenkin hyvien joukkoliikenneyhteyksien varsilla sijaitsevia toimitila-alueita, jossa on hyvät edellytykset toimisto-, palvelu- ja tehokkaan tuotantotoiminnan kehittämiseen. Alueiden kehittämisessä tulee huomioida jatkossa paremmin myös laadukkaan kaupunkitilan syntyminen, jalankulkijan ja pyöräilijän liikkumismahdollisuudet sekä vihertehokkuus. Suurimmat monipuolisten työpaikka-alueiden kokonaisuudet sijoittuvat Vantaankoski-Vehkalan ja Aviapoliksen alueille.

Yleiskaavassa ympäristöhäiriöitä, kuten melua, tärinää ja raskasta liikennettä, aiheuttavia toimintoja on ohjattu alueille, joissa niistä aiheutuisi mahdollisimman vähän haittaa. Nämä alueet on osoitettu tilaa vaativan tuotantotoiminnan alueiksi (TT). Alueet sijaitsevat pääasiassa voimakkaan lento- tai tiemelun alueella lentokentän ympäristössä.

Tuotanto- ja varastotoiminnan alueiksi (TY) on osoitettu toimitila-alueet, joita halutaan edelleen kehitettävän rouheampien toimintojen alueena ja joiden joukkoliikenneyhteydet eivät tarjoa hyviä edellytyksiä työvoimaintensiivisen työpaikkatoiminnan kehittämiseen. Isoja kokonaisuuksia sijaitsee muun muassa Vaaralassa, Hakkilassa, Koivuhaassa, Petikossa ja Kivistön suuralueella.

Kuva 13. Toimitila-alueet.

Useita edellisten yleiskaavojen toimitila-alueita, jotka sijoittuvat kaupunkirakenteessa keskeisesti, on muutettu asu-
misen muuntuviksi tai asuinvaltaisiksi alueiksi. Käyttötarkoitusta on muutettu etenkin Kaivokselassa, Tammiston lu-
oteisreunassa, Veromiehen ydinalueilla, Tikkurilan itäreunassa, Hakkilan alueella, Porttipuiston pohjoisreunassa, Kuus-
sillantien työpaikka-alueella, Havukosken eteläreunassa, Korson keskustan koillisreunassa sekä Koivuhaassa. Lisäksi
toimitilarakentamisen alueita on pienennetty Koivuvaarassa ja Vaaralassa.

Muutokset mahdollistavat kaupungin tiivistymisen joukkoliikennevyöhykkeille tavoitteiden mukaisesti. Monessa koh-
taa ratkaisu mahdollistaa toiminnallisen rakenteen monipuolistumisen, vaikka paikoin se yksipuolistaa rakennetta
asuinvaltaiseksi. Kun vanhoja toimitila-alueita muutetaan asumiseen muuntuviksi tai asuinvaltaisiksi alueiksi, tulee
mahdollisesti pilaantuneet maa-alueet huomioida.

Kuva 14. Useita olemassa olevia työpaikka-alueita on osoitettu yleiskaavassa asuinvaltaiseksi erityisesti joukkoliikenteen runkoyhteyksien alueella.

Asuntorakentamisen ohjaus

Asumiseen kohdistuvia muutostekijöitä

Tulevaisuuden asuntorakentamisen ohjaukseen kohdistuu suuria yhteiskunnallisia muutospaineita. Nykyisen globaalin kaupunkirakennemallin tukema kulutuskäyttäytyminen on ilmastonmuutoksen näkökulmasta osoittautumassa kriittiseksi tekijäksi. Yksilön elämäntapavalinnat nousevat ratkaisevaan asemaan kestävän ympäristön kehittämiseksi. Väestön ikääntyminen, perhemuotojen moninaistuminen ja monikulttuuristuminen muuttavat asumiseen kohdistuvia odotuksia. Kaupunkilaisten asumiseen kohdistuvista tarpeista on haastavaa vetää yksinkertaista mallia. Väestömäärän kasvu kaupungeissa muuttaa tilajaon merkityksiä. Digitalisaation ja teknologian kehitys arvottavat paikkojen sijaintia ja suhdetta toisiinsa uudella tavalla: etäisyyksien merkitykset muuttuvat. Merkitysyhteiskunta pyörii merkitystaloudella. Tarinan tarve ihmisten toiminnan motiivina säilyy, vaikka tarina muuttuisi. Asumiskustannusten nousu muokkaa asuntojen hallintamalleja, mikä voi vaikuttaa alueidentiteetteihin ja olla uhka tai mahdollisuus alueen kehitykselle.

Tiivistyvässä kaupunkirakenteessa ja väestöpohjan kirjavoituessa on asuntotuotantoon löydettävä uusia ratkaisuja. Asumisen tulee tukea kestävän yhdyskunnan toimintamalleja. Jaottelu kerrostaloihin ja pientaloihin on mustavalkoinen malli, missä kestävyys tavoitetta parhaiten toteuttavat ratkaisut saattavat jäädä löytymättä. Talotyyppien ja korttelirakenteiden kehittämiseltä tarvitaan uudelleen määrittelyä vastataksemme tulevaisuuden kaupungille asetettuihin tavoitteisiin. Rivitalokortteli voi sijaita liikerakennuksen katolla yksityisalueena keskellä kaupunkia ja erillispientalojen vihreä tonttimatriisi ympärillä kiemurtelevien kerrostalonauhojen keskellä kaikkien umpikorttelin käyttäjien yhteisenä keitaana.

Asumiselle varatut paikat yleiskaavassa

Asuminen levittäytyy monipuolisessa kaupungissa kaikkialle. Asuntorakentamisen sijoittumista ohjaavat saavutettavuus ja asumisterveydelliset olosuhteet. Aukkaat tuottavat eloa kaupunkiin vuorokauden ympäri vuoden ajasta riippumatta, kunhan asuminen ei ole alueen ainoa toiminto. Yleiskaavan asuntoalueilla on sallittua sijoittaa asumista tukevia palveluita ja asumiselle häiriötä tuottamattomia muita toimintoja, kunhan asuntoalueeksi määritelty alue säilyy

valtaosin asumiselle varattuna. Ainoastaan lentoliikenne rajoittaa asumista. Lentomelualueilla on asuntoja, mutta niiden lisäämistä rajataan yleiskaavan lentomelumääräyksillä.

Yleiskaavaluonnoksessa tilaa uudelle asuntorakentamiselle on mitoitettu ensisijaisesti olemassa olevan, väljästi rakennetun rakenteen sisään täydentämään, korvaamaan ja muuttamaan nykyistä.

Uusina asuntorakentamiseen varattavina alueina on esitetty monia aiemmin muuhun maankäyttöön osoitettuja alueita. Esimerkiksi raitiotien reitin varrella on muutettu työpaikka-alueita asumiselle. Vahvan joukkoliikenteen vyöhykkeellä ja keskustoissa asuntorakentamisen alueiden merkintämaailmaa on tarkistettu siten, että alueiden täydennysrakentaminen ja rakenteen monipuolistaminen tulee yleiskaavan myötä mahdolliseksi. Jo asuinkäytössä olevien alueiden asuntorakentamisen luokittelua on muutettu ja myös nykyisin toisenlaisessa maankäytössä olevia alueita on esitetty asuntorakentamiselle muuttaviksi. Suurin muutos asuntorakentamisen yleiskaavallisessa käsittelyssä on merkintöjen entistä joustavampi määritelmä uudisrakentamisen tavasta, mikä monin paikoin mahdollistaa nykyistä monipuolisempaa ja tehokkaampaa maankäyttöä. Kaupunkirakenteen monipuolisuutta on yleiskaavan merkinnöillä ja määräyksillä haluttu paitsi rakennustypologian osalta myös toimintojen sijoittamisen osalta mahdollistaa aiempaa väljemmin.

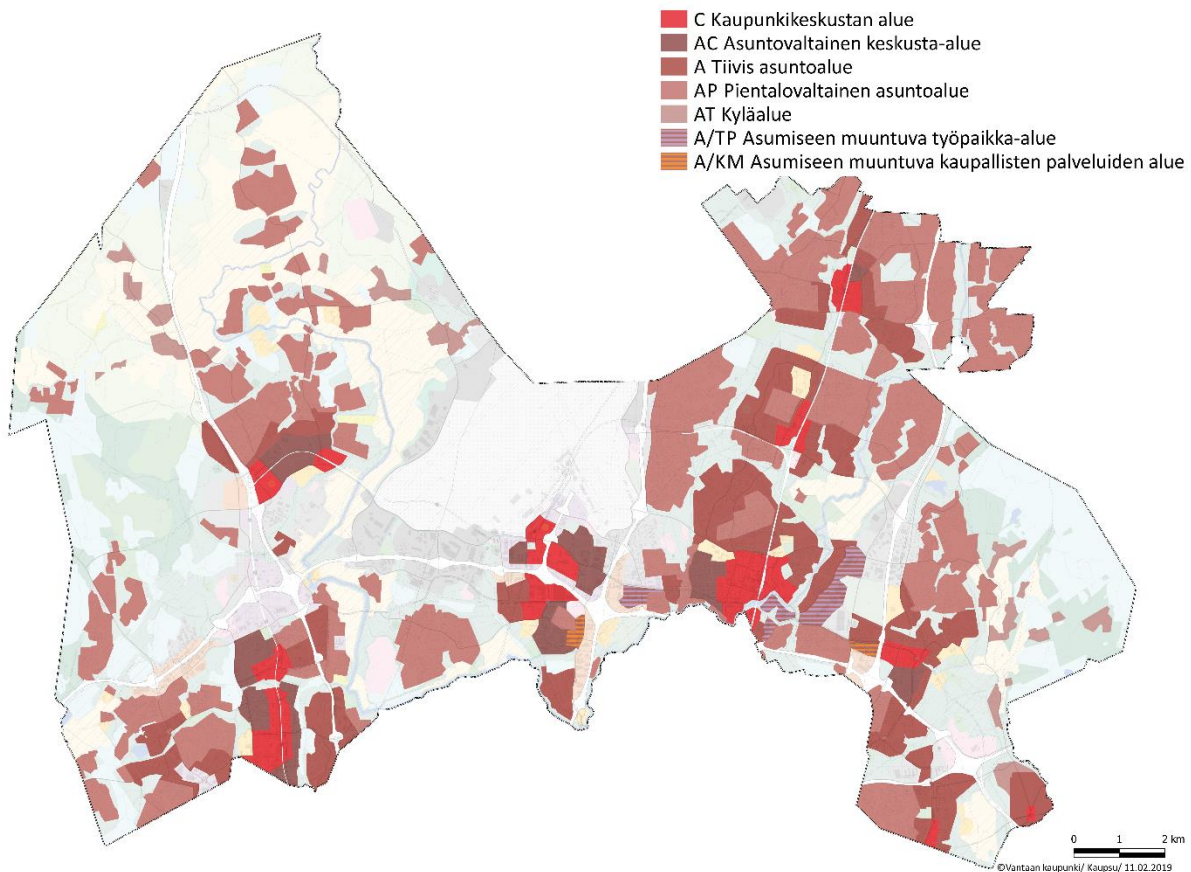
Yhtenä yleiskaavan täydennysrakentamisen ja kaupunkirakenteen eheyttämisen ratkaisuna esitetään tehokkaan asuntorakentamisen sijoittamista tiemäisten katujen avoimiin maisemiin paikan identiteetin muovaamiseksi urbaanimaksi, tiiviiksi kaupungiksi ja virkistyskäytön kannalta vähempiarvoisten rakentamattomien alueiden hyödyntämiseksi. Nämä alueet on luonnoksessa määritelty katukuvan kehittämisalueiksi (ns. "*Urbaanit käytävät*"). Kaikkia tämän tyyppisiä katuja ei ole nostettu merkinnän alle, mutta asuntorakentamisen aluevarausten merkinnöissä näitä alueita on huomioitu.

Luonnos ei esitä laajoja uusia aluevarauksia asuntorakentamiselle rakentamiseen aiemmin osoittamattomilta alueilta. Kaikki uutena rakentamisen alueena kartalle nostetut paikat ovat nykyisen rakenteen laidassa tai keskellä. Näitä alueita on Lapinkylän aseman ympäristössä, Hämevaarassa, Leinelässä, Vallinojan aseman ympäristössä, Hiekkaharjussa, Päiväkummussa sekä Länsimäessä. Vain Länsisalmeen esitetyn metroaseman ympäristö tekee tässä poikkeuksen. Sinne on esitetty laajalti uusia rakentamisen alueita.

Rakentamattomia aluevarauksia siirtyy voimassaolevista yleiskaavoista edelleen yleiskaavaluonnokseen. Joitakin asumiseen aiemmin varattuja rakentamattomina säilyneitä alueita muutetaan viheralueiksi.

Asumisen aluejaot ja jakotapa

Asumisen aluevarauksia on yleiskaavassa eniten kaikista maankäyttöluokista. Asuntovaltaisille alueille on varattu maapinta-alaa yhteensä noin 7200 ha. Asuntoalueet on luokiteltu niiden kaupunkirakenteellisen sijainnin ja alueiden olemassa olevan rakenteen arvojen perusteella. Asuntoalueiden määräyksiin on sisällytetty paljon esim. palveluverkon ja viherrakenteen kehittämiseen kohdistuvia asioita, joita kartan merkinnöistä ei muilla tavoin ole esitetty. Asuinaluetyypit eroavat toisistaan enemmän niille asetetussa elinympäristötavoitteessa kuin siinä, millaisia rakennuksia alueille on mahdollista rakentaa.

Kuva 15. Asumiseen varatut alueet yleiskaavaluonnoksessa.

Asuntoalueiden monipuolistamisen mahdollisuuksia:

Vyöhykemalli asumisen maankäyttöluokkien jakoperusteena

Yleiskaavan asumisen alueet on luokiteltu kaavaluonnokseen alueiden kaupunkirakenteellisen sijainnin perusteella poiketen perinteisistä rakennustypologiaan nojaavista aluejakoperusteista. Merkintätavan tavoitteena on vahvistaa sekoittuneen kaupunkirakenteen toteutumisen edellytyksiä. Toisena tavoitteena on edistää asuinkortteleiden toteutuksessa uusien ratkaisumallien kehittämistä.

Yleiskaavan asuntorakentamisen ohjauksessa talotyyppi ei ole hallitseva. Vain pientalovaltaisilla alueilla ohjataan rakentamista talotyyppi-termillä ja sielläkin tavoite on lähinnä sovittaa uusi rakentaminen korkeudeltaan pientaloympäristöön soveltuvaksi. Kaikkia muita alueita voi rakentaa ns. 'kaikilla talotyypeillä'. Tällä tavoitteellaan monipuolisista, inhimillisistä, tiivistä, identiteetiltään toisistaan poikkeavia alueita, joille voisi kehittyä toistaiseksi luokittelemattomiakin asuntorakentamisen ratkaisuja.

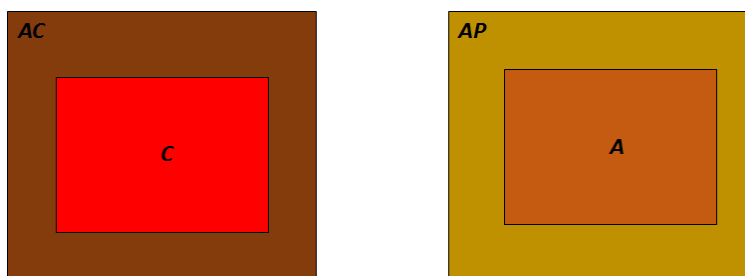
Rakennustypologiaan tukeutumattomalla merkintätavalla halutaan edistää väljien kortteleiden täydentymistä rakennetta monipuolistavin ja ympäristöä rikastuttavin ratkaisuin. Tehokas rakentaminen ei aina ole tiivistä ja inhimillistä kaupunkitilaa tukevaa, jos se sijoitetaan kasvavasti kerroksiin. Kerroksiin sijoitettava rakentaminen on usein mahdollista toteuttaa samalla tehokkuudella, samalla tontilla matalasti ja ulkotilallisesti mielekkäämpinä ratkaisuin.

Yleiskaavalla samaan kortteliin halutaan mahdollistaa sekä kerrostalojen että pientalojen toteutuminen ja näiden talotyyppien välimuotojen ja variaatioiden kehittyminen. Uudenlaisten korttelityyppien lisäksi Vantaan lähiöaikakauden olemassa olevia korttelirakenteita olisi monessa paikassa mahdollista monipuolistaa toteuttamalla toisentyyppisiä taloja olemassa olevien sekaan. Esimerkiksi kerrostalokortteleiden laajojen pysäköintialueiden käyttöä voisi monipuolistaa kansiratkaisuilla siten, että pysäköintikansien päälle voisi rakentaa kaupunkipientaloja. Tai vilkkaiden katujen varsilla olevien pientaloalueiden viihtyisyyttä voisi parantaa toteuttamalla katujen varsille sopivia tehokkaita asuintalomalleja, mitä ei haluta määritellä kerrostaloina.

Asumisen alueiden nk. vyöhykemallijako syntyi, kun kaikki asumisen alueet määriteltiin ensin vain yhdellä asumisen merkinnällä. Siitä nostettiin esiin alueet, joilla nykyisen rakenteen vaalimista haluttiin tukea ja/tai jotka sijaitsevat etäällä palvelukeskittymistä ja keskustoista. Toisena korostettiin yhtenäisestä asumisen alueesta alueet, joille haluttiin osoittaa selvästi muutosta tehokkaammaksi ja monipuolisemmaksi kaupungiksi säilyttäen kuitenkin alueiden luonne asunতোvaltaisena alueena. Tästä muodostui asunতোalueiden jako joko etäällä keskustoista ja vahvoista joukkoliikenne-reiteistä oleviin tai pientaloympäristöinä sijainnista huolimatta säilytettäviin pientaloalueisiin (AP), keskustojen välit-tömässä läheisyydessä kehittyviin alueisiin (AC) ja näiden luokittelujen väliin jäävät kaikki muut asunতোvaltaiset alueet (A). Lopulta keskustojen läheisiä asunতোalueita määrittelevä maankäyttöluokka jätettiin osoittamaan vain kolmea pää-keskustaa tukevia asumisen vyöhykkeitä.

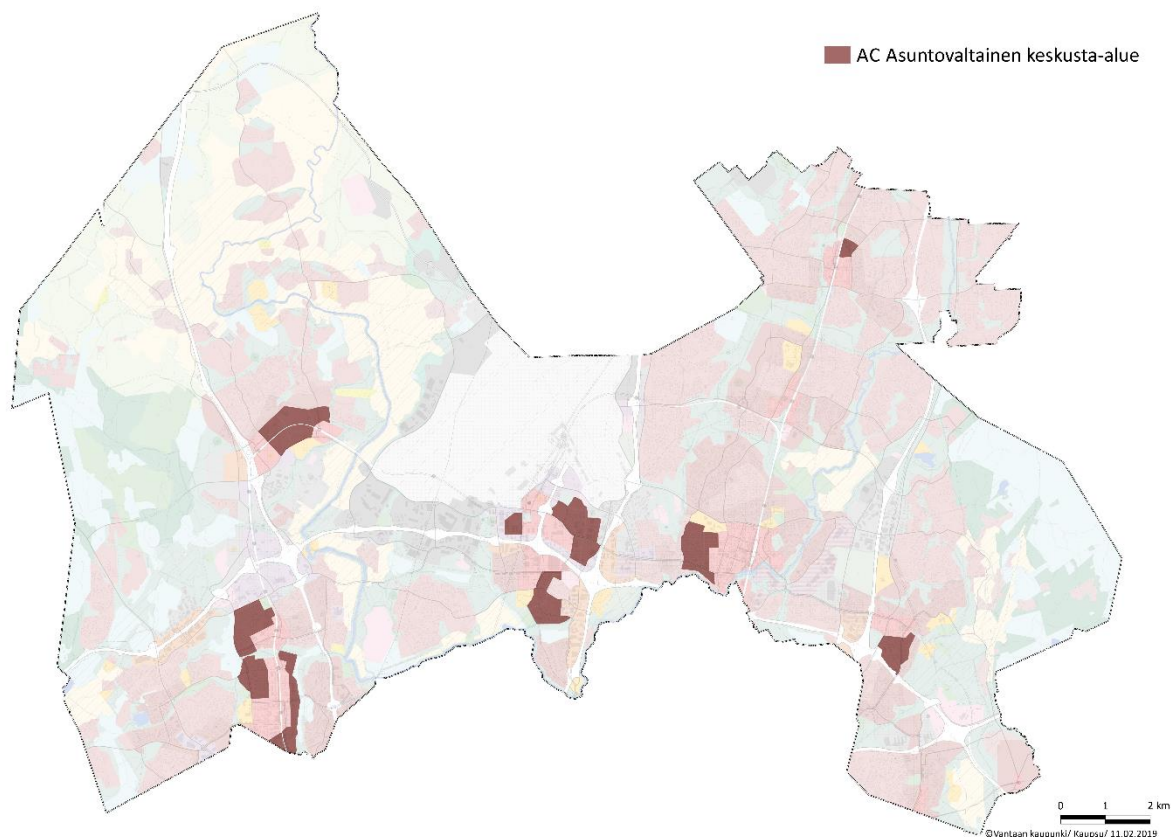

Kuva 16. Asumisen merkintöjen vyöhykemallin periaate.

Kuva 17. Asumisen eri maankäyttöluokkien suhteellinen sijainti kaupunkirakenteessa. Kestävän kasvun vyöhykkeiden ulkopuolella olevat tiiviit asumisen keskittymät toimivat myös lähialueiden palveluiden sijoittamisen alueina ja ympäröivien pientaloalueiden keskusalueina, kun taas keskustan läheinen asunতোalue on keskustan reunavyöhykkeellä sijaitsevaa asunতোvaltaista keskusta-alueita.

Asumisen alueiden maankäyttöluokat
Asuntovaltainen keskusta-alue AC:

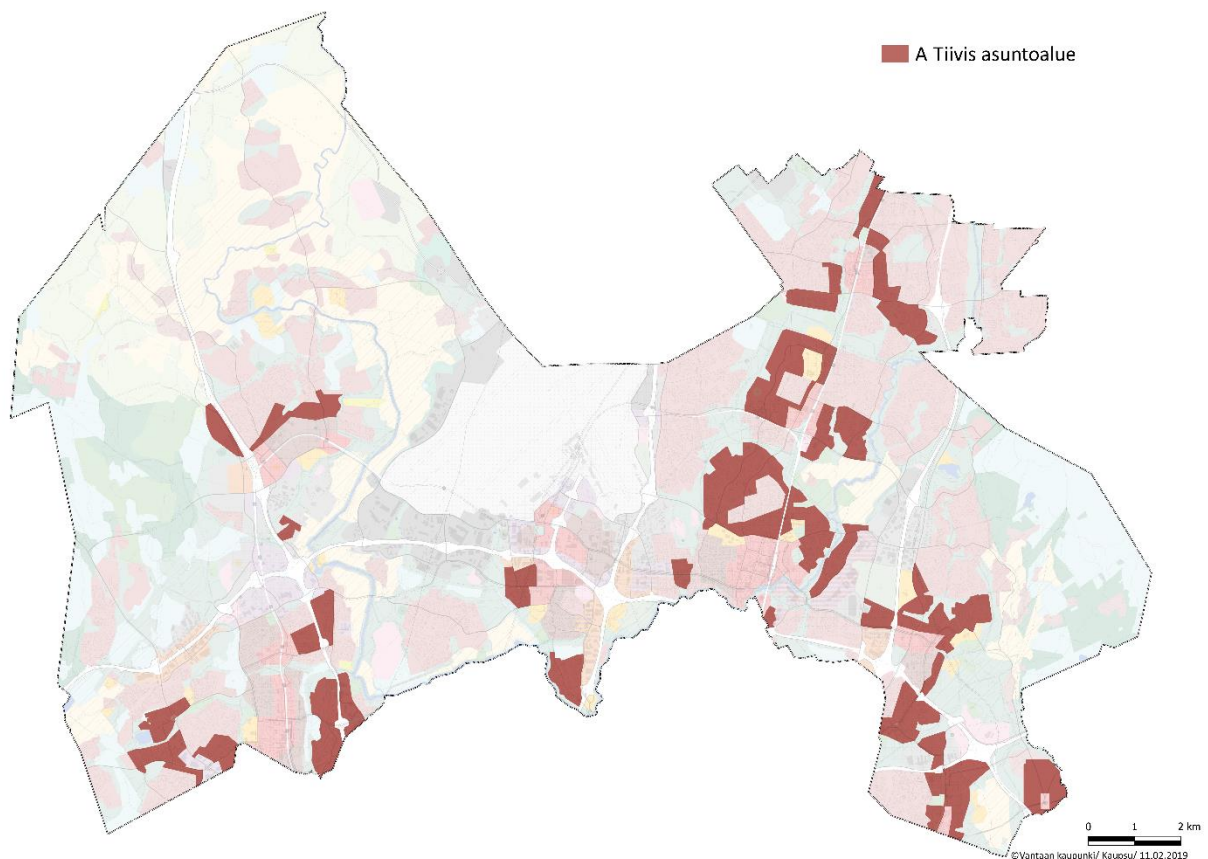

Kuva 18. Asuntovaltaiset keskusta-alueet yleiskaavaluonnoksessa.

Maankäyttöluokka on muotoiltu antamaan selkärankaa voimakkaasti kehittyviin keskustoihin rajoittuvien asuntovaltaisten alueiden kehittämiselle keskusta-alueita tukeviksi. Kaupunkitilan laatuun, viherrakenteeseen ja korttelirakenteeseen pätee samat tavoitteet ja vaateet kuin keskusta-alueillakin. Vain kaupan sijoittamisen edellytykset erottavat asuntovaltaisen keskusta-alueen kaupunkikeskustan alueesta. Tällä halutaan yleiskaavassa antaa tukea asemakaavotuksen vaatia näillä alueilla rakentamiseen ratkaisuja mitä ei väljemmillä alueilla olisi perusteita vaatia. Asuntovaltaisen keskusta-alueen merkinnän alla alue voi kehittyä kuin Kartanonkoski tai Kivistö, tai Tukholman Hammarby Sjöstad tai keskusta, tai kuten Helsingin Arabianranta tai Alppikylä, esimerkkeinä mainittaviksi.

AC-alueet rajoittuvat kartalla Myyrmäki-Martinlaakson, Aviapolis-Pakkalan, Tikkurilan, Kivistön, Hakunilan ja Korson keskusta-alueisiin. Tikkurilan ja Aviapoliksen ympärillä AC-alueiksi määriteltiin alueita, jotka jäävät näiden kahden pääkeskustan väliselle vyöhykkeelle. Martinlaakson keskusta-alueen pohjoispuolella AC-merkinnällä halutaan tukea Vantaanlaakson aseman ympäristössä kehittyvää työpaikka- ja toimitila-aluetta. Kivistöön AC on merkitty yhdistämään kahtena alueena merkittyä C-aluetta. Kivistöön toteutuneet kortteliratkaisut toteuttavat asuntovaltaista keskusta-aluetta. Hakunilassa AC merkintää on esitetty keskusta-alueen eteläpuoleisella raitiotiireitinvarrella. Korsossa AC on merkitty C-alueen koillispuolella muuntuvalle työpaikka-alueelle. AC-alueiksi on määriteltä yhteensä 530 ha maata.

Tiivis asuntoalue A:

Kuva 19. Tiiviit asuntoalueet yleiskaavaluonnoksessa.

Maankäyttöluokka edustaa nk. asumisen perusmerkintää. Alueilla on sallittua rakentaa monen erinäköisiä asuntovaltaisia alueita. Paikan kaupunkirakenteellinen sijainti ohjaa kunkin alueen tavoitetasoa yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. A:n alla on vapaus toteuttaa alueen luonteen mukaan asumiseen sopivaa ja mukavaa ympäristöä. Maankäyttöluokka on määritelty tiiviiksi syystä, että tavoitteena on tehostaa monia alueita kaupungissa ja asumisen perusmerkintää ei lopulta ole merkitty niin paljon kuin luokitteluperiaatteen pohjalta voisi olettaa. A-alueita on yleiskaavakartalla yhteensä vain 1900 ha.

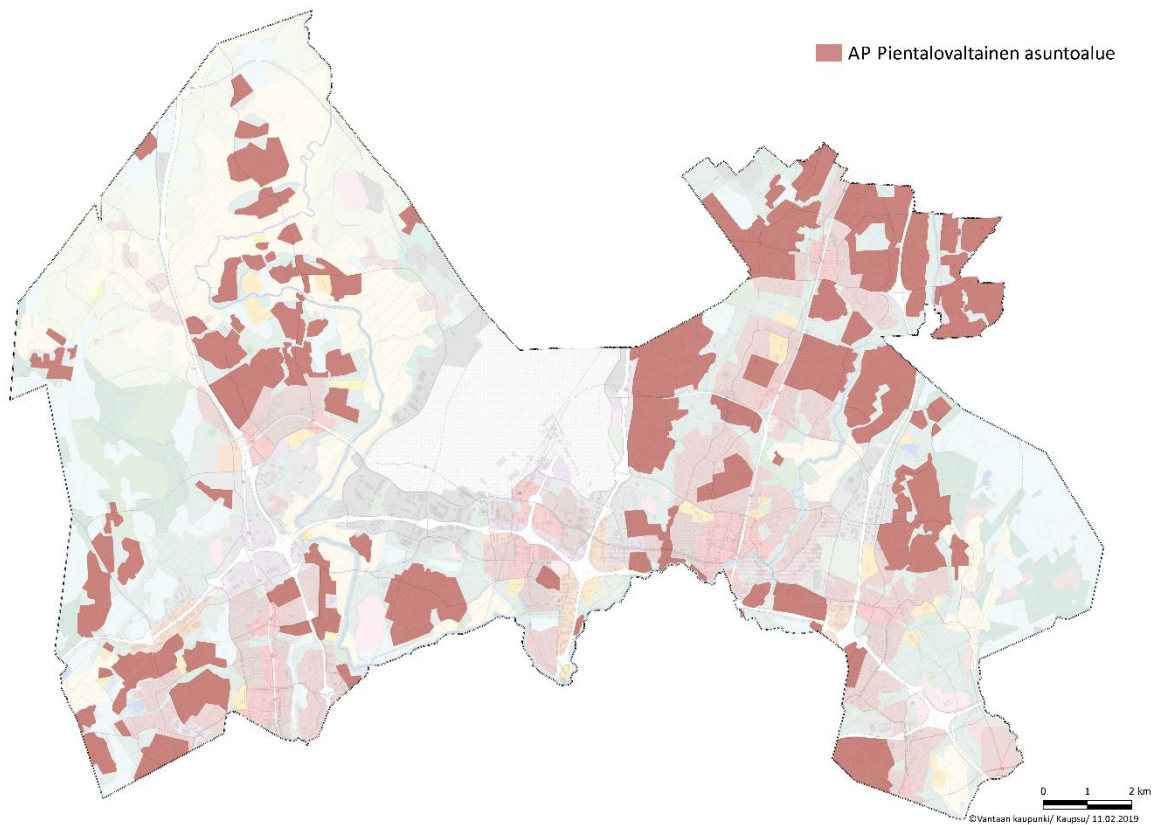
A-merkinnän alle on yhdistetty idässä kestävän kasvun vyöhykkeen alla olevia asumisen alueita, lännessä väylien ja vahvan linja-autoliikenteen varsilla olevia asuntoalueita ja muualla kaupungissa rakenteeltaan jonkin verran muuttuvia ja/tai toistaiseksi rakentumattomia asuntoalueita. A-merkinnän alla asuntoalueita on mahdollista kehittää kuten AC-merkinnän allakin, mutta A-merkinnän alla alueita voi väljemmin myös vaalia kuten AP-alueilla eikä yleiskaava edellytä viheralueiden rakentamisesta ja pysäköintiratkaisuista samaa kuin AC-alueilla.

Tiiviinä asuntoalueena on mahdollista kehittää asuntoalueita kuten Vantaan Kartanonkoskea tai Helsingin Alppikylää, tai Helsingin Arabianrantaa tai Myllypuroa. Kaikkien vanhojen keskustojen viereiset asuntoalueet on pääosin merkitty tiiviiksi asuntoalueiksi.

Kuva 20. Aluevarausluokkien määräysten muotoilussa on tavoiteltu eroavaisuuksia ja samankaltaisuuksia siten, että C-alueet ja AC-alueet ovat osittain samanlaisia mutta silti selvästi erilaisia. Samaa muotoiluperiaatetta on sovellettu AC- ja A-alueiden välillä. Aluevarausten määräyksiin on sisällytetty mm. Alueiden palvelutasoa koskeva elinympäristötavoite, mikä väljenee asteittain C-alueilta A-alueille päin.

Pientalovaltainen asuntoalue AP:

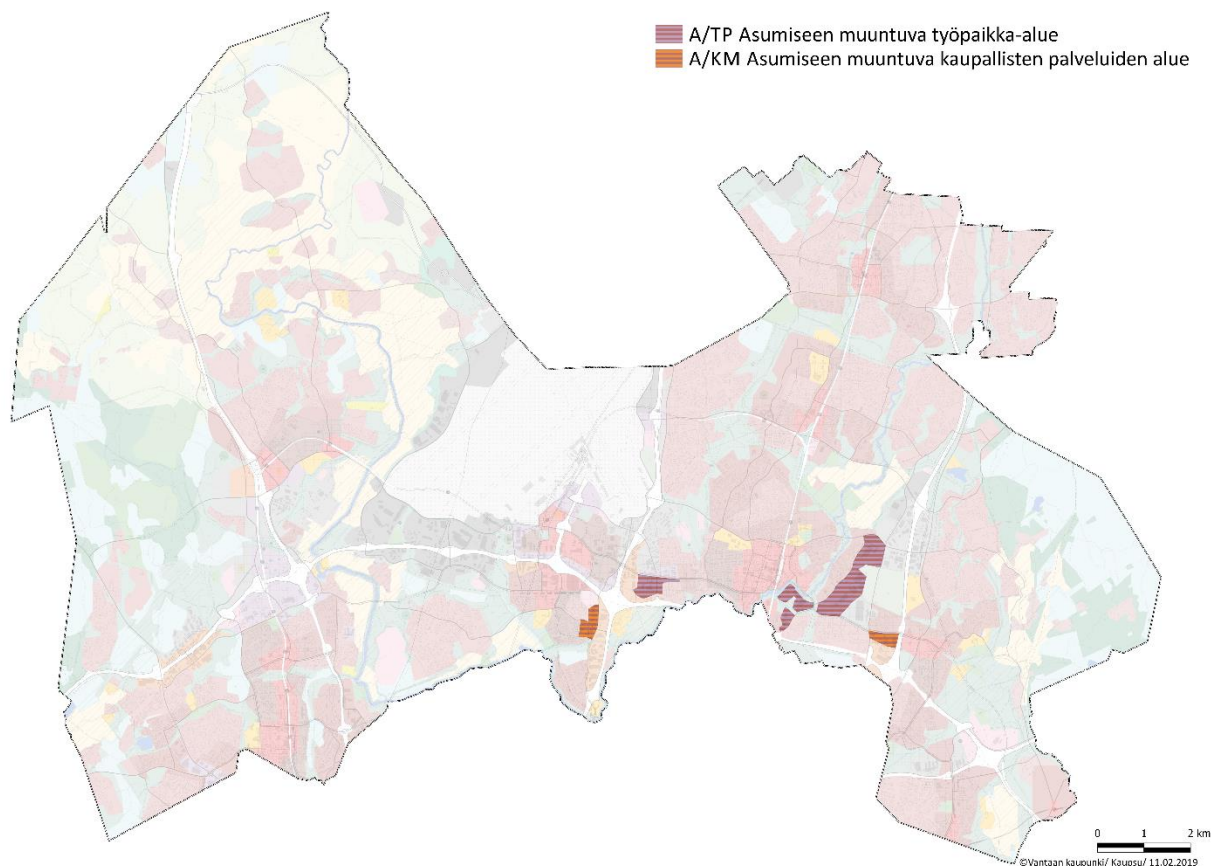

Kuva 21. Pientalovaltaiset asuntoalueet yleiskaavaluonnoksessa.

Maankäyttöluokka on muotoiltu vaalimaan olemassa olevia pientalomiljöitä. Pientalovaltainen asuntoalue voi rakentua niin yhtiömuotoisilla ratkaisulla kuin erillispientaloinakin. Alueilla voi olla yksittäisiä kerrostaloratkaisujakin. Merkinnyt tavoite on vaalia pientaloalueille tyypillistä oma-ulko-ovi-henkistä asumisen miljöötä. Pientalovaltaisen asuntoalueen miljöö voi olla hyvin urbaani tai väljä ja vehreä kiemurtelevien kivituhkapintaisten katujen varsille rakentunut omakotitalojen nauha tai jotain siltä väliltä. Niin Vantaan Ylästö kuin Kartanonkoskikin ja Espoon Säterinmäki käyvät mallista millaista pientalovaltaisella asuin alueella voi olla, miksei Helsingin Alppikyläkin.

AP-alueita on määritelty yleiskaavakartalle eniten koilliseen, luoteeseen ja lounaaseen, pääosin Vantaan perinteisille pientaloalueille, vahvan joukkoliikennevyöhykkeen ulkopuolelle, laajojen viheralueiden vierelle ja asemakaavoitettujen alueiden reunoille. Pientalovaltaisia asuntoalueita on yleiskaavakartalla yhteensä 4270 ha.

Asumiseen muuntuvien alueiden merkinnät A/KM ja A/TP:

Kuva 22. Asumiseen muuntuvat alueet yleiskaavaluonnoksessa.

Kahden maankäyttöluokan merkinnöillä, nk. raitamerkinnöillä on yleiskaavaluonnoksen kartalle merkitty alueita, jotka vielä toimivat ja kehittyvät jonkin muun maankäytön pääkäyttötarkoitukseluokassa kuin asumisen, mutta alue olisi kaupunkirakenteen kehittämisen kannalta tavoitteellista muuttaa hiljalleen myös asumiseen soveltuvaksi. Näiden alueiden toimivuuden kannalta erittäin tärkeää on ohjata muutosta tapahtuvaksi kokonaissuunnitelmallisesti, ei yksittäisinä tonttimuutoksina. Kaikki kahden maankäyttöluokan alueet kehittyvät osittain nykyisessä käytössä vielä ainakin lähitulevaisuudessa. Kahden maankäyttöluokan merkinnällä asumiseen muuntuvia alueita on merkitty yleiskaavaan yhteensä vain 180 ha.

Asuntorakentamista ohjaavien maankäyttöluokkien määräykset on rakennettu siten että alueille sijoitettavat puistot, virkistysalueet ja -reitit sisältyvät asumisen aluevaraukseen. Vehreys on läpileikkaava tavoite kaiken uuden rakentamisessa. Asumisen alueita halkovat laajimmat viheraluekokonaisuudet on esitetty asumisen aluevarausmerkinnän päällä niiden likimääräistä sijaintia esittävällä merkinnällä. Yleiskaavamääräyksissä vehreyden läpileikkaavuutta ohjataan viherkehokkuudella.

Lähipalveluiden sijoittamisesta asuinalueilla linjataan yleiskaavaluonnoksessa samoin kuin viheralueista. Ne voidaan sijoittaa asumisen lomaan ja yleiskaavamääräyksessä vaaditaan, että asemakaavoituksen yhteydessä selvitetään lähipalvelujen riittävyys ja varataan niille tarvittava tila.

Maaseutualueiden asuntorakentamisen ohjaus

Yleiskaava toteutuu rakentamisen osalta valtaosin asemakaavoituksen kautta. Vantaalla on kuitenkin huomattava määrä asemakaavoittamatonta aluetta, jonka rakentamisen ohjaamisen pohjana yleiskaava toimii. Kyse on lähinnä maaseudusta, joten rakentamisen määrä ei ole vuositasolla suuri ja pääosa hankkeista on yksittäisiä pientaloja. Tii-
viimmän kaupunkirakenteen alueella hankkeilta on edellytetty lähes aina asemakaavaa. Hankalin tilanne on asema-
kaavoitetun alueen lähialueilla mm. yleiskaavan pientaloalueilla, missä rakentamisen painetta on, mutta resursseja
pientaloalueiden asemakaavojen laadintaan ei ole.

Rakentamisen ohjaamisen väline asemakaavoitetun alueen ulkopuolella on suunnittelutarveratkaisu, mikä valmistel-
laan maanomistajien hakemuksesta kaupunkisuunnittelussa. Suunnittelutarveratkaisussa arvioidaan hankkeen sopi-
vuus kyseiselle paikalle. Siitä ei saa aiheutua haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle tai alueiden käytön muulle
järjestämiselle. Se ei saa vaikeuttaa luonnonsuojelun tavoitteiden saavuttamista eikä vaikeuttaa rakennetun ympäris-
tön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista. Poikkeusta ei saa myöntää, jos se johtaa vaikutuksiltaan mer-
kittävään rakentamiseen tai muutoin aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

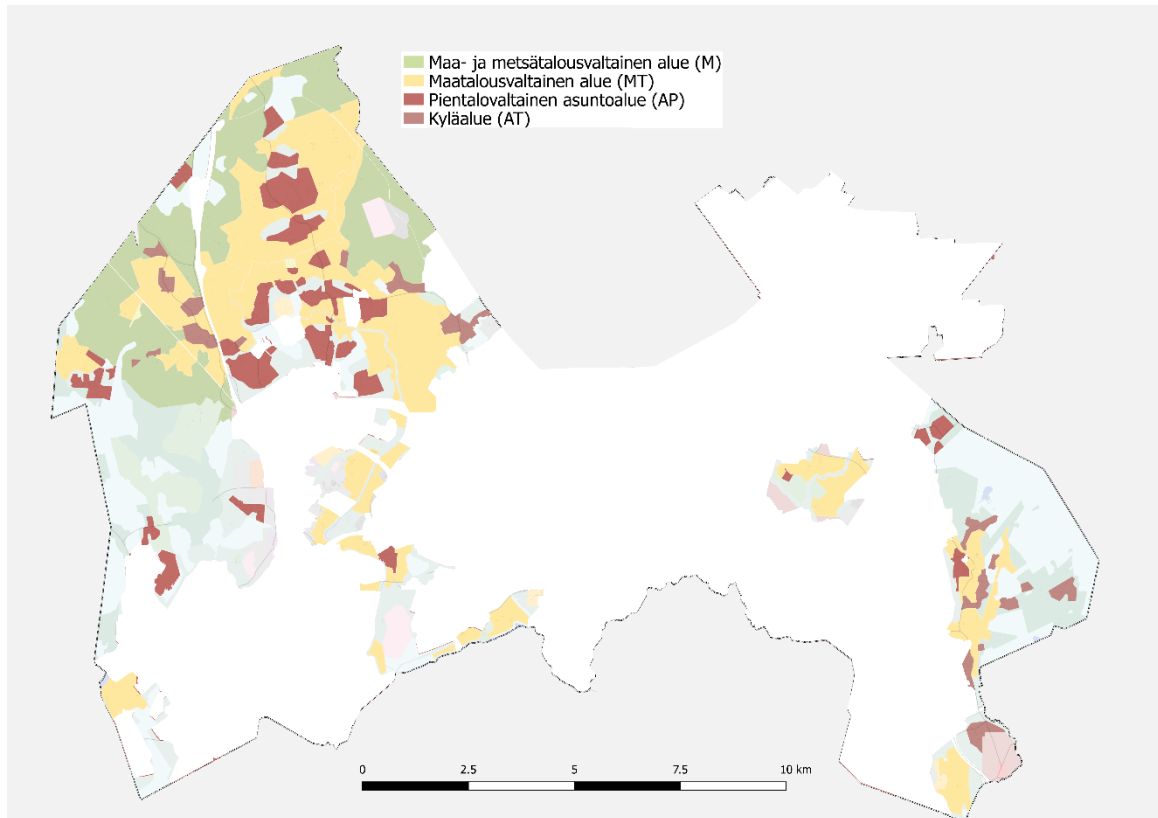
Rakentamisen ohjaamisessa yleiskaavan AP-, AT-, M- ja MT-alueilla käytetään kantatilaperiaatetta, mikä tarkoittaa,
että tilalla sallittujen asuntojen enimmäismäärä lasketaan kantatiloittain. Rakennusoikeuden laskentasäännöt ilmai-
sevat, kuinka monta asuntoa voidaan enintään rakentaa tietyn ajankohdan kiinteistöjaotustilanteen mukaista tilaa
kohti. Kantatilatarkastelu perustuu Vantaalla kaupunginvaltuuston 6.6.1983 hyväksymään yleiskaavaan, jolloin pää-
tettiin maaseutualueiden rakennusoikeuksien jakautumisesta kantatilaperiaatteella. Maanomistajien tasapuolisen
kohtelun periaatteen mukaisesti päätöstä on noudatettu vuosien 1992 ja 2007 yleiskaavoissa, ja samaa periaatetta on
tarkoitus noudattaa edelleen. Kunkin kantatilan kokonaisrakentamismahdollisuudet on laskettu taulukon 1. laskusään-
nön mukaisesti kantatilakohtaisesti.

Taulukko 1. Rakentamismahdollisuuksien määräytymisperusteet yleiskaavassa

	AP pinta-ala	AT pinta-ala	M pinta-ala	MT pinta-ala
Ei asuinrakentamista	Alle 0,2 ha	Alle 0,2 ha	Alle 2 ha	Alle 2 ha
1 asunto	0,2-2,0 ha	0,2-2,0 ha	-	-
2 asuntoa	2,0-3,0 ha	2,0-3,0 ha	2,0-5,0 ha	2,0-5,0 ha
3 asuntoa	Yli 3,0 ha	Yli 3,0 ha	5,0-20,0 ha	5,0-20,0 ha
Lisäksi			1 asunto/ täysi 20,0 ha	1 asunto/ täysi 20,0 ha

Laskusäännön mukaisesti maaseutumaisilla asemakaavoittamattomilla alueilla luoteis-Vantaalla ja itä-Vantaalla on yh-
teensä 674 kpl rakentamismahdollisuuksia (1 asunto). AP- ja AT-alueiden osalta laskusääntöä on muutettu aikaisem-
masta siten, että kantatila saa kolmannen asunnon 3 hehtaarin pinta-alan ylittyessä. Tämä muutos tuottaa noin 20
rakentamismahdollisuutta lisää aiempaan laskukäytäntöön nähden.

Huomioitavaa on, että laskelma on teoreettinen, koska se ei ota huomioon esimerkiksi rakennusjärjestyksen määräyk-
siä rakennuspaikkojen pinta-alasta ja sijainnista. Myöskään tarkkoihin rakentamispaikkoihin ei yleiskaavassa oteta kan-
taa, koska rakennuspaikat määritellään aina suunnittelutarveratkaisussa.

Kuva 23. Maaseutualueilla asuinrakentamista ohjataan yleiskaavan kantatilaperiaatteen mukaisesti ja suunnittelutarveratkaisuun perustuen.

Kaupunkitila joukkoliikennekaupungissa

Modernisaation vaikutus kaupunkirakentamiseen

1960-luvulle saakka kaupunkeja kehitettiin lähinnä vuosisatoja kehittyneen tiedon pohjalta kohteina ensisijaisesti elämä kaupungin julkisessa tilassa ihmisten ehdoilla. Kaupunkien nopean kasvun myötä suunnittelujärjestelmä alkoi kehittyä nopeasti ja kehittäminen siirtyi asiaan perehtyneiden ammattilaisten käsiin. Suunnittelun painopiste siirtyi kaupunkitilasta rakennuksiin ja liikkumisen järjestelmiin. Kaupungin toimivuus käsitettiin kaupunkirakenteen järjestelmien toimivuutena ja samalla hukattiin ihminen perimmäisenä toimijana tilassa. Viimeisen 20-vuoden aikana olemme palanneet kaupunkisuunnittelussa tilaan, jossa ihmisen merkitys kaupunkielämän ytimessä jälleen tunnustetaan. Myös kaupunkien asukkaat ovat alkaneet aktiivisesti vaatia ihmisen näkökulman aiempaa vahvempaa huomioimista suunnittelussa. (Jan Gehl: Ihmisten Kaupunki, 2018)

Kaupungeissa, joissa modernisaation ajattelutapa kaupungista koneena on ollut vuosikymmeniä vallitsevana suunnitteluparadigmana, on ajattelutavan muutoksesta huolimatta edelleen työtä muuttaa ympäristö tukemaan sekä ihmis- lähtöistä kaupunkielämää että kaupunkijärjestelmien toimivuutta.

Ihmisen näkökulma

Modernisaation myötä autoilu on heikentänyt kaupunkielämän edellytyksiä kaupunkitilassa. Ihmisten olemisen olosuhteet kaupunkitilassa ovat muuttuneet alisteiseksi liikennejärjestelmien toimivuudelle. Kaupunkikehityksen historiaa tarkastellessa voidaan huomata, miten kaupunkirakenne vaikuttaa ihmisten käyttäytymiseen. Ihmiset valitsevat toimintamallikseen, olemisen ja liikkumisen tavakseen sen, minkä kaupungin tilallinen järjestelmä tekee helpoimmaksi ja turvallisimmaksi. (Jan Gehl: Ihmisten Kaupunki, 2018)

Kaupunkitila vaikuttaa myös liikkumisen tahtiin, mitä enemmän huomioitavaa tilassa on sitä hitaammin ihminen siinä etenee välineestä riippumatta ja sitä enemmän reagoi ympärillä oleviin asioihin; kohtaa muita ihmisiä, asioi liikkeissä, väistää vastaantulijaa.

Yleiskaavan läpileikkaava strategia

Kaupunkitilan laadun parantaminen on yleiskaavamääräyksissä läpileikkaava teema niin maankäyttöluokkien rakentamisen ohjaamisessa kuin maankäyttöluokkine päälle merkityissä strategisissa merkinnöissäänkin. Vantaan kaupunkirakenteen perimä nojaa modernisaation ajattelutapaan toimintoja erottelevasta kaupunkirakennejärjestelmästä. Modernisaation periaatteissa ihmisen ympäristökokemus ja sen vaikutukset ihmisen toiminnalle jätettiin toissijaisiksi. Ollakseen resurssiviisaasti toimiva ja kestävästi kasvava kaupunki, kaupunkitilan tulee nykyistä vahvemmin ohjata käyttäjiensä valintoja kestävyyttä tukien; kaupunkitila voi kannustaa liikkumaan lihasvoimalla ja kestävillä kulkumuodoilla sekä valitsemaan turhan kuluttamisen sijasta muuta tekemistä. Kaupunkitila voi parhaimmillaan vahvistaa paikallisyhteisöjen muodostumista.

Katukuvan kehitysalue

Yleiskaavakartalle on joukkoliikennekaupungin maankäytön tehostamista ja kaupunkitilan laatua ohjaavan strategisen merkinnän lisäksi tuotu keskusta-alueiden läheisten merkittävien katujen varsille epäsuorasti kaupunkielämän kehittymiseen kantaa ottava strateginen merkintä **Katukuvan kehitysalue**. Merkintä kehittyi asuntorakentamisen sijoituskohteita haarukoitaessa, kun pohdittiin asuinalueiden asuinviihtyvyyteen ja liikkumisen edellytyksiin vaikuttavia tekijöitä. Vantaalla on modernistisen kaupunkirakentamisen peruna paljon katumaisemia, joiden ympäristö näyttää kulkijalle ensisijaisesti suojaviheralueina ja joilla liikkumisen vauhti nousee ympäristöstä johtuen helposti yli järjestelmässä annetun ohjearvon. Tiemäisten katu ympäristöjen täydennysrakentamista ohjaavalla merkinnällä tavoitellaan korttelirakenteen eheytymistä ja paikan parempaa tunnistettavuutta keskustojen läheisillä alueilla.

Katukuvan kehitysalue merkintä on kehitetty ensisijaisesti kaupunkitilan laatua ohjaavaksi aluevarausmerkinnästä riippumattomaksi päällekkäismerkinnäksi. Kaupunkitilan laadun lisäksi merkintä ottaa kantaa alueen täydennysrakentamisen sijoittamisen ja maankäytön tehostamisen mahdollisuuksiin sekä maankäytön ja liikennejärjestelmän yhteensovittamiseen. Potentiaalisia katukuvan kehitysalueita löytyy Vantaalta monia, mutta yleiskaavakartalle kohteita merkittiin seitsemän: Rajatorpantielle, Martinkyläntielle, Tammiston kauppantielle, Tikkurilantielle, Asolanväylälle, Kulomäntielle ja Länsimäntielle. Merkintää ei esitetä suoraan C-alueiden päälle, sillä C-alueiden määräykseen on sisällytetty samat teemat. Merkinnät on esitetty kohteisiin, jotka toimivat reittinä läheisille keskusta-alueille ja vaikuttavat niiden kehitykseen. Asolanväylällä merkintä on asumisen ja keskusta-alueen rajalla. Martinkyläntiellä merkinnän tavoitteena on vaikuttaa kehittyvän työpaikka-alueen profiiliin korottaen.

Kuva 24. Visio Asolanväylän katukuvaa kohentavasta täydennysrakentamisesta kolmen kävelyetäisyydellä toisistaan sijaitsevan aseman keskellä.

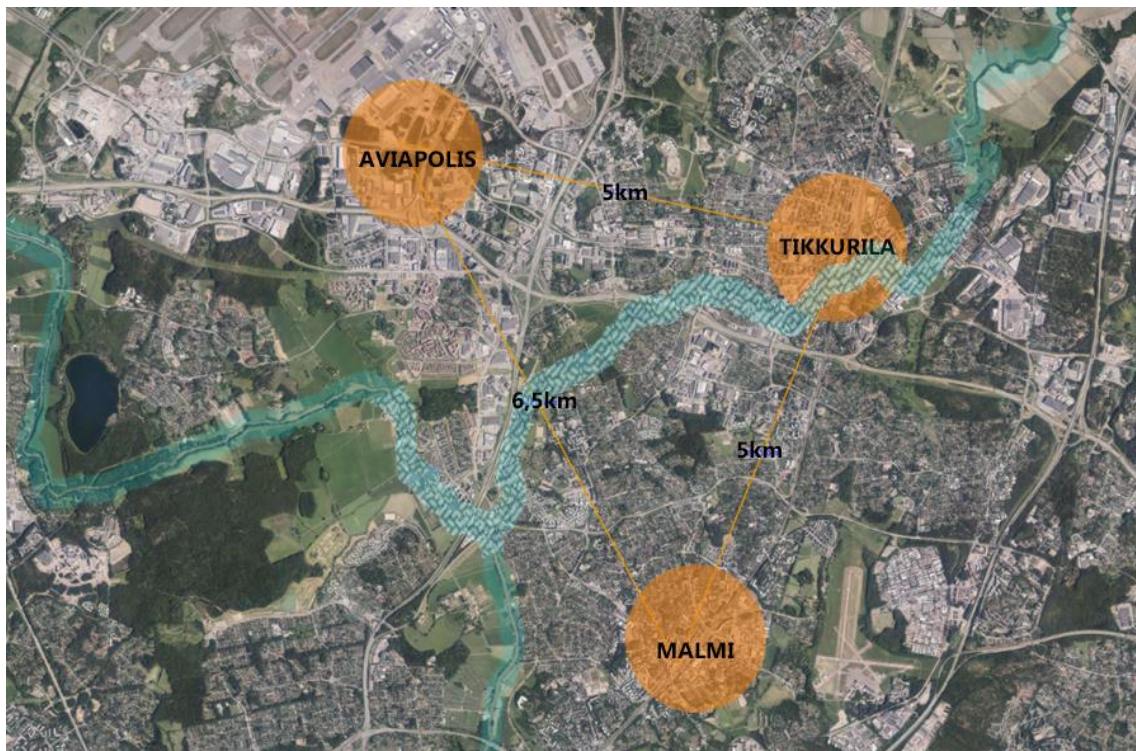
Jokivarsi kasvavia keskustoja yhdistävä vihreä kaupunkitila

Kaupunkitilaan laatua tuottaa myös rakentamattomina kehittyvät alueet. Kaupungin kasvun ohjaaminen sisäänpäin olemassa olevaa rakennetta tehostaen tuo lisää käyttäjiä rakennettuja alueita reunustaville rakentamattomille

alueille. Rakentamattomilla alueilla kaupunkitilan laatuun voi panostaa alueiden käyttöä ohjaamalla, ikään kuin ottaa hallitusti väkeä vastaan. Tällaisena rakentamattomana kaupunkitilan osana kaupungin vetovoima resurssina virtaa Vantaalla joet.

Yhtenä kaupunkitilan laatua strategisesti ohjaavana merkintänä yleiskaavakartalle on tuotu jokivarsien virkistyskäytön kehittämisen merkintä. Jokivarren kehittämisen merkinnällä tuetaan kaupunkirakenteen tiivistämistä ja monipuolistamista sekä luonnon monipuolisuuden vaalimista virkistysalueiden käyttäjämäärien lisääntyessä. Merkintää on esitetty yleiskaavaluonnoksessa niille jokivarren alueille, missä lähellä on merkittävää väestökasvupotentiaalia ja alueille, missä mm. matkailun kehittämiseksi on erityisiä mahdollisuuksia. Merkintä avataan tarkemmin myöhemmin selostuksessa.

Merkinnän keskeisenä sijoituskohteena on Vantaan joista Keravanjoen osuus, joka sijaitsee kolmen pääkaupunkiseudun merkittävän, kehittyvän keskustan, Tikkurilan, Aviapoliksen ja Malmin keskellä, kävelyetäisyyksillä kaikista näistä keskustoista, mutta käytännössä haastavien yhteyksien päässä ainakin Aviapoliksesta ja Malmilta tarkasteltuna. Jokivarren kohta sijaitsee kahden kunnan rajalla kuntia erottavana elementtinä. Jokivarsi voisi olla toisistaan pyöräilyetäisyyksillä sijaitsevia keskustoja yhdistävä paikka.

Kuva 25. Keravan jokivarsi karttaan korostetulla vyöhykkeellä voisi tulevaisuudessa olla ympärillä kasvavia keskustoja yhdistävä, alueen matkailua ja vierailupotentiaalia kohottava vyöhyke, kaupunginosia toisiinsa kytkevä paikka.

Kuva 26. Käyttäjämäärien kasvaessa jokivarsilla voi rantojen luonnon kulumista hillitä rakentamalla paikkoja ja reittejä veden äärelle pääsyn helpottamiseksi.

Vihreä voimavara – tiivistävän kasvun vastavoima

Yleiskaavassa esitetään Vantaan viheralueverkoston suuret linjat: laajat viheraluekokonaisuudet ja yhteydet niiden välillä. Vantaan viheralueverkostoa on suunniteltu pitkäjänteisesti, ja Vantaalle on muodostunut hyvä ja toimiva vihreä infrastruktuuri – strategisesti suunniteltu luonnontilaisten tai osittain luonnontilaisten alueiden verkosto, joka tuottaa hyötyjä eli ekosysteemipalveluja ihmisille. Tätä vihreää infrastruktuuria aiomme vaalia edelleen.

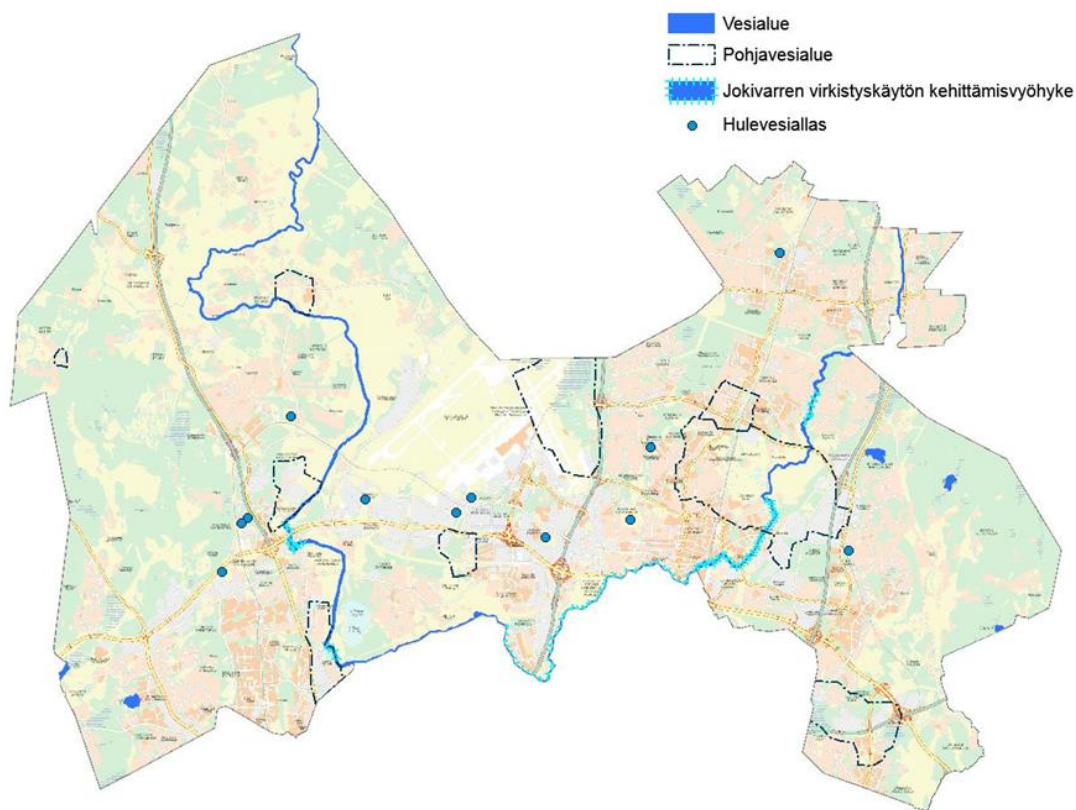
Luonnon itseisarvon tunnustamisen lisäksi on hyvä ymmärtää, miten monenlaisia hyötyjä kaupunkiluonto ihmisille tuottaa. Kaupungin viherrakenne on ihmisten terveydelle ja hyvinvoinnille olennainen ja tuottaa myös taloudellisia hyötyjä. Yleiskaavaluonnoksen perustavin maankäyttöratkaisu on se, että kaupunki jatkaa pääosin kasvuaan jo rakennetuilla alueilla, ja siten viheralueet ja niillä toimivat biologiset prosessit ja rakenteet säästyvät. Niiden vaaliminen on paras ja kustannustehokkain tapa varmistaa luonnon ihmisille tuottamat hyödyt. Viheralueiden tuottamien hyötyjen kompensointi ennallistamalla tai luomalla uutta viherrakennetta on vasta toissijainen.

Vantaan viherrakenneselvitys (2017) on yleiskaavan maankäyttöratkaisujen taustalla. Selvityksessä esitetään maisemarakenteen sekä luonnon ja kulttuuriympäristön arvojen määrittämät rajat kaupunkirakenteen laajentumiselle ja seudun ja Vantaan kaupungin rakenteessa tärkeä viherverkosto, jota vaalitaan maankäytön muutoksissa. Lisää tietoa Vantaan viherrakenteesta saamme vuoden 2018 loppuun mennessä valmistuvasta ekosysteemipalveluselvityksestä (Vantaan luontohyödyt), jota olemme osin voineet hyödyntää jo luonnosta laadittaessa, mutta kattavammin vaikutusten arvioinnissa.

Laajan viheralueverkoston lisäksi olemme halunneet huolehtia myös pienipiirteisestä, ihmisiä lähimpänä olevasta viherrakenteesta. Keskustoissa ja asuntovaltaisilla keskusta-alueilla määrätään varaamaan riittävästi tilaa puistoille ja julkisille ulkotiloille ja muilla asuinalueilla virkistysalueille. Puistoista puhuminen keskustojen yhteydessä sisältää ajatuksen siitä, että siellä, missä on eniten ihmisiä, on viheralueiden laatuun panostettava sekä kulutuskestävyyden ja toimivuuden että esteettisyyden näkökulmista. Virkistysalueyhteyden merkintä sitoo yhteen kaupunginosien sisäisiä viheralueita ja turvaa lähivirkistysalueiden riittävyttä.

Useimmat rakennettaviksi tarkoitetut alueet on määrätty toteutettaviksi vihertehokkaasti. Vihertehokkuus on rakennetun ympäristön suunnittelun tueksi kehitetty väline, jonka tarkoitus on edistää ekologisten toimintojen ja ekosysteemipalvelujen tuotannon huomioon ottamista rakennushankkeiden toteutuksessa. Vihertehokkuudella tarkoitetaan alueen kasvullisen (=alue, jolla kasvaa eläviä kasveja) pinta-alan suhdetta alueen koko pinta-alaan pisteytettynä elementtien vaikuttavuuden mukaan. Esimerkiksi säilytettävästä puusta saa paljon pisteitä, koska puusta juurineen on paljon hyötyä. Vihertehokkuuden arviointiin on kehitetty laskuri, jonka avulla voidaan määritellä minimivaatimukset tavoitteen täyttymiseksi. Yleiskaavamääräyksessä vihertehokkuusvaatimus ei sido suunnittelua nykyiseen laskuriin, vaan laskuria ja sen lähtöoletuksia voidaan tarvittaessa muuttaa ja kehittää.

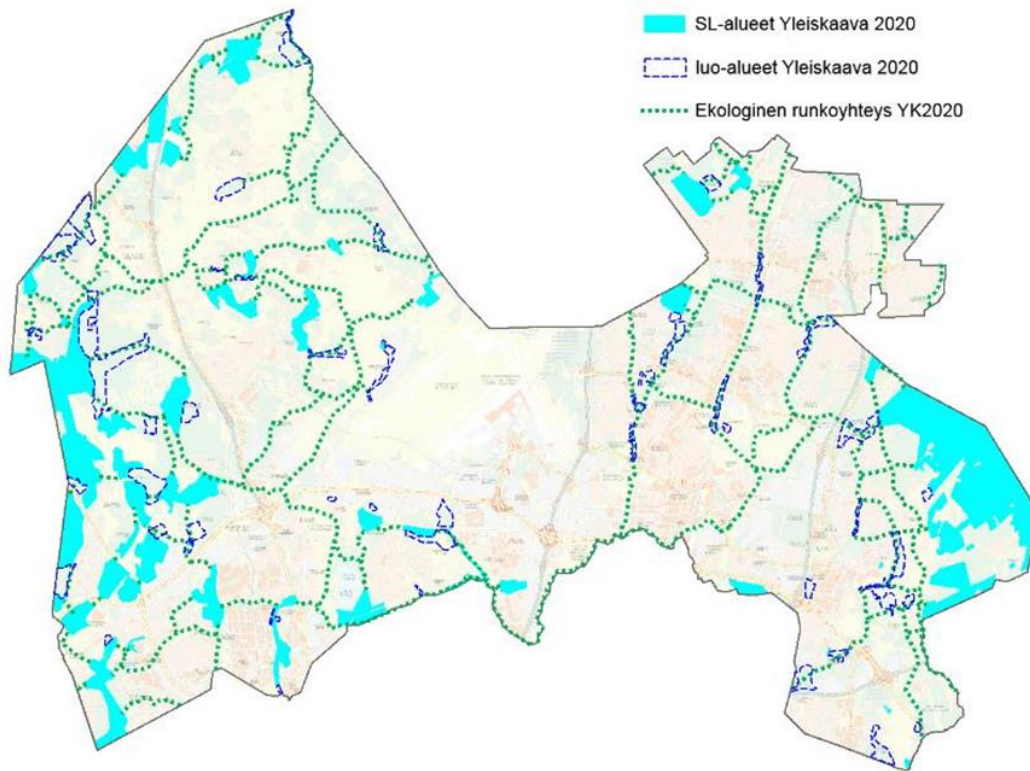
Hulevesitulviin varautumiseksi yleiskaavassa on osoitettu paikkoja vesitulva-altaille alueille symbolimerkinnällä, ja niiden paikat ja koot tarkentuvat tarkemmassa suunnittelussa. Hulevesitulvien arvioidaan lisääntyvän rakentamisen tehokkuudesta ja ilmastomuutoksesta johtuen. Yleiskaavassa on varauduttu tulviin siten, että rakentaminen ohjataan tulva-alueiden ulkopuolelle. Rakentamisen ohjaaminen vesistötulva-alueiden ulkopuolelle ja hulevesitulviin varautuminen ovat keinoja sopeutua muuttuvaan ilmastoon ja lisätä resilienssiä kaupungissa.

Kuva 27. Yleiskaavan vesiin liittyviä kaavamerkintöjä.

Ekologinen verkosto

Yleiskaavan tavoitteiden raami on kestävä kehitys, jonka oleellinen osa on ekologisen kestävyuden turvaaminen. Yleiskaavassa luonnon monimuotoisuutta ja toimivia ekosysteemejä turvataan vahvistamalla ekologista verkostoa, osoittamalla uusia luonnonsuojelualueita ja luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä alueita sekä kytkemällä suojelualueita toisiinsa ekologisilla runkoyhteyksillä. Luonnonsuojelualueet yhdessä muiden luontoarvoiltaan merkittävien alueiden kanssa muodostavat Vantaan ekologisen verkoston perustan, jonka tavoitteena on turvata eliölajiston sekä luontotyyppinen säilyminen ja monimuotoisuus pitkällä aikavälillä. Vantaa sijaitsee eliöstöltään rikkaalla hemiborealisella vyöhykkeellä, joka kattaa vain Suomen eteläisimmän osan. Vantaan suojelualueilla on tärkeä merkitys eteläisen luonnon monimuotoisuuden vaalimisessa ja turvaamisessa. Vantaalla on sekä valtakunnallisesti että paikallisesti merkittäviä suojelualueita, ja osa suojelualueista kuuluu myös EU:n Natura 2000 -verkostoon.

Kuva 28. Vantaan ekologisen verkoston ytimen muodostavat luonnonsuojelualueet, suojelualueita yhdistävät ekologiset yhteydet sekä luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeiksi osoitetut alueet (luonno-alue).

Luonnonsuojelualueet

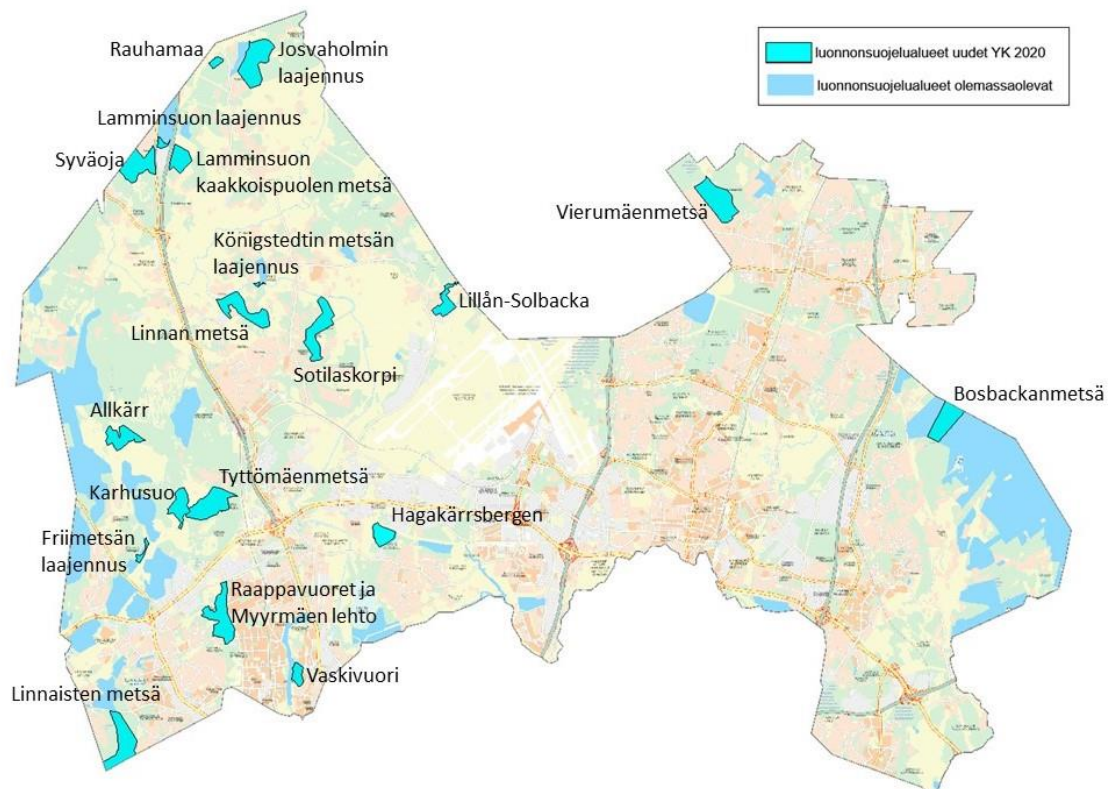
Luontoarvojen säilymisen ja edistämisen kannalta keskeinen keino on suojelualueiden perustaminen. Luonnonsuojelualueiden tarkoituksena on suojella alueella esiintyviä luontotyyppisiä ja eliölajeja sekä ylläpitää ekologisia yhteyksiä. Suojelualueverkostoon lisättäväksi ehdotetuilla alueilla on erityisesti perusteena niiden monipuoliset metsäarvot, joilla tarkoitetaan metsäluontotyyppien säilyneisyyttä ja kehittymistä luonnontilaisen kaltaiseksi. Yleiskaavaluonnosta varten on tarkasteltu suojelualueverkoston täydentämistarpeita Vantaan luonnosta kertyneiden tietojen perusteella ja ekologisen verkoston, erityisesti metsäisen verkoston, säilyttämisen näkökulmasta.

Metsäisiä alueita on tarkasteltu nykytilanteessa, riippumatta tämän hetken yleiskaavavaroista tai maanomistuksesta. Luontoarvoiltaan merkittävien alueiden arvioinnissa lähtökohtina ovat olleet luonnonsuojelulaki ja valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Luontoarvojen arvotuksessa on hyödynnetty myös maakunnallisesti arvokkaiden alueiden kriteeristöä sekä METSO-kriteeristöä. Voimassa olevan, vuoden 2007 yleiskaavan luonno-alueverkosto (luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue) on ollut tärkeä lähtökohta. Tiukasti suojellun liito-oravan elinpiiriverkoston kartointi ja muut luontoinventoinnit ovat tuoneet lisätietoa luonnon arvokohteista. Monimuotoisen metsäluonnon indikaattorina on käytetty EU:n direktiivilajien sekä uhanalaisten tai muutoin monimuotoista luontoa kuvaavien lajien esiintymistä alueilla.

Luonnonsuojeluun tarkoitettut alueet rauhoitetaan yksityisinä luonnonsuojelualueina luonnonsuojelulain 24 §:n nojalla. Rauhoitetulle luonnonsuojelualueelle voidaan tarvittaessa laatia hoito- ja käyttösuunnitelma, jolla osoitetaan alueella tarpeelliset reitit ja rakenteet sekä luonnonhoitotoimet. Kaikki Vantaan luonnonsuojelualueet ovat myös asukkailla tarkoitettuja virkistysalueita. Yleiskaavaan luonnonsuojelualueet osoitetaan käyttötarkoituksimerkintänä (SL).

Yleiskaavaluonnokseen ehdotetaan siis kaikkiaan 19 uutta luonnonsuojelualuetta: Rauhamaa, Josvahalmin laajennus, Syväoja, Lamminsuon laajennus, Lamminsuon kaakkoispuolen metsä, Königstedtin metsän laajennus, Linnan metsä, Sotilaskorpi, Lillån-Solbacka, Allkärr, Karhusuo, Tyttömäenmetsä, Friimetsän laajennus, Raappavuoret ja Myyrmäen lehto, Hagakärrsbergen, Vierumäenmetsä, Bosbackanmetsä, Vaskivuori ja Linnaisten metsä esitetään uusina SL-

alueina. Uusien esitettävien suojelualueiden kuten myös uusien luo-alueiden nimet ovat tässä vaiheessa ns. työnimiä ja tulevat tarkentumaan.

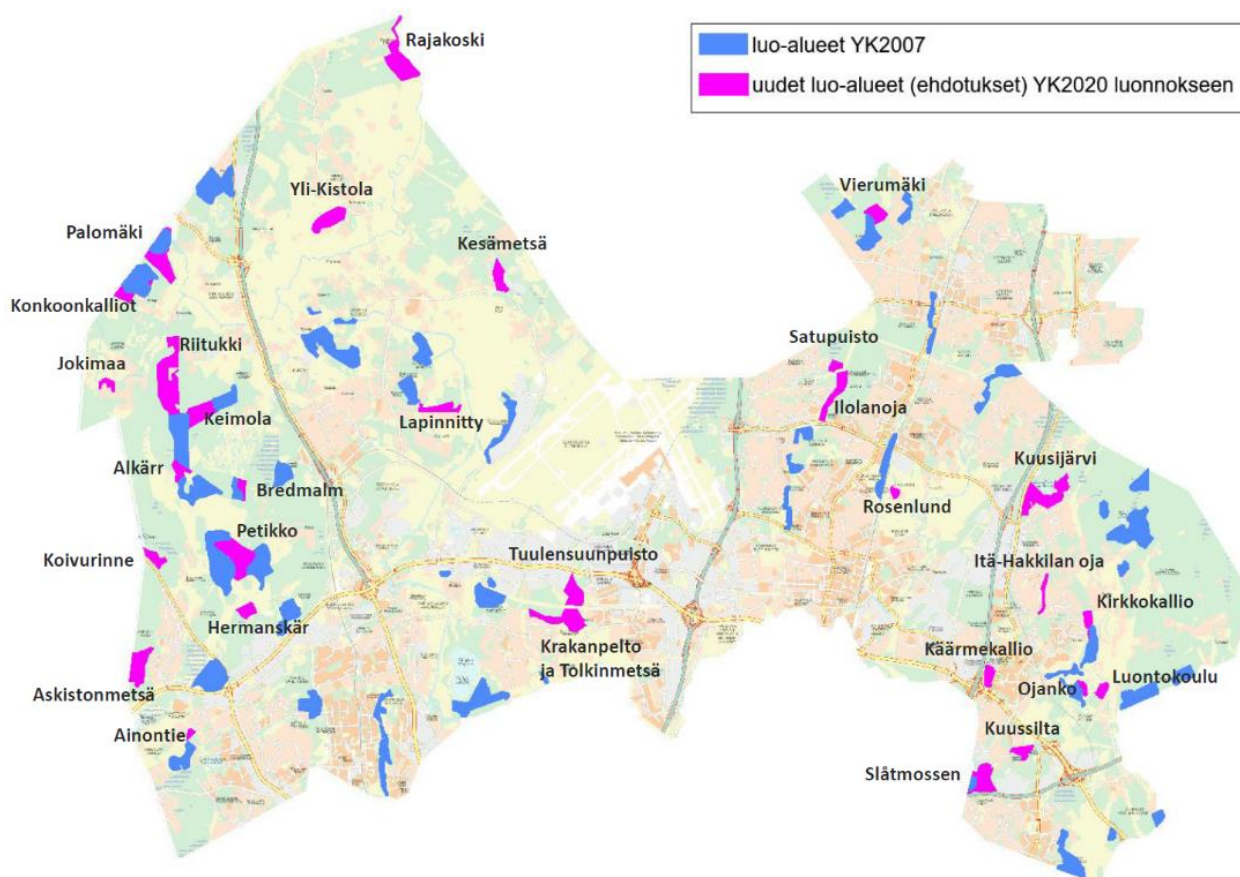
Kuva 29. Yleiskaavan uudet ja olemassa olevat luonnonsuojelualueet

Alueet ovat laajennuksia nykyisiin suojelualueisiin tai -varauksiin ja lisäksi ehdotetaan muutamia täysin uusia alueita. Suojelualueverkoston täydentämiskohteiden rungon muodostavat voimassa olevan yleiskaavan luo-alueet. Uusien suojelualueiden pinta-alat ovat yhteensä noin 460 hehtaaria ja yhdessä jo rauhoitettujen (1372 ha) kanssa noin 1832 ha eli 7,6 % Vantaan kaupungin pinta-alasta. Suojelualasta valtion maata on 1 ha, kaupungin maata 362 ha ja yksityisen omistuksessa 137 ha. Luonnonsuojelualan rajaukset täsmentyvät ehdotusvaiheessa maanomistajien kanssa käytävän vuorovaikutuksen pohjalta.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet

Yleiskaavaluonnokseen ehdotetaan uusia luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä alueita. Luo-alueiden muodostamaa verkostoa laajennetaan, jotta muodostuisi laajempia luonnon arvoaluekokonaisuuksia ja suojelualueille tukialueita luonnon monimuotoisuutta turvaamaan. Luo-alueiden rajausperusteet ovat pääosin samat kuin varsinaisten suojelualue-ehdotustenkin, eli arvoalueiden kytkeytyneisyys sekä tiedossa olevat luontoarvot, kuten tiedot uhanalaisista tai huomionarvoisista eliölajeista ja merkittävistä elinympäristöistä. Osa luo-alueista on todettu Uudenmaan liiton selvityksessä maakunnallisesti arvokkaiksi kohteiksi.

Uusiksi luo-alueiksi ehdotetaan 31 kohdetta, joiden pinta-ala on yhteensä noin 480 ha (tarkistetaan ha:t). Kaikkien yleiskaavaluonnokseen päällekkäismerkinnällä osoitettavien luo-alueiden yhteispinta-ala on 700 ha. Yleiskaavassa 2007 luo-alueita oli 48 kappaletta (727 ha), joista viisi on sittemmin rauhoitettu luonnonsuojelualueeksi ja kolme sisällytetty Sipoonkorven kansallispuistoon.

Kuva 30. Uudet yleiskaavan luo-alueet

Luonnoksen uudet luo-alueet sijoittuvat pääosin VR- ja VL-alueille päällekkäismerkintänä. Määräys velvoittaa maaomistajaa yleiskaavan VR-, VL- ja VU-alueilla hakemaan puunkaatoon ja muuhun maisemaa muuttavaan toimintaan maisematyöluvan maankäyttö- ja rakennuslain 128 § mukaisesti. Yleiskaavan M- sekä MT-alueilla oleva luo-alue merkintä ei velvoita vastaavasti, koska M- ja MT-alueilla sovelletaan metsälakia.

Ekologiset runkoyhteydet

Ekologiset yhteydet yhdistävät luonnonsuojelualueita ja luo-alueita toisiinsa niin, että muodostuu luonto-alueiden verkosto, joka turvaa elinympäristöjä sekä mahdollistaa lajien leviämisen ja liikkumisen alueelta toiselle. Ekologisen runkoyhteyden merkintä ohjaa varaamaan tilaa yhteyksille asemakaavoissa ja ottamaan ne huomioon viheralueiden jatkosuunnittelussa. Vantaan ekologisten yhteyksien selvityksen (2018) mitoitushjeita on tulkittu siten, että runkoyhteyksille on varattu pääosin vähintään 100 metriä leveä tilavaraus. Yhteydet on osoitettu kulkemaan pääosin viheralueille. Pientalovaltaisilla asuntoalueilla yhteys kulkee, koska monet lajit voivat liikkua pihoja pitkin. Runkoyhteydet tukeutuvat asemakaavoitettuihin viheralueisiin.

Kuva 31. Ekologisen runkoyhteyden merkintä osoittaa luonnonsuojelualueiden väliset yhteydet

Virkistyskäyttö

Julkiset virkistysalueet ja muut viheralueet, joilla saa liikkua pääsymaksua maksamatta, antavat kaikille mahdollisuuden nauttia luonnon terveyshyödyistä ja kauneudesta. Ulkoilua harrastaa 96% suomalaisesta aikuisväestöstä ja ulkoilureitit ovat käytetyimpiä liikuntapaikkoja. Yleiskaavan virkistysalueiden, virkistysalueyhteyksien ja ulkoilureittien verkosto turvaa mahdollisuuden tulevaisuuteen.

Virkistys- ja liikunnan vapaa-ajanpalvelut

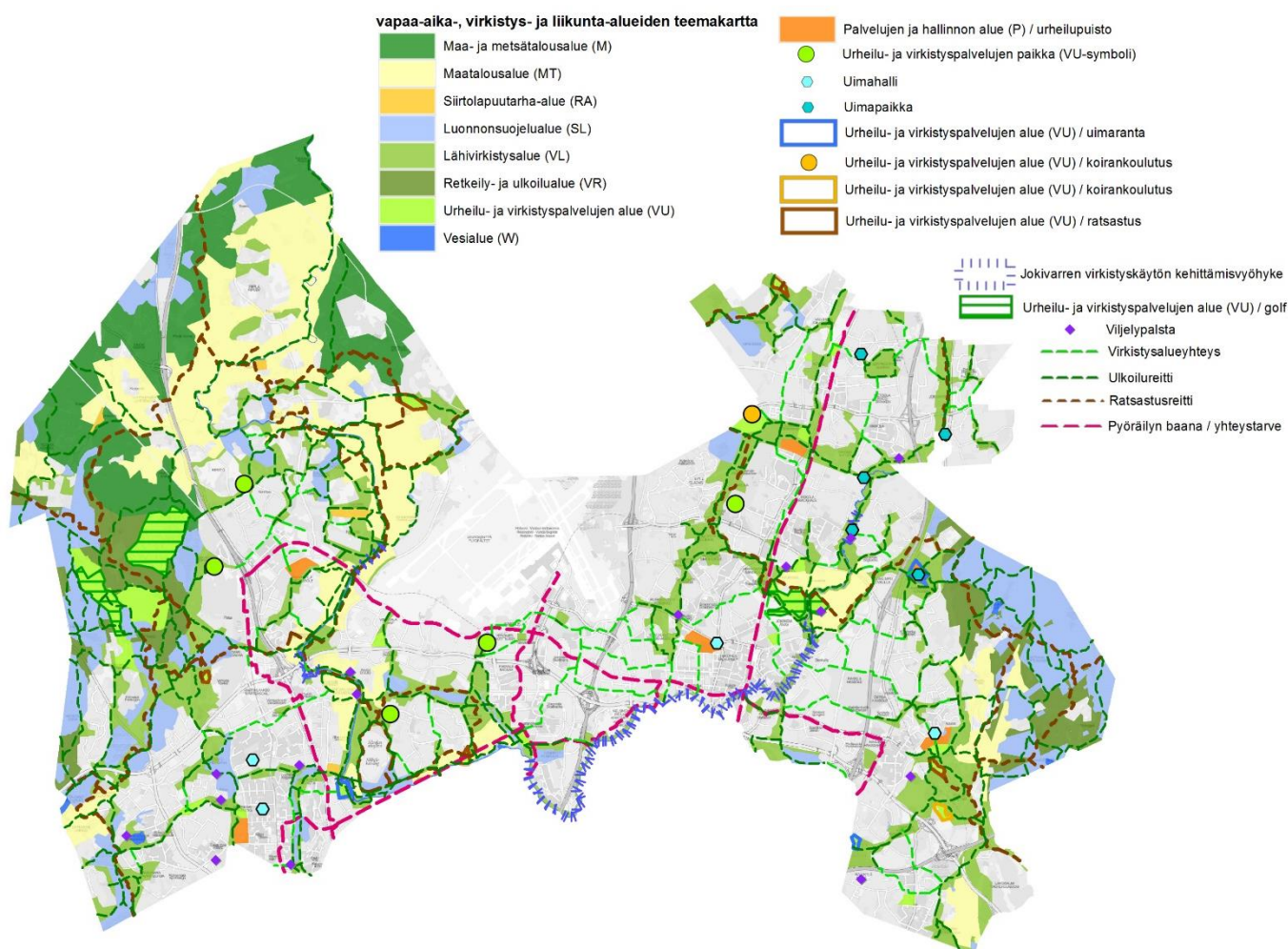
Lähiliikkuminen kuuluu kaupungin jokapäiväisiin palveluihin. Van-taalla viheralueet ovat lähellä ja useimmiten helposti saavutettavissa. Urheilupuistot ja liikuntapalvelut keskittyvät keskuksien reunamille asukkaille hyviin sijainteihin. Kaupungin kasvun ja tiivistymisen myötä tulee varmistaa asukkaiden yhteydet luontoon ja liikkumaan.

Urheilu- ja virkistyspalvelujen alueet (VU) on tarkoitettu pääasiassa ulkoilmassa tapahtuvaan liikuntaan, urheiluun, peleihin ja muihin aktiivisiin virkistystoimintoihin. Palvelut voivat olla julkisia tai yksityisiä, maksuttomia tai maksullisia. Urheilu- ja virkistyspalvelualueita yleiskaavassa ovat urheilukentät, golfkentät, ratsastuskeskukset, koirien koulutuskeskukset, uimarannat ja muut tiettyyn tarkoitukseen varatut tai merkittäviä palveluita sisältävät kohteet. Pääosin urheilu- ja virkistyspalveluiden verkosto on suunniteltu jo yleiskaavassa 1992.

Liikuntapalveluiden osalta kaupungissa on tavoitteena, että lähiliikunnan monipuoliset mahdollisuudet ovat lähellä asukkaita, jolloin kynnys niiden käyttämiseen on mahdollisimman matala. Yleiskaavassa esitettyjen virkistys- ja liikunnan vapaa-ajanpalveluiden lisäksi kaupungissa on lukuisia asuin- ja lähivirkistysalueilla sijaitsevia palveluita. Yleiskaavassa esitetään pääosin yleiskaava 2007:n mukaiset urheilun ja virkistystoiminnan aluevaraukset täydennettynä liikuntapuistoilla niiltä osin, kun ne ovat yleiskaavan tarkkuustasoon soveltuvia.

Urheilu- ja virkistyspalvelujen paikka -merkintä osoittaa kasvavan kaupungin tarvitsemia uusia urheilun ja virkistystyksen toimintojen sijainteja. Toiminnot on merkitty karttaan pistesymbolilla, jolloin sen tarvitsema tilavaraus ja tarkempi sijainti voidaan määrittellä asemakaavassa.

Keväällä 2018 Vantaan kaupunginvaltuusto hyväksyi Vantaan liikuntapaikka-suunnitelman vuosille 2018–2022. Työssä oli tehtävänä määrittellä liikuntaolosuhteiden kehittämisen päämäärät, arvioida liikuntaolosuhteiden kehittämistarpeita ja laatia liikunnan tavoitteellinen palveluverkko vuosille 2018–2022. Työn yhtenä tavoitteena oli vapaa-aika-, virkistys- ja liikunta-alueiden teemallisen yleiskaavan toteuttaminen. Osana yleiskaavatyötä on laadittu vapaa-aika-, virkistys- ja liikunta-alueiden teemakartta, jonka merkinnät ovat osin oikeusvaikutteisen yleiskaavan mukaisia, osin oikeusvaikutuksettomia ja yleiskaavaa tarkentavia. Teemakartassa esitettyjen kohteiden lisäksi yleiskaavan keskustoihin ja asumisen alueille sijoittuu runsaasti lähivirkistysalueita ja -palveluja, jotka muodostavat asukkaille tärkeän lähi-liikkumisen verkoston.

Kuva 32. Vapaa-aika-, virkistys- ja liikunta-alueiden teemakartta.

Jokivarsien virkistyskäyttö

Vantaan yleiskaavojen pitkäaikaisena strategisena linjauksena on, että jokien rannat varataan julkisiksi virkistysalueiksi. Tämä on osoitettu merkitsemällä rannoille lähivirkistysaluetta. Asemakaavassa ja virkistysalueen yleissuunnittelussa tulee tutkia tarkemmin lähivirkistysalueen tarkka sijainti ja koko sekä ympäristörakentamisen ja maisemanhoidon mahdollisuudet. Rannoille perustetaan ulkoilureittejä, jos se on geoteknisesti mahdollista. Muuten rannoilla voi liikkua tallattuja polkuja pitkin tai ilman polkuja. Yleiskaavaan merkitty ohjeellisten ulkoilureittien ja ratsastusreittien verkosto on lähtökohta reittien toteutukselle. Maatalousvaltaisen alueen määräykseen on lisätty, että ulkoilureittien jatkuvuus tulee turvata.

Jokivarsien virkistyskäytön kehittämisvyöhyke - jokivarsien vihreä kaupunkitila

Jokivarsien virkistyskäytön kehittämisvyöhyke on strateginen kehittämismerkintä, jonka tavoitteena on ohjata entistä enemmän resursseja merkittyjen jokivarsien kehittämiseen. Ensisijaisesti virkistyskäyttöön kehitettäväksi on merkitty ne jokivarsien alueet, jotka sijaitsevat lähimpänä tiiviisti asumiseen rakennettuja alueita, tai joilla on merkittävää matkailun kehittämispotentiaalia. Näillä jokivarsilla tulee tutkia tarkemmin mahdollisuudet päästä veden äärelle ja jokivarsien ympäristörakentamiseen on satsattava siten, että jokivarsi palvelee virkistysalueena suuria joukkoja. Jokivarsille voi sijoittua myös pienimuotoista palvelurakentamista, kuten julkisia saunoja tai kahviloita. Lähivirkistysalueen määräys sallii tämän.

Virkistysalueyhteydet

Virkistysalueyhteydet ovat rakennetun ympäristön sisällä kulkevia laajoja viheralueita yhdistäviä virkistysalueiden sarjoja tai ulkoilureittiyhteyksiä. Yhteys voi tarvittaessa olla välillä kadulla. Uusia yhteyksiä on esitetty ensinnäkin sellaisille alueille, joiden maankäytön ajatellaan muuttuvan työpaikka-alueesta asuinalueiksi tai sekoittuneiksi alueiksi. Muuttuvat alueet on määrätty suunniteltaviksi yhtä tonttia laajempina kokonaisuuksina, jolloin on mahdollista suunnitella toimivaa viheralueverkostoa. Virkistysalueiden sijainti tarkentuu viimeistään asemakaavoissa. Uusia yhteyksiä on piirretty myös jo asuinalueiksi rakennetuille alueille. Yhteydet on suunniteltu yhdistämään asemakaavoitettuja virkistysalueita viihtyisien katu ympäristöjen ja puistojen sarjoiksi.

Julkisten virkistysalueiden tarve on suurempi kerrostalovaltaisesta rakennetuilla alueilla kuin pientaloalueilla, koska pientaloalueilla oleskellaan omilla pihilla. Virkistysalueyhteyksiä onkin suunniteltu erityisesti tehokkaasti rakennetuille tai rakennettaville alueille.

Ohjeelliset ulkoilureitit

Yleiskaavaluonnokseen on määritelty ohjeellisten ulkoilureittien verkosto, jonka pohjalta reittejä voidaan suunnitella tarkemmin ja toteuttaa. Lähtökohtana ovat voimassa olevan yleiskaavan ulkoilureitit ja ratsastusreitit ja niiden taustalla viheralueiden verkosto. Ulkoilureitit kulkevat aina viheralueilla.

Ohjeelliset ulkoilureitit ja ratsastusreitit ovat olennainen lähtökohta eri tahojen omistamilla mailla kulkevan verkoston synnylle. Yleiskaavakarttaan merkityistä reittilinjoista osa on jo toteutettuja reittejä, osa tarkemmin suunniteltuja ja osa reittiyhteystarpeita.

Ulkoilureittien suunnittelun tukena on ensisijaisesti Vantaan ulkoilureitistön yleissuunnitelman luonnos 2015. Tätä työtä on valmisteltu kuntatekniikan keskuksessa. Työhön on koottu tiedot jo toteutetuista ulkoilureiteistä ja laduista, eri yhteyksissä tarkemmin suunnitelluista reiteistä, ja suunniteltu uusia reittejä. Yleiskaavan ulkoilureittien suunnittelussa ovat olleet mukana viheralueiden ja liikuntapaikkojen suunnittelun edustajat.

Lisätietoa on viime vuosina tullut muun muassa reittien perustamisolosuhteista. Jokien rannoilla on usein paksu ja pehmeä savikko, jolle ulkoilutien perustaminen edellyttää stabilointia tai jonkin muun menetelmän käyttöä. Sen tähden ulkoiluteille on pyritty löytämään sijainteja kauempana jokien rannoista. Rantojen halutaan kuitenkin edelleen olevan yleisessä virkistyskäytössä: rannalla voi kulkea ilmankin ulkoilutietä ja rannoille voidaan tehdä myös kevyemmin perustettuja polkuja. Reittilinjoja ei ole poistettu jokien rannoilta, mutta niitä on paikoin lisätty kauemmaksi joen uomasta sellaisille kohdille, joilla on tehty tarkempaa selvitystyötä.

Luonnonsuojelualueilla on erityisen tärkeää ohjata kulku perustetuille reiteille, jotta suojelualue ei kuluisi kauttaaltaan. Kulkua luonnonsuojelualueella voidaan ohjata erilaisilla rakenteilla. Esimerkiksi kaatuneiden tai reitin kohdalta kaadettavien puiden runkoja voidaan sijoitella siten, että ne ohjaavat pysymään reitillä.

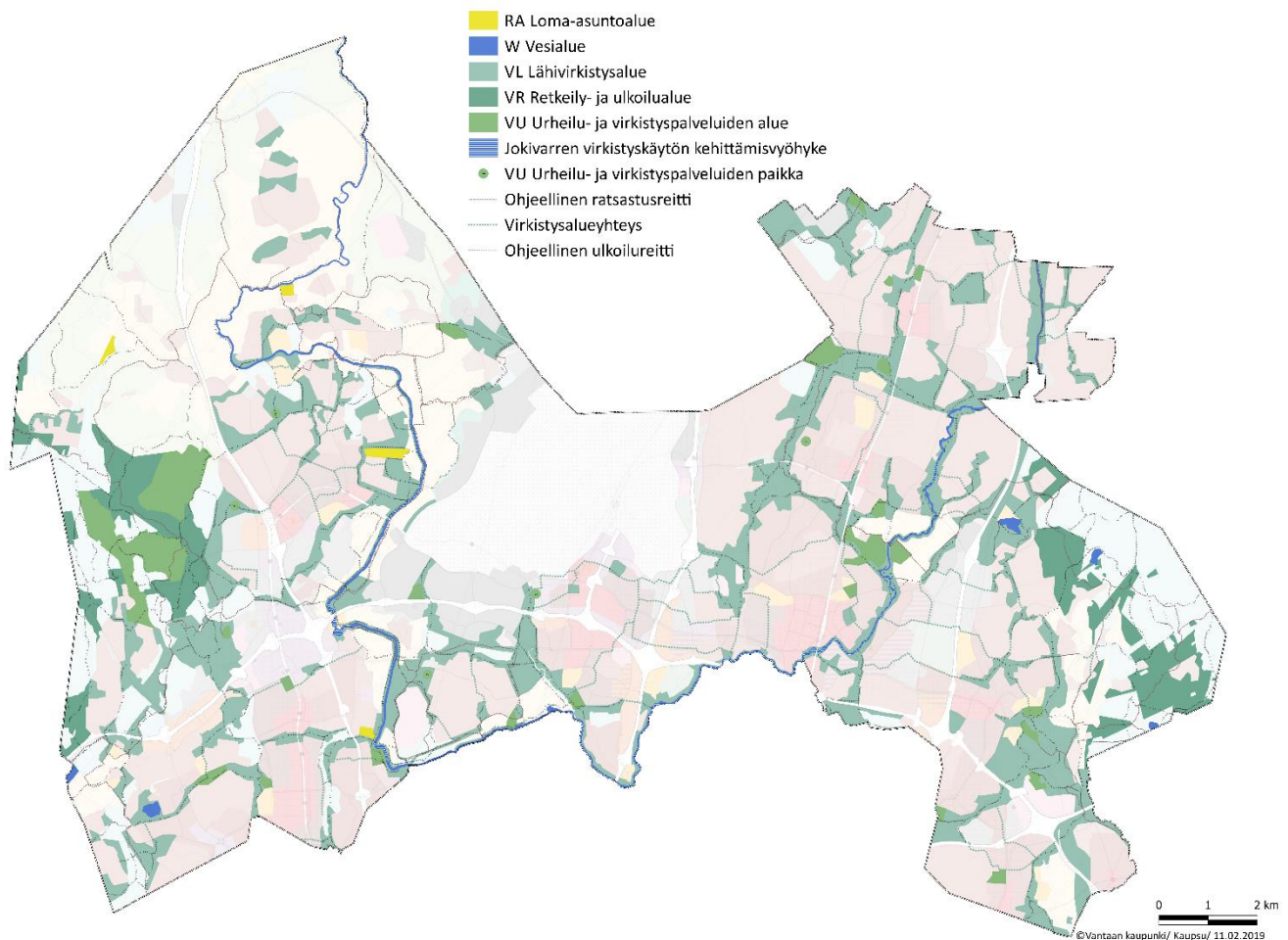
Ohjeelliset ratsastusreitit

Edellistä yleiskaavaa varten laaditun Vantaan ratsastusreittien ja -keskusten tarveselvityksen (2004) pääanti oli sen huomaaminen, että Vantaalla on paljon ratsuhevosia ja monet kaupunkilaiset haluavat harrastaa ratsastusta lähellä

asuinpaikkaansa, ja toisaalta eri liikumismuodot häiritsevät toisiaan ja aiheuttavat vaaratilanteita samoilla reiteillä. Yleiskaavaluonnokseen merkitty ratsastusreittien verkosto mahdollistaa ratsastustallien lähistölle toteutettavien lyhyempien lenkkien yhdistämisen ja myös esimerkiksi vaellusratsastuksen matkailupalveluna.

Viheralueohjelman 2011 - 2020 kehittämistoimenpiteenä esitettiin, että yhdistykset ja yritykset sopimuksin toteuttavat ja ylläpitävät ratsastusreittejä yhteistyössä kaupungin kanssa. Mahdollisuuden ratsastusreittien verkoston toteuttamiseen halutaan edelleen olevan olemassa siten, että yleiskaavaan merkitty ohjeellinen reitti muistuttaa varamaan reiteille tilaa maankäytön, liikenteen ja viheralueiden suunnittelun eri vaiheissa.

Ratsastusreititsuunnitelmia on Länsi-Vantaalla tarkennettu. Vuonna 2012 laadittiin ratsastusreittien yleissuunnitelma Petikon ja Ylästön alueelle ja sittemmin suunnittelua laajennettiin kattamaan koko Länsi-Vantaa. Yleiskaavan reittiverkostoon on lisätty rengasreittejä sekä yhteyksiä suurimmilta olevilta tai asemakaavoiteltuilta (Linnan kartano) talleilta. Idässä on tarkennettu joidenkin reittien sijainteja.

Kuva 33. yleiskaavaluonnoksen virkistysreitit ja alueet

Kulttuuriympäristö

Valtakunnalliset ja maakunnalliset arvot kulttuuriympäristön suojelun lähtökohtina

Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue

Vantaanjokilaakson viljelymaisema on valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, joka edustaa eteläisen Uudenmaan pitkään jatkuneen kartanokulttuurin ja maanviljelyksen synnyttämää kulttuurimaisemaa. Valtioneuvosto teki 5.1.1995 periaatepäätöksen valtakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet edellyttävät, että arvokkaat maisema-alueet otetaan huomioon alueiden käytössä. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-

alueet on inventoitu uudestaan vuosina 2010–2014. Rajausta on supistettu Riipilän alueella ja Tammistossa siten, että se vastaa suunnilleen yleiskaavan 2007 kyläkuvallisesti ja maisemallisesti arvokkaiden alueiden rajausta.

Vuoden 1995 päätös on kuitenkin edelleen voimassa, koska uuden inventoinnin käsittely on kesken. Voimassa oleva rajausta 1995 on Vantaalla niin vanhentunut, että se ei enää voi uskottavasti toimia suojeluperusteena. Uusi inventointi on ajantasainen ja rajausta perustuu maiseman arvoihin nykytilanteessa, joten se on paras tieto yleiskaavan lähtökohdaksi.

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt

Valtioneuvosto on päättänyt 2009 valtakunnallisesti merkittävistä rakennetuista kulttuuriympäristöistä (RKY) ja ne ovat yleiskaavan lähtökohtana. Vantaan valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt ovat: Backas – Elannon suurtila, Helsingin pitäjän kirkonkylä, Jokiniemen koelaitos, Korson rautatieasema, Pääkaupunkiseudun I maailmansodan linnoitteet, Sotungin kylä ja Håkansböle, Suuri rantatie sekä Tikkurilan rautatieasema.

Maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt

Vuonna 2012 valmistuneessa Uudenmaan liiton selvityksessä ”Missä maat on mainiommat” on tunnistettu maakunnallisesti ja seudullisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt, jotka on viety kaavakartalle 4. vaihemaakuntakaavaan. Vantaalla maakunnallisesti arvokkaita kulttuuriympäristöjä ovat: Hämeenkylässä ulottuva Espoonjokilaakson maisema-alue, Kaivokselan asuntoalue, Simonmetsän kerrostaloalue, Tikkurilan kulttuurimaisema, Hanabölen kylämaisema, Havukosken asuntoalue sekä Sotungin kylämaisema ja Håkansbölen kartano RKY-aluetta laajempaan. Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan ehdotuksen alueelle sijoittuu Länsisalmen kulttuurimaisema.

Vantaan kulttuuriympäristöselvitykset ja inventoinnit

Kulttuurimaisemaselvitys 2005 ja viljelymaiseman maisemakuvan uusi inventointi

Yleiskaavan 2007 taustalle laadittiin Kulttuurimaisemaselvitys (2005). Siinä esitetty teoreettinen tausta vantaalaisista kulttuuriympäristötyypeistä ja maiseman arvottamisesta pätee edelleen. Kulttuuriympäristön suojelun onkin oltava pitkäjänteisempää kuin 10 vuoden välein muuttuvaa, jotta jäisi jotain suojeltavaa.

Kulttuurimaisemaselvityksessä kulttuurimaisemien maisemakuvalliset ja kulttuurihistorialliset arvot selvitettiin ja arvokkaimmat alueet merkittiin yleiskaavaan 2007. Kyläkuvallisesti arvokkaat alueet olivat viljelymaiseman arvokkaimpia ytimiä, jossa maisemakuvan arvon lisäksi edellytettiin suurta kulttuurihistoriallista arvoa. Maisemallisesti arvokkaat alueet ovat myös arvokkaita, mutta niissä arvojen tiheys ei ole yhtä suuri kuin kyläkuvallisesti arvokkailla alueilla.

Vantaan viljelymaisemien maisemakuva inventoitiin uudelleen 2017. Yleiskaavassa 2007 suojellut kyläkuvallisesti ja maisemallisesti arvokkaat alueet ovat pääpiirteissään säilyttäneet ne arvot, joihin perustuen maisemakuvaa on haluttu suojella. Arviointikriteerejä ovat maisemakuvan eheys ja yhtenäisyys, vaihtelevuus eli monipuolisuus, intensiteetti eli vaikuttavuus ja huomattavat yksittäiset maisemaelementit ja maisemaa jäsentävät osatekijät.

Kylli – Vantaan kulttuuriympäristölinjaukset

Vantaan kulttuuriympäristölinjaukset laaditaan osana yleiskaavan selvityksiä. Sen yhteydessä päivitetään kulttuurimaisemaselvitys, joka samalla laajennetaan koskemaan myös rakennusperintöä ja muinaisjäännöksiä. Kulttuuriympäristölinjaukset toteutetaan yhteistyössä Vantaan kaupungin sivistystoimen ja maankäytön toimialojen sekä elinkeinopalveluiden ja kaupunkilaisten kanssa. Kulttuuriympäristölinjauksissa luodaan vantaalaisen kulttuuriympäristön tavoite-tila sekä toimialakohtaiset toimenpiteet sen hoitamiseksi. Hankkeessa tuotetaan valmiita toimintamalleja kymmenin osaprojektein sekä kehittämällä kulttuuriympäristötapahtumia ja -kasvatusta. Hanke kootaan erilliseksi julkaisuksi sekä verkkosivustolle.

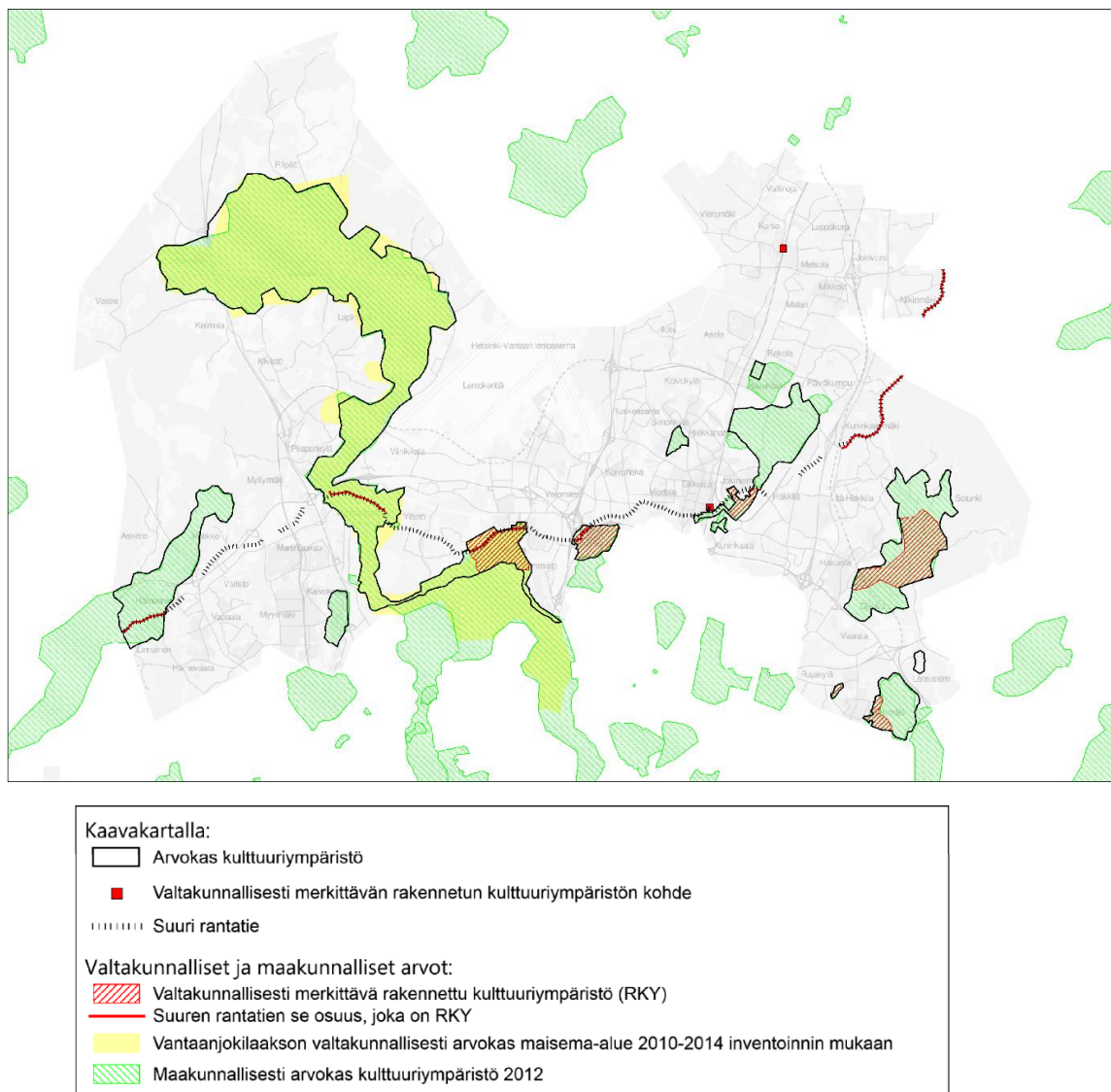
Kulttuuriympäristön inventoinnit

Kulttuuriympäristöön liittyviä inventointeja ollaan parhaillaan laatimassa ja päivittämässä. Inventoinnit valmistuvat vuoden 2018 loppuun mennessä. Valmiiden inventointien pohjalta voidaan mahdollisesti tehdä muutoksia aluerajauksiin. Merkittävät rakennusperintökohteet määrittävät inventointien kautta.

Laadittavia ja valmiita inventointeja:

- VAARI eli Vantaan vanhojen rakennusten inventointi 2018
- Moderni rakennusperintö: VAMOS eli Vantaan moderni rakennuskulttuuri 2002, ja teollisuusVAMOS eli Vantaan moderni teollinen rakennusperintö 2006, päivitetään
- Rintamamiestaloinventointi 2010, päivitetään
- 1900-luvun alun pientaloesikaupunkirakentaminen 2009, päivitetään
- 1950-luvun asuinkerrostalot 2010, päivitetään
- Kouluinventointi 2017, valmis
- Vantaan esihistoriallisten muinaisjäänteiden inventointi ja Vantaan keskiaikaisten kylätonttien inventointi on käynnistynyt syksyllä 2017, vanhat vuosilta 2000 ja 2005.
- Vantaan merkittävien historiallisten teiden paikannus, arvotus ja asemointi Vampatti-karttapalveluun, 2018

Kuva 34. Arvokas kulttuuriympäristö yleiskaavan pääkartalla ja valtakunnalliset ja maakunnalliset arvot kulttuuriympäristön suojelun lähtökohtina

Yleiskaavaluonnoksen kulttuuriympäristöä koskevat aluerajaukset, merkinnät ja määräykset

Yleiskaavaluonnoskartalla esitetään maankäyttöluokkien päällä aluerajaus arvokas kulttuuriympäristö. Aluerajaus sisältää valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt kokonaisuudessaan. Valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen sekä maakunnallisesti arvokkaiden alueiden rajaukset on tutkittu ja viety pääkartalle valtakunnallisen ja maakunnallisen inventoinnin tasoa tarkemmin. Rajaukset perustuvat vuoden 2005 kulttuurimaisemaselvityksessä luotuun arviointimenetelmään ja ovat pääosin samoja kuin voimassa olevan yleiskaavan maisemallisten ja kyläkuvallisten alueiden rajaukset.

Arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi merkityllä alueella maankäyttö on sellaista, että arvokkaan kulttuuriympäristön ominaispiirteet voidaan säilyttää. Jos siis esimerkiksi halutaan rakentaa uutta kaupunkia nykyiselle pellolle, ei pelto voi olla suojeltu arvokkaana kulttuuriympäristönä, vaan se on jätetty rajauksen ulkopuolelle. Kaikki kohdat, joissa on tehty valintoja kulttuuriympäristön arvojen ja uusien rakentamismahdollisuuksien välillä, on perusteltu luvussa yleiskaavaluonnos alueittain. Arvokkaan kulttuuriympäristön määräyksessä edellytetään, että kulttuuriympäristön arvot säilyvät, ja että kulttuuriympäristön ominaispiirteitä vaalitaan. Määräyksiä on tarkoitettu tarkoittaa yleiskaavaehdotukseen siten, että avataan, mitä tämä tarkoittaa erilaisissa kulttuuriympäristöissä (Ks. alla kappale ”Tarkempi erittely kulttuurihistoriallisen ympäristötyypin mukaan yleiskaavaehdotukseen”).

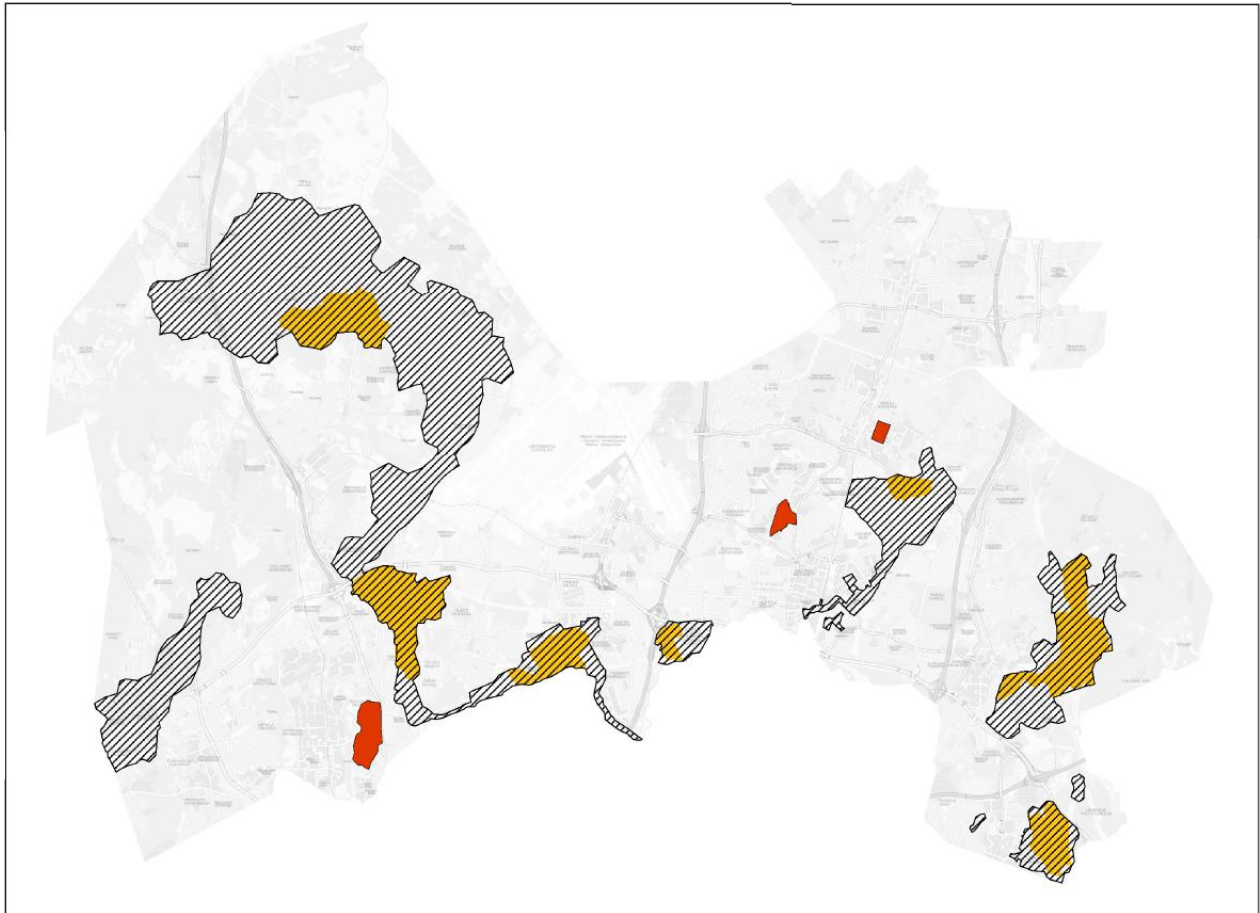
Verrattuna voimassa olevaan yleiskaavaan kaupunkikuvallisesti arvokkaiden alueiden luokittelu on joillain alueilla alentunut alueiden rakennuskannan yhtenäisyyden heikentymisen johdosta. Näin on käynyt esimerkiksi joillain asuinalueilla, kuten Hämevaarassa. Näitä alueita ei enää esitetä arvokkaana kulttuuriympäristönä.

Yleiskaavaluonnoskartalla on esitetty viivalla Suuri rantatie ja pisteinä valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön kohteet: Korson ja Tikkurilan rautatieasemat. Suuren rantatien viiva on sama kuin voimassa olevan yleiskaavan historiallinen tie. Suuri rantatie on valtakunnallisesti merkittävä osuuksilla, jotka on eritelty oheisella (yllä olevalla) kartalla. Määräys sisältää kehittämislinjauksen: tavoitteena on, että tietä pitkin voisi kulkea Vantaan päästä päähän, kuten entisinä aikoina.

Yleiskaavaluonnoskartan yleismääräyksessä kehoitetaan ottamaan huomioon asemakaavoituksessa ja lupakäsittelyssä museoviraston ylläpitämän muinaisjäännösrekisterin mukaiset muinaismuistolain suojaamat kohteet ja museoviranomaisen ylläpitämän kulttuuriympäristötietokannan mukaiset merkittävät rakennusperintökohteet ja selvittämään niiden suojelutarve ja -edellytykset. Muinaismuistoalueiden päälle voidaan pääsääntöisesti osoittaa rakentamista sen jälkeen, kun alue on tutkittu, joten ne eivät vaikuta yleiskaavan maankäyttöalueisiin muuten kuin olemalla osa kulttuuriympäristöjen moniarvoisia kokonaisuuksia. Muinaisjäänteet on joka tapauksessa tutkittava tarkemmanasteisessa suunnittelussa. Rakennusperintökohteet ja muinaismuistot on esitetty marraskuun 2018 tilanteessa alueittaisilla teemakartoilla luvussa yleiskaavaluonnos alueittain.

Virkistysalueita maatalousvaltaisiksi alueiksi

Vantaanjokilaakson valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella Ylästössä, Vantaanlaaksossa, Viinikkalassa ja Piispankylässä voimassa olevan yleiskaavan lähivirkistysalueita ja urheilu- ja virkistyspalvelujen alueita on muutettu maatalousvaltaisiksi alueiksi. Maanviljelyn jatkuminen ylläpitää pitkään jatkuneen kartanokulttuurin ja maanviljelyn synnyttämän maiseman kulttuurihistoriallista ja maisemakuvallista arvoa. Kaupungin sisällä säilyvillä pelloilla on merkitystä huoltovarmuuden kannalta ja ne luovat mahdollisuuksia lähiruuan tuotannolle ja kaupunkilaisten harrasteviljelylle. Kaavakartalle merkityt ulkoilureitit tarkoittavat sitä, että viljelyalueiden on joka tapauksessa tarkoitus olla virkistyskäytössä siten, että maisemaa voi ihailla reiteiltä käsin.

Kuva 35. Eritellyt kulttuurihistorialliset ympäristötyypit. Kartassa on esitetty muusta kulttuuriympäristöstä eriteltynä kaupunkikuvallisesti arvokkaita 1960-1980-lukujen asuinalueet (punainen) ja kulttuurihistoriallisesti ja maisemakuvalisesti erityisen arvokkaita viljelymaisemat (keltainen).

Tarkempi erittely kulttuurihistoriallisen ympäristötyypin mukaan yleiskaavaehdotukseen

Voimassa olevassa yleiskaavassa määräykset on kirjoitettu kulttuurihistoriallisen ympäristötyypin mukaan. Nyt yleiskaavaluonnoksen arvokkaan kulttuuriympäristön merkintää yksinkertaistettiin siten, että se sisältää kaikki erilaiset ympäristötyypit. Tarkoitus on kuitenkin tarkentaa kulttuuriympäristön suojelun määräyksiä yleiskaavaehdotukseen. On syytä edelleen ohjata sitä, miten kulttuuriympäristön arvoja ja ominaispiirteitä säilytetään eri tyyppisissä kulttuuriympäristöissä.

Suurin osa Vantaan arvokkaasta kulttuuriympäristöstä on maaseudun kulttuurimaisemaa, jonka arvoja voidaan vaalia säilyttämällä rakennuksia, rakenteita ja kulttuurikasvillisuutta, hoitamalla avointa maisemaa ja huolehtimalla sen reunojen eheydestä sekä sopeuttamalla uusi rakentaminen perinteiseen ympäristöön ja maisemarakenteeseen.

Kulttuurimaisemaselvityksessä 2005 arvioitiin ja tunnistettiin maaseudun kulttuurimaiseman parhaiten säilyneet ja arvokkaimmat ydinalueet, jotka merkittiin kartalle kyläkuvallisesti arvokkaina alueina. Niiden määräyksessä edellytettiin peltojen säilyttämistä. Yllä olevaan karttaan on merkitty nämä alueet keltaisella ja lisätty joitain. Alueista on kerrottu tarkemmin aluekohtaisissa kuvauksissa. Tarkistamme näiden alueiden rajaukset yleiskaavaehdotukseen.

Lähiörakentamisen kauden asuinalueiden (kartassa yllä kaupunkikuvallisesti arvokkaat 1960-1980 –lukujen asuinalueet) kulttuurihistoriallinen arvo perustuu siihen, että ne on toteutettu yhtenäisen kaupunkisuunnitelman mukaisesti ja arkkitehtuuri edustaa kokonaisuutena tiettyä aikakautta. Aikakauden suojelluille kohteille on tarpeen muotoilla oma suojelumääräys, jossa korostetaan alkuperäisiä kaupunkisuunnitteluperiaatteita.

Kaupungin kytkeytyminen

Liikennejärjestelmä

Yleiskaavan tavoitteena on luoda toimiva ja eheä yhdyskuntarakenne, jossa palvelut ja työpaikat ovat saavutettavissa myös ilman henkilöautoa. Laadukkaat seudulliset joukkoliikenteen runkoyhteydet, toimivat vaihtopaikat sekä pyöräilyn baanat lyhentävät matka-aikoja ja vahvistavat niihin tukeutuvan kaupunkirakenteen syntymistä. Matka-aikojen lyheneminen ja uuden rakentamisen ohjaaminen joukkoliikennevyöhykkeelle parantaa saavutettavuutta, kun yhä useamman työpaikan ja ystävän voi tavoittaa samassa ajassa.

Paikallisesti tiivis kaupunkiympäristö mahdollistaa jokapäiväisten palveluiden saavuttamisen kävellen ja pyöräillen sekä tehokkaan joukkoliikenteen ja liityntäyhteyksien järjestämisen. Kaupunkiympäristön tiiveyttä puolestaan tuetaan keskittyillä ja tehokkailla kokonaisvaltaisesti toteutetuilla pysäköintiratkaisuilla. Kestävän liikkumisen tukeminen vähentää kuormitusta tie- ja katuverkolla, mikä edesauttaa tavaraliikenteen toimivuutta sekä keskustoissa että niiden välillä.

Keskusta-alueilla sekä katukuvan kehitysalueilla tuetaan jalankulun, pyöräilyn ja julkisen liikenteen houkuttelevuutta kehittämällä katutilojen yleisilmettä ja luomalla mahdollisuudet ihmisten monipuoliselle liikkumiselle. Erityisesti paikkojen tunnistettavuus ja saavutettavuus ovat tärkeitä tämän kannalta. Katukuvan kehitysalueiksi on nostettu keskusta-alueiden ulkopuolella olevia katuja, jotka on tunnistettu keskeisiksi kehityskohteiksi ja jotka toimivat tavallaan keskusta-alueiden jatkeina.

Yleiskaavan tavoitteena on kestäviä liikkumismuotoja tukemalla vähentää liikenteen aiheuttamia haittoja. Vantaalla tie- ja katuliikenne on merkittävin ilmanlaatuhaittojen lähde. Tieliikenteen pakokaasupäästöt ovat vähentyneet tekniikan kehittymisen myötä, vaikka liikennemäärät ovat kasvaneet. Tieliikenne vaikuttaa silti edelleen merkittävästi ilmanlaatuun pakokaasujen lisäksi sen aiheuttaman katupölyn vuoksi. Tie- ja katuliikenteen melu on myös keskeinen haittatekijä.

Joukkoliikenne

Tavoitteena on ollut luoda nopeat joukkoliikenteen runkoyhteydet seudun keskuksien ja solmukohtien välille. Päärunkoyhteytenä Vantaalla toimii juna, ja yleiskaavassa tehdään varauksia myös raitiotielle sekä joukkoliikenteen runkoyhteyksille, jotka voivat olla bussirunkolinjoja tai tulevaisuudessa toteutua myös raitioteinä. Runkoyhteydet ovat seudullisen järjestelmän osia ja muodostavat Vantaan sisällä jatkuvia yhteyksiä kaupungin toimintojen välille.

Raiteet muodostavat Vantaan joukkoliikenteen rungon ja ne yhdistävät jo nykyisin toisiinsa Vantaan kolme pääkeskusta, Tikkurilan, Myyrmäen ja Aviapoliksen. Raiteiden varressa sijaitsevat suurista aluekeskuksista myös Korso, Kivikylä ja Kivistö. Pääradan varteen on yleiskaavassa merkitty uusi Vallinojan asema maankäyttöineen. Kehäradalla on neljä vielä toteuttamatonta asemavarausta: Ruskeasanta, Viinikkala, Lapinkylä ja Petas. Juna-asemien ympäristöt ovat yleiskaavassa kestävä kasvun vyöhykettä, jolle kaupunginosan maankäyttöä tehostava rakentaminen ensisijaisesti ohjataan.

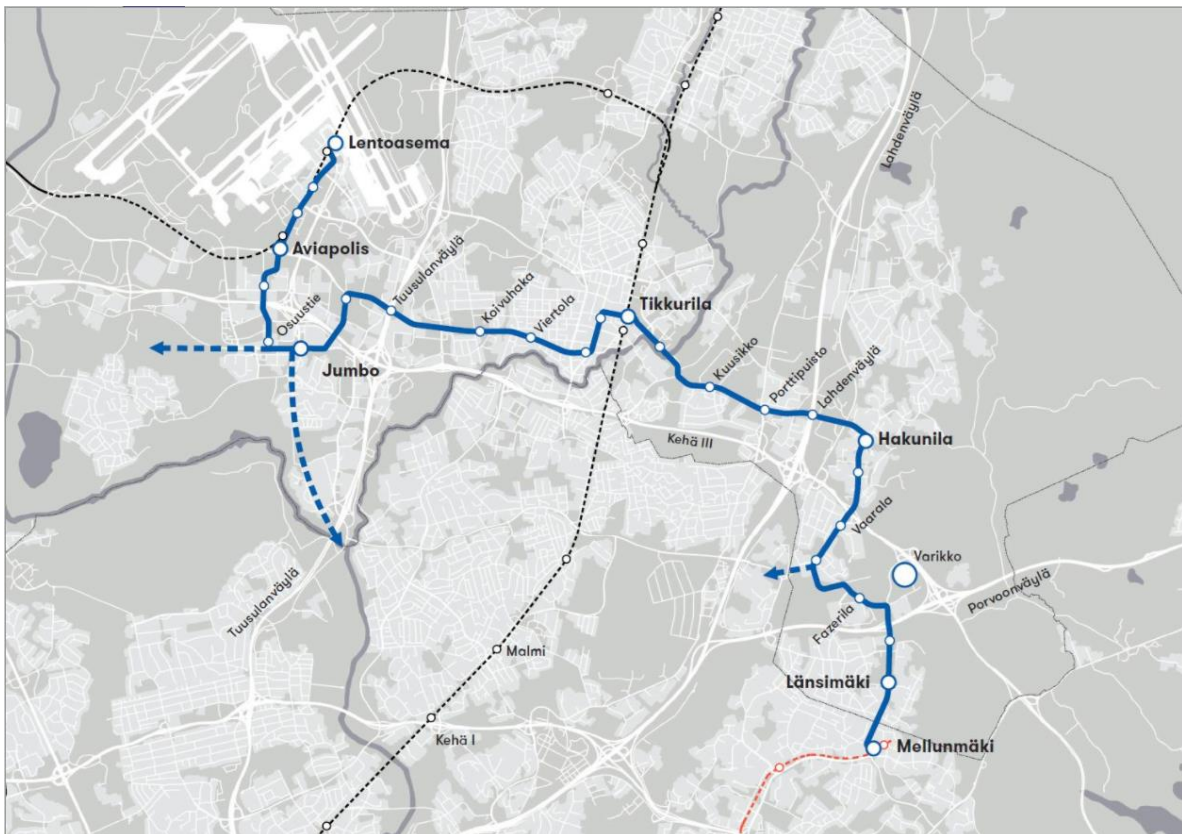
Petaksen asemalta erkanee yleiskaavassa aluevarauksena Klaukkalan rata, joka on pitkän aikavälin raidevaraus eikä välttämättä toteudu ennen yleiskaavan tavoitevuotta 2050. Kivistön ja Klaukkalan välinen runkoyhteys kehittyy aluksi bussiliikenteenä. Yleiskaavassa on lisäksi varauduttu tunnelivarausmerkinnöillä maanalaiseen Lentorataan, joka kulkee pääradalta lentoaseman kautta Helsingin keskustaan sekä Tallinna-tunneliin, joka kulkee lentoasemalta Tallinaan.

Poistettuja raskaan raideliikenteen varauksia ovat myös maakuntakaavasta poistettu Heli-rata sekä Santarata. Heli-radalle oli vielä vuoden 2007 yleiskaavassa pintavaraukset Vaaralassa ja Ojangossa. Santarata on puolestaan Tikkurilan asemalta itään Jokiniemen läpi kulkeva tavaraliikenteen rata, jota käytetään melko harvoin raideseipelikuljetuksiin. Lisäksi rataa on käytetty suurmuuntajien siirtokuormaukseen, mutta tämä tarve on jatkossa poistumassa ja suurmuuntajakuljetuksille on löydetty uusi reitti Vuosaaren kautta. Tällöin radalle jää käyttöä ainoastaan

raidesepelikuljetuksissa. Raidesepeleli on tärkeä osa raideverkon kunnossapitoa, mutta sille tulee löytää paikka, joka ei estä kaupunkikehitystä ja Tikkurilan asemaa ympäröivän maankäytön tiivistämistä.

Metro jatkuu yleiskaavassa Mellunmäestä itään ja Länsisalmessa varaudutaan metroasemaan Kehä III:n itäpuolella. Kaavassa esitetty metrolinjaus sekä -asema ovat Östersundomin yhteisen yleiskaavan ja maakuntakaavan mukaisia. Metrolinjauksen on suunniteltu päättyvän Sipoossa Majvikiin. Vantaan yleiskaavassa ei enää varauduta metron jatkumiseen Hakunilaan. Metro suunnitellaan osana seudun joukkoliikennejärjestelmää, eikä metron jatke Hakunilaan ole mukana esimerkiksi MAL 2019 –suunnitelmassa. Metron jatketta ei esitetä uuden maakuntakaavan, Uusimaa-kaava 2050, kaavaluonnoksessa. Metron toteuttaminen sekä Hakunilaan että Östersundomiin ei ole mahdollista, sillä Östersundomiin suunniteltua maankäyttöä ei voida toteuttaa, jos metro haaroitettaisiin Hakunilaan ja vuoroväli Östersundomiin puolittuisi.

Hakunilan aluekeskus yhdistyy raiteilla kahteen Vantaan pääkeskukseen raitiotievarauksen myötä. Raitiotien reitti on esitetty alla olevassa kuvassa tekeillä olevan yleissuunnitelman mukaisena. Tikkurilassa raitiotien reitti alittaa juna-aseman tunnelissa lyhentäen matka-aikaa ja luoden erinomaiset vaihtoyhteydet juniin ja busseihin. Raitiotiellä on yleiskaavassa varalla myös toinen reitti pääradan alitse ja se kulkee Valkoisenlähteentien kautta. Raitiotien varsi on asemien tapaan kestävän kasvun vyöhykettä, jolla on suositeltavaa ympäristöään tehokkaampi rakentaminen ja joukkoliikenteeseen tukeutuvien toimintojen sijoittaminen.

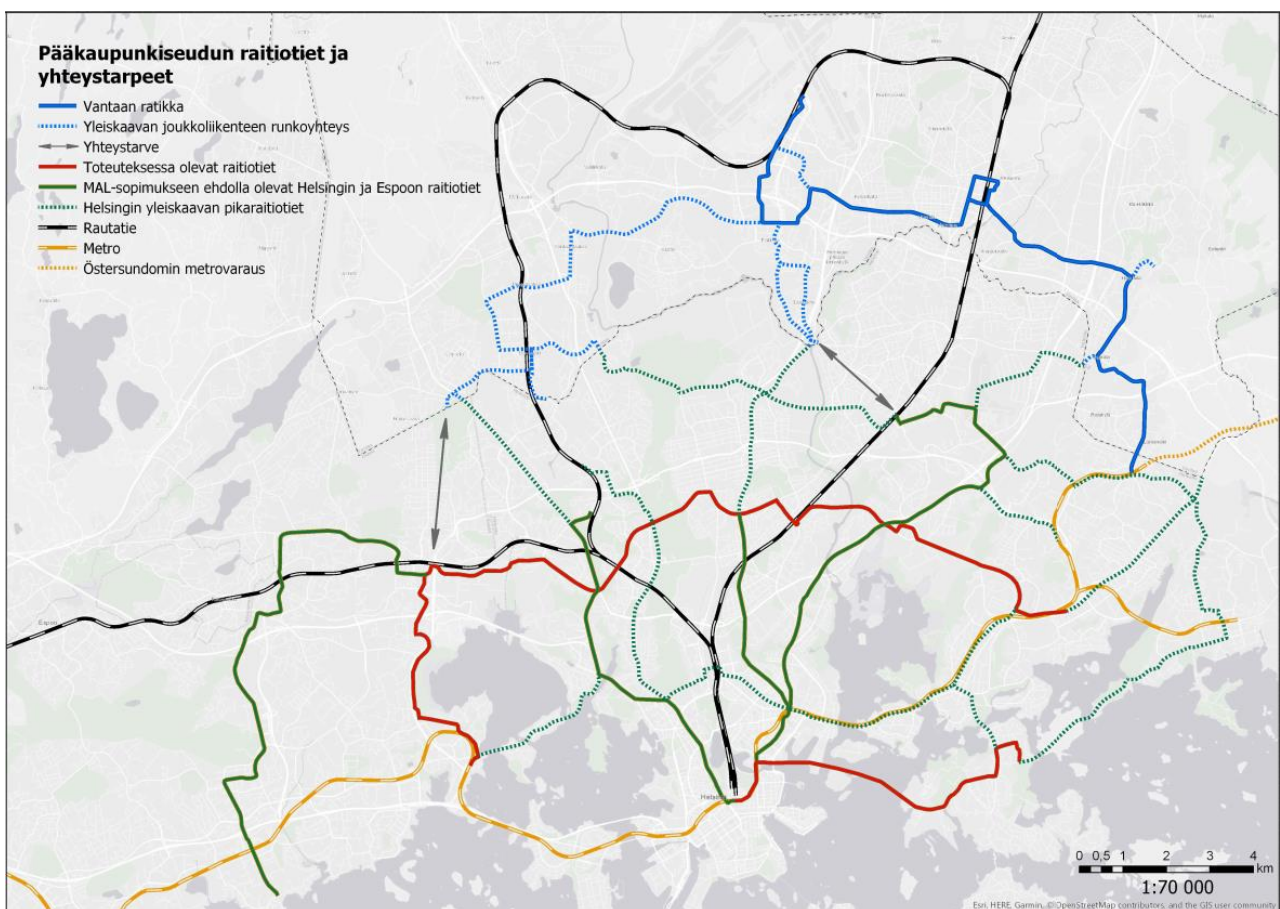

Kuva 36. Vantaan ratikan yleissuunnitelman mukainen reitti sekä alustavat pysäkit.

Joukkoliikenteen runkoyhteys -merkinnällä varaudutaan Helsingin yleiskaavassa esitettyjen raitioteiden jatkumiseen Vantaan puolella, Raide-Jokeri 2:seen sekä poikittaiseen runkoyhteyteen Myyrmäen ja Pakkalan välillä. Itä-Vantaalla runkoyhteys mahdollistaa Viikki-Malmi -raitiotien jatkumisen Hakunilan urheilupuiston tienoille. Tammistossa joukkoliikenteen runkoyhteys kulkee asuinalueen kautta, mutta lisäksi varaus tulee Hagelstamintien kautta Tammiston kauppialle. Luonnosvaiheen hankearvioinneissa linjausten on todettu olevan liikenteellisesti saman arvoisia, ja on mahdollista, että molemmat toteutuvat tulevaisuudessa raitiotienä. Näiden runkoyhteyksien jatkumiseen varaudutaan sekä Malmin että Tuusulanväylän ja siitä edelleen Helsingin keskustan suuntaan. Pohjoisessa Tammiston runkoyhteyksien jatkeena on varaus Tikkurilantieltä Pyttisbergetin kautta Aviapoliksen asemalle.

Myyrmäen ja Pakkalan väliselle runkoyhteydelle tutkittiin liikenne-ennusteilla useita eri vaihtoehtoja. Vaikka yhteyden matkustajamäärät vuodelle 2050 ovat ennusteen mukaan liian pieniä sen toteuttamiseksi vielä silloin raitiotienä, niin yhteys toimii tulevaisuuden varauksena. Runkoyhteys kulkee Tulkintien, Hakakorven tunnelivarauksen ja Ylästöntien kautta Vantaanlaaksontielle ja siitä edelleen Martinlaaksontietä pitkin Myyrmäkeen. Kyseinen linjaus vaikuttaa tutkituista vaihtoehtoista teknisesti ja kaavallisesti toteuttamiskelpoisimmalta.

Muut joukkoliikenteen runkoyhteys -merkinnät Myyrmäen alueella ovat nykyisen bussirunkolinjan 560 varaus raitiotieksi ("Jokeri 2") sekä Helsingin yleiskaavan Vihdintien raitiotien jatke Vihdintieltä Raappavuorentien kautta Myyrmäkeen tai Malminkartanosta Korutien kautta Myyrmäkeen. Lisäksi varaudutaan voimassa olevan yleiskaavan mukaisesti raitiotien jatkeeseen Vihdintien ja Rajatorpantien liittymästä kohti Leppävaaraa.

Kuva 37. Yleiskaavan raitiotievaraukset mahdollistavat Vantaan liittymisen pääkaupunkiseudun raitiotieverkkoon.

Juna-asemat, metroasema, tärkeät joukkoliikenteen vaihtopaikat sekä seudullisesti merkittävät liityntäpysäköintialueet on merkitty yleiskaavaan symbolimerkinnoin. Kaikilla asemilla sekä vaihtopaikoilla painotetaan laadukkaita liityntä- ja vaihtoyhteyksiä, ja tästä johtuen vaihtopaikkamerkintää ei ole erikseen merkitty asemille. Lentoasemalla sekä Tikkurilan asemalla on merkittävä rooli kansainvälisen, valtakunnallisen sekä seudullisen joukkoliikenteen kannalta. Nämä asemat onkin merkitty omalla symbolillaan valtakunnallisen joukkoliikenteen vaihtoasemiksi.

Keskuksien asemat sekä Hakunilan keskusta toimivat omien alueidensa liityntäliikenteen sekä jalankulun ja pyöräilyn vaihtopaikkoina kulkumuodosta toiseen. Kivistön ja Ruskeasannan asemat palvelevat lisäksi kehyskunnista tulevien bussilinjojen liityntäasemana Kehäradalle sekä tarjoavat mahdollisuuden liityntäpysäköintiin Hämeenlinnanväylän ja Tuusulanväylän autoilijoille. Muut seudullisesti merkittävät liityntäpysäköintialueet sijaitsevat Tikkurilan, Vehkalan ja Vantaankosken asemilla ja näille on Kivistön ja Ruskeasannan tapaan tarkoitus ohjata pidempimatkaista liikennettä pääväyliltä.

Tärkeät vaihtopaikat sijaitsevat pääosin joukkoliikenteen runkoyhteyksien tai kaukoliikenteen ja runkoyhteyksien risteyspaikoissa. Vantaan ratikan varressa nämä keskeiset vaihtopaikat sijaitsevat asemien lisäksi Porvoonväylän, Kuusisillan tien, Lahdenväylän, Tuusulanväylän sekä Lentoasemantien kohdilla. Länsi-Vantaalla tärkeitä joukkoliikenteen vaihtopaikkoja on Hämeenlinnanväylällä Kivistössä sekä Martinlaakson ja Kaivokselan liittymissä ja Vihdintiellä Rajatorpantien liittymässä. Tammistossa vaihtopaikka sijaitsee mahdollisten raitiotieyhteyksien risteyskohdassa Tapaninkyläntien kohdalla.

Jalankulku ja pyöräily

Pyöräilyn baanat muodostavat Vantaalle keskuksien välisen laadukkaan pyöräilyverkon, joka yhdistyy seudulliseen laadukäytäväverkkoon. Baanat palvelevat erityisesti pitkämatkaista pyöräilyä, eivätkä ne välttämättä kulje aivan keskusta-alueilla. Niiltä järjestetään kuitenkin erinomaiset yhteydet asemille ja muihin keskustojen palveluihin.

Pohjoiseteläsuuntaiset baanat yhdistyvät Myyrmäessä, Tammistossa, Tikkurilassa ja Hakunilassa Helsingin yleiskaavan baanoihin. Näiden baanojen lisäksi yleiskaavaluonnoksessa on esitetty kaksi poikittaista baanaa. Toinen kulkee Hakunilasta Tikkurilan ja Aviapoliksen läpi aina Kivistöön asti ja toinen puolestaan yhdistää lentoaseman baanan Tammiston kautta Tikkurilaan. Myyrmäen ja Pakkalan välillä on todettu tarve laadukkaalle pyöräväylälle, mutta baanin reitti vaatii vielä tarkempaa selvitystä ja laajempaa tarkastelua alueen kaikista yhteyksistä. Reitti pyritään selvittämään yleiskaavaehdotukseen mennessä.

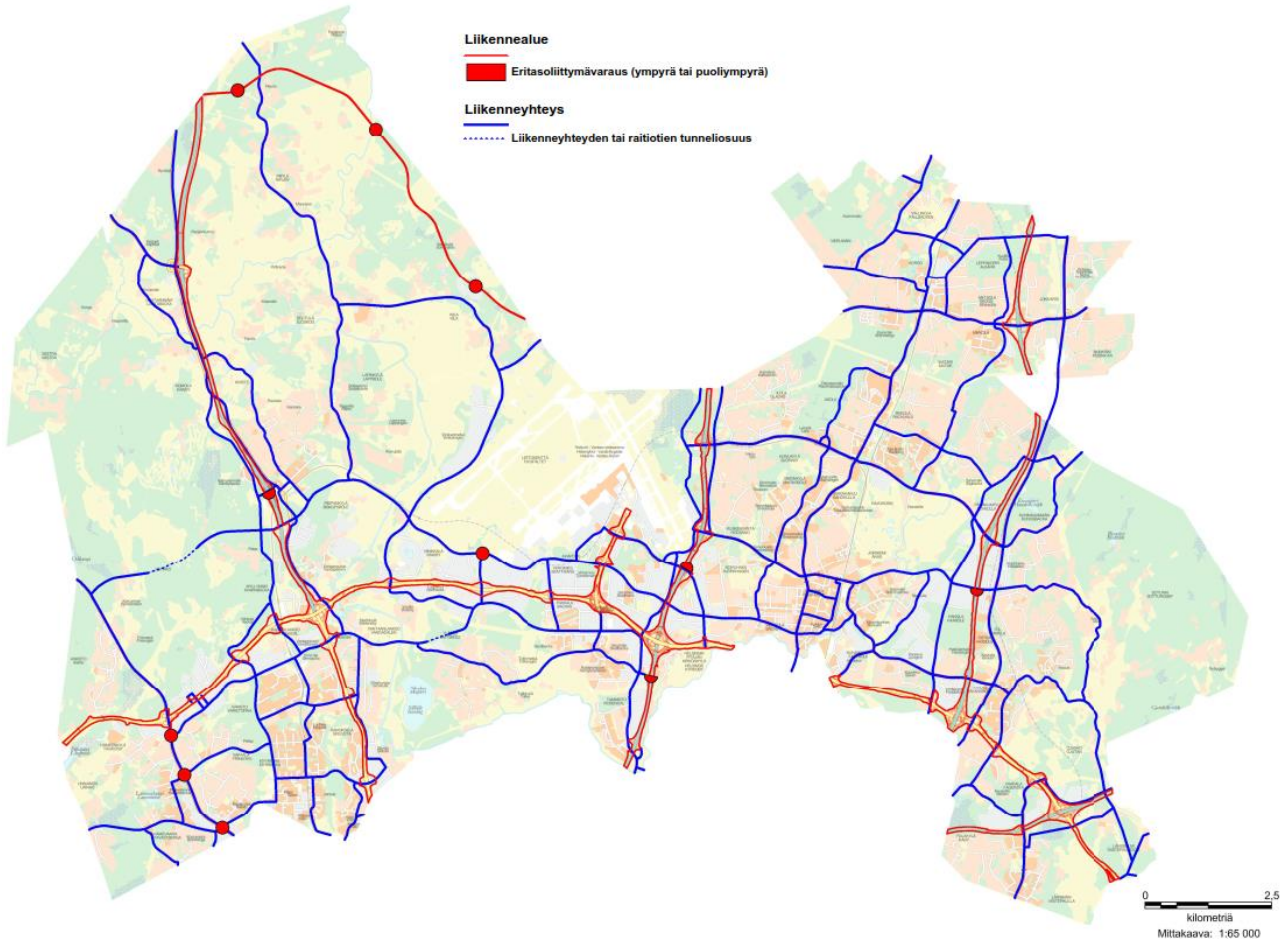

Kuva 38. Pyöräilyn baanat sekä nykyiset pääpyörätiet.

Baanoja täydentävät hyvän laatutason pääpyöräreittiverkosta sekä muut pyörätiet, jotka suunnitellaan tarkemmassa kaavoituksessa eikä tämä verkosto siksi näy yleiskaavassa. Yleiskaava ohjaa jokapäiväisten palveluiden sijoittumista siten, että ne ovat saavutettavissa sujuvasti kävellen ja pyöräillen. Tärkeimpiä ovat koulut, päiväkodit ja päivittäistavarakaupat. Kaupunkiympäristö suunnitellaan siten, että se kannustaa liikkumaan lihasvoimalla. Joukkoliikenteen pyssäkkien, vaihtopaikkojen ja asemien hyvä saavutettavuus tulee varmistaa.

Liikennealueet ja -yhteydet

Vuoden 2007 yleiskaavassa koko tie- ja katuverkko oli merkitty aluevarauksina. Yleiskaavaluonnoksessa verkko on jaettu liikennealueisiin ja -yhteyksiin. Aluevarauksina on esitetty valtakunnallista tai seudullista liikennettä palvelevat väylät eritasoliittymineen ja levähdysalueineen. Paikalliset yhteydet on esitetty viivamerkinnällä ja kaavassa esitettävää verkkoa on harvennettu. Liikenneyhteyksiksi on merkitty vain keskeisimmät tiet ja pääkadut. Maantien 152 jatkeesta Myllykyläntien ja Hämeenlinnanväylän välillä on parhaillaan tekeillä aluevaraussuunnitelma, jossa ovat Vantaan lisäksi mukana Tuusulan kunta ja ELY-keskus. Verkon keskeiset muutokset on selostettu tarkemmin suuralueita koskevissa kappaleissa.

Kuva 39. Yleiskaavan liikennealueet ja -yhteydet sekä eritasoliittymävaraukset.

Uusille esitasoliittymille ei ole tehty tilavarausta, vaan niiden paikat on osoitettu symboleilla. Kaikkia liikennesuuntia palveleville uusille eritasoliittymille on esitetty paikat Vihdintien liittymässä Kehä III:n eteläpuolella, Caravellentien ja Tikkurilantien liittymässä sekä maantien 152 varressa. Suuntaisliittymille etelän suuntaan on esitetty paikat Valkoisenlähteentien ja Lahdenväylän, Ylästöntien ja Tuusulanväylän sekä Hämeenlinnanväylän ja Keimolanportin liittymässä ja pohjoiseen puolestaan Ilmakehän ja Tuusulanväylän liittymässä.

Erinomaisten päätieyhteyksien sekä lentoaseman sijainnin ansiosta Vantaalla sijaitsee paljon tavaraliikennettä aiheuttavia toimintoja. Lentoaseman läheisyydessä sekä Hakkilassa on useita logistiikkayrityksiä, joista monet ovat valtakunnallisestikin merkittäviä. Tämä aiheuttaa monille pääteille ja -kaduille myös runsaasti raskasta liikennettä, mikä on huomioitava liikenneverkon toimivuudessa. Verkon toimivuutta tarkastellaan liikenne-ennusteella yleiskaavan vaikutusten arvioinnin yhteydessä.

Lentokenttä

lentokentän maankäyttö mukaan yleiskaavaan

Yleiskaavan tavoitteena on varmistaa lentoaseman kasvun edellytykset ja lentämisen ympäristöhaittojen hallinta. Yleiskaavassa varaudutaan Lentorataan ja Tallinna-yhteyteen, jotka yhdessä Vantaan ratikan kanssa parantavat raide-liikenneyhteyksiä asemalle. Samalla saadaan vähennettyä lentoasemalle suuntautuvan ajoneuvoliikenteen määrää sekä siitä aiheutuvia päästöjä. Lisäksi yleiskaavassa on aluevaraus pääradalta pohjoisesta Kehäradalle kääntyvälle rai-teelle.

Eritasoliittymävaraus Caravellentien pohjoispäässä säilytetään tulevaisuuden varauksena. Liittymä toimii yhteytenä Tikkurilantieltä Viinikkalan asemalle sekä mahdolliselle uudelle terminaalille.

Lentokentän kasvuun on varauduttu osoittamalla riittävät varaukset lentoliikenteen alueelle sekä uudelle lentoterminaalialueelle Viinikkalan asemavaruksen yhteyteen. Lentokentän sisääntuloalueet on osoitettu monipuolisiksi työpaikka-alueiksi, mikä mahdollistaa lentokenttään tukeutuvan työpaikkarakentamisen tuhansille uusille työpaikoille.

Lentomelu

Lentomelu on merkittävimpiä Vantaan maankäytön reunaehdoja, koska melu rajaa asuntorakentamisen ja myös useiden palveluiden (ns. herkät toiminnot, kuten koulut, päiväkodit ja hoitolaitokset) sijoittumista. Lentomelu, kuten muukin melu, aiheuttaa terveyshaittoja. Sosiaalisesti kestävä kaupunki edistää asukkaiden hyvinvointia, mikä yleiskaavassa tarkoittaa erityisesti elinympäristön laatua ja haittojen hallintaa.

Lentokoneita kuuluu ainakin ajoittain koko kaupungin alueella. Mallinnetut lentomeluvyöhykkeet kattavat kaupungin pinta-alasta noin puolet. Voimakkainta lentokoneiden aiheuttama melu on lentoreittien kohdalla lähellä kiitoteiden päitä. Lentomelualueet on mallinnettu ennustetun liikennemäärän ja konetyyppijakauman mukaisesti, ja mallinnetut lentomelualueet kuvaavat keskimääräistä lentomelutasoa alueella vuorokausi- ja vuositasolla. Nousevien koneiden reittejä on jonkin verran mahdollista ohjata asuinalueiden väleistä, mutta laskeutuvat koneet asettuvat kiitotien suuntaiselle laskulinjalle jo useita kilometrejä ennen lentokenttää. Kiitoteiden jatkeilla laskeutuvien lentokoneiden melu on paikoin voimakasta myös mallinnettujen melualueiden ulkopuolella. Laskeutuvien koneiden melun vaikutuksiin on alettu kiinnittää entistä enemmän huomiota.

Finavia on esittänyt ympäristölupahakemuksensa (2008) yhteydessä uudet lentomelukäyrät, jotka ovat paikoin yleiskaavan 2007 lentomelualueita laajemmat. Laskeutuvien lentokoneiden aiheuttaman melun vuoksi Finavia on esittänyt varsinaisten lentomelualueiden lisäksi lentokoneiden laskeutumisreittien alle vyöhykkeitä, joilla asetettaisiin ääneneristävyysvaatimus. Nämä ratkaisut on esitetty myös maakuntakaavan (Uusimaa-kaava 2050) luonnoksessa.

Lentomeluvyöhykkeet osoitetaan yleiskaavassa alueina, jotka pohjautuvat Finavian ennusteisiin. Mitä voimakkaampaa lentomelu on, sitä enemmän se rajoittaa maankäyttöä ja rakentamista. Uloimmalle lentomeluvyöhykkeelle asetetaan vain ääneneristävyysvaatimus, kun taas kovimman lentomelun vyöhykkeellä ei sallita uusia asuinrakennuksia, ainoastaan nykyisen korvaaminen.

Laskeutuvien lentokoneiden aiheuttaman melun vuoksi laskeutumisreittien alle kiitoteiden jatkeille on osoitettu laskeutumisvyöhyke, jolla on 35 dB ääneneristävyysvaatimus asuinrakennuksille ja herkille toiminnoille. Vierumäen-Valtinojan alueella tämä laskeutumisvyöhyke sijoittuisi Vantaan alueella lentomeluvyöhykkeen 2 päälle. Lentomeluvyöhykkeellä 2 on vastaava ääneneristävyysvaatimus kuin laskeutumisvyöhykkeellä, joten laskeutumisvyöhyke on Koillis-Vantaalla jätetty pois.

Tekninen verkosto

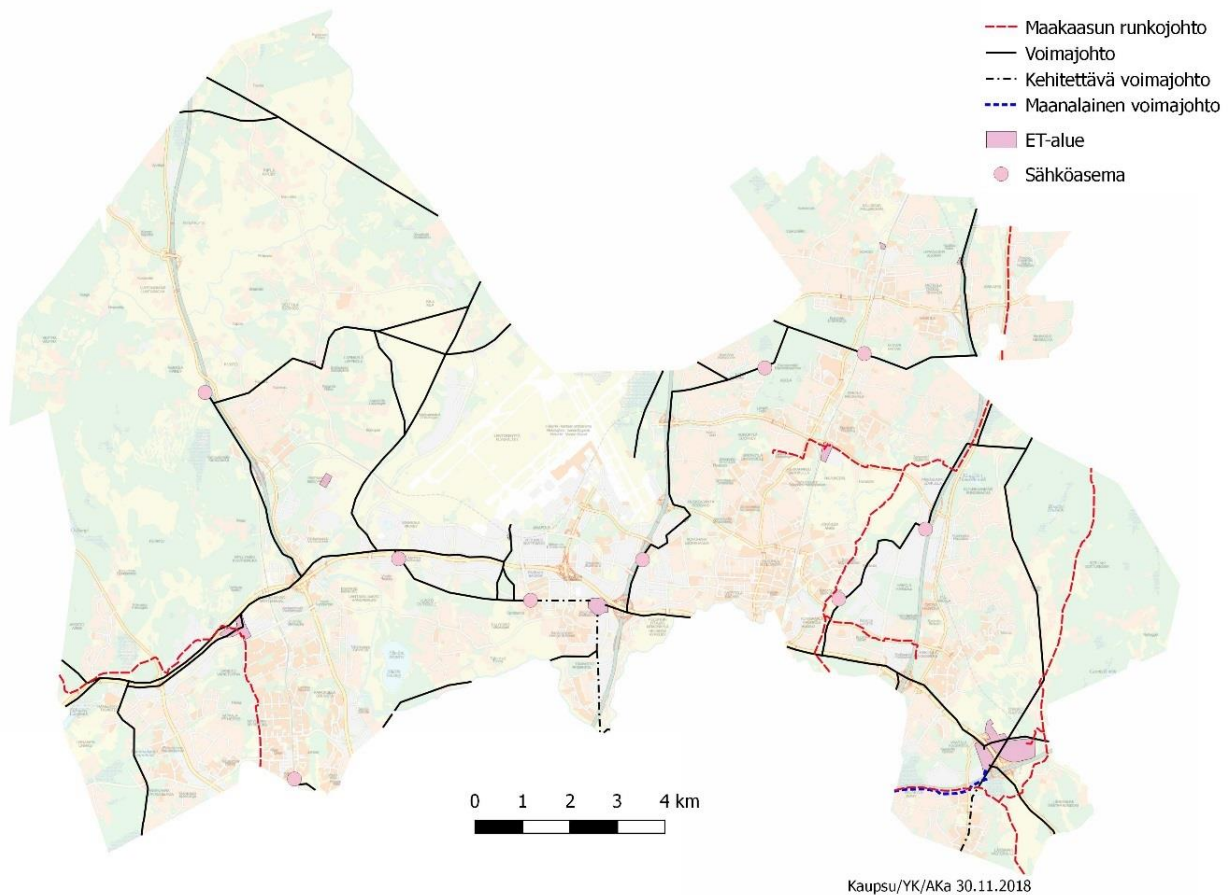
Vantaan kautta kulkee seudullisesti merkittäviä yhdyskuntateknisen infrastruktuurin verkkoja: sähkön kantaverkkoa, maakaasun runkojohtoja sekä raakavesi- ja jätevesitunnelit. Näiden lisäksi Vantaalla on sähkön- ja kaukolämmön tuotantolaitoksia, sähkön siirtoverkkoa sekä kaukolämpöverkosto. Yhdyskuntateknisen huollon verkostoihin kuuluvat myös kaupungin tukikohdat ja varikot sekä lumen ja ylijäämämaiden vastaanottopaikat. Teknisen verkoston toimivuus on seudullisesti tärkeä tavoite sekä edellytys toimivalle kaupungille ja sen kasvulle.

Voimajohtoverkosto, jäte- ja raakavesitunnelit, maakaasun runkojohdot, voimalaitokset sekä keskeisimmät sähköasemat on merkitty myös maakuntakaavassa.

Yleiskaavassa osoitetaan teknisen verkoston tarpeisiin riittävät yhteydet sekä aluevaraukset. Näin turvataan välttämättömän infrastruktuurin toimintaedellytykset ja mahdollistetaan varautuminen verkostojen toimivuuteen myös kaupungin kasvaessa. Teknisen verkoston tilanne ja muutostarpeet on käsitelty yhdessä verkoston eri osista vastaavien tahojen kanssa. Keskusteluissa nousi esiin joitakin uusia tarpeita ja samalla osa aikaisemmista varauksista on todettu tarpeettomiksi.

Sähkön tuotanto ja jakelu

Sähkön tuotanto- ja jakeluverkostoon on ilmennyt kehittämistarpeita kaupungin kasvaessa ja joidenkin sähköinfran osien tullessa käyttöikänsä päähän.

Kuva 40. Energiahuollon yhteydet ja aluevaraukset sekä ET-pistemerkinnät (sähköasemat).

Uusi 110 kV voimajohtoyhteystarve on Seutulän sähköasemavaraukselta Tuupakan ja Tolkinkylän sähköasemille. Nämä voimajohdot on maakuntakaavassa osoitettu yhteystarpeina. Samalla tarkastellaan voimassa olevan yleiskaavan mukaista voimajohtovarausta Seutulasta Tuusulan Ruotsinkylän sähköasemalle. Tavoitteena on sijoittaa voimajohdot niin, että uutta voimajohtokäytävää syntyy mahdollisimman vähän. Voimajohtolinjauksille on etsitty eri vaihtoehtoja, joista on tekeillä tarkempi selvitys. Yleiskaavaluonnoksessa osoitetaan kaikki alustavat vaihtoehdot. Niiden toteuttamiskelpoisuus ja tarkempi sijainti määrittyvät selvitysten edetessä siten, että yleiskaavaehdotukseen saadaan yksi linjaus. Kaikki voimajohtokäytävät esitetään viivoina riippumatta käytävän leveydestä tai johtojen määrästä. Voimajohtokäytävien tarkempi leveys määrittyy asemakaavoituksessa.

Länsisalmen sähköasemalta on uusi yhteystarve Helsinkiin Viikinmäen sähköasemalle. Yhteys toteutetaan 400 kV maakaapelina, mikä on yleiskaavaluonnoksessa varauksena maanalaiselle voimajohdolle.

Uusia sähköasemia tarvitaan Tikkurilaan ja Varistoon sekä Tolkinkylään, jossa vanha sähköasema on tullut uusimisvaiheeseen ja samalla se on mahdollista siirtää sopivampaan sijaintiin. Toteuttamattomat sähköasemat osoitetaan ET-aluevarauksena ja nykyiset sähköasemat ET-pistemerkinä lukuun ottamatta Tammiston ja Länsisalmen laajempia sähköasema-alueita, jotka osoitetaan aluevarauksina.

Leveät voimajohtokäytävät vaativat tilaa ja rajoittavat johtokadulla ja sen läheisyydessä olevaa maankäyttöä. Osa johtalueesta voidaan hyödyntää rakentamiseen sijoittamalla voimajohdot maan alle, jolloin suojaetäisyydet ovat pienemmät. Maankäytön tehostuessa erityisesti raitiotielinjauksen varrella osa sähkölinjoista on merkitty kehitettävänä sähkölinjoina, joiden sijoittaminen maan alle tulee tutkia ympäröivän maankäytön muuttuessa tai siinä vaiheessa, kun linjat uusitaan. Tällaisia sijainteja ovat Pakkalassa Väinö Tannerin tien – Tasetien suuntaiset voimajohdot Pakkalan sähköaseman ja Tammiston sähköaseman välillä, Tammiston kauppatie suuntaiset voimajohdot Tammiston sähköasemalta Helsinkiin Tapanilan ja Pukinmäen sähköasemien suuntaan sekä Länsisalmen sähköasemalta tulevat voimajohdot Porvoonväylän eteläpuolelta Helsinkiin Mellunkylän sähköaseman suuntaan.

Kaukolämpö

Yleiskaavaluonnoksessa nykyisten voimalaitosten ja lämpökeskusten alueet on osoitettu yhdyskuntateknisen huollon alueina (ET-alueina). Lisäksi kahdelle uudelle lämpökeskukselle on ET-aluevaraukset. Voimalaitosten ja lämpökeskusten aluevaraukset on osoitettu kuvassa 40. Yleiskaavaluonnoksessa esitetään maanpäällisten voimalaitosten ja lämpökeskusten alueet ET-aluevarauksina.

Uusiutuva energia

Kaupungin tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2030. Koska valtaosa päästöistä syntyy energian tuotannosta ja kulutuksesta, hiilineutraaliustavoitteeseen pääseminen edellyttää energiansäästön lisäksi fossiilisten polttoaineiden käytön korvaamista uusiutuvilla energiamuodoilla.

Vantaan Energian voimalaitoksissa ja lämpökeskuksissa uusiutuvaan energiaan siirrytään muuntamalla laitoksia biopolttoaineille. Tällä hetkellä pääpolttoaineet ovat jäte, kivihiili ja maakaasu. Martinlaakson voimalaitoksella käytetään jatkossa myös puupohjaisia polttoaineita. Uusien ja uudistettavien lämpökeskusten suunnitellaan käyttävän biopolttoainetta, kuten pellettiä.

Vantaalla on aurinkoenergiapotentialikartoituksen perusteella huomattavan paljon aurinkoenergian tuotantoon soveltuvaa kattopinta-alaa. Aurinkopaneelin tai -keräimen sijoittamiseen rakennukseen, rakennelmaan tai pihamaalle ei vaadita toimenpidelupaa. Yleiskaavassa ei osoiteta aurinkoenergian keruualueita. Myös maalämmön hyödyntämismahdollisuuksia on laajasti. Maalämpöä hyödynnetään Vantaalla erityisesti pientalojen lämmitysmuotona. Yleiskaavassa osoitettavilla pohjavesialueilla maalämpökaivon poraaminen perustuu tapauskohtaiseen riskiarvioon. Maalämmön soveltuvuus varmistetaan toimenpideluvassa, eikä maalämmöntuotannon ohjaaminen siten ole yleiskaavatason kysymys.

Maakaasu

Yleiskaavassa osoitetaan nykyinen maakaasun runkojohtoverkosto viivamerkintänä. Maakaasun runkojohdot on esitetty kuvassa 40. Yleiskaavassa 2007 osoitettu varaus uudelle maakaasun runkojohdolle Martinlaakson voimalaitokselta pohjoiseen. Tämän yhteyden tarve on poistunut ja sitä ei esitetä maakuntakaavaluonnoksessa eikä yleiskaavassa. Kaavamääräykseen lisätään maininta suojaetäisyyksistä, jotka on määritelty valtioneuvoston asetuksessa 551/2009. Asetuksessa on määritelty suojaetäisyyksiä maakaasuverkoston laitteille sekä kullekin putkikoolle. Suojaetäisyydet huomioidaan tarkemmassa suunnittelussa.

Vesihuolto

Nykyisiä vesitorneja tai aluevarausta Kivistön ylävesisäiliölle ei yleiskaavaluonnoksessa osoiteta. Raakavesitunneli ja jätevesitunneli esitetään yleiskaavaluonnoksessa samoin kuin voimassa olevassa yleiskaavassa, samoin Silvolan tekoaltaan ET-alue. Raakavesitunnelin suojavyöhykkeellä on kielletty toiminta, joka voi aiheuttaa vaaraa tunnelille tai vedenlaadulle. Suojavyöhykettä ja sen asettamia rajoituksia ei esitetä yleiskaavaluonnoksessa. Suojavyöhykkeellä toimimista varten on olemassa tarkempi ohje.

Täyttömäet

Vantaan kaupungin täyttömäkiin kasataan pelkästään puhtaita, pilaantumattomia ylijäämämaita (maa- ja kallioainesta). Voimassa olevan yleiskaavan nykyiset täyttömäet Petikossa sijaitseva Pitkäsuo (eli Petikonhuippu) ja Korson suuralueella sijaitseva Kulomäki on aikaisemmin osoitettu urheilu- ja virkistyspalveluiden alueina (VU) päällä olevilla määräraikaisen yhdyskuntateknisen huollon alueina, jotka on tarkoitettu määräraikaisesti maanlajitykseen. Alueet ovat kuitenkin täyttymässä lähivuosina ja on tarve osoittaa uusi alue ylijäämämaiden läjitystä varten. Yleiskaavaluonnoksessa on osoitettu uudelle täyttömäelle yhdyskuntateknisen huollon (ET) aluevaraus Kiilan kaupunginosasta. Nykyiset täyttömäet maisemoidaan käytön jälkeen ja yleiskaavaluonnoksessa ne esitetään urheilu- ja virkistyspalveluiden alueina (VU) ilman väliaikaikäyttöä osoittavaa päällekkäismerkintää.

Jätteenkäsittely

Yleiskaavaluonnoksessa ei esitetä erillisiä jätteenkäsittelyalueita (EJ), mutta jätteiden käsittelyä ja kierrättämistä tehdään Yhdyskuntateknisen huollon ET-alueilla. Esimerkiksi Ojangon ET-alueella Vantaan Energian jätevoimalassa poltetaan yhdyskuntajätettä energiaksi ja Ruskeasannan ET-alueella sijaitsee HSY:n Sortti-asema. Lisäksi erilaisia kierrätys- ja kiertotaloustoimintoja kuten metallinmurskausta ja paperinkäsittelyä tehdään myös jollain TT- ja TY-alueilla.

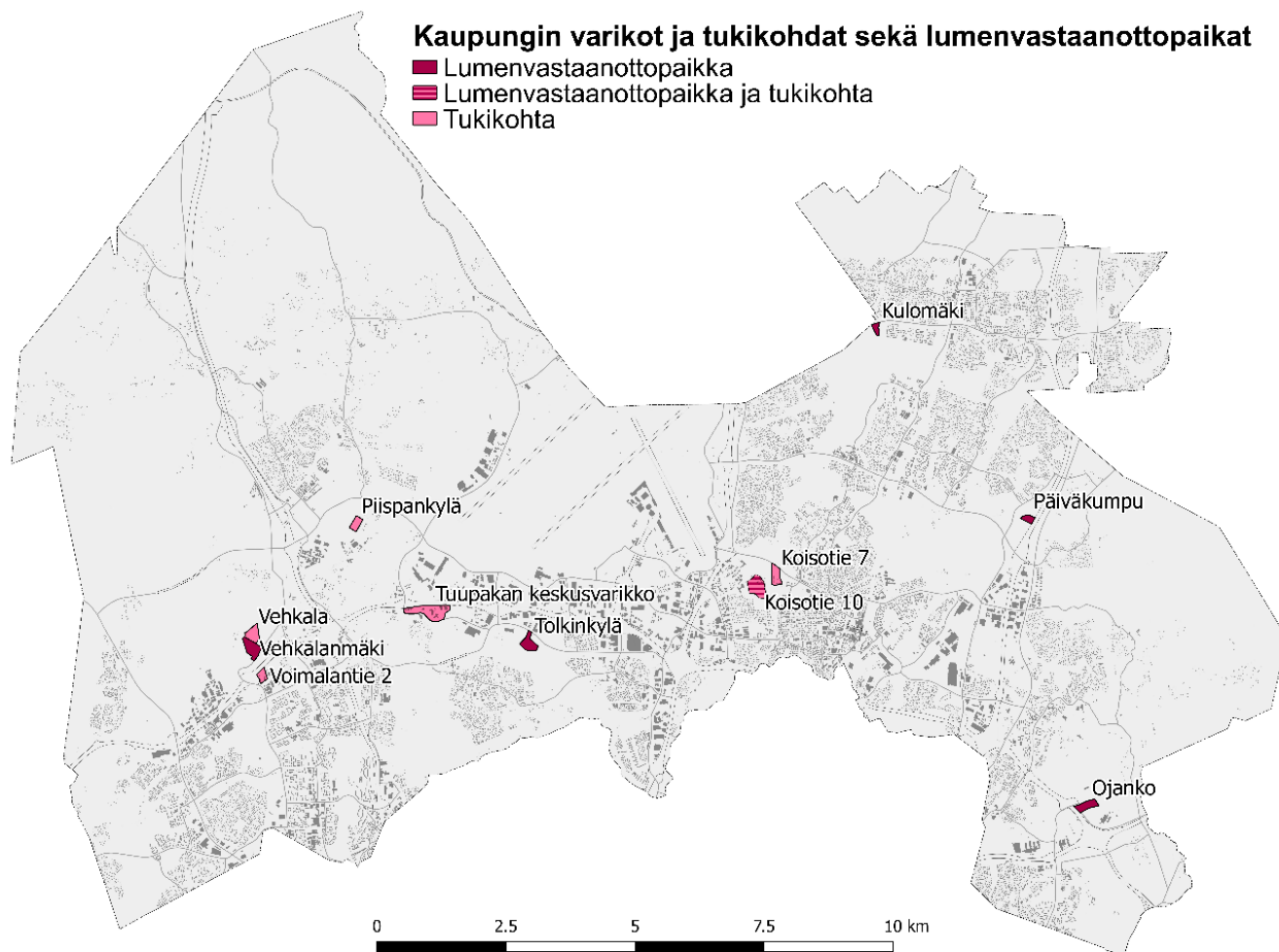
Vantaan kaksi vanhaa kaatopaikkaa sijaitsevat Sotungissa yleiskaavaluonnoksen viheralueella (VL) ja Seutulan suljettu kaatopaikka (nyk. Syysmäki) Hanskalliontiellä suojaviheralueella (EV). Kummallakin entisellä kaatopaikalla on tarkkailusuunnitelma, lisäksi Sotungin kaatopaikalle on laadittu sulkemissuunnitelma. Seutulan vanha kaatopaikka on jo suljettu, maisemoitu ja aidattu.

Lumen vastaanotto

Yleiskaavassa on kuusi ET-aluevarausta lumenvastaanottopaikkojen tarpeisiin. Näistä neljä on käytössä (Vehkalanmäki, Koisotie, Kulomäki ja Ojanko), yksi rakenteilla (Tolkinkylä) ja yksi on toteuttamaton aluevaraus (Päiväkumpu). (Kuva 41). Mikäli tulevaisuudessa lumenvastaanottopaikkoja tarvitaan entistä lyhyemmän aikaa vuodesta, lumettomina aikoina niitä voisi käyttää myös muihin yhdyskuntateknisen huollon tarkoituksiin, kuten lehtien ja maa-ainesten väliaikaiseen varastointiin ja muihin kiertotaloustoimintoihin.

Tukikohdat ja kaupungin varikot

Teknisen huollon tukikohdille ja kaupungin varikoille on varattu ET-alueet Vehkalasta, Kivistön Piispankylästä ja Koivuhaasta osoitteissa Koisotie 7 ja Koisotie 10 (lumenvastaanottopaikan yhteydessä). päin ja Koisotie 10 tukikohtaa Puutarhatielle. Kaupungin keskusvarikko sijaitsee voimassa olevassa yleiskaavassa Tuupakan TT-alueella.

Kuva 41. Vantaan kaupungin varikot ja tukikohdat sekä lumenvastaanottopaikat

Yleiskaavaluonnoksen kaavatekninen ratkaisu

Maankäyttö- ja rakennuslaki asettaa yleiskaavan laatimisen tarpeen arvioinnin ja ajantasaisena ylläpidon kunnan vastuulle. Vantaalla tehtiin vuonna 2016 yleiskaavojen ajantasaisuuden arvio, jonka pohjalta todettiin asuntorakentamiseen osoitetun varannon olevan vähäistä ja työpaikkarakentamisen varannon olevan ylimitoitettua. Liikennejärjestelmälle on kasvanut suuria muutospaineita ja palveluverkko toteutunut osin toisin kuin yleiskaavalla ohjattu. Lisäksi arvioinnissa todettiin yhteiskunnallisten kehityskulkujen tuoneen toimintakentälle muutoksia siten, että yleiskaavan uudelleen laatiminen katsottiin ajankohtaiseksi.

Yleiskaavan esitystavasta maankäyttö- ja rakennuslaki vaatii, että yleiskaava esitetään kartalla ja siihen kuuluvat kaavamääräykset ja -merkinnät sekä selostus. Kartan esitystavasta ei erikseen määrätä. Vantaan yleiskaavat on 1980-luvulta alkaen esitetty maantieteellisesti määritellyin aluevarausmerkinnöin maankäytön tarkoitusta modernismin hengen mukaisesti erotellen. Ensimmäiset yleiskaavalliset suunnitelmat 1960-70-luvuilla Vantaalla on laadittu hyvin strategisina suunnitelmina kaupungin suurrakenteen periaatteita ohjaamaan.

Kaupunkisuunnittelun ja strategisen suunnittelun viimeaikainen kehitys ovat vaikuttaneet suunnitelmien luonteen muutokseen. Kaavojen strategisen lähestymistavan taustalla vaikuttavat kaupunkikehityksen ennakoimattomat isot ilmiöt, kuten väestönkasvu, muuttoliikkeet ja ilmastonmuutos. Globaaleina ilmiöinä ne ovat tuoneet kaupunkisuunnittelun kentälle merkittävän määrän muuttujia, joihin pitää pystyä vastaamaan tarvittaessa nopeasti ja joiden ennakointi on käytettävissä olevan tiedon valossa mahdotonta. Yleiskaava on hidas väline nopeissa muutoksissa, mutta hyvä osoittamaan suuntaa. Vantaan 1960-70-lukujen yleiskaavalliset suunnitelmat ohjasivat riittävällä tarkkuudella kaupungin suurrakenteen kehittämistä antaen samalla tarvittavaa joustoa tarkemmalle tasolle.

Tavoiteltavan monipuolisen ja sekoittuneen kaupunkirakenteen kehittämisen ohjauksessa toimintoja vahvasti erottelva yleiskaava on haastava. Viime vuosina Suomen kaupungeissa on yleiskaavojen laadinnassa siirrytty tarkoista aluevarauskaavoista yleispiirteisempiin ja strategisempaan lähestymiseen kaupungin kehittämisen ohjaamisessa.

Yleiskaava 2020 kaavaperiaate

Vantaan uusi yleiskaavaluonnos on laadittu voimassa olevaa yleiskaavaa strategisempaan ja yleispiirteisempään. Se on edelleen aluevarauskaava, mutta merkinnöiltään ja määräyksiltään edeltäjäänsä monitasoisempi. Maankäytön päätoiminnot on määriteltävä maantieteellisesti, mutta maankäyttöluokkien välinen rajanveto rakennetuilla alueilla jätetään tarkemman suunnittelutason ratkaistavaksi.

Aluevarausmerkintöjen lisäksi on otettu käyttöön strategisesti kaupungin kehittämistä ohjaavia karttamerkintöjä, joiden kohdalla tulee huomioida päällekkäisiä, toisiaan täydentäviä määräyksiä. Strategisia merkintöjä yleiskaavassa on kestävä kasvun vyöhyke, katukuvan kehitysalue ja jokivarren virkistyskäytön kehittämisvyöhyke. Merkinnät ohjaavat suurrakenteen kehittämisperiaatteita, eivätkä leikkaudu koordinaateissa maaston olosuhteiden mukaan. Yleispiirteisyys vyöhykemarkinnässä tuo rakentamista ohjaavan merkinnän myös viheralueille, minkä ei ole tarkoitus tuottaa rakentamista niille.

Yleiskaavaluonnoksen sisällön yksityiskohtia on edelliseen yleiskaavaan verrattuna siirretty paljon kartalta määräykseen. Määräyksiin on tuotu mukaan paljon jatkosuunnittelua ohjaavia asioita ympäristön laadusta ja toiminnoista.

Maankäyttöluokkien rajauksissa on jätetty väljyyttä rakennettujen alueiden sisällä eri asumisen merkintöjen, keskusta-alueen ja toisistaan vain vähän poikkeavien työpaikka-alueiden välillä. Kaupan sijoittelussa, ympäristöhäiriöiden sallimisessa, suojeltavina, vihreinä ja rakentamattomana säilytettävillä alueilla sekä lentomeluohjeissa rajausta on tarkkaa. Siellä missä maankäyttöluokan raja ei ole korttelirakenteessa selkeästi havaittavissa, siellä asemakaavoituksen yhteydessä voidaan rajata harkita, paitsi edellä mainittujen asioiden sijoittamisessa tai huomioon ottamisessa; kauppa, lentomelu, ympäristöhäiriöt, suojelukohteet.

Maankäyttöluokkien taustoja

Keskustojen merkinnöissä on käytetty yhtä keskustamerkintää kaikilla C-alueilla erittelemättä merkinnällä sitä, onko keskusta seudullisesti merkittävä vai paikallinen keskusta. Kartalla hahmottuvaan keskustaverkostoon hierarkiaa on nostettu esiin keskusta-alueiden (C) kokosuhteilla sekä keskustoihin liitettävällä asumisen merkinnällä (AC).

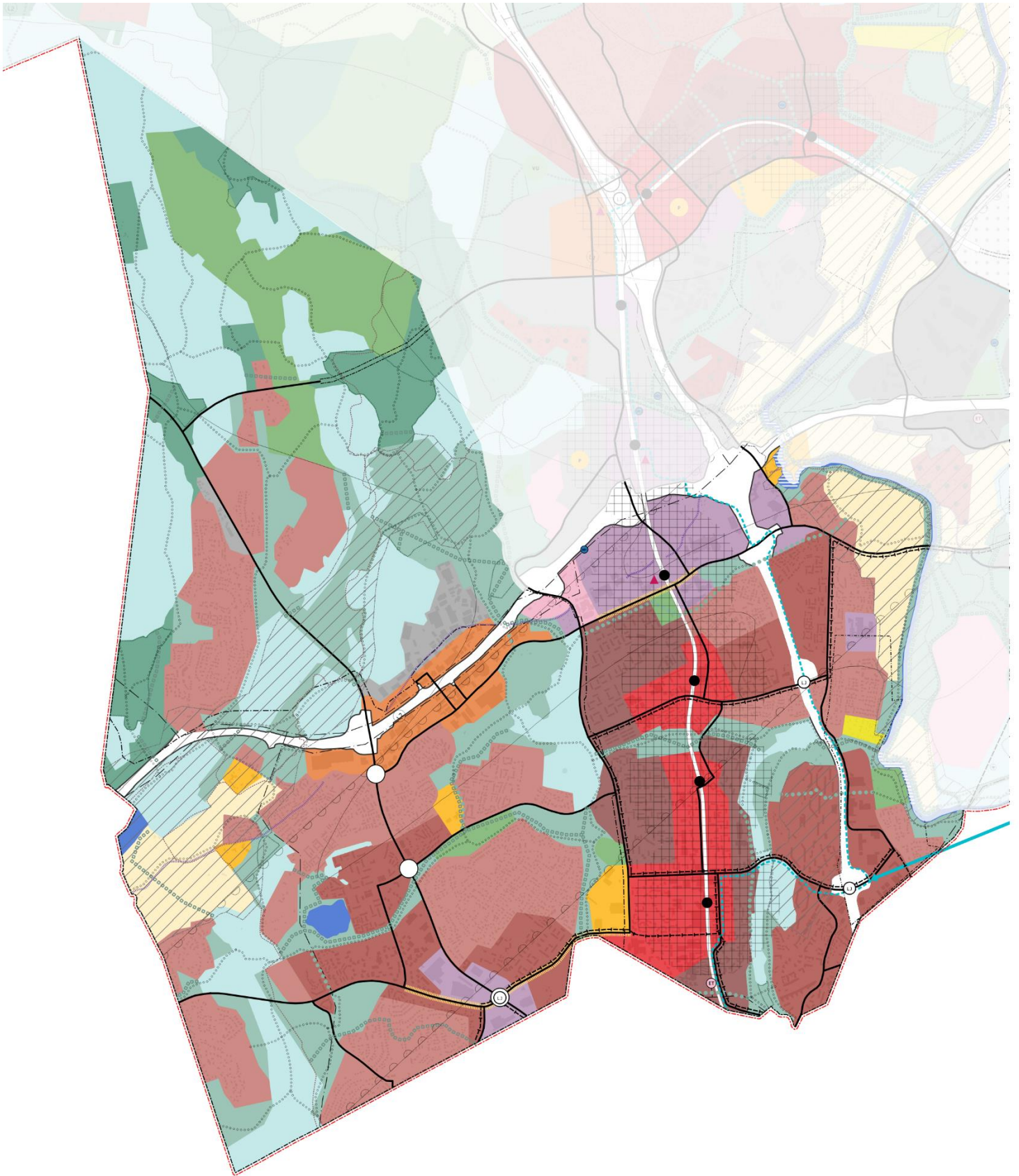
Toimitila- ja työpaikka-alueiden maankäyttöluokissa on käytetty nk. kaksiportaista jakomallia. Ylimmällä tasolla työpaikka-alueet jakautuvat saavutettavuuden perusteella monipuolisesti saavutettaviin alueisiin ja parhaiten vain autolla saavutettaviin alueisiin. Monipuolisesti saavutettavien alueiden kehittämisessä kaupunkitalalle on annettu laatu-tavoitteita. Ensisijaisesti autolla saavutettavat alueet on mahdollista kehittää ensisijaisesti sinne sijoittuvan toiminnan edellyttämän järjestelmän ehdoilla. Toisella jakotasolla alueita erottaa keskenään se mitä toimintoja on mahdollista sijoittaa. Erottavia toimintoja ovat kaupan sijoittaminen ja ympäristöhäiriöiden salliminen. Kaupunkitilaa edellyttävät toimitila-alueet jakautuvat kauppaa salliviin (KM) ja kauppaa rajoittaviin alueisiin (TP) ja järjestelmän ehdoilla kehitettävät työpaikka-alueet jakautuvat ympäristöhäiriöitä tuottavia toimintoja mahdollistaviin (TT) ja niitä rajoittaviin alueisiin (TY).

Palvelujen alueita on yhdistetty muiden maankäyttöluokkien sisään. Vain laajimmat palvelualuekokonaisuudet ja rakenteessa erillään olevat kohteet on merkitty palveluille esitetyssä maankäyttöluokassa. Palvelujen maankäyttöluokka on sisällöltään laaja. Palvelujen symbolimerkinnot on varattu tulevaisuuden tarpeiden määrittelyyn.

Yleiskaavan asumisen alueet on luokiteltu vyöhykkeittäin kaupunkirakenteellisen sijainnin perusteella poiketen perinteisistä rakennustypologiaan nojaavista aluejakoperusteista. Asumisen pääluokkia asemakaavoitetulla alueella on kolme (AC, A aj AP). Näiden lisäksi asemakaavoittamattomien alueiden asumisen ohjaukselle on oma merkintänsä (AT) ja asumiseen muuntuvien alueiden (A/xx) ohjaukseen on oma merkintänsä. Vyöhykemallin jakoperusteet ja asumisen merkinnot avataan asumisen maankäyttöratkaisujen yhteydessä tarkemmin.

Yleiskaavaluonnos alueittain

Myyrmäki

Kuva 42. Ote kaavakartasta Myyrmäen alueelta

Keskustat ja asuminen

Myyrmäki-Martinlaakson keskustat käsitetään yleiskaavaluonnoksessa yhtenä yhteen toimivana kaupunkikeskustaan kokonaisuutena, joka levittäytyy neljän asemanseudun nauhana, Länsi-Vantaan raidekaupunkina Myyrmäen asemalta Louhelan ja Martinlaakson aseman kautta, Vantaankosken asemalle asti. Kaupunkikeskustan alueet on rajattu Myyrmäessä laajasti kattaen koko eteläosan urheilupuistoon asti ja jatkuen pohjoiseen kohti Louhelaa. Martinlaaksossa keskusta-alue ulottuu lännessä Martinukselle ja sen naapurina uudistuville kortteleille asti. Sekä Myyrmäen että Martinlaakson keskusta-aluetta jatkaa asuntovaltainen keskusta-alue.

Vaikka Vantaankoski ei ole keskusta-aluetta lentomelun rajoittaessa sinne sijoittuvia toimintoja, halutaan keskustarakentamisen vahvistamisella kolmen eteläisimmän aseman ympärillä tukea Vantaankosken työpaikka-alueen tavoitteita toimistovaltaisesta, käveltävästä, tiiviistä ja palveluja sisältävästä kaupunginosasta.

Uusi asuntorakentaminen sijoittuu tulevaisuudessa valtaosin nykyiseen kaupunkirakenteeseen, sitä tiivistäen ja vahvistaen. Uudistava lisärakentaminen jatkuu erityisesti Myyrmäessä ja Martinlaaksossa lähivuosikymmeninä.

Asuntorakentamiseen on muutettu alueita Vihdintien varren työpaikka-alueista niiltä osin, kuin ne tukeutuvat Pähkinärinteeseen. Suurin uusi asuntoalue sijoittuu Kaivokselan vajaakäyttöiselle työpaikka-alueelle, joka on luonnoksessa muutettu asumiseen. Alue kytkeytyy suoraan Helsingin puoleiseen Kuninkaantammeen. Molempien kautta kohti Myyrmäkeä kulkee joukkoliikenteen runkoyhteys, joka on mahdollista toteuttaa raitiotienä.

Lentomelualueet laajenevat Myyrmäen suuralueella. Lentomeluvyöhyke 2 (L_{den} 55-60 dB) ulottuu entistä laajemmalle Vantaanlaaksossa ja Martinlaaksossa. Vyöhykkeelle ei ole osoitettu uutta asutusta, mutta nykyisen täydentäminen on mahdollista ääneneristävyysvaatimukset huomioiden. Lentomeluvyöhyke 3 (L_{den} 50-55 dB) laajenee kattamaan koko Myyrmäen alueen ja edellyttää 32 dB ääneneristävyysvaatimusta asuinrakennuksissa ja herkkien toimintojen osalta. Länsi-Vantaalla vain pieni osa Myyrmäestä ja Askistosta jäisi lentomeluvyöhykkeen 3 (L_{den} 50-55 dB) ulkopuolelle. Lentomelua kuuluu myös näillä alueilla, joten yhdenmukaisuuden vuoksi lentomeluvyöhyke 3 ääneneristävyysvaatimukseen on ulotettu koko Lounais-Vantaalle. Uutena merkintänä on esitetty kiitoteiden 1 ja 3 suuntainen lentokoneiden laskeutumisvyöhyke, joka ulottuu myös varsinaisten melualueiden ulkopuolelle kuvastaen laskeutuvine koneiden paikoin voimakasta hetkellistä melutasoa. Laskeutumisvyöhyke ei rajoita maankäyttöä, mutta asettaa 35 dB ääneneristävyysvaatimuksen.

Palvelut

Myyrmäen suuralueella palvelut keskittyvät vahvasti olemassa oleville keskustatoimintojen ja asumisen alueille. Yleiskaavaluonnos mahdollistaa Varian ison yksikön muuttamisen pois Myyrmäestä ja alueen kehittämisen muuhun maankäyttöön.

Monipuoliset erikoiskaupan palvelut ovat Myyrmäen keskustassa. Lähipalveluita löytyy kattavasta jokaiselta suuremmalta asuntoalueelta. Voimassa olevan yleiskaavan ohjausmekanismi päivittäistavarakaupan suuryksiköiden sallimisesta vain keskusta-alueilla ja tiiviimmillä asuntoalueilla on tukenut hyvin päivittäistavarakaupan keskittymistä niille. Tällä periaatteella on tarkoitus jatkaa, koska kestävyuden tavoite edellyttää usein käytetyiltä palveluilta hyvää saavutettavuutta kestävillä kulkumuodoilla. Toisaalta täydennysrakentaminen tukee palveluiden säilymistä kasvattamalla lähiasukkaiden ja työpaikkojen määrää. Petikko-Variston kaupan alue voi kasvaa tilaa vievän kaupan alueena maakuntakaavaluonnoksen linjausten mukaisesti.

Palveluiden (P) aluevarausten lisäksi yleiskaava mahdollistaa palveluiden toteuttamisen keskustatoimintojen sekä asumisen alueilla. Palvelut ovat siten lähellä käyttäjiään ja saavutettavissa joukkoliikenteellä.

Palvelujen ja hallinnon alueina Myyrmäen suuralueelta on osoitettu Myyrmäen urheilupuisto sekä Hämeenkyön koulun kokonaisuus, Tuomelan koulu, kulttuurihistoriallisista kohteista Hämeenkyön kartanon ja Vantaankosken alueet.

Virkistyspalvelut

Läntisen Vantaan laajin virkistys- ja suojelualuekokonaisuus on Petikon luontovirkistysalue, joka on yhtenäinen metsäalue, jossa on mahdollisuus virkistäytyä luontoelämyksistä. Petikossa sijaitseva, nykyinen täyttömäki Pitkäsuo (eli Petikonhuippu) maisemoidaan käytön jälkeen ja esitetään urheilu- ja virkistyspalveluiden alueena (VU) ilman väliaikaiskäyttöä osoittavaa päällekkäismerkintää. Alueen virkistystoimintaa voidaan kehittää täyttötoiminnan loputtua. Urheilun ja virkistyspalveluina kaavassa osoitetaan Martinlaakson ja Vapaalan liikuntapuistot, Myyrmäen urheilu-kenttä sekä Vetokannaksen uimaranta. Golfkentiksi ja ratsastuskeskuksiksi varatut alueet säilyvät ennallaan.

Linnaistenmetsä, Raappavuortenmetsä ja Mätäojan laakso säilyvät merkittävinä, päivittäin helposti tavoitettavina viheralueina.

Hämeenkylässä kartanon ympärillä ulkoilu- ja ratsastusreittien linjaukset on sovitettu toisiinsa. Ulkoilureitti on linjattu siten, että se ei pirsto peltoa.

Myyrmäessä tiiviisti rakennetun alueen ja Mätäojan laakson soisen pohjan välillä on oltava virkistykseen sopivaa aluetta. Asemakaavoituksessa tarkemmin ratkaistava alue on merkitty virkistysalueyhteytenä. Mätäojan laaksosta johtaa Kaivoksen kautta virkistysalueyhteys Vetokannakselle.

Suojeluarvot

Myyrmäen suuralueella ekologinen verkosto täydentyy seitsemällä uudella luonnonsuojelualueella: Alkärr, Karhusuo, Tyttömäki, Friimetsän laajennus, Linnaisten metsä, Myyrmäen keskusta-alueen läheisyydessä olevat Raappavuoret - Myyrmäen lehto sekä Vaskivuori.

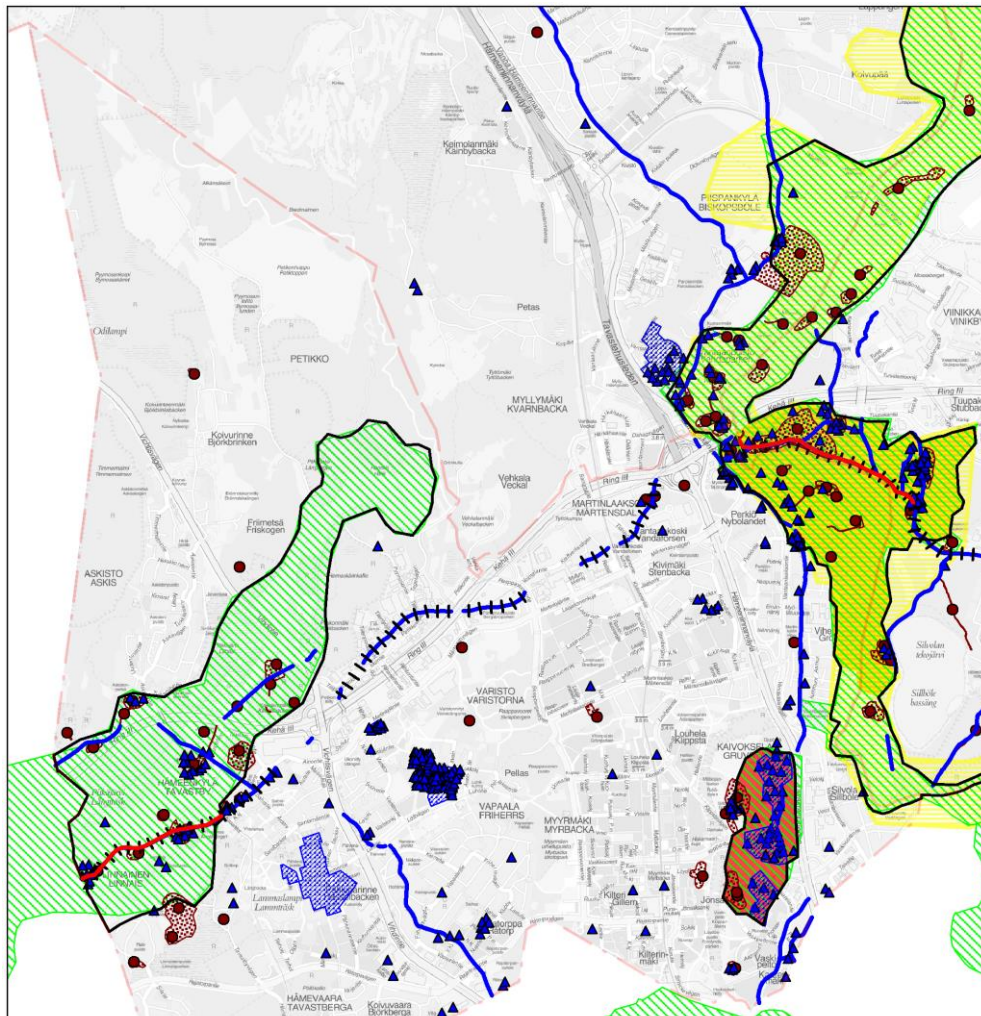
Kuva 43. Vasemmallä näkymä Myyrmäen lehdestä ja oikealla Raappavuorelta vuoden 2017 elokuun myrskyn jälkeen.

Uusia luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen merkittäviä alueita (luo-alue) on myös seitsemän: Alkärrin laajennus, Bredmalm, Koivurinne, Petikko, Askistonmetsä, Hermaskär ja Ainontie.

Ekologiset runkoyhteydet kulkevat pääosin riittävän leveitä metsäisiä yhteyksiä pitkin Petikossa, Askistossa, Hämeenkylässä ja Linnaisissa. Hämevaarasta Espoon puolelle jatkuva ekologinen runkoreitti on merkitty Koivuvaaran pientalovaltaisen asuntoalueen (AP) päälle. Se kulkee asemakaavan VL-alueilla, mutta paikoitellen niin kapeana, että yhteydelle ei ole tehty aluevarausta.

Kuva 44. Myyrmäen lehdon ja Mätäojan luonnonsuojelualueen yhdistävää ekologista käytävää virkistysreitin vierellä.

Yleiskaava-alueennoskartaalla

Arvoska kulttuuriympäristö

Suuri rantatie

RKY-kohte

Valtakunnalliset ja maakunnalliset arvot

Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue
2010-2014 inventoinnin mukainen rajaus

RKY - valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö 2009

Maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö 2012

Rakennusperintö ja muinaisjäänne

Merkittävä (R1 tai R2) rakennusperintökohte
Vantaan kaupungin museon ylläpitämän tietokannan mukaan 14.11.2018

Muinaisjäänne ja muut kulttuuriperintökohteet
museoviraston ylläpitämän tietokannan mukaan 26.11.2018

Eritelty kulttuurihistorialliset ympäristötyypit

Kulttuurihistoriallisesti ja maisemakuvalisesti erityisen arvokas viljelymaisema

Kaupunkikuvalisesti arvokas 1960-1980-lukujen asuinalue

Kuva 45. Myyrmäen suuralueen arvokas kulttuuriympäristö.

Vantaanjokilaakson maisema-alueella Vantaanlaakso on yksi sen hyvin säilyneistä ja paljon rakennettua kulttuuriperintöä sisältävistä osista. Vantaan laakso on teemakartalla erotettu kulttuurihistoriallisesti ja maisemakuvallisesti erityisen arvokkaaksi viljelymaisemaksi. Arvokkaan kulttuuriympäristön raja on sama kuin valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen.

Suuren Rantatien linjaus on muutamia katkoksia lukuun ottamatta säilynyt, ja se on yleiskaavassa omalla merkinnällä.

Hämeenkylässä viljelymaisema on todettu maakunnallisesti arvokkaaksi. Sinne sijoittuu keskiaikaisia kylätontteja ja Suuri rantatie sekä useita rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita.

Kaivoksella on ansiokasta 1960-luvun kaupunkisuunnittelua, missä voimakaspiirteinen maasto ja rakennukset muodostavat veistoksellisen mutta samalla kodikkaan kokonaisuuden. Aluerajaus on maakunnallisen inventoinnin mukainen.

Yleiskaavaluonnoksessa täydennysrakentamisen alue sijoittuu Myyrmäessä Husbacka II kivikautiselle asuinpaikalle, mikä edellyttää alueen tutkimista.

Viherkummun siirtolapuutarha on maakunnallisesti arvokkaan rajauksen sisällä, mutta sitä ei ole mainittu erikseen maakuntakaavan maisema-alueen inventointitekstissä. Alueen kulttuurihistorialliset arvot ovat rakennusperinnön osalta heikentyneet purkamisten myötä. Siksi aluetta ei esitetä arvokkaana kulttuuriympäristönä yleiskaavaluonnoksessa.

Toimitila-alueet

Vierekkäin sijaitsevat Vantaankoski ja Petikko-Varisto muodostavat suurimman yhtenäisen toimitila-alue kokonaisuuden Myyrmäen suuralueella. Alueella on runsaasti monipuolisia toimitilarakentamismahdollisuuksia jäljellä kaupasta toimistoihin ja työpaikkojen määrä alueella kasvanee tulevaisuudessa tuhansilla. Koivuvaaran monipuolinen työpaikka-alue sijaitsee jatkossa joukkoliikenteen runkoyhteyksien solmukohdassa, Vihdintien ja Rajatorpantien risteyksessä. Toimitila-alueen kokoa on hieman pienennetty, mikä mahdollistaa asuinrakentamisen hyviin yhteyksiin tukeutuen. Vihdintien varsi Askistossa ja ns. Vaisalan alue Vantaanlaaksossa on edelleen osoitettu toimitila-alueiksi.

Kaivoksen työpaikka-alue Hämeenlinnanväylän molemmin puolin on osoitettu kokonaisuudessaan asuntorakentamisen alueeksi. Ratkaisu pohjautuu pitkälti alueelle laadittuun erilliseen osayleiskaavatyöhön, jossa Vantaanlaaksontie on käännetty Hämeenlinnanväylän viereen Vetotien pohjoispuolella.

Liikenne

Myyrmäen alueella on varauduttu usean seudullisen joukkoliikennedyhteyden kehittämiseen. Myyrmäen ja Pakkalan väliselle runkoyhteydelle tutkittiin liikenne-ennusteilla useita eri vaihtoehtoja. Vaikka yhteyden matkustajamäärät 2050 ovat ennusteen mukaan liian pieniä sen toteuttamiseksi vielä silloin raitiotienä, niin yhteys toimii tulevaisuuden varauksena. Runkoyhteys kulkee Tulkintien, Hakakorven tunnelivarauksen ja Ylästöntien kautta Vantaanlaaksontielle ja siitä edelleen Martinlaaksontietä pitkin Myyrmäkeen. Kyseinen linjaus on tutkituista vaihtoehdoista teknisesti sekä kaavallisesti toteuttamiskelpoisiin.

Muut joukkoliikenteen runkoyhteys -merkinnät Myyrmäen alueella ovat nykyisen bussirunkolinjan 560 varaus raitiotieksi ("Jokeri 2") sekä Helsingin yleiskaavan Vihdintien raitiotien jatke Vihdintieltä Raappavuorentien kautta Myyrmäkeen tai Malminkartanosta Korutien kautta Myyrmäkeen. Lisäksi varaudutaan raitiotien jatkeeseen Vihdintien ja Rajatorpantien liittymästä kohti Leppävaaraa.

Joukkoliikenteen paikallisen kehittämisen kannalta keskeisin yhteys on Luhtitien jatke Raappavuorentielle. Katu parantaa Pähkinärinteiden ja Myyrmäen keskustan välistä saavutettavuutta. Luhtitien jatkeelle tutkitaan parhaillaan tarkemmin kahta vaihtoehtoista linjausta ja toteutettava linjaus on tarkoitus valita vuoden 2019 alkupuolella. Luhtitien linjausta tarkennetaan tämän pohjalta yleiskaavaehdotukseen.

Yleiskaavassa on kolme joukkoliikenteen vaihtopaikkaa Myyrmäkeen. Vihdintien ja Rajatorpantien liittymässä on vaihtopaikka runkoyhteyksien ja Vihdintien bussiliikenteen välillä. Hämeenlinnanväylän liittymät Vaskivuorentien ja

Martinlaaksontien kohdilla toimivat vaihtopaikkoina joukkoliikenteen runkoyhteyksiltä valtatie lähi- ja kaukobussiliikenteeseen. Näiden lisäksi alueen juna-asemat ovat vaihtopaikkoja Kehäradan, joukkoliikenteen runkoyhteyksien sekä liityntäliikenteen välillä ja Vantaankosken asemalla on myös seudullisesti merkittävä liityntäpysäköintialue.

Pyöräilyn baanat kulkevat Myyrmäestä Kivistöön sekä Pakkalan kautta Tikkurilaan ja ne palvelevat erityisesti pitkämatkaista pyöräilyä. Helsingistä tuleva baana jatkuu Myyrmäessä Korutietä pohjoiseen Vaskivuorentielle, jolta se yhdistyy Kivistöön menevään baanaan Silvolassa. Tämä kulkee Hämeenlinnanväylää mukaillen Vehkalan asemalle ja siitä edelleen Kehäradan varressa Kivistöön. Myyrmäen ja Pakkalan välillä on todettu tarve laadukkaalle pyöräväylälle, mutta baanantien reitti vaatii vielä tarkempaa selvitystä ja laajempaa tarkastelua alueen kaikista yhteyksistä. Yhteystarve on luonnoksessa osoitettu: tarkempi reitti selvitetään yleiskaavaehdotukseen. Baanoja täydentävät hyvän laatutason pääpyöräreittiverkosta sekä muut pyörätiet.

Merkittävin muutos Myyrmäen tie- ja katuverkossa on Kehä II:n varauksen poistuminen yleiskaavasta. Sen tilalle on esitetty liikenneyhteytenä jatke Kuninkaantammen eritasoliittymästä Vanhalle Kaarelantielle. Muutos vaikuttaa Myyrmäen keskustan läpiajoliikenteeseen, joka jatkossa ohjataan vahvemmin Myyrmäen kaavarungon mukaisesti Raappavuorentien ja Vaskivuorentien kautta. Samalla tien entiset tilavaraukset vapautuvat muuhun maankäyttöön.

Vihdintie on merkitty viivamerkinällä paikallisesti tärkeäksi liikenneyhteydeksi, koska se on todettu pääkaduksi kehitettäväksi tieksi Liikenneviraston vetämässä työssä, jossa jäseneltiin pääkaupunkiseudun tie- ja katuverkkoa. Kehä III:n eteläpuolella oleville liittymille on Vihdintiellä esitetty eritasoliittymävaraukset, joiden tarpeellisuutta arvioidaan parhaillaan laadittavassa Vihdintien kehittämisselvityksessä. Vantaanlaaksontie on Silvolassa linjattu kulkemaan osittain Hämeenlinnanväylän vieressä ja Raappavuorentien jatke Helsingin puolelle on poistettu.

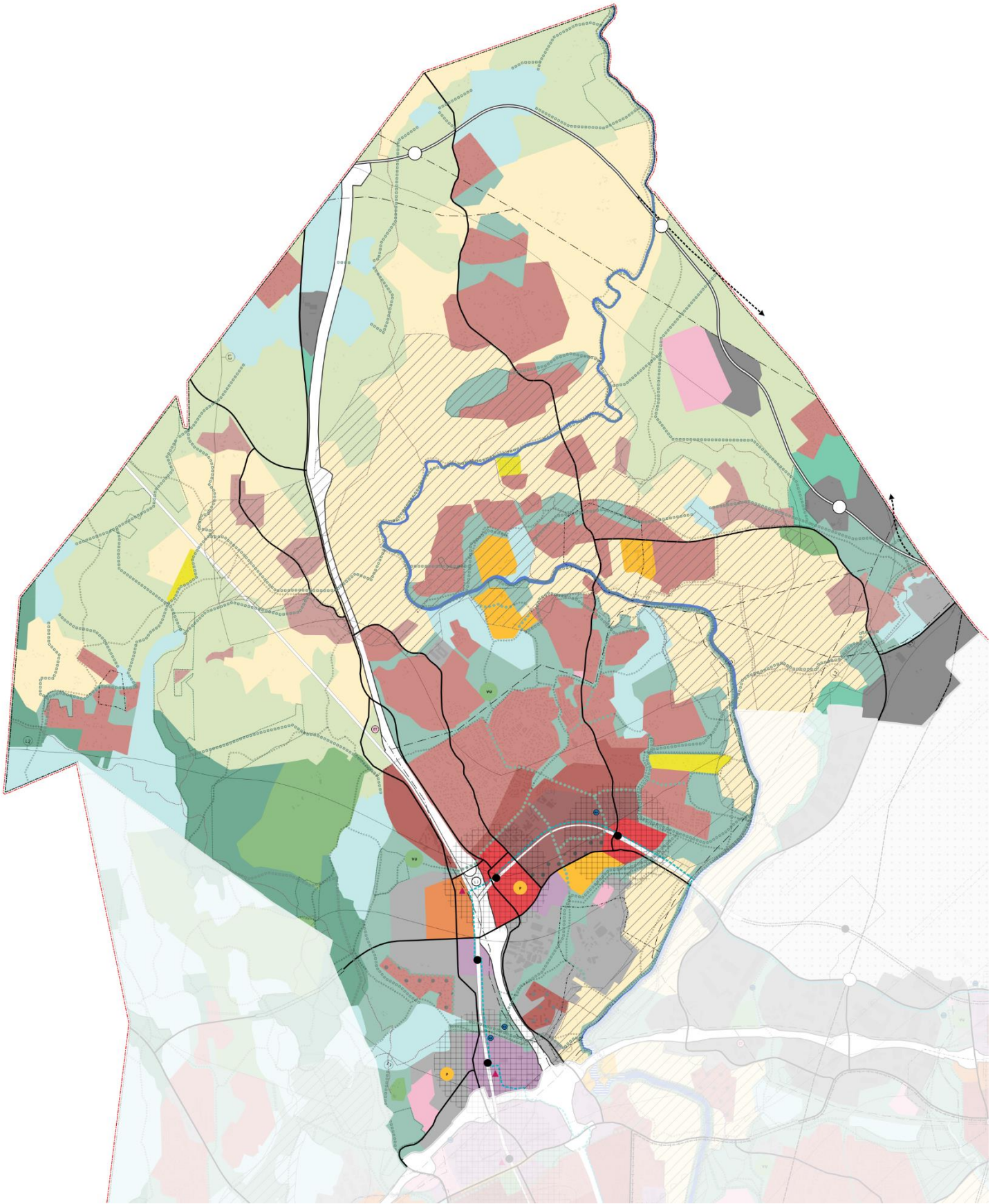
Rajatorpantie on merkitty katukuvan kehitysalueeksi Myyrmäen keskustan ja Pähkinärinteentien väliseltä osuudelta ja Martinkyläntie puolestaan Raappavuorentien ja Sanomatien väliseltä osuudelta. Näillä katuosuuksilla tuetaan jalan- kulun, pyöräilyn ja julkisen liikenteen houkuttelevuutta kehittämällä katutilojen yleisilmettä ja luomalla mahdollisuudet ihmisten monipuoliselle liikkumiselle. Erityisesti paikkojen tunnistettavuus ja saavutettavuus ovat tärkeitä.

Tekninen verkosto

Variston alueella on tarve uudelle sähköasemalle, joka sijoittuu Variston lämpökeskuksen länsipuolelle voimajohtokäytävän viereen. Sähköasemavarausta varten Lämpökeskuksen sekä viereisen Martinlaakson voimalaitoksen polttoainevaraston kattavaa teknisen huollon (ET) aluevarausta on laajennettu länteen päin Kehä III varrella.

Myyrmäen alueella on yksi toteutumaton 110 kV voimajohtovaraus, joka kulkee Espoon Juvanmalmilta Vantaan Hämeenkyllän kautta takaisin Espooseen Leppävaaran sähköasemalle. Kehä III varressa varaus kulkee samassa johtokäytävässä nykyisen voimajohdon kanssa, joten toteutumaton voimajohtokäytävävarausta on noin 1 km matkalla. Varaus säilytetään yleiskaavassa.

Kivistö

Kuva 46. Ote kaavakartasta Kivistön alueelta.

Keskustat ja asuminen

Kivistön keskusta on kaupungin uusin. Se on määritelty yleiskaavaluonnoksessa kaksinapaisena asemanseutuihin tukeutuvana keskustana; kaupunkikeskustan alueita (C) on sekä Kivistön aseman että Lapinkylän aseman ympärillä. Lapinkylän aluerajauksien pohjana on Kivistön keskustan kaavarunkoluonnoksessa määritellyt maankäytön muutokset pientaloalueista tiiviimmiksi asemanseudun kortteleiksi. Kivistön keskusta-alueiden väliin jää asuntovaltainen keskusta-alue, mihin saa sijoittaa myös muita toimintoja kuin asumista.

Kaavarungon pohjalta on määritelty myös asuntoalueiden rajauksia keskustan pohjoispuolella. Lentomelualueet määrittelevät Kivistössä varsin tarkkaan asuntorakentamiseen soveltuvan alueen, siksi on yleiskaavassa haluttu linjata asemanseutujen lähikorttelien asuntoalueelle reunaehtoja lentomelun rajoituksien vuoksi. Alue on määritelty luonnoksessa lentomelun laajenemisalueeksi, jonne saa rakentaa vain kerrostaloja.

Kivistössä on merkittävin määrä asemakaavoittamattomista ja osin täysin rakentamattomista asumisen aluevarauksista, joista valtaosa on pientaloalueita. Niihin ei ole yleiskaavaluonnoksessa tehty muutoksia muuten kuin yhtenäistämällä kaksi aiempaa pientaloalueen merkintää yhdeksi.

Finavian uuden ennusteen mukaan lentomelualue Kivistön keskustassa levenee noin 200 metriä. Kivistön keskusta sijaitsee lentomeluvyöhykkeen 2 (L_{den} 55-60 dB) tuntumassa ja siellä on jo etukäteen varauduttu lentomelun voimistumiseen tiukemmalla ääneneristävyysvaatimuksella kuin muilla vastaavan sijainnin alueilla. Kivistön keskustan toteuttaminen halutaan varmistaa myös yleiskaavassa, mutta lentomelualueen laajenemisen vuoksi sinne esitetään asumisen mahdollistavien kaavamerkintöjen alueilla lisämääräystä /LM1 (lentomelun laajenemisalue), joka takaa keskusta-asumisen alueella riittävät meluntorjuntatoimenpiteet niin rakennusten sisällä kuin ulko-oleskelualueilla: parvekkeet tulee lasittaa ja ulko-oleskelualueita kattaa. Lisäksi pientalojen rakentamista rajoitetaan, sillä pientaloissa piha-alueet ovat keskeinen osa asumista ja ne on vaikea suojata lentomelulta. Asemakaavoituksessa määritellään tarkemmin, kuinka em. toimenpiteillä voidaan taata säädösten edellyttämät melutason ohjearvot sisällä ja ulko-oleskelutiloissa.

Petaksen ja Vantaanpuiston asuinalueet ovat kokonaan lentomeluvyöhykkeen 1 (L_{den} yli 60 dB) sisällä. Näillä alueilla on asumisen merkinnän lisäksi lisämääräys /LM2 (asuinalue voimakkaan lentomelun alueella), jonka mukaan asutuksen määrää alueella ei saa lisätä. Määräys selventää asuinalueen tilannetta: lentomelun vuoksi rakennuspaikkoja ei tule lisätä, mutta nykyisiä asuinrakennuksia voi ylläpitää, korjata ja ääneneristysvaatimukset huomioiden korvata.

Palvelut

Kivistön kaupallisten palvelujen keskus on vielä rakentumatta, mutta hankkeen pitäisi edetä lähivuosien aikana. Keskukseen sijoittuu myös julkisia palveluita. Petaksessa säilyy kaupan alueen varaus, jota ei ole tarkoitus toteuttaa ennen keskuksen toteutumista ja aseman käyttöönottoa.

Palveluiden (P) aluevarausten lisäksi yleiskaava mahdollistaa palveluiden toteuttamisen keskustatoimintojen sekä asumisen alueilla. Palvelut ovat siten lähellä käyttäjiään ja saavutettavissa joukkoliikenteellä.

Kivistön urheilupuistolle on esitetty aluevaraus Lapinkylän asemavarauksen eteläpuolelle. Kivistön keskustaan juna-aseman läheisyyteen on osoitettu symbolimerkinnällä toisen asteen koulun tulevaisuuden tarve, jonka vaatima aluevaraus ja sijainti määrittäytyy asemakaavassa. Katriinan sairaalan kokonaisuus Seutulassa säilyy palvelujen alueena. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaista kohteista Linnan sekä Königstedtin kartanoalueet osoitetaan palveluiden alueina.

Virkistyspalvelut

Läntisen Vantaan laajin virkistys- ja suojelualuekokonaisuus on Petikon luontovirkistysalue. Keimolanmäen eteläpuolelle on VU-symbolilla osoitettu tarve urheilu- ja virkistyspalveluille siten, että se kytkeytyy Kivistön keskustan ja Petikon metsien välisiin ulkoilureitteihin. Saraksen vielä asemakaavoittamattoman alueen eteläosiin on merkitty urheilu- ja virkistyspalvelujen paikka (VU) palvelemaan Kivistön kasvavaa väestöä.

Luoteis-Vantaalla laaja arvokkaan kulttuuriympäristön kokonaisuus on oivallinen virkistysympäristö, kunhan alueelle saadaan toteutettua lisää ulkoilureittejä. Kivistön alueen kolme tärkeää viheraluetta ovat Parolanmäki, Sotilaskorpi ja Linna. Parolanmäki ja Sotilaskorpi ovat selännemetsiä, Linnan alueesta osa on vielä peltoa ja osa pensoittumassa.

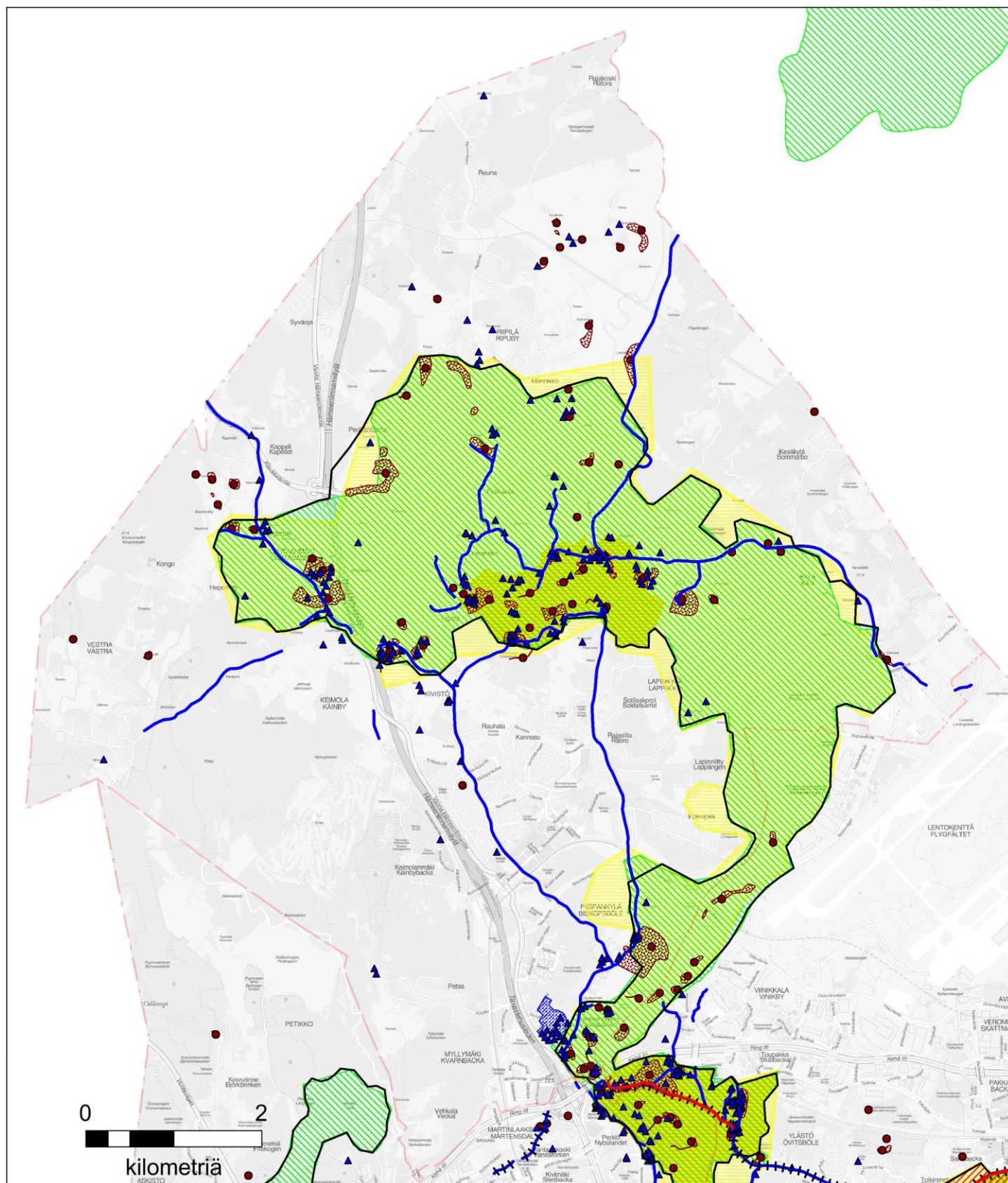
Kivistön keskustan viheraluejärjestelmä on Kivistön keskustan kaavarunkoluonnoksen mukainen. kaavarunkoluonnoksessa esitetyt viheralueet ovat pääsääntöisesti niin kapeita, että ne eivät näy alueina yleiskaavan mittakaavassa. Tärkeimmät yhteydet on merkitty yleiskaavaluonnoksessa virkistysalueyhteyksiksi.

Uusi ohjeellinen ulkoilureitti on merkitty Tapolan sillalta Vantaanjoen vartta pitkin kohti Tuusulaa. Reitti tarjoaa Kivistön kasvavalle väestölle sekä lähempää ja kauempaa tuleville matkailijoille virkistykseen ja liikunnan mahdollisuuksia. Tuusulassa reitti yhdistyy Seitsemän veljeksien vaellusreittiin. Reitti voisi aluksi toteutua pelloilla kulkevana latuna ja myöhemmin myös perustettuna reittinä. Linnan kartanon alueella ulkoilureitit merkitään yleiskaavaan siten kuin ne suunniteltiin vuonna 2017 vahvistuneessa asemakaavassa. Joen varrelle Königstedtin kartanon edustalle ei merkitty ulkoilureittiä mahdollisten turvallisuusongelmien takia. Joitain ohjeellisia ulkoilureittejä on geoteknisten reunaehtoien vuoksi esitetty kauemmas rannasta.

Uudet luonnonsuojelualuevaraukset Solbackassa ja Tyttömäenmetsässä mahdollistavat ulkoilu- ja ratsastusreittien linjaamisen laajemmalle alueelle. Reittien tarkempi suunnittelu tehdään luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Golfkentiksi ja ratsastuskeskuksiksi varatut alueet säilyvät ennallaan.

Suojeluarvot

Kivistön suuralueella ekologinen verkosto täydentyy yhdeksällä uudella metsäisellä luonnonsuojelualueella: Rauhaan metsä, Josvahalmin laajennus, Syväoja, Lamminsuon laajennus, Lamminsuon kaakkoispuolinen metsä, Linnan metsä, Königstedtin laajennus, Sotilaskorpi ja Lillå-Solbacka ja Tyttömäenmetsä. Uusia luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen merkittäviä alueita (luo-alue) tulee yhdeksän: Rajakoski, Yli-Kistola, Palomäen laajennus, Konkoonkallioiden laajennus, Jokimaa, Riitukin laajennus, Keimolan laajennus, Lapinniitty ja Kesämetsä. Kivistön alueella ekologiset runkoyhteydet kulkevat pääosin metsäisillä alueilla MT-alueilla. Riipilän, Seutulan ja Kivistö alueilla yhteyksiä on ohjattu kulkemaan myös kyläalueiden (AT) yli.

Kuva 47. Kivistön suuralueen arvokas kulttuuriympäristö. Kartan selite on kuvan 45 yhteydessä.

Kivistössä on valtakunnallisesti arvokkaan Vantaanjokilaakson maisema-alueen pohjoisosa. Merkittävä rakennusperintö on pääosin maisema-alueen sisällä. Merkittävää tiestöä on sen ulkopuolellakin. Vantaanjokilaakso on arvokas kartanokulttuurin ja maanviljelyksen synnyttämänä kulttuurimaisemana, joten rakennusperintökin on pääosin ennen

1930-lukua rakennettuja kartanoita, tilakeskuksia, kouluja ym. ja monissa kohteissa on useita rakennuksia. Alueella on runsaasti muinaisjäännöksiä.

Seutulan kylän ydinalue kartanoineen ja useine rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaine kohteineen sekä lähipeltoineen on alueen arvokkain ydin, joka on teemakartalla erotettu kulttuurihistoriallisesti ja maisemakuvallisesti erityisen arvokkaaksi viljelymaisemaksi.

Maantie 152 jatkeen linjaus on yleiskaavaluonnoksessa siirretty pois arvokkaasta kulttuurimaisemasta Riipilässä ja Luhtaanmäessä. Tämä tukee kulttuurimaiseman arvojen ja ominaispiirteiden säilymistä. Luhtaanmäessä on arvokkaan kulttuurimaiseman alue inventointeja laajempi, koska rajausta on voitu siirtää maisemaa rajaavaan metsänreunaan, kun maantien liittymä ei tule rikkomaan maisemakuvan eheyttä.

Riipilässä, Seutulassa, Kiilassa, Kivistössä ja Lapinkylässä arvokkaan kulttuuriympäristön raja on sama kuin voimassa olevan yleiskaavan maisemallisesti ja kyläkuvallisesti arvokkaiden alueiden ja lähes sama kuin maakunnallisessa inventoinnissa, mutta poikkeaa hieman valtakunnallisesta inventoinnista. Rajauksen sisällä on laaja avoin maisematila ja sitä rajaava metsänreuna tai perinteinen rakennettu ympäristö.

Piispankylässä maasto nousee hiljalleen Vantaanjoesta kohti Piispankyläntietä ja Norrkullan tilakeskusta. Norrkullan tilakeskus ja Ruusumäenkuja on aikoinaan rakennettu pienen moreenikumpareen ja lounas-koillisuuntaisen hietajakson päälle. Avoin maisematila voidaan tässä rajata siten, että se päättyy Norrkullan tilakeskukseen ja Ruusumäenkujaan maaston korkeimpaan kohtaan. Uusi reuna luodaan Ruusumäenkujan pohjois- ja luoteispuolelle istuttamalla puista ja pensaista mieluusti kerroksellinen ja kukkiva reuna. Yleiskaavaluonnoksen yleismääräyksissä on edellytetty, että maisematilalle luodaan uusi reuna, joka samalla on osa puustoista ekologista verkostoa, joka palvelee mm. liito-oravaa. Tämän reunan taakse voidaan rakentaa uusi Lapinkylän aseman ympärillä oleva kaupunkikeskus. Valtakunnallisesti arvokkaasta maisema-alueesta on rajattu pois Piispankyläntien länsipuolinen peltotasanko ja maakunnallisesti arvokkaasta rajauksesta Ruusumäenkujan luoteispuolelle jäävää tasankoa. Alueen ainoa rakennusperintö- tai muinaismuistokohde on Piispankyläntie, jonka linja on jo rikkoutunut Tikkurilantien-Riipiläntien kiertoliittymän rakentamisen myötä.

Toimitila-alueet

Yleiskaavassa on osoitettu huomattavasti toimitilarakentamisen mahdollisuuksia Kivistön suuralueelle. Vehkalan asemanseutu on osoitettu monipuoliseksi työpaikka-alueeksi sekä länsipuolelta osin tuotanto- ja varastotoiminnan alueeksi. Toimitila-aluevarauksia on hieman pienennetty alueen luoteiskulmassa, jossa alueita on osoitettu luonnosuojeluun.

Vehkalan pohjoispuolella sijaitsevan Petaksen asemavarauksen ympäristö on edelleen osoitettu kokonaisuudessaan toimitila-alueeksi lentomelusta johtuen. Asemanseudun ydin on osoitettu monipuoliseksi työpaikka-alueeksi ja sitä ympäröivät alueet kaupallisten palveluiden ja tuotanto- ja varastotoiminnan alueiksi. Alueen pohjoisreunassa toimitilavarauksen laajuutta on pienennetty, jotta Kivistön suuntaan avautuu parempi viheryhteys. Petaksen aseman toteuttaminen ei ole ajankohtaista lähitulevaisuudessa, minkä myötä valtaosa toimitilavarauksistakin on pitkän aikavälin kehittämiss mahdollisuuksia.

Piispankylän alue Hämeenlinnanväylän itäpuolella on osoitettu lähes kokonaan tuotanto- ja varastotoiminnan alueeksi lentomelusta ja heikoista joukkoliikenneyhteyksistä johtuen. Maantie 152:n varauksen yhteen on osoitettu kaksi toimitilarakentamisen aluetta. Täyttömäkiparauksen yhteyteen on edelleen osoitettu tilaa vaativan tuotanto- ja varastotoiminnan alue, jonka rajausta on hieman suurennettu. Kiilan kiertotalousalueen rajausta on muutettu vastaamaan todellista tilannetta.

Lillån alueella luonnonsuojelualuevarauksen laajeneminen on pienentänyt toimitilarakentamisen varauksia. Lavangon moottoriurheilukeskus on osoitettu erikoistoimintojen alueen sijaan toimitila-alueeksi.

Yksittäisinä pienempinä toimitila-alueina on edelleen osoitettu TT-alue Lamminsuon eteläpuolella sekä TY-alue Kylänpääntien varrella.

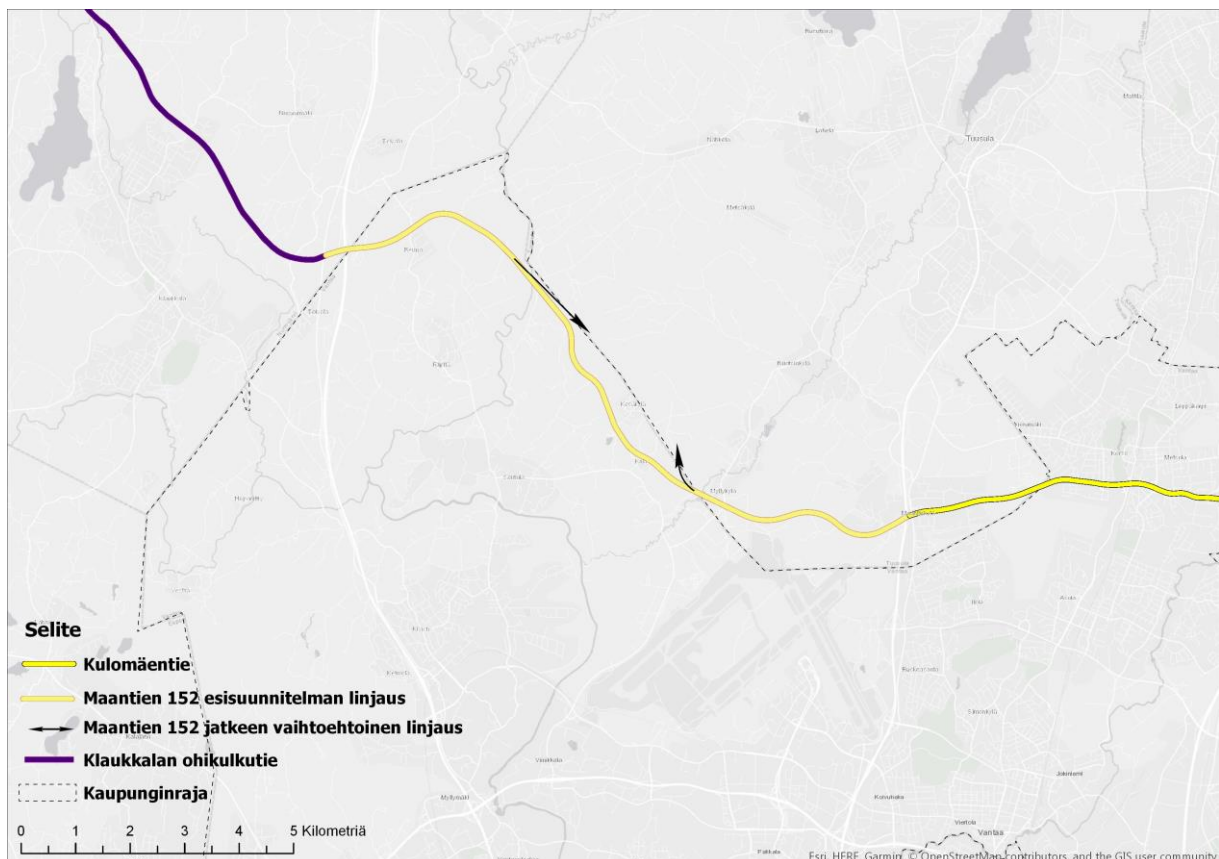
Liikenne

Kivistössä on yleiskaavassa nykyisten Kehäradan asemien, Kivistön ja Vehkalan, lisäksi kaksi asemavarausta: Lapinkylä ja Petas. Petaksen asemalta erkanee Klaukkalan rata, joka on pitkän aikavälin raidevaraus eikä välttämättä toteudu ennen yleiskaavan tavoitevuotta 2050. Kivistön ja Klaukkalan välinen runkoyhteys kehittyyne aluksi bussiliikenteenä. Lapinkylän asema tukee Kivistön keskustan kehittymistä.

Alueen tärkein vaihtopaikka on Kivistön asema. Se toimii kehyskunnista tulevien bussilinjojen sekä kaukoliikenteen liityntäasemana Kehäradalle ja tarjoaa Hämeenlinnanväylän ajoneuvoliikenteelle mahdollisuuden liityntäpysäköintiin. Toinen seudullisesti merkittävä liityntäpysäköintialue Kivistön alueella on Vehkalan asema.

Kivistössä kohtaa kaksi pyöräilyn baanaa. Kivistön ja Tikkurilan välinen pyöräbaana kulkee Kvartsiraittia ja Tikkurilantietä pitkin aina pääradalle asti. Kivistöstä Myyrmäkeen baana kulkee Kehäradan varressa olevaa huoltotietä pitkin Vehkalan asemalle, josta se jatkuu Hämeenlinnanväylää mukaillen Vaskivuorentielle. Baanoja täydentävät hyvän laatutason pääpyöräreitiverkosta sekä muut pyörätiet.

Maantiestä 152 on tekeillä aluevaraussuunnitelma Hämeenlinnanväylän ja Myllykyläntien välisestä osuudesta. Kivistön pohjoisosassa sijaitsevan maantien (ns. Kehä IV) linjausta onkin muutettu tämän perusteella ja lisäksi yleiskaavaluonnoksessa on esitettyjä linjauksia kaksi. Maakuntakaavan sekä tien esisuunnitelman mukainen linjaus on merkitty karttaan aluevarauksena ja toinen vaihtoehtoinen linjaus on puolestaan esitetty nuoliviivana. Aluevarauksena olevassa vaihtoehdossa tien linjaus on Kesäkyläntien itäpuolella sama kuin vuoden 2007 yleiskaavassa. Reunan kohdalla maantien 152 linjausta on tarkennettu aluevaraussuunnitelman pohjalta. Molemmissa vaihtoehdoissa tie liittyy Hämeenlinnanväylän kohdalla Klaukkalan ohikulkutiehen Lamminsuon eritasoliittymässä, mihin on suunniteltu raskaan liikenteen levähdys- ja pysäköintialue. Kehä IV:n jatke Hämeenlinnanväylältä Lahnuksen poistuu. Linjauksesta riippumatta maantiellä 152 varaudutaan kolmeen eritasoliittymään ja tien toteutumiseen 1+1 -kaistaisena. Tien linjaus on tarkoitus päättää yleiskaavaehdotukseen mennessä.

Kuva 48. Maantien 152 jatke yhdistyy idässä Kulomäentiehen ja lännessä Klaukkalan ohikulkutiehen.

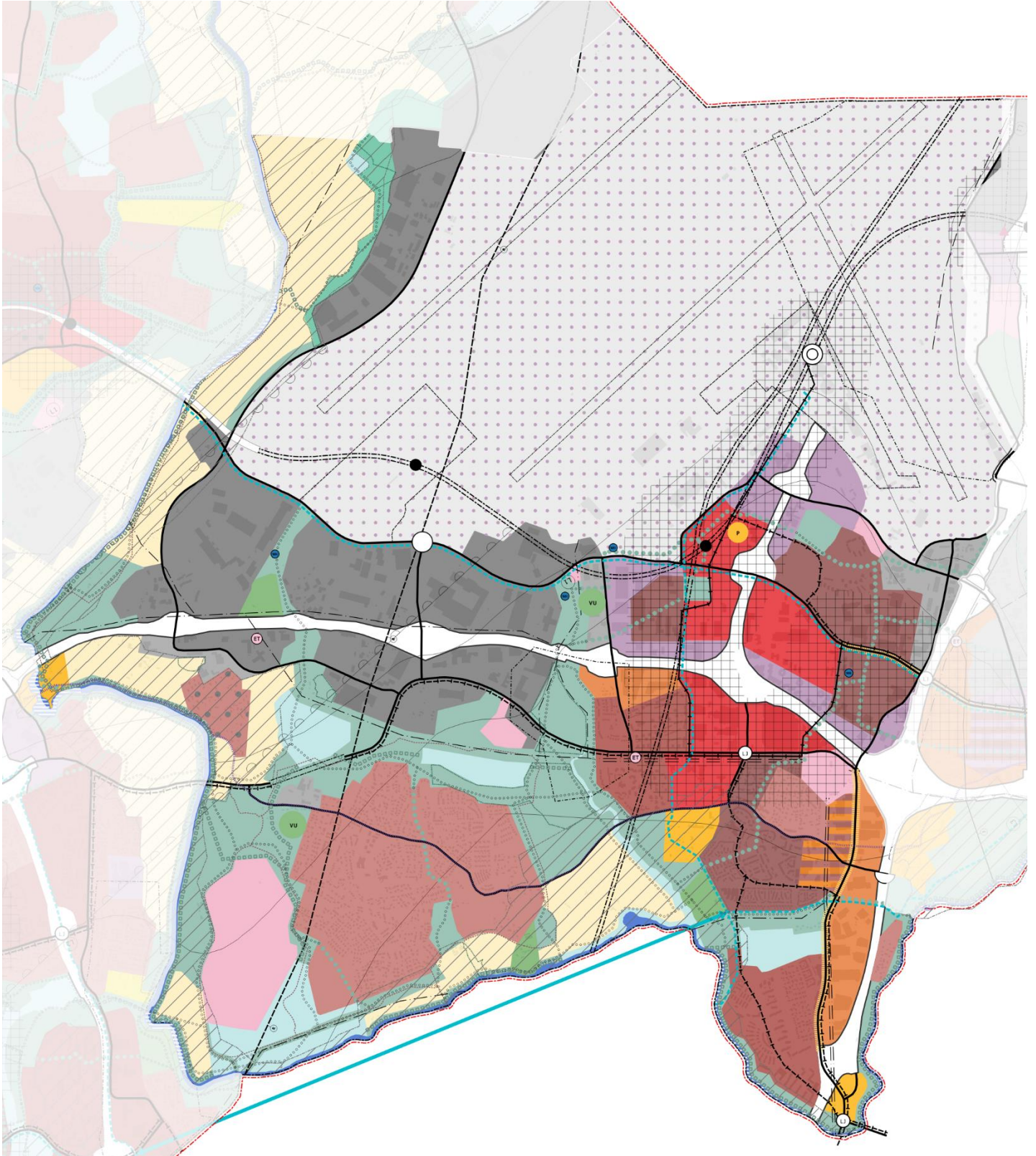
Yleiskaavassa on säilytetty Tikkurilantien jatke Hämeenlinnanväylältä Vihdintielle pitkän aikavälin varauksena. Katuva-
raus on esitetty tunnelissa niiltä osin kuin se katuliittymien ja kallion olemassa olon perusteella on arvioitu mahdol-
liseksi. Hämeenlinnanväylällä on eritasoliittymävaraus suuntaisliittymälle etelään Keimolanportin kohdalla.

Tekninen verkosto

Kivistön suuralueella on nykyisten voimajohtojen lisäksi kaksi varausta voimajohtoyhteydelle sekä teknisen huollon
aluevaraukset Seutulan sähköasemalle sekä Åbyn lämpökeskukselle. Voimajohtoyhteydet kulkevat Keimolan sähkö-
asemalta Seutulan sähköasemavarauksen kautta Tuusulaan Ruotsinkylän sähköasemalle sekä Seutulan sähköasema-
varaukselta Tuupakan sähköasemalle ja Tolkinkylän sähköasemalle.

Seutulan sähköasemavaraukselta lähteville voimajohtovaroituksille on yleiskaavaluonnoksessa vaihtoehtoisia linjauk-
sia. Vaihtoehdossa 1 voimajohdot ylittävät Seutulan Isoniitun, liittyvät nykyiseen voimajohtokäytävään Lillån tuntu-
massa ja jatkavat käytävässä toinen Tuusulaa ja toinen Tuupakkaa kohti. Vaihtoehdossa 3 Tuupakkaan suuntautuva
linja liittyy nykyiseen johtokäytävään ja Tuusulaan suuntautuva sijoitetaan Myllykyläntien varteen. Vaihtoehdossa 2
Tuusulaan suuntautuva voimajohto ylittää Seutulan Isoniitun ja liittyy nykyiseen johtokäytävään Tähtitaivaantien poh-
joispuolella, kun Tuupakkaan suuntaava johto kulkee Seutulan sähköasemalta etelään Vantaanjoen länsipuolella ja
liittyy nykyiseen johtokäytävään Koivupään kohdalla. Vaihtoehtojen toteutettavuuden selvitykset ovat vielä kesken.

Piispankylässä on teknisen huollon aluevaraus (ET), jolle on mahdollista sijoittaa esimerkiksi tukikohtatoimintoja sekä
lämpökeskus. Vehkalanmäen ET-alueella sijaitsee käytössä oleva lumenvastaanottopaikka sekä sen pohjoispuolella
toteutumaton ET-aluevaraus tukikohta- ja varikkotoimintoja varten. Vantaan nykyiset täyttömäet ovat täyttymässä
lähivuosina ja on tarve osoittaa uusi alue ylijäämämaiden läjitystä varten. Yleiskaavassa on osoitettu uudelle puhtaiden
ylijäämämaiden täyttömäelle yhdyskuntateknisen huollon (ET) aluevaraus Kiilan kaupunginosasta.

Kuva 49. Ote kaavakartasta Aviapoliksen alueelta

Keskustat ja asuminen

Aviapoliksen keskusta on nykyisellään varsin hajanainen muodostuen useammasta solmukohdasta Jumbosta Aviapoliksen asemalle. Yleiskaavaluonnoksen kaupunkikeskustan alueen (C) pohjana on Aviapoliksen kaavarungon linjaus laajasta uudistuvasta sekoittuneen kaupunkirakenteen alueesta Kehä III molemmiin puolin. Keskusta-alueen etäisyydet

ovat pitkiä, joten toimiakseen keskusta tarvitsee hyvän sisäisen joukkoliikenteen ja reittien verkoston, joka purkaa Kehä III estevaikutusta. Keskusta ulottuu koko laajuudessaan Tammiston reunasta aina lentoasemalle asti.

Määrällisesti keskustassa on jo nyt seudullisesti merkittävä määrä palveluita ja työpaikkoja, mutta siitä on mahdollista kasvaa seudullisesti merkittävä keskus. Työpaikkojen kasvu Aviapoliksessa on Suomen suurinta: tämä kehitys on tar-koitus jatkossakin varmistaa riittäväillä tilavarauksilla ja entistä paremmilla yhteyksillä. Toimiva ja elävä kaupunkikeskusta tarvitsee asukkaita elääkseen 24/7, siksi keskusta-alueille ja niiden lähialueelle on varattu merkittävä määrä tehokasta asuntorakentamista. Kehä III pohjoispuolella keskustassa on riittävästi tilaa ja asiakkaita myös erikois- ja päivittäistavarakaupan suuryksiköille. Eteläpuolella on tarpeen hakea luontevaa reittiä keskustakorttelirakenteen laajenemiselle nauhamaisesti kohti Tammiston kaupallisia alueita. Yksi mahdollisuus on Tammiston pohjoisosan kaupan kortteleissa, joita ehdotetaan muuntuvaksi asumiseen.

Suurin osa Aviapolikseen esitetystä asumisen alueista on merkitty asuntovaltaisena keskusta-alueena (AC), mikä tukee tiiviin tehokkaan ja monipuolisen kaupunkirakenteen kehittämistä. Tammiston eteläkärjessä ja Krakanpuiston laidalla asuinkorttelit on merkitty tiiviinä asuntoalueina (A). Veromäen pientaloalue on merkitty miljööltään vaalittavana pientalovaltaisena asuntoalueena (AP).

Aviapoliksesta itään on jo yleiskaava 2007 esitetty idea Aviapoliksen ja Tikkurilan välillä olevasta keskustamaisesta kaupunkiakselista (K2-bulevardi). Idea säilyy yleiskaavaluonnoksessa. Tikkurilantiellä kulkee raitiotie ja siihen kohdistuvat sekä kestävän kasvun vyöhyke että katukuvan kehitysalue -merkinnät. Kaupunkimaisen akselin ajatusta tukien Aviapoliksen keskusta-alueen itäpuolelle on esitetty asuntovaltaisia keskusta-alueita (AC) tukemaan keskustamaisen korttelirakenteen kehittämistä Tikkurilan suuntaan.

Lentomelualueiden muutokset vaikuttavat Aviapoliksen alueella erityisesti Voutilassa, kun lentomeluvyöhyke 1 (L_{den} yli 60 dB) laajenee kattamaan koko asuinalueen. Alueella on lisämerkintä /LM2, asuinalue voimakkaan lentomelun alueella. Melualueella ei ole mahdollista lisätä asuinrakennusten määrää, mutta nykyisiä asuinrakennuksia voi ylläpitää, korjata ja korvata ääneneristävyysvaatimukset (38 dB) huomioiden.

Palvelut

Aviapoliksen kaupallisten palveluiden tarjonta on seudullisesti merkittävää. Keskustan Jumbon kauppakeskuksen lisäksi kaupallisia palveluita on Vantaanportin ja Tammiston kaupan alueilla. Kartanonkoskella ja Ylästössä on asuinalueiden lähipalveluina päivittäistavaramyymälät, joita tulevaisuudessa asumisen määrän kasvaessa tulee sijoittumaan myös Veromiehen ja Aviapoliksen aseman seuduille. Tammiston kaupan alueen liikenneongelmat rajoittavat seudun suurimman kaupan alueen kehittämismahdollisuuksia, siksi luonnoksen liikennratkaisuilla parannetaan alueen saavutettavuutta ja sisäisiä yhteyksiä.

Palveluiden (P) aluevarausten lisäksi yleiskaava mahdollistaa palveluiden toteuttamisen keskustatoimintojen sekä asumisen alueilla. Palvelut ovat siten lähellä käyttäjiään ja saavutettavissa joukkoliikenteellä.

Aviapoliksen alueen kulttuurihistoriallisista kohteista palveluiden alueina osoitetaan Backaksen kartano sekä Pitäjän kirkonkylän kulttuurihistoriallinen kokonaisuus rajattuna, että Kyrkoby skolan, Helsinges skolan sekä Helsinges gymnasium sekä kirkonkylän vanha kyläasutus kuuluvat rajaukseen. Kyläasutusta saa ylläpitää ja täydentää kulttuuriympäristön arvot huomioiden.

Aviapolis merkittävästi kasvavana keskustana tarvitsee uusia palveluille osoitettuja alueita. Aviapoliksen mahdollista kampusaluetta on kuitenkin vaikea merkitä tässä vaiheessa yleiskaavaan, koska ennustettu sijainti voi lopulta olla väärä. Palveluiden on tarkoitus toteutua keskusta- ja asumisen merkintöjen turvin. Toisen asteen oppilaitoksen tarve on tunnistettu ja se on osoitettu symbolimerkinnällä Aviapoliksen asemanseudulle hyvien joukkoliikenneyhteyksien yhteyteen.

Tammiston eteläkärkeen tulevaisuuden ratikoiden risteykseen on osoitettu P-aluevaraus, jolla halutaan mahdollistaa paikan merkitystä kohottavan erityiskohteen kehittämien ratikoiden risteykseen hyvälle joukkoliikennesaavutettavuudelle ja ”portiksi” Helsingin ja Vantaan rajalle, joen rantaan.

Virkistyspalvelut

Aviapoliksen ainoa, laaja metsäinen alue on Mustikkasuonkallion - Krakanojan viheralue. Siihen liittyy Backaksen viljelymaisema.

Veromies on muuttumassa työpaikka-alueesta monipuoliseksi ja tiiviiksi kaupunkiympäristöksi, jossa myös asutaan. Virkistysalueyhteydet Veromiehestä laajoille viheralueille ovat kuitenkin heikot. Ainoa laajempi viheralueyhteys on Osumapuistosta Kehä III:n poikki Tuulensuunpuistoon ja siitä kohti Vantaanjoen laaksoa jatkuva yhteys, ja tästäkin Kehä III:n alikulku puuttuu. Veromiehen sisäiset virkistysalueyhteydet nojaavat Pytinojaan ja Pyttisbergetiin. Alueen sisäiset mäet Pyttisberget ja Plootukallio on niiden tärkeyden takia esitetty yleiskaavaaluonnoskartalla.

Urheilun ja virkistyspalvelujen tulevaisuuden tarpeeseen on osoitettu VU-merkintä Krakanojan varren pohjoiseteeläsuuntaisen virkistysalueen tuntumaan Veromieheen. Saman virkistysaluekokonaisuuden eteläosassa sijaitsee Kartanonkosken liikuntapuisto.

Aviapolis -kaavarungossa esitettyjä yhteyksiä Veromiehestä Tuusulanväylän poikki kohti itää ja Tikkurilan keskuspuistoa, kaakkoa ja Helsingin pitäjän kirkonkylää sekä etelää ja Kartanonkosken kautta kohti Vantaanjoen laaksoa, on syytä vahvistaa.

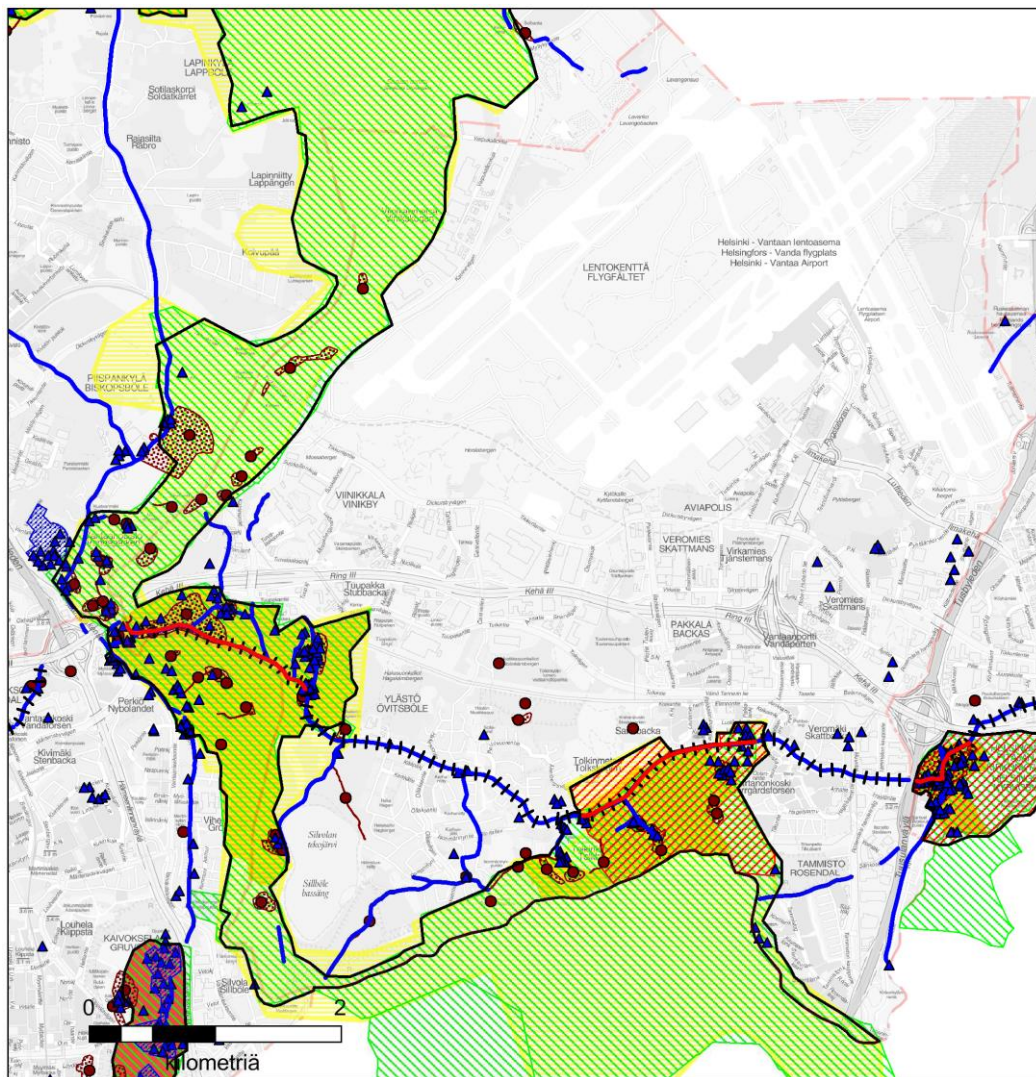
Yhteydet kohti Tikkurilan keskuspuistoa kulkevat osittain tukeutuen asemakaavoitettuihin viheralueisiin ja osittain kaatuja pitkin, mutta viestivät myös toivetta uusista viheralueista ja ulkoilureiteistä alueiden maankäytön mahdollisesti muuttuessa. Kartanonkoskella yhteys nojaa asemakaavoitettuihin viheralueisiin ja Illenpuroon.

Jokivarren virkistyskäytön kehittämisen merkintä kiertää Aviapoliksen alueen jokirantoja Backaksen kartanon eteläpuolelta Pitäjän kirkon viereisille rannoille. Jokivarren kehittämistä on tuettu ranta-alueiden läheisyyteen esitetyillä uusilla maankäyttömahdollisuuksilla.

Suojeluarvot

Aviapoliksen suuralueella ekologinen verkosto täydentyy yhdellä uudella luonnonsuojelualueella, eli Hagakärrsbergenillä. Lisäksi rajataan kaksi uutta luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeää aluetta: Tuulensuunpuisto sekä Krakanpelto ja Tolkinmetsä.

Alueen ekologiset runkoyhteydet on osoitettu kulkemaan virtavesiä seuraillen, eli Vantaanjoen ja Krakanojan varrella. Ekologiset yhteydet kulkevat metsäisiä yhteyksiä pitkin Silvolanmetsästä Hagakärrsbergenin ja Blåbärrskärrbergenin kautta Krakanojalle.

Kuva 50. Aviapoliksen suuralueen arvokas kulttuuriympäristö. Kartan selite on kuvan 45 yhteydessä.

Keskiselle Vantaalle sijoittuu Backaksen kartanomaisema, joka on kartanoineen ja useine rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaine kohteineen sekä peltoineen teemakartalla erotettu kulttuurihistoriallisesti ja maisemakuvallisesti erityisen arvokkaaksi viljelymaisemaksi. Backas – Elannon suurtilan valtakunnallisen arvon perusteluissa todetaan, että talouskeskus peltoineen on suurmaataloudesta kertova saareke kaupungistuneessa ympäristössä, ja että samaan maisemakokonaisuuteen kuuluu viljelyaukean ympäröimä vanha kapteenin virkatalo Petas. Peltojen häviäminen tilojen ympäriltä alentaisi maiseman arvoa. Suuri Rantatie kulkee alueen läpi. Suuri rantatie on esitetty kaavakartalla omalla merkinnällään. Arvokkaan kulttuuriympäristön raja on pohjoisessa ja idässä sama kuin valtakunnallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön, joka on kokonaisuudessaan rajauksen sisällä. Etelässä ja lännessä arvokas kulttuuriympäristö jatkuu maakunnallisen rajauksen mukaisena. Arvokkaan kulttuuriympäristön määräyksessä edellytetään, että kulttuuriympäristön arvot säilyvät, ja että kulttuuriympäristön ominaispiirteitä vaalitaan. Viljelymaisemassa tämä tarkoittaa viljelyn jatkumista tai vähintäänkin avoimen maisemakuvan säilyttämistä.

Vantaanlaakson viljelymaisemasta ks. Myyrmäki.

Ylästössä Tulkintien Hakakorven kallioiden läpi menevän tunnelin suu aukeaa Voutilan avoimeen maisemaan. Tien eteläpuolella on lähivirkistysaluetta, joka voitaisiin metsittää ja siten tukea metsäistä ekologista yhteyttä ja muodostaa maisematilalle uusi reuna. Reuna tulee suunnitella tie- ja tunnelihankkeen yhteydessä. Arvokkaan kulttuuriympäristön raja-
 rajuus on suunnilleen maakunnallisen inventoinnin mukainen, mutta jättää osan valtakunnallisen inventoinnin

mukaisesta alueesta rajauksen ulkopuolelle. Samoin Ylästössä Pitkäkosken metsäinen luonnonsuojelualue on rajattu pois maakunnallisen inventoinnin mukaisesti.

Toimitila-alueet

Aviapolis kehittyy maankäytöltään monipuolisempaan suuntaan mutta on jatkossakin Vantaan suurin ja tärkein työpaikkakeskittymä. Viinikanmetsä, Viinikkala sekä Tuupakka on osoitettu lähes kokonaisuudessaan tilaa vaativien tuotanto- ja varastotoiminnan alueeksi lukuun ottamatta Voutilan kylän pohjoisreunaa, joka on osoitettu TY-alueeksi.

Veromiehen alueella Kehä III:n pohjoisreuna sekä Lentoasemantien pohjoisosa on osoitettu monipuoliseksi työpaikka-alueeksi. Alueen odotetaan muodostuvan kasvavan lentokenttäkaupungin työpaikkaytimeksi. Veromiehen reunat on osoitettu edelleen tuotanto- ja varastotoimintaan.

Ylästöntien pohjoispuoli Hakakorven eteläpuolella on edelleen osoitettu tuotanto- ja varastotoimintaan.

Liikenne

Yleiskaavan tavoitteena on varmistaa lentoaseman kasvun edellytykset. Tavoite toteutuu varautumalla tunnelimerkinällä maanalaiseen Lentorataan, joka kulkee pääradalta lentoaseman kautta Helsingin keskustaan sekä Tallinna-tunneliin, joka kulkee lentoasemalta Tallinnaan. Yleiskaavaluonnoksessa on Viinikkalan asemavaraus ja eritasoliittymävaraus Caravellentien pohjoispäässä: asema ja liittymä toimivat yhteytenä mahdolliselle uudelle terminaalille. Yleiskaavaluonnoksessa on myös eritasoliittymävaraus etelään Ylästöntieltä Tuusulanväylällä sekä Ilmakehän ja Tuusulanväylän liittymän pohjoisten ramppien varaus.

Vantaan uuden raitiotien toinen päätepiste on lentoasema. Raitiotie tuo samalla Aviapoliksen keskusta-alueelle uuden sisäisen joukkoliikenteen runkoyhteyden, joka yhdistää keskustan eri osat toisiinsa. Raitiotien varsi on asemien tapaan kestävän kasvun vyöhykettä, jolle kaupunginosan maankäyttöä tehostava rakentaminen ensisijaisesti ohjataan.

Joukkoliikenteen runkoyhteys säilyy Tasetien eteläpuolella yleiskaava 2007:n mukaisella paikalla, mutta lisäksi yhteys osoitetaan Hagelstamintien kautta Tammiston kauppatielle. Linjausten on todettu olevan liikenteellisesti saman arvoisia, ja on mahdollista, että molemmat toteutuvat tulevaisuudessa raitiotienä. Näiden runkoyhteyksien jatkumiseen varaudutaan sekä Malmin että Tuusulanväylän ja siitä edelleen Helsingin keskustan suuntaan. Pohjoisessa Tammiston runkoyhteyksien jatkeena on varaus Tikkurilantieltä Pyttisbergetin kautta Aviapoliksen asemalle.

Myyrmäen ja Pakkalan väliselle runkoyhteydelle tutkittiin liikenne-ennusteilla useita eri vaihtoehtoja. Vaikka yhteyden matkustajamäärät vuodelle 2050 ovat ennusteen mukaan liian pieniä sen toteuttamiseksi vielä silloin raitiotienä, niin yhteys toimii tulevaisuuden varauksena. Runkoyhteys kulkee Aviapoliksessa Tulkintien ja Hakakorven tunnelivarauksen kautta Ylästöntielle, jolta se jatkuu Myyrmäkeen. Kyseinen linjaus on tutkituista vaihtoehdoista teknisesti sekä kaavallisesti toteuttamiskelpoisiin.

Raitiotien vaihtopaikat Aviapoliksessa ovat nykyisten juna-asemien lisäksi Tasetien ja Lentoasemantien liittymässä sekä Tuusulanväylän kohdalla. Lentoasemalla on merkittävä rooli kansainvälisen, valtakunnallisen sekä seudullisen joukkoliikenteen kannalta. Se toimii porttina kansainvälisiin lentoyhteyksiin ja on merkitty Tikkurilan aseman tapaan omalla symbolillaan valtakunnallisen joukkoliikenteen vaihtoasemiksi. Tammiston runkoyhteyksien välinen vaihtopaikka on merkitty Tapaninkyläntien liittymään.

Aviapoliksen läpi kulkee kolme pyöräilyn baanaa. Tikkurilantietä pitkin kulkeva Kivistö-Tikkurila -baana risteää Turbiinitien kohdalla lentoasemalta tulevan baanan kanssa. Tämä jatkuu Turbiinitieltä Veromiehen ja Pakkalan läpi Tammistonrantaan. Lentoaseman baana yhdistyy Tikkurilaan myös Kartanonkosken ja Helsingin pitäjän kirkonkylän kautta kulkevan baanan välityksellä. Myyrmäen ja Pakkalan välillä on todettu tarve laadukkaalle pyöräväylälle, mutta reitti vaatii tarkempaa selvitystä yleiskaavaehdotukseen. Baanoja täydentävät hyvän laatutason pääpyöräreittiverkosta sekä muut pyörätiet.

Tikkurilantie on merkitty katukuvan kehitysalueeksi Aviapoliksen ja Tikkurilan keskustojen väliseltä osuudelta ja Tammiston kauppatie puolestaan Kehä III:n eteläpuoliselta osuudelta. Näillä katuosuuksilla tuetaan jalankulun, pyöräilyn

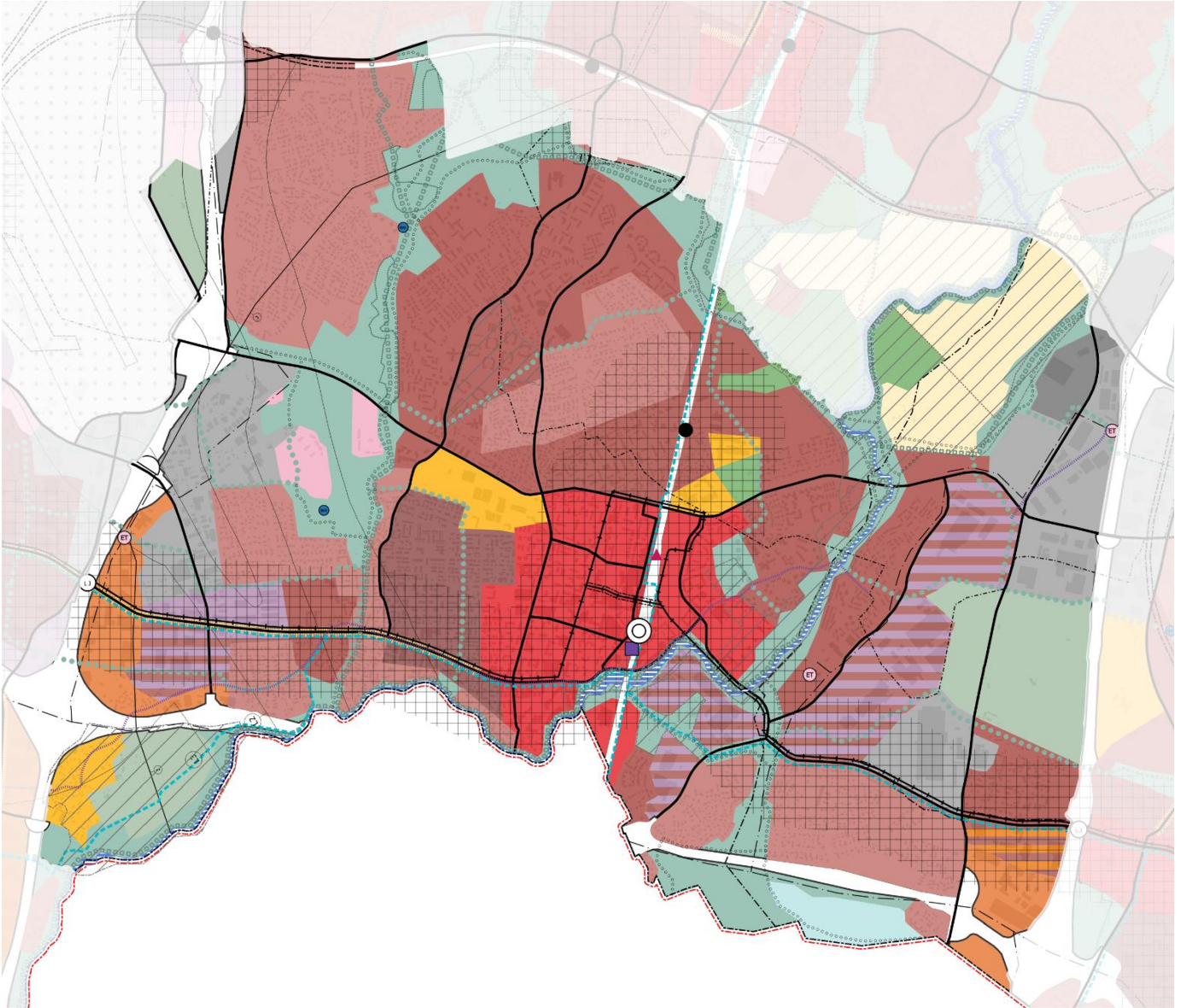
ja julkisen liikenteen houkuttelevuutta kehittämällä katutilojen yleisilmettä ja luomalla mahdollisuudet ihmisten monipuoliselle liikkumiselle. Erityisesti paikkojen tunnistettavuus ja saavutettavuus ovat tärkeitä.

Tekninen verkosto

Uuden Seutulan sähköasemavaraukselta Tolkinkylän sähköasemalle kulkevan voimajohdon sijainti on merkitty kaavakarttaan vielä kahtena eri vaihtoehtona. Linjaus kulkee joko Turvalaakson halki tai sen vieritse ja jatkaa Kehä III pohjoispuolella tai eteläpuolella nykyisessä voimajohtokäytävässä, josta se kääntyy pohjoiseen Osumapuiston itälaitaa nykyisen voimajohdon mukaisesti tai siirtyy puiston länsireunaan. Tolkinkylän sähköaseman uusi sijainti Tuulensuupuiston pohjoisreunassa on merkitty ET-aluevarauksena.

Väinö Tannerin tien–Tasetien mukaisesti kulkevat voimajohdot on esitetty kehitettävänä voimajohtona, joiden sijoittamista maan alle tulee tutkia. Voimajohtokäytävässä kulkee useita 110 kV ja 400 kV johtoja, joten nykyisellään se rajoittaa reunavyöhykkeineen maankäyttöä laajalla alueella. Myös Tammiston sähköasemalta etelään Helsinkiin suuntautuvat voimajohtoyhteydet on esitetty kehitettävänä. Voimajohdon sijoittaminen maan alle mahdollistaisi Tammiin erilaisia maankäytön ratkaisuja. Tammiston nykyinen sähköasema-alue on osoitettu ET-alueena.

Lentokenttäalueen tuntumassa Ilmakehän laidalla on teknisen huollon aluevaraus (ET), jolla sijaitsee lentokentän huolevesien käsittelyyn tarkoitettuja rakenteita.

Kuva 51. Ote kaavakartasta Tikkurilan alueelta

Keskustat ja asuminen

Tikkurila on kaupungin vanhin keskus, jonka rakentaminen alkoi Helsinki-Hämeenlinna-radan myötä 1800-luvulla. Seuraava vaihe käynnistyi Malmin siirryttyä osaksi Helsinkiä: Tikkurila lähti kasvamaan Helsingin maalaiskunnan hallinnollisena keskuksena. Nyt on käynnissä kolmas vaihe, joka uudistaa ja tiivistää Tikkurilaa merkittävästi. Yleiskaavaluonnoksen ratkaisulla halutaan varmistaa kasvun jatkuminen yhtenä kaupungin kolmesta pääkeskuksesta. Kasvu on nyt ja tulevana vuosikymmeninä varmasti uudistavaa lisärakentamista, mutta uusiakin kasvusuuntia löytyy. Kaupunkikeskustan aluetta (C) on laajennettu lähialueiden asunto- ja palvelukortteleihin. Muutosta tuo raitiotien linjaus halki keskustan, mikä avaa Tikkurilan keskustalle vahvoja laajenemisen mahdollisuuksia itään. Yleiskaavaluonnoksessa esitetään raitiotien varren ja Hakkilan nykyisiä työpaikka-alueita tulevaisuudessa asumiseen muuntuvina alueina.

Tikkurilasta länteen jo yleiskaava 2007 esitetty idea Aviapoliksen ja Tikkurilan välillä olevasta keskustamaisesta kaupunkiakselista (K2-bulevardi) säilyy. Yleiskaavaluonnoksessa Tikkurilantiellä kulkee raitiotie ja siihen kohdistuvat sekä kestävän kasvun vyöhyke että katukuvan kehitysalue -merkinnät.

Kaupunkimaisen akselin ajatusta tukien Tikkurilan länsipuolelle on esitetty asuntovaltainen keskusta-alue (AC) tukemaan keskustamaisen korttelirakenteen kehittämistä Aviapoliksen suuntaan. Muuten Tikkurilan asumisen alueet on merkitty Tiiviillä asuntoalueilla (A). Pientaloalueita on esitetty vaalittavaksi Pientalovaltaisten asuntoalueiden (AP) merkinnällä.

Lentomelualueet laajenevat hieman Koivuhaan kohdalla.

Palvelut

Palveluiden (P) aluevarausten lisäksi yleiskaava mahdollistaa palveluiden toteuttamisen keskustatoimintojen sekä asumisen alueilla. Palvelut ovat siten lähellä käyttäjiään ja saavutettavissa joukkoliikenteellä.

Tikkurilan urheilupuisto sekä Tikkurilan lukion, Jokiniemen koulun sekä päiväkodin, Hiekkaharjun Varian muodostamat usean palvelutoiminnon kokonaisuudet osoitetaan P-alueina. Koivuhaassa on laajennettu kaupan alueen rajausta koskemaan Kehä III ja Tuusulanväylän vartta. Porttipuistoon sallitaan yhteensä korkeintaan 4000 kerrosneliötä päivittäistavarakauppaa.

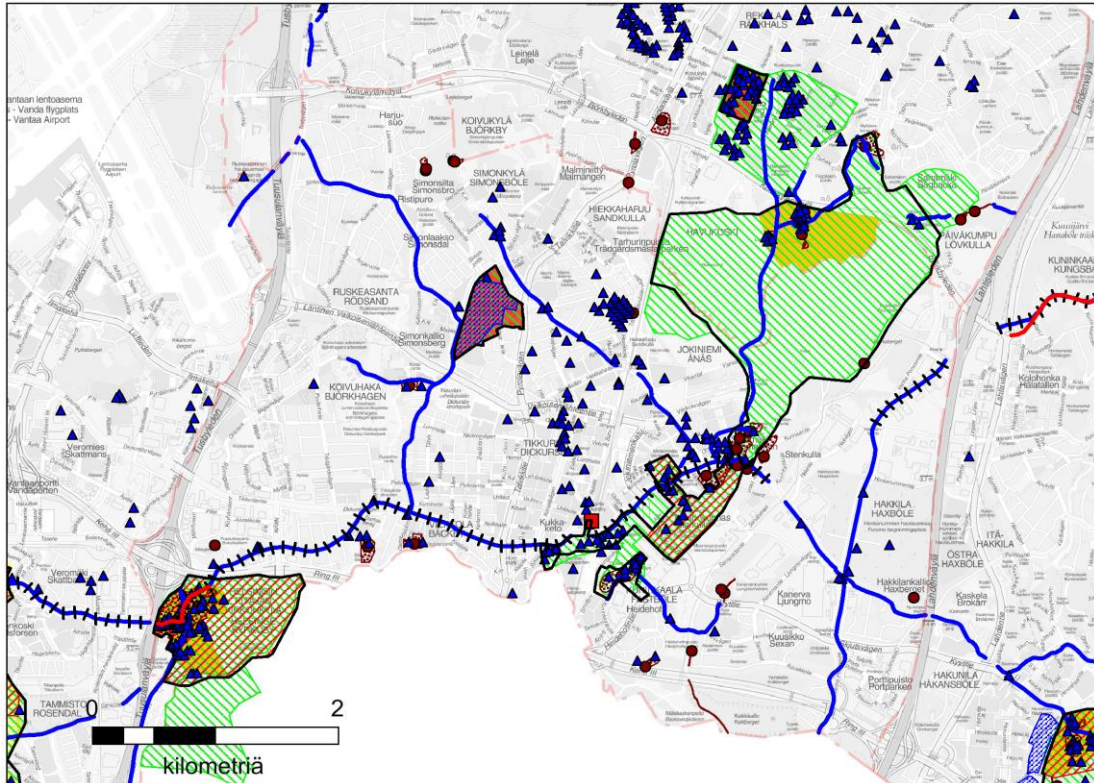
Virkistyspalvelut

Keravanjoen ja Kylmäojan varteen ketjuttuvat tärkeimmät virkistysalueet. Kylmäojan varressa on Tikkurilan keskuspuisto. Arboretum saa yleiskaavaluonnoksessa lisää tilaa. Virkistysalueyhteys Tikkurilan keskuspuistosta Tikkurilan urheilupuiston läpi ja Viertolan kautta Keravanjoen rantaan tukeutuu Viertolassa pieniin taskupuistoihin. Yhteys Kylmäojan laaksosta Tarhuripuistoon kulkee Simonmetsän ja Hiekkaharjun puistojen kautta. Yhteys Rekolanojalta Keravanjoelle kulkee Hiekkaharjun liikuntapuiston ja Winterinmäen kautta. Hiekkaharjun golfkentän lounaiskulma (VU) osoitetaan asumiseen yhdyskuntarakenteellisin perustein, golfkenttätöiminnot säilyvät asumisen lomassa. Kanervanummen viheralueet on merkitty virkistysalueyhteytenä. Viheralueiden rajausta tarkentuu, kun alueelle aletaan suunnitella raitiotiehen liittyvää asumista.

Tikkurilan alueella radan länsipuolella jokivarren rakentaminen paikaksi kaupunkilaisten ja vierailijoiden käyttöön on jo nykyisin hyvällä mallilla. Heureka edustalla olevaa rantapuistorakentamista halutaan laajentaa kaupungin tiivistyessä sekä itään että länteen Tikkurilan keskustasta. Yleiskaavakarttaan on merkitty jokivarren virkistyskäytön kehittämisen merkintä koko joen varren mitalle Tikkurilassa.

Suojeluarvot

Tikkurilan suuralueella ekologinen runkoyhteysreitistö kulkee VL-alueella pohjois-eteläsuuntaisena Kylmäojan ja Keravanjoen varsia pitkin, sekä poikittaisyhteytenä Simonmetsästä Rekolanojalle. Tikkurilassa ei ole yhtään luonnonsuojelualuetta, koska alue on niin tiiviisti rakennettu. Myöskään uusia luo-alueita ei ole osoitettu.

Kuva 52. Tikkurilan suuralueen arvokas kulttuuriympäristö. Kartan selite on kuvan 45 yhteydessä.

Helsingin pitäjän kirkonkylä ja Kuninkaalan kylä ovat kaupungin kehittymisen myötä menettäneet niitä ympäröineet laajat viljelysaukeat. Rakennusperintönsä ja kulttuurikasvillisuutensa ansiosta kylät ovat edelleen arvokkaita muistoja menneestä ajasta. Kulttuurihistoriallisesti ja maisemakuvallisesti erityisen arvokkaaksi viljelymaisemaksi on teemakartalla erotettu kirkonkylän ja kosken välillä pala entistä kirkkopeltoa, jolloin vanhan hautausmaan muuri jää tällä kohtaa edelleenkin hautausmaan rajaksi peltoa vasten. Pitäjän kirkonkylässä arvokkaan kulttuuriympäristön rajausta on sama kuin valtakunnallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön. Suuri rantatie on esitetty kaavakartalla omalla merkinnällään.

Tikkurilan rautatieasema on kaavakartalla osoitettu valtakunnallisesti merkittäväksi rakennusperintökohteeksi.

Simonmetsä edustaa ansiokasta 1960-luvun kaupunki- ja rakennussuunnittelua, missä omintakeinen korttelirakenne ja yksinkertaisen kaunissuhteiset rakennukset muodostavat harmonisen kokonaisuuden. Simonmetsä on rajattu maakunnallisen inventoinnin mukaisesti.

Tikkurilan maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö koostuu monista eri ikäisistä erillisistä fragmenteista, eivätkä niiden väliset alueet ole kokonaisuuden säilymisen kannalta merkityksellisiä. Jokiniemessä ja Kuninkaalassa on keskus-rikospoliisin pysäköintialue ja siitä Keravanjokeen saakka sekä Tikkurilan tehtaiden alueella rakennusten välisiä alueita rajattu pois arvokkaasta kulttuuriympäristöstä. Pois rajatulla alueella ei ole merkittävää rakennusperintöä. Jokiniemen koelaitoksen valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö sisältyy rajaukseen kokonaisuudessaan.

Hanabölen maakunnallisesti merkittävästä kylämaisemasta on rajattu pois Hiekkaharjun golfkenttää. Maisematilan reuna voi asettua Rekolanojan varren puustoon. Luontoarvojen takia Rekolanojan vartta ei ole järkevää palauttaa avoimeksi maisemaksi.

Toimitila-alueet

Tikkurilan suurin työpaikkakeskittymä on jatkossakin Tikkurilan keskusta. Alueen kaupunkirakenteen uudistuspaine näkyy vahvasti toimitilarakentamisen alueiden muutoksessa. Huomattava osa vanhoja toimitila-alueita keskustan itäpuolella ja Tikkurilantien varressa on osoitettu asumiseen muuntuviksi alueiksi.

Toimitila-alueiksi yleiskaavassa on osoitettu lentomelualueelle sijoittuva Koivuhaan työpaikka-alue, jossa ratikan varsi on osoitettu monipuoliseksi työpaikka-alueeksi ja pohjoisempi alue tuotanto- ja varastotoiminnan alueeksi. Meiramintien varrella sijaitseva alue on osoitettu tuotanto- ja varastotoiminnan alueeksi palvelujen sijaan, ympäröivän maankäytön häiriöistä sekä heikohkoista joukkoliikenteen yhteyksistä johtuen.

Osa Kanervan alueesta sekä ns. Vantaan akseli on osoitettu edelleen toimitilarakentamiseen. Ympäristöhäiriöitä aiheuttavien toimintojen aluevarausta on pienennetty pohjavesialueen suojelemiseksi.

Liikenne

Raitiotiellä on yleiskaavassa kaksi mahdollista reittiä pääradan alitse. Näistä Tikkurilan aseman tunnelissa alittava on ensisijainen vaihtoehto ja Valkoisenlähteen tien kautta kulkeva varalla. Raitiotie yhdistää Hakunilan entistä tehokkaammin Tikkurilaan ja vahvistaa kahden Vantaan pääkeskuksen välistä joukkoliikenneyhteyttä. Raitiotien varsi on asemien tapaan kestävän kasvun vyöhykettä, jolle kaupunginosan maankäyttöä tehostava rakentaminen ensisijaisesti ohjataan.

Tikkurila on valtakunnallisen liikenteen matkakeskus, joka on lentoaseman tavoin merkitty valtakunnallisen joukkoliikenteen vaihtoasemaksi. Tikkurilan asemalla on myös seudullisesti merkittävä liityntäpysäköintialue, jonne on tarkoitus ohjata pidempimatkaista liikennettä pääväyliltä. Hiekkaharjun asema toimii Tikkurilan aseman lisäksi alueensa liityntäliikenteen sekä jalankulun ja pyöräilyn vaihtopaikkoina kulkumuodosta toiseen. Tärkeitä vaihtopaikkoja alueella on asemien lisäksi kaksi. Molemmat ovat raitiotien reitillä ja ne sijaitsevat Lahdenväylän sekä Tuusulanväylän kohdilla. Kaikilla asemilla sekä vaihtopaikoilla painotetaan laadukkaita liityntä- ja vaihtoyhteyksiä.

Tikkurilan suuralueella kulkee kolme pyöräilyn baanaa. Pohjois-eteläsuuntainen baana seuraa Helsingin rajalta pääradan vartta Keravalle. Poikittainen baana Hakunilasta kulkee Kyytitietä pitkin Kuninkaan läpi Tikkurilaan, josta se jatkuu Tikkurilantietä pitkin aina Kivistöön asti. Tikkurilantieltä haarautuu toinen poikittainen baana Kuriiritielle, jolta se jatkuu Helsingin pitäjän kirkonkylän kautta Tammistoon yhtyen siellä Lentoasemabaanaan. Myyrmäen ja Tikkurilan välillä on todettu tarve laadukkaalle pyöräväylälle, mutta baanin reitti vaatii vielä tarkempaa selvitystä Pakkalan ja Myyrmäen välisellä osuudella. Reitti selvitetään yleiskaavaehdotukseen. Baanoja täydentävät hyvän laatutason pääpyöräreittiverkosta sekä muut pyörätiet.

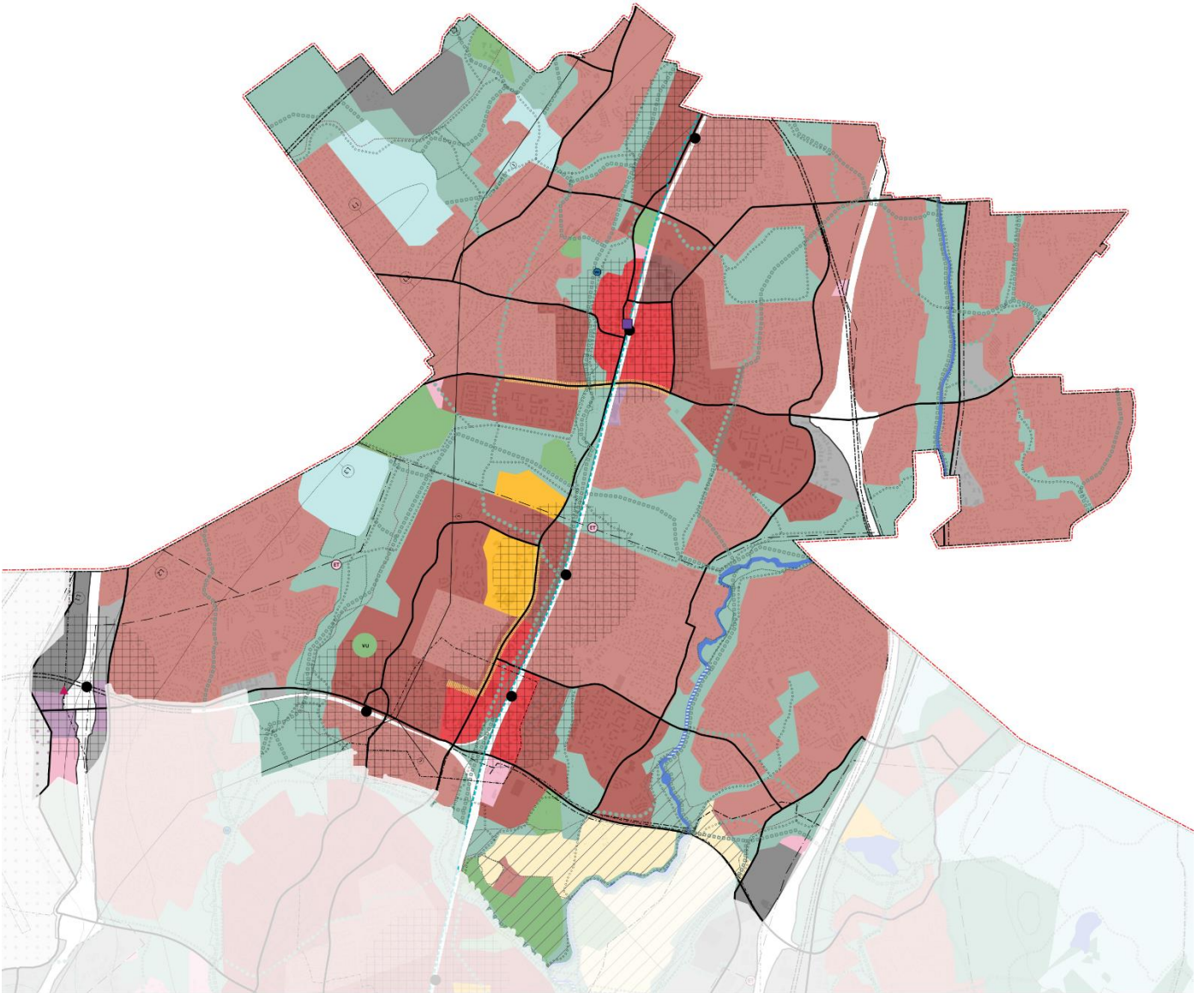
Tikkurilassa liikenneyhteyksinä merkittyä verkkoa on karsittu erityisesti Koivuhaan ja Ruskeasannan alueilla. Myös Ohratie ja Tikkurilantie Jokiniemenkadun itäpuolelta on poistettu merkityistä liikenneyhteyksistä. Aviapoliksen ja Tikkurilan keskustojen väliseltä osuudelta Tikkurilantie on puolestaan merkitty katukuvan kehitysalueeksi, jolla tuetaan jalankulun, pyöräilyn ja julkisen liikenteen houkuttelevuutta. Raitiotie sekä baana muuttavatkin Tikkurilantien yleisilmettä ja luovat mahdollisuuksia ihmisten monipuoliselle liikkumiselle. Erityisesti paikkojen tunnistettavuus ja saavutettavuus ovat tärkeitä katukuvan kehitysalueilla. Tuusulanväylän ja Ilmakehän liittymästä puuttuvien pohjoisen suunnan ramppien varaus säilyy yleiskaavassa ja uusia yleiskaavassa esitettäviä liikenneyhteyksiä on Tikkurilan alueella kaksi:

- Koivukyläntie on esitetty pääkatuna myös Simonmetsän ja Leinelän välillä.
- Santaradan tilalla on uutena yhteytenä Tikkurilantien alittava pääkatu Jokiniemenkadun ja Valkoisenlähteen tien välillä.

Santarata on Tikkurilan asemalta itään Jokiniemen läpi kulkeva tavaraliikenteen rata, jota käytetään melko harvoin raidesepelikuljetuksiin. Lisäksi rataa on käytetty suurmuuntajien siirtokuormaukseen, mutta tämä tarve on jatkossa poistumassa ja suurmuuntajakuljetuksille on löydetty uusi reitti Vuosaaren kautta. Tällöin radalle jää käyttöä ainoastaan raidesepelikuljetuksissa. Raidesepeli on tärkeä osa raideverkon kunnossapitoa, mutta sille tulee löytää paikka, joka ei estä kaupunkikehitystä ja Tikkurilan asemaa ympäröivän maankäytön tiivistämistä. Santarata on poistettu yleiskaavan raskaan raideliikenteen alueista.

Tekninen verkosto

Yleiskaavassa esitetään Tikkurilaan paikka uudelle sähköasemalle ET-aluevarauksena Koivuhaan Arboretumin ja Meiramtien välissä. Maarinkunnaan nykyinen sähköasema on osoitettu ET-pistemerkinnällä. Lämpölaitoksen alue on osoitettu muuttuvaksi asumiseen. Muutoksen toteutuessa tulee lämpökeskukselle löytää uusi sijainti. Koivuhaassa sijaitsee kaksi kaupungin tukikohtaa osoitteissa Koisotie 7 ja 10, jälkimmäinen lumen vastaanottopakan yhteydessä. Molempien rajauksia on hieman laajennettu, jotta tukikohtatoimintojen lisääminen alueella on mahdollista.

Kuva 53. Ote kaavakartasta Korson ja Koivukylän alueelta

Keskustat ja asuminen

Korson keskusta on yleiskaavassa määritelty tasapuolisesti radan molemmin puolin. Tavoitteena on, että keskustan kehittäminen kaventaisi radan estevaikutusta kaupunginosan itäisten ja läntisten osien välillä. Korson keskusta-alueella on vahvistettu radan itäpuolella ja sen jatkoksi on määritelty osa pohjoispuolisesta työpaikka-alueesta asuntovaltaisena keskusta-alueena (AC) tukemaan keskustamaisen korttelirakenteen kehittämistä. Alue on kokonaan kestävän kasvun vyöhykettä, jonne kaupunginosan maankäyttöä tehostava rakentaminen ensisijaisesti ohjataan. Länsipuolelle rataa on rajattu tiivistä asuntoaluetta ns. Vallinojan seisakkeen alueelle, jotta asukasmäärä mahdollistaisi uuden aseman käyttöönoton. Keravan rajalta on muutettu toimitila-alue asumiseen, mutta sen käyttöönotto edellyttää ratkaisuja Lahdenväylän melunhallintaan.

Koivukylässä kaupunkikeskustan alueen ratkaisu on samantapainen kuin Korsossa: tavoitteena on, että keskustarakennetta olisi mahdollista kehittää tasapuolisesti radan molemmin puolin. Koivukylän keskus muodostaa Rekolan ja Leinelän asemanseutujen kanssa yhtälön, josta tulee kehittää nykyistä toimivampi kokonaisuus. Kolmikko voi kasvaa vahvaksi ja hyvin toimivaksi elinympäristöksi: erilaisia asumisen vaihtoehtoja, monipuolinen palveluverkko ja

työpaikkoja mm. Peijaksessa. Kokonaisuuden toimivuutta voidaan parantaa Asolanväylän kehittämisen myötä sekä lisäämällä yhteyksiä ratojen estevaikutusten vähentämiseksi.

Sekä Korso että Koivukylä molemmat kaipaavat lisää nostetta keskustan vetovoimaan. Luonnosta laadittaessa on pohdittu mm. urheilupalveluiden sijoittamista keskuksiin, koska kaupan varaan rakentuvat kehittämissuunnitelmat eivät ole toteutuneet. Luonnoksen kaupunkikeskustan alue mahdollistaa tämän ratkaisun, mutta ehdotusvaiheessa sitä voidaan vielä nostaa voimakkaammin esiin. Asumisen osalta varsinkin Koivukylään on haettu Helsingin Alppikylän tyyppistä ratkaisua, missä kerrostalovaltaisen keskuksen naapuriin on tuotu lisää pientaloasutusta asuntokantaa tasapainottamaan. Erityisesti Hanabölen peltomaiseman reuna-alueet on linjattu näin.

Lentomelualueet laajenevat hieman Korson alueella ja sen vuoksi uusien asuinrakennusten ääneneristävyysvaatimukset kiristyvät paikoin.

Palvelut

Korson ja Koivukylän kaupalliset palvelut sijaitsevat keskuksissa ja yleiskaavaluonnos tukee tätä kehitystä myös tulevaisuudessa. Asumisen lisääminen alueilla mahdollistaa kaupallisten palveluiden kasvun.

Palveluiden (P) aluevarausten lisäksi yleiskaava mahdollistaa palveluiden toteuttamisen keskustatoimintojen sekä asumisen alueilla. Palvelut ovat siten lähellä käyttäjiään ja saavutettavissa joukkoliikenteellä.

Peijaksen sairaala-alue on Korso-Koivukylän alueen julkisten palveluiden keskittymä. Elmon urheilupuiston aluevarauksessa on huomioitu alueen pohjoispuolisen ekologisen runkoyhteyden vaatima tila.

Virkistyspalvelut

Korso-Koivukylän laajimmat virkistysaluekokonaisuudet ovat Keravanjoen ja Kylmäojan varsilla. Rekolanoja ja sen varren viheralueet ovat tiiviissä kaupunkirakenteessa tärkeitä.

Rekolanmetsään rajautuvia asuinalueita on laajennettu siten, että virkistysalue pienenee. Vierumäen metsän kokonaisuutta on esitetty pienennettäväksi Tuusulan rajalta.

Jokivarressa on uusi virkistysalueyhteys Keravanjoen länsipuolella. Joen itäpuolella virkistysalueyhteys tarkoittaa ulkoilureitin toteuttamista riittävän loivaan maaston kohtaan.

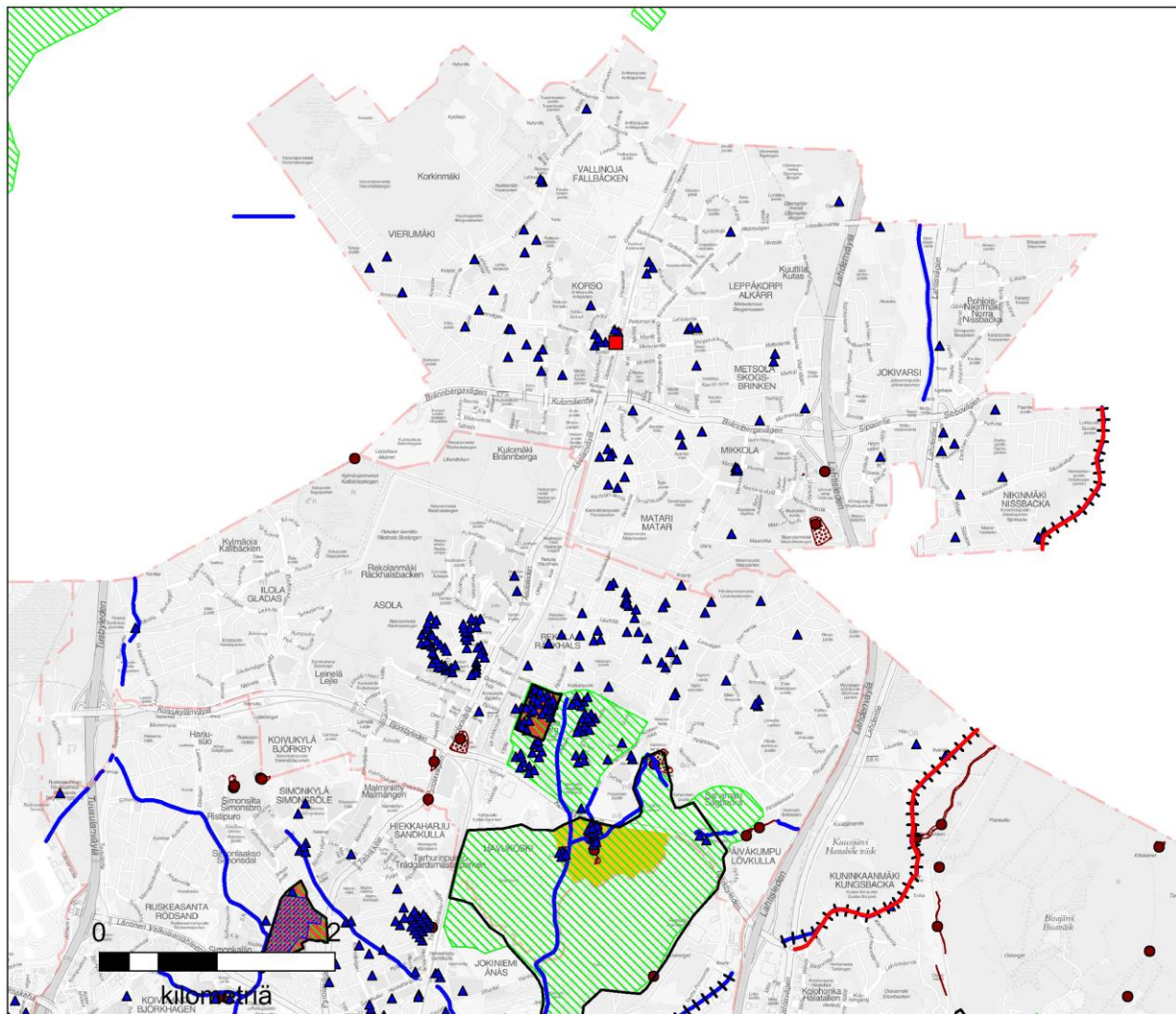
Urheilun ja virkistyspalveluiden aluevarauksia on Elmoissa, Kalmuurissa sekä Vallinojalla. Uusi urheilu- ja virkistyspalveluiden varaus (VU-symboli) Leinelän länsireunassa yhdistyen Rekolanmäen virkistysalueeseen. Korson liikuntapuisto on palveluverkon kannalta tärkeä alueen urheilu- ja virkistyspalvelu, siksi se pienestä koostaan huolimatta esitetään kaavakartalla. Kulomäen täyttömäki maisemoidaan käytön jälkeen ja esitetään urheilu- ja virkistyspalveluiden alueena (VU) ilman väliaikaiskäyttöä osoittavaa päällekkäismerkintää. Alueen virkistyskäyttöä voidaan kehittää täyten loputtua.

Elmon urheilupuistosta asemakaavoituksen yhteydessä laaditussa yleissuunnitelmassa (2010) ulkoilureitti sijoitettiin metsäiselle mäelle kiertämään rakennettavaa aluetta. Radan ja Rekolanojan yli on ideoitu vihersilta mm. Rekolanmetsän ulkoilureitistön yleissuunnitelmassa (2012).

Suojeluarvot

Korso-Koivukylä-alueelle on osoitettu yksi uusi luonnonsuojelualue, Vierumäenmetsä. Lisäksi ekologinen verkosto vahvistuu neljällä uudella luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävällä alueella (luo): Vierumäki on uusi luo-alue Vierumäenmetsän SL-alueen kyljessä, Satupuisto, Ilolanoja ja Rosenlund.

Vahvoja etelä-pohjoissuuntaisia ekologisia runkoreittejä alueella tarjoavat virtavesien varret, eli Kylmäoja, Rekolanoja ja Keravanjoki. Tärkeitä itä-länsisuuntaisia yhteyksiä ovat Kylmäojankorven-Kylmäojanmetsän ja Matarinkosken yhdistävä ekologinen runkoyhteys, sekä yhteydet Vallinojan ja Vierumäen välillä. Yhteydet on osoitettu VL-, VR- tai VU-alueille. Leppäkorven, Jokivarren ja Nikimäen yhteydet kulkevat paikoitellen pientalovaltaisen asuntoalueen (AP) poikki.

Kuva 54. Korson ja Koivukylän suuralueiden arvokas kulttuuriympäristö. Kartan selite on kuvan 45 yhteydessä.

Hanabölen maakunnallisesti merkittävään kylämaisemaan sisältyy Keravanjoen rantamaisemaa Hanabölen myllypaikalle asti ylävirtaan ja Jokiniemen koelaitoksen alueelle alavirtaan. Hanabölen kylämäki, jonka historia juontaa mahdollisesti keskiajalta, ja sen lähipellot, ovat kulttuurimaiseman arvokkain ydin, joka on teemakartalla osoitettu kulttuurihistoriallisesti ja maisemakuvallisesti erityisen arvokkaaksi viljelymaisemaksi. Maakunnallisen inventoinnin mukaisesta alueesta on rajattu pois sivulaakso, jossa ei ole merkittävää rakennusperintöä. Sahamäentien itäpuolella on mahdollista istuttaa avoimelle maisematilalle uusi luonteva reuna Storpetaksen tilakeskuksen ja Kauniston tilakeskuksien ja Sahamäenpuiston välille, jonka avoin maisematila on alkanut kasvaa umpeen 1970-1980-luvulta lähtien.

Korson rautatieasema on kaavakartalla osoitettu valtakunnallisesti merkittäväksi rakennusperintökohteeksi.

Havukoskella arvokkaaseen alueeseen on sisällytetty Rautkallion tornitalot ja niiden lähiympäristö. Havukosken alueen suojeluarvo ei ole yksittäisissä rakennuksissa, vaan aluekokonaisuudessa ja sen näkymisessä kaukomaisemaan. Asemakaavallisen ratkaisun (kulkureitit, rakennusten sijoittelu) ja rakennusten massoittelemisen pääperiaatteiden ylläpitäminen tukee kokonais kuvan säilymistä. Mahdollisuuksia purkaa ja korvata nykyisiä rakennuksia on toivottu. Se edellyttäisi voimassa olevan asemakaavan muuttamista. Yleiskaavan määräys ei suoraan kiellä purkamista.

Toimitila-alueet

Ruskeasannan asemavaruksen yhteyteen sijoittuvat Koivukylän suurimmat toimitilarakentamisen potentiaalit. Asemanseutu on osoitettu monipuoliseksi työpaikka-alueeksi ja sitä ympäröivät alueet joko TY- tai TT-alueiksi riippuen asutuksen läheisyydestä.

Ilolan toimitila-alue Koivukylänväylän varrella on edelleen osoitettu toimitilakäyttöön. Sen sijaan Koivukylän keskustan eteläpuolella, Korson keskustassa sekä Lahdenväylän länsireunassa Keravan rajalla toimitila-alueita on muutettu asuinalueiksi tai asumiseen muuntuviksi alueiksi.

Päiväkummussa Lahdenväylän varrella sijaitseva TT-alue säilyy nykyisellään kuten pienet TY-alueet Nikinmäessä Lahdentien varrella.

Vierumäkeen Tuusulan rajaa vasten on osoitettu uusi TT-alue. Alue sijaitsee voimakkaan lentomelun alueella ja yhdistyy vastaavaan maankäyttöön Tuusulan puolella. Alue tukeutuu Tuusulan katuverkkoon, sillä Vantaan puolella aluetta ympäröivät retkeily- ja ulkoilualueet.

Liikenne

Päärata ja Kehärata muodostavat Korson ja Koivukylän alueiden joukkoliikenteen rungon, eikä alueelle ole yleiskaavassa esitetty muita keskeisiä joukkoliikenneyhteyksiä. Korson asema ja bussiterminaali toimivat Korson suuralueen liityntäliikenteen vaihtopaikkana pääradan junaliikenteeseen. Leinelän sekä Ruskeasannan asemat palvelevat puolestaan Tuusulan suunnan liityntäliikennettä Kehäradalle ja lisäksi Ruskeasanta toimii toteuduttuaan seudullisesti merkittävänä liityntäpysäköintialueena Tuusulanväylän ajoneuvoliikenteelle. Koivukylän ja Rekolan asemat toimivat omien alueidensa liityntäliikenteen sekä jalankulun ja pyöräilyn vaihtopaikkoina kulkumuodosta toiseen.

Ruskeasannan lisäksi alueella on pääradan varressa varaus uudelle asemalle. Vallinojan asemavaraus sijaitsee Anttilantien kohdalla ja aseman yhteyteen radan länsipuolelle on merkitty tiivistä asuntoaluetta. Aseman ympärillä oleva kestävä kasvun vyöhyke mahdollistaa muutosta myös itäpuolen pientalovaltaisella asuntoalueella. Raideliikenteen kehittämisen kannalta yleiskaavassa on säilytetty myös pohjoisesta tuleva yhteys, niin sanottu Koivukylän kolmioraide, pääradalta Kehäradalle.

Korson ja Koivukylän alueiden halki kulkee Tikkurilan ja Keravan välinen pyöräilyn baana. Reitti mukailee pääradan vartta. Baanaa täydentää hyvän laatutason pääpyöräreitiverkosta sekä muut pyörätiet.

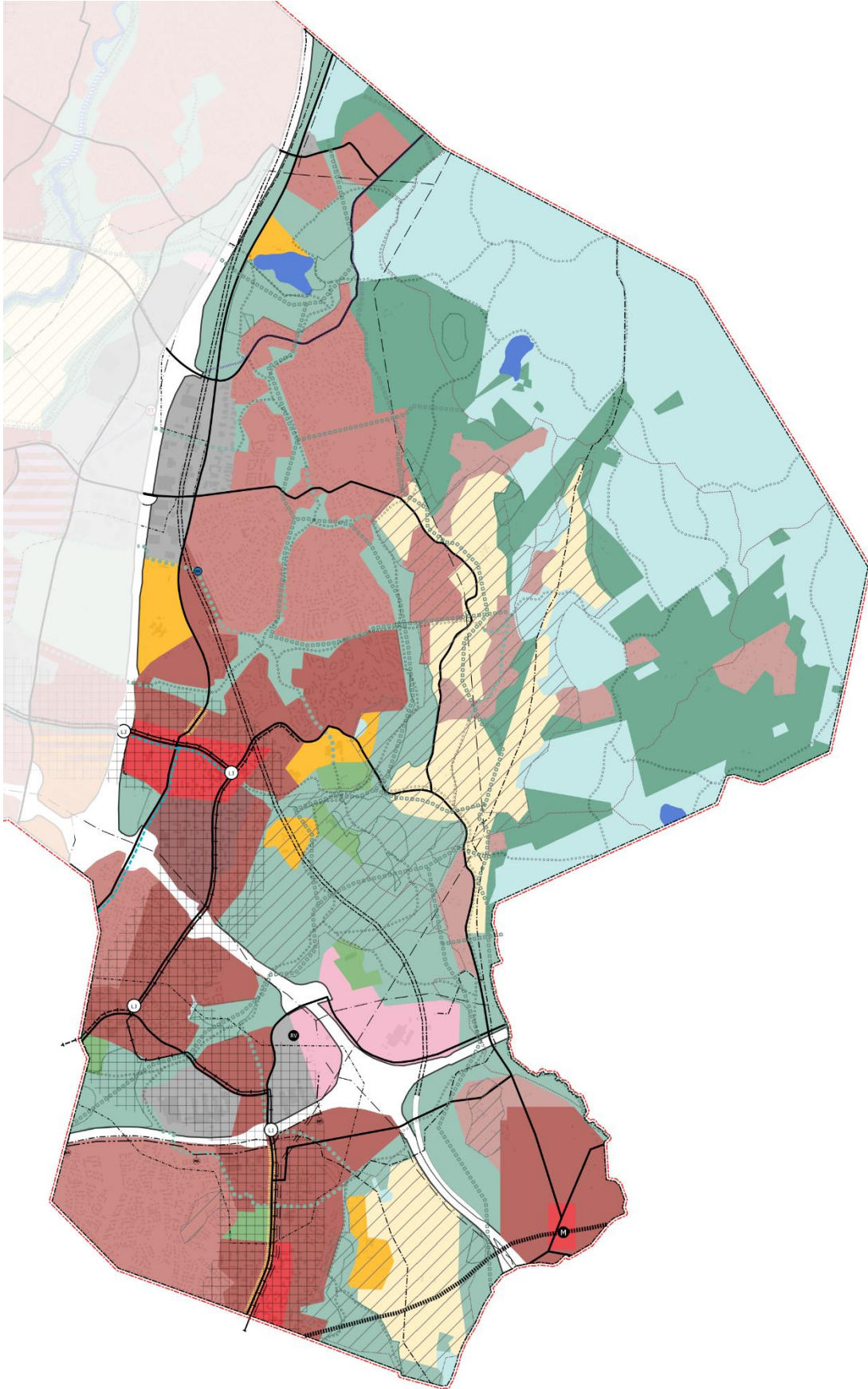
Liikenneyhteyksinä merkittyä verkkoa on karsittu Korson ja Koivukylän alueilla vuoden 2007 yleiskaavaan verrattuna. Osa karsituista kaduista on jo rakennettu, mutta niitä ei ole enää merkitty yleiskaavaan. Osa yleiskaavasta poistetuista yhteyksistä taas on edelleen rakentamatta. Näitä hankkeita tutkittiin yleiskaavan luonnosvaiheessa liikenne-ennusteilla, eikä niille ole hankearviointien mukaan välttämätöntä tarvetta verkon toimivuuden kannalta. Keskeiset muutokset katuverkolla ovat:

- Lehmustontien jatke Korson tieltä Kulomäentielle on poistettu liikenneyhteyksistä. Alueen liikenneverkko on riittävä ilman kyseistä jatketta eikä läpiajoliikennettä haluta ohjata pientaloalueen läpi.
- Laurintien jatke pääradan ali on poistettu yleiskaavasta. Yhteys on pääradan alituksen sekä maaperäolosuhteiden takia hyvin kallis, ja liikenteelliset hyödyt ovat pienet.
- Koivukyläntie on esitetty liikenneyhteytenä myös Simonmetsän ja Leinelän välillä.

Kulomäentie on yleiskaavassa merkitty liikenneyhteydeksi sekä katukuvan kehitysalueeksi Kulorastaantien ja Korson keskustan väliseltä osuudelta. Vaikka yhteys liittyy maantiehen 152 Tuusulanväylän kohdalla, niin se on jo nykyisin osittain kaupunkimaista ympäristöä. Tavoitteena on, että maantien 152 tavaraliikenne kulkee muun tieverkon kautta. Kulomäentien ei haluta lisätä raskasta liikennettä, vaan yhteyttä on tarkoitus kehittää entistä paremmin kaupunkiympäristöön sopivaksi. Asolanväylä sekä Koivukylän puistotie on myös merkitty katukuvan kehitysalueeksi Kuusitien ja Valtimotien väliseltä osuudelta. Näillä katuosuuksilla tuetaan jalankulun, pyöräilyn ja julkisen liikenteen houkuttelevuutta kehittämällä katutilojen yleisilmettä ja luomalla mahdollisuudet ihmisten monipuoliselle liikkumiselle. Erityisesti paikkojen tunnistettavuus ja saavutettavuus ovat tärkeitä.

Tekninen verkosto

Korson kautta kulkee varaus toistaiseksi toteutumattomalle voimajohdolle Mikkolan pienteollisuusalueen ja Leppäkorven ohi Lahdenväylän viertä pohjoiseen. Tällä välillä on teknisen huollon aluevaraus (ET-alue) sähköasemalle Leppäkorvessa. Matarin ja Rekolan rajalla sekä Ilolassa Rekolanmetsän laidalla on nykyiset sähköasemat, jotka osoitetaan ET-pistemerkinä. Uudelle lämpökeskukselle Korson alueella on ET-aluevaraus pääradan varressa Kalmurin kentällä, joka tällä hetkellä on koirapuistona. Koivukylän ET-alueella on nykyinen lämpökeskus. Päiväkummussa Lahdenväylä varrella on ET-aluevaraus lumen vastaanottopaikkaa varten.

Kuva 55. Ote kaavakartasta Hakunilan alueelta

Keskustat ja asuminen

Hakunilan suuralueelle sijoittuu kolme yleiskaavan keskusta-alueita. **Hakunilassa** keskustakortteleiksi on määritelty nykyisen keskustan lisäksi laajennus länteen nykyisen bussivarikon alueelle. Koko alue tukeutuu raitiotien reittiin. Muutosta keskusta-alueeksi tukee myös Lahdentien muuttaminen kaduksi ja nykyisen eritasoliittymän poistaminen sekä keskusta-alueen eteläpuolelle raitiotiereitin ympärille merkitty asuntovaltainen keskusta-alue (AC). Koko alue on yleiskaavassa määritelty kestävä kasvun vyöhykkeeksi, jonne kaupunginosan maankäyttöä tehostava rakentaminen ensisijaisesti ohjataan. jonne kaupunginosan maankäyttöä tehostava rakentaminen ensisijaisesti ohjataan. Yleiskaava ohjaa erikoiskauppaa ja päivittäistavarakaupan suuryksiköitä keskuksiin, mikä edellyttää Hakunilan keskustassa uudistamista. Kauppaa voi sijoittua lisää mahdolliseen uuteen kauppakeskukseen tai lähikorttelien kivijalkaan.

Länsimäkeen ja Länsisalmeen on osoitettu uudet keskustakorttelien alueet. Länsimäkeen on tarkoitus korttelien rakennuskannan uudistamisen myötä rakentaa oma keskus, jonne sijoittuisi kasvavan kaupunginosan kaupallisia lähipalveluita sekä uutta asuntorakentamista. Länsisalmessa keskustarakenteen toteutuminen on sidottu Östersundomin ja itäisen metron jatkeen rakentamiseen. Länsisalmen keskus sijoittuu itämetron läntisimmän uuden aseman yhteyteen.

Hakunilan suuralue kasvaa vahvasti sisäänpäin. Uuden raitiotien varten on määritelty kestävä kasvun vyöhyke, minne alueiden asuntorakentaminen on tarkoitus keskittää. Raitiotien varressa Vaaralassa on muutettu laajat työpaikka-aluevaraukset ja nykyiset työpaikka-alueet asumiseen. Lisäksi vyöhykkeellä on nykyiset asuntoalueet, joiden täydennysrakentaminen tukee raitiotien kannattavuutta.

Östersundomin yhteisessä yleiskaavassa määritelty Länsimäen laajennus koilliseen on mukana yleiskaavaluonnoksen asumisen alueissa. Metron laajentaminen itään mahdollistaa aikanaan uuden kaupunginosan rakentamisen Länsisalmeen metrokeskukseen. Länsisalmen nykyinen kyläalue on rajattu laajana aluevarauksena metrokeskuksen pohjoispuolelle. Sotungin kyläalueisiin on tehty pieniä aluetarkistuksia rakentamistilanteen mukaan, mutta muutokset eivät vaikuta rakentamisen määrään.

Palvelut

Palveluiden (P) aluevarausten lisäksi yleiskaava mahdollistaa palveluiden toteuttamisen keskustatoimintojen sekä asumisen alueilla. Palvelut ovat siten lähellä käyttäjiään ja saavutettavissa joukkoliikenteellä.

Porttipuiston kaupan alue on rajattu yleiskaavaluonnokseen siten, että sen pohjoisosaa olisi raitiotien myötä mahdollista kehittää myös asumiseen. Kaupan palveluiden lisärakentamiseen alueella on tilaa edelleen hyvin. Hakunilan keskustan kehittäminen on ensisijaista, siksi Porttipuistoon ei ole haluttu mahdollistaa päivittäistavarakaupan suuryksiköiden sijoittumista.

Hakunilan suuralueella palvelujen ja hallinnon alueiksi on osoitettu Vantaan vankila ja Sotungin lukio yhdessä Hakunilan urheilupuiston kanssa. Kuusijärven pohjoisranta, jossa nykyiset palvelutoiminnot sijaitsevat, on osoitettu myös P-aluevarauksena. Tämä merkintä tukee Kuusijärven kehittämissuunnitelman mukaista virkistyspalvelujen kehittämistä alueella.

Kulttuurihistoriallisista kohteista Håkansbölen, Westerkullan sekä Nissbackan kartanot ovat palveluiden ja hallinnon alueita, joiden palvelutoimintaa voidaan kehittää kulttuuriympäristön arvot huomioiden.

Virkistyspalvelut

Hakunilan alueella on kaksi erityisen vetovoimaista viheraluetta, jotka lähikäyttäjien lisäksi keräävät kävijöitä laajalta alueelta: Sipoonkorpi ja Ojanko. Hakunilan urheilupuiston käsittävä Ojanko on tärkeä hiihtokeskus.

Kuusijärveä kehitetään Sipoonkorven kansallispuiston porttina Kuusijärven kehittämissuunnitelman (2016) mukaisesti. Kuusijärven kehittämissuunnitelman osana suunniteltiin myös laajempaa Sipoonkorven kansallispuiston ympäristöä. Tunnistettiin, että reitti-yhteys Hakunilasta kohti Sipoonkorpea olisi hyvä palvelu Hakunilan asukkaille ja samalla parantaisi Sotungintien varren kevyen liikenteen turvallisuutta. Reitti-yhteys Hakunilan urheilupuistosta

kansallispuistoon on suunniteltu tarkemmin ja merkitty nyt yleiskaavaan tarkemman suunnitelman pohjalta. Ohjeellinen Sotungintien varrella on jatkettu kohti etelää.

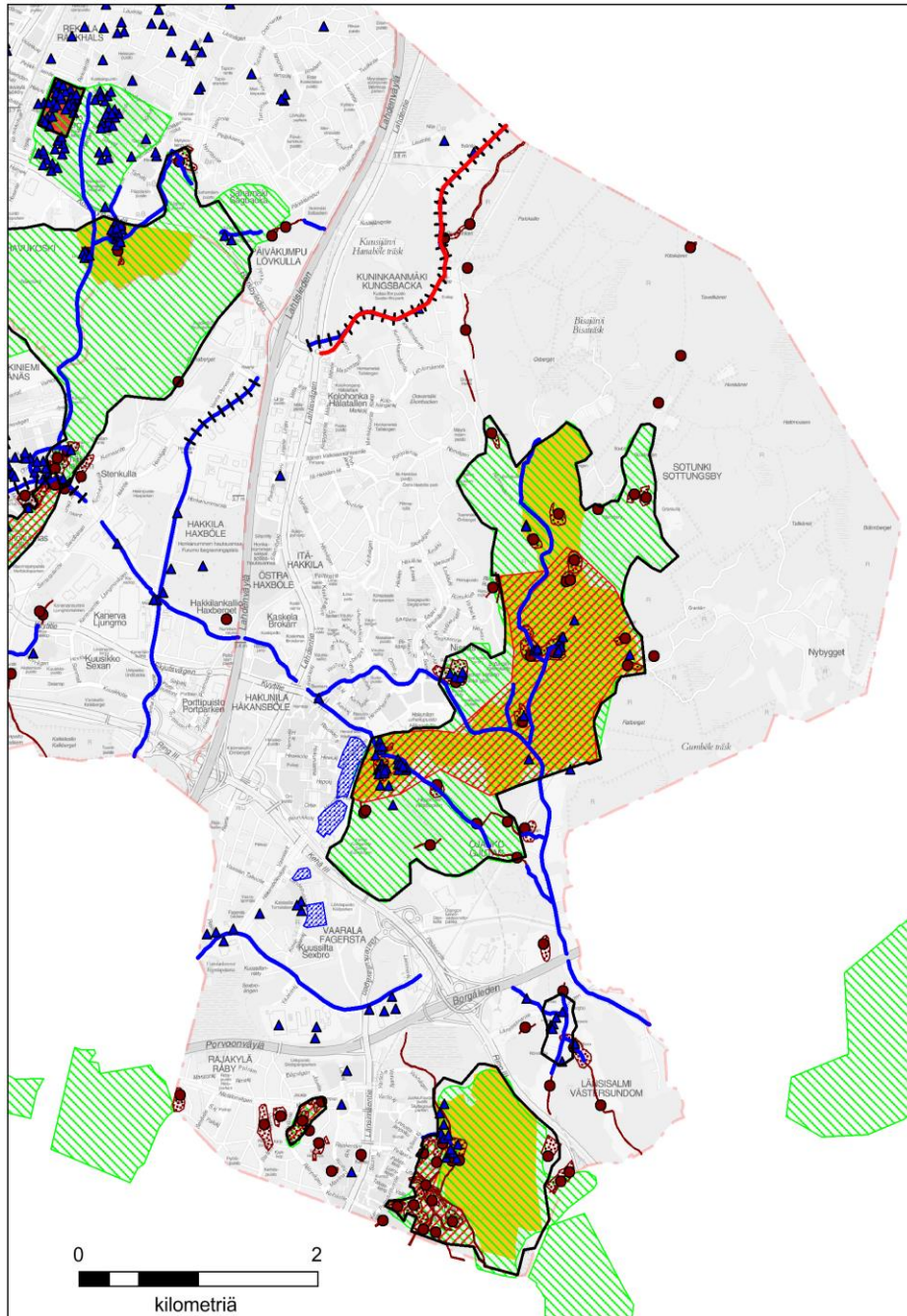
Urheilu- ja virkistyspalveluiden alueina on esitetty Hakunilan urheilupuiston kentät, Ponihaan ratsastuskoulun alue, Ojangan koirien koulutusalue, sekä Vaaralan lammet, joiden virkistyskäyttöä suunnitellaan yhdessä Helsingin kaupungin kanssa.

Ulkoilureitti ja ratsastusreitti on siirretty Sotungintien ahtaasta alikulusta Östersundomin yleiskaavan ehdotuksessa esitetylle vihersillalle.

Suojeluarvot

Hakunilan alueella on entuudestaan hyvin vahva luonnonsuojelualueverkosto. Hakunilan suuralueelle on tulossa yksi uusi luonnonsuojelualue Bosbackanmetsä, joka yhdistää Palokallion luonnonsuojelualueen kansallispuistoon. Alueen ekologinen verkosto vahvistuu entisestään, kun alueelle osoitetaan kahdeksan uutta luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeätä aluetta (luo): Kuusijärvi, Itä-Hakkilanoja, Kirkkokallion laajennus (tai Kyrkberget), Käärmekallio, Ojangan metsän laajennus, Luontokoulun metsä, Slåtmossen ja Kuussilta.

Ekologiset runkoyhteydet kulkevat pääosin metsäisiä yhteyksiä pitkin VL- tai VR-alueilla niin Etelä-Hakunilasta (Vaarala, Länsisalmi) kuin pohjoisesta Hakunilasta Sipoonkorven suuntaan. Myyraksenojan-Sotunginojan-Krapuojan ekologinen yhteys kulkee pitkiä matkoja myös MT-alueella pitkin tärkeitä purovesistöjä sekä muutamain paikoin Kuninkaanmäen ja Itä-Hakkilan pientalovaltaisilla asuntoalueilla (AP).

Kuva 56. Hakunilan suuralueen arvokas kulttuuriympäristö. Kartan selite on kuvan 45 yhteydessä.

Sotungissa ja Ojangossa arvokkaan kulttuuriympäristön raja on maakunnallisen inventoinnin mukainen ja sisältää kokonaisuudessaan valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön. Håkansbölen kartano on Kormuniitynojan varrella ja kartanon puutarhassa oja hyödynnettiin aikoinaan puutarhan elementtinä. Puutarha on kunnostettu historiaa kunnioittaen. Kormuniitynojan vartta pitkin jatkuu edelleen avoimen maiseman yhteys Sotunkiin saakka. Sotungin kylän historia juontaa keskiajalta. Håkansbölen kartano ja kylä lähipeltoineen ovat kulttuurimaiseman arvokkain ydin, joka on teemakartalla osoitettu kulttuurihistoriallisesti ja maisemakuvallisesti erityisen arvokkaaksi viljelymaisemaksi.

Suuri rantatie on esitetty kaavakartalla omalla merkinnällään.

Westerkullan kartanon alueella kaavakartta on Östersundomin kuntien yhteisen yleiskaavan ratkaisun mukainen.

Toimitila-alueet

Hakunilan suuralueelle on yleiskaavassa osoitettu kaksi merkittävää toimitila-aluekokonaisuutta. Itä-Hakkilassa Lahdentien varsi sekä Vaaralassa Porvoonväylän pohjoispuoli on varattu tuotanto- ja varastotoiminnan alueiksi, mikä vastaa alueiden nykyistä käyttöä. Vaaralassa raitiotien reitin varrelta on olemassa olevia toimitilavarauksia muutettu asumiseen Kuussillantien ja Fazerintien varsilta.

Liikenne

Raitiotie tuo yleiskaavassa raiteen Hakunilaan yhdistäen sen tehokkaammin Mellunmäkeen ja Tikkurilaan. Aiemmasta yleiskaavaratkaisusta poiketen raitiotien linjaus kulkee Länsimäentieltä Fazerintielle ja siltä edelleen Hakunilantietä Vaaralan läpi Hakunilaan. Hakunilasta raitiotie jatkuu Kyytitietä pitkin Tikkurilaan ja sen reitti päättyy lentoasemalle. Raitiotien varikon paikka on yleiskaavassa osoitettu symbolimerkinnällä Länsimäentien ja Kehä III:n liittymän eteläpuolelle. Varikolle on varattava riittävä tila tarkemmassa suunnittelussa.

Kuva 57. Kuvituskuvaa ratikasta ja rakennetusta vihreästä infrastruktuurista (Saksa, Freiburg, Vaubanin asuinalue 2018)

Länsimäentie Porvoonväylän eteläpuoliselta osuudelta sekä Lahdentie Hakunilan keskusta-alueesta pohjoiseen on merkitty katukuvan kehitysalueeksi, jolla tuetaan jalankulun, pyöräilyn ja julkisen liikenteen houkuttelevuutta. Lahdentien linjaus noudattelee Hakunilan kaavarungon linjausta. Raitiotien myötä katutilan yleisilme uusiutuu ja samalla luodaan mahdollisuuksia ihmisten monipuoliselle liikkumiselle. Erityisesti paikkojen tunnistettavuus ja saavutettavuus ovat tärkeitä katukuvan kehitysalueilla.

Yleiskaavassa on uusina merkintöinä joukkoliikenteen runkoyhteydet Kuussillantietä pitkin kohti Jakomäkeä sekä Hakunilan keskustasta pohjoiseen Hakunilantietä pitkin urheilupuistoon. Molemmat merkinnät liittyvät Viikki – Malmi -raitiotien jatkeeseen Hakunilaan. Joukkoliikenteen runkoyhteys merkintä mahdollistaa varautumisen raitiotiehen Hakunilan ja Malmin välillä laajentaen samalla seudullista raitiotieverkkoa.

Hakunilan alueen tärkeimmät vaihtopaikat sijaitsevat kaikki raitiotien reitin varrella. Länsimäentien ja Porvoonväylän sekä Kyytitien ja Lahdenväylän risteyskohdissa olevat vaihtopaikat mahdollistavat vaihtoyhteydet Lahden ja Porvoon suuntien kaukoliikenteen busseista raitiotiehen. Joukkoliikenteen liityntäyhteyksien osalta keskeisessä asemassa on Hakunilan keskusta, missä voi vaihtaa bussista raitiotiehen sekä tulevaisuuden varauksena myös Vantaan ratikasta

Hakunilan urheilupuistoon päättyvään linjaan. Kuussillantien kohdalla voi raitioteiden toteuduttua vaihtaa esimerkiksi Länsimäen suunnasta tultaessa Vantaan ratikasta Malmin suuntaan.

Metro jatkuu yleiskaavassa Mellunmäestä itään ja Länsisalmessa varaudutaan metroasemaan Kehä III:n itäpuolella. Kaavassa esitetty metrolinjaus sekä -asema ovat Östersundomin yhteisen yleiskaavan ja maakuntakaavan mukaisia. Metrolinjauksen on suunniteltu päättyvän Sipoossa Majvikiin. Vantaan yleiskaavassa ei enää varauduta metron jatkumiseen Hakunilaan. Metro suunnitellaan osana seudun joukkoliikennejärjestelmää, eikä metron jatke Hakunilaan ole mukana esimerkiksi MAL 2019 -suunnitelmassa ja jatke on poistettu myös uuden maakuntakaavan, Uusimaa-kaava 2050, kaavaluonnoksessa. Metron toteuttaminen sekä Hakunilaan että Östersundomiin ei ole mahdollista, sillä Östersundomiin suunniteltua maankäyttöä ei voida toteuttaa, jos metro haaroitettaisiin Hakunilaan ja vuoroväli Östersundomiin puolittuisi.

Hakunilassa pohjoiseteläsuuntainen baana jatkuu Helsingin rajalta Rajatietä ja Lahdentietä pitkin Kyytitielle, jossa se yhdistyy poikittaiseen Hakunilan, Tikkurilan ja Kivistön yhdistävään baanaan. Baanoja täydentävät hyvän laatutason pääpyöräreitiverkosta sekä muut pyörätiet.

Hakunilan alueella liikenneyhteyksillä esitettyä verkkoa on karsittu vuoden 2007 yleiskaavaan verrattuna erityisesti Sotungin ja Kolohongan alueilla. Paikalliset yhteydet on esitetty viivamerkinnällä ja liikenneyhteyksiksi onkin merkitty vain keskeisimmät tiet ja pääkadut. Muita muutoksia Hakunilan alueen tie- ja katuverkossa ovat:

- Valkoisenlähteentien ja Lahdenväylän suuntaisliittymälle etelään on esitetty eritasoliittymän varaus. Liittymän toteuttaminen edellyttää, että se täyttää Euroopan laajuiselle TEN-T -ydinverkolle asetetut palvelutasotavoitteet.
- Hakunilan maankäyttöön ja liikenneverkkoon liittyen Lahdentien ja Kyytitien eritasoliittymän varaus on poistettu.
- Kuussillantien linjaus on muutettu nykyisen mukaiseksi Heli-radan varauksen poistuttua.

Länsisalmeen on esitetty Östersundomin yhteisen yleiskaavaehdotuksen mukaiset varaukset liikenneyhteyksille. Uusina yhteyksinä ovat Pitkäsuontie Kehä III:n liittymästä Sotungintielle, Länsisalmentien jatke Kehä III:lta Länsimäentielle, pohjoiseteläsuuntainen yhteys Sotungintien ja Länsisalmentien liittymästä Länsisalmen uuteen keskukseen sekä itä-länsisuuntainen yhteys Itäväylältä Länsisalmen keskuksen läpi kohti Östersundomia.

Tekninen verkosto

Hakunilan suuralueella on keskeisiä energiahuollon alueita ja yhteyksiä. Långmossebergenin alueella on laaja ET-aluevaraus jätevoimalan, lumenvastaanottopaikan ja bussivarikon tarpeisiin. Kehä III länsipuolella on ET-alue, jolla on Länsisalmen ja Vaaralan sähköasemat. Sähköasemille tulee ja niiltä lähtee useita eri voimajohtoja sekä yksi maanalainen voimajohto Helsinkiin Viikin sähköasemalle. Vuosaaren suuntaan kulkeva voimajohto on merkitty kehitettäväksi voimajohdoksi, jonka uusimisen yhteydessä tai ympäröivän maankäytön muuttuessa tulee tarkastella johdon sijoittamista maan alle. Lisäksi Hakunilan suuralueella kulkee maakaasun runkojohtoja, jotka tulee asemakaavoituksessa sovitaa yhteen maankäytön kanssa niiden suojaetäisyyksien vuoksi. **Vaaralaan osoitetaan ratikkavarikko symbolimerkinnällä.**

Suunnitteluprosessin vaiheet: osallistuminen ja vuorovaikutus

Viestintä ja vuorovaikutus

Viestinnän pääkanavaksi on valittu verkkosivut vantaa.fi/yleiskaava2020. Sivustolle kootaan artikkelien, asukastilaisuuksien ynnä muiden tietojen ja aiheiden lisäksi kaikki asiakirjat, selvitykset ja raportoinnit vaikutuksen arvioinnista. Yleiskaavatoimikunnan esityslistat, pöytäkirjat ja liitteet ovat myös kaikkien luettavissa verkkosivuilla. Keskustelun ja vuorovaikutuksen pohjana on avoin ja tasapuolinen viestintä erilaisten kuntalaisryhmien kanssa.

Kaupungin Asukaslehteä käytetään tiedotuskanavana koko Yleiskaava 2020 -työn ajan. Lehden jokaiseen numeroon kirjoitetaan artikkeli. Samoin jokaisessa alueellisessa uutiskirjeessä kerrotaan yleiskaavan tilanteesta. Kaupungin sosiaalisen median kanavia hyödynnetään viestinnässä ja vuorovaikutuksessa.

Aloitukset ja tavoitevaihe

Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi yleiskaavan työohjelman toukokuussa 2017. Ohjelmassa luonnosvaiheen tavoitteeksi kirjattiin, että viestinnän tehtävä on tuoda julkiseen keskusteluun konkreettisia aiheita ja alueiden maankäyttöön liittyviä kysymyksiä sekä ratkaisumahdollisuuksia.

Aloituskäytännön aikana tavattiin kuntalaisia erilaisissa tilanteissa ja tietoa kerättiin myös kyselyillä. Lisäksi mielipiteitä saatiin eri kumppaneita ja sidosryhmiltä. Luonnosta tehtiin yhteistyössä kaupungin asiantuntijoiden kanssa. Palaute hyödynnettiin luonnoksen laadinnassa.

Yleiskaavatoimikunta hyväksyi lokakuussa 2017 osallistumis- ja arviointisuunnitelman. Se oli nähtävillä 14.10. - 30.11.2017. Suunnitelmasta jätettiin yhteensä 26 mielipidettä, joista 6 oli viranomaiskannanottoja. Mielipiteet ja vastineet on koottu Vuorovaikutusraporttiin I.

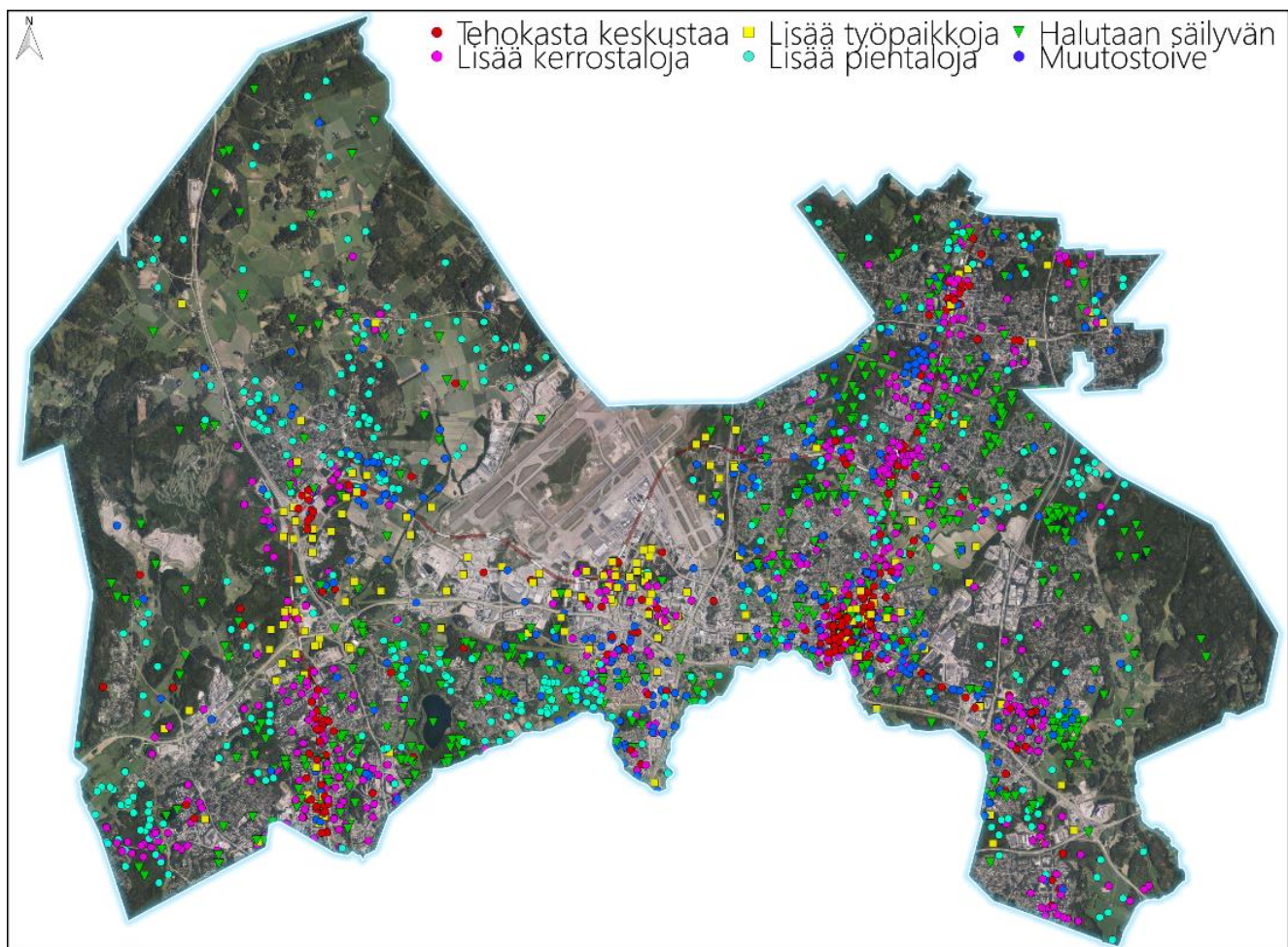
Osallistumis- ja arviointisuunnitelman ollessa nähtävillä järjestettiin tilaisuus kaupunkisuunnittelun asiakaspalvelun tiloissa, jossa oli mahdollisuus keskustella suunnittelijoiden kanssa yleiskaavatyön lähtökohdista.

Luonnosvaihe

Kaupunginvaltuusto hyväksyi tavoitteet yleiskaavan laadinnan pohjaksi maaliskuussa 2018. Tämän jälkeen osallisia tavattiin Kivistön, Korson, Hakunilan, Myyrmäen, Koivukylän ja Aviapoliksen asukastilaisuuksissa ja lisäksi Tikkurilan Dixin infossa. Yleiskaavoittajat olivat tavattavissa myös kaupungin järjestämällä Alueiden päivillä Länsimäessä, Myyrmäessä, Kivistössä ja Koivukylässä.

Kaupunkilaisten ja muiden osallisten näkemysten hahmottamiseksi avattiin keväällä 2018 karttapohjainen kysely. Kyselyyn vastasi lähes tuhat vastaajaa, jotka tekivät kartalle yli 4500 merkintää ja ne koottiin Vuorovaikutusraporttiin II.

Kyselyn perusteella osalliset toivovat, että nykyisiä keskusta-alueita tiivistettäisiin täydennysrakentamalla ja katutilaan tuotaisiin lisää elämää ja vilskettä muun muassa kivijalkaliikkeiden ja kävelykatujen muodossa. Uusia isoja rakentamisen aluevarauksia ei koettu tarvittavan, mutta olemassa olevien pientalovaltaisten laajentaminen nähtiin ratkaisuna kasvupaineeseen vastaamiseksi. Työpaikkarakentamista toivottiin kohdistettavan etenkin Aviapolikseen, Tikkurilaan ja Kehäradan asemanseuduille. Jokivarsien virkistysyhteyksien parantamista toivottiin kyselyssä laajalti. Tärkeäksi koettiin myös tiivistä rakennettujen keskusta-alueiden virkistysalueiden kehittäminen.

Kuva 58. Yleiskaavan karttakyselyssä esitettiin satoja näkemyksiä niin tulevaisuuden kasvun rakentamisen paikoista kuin toiveista säilyttää jokin erityinen paikka nykyisellään.

Viranomaisneuvottelu järjestettiin tammikuussa 2018. Keskustelussa nousi esille näkökulmia rajaseuduista, kulttuuriympäristöstä, rakentamisen rajauskysymyksistä, lentokentästä sekä kansainvälisistä raideyhteyksistä.

Vuoden 2018 aikana on järjestetty muun muassa kaksi työpajaa kaupungin henkilöstölle, vierailtu kaupunginhallituksen asettamissa toimikunnissa ja alueellisissa kehittämistoimikunnissa, tavattu naapurikuntien edustajia ja neuvoteltu Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa.

Yleiskaavaluonnosta käsiteltiin yleiskaavatoimikunnassa 21.1.2019. Toimikunta hyväksyi apulaiskaupunginjohtajan esityksen yleiskaavaluonnokseksi seuraavin muutoksin:

- Hakunilan keskustan viereinen tiivis asuntoalue (A) muutettiin osittain asuntovaltaiseksi keskusta-alueeksi (AC)
- Hakunilassa Hevoshaan koulun tontti merkittiin tiiviin asuntoalueen (A) sijasta palvelujen ja hallinnon alueeksi (P)
- Korson keskustan läheinen asumiseen muuntuva työpaikka-alue (A/TP) muutettiin asuntovaltaiseksi keskusta-alueeksi (AC)
- Linnaisissa Tuomelan koulun alue merkittiin pientalovaltaisen asuntoalueen (AP) sijasta palvelujen ja hallinnon alueeksi (P)

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 11.2.2019 § 13 asettaa yleiskaavan nähtäville MRA 30 § mukaisesti ja oikeutti kaupunkisuunnittelua pyytämään tarvittavat lausunnot. Kaupunginhallitus päätti samalla myös kolmesta muutoksesta yleiskaavaluonnokseen. Lentokenttäaluetta laajennettiin terminaalien lähialueen osalta,

Hiekkaharjussa rajattiin asuntoalueesta osa virkistysalueeksi ja kaupan alueen määräyksiä muutettiin Porttipuistossa siten, että alueelle saa sijoittaa päivittäistavarakauppaa korkeintaan yhteensä 4000 k-m².

Miten yleiskaavan valmistelu jatkuu?

Vuorovaikutuksen rinnalla laaditaan yleiskaavaluonnoksen pohjalta vaikutusten arvioinnit, joissa on tarkoitus arvioida suunnitelman suuntaa suhteessa yleiskaavatyön raamiin ja tavoitteisiin. Arviointityölle laaditaan erillinen työohjelma alkuvuodesta 2019.

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 § määrittelee perustan vaikutusten arvioinnille, jota asetus MRA 1 § täsmentää seuraavasti:

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus, aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat. Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset

- 1) ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön,*
- 2) maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon,*
- 3) kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin,*
- 4) alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen,*
- 5) kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön.*
- 6) elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen.*

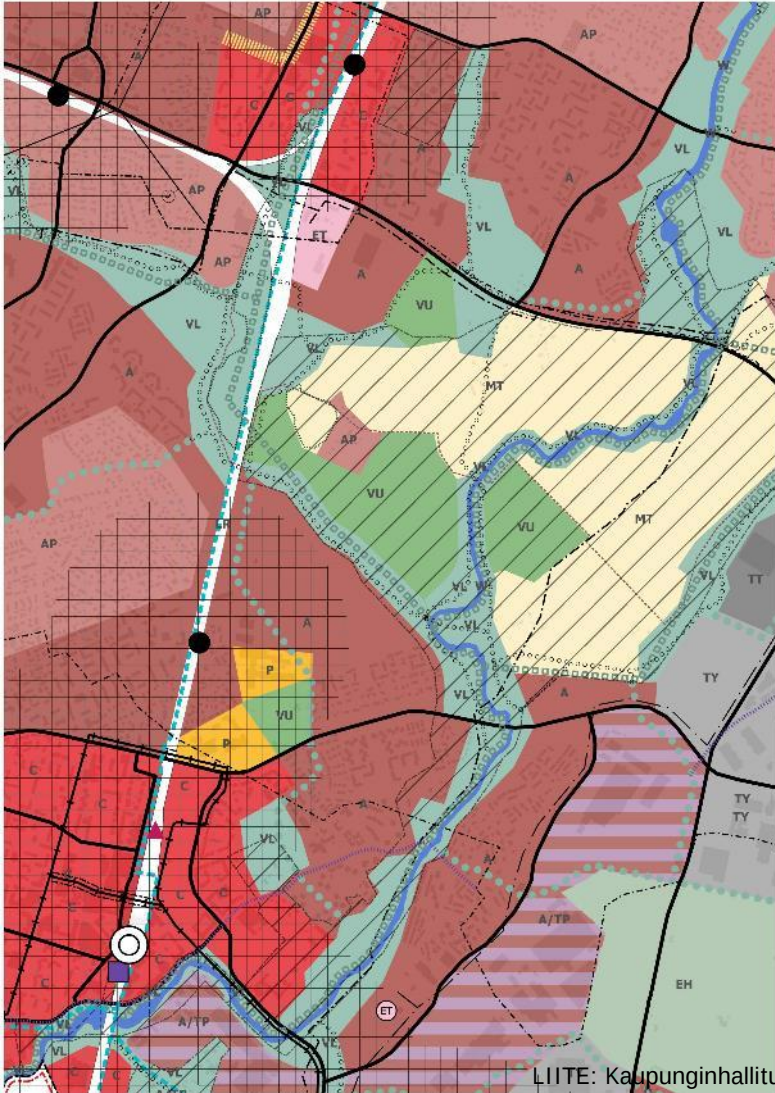
Vaikutusten arviointien lisäksi laaditaan täydentäviä selvityksiä. Niistä tällä hetkellä on tiedossa vasta kaksi eli liikenne-ennusteen laatiminen sekä puroluontoselvitys. Ekosysteemipalveluselvitys valmistuu vuoden vaihteessa 2018/2019. Yleiskaavaehdotuksen valmistelu käynnistyy keväällä vuorovaikutusvaiheen jälkeen.

Hiekkaharjun pohjoisosa – Yleiskaavatoimikunnassa keskustellut vaihtoehdot kaavaratkaisuksi

VE 1

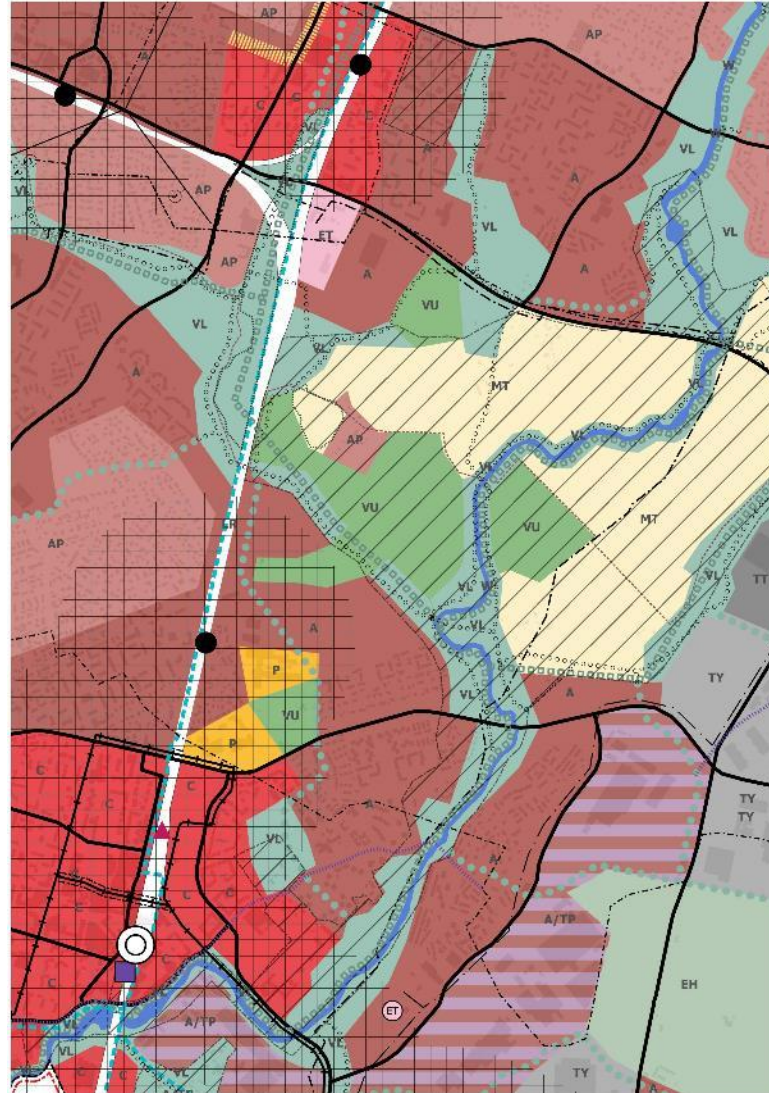
Golfkentän alueen osalta yleiskaavaan täydennetään ajoitusmääräys, millä linjataan alueen muutoksesta asumiseen siten, että se voisi alkaa vasta vuonna 2030.

LIITE: Kaupunginhallitus 11.02.2019 / 14 §

VE 2

Golfkentän klubirakennus ja kaksi lähintä väylää määritellään luonnoksessa urheilu- ja virkistyspalvelujen alueeksi siten, että uusi asuntorakentaminen sijoittuisi alueen molemmin puolin.

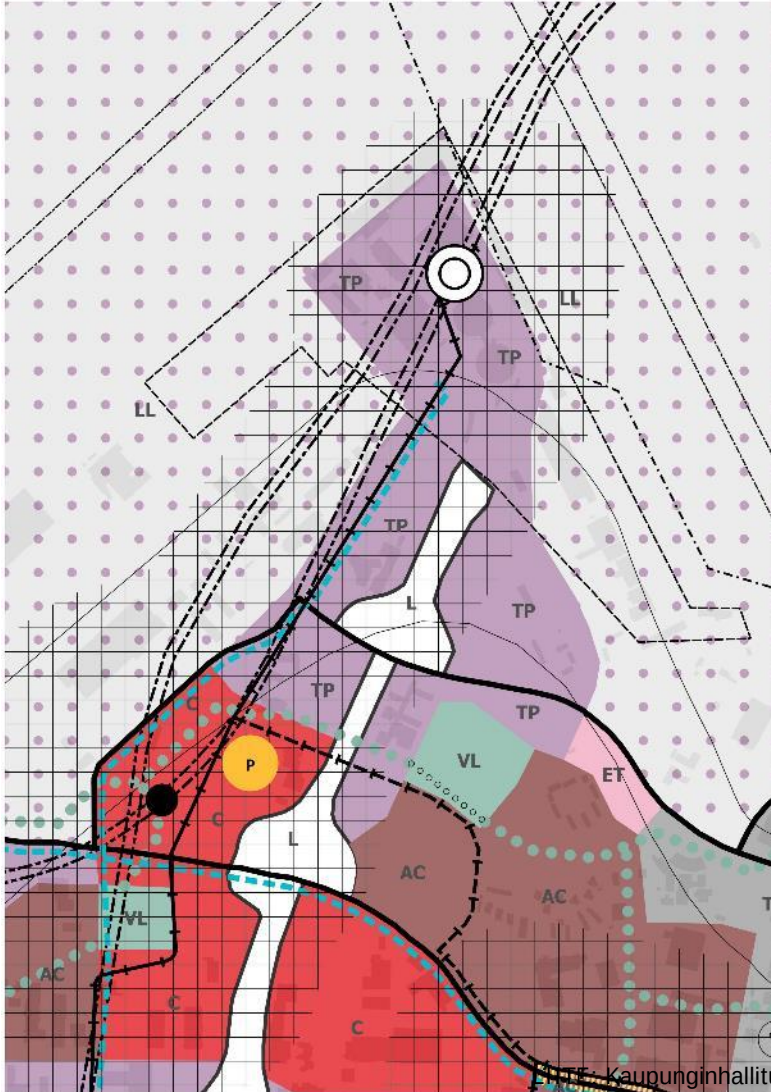

Lentokentän eteläreuna – Muutosesitys

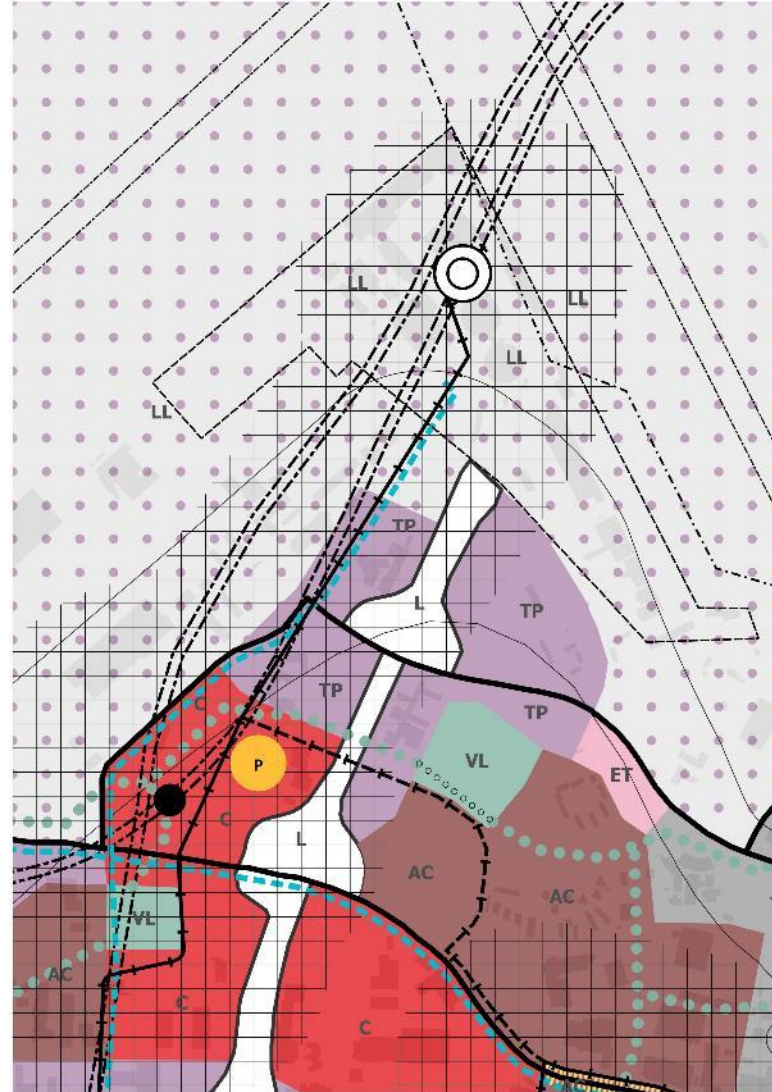
VE 1

Pienempi lentoliikenteen alue: Monipuolinen työpaikka-alue kattaa myös lentoterminaalien alueen.

VE 2

Suurempi lentoliikenteen alue: Monipuolinen työpaikka-alue ulottuu lähes Ilmailutielle, jonka pohjoispuolinen alue on lentoliikenteen aluetta.

15 § Tiedekeskussäätiön vuoden 2019 avustuksen maksaminen

VD/1165/02.03.01.03/2019

ML/TK/HY-L

Kaupunginhallitus päätti 7.6.2010 hyväksyä Vantaan kaupungin, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Tiedekeskussäätiön välisen aiesopimuksen Tiedekeskussäätiön ylläpitämän Tiedekeskus Heurekan toimintaedellytysten turvaamiseksi (*aiesopimus*). Aiesopimuksessa ja sen 2.12.2011 allekirjoitetussa lisäpöytäkirjassa määritellään kaupungin ja valtion säätiölle suorittaman avustuksen taso sekä kehitys. Aiesopimuksen mukaista Vantaan kaupungin avustuksen määrää tarkistetaan vuosittain kuluttajahintaindeksin muutosten mukaisesti.

Vantaan kaupungin ja Tiedekeskussäätiön välillä allekirjoitettiin 10.4.2012 sopimus Vantaan kaupungin Tiedekeskussäätiölle myöntämän avustuksen ehdoista ja yhteistyöstä säätiön hallinnossa. Sopimukseen allekirjoitettiin 23.1.2013 liitepöytäkirja, jolla muutettiin vuotuisen avustuksen maksuaikataulua.

Kaupungin Tiedekeskussäätiölle maksamaa avustuksen määrää korotetaan (aiesopimuksen lisäpöytäkirjan 2.12.2011 mukaisesti) siitä lukien, kun säätiön vuokranmaksu tiedekeskusrakennuksen laajennuksen osalta alkaa. Lisäpöytäkirjan mukainen avustuksen määrä (780 000 euroa) jaetaan opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Vantaan kaupungin kesken tasan. Kiinteistö Oy Tiedepuiston toimitusjohtajan mukaan lisäosa on luovutettu käyttäjälle 9.12.2016 ja vuokranmaksu laajennusosasta on alkanut 1.1.2017.

Vuonna 2018 kaupungin Tiedekeskussäätiölle maksama avustus oli yhteensä 3 527 224,06 euroa. Aiesopimuksen mukaisesti vuokraa korjataan elinkustannusindeksin muutoksella vuosittain. Indeksien muutos oli vuonna 2018 positiivinen, joten vuoden 2019 avustus nousee indeksikorotuksen myötä 3 171 412,80 euroon. Tämän lisäksi maksetaan aiesopimuksen lisäpöytäkirjan mukainen Vantaan osuus 390 000 euroa. Vuoden 2019 avustus on näin ollen yhteensä 3 561 412,80 euroa.

Vantaan kaupungin vuoden 2019 talousarvion menokohdalle "10 50 Yhteistoimintaosuudet ja avustukset" on varattu 3 581 000 euroa. Tiedekeskussäätiön avustukseen, varausta tehtäessä indeksimuutos ei ollut vielä tiedossa.

Aiesopimuksen ja sovitun maksuaikataulun mukaiset avustussuoritukset vuodelle 2019 määräytyvät seuraavasti:

12.2.2019	890 353,20 euroa
5.5.2019	890 353,20 euroa
5.8.2019	890 353,20 euroa
5.11.2019	890 353,20 euroa

Talousjohtajalla ei ole huomautettavaa esitykseen.

Kaupunginhallitus 11.2.2019 § 15

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään oikeuttaa talouspalvelukeskus maksamaan edellä esitystekstissä mainituissa erissä Tiedekeskussäätiölle avustusta vuonna 2019 yhteensä 3 561 412,80 euroa.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Täytäntöönpano: talouspalvelukeskus

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus ja valituskielto

Lisätiedot:

controller Teija Kauhanen, puh. 050 318 1461, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

16 § **Helsingin hallinto-oikeuden päätös vahinkorahaston asiamiehen päätöstä § 18 /2017 koskevasta valituksesta**

VD/9147/03.01.02.01/2016

ML/HY-L

Vantaan kaupunginhallitus on 22.5.2017 § 44 tekemällään päätöksellä hylännyt yksityishenkilön tekemän oikaisuvaatimuksen vahinkorahaston asiamiehen päätöksestä § 18 / 2017.

Yksityishenkilö valitti kaupunginhallituksen päätöksestä Helsingin hallinto-oikeudelle.

Kaupunginhallitus on antanut 13.11.2017 § 11 lausunnon Helsingin hallinto-oikeudelle tehdystä valituksesta.

Helsingin hallinto-oikeus on 21.1.2019 antanut päätöksen nro 05471/17/2299, jossa se toteaa, että vaikka kyseisen vahingonkorvausta koskevan erimielisyyden toisena osapuolena on Vantaan kaupunki, asia ei sisällöllisesti ole hallinto-oikeudellinen, vaan yksityisoikeudellinen. Hallinto-oikeus voi tutkia tällaisessa asiassa vain kuntalain (365/1995) 90 §:n (1375/2007) 2 momentista ilmenevät valitusperusteet. Sanotun lainkohdan mukaan valituksen saa tehdä sillä perusteella, että 1) päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä; 2) päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa; tai 3) päätös on muuten lainvastainen.

Kaupunginhallitus 11.2.2019 § 16

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään merkitä tiedoksi Helsingin hallinto-oikeuden 21.1.2019 antama päätös nro 05471/17/2299.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

vahinkorahaston asiamies Hannele Nordman, puh. 040 682 4975, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VD/1186/00.01.02.01/2019
JN/HL/LR/LR/V-MK

Vantaan hyvinvointiraportointi 2018 on toimialojen yhteisen hyvinvointiraportointityöryhmän laatima tietopaketti vantaalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä niihin vaikuttavista tekijöistä. Katsauksen kokoamista ohjaa Hyvinvointityöryhmä (HYRY), jonka puheenjohtajana vuosina 2017–2018 toimii apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö.

Vantaan hyvinvointiraportointi koostuu erillisestä Liikunnasta hyvinvointia -raportista sekä hyvinvointi-indikaattoreiden tietojen päivityksestä. Indikaattoriraportoinnin pohjana ovat Vantaan hyvinvointiraportoinnissa aiempina vuosina käytetyt seuraintindikaattorit. Vuoden 2018 raportoinnissa mukana ovat vain sellaiset indikaattorit, joista on saatavilla uutta tietoa.

Hyvinvointiraportointi on osa kunnan strategista toiminnan suunnittelua ja kehittämistä. Terveystietolain (1326/2010, 12 §) mukaisesti kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista on raportoitava valtuustolle vuosittain. Hyvinvointiraportointi muodostuu kerran valtuustokaudessa laadittavasta laajasta hyvinvointikertomuksesta ja välivuosina laadittavista suppeista hyvinvointikatsauksista.

Talouden noususuhdanteen myötä työttömyys on laskusuunnassa. Toimeentulotuen saajien määrä on erityisesti yksiasuvien osalta edelleen kasvanut viime vuosina. Myös asumistuen saajien osuus on kasvanut. Asunnottomuuden väheneminen kuitenkin jatkuu Vantaalla.

Liikunnasta hyvinvointia -raportin perusteella myönteistä on, että erityisen vähän liikkuvien nuorten suhteellinen osuus on Vantaalla viime vuosina vuosi vuodelta pienentynyt ja, että tuo osuus on pienentynyt eniten vähiten liikkuvalla ryhmällä, eli ammattikoulujen tytöillä. Lisäksi suurempi osuus vantaalaisista lukiolaisista tavoittaa liikuntasuosituksia kuin koko maan lukiolaisista. Vantaalaisten alakouluikäisten poikien fyysinen toimintakyky on myös parempi kuin koko maan poikien. Vantaalla on lisäksi vähemmän liikuntaa harrastamattomia ikääntyneitä kuin koko maassa.

Vantaan kaupungin panostuksessa liikuntaan on viime vuosien aikana tapahtunut paljon positiivista kehitystä. Positiivinen kehitys näkyy myös valtakunnallisen TEA-viisarin tuloksissa: Vantaan kaupungin liikunnanedistämisasiäsuutta koskeva TEA-viisarin pistemäärä on kasvanut vuodesta 2016. Liikunnasta vastaavan henkilöstön määrä on lisääntynyt, ja liikuntapaikkojen käyttömaksut on onnistuttu pitämään edelleen matalina. Myös liikunnan ja ulkoilun käyttökustannuspanostuksissa on tapahtunut positiivista kehitystä. Liikunta on Vantaalla lisäksi järjestetty tehokkaasti, ja liikunnan nettokustannukset ovat Vantaalla muihin kaupunkeihin verrattuna pienet.

Tässä raportissa analysoitujen, eri väestöryhmien liikkumista koskevien, tilastojen perusteella havaitaan kuitenkin myös, että merkittävä osa vantaalaisesta väestöstä ei tavoita liikuntasuosituksia. Tuloksissa esiintyy myös huomattavia eroja sukupuolten välillä, ja sukupuolten välinen ero oli Vantaalla osassa indikaattoreita suurempi kuin koko maassa keskimäärin. Tyttöjen poikia vähäisempi liikkuminen näkyy jokaisessa kouluterveyskyselyn liikuntaa koskevassa kysymyksessä, ja vantaalaiset tytöt liikkuvat poikia vähemmän kaikilla kouluasteilla. Lisäksi vantaalaisten alakoulun tyttöjen fyysinen toimintakyky on keskimäärin koko maan alakoulun tyttöjen fyysistä toimintakykyä heikompi. Tuloksissa huomattiin eroja myös ulkomaalaistaustaisten ja suomalaista syntyperää olevien lasten ja nuorten liikkumisessa. Lähes

jokaisessa tarkastellussa mittarissa havaittiin ulkomaalaistaustaisten oppilaiden liikkuvan suomalaistaustaisia oppilaita vähemmän.

Kaupunginhallitus 11.2.2019 § 17

Asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle tiedoksi merkittäväksi Vantaan hyvinvointikatsaus 2018.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Vantaan hyvinvointikatsaus 2018 esitys
- Liikunnasta hyvinvointia raportti
- Vantaan hyvinvointikatsaus 2018 perusindikaattoreiden päivitys

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö; tutkimuspäällikkö Henrik Lönnqvist, puh. 50 318 1582, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Liikunnasta hyvinvointia

Hyvinvointiraportointi 2018

Kaupunginhallitus 11.2.2019

Henrik Lönngqvist & Leena Rusanen & Veli-Matti Kallisolahti

Hyvinvointiraportointi 2018

Hyvinvointiraportointi on kunnan lakisääteinen velvoite.

Vantaan hyvinvointiraportointi 2018:

- **Liikunnasta hyvinvointia -raportti**
- **Perusindikaattoreiden päivitys**

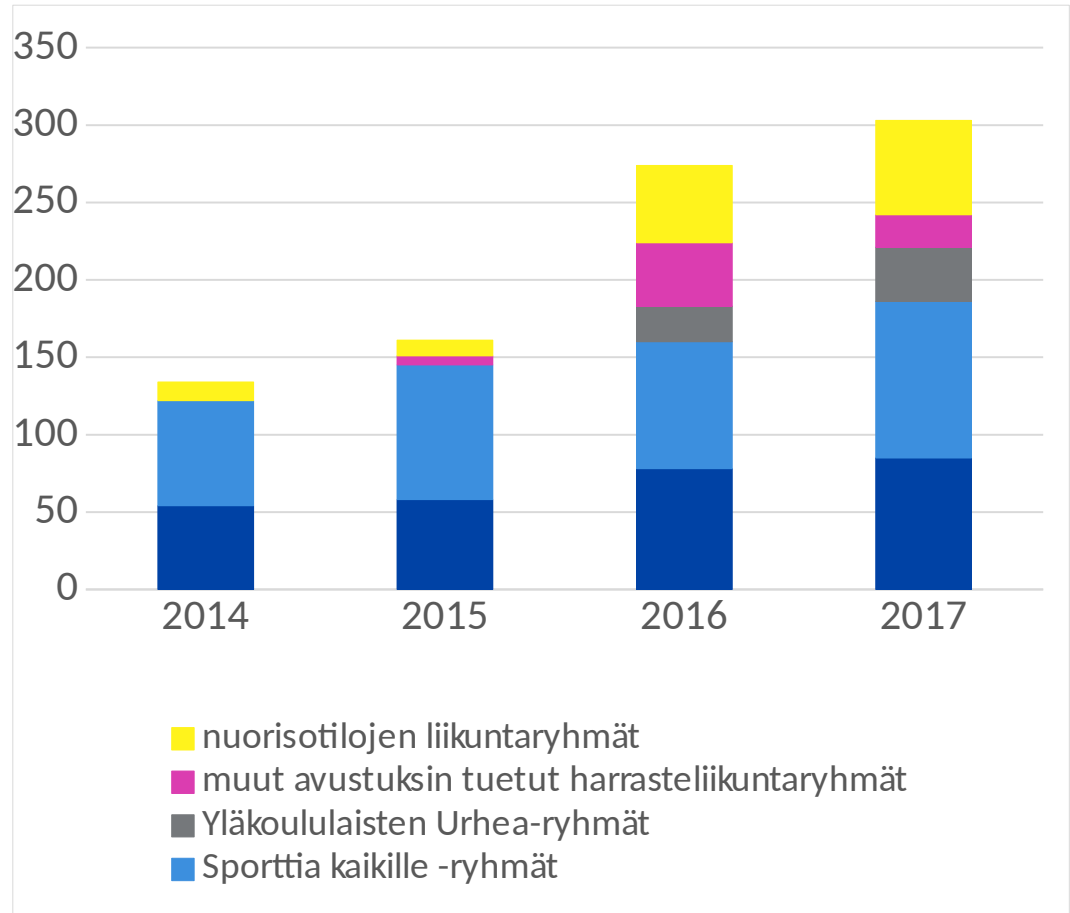
Vuoden 2019 raportoinnin pohjaksi käytettävissä useita uusia tutkimusaineistoja.

Liikunnasta hyvinvointia -raportin rakenne:

1. Liikkuminen yhteiskunnassa
2. Vantaan kaupungin teot asukkaiden sujuvan liikkumisen edistämiseksi
3. Lasten, nuorten ja perheiden liikkuminen
4. Työikäisen väestön liikkuminen
5. Eläkeikäisten liikkuminen
6. Kevyt liikenne osana vantaalaisten liikkumista
7. Yhteenveto ja johtopäätökset

Kaupungin toiminnan painopisteet

- liikuntapaikat, erityisesti lähiliikuntapaikat, kevyen liikenteen väylät
- liikuntaan aktivointi, erityisesti lapset ja nuoret sekä seniorit, matalan kynnyksen harrasteliikuntatoiminnot
- seuratoiminnan edellytykset: käyttövuorot ja avustukset

Vantaalaisten liikkumistottumukset

Kyselytutkimusten perusteella tiedämme, että...

...alle puolet koululaisista yltää valtakunnallisiin liikuntasuosituksiin

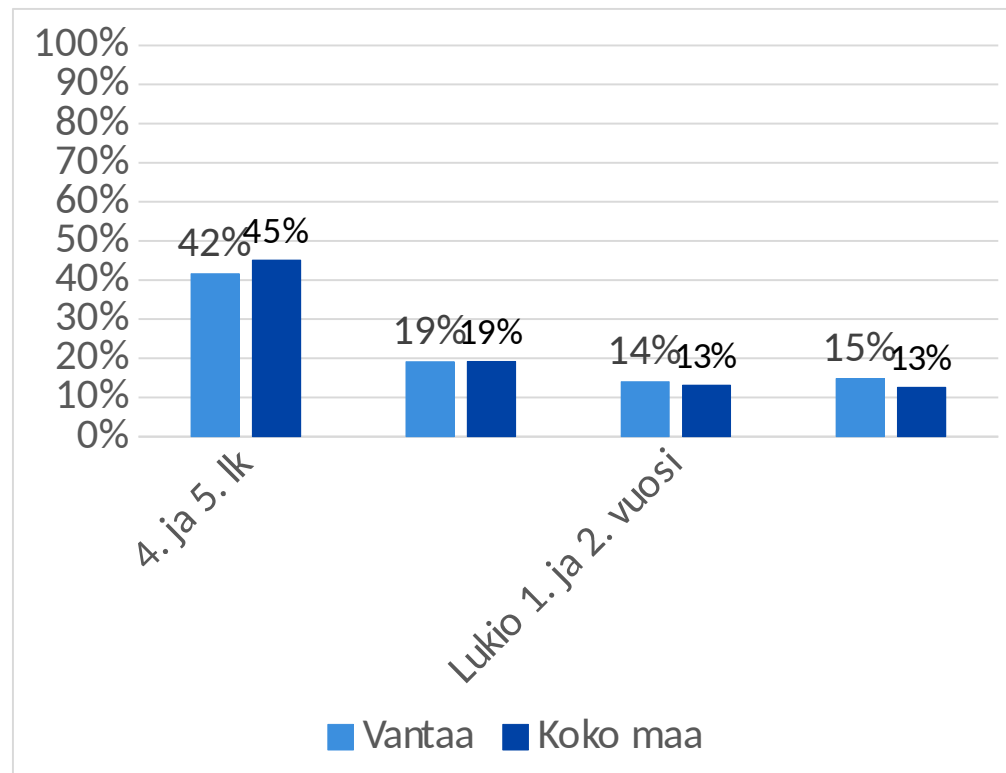
...vähiten liikkuvien osuus koululaisista on pienentynyt

...tytöt liikkuvat vähemmän kuin pojat,

...työikäiset liikkuvat valtakunnan keskiarvoa vähemmän, etenkin miehet

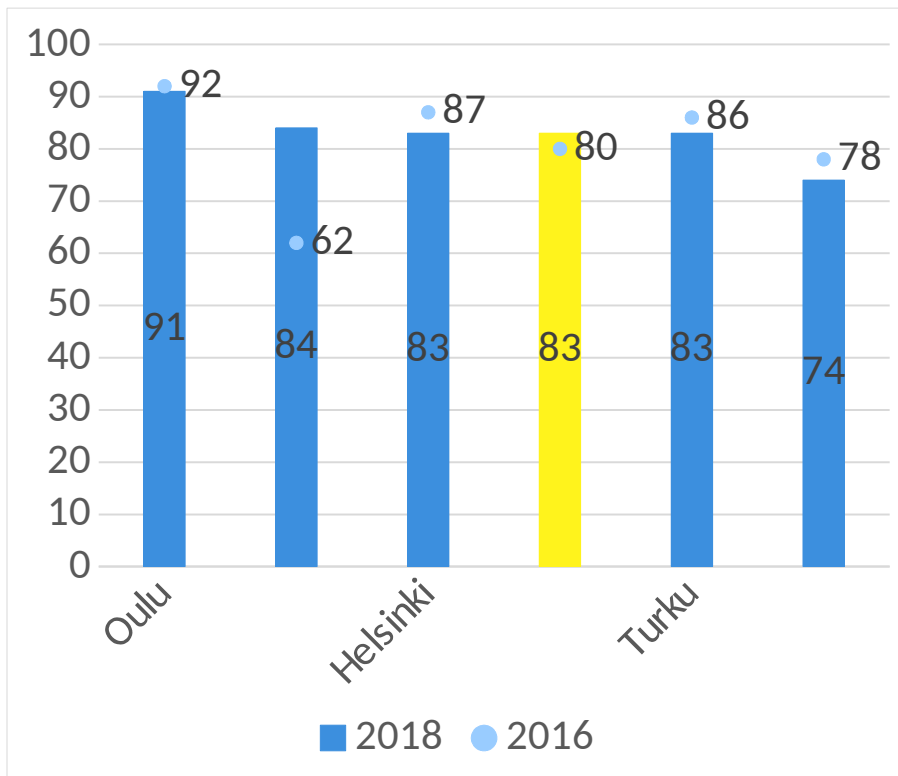
...seniorit valtakunnan keskiarvoa enemmän

Suosituksen mukaisen määrän (vähintään tunnin päivässä) liikkuvat oppilaitostyypeittäin vuonna 2017

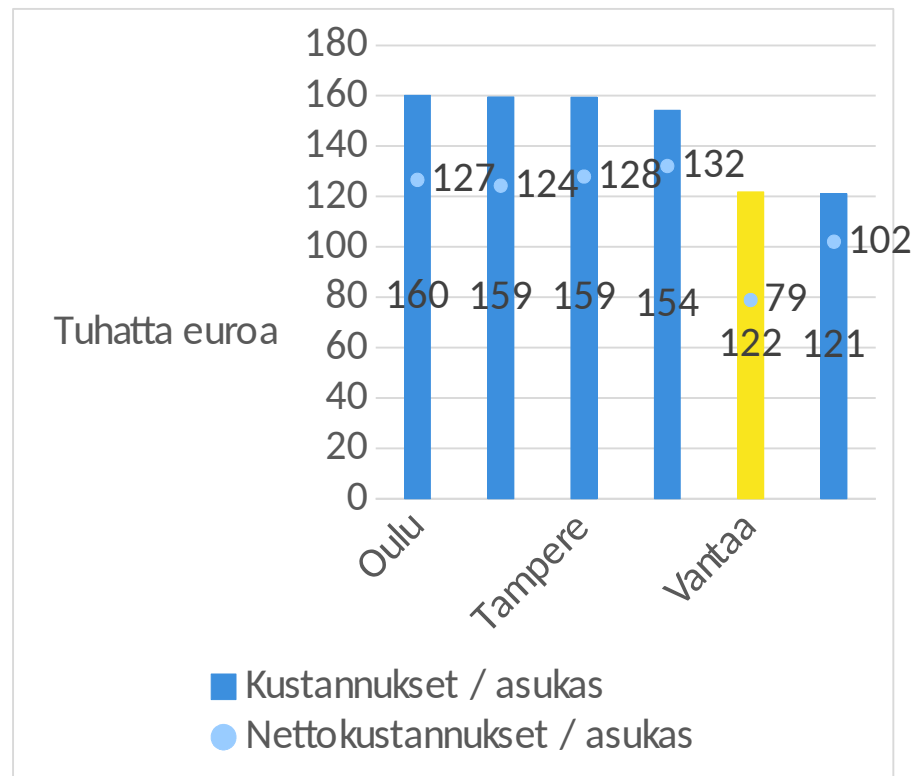

Vantaa liikuntapalveluiden järjestäjänä

TEA-viisari

Liikuntapalveluiden kokonaiskustannukset ja nettokustannukset 2016

Myönteisiä havaintoja

- Vähemmän liikuntaa harrastamattomia ikääntyneitä kuin koko maassa keskimäärin
- Kaupungin panostuksissa liikuntaan tapahtunut positiivista kehitystä - toiminta myös erittäin kustannustehokasta
- Harrasteliikuntaryhmien määrä kasvanut huomattavasti
- Liikuntaa lisäävät toimet sopusoinnussa suositusten kanssa

Kehityskohteita

- Suuri osa vantaalaisesta väestöstä ei tavoita valtakunnallisia liikuntasuosituksia
- Liikkumisessa huomattavia eroja esimerkiksi sukupuolen, syntyperän, iän ja koulutuksen perusteella
- Vantaalaisilla enemmän tulevaisuuden toimintakyvyn haasteita ennakoivia vaikeuksia verrattuna muihin suuriin kaupunkeihin

Kiitos!

LIKUNNASTA HYVINVOINTIA

Julkaisija: Vantaan kaupunki, tietopalveluyksikkö

Julkaisun laatijat: Sini-Sofia Hänninen, Henrik Lönnqvist, Leena Rusanen, Anu Jokela, Pekko Rantamäki, Tia Ristimäki, Ada Pentinmikko, Reijo Korhonen, Saara Ojala ja Meija Tuominen

Kannen kuva: Sakari Manninen, Vantaan kaupungin aineistopankki

Vantaan kaupunki. Tietopalvelu C5: 2018

ISSN-L 1799-7011

ISSN 1799-7569 (verkkojulkaisu)

ISBN 978-952-443-598-7

SAATTEEKSI

Liikunnasta hyvinvointia -raportti on katsaus vantaalaisten liikkumiseen ja liikkumattomuuteen. Raportti toteuttaa terveydenhuoltolain kunnalle asettamaa velvollisuutta raportoida kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista, sekä niiden edistämiseksi toteutetuista toimenpiteistä, kunnanvaltuustolle vuosittain. Vantaan vuoden 2018 hyvinvointiraportointi koostuu kahdesta eri osasta: ensimmäinen osa on Liikunnasta hyvinvointia -raportti, ja toinen on tilastokatsaus hyvinvoinnin perusindikaattoreista.

Liikunnan korostunut merkitys hyvinvoinnin tekijänä on aikaisempina vuosina säännönmukaisesti noussut esille hyvinvointiraportointityön yhteydessä.

Terveysvaikutusten ohella liikkumisen ja liikkumattomuuden taloudelliset vaikutukset ovat merkittävät. Teemakohtainen raportointi mahdollistaa aiempaa yksityiskohtaisemman tiedon tuottamisen ja sen kautta aiheen kattavan arvioinnin myös kaupungin palvelutuotannon näkökulmasta.

Tämän raportin ensimmäisessä luvussa kuvataan liikunnan merkitystä niin yksilön hyvinvoinnin kuin kansantalouden kestävyyskannalta. Luvussa tehdään myös katsaus liikkumisen ja liikkumattomuuden kansallisiin ominaispiirteisiin, sekä selvitetään, miten liikkumattomuuteen voidaan tutkimuksen valossa vaikuttaa. Toisessa luvussa kuvataan Vantaan kaupungin liikkumista edistäviä toimia erityisesti liikuntapalveluiden tehtävien kautta. Kolmannessa, neljännessä ja viidennessä luvussa pureudutaan vantaalaisten liikkumiseen ikäryhmittäin tilastojen kautta. Merkittävä osa asukkaiden liikkumisesta tapahtuu hyötyliikunnan kautta, ja kuudennessa luvussa tarkastellaankin vantaalaisten liikennetottumuksia- ja mieltymyksiä Vantaalla vuonna 2016 toteutetun liikennebarometrin kautta. Viimeisessä, eli seitsemännessä, luvussa kootaan yhteen raportin keskeiset havainnot.

Raportin aineistolähteinä on käytetty laajaa joukkoa erilaisia tilastotietokantoja sekä kansallisia ja kansainvälisiä tutkimuksia ja selvityksiä. Keskeisessä osassa ovat olleet Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tietokannat. Myös kaupungin omia tietovarantoja on pyritty hyödyntämään mahdollisimman laajasti. Tilastoaineistojen kohdalla on pyritty saamaan mukaan myös vuotta 2018 koskevia tietoja. Usein tämä ei kuitenkaan ole mahdollista tilastotietojen päivitysaikatauluista johtuen.

Vantaan kaupungin hyvinvointityöryhmä, puheenjohtajanaan apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö, on ohjannut työtä. Raportin laatimiseen ovat osallistuneet Vantaan kaupungin hyvinvointiraportointiryhmän jäsenet Leena Rusanen, Anu Jokela, Pekko Rantamäki, Tia Ristimäki, Ada Penttimikko, Reijo Korhonen, Saara Ojala ja Meija Tuominen. Keskeinen vastuu raportin käytännön laatimisesta ja aineistojen kokoamisesta on ollut taloussuunnittelun tietopalveluyksikössä korkeakouluharjoittelijana toimineella Sini-Sofia Hännisellä.

Kiitokset kaikille!

Vantaalla xx.xx.xxxx
Henrik Lönnqvist
tutkimuspäällikkö

SISÄLLYS

Saatteeksi	2
Hyvinvointia liikunnasta läpi elämänkaaren	6
1. Liikkuminen yhteiskunnassa	7
1.1. Fyysisen aktiivisuuden merkitys hyvinvoinnille	7
1.2. Liikkumattomuus kasvava pulma valtakunnallisesti	7
1.3. Eri väestöryhmien välisiä eroja liikkumisessa	8
1.4. Liikkumattomuuteen vaikuttaminen	9
2. Vantaan kaupungin teot asukkaiden sujuvan liikkumisen edistämiseksi	12
2.1. Vantaan liikunnanedistämisaktiivisuus	13
2.2. Aktivoinnin painopisteet Vantaan liikuntapalveluissa sekä ympäristön suunnittelu 15	
2.2.1. Vantaan liikuntapalveluiden toiminnan lähtökohdat	15
2.2.2. Liikuntapalveluiden voimavarat	15
2.2.3. Liikunnan palveluverkko Vantaalla	17
2.2.4. Liikunnan palveluketju	17
2.2.5. Palveluverkon kehittäminen	18
2.2.6. Ympäristön suunnittelu ja liikkuminen Vantaalla	20
3. Lasten, nuorten ja perheiden liikkuminen	23
3.1. Alle kouluikäisten lasten liikkuminen	23
3.2. Kouluikäisten lasten ja nuorten liikkuminen	24
3.3. Lasten liikuntaan vaikuttavia tekijöitä	24
3.4. Vantaalaisten koululaisten liikkuminen	25
3.4.1. Riittävästi liikkuvat nuoret	26
3.4.2. Erityisen vähän liikkuvat nuoret	28
3.4.3. Liikunnan harrastaminen kouluajan ulkopuolella	31
3.4.4. Fyysinen toimintakyky	33
3.5. Näin Vantaa liikuttaa lapsia, nuoria ja perheitä	34
3.5.1. Liikkuminen päiväkodeissa	34
3.5.2. Liikkuminen kouluissa	35
3.5.3. Liikkuminen lastensuojelun arjessa	36
3.5.4. Sporttikaveri	37
3.5.5. Urhea-valmennus yläkoululaisille	37
3.5.6. Sporttia kaikille	37
3.5.7. Liikkuminen nuorisotiloilla	38
3.5.8. Hobihobi-verkkosivusto	38
4. Työikäisen väestön liikkuminen	41
4.1. Työikäisten liikkumisen trendejä valtakunnallisesti	41
4.2. Vantaalaisten työikäisten liikkuminen	42
4.2.1. Liikunnan harrastaminen	42
4.2.2. Toimintakyky	43
4.3. Näin Vantaa liikuttaa työikäisiä	45
4.3.1. Liikuntakurssit	45
4.3.2. Liikunta-apteekki	45

4.3.3.	Perusterveydenhuolto ja kuntoutus	46
4.3.4.	Erityisasumisen palvelut	47
4.3.5.	Maahanmuuttajapalvelut	48
4.3.6.	Täydentävä toimeentulotuki.....	48
5.	Eläkeikäisten liikkuminen	49
5.1.	Vantaalaisten eläkeikäisten liikkuminen	49
5.1.1.	Liikunnan harrastaminen	49
5.1.2.	Toimintakyky	50
5.2.	Näin Vantaa liikuttaa eläkeikäisiä	51
5.2.1.	Liikuntakurssit	51
5.2.2.	Sporttikortti.....	52
5.2.3.	Vertaisohjaajatoiminta	52
5.2.4.	Elämäni eläkevuodet -valmennus	52
5.2.5.	Kauppakeskuskävelyt kauppakeskus Jumbossa.....	52
5.2.6.	Vanhus- ja vammaispalvelut	54
6.	Kevyt liikenne osana vantaalaisten liikkumista	57
7.	Yhteenveto ja johtopäätökset	58
7.1.	Väestöryhmien välisiä eroja liikkumisessa	58
7.2.	Positiivisia seikkoja.....	58
7.3.	Kehityskohteita	59
7.4.	Suuntaa tulevaisuuteen.....	60

LIITEKUVIOT.

Tea-viisarin pistemääriä liikunnan kuudella eri osa-alueella vuosina 2016 ja 2018

Vantaan kaupungin liikunnan pistemääriä Tea-viisarilla vuosina 2010-2018

Vantaan kaupungin pistemääriä Tea-viisarin liikunnan osa-alueen muodostavilla osa-alueilla vuosina 2010-2018

Kouluterveyskyselyyn vastanneiden määrät oppilaitostyypeittäin Vantaalla vuonna 2017

Erityisen vähän liikkuvat oppilaitostyypeittäin Vantaalla ja koko maassa vuonna 2017

Erityisen vähän liikkuvien osuuden pienentymisen suuruus Vantaalla ja koko maassa vuodesta 2013 vuoteen 2017

HYVINVOINTIA LIIKUNNASTA LÄPI ELÄMÄNKAAREN

Jokainen on hyvä jossain liikuntalajissa. Siksi me Vantaalla haluamme tarjota liikuntapalveluita mahdollisimman monipuolisesti ja laajalle kohderyhmälle. Kaikkien vantaalaisten hyvinvointi on meille tärkeää. Ei liene mitään muuta yhtä hyvää tapaa tuottaa ja edistää hyvinvointia läpi ihmisen elämänkaaren kuin liikunta.

Otamme ensimmäisen kopin vantaalaisista jo päiväkotikässä. Leikkien liikkumaan -hankkeen myötä tavoitamme ja liikutamme tällä toimintakaudella lapsia kaikissa Vantaan päiväkodeissa. Seuraava askel vantaalaisen liikkujan polulla on luonnollisesti Liikkuva koulu. Vantaan kaikki 46 peruskoulua ovat Liikkuvia kouluja, joissa esimerkiksi istutaan vähemmän, tuetaan oppimista toiminnallisilla menetelmillä, liikutaan välitunneilla ja kuljetaan koulumatkat omin lihasvoimin.

Kouluiässä osa lapsista vielä hakee omaa harrastustaan, ja myös siinä me haluamme olla tukena. Koordinoimme koulukuraattoreiden kanssa yhteistyössä Sporttikaveri-toimintaa, jossa turvallinen aikuinen, eli sporttikaveri, lähtee lapsen kanssa liikkumaan tämän omien kiinnostusten mukaisesti.

Peruskoulun päättyessä merkittävä osa nuorista on osallistunut liikunnan seuratoimintaan. Jotta vantaalaiset urheiluseurat ja liikuntajärjestöt voivat järjestää toimintaa mahdollisimman edullisesti ja matalalla kynnyksellä, kaupunki tukee seuroja taloudellisesti ja toimii tiiviissä yhteistyössä niiden kanssa.

Monikulttuurista liikunnan harrastamista tukee Vantaalla Sporttia kaikille ry, jonka luoma verkosto auttaa kehittämään ja ylläpitämään seurojen ja monikulttuuristen yhdistysten välistä yhteistyötä.

Kaikkea edellä mainittua toimintaa edistetään Vantaalla vuosittain jopa yli 300 maksuttomassa liikuntaryhmässä. Aikuisille me tarjoamme kattavan kirjon ohjattuja liikuntaryhmiä, ja erityisryhmille on omat ohjatut vuoronsa. Terveysasemilla toimivissa Liikunta-apteeekeissa annetaan kohdennettua liikuntaneuvontaa erityisesti yli 40-vuotiaille tyyppin 2 diabetesta sairastaville henkilöille.

Senioreille järjestetään ohjattua liikuntaa, kuten vesijumppia sekä kuntosaliopastusta.

Lisäksi kaikille 70 vuotta täyttäneille vantaalaisille myönnetään Sporttikortti, joka oikeuttaa maksuttomiin uimahalli- ja kuntosalikäynteihin.

Tämä kaikki on vain pintaraapaisu vantaalaisten hyvinvointia edistävään liikuntatoimintaan. Toimintamme tärkein ohjenuora on poistaa rakenteellisia esteitä liikunnan pariin hakeutumisen tieltä. Kun siinä onnistutaan, jää jäljelle vain kuntalaisen oma valinta lähteä liikkumaan. Myös tähän valintatilanteeseen liikuntapalvelut pyrkii jatkossa aktiivisesti vaikuttamaan.

Veli-Matti Kallistahti
Liikuntajohtaja

1. LIIKKUMINEN YHTEISKUNNASSA

1.1. FYYSISEN AKTIIVISUUDEN MERKITYS HYVINVOINNILLE

Säännöllisellä liikunnalla on suotuisia vaikutuksia sekä moniin ihmisen elimistön toimintoihin että mielenterveyteen ja henkiseen hyvinvointiin.¹ Liikunta mm. ehkäisee sydän- ja verisuonisairauksia, tyypin 2 diabetesta ja tuki- ja liikuntaelinten sairauksia, sekä parantaa mielialaa ja torjuu masennusta. Liikunta suojaakin lähes kaikkien kansantautien riskeiltä.² Fyysinen aktiivisuus on lapsilla ja nuorilla lisäksi yhteydessä koulumenestykseen ja vanhuksilla taas esimerkiksi kotona selviytymiseen.³

On myös syytä huomata, että liikkumattomuus, eli paikallaanolo, on aikuisilla itsenäinen, siis reippaan ja rasittavan fyysisen aktiivisuuden määrästä riippumaton, terveyden riskitekijä.⁴ Vähäinen fyysinen aktiivisuus lisäksi altistaa syrjäytymiselle ja heikentää yksilön mahdollisuuksia kuntoutua pitkäkestoisten sairaalajaksojen jälkeen.⁵

Liikunnan lukuisista suotuisista vaikutuksista huolimatta suomalaiset viettävät suurimman osan valveillaoloajastaan paikallaan, ja liikkuvat terveyssuosituksiin nähden liian vähän.⁶ Suurimmat kansanterveydelliset haasteet liittyvätkin Suomessa nykyisiin elintapoihin ja -oloihin linkittyviin kroonisiin sairauksiin.⁷ Suomessa kroonisiksi kansantaudeiksi katsotaan sydän- ja verisuonitaudit, diabetes, astma ja allergia, krooniset keuhkosairaudet, syöpäsairaudet, muistisairaudet, tuki- ja liikuntaelimistön sairaudet ja mielenterveyden ongelmat.⁸

1.2. LIIKKUMATTOMUUS KASVAVA PULMA VALTAKUNNALLISESTI

Vähäinen fyysinen aktiivisuus, ja terveyden kannalta liian vähäinen liikunta, vaikuttaa yhteiskunnallisiin kustannuksiin muun muassa suorien terveydenhuollon kustannusten sekä tuottavuuskustannusten kautta. Valtioneuvoston vuonna 2018 julkaisema raportti, *'Liikkumattomuuden lasku kasvaa – vähäisen fyysisen aktiivisuuden ja heikon fyysisen kunnon yhteiskunnalliset kustannukset'*, selvitti terveyden kannalta liian vähäisen fyysisen aktiivisuuden, huonon kunnon ja runsaan paikallaanolon yhteyttä kroonisten kansansairauksien yhteiskunnalle aiheuttamiin tuottavuus- ja terveydenhuoltokustannuksiin.ⁱ

Vähäisen fyysisen aktiivisuuden kustannusten arvioitiin valtioneuvoston raportissa olevan vuosittain 3,2 – 7,5 miljardia euroa, ja niiden arvioitiin myös kasvavan vuosittain väestön ikääntymisen ja sairastavuuden kasvun myötä.⁹ Toisaalta myös säästöpotentiaali on suuri: suomalaisesta aikuisväestöstä 75 % ei harrasta liikemittarilla mitattuna terveyden kannalta riittävästi vähintään reipastehoista kestävyysliikuntaa, ja, jos liikkumattomien osuus pienenisi 75 prosentista esimerkiksi 50 %:in, olisivat laskennalliset valtakunnalliset säästöt vuosittain 1,15 miljardia euroa.

ⁱ Terveydenhuollon kustannuksissa huomioon otettiin terveyspalvelujen käyttö ja lääkkeet, ja tuottavuuskustannuksissa ennen aikaisten kuolemien vuoksi menetetyt elinvuodet, sairauspoissaolot ja työkyvyttömyyseläkkeet.

Raportissa tutkittiin myös lapsuuden ja nuoruuden liikunta-aktiivisuuden yhteyttä koulutuspolun pituuteen. Nuoruuden vapaa-ajan liikunnan huomattiin olevan positiivisesti yhteydessä koulutusvuosien määrään ja korkea-asteen koulutuksen todennäköisyyteen. Positiivisen yhteyden havaittiin säilyvän, vaikka huomioon otetaan erilaisia henkilön taustatekijöitä, kuten nuoren terveys, perheen tulotaso ja vanhempien koulutus. Lisäksi havaittiin, että erityisesti pojilla nuoruuden vapaa-ajan liikunta on positiivisesti yhteydessä todennäköisyyteen, että henkilöllä on vähintään jokin perusasteen jälkeinen tutkinto.

1.3. ERI VÄESTÖRYHMIEN VÄLISIÄ EROJA LIKKUMISESSA

Liikunta-aktiivisuus vaihtelee eri ryhmien välillä. Eroja löytyy ensinnäkin eri ikäryhmien ja sukupuolten välillä. Aktiivisuus on korkeimmalla tasolla lapsilla, ja vähentyy iän myötä. Lasten ja nuorten osalta sukupuolten välinen ero on merkittävä: tytöt liikkuvat kaikissa ikäryhmissä poikia vähemmän, ja eroja on liikunnan määrässä, liikuntakerroissa ja intensiteetissä.¹⁰ Aikuisena naiset ovat tyypillisesti aktiivisempia kuin miehet, tosin tässä on eroja eri väestöryhmien välillä: esimerkiksi maahanmuuttajataustaiset miehet näyttävät liikkuvan enemmän kuin maahanmuuttajataustaiset naiset. Ikääntyessä erot sukupuolten välillä tyypillisesti tasaantuvat.¹¹

On esitetty, että muun sukupuoliset, sukupuoltaan epätyypillisesti ilmaisevat ja seksuaaliselta suuntautumiseltaan vähemmistöön kuuluvat liikunnanharrastajat voivat kokea lajin valinnan ja turvallisen liikuntaympäristön löytämisen erityisen vaikeaksi urheilulajien sukupuolittuneisuuden vuoksi.¹² Muiden kuin tyttöjen ja poikien, ja naisten ja miesten, liikkumisesta on kuitenkin vaikeaa saada tietoa, sillä sukupuolet jaotellaan tilastotietojen datankeruuvaiheessa tyypillisesti pelkästään kaksijakoisen sukupuolen mukaan.ⁱⁱ

Iän ja sukupuolen lisäksi liikunta-aktiivisuudessa näyttää esiintyvän vaihtelua esimerkiksi syntyperän ja taustan, uskonnon, sosioekonomisen aseman, terveydentilan ja toimintakyvyn perusteella. Usein muita heikommassa asemassa olevaan ryhmään kuuluvilla ihmisillä, kuten ikääntyneillä ja ihmisillä, joilla on vamma tai krooninen sairaus, on muuta väestöä heikompaa pääsyä turvallisiin, edullisiin ja heille sopiviin liikuntaohjelmiin ja -paikkoihin, ja muun muassa tästä syystä heidän liikuntamääränsä voivat jäädä muita alhaisemmiksi.¹³ Onkin todettu, että esimerkiksi syrjäytymisvaarassa olevat, ja suuri osa ikääntyneistä, tarvitsevat sekä perheidensä, muiden läheistensä, vapaaehtoisten, julkisten ja yksityisten palvelujen sekä viranomaisten tukea ja ohjausta päästäkseen hyödyntämään ja nauttimaan liikunnan hyvinvointieduista.¹⁴ Edelleen voidaan mainita, että esimerkiksi kehitysvammaiset ihmiset kärsivät terveysongelmista useammin kuin muu saman ikäinen väestö, ja ongelmia

ⁱⁱ Tässä raportissa käytetyistä tilastolähteistä kaikissa muissa kuin kouluterveyskyselyssä on sukupuolet jaoteltu pelkästään naisiin ja miehiin. Kouluterveyskyselyssä oppilailta tiedusteltiin kaksijakoisen sukupuolen lisäksi myös omaa kokemusta sukupuolesta, mutta kuntakohtaiset tiedot on otoskoon vuoksi raportoitava tyttö-poika-jaottelun perusteella. Raporttiin on kuitenkin otettu mukaan valtakunnallisia vertailuja niiden vastaajien, joiden kokemus omasta sukupuolesta ei vastaa ilmoitettua sukupuolta ja niiden vastaajien, joiden kokemus omasta sukupuolesta vastaa ilmoitettua sukupuolta, välillä. Kaksijakoinen kuntakohtainen sukupuolierottelu on hyvä ottaa huomioon tulosten tulkinnassa, sillä jako voi vääristää tuloksia.

hallitaan usein lääkityksen avulla, vaikka ainakin osaa niistä voitaisiin hallita, ja mahdollisesti ehkäistä, tavoitteellisen liikunnan avulla.¹⁵

On havaittu, että urheiluseuratoiminnassa, liikuntapaikoilla sekä koulu- ja opiskelijaliikunnassa ilmenee etniseen taustaan, seksuaaliseen suuntautumiseen ja uskontoon perustuvaa syrjintää siinä missä muillakin yhteiskunnan alueilla, ja tämä syrjintä vaikuttaa sen kohteiden mahdollisuuksiin liikkua ja sitä myötä myös liikuntamääriin.¹⁶ Maahanmuuttajanuorten kohdalla taas liikunnan esteiksi havaittiin vuonna 2012 ainakin taloudellinen asema, kieli ja vastaanotto liikuntatoimintaan.¹⁷

1.4. LIIKKUMATTOMUUTEEN VAIKUTTAMINEN

Erilaisten liikunnan lisäämiseen tähtäävien toimenpiteiden tehosta ei ole kattavaa tutkimuksellista näyttöä, mutta tutkimusten perusteella on suositeltu ottamaan huomioon ainakin seuraavia asioita. Liikunnan lisäämisen tulisi olla prioriteetti kaikilla sektoreilla, ja olisi hyvä käyttää hyödyksi muiden haittojen, kuten tupakoinnin, ehkäisyssä jo toimivaksi todettuja strategioita. Edelleen fyysistä passiivisuutta tulisi seurata niin kliinisessä käytännössä kuin populaatiotasolla, sekä tarjota potilaille terveydenhuollon yhteydessä neuvontaa ja tukea kroonisten sairauksien ehkäisyssä ja hoidossa. Fyysisen aktiivisuuden lisäämistoimet kouluissa tulisi toteuttaa koko koulun laajuisesti, ja viranomaisten tulisi priorisoida sellaisia lähestymistapoja, joissa liikunta on suunnattu kaikille. Myös ympäristön suunnittelussa tulisi edistää aktiivista elämäntapaa esimerkiksi parantamalla kävely- ja pyöräilymahdollisuuksia.¹⁸

Kuva: Sakari Manninen

Sukupuolten väliseen liikunnan epätasa-arvoon puuttumisen osalta on todettu, että tasa-arvon saavuttaminen liikunnan saralla edellyttäisi sukupuolten epätasa-arvon rakenteellisen

luonteen huomioimista ja sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisstrategian omaksumista kaikissa toimijoissa ja toimissa. Lisäksi on suositeltu positiivisen erityiskohtelun toimenpiteitä.¹⁹

Valtioneuvoston liikkumattomuuden kustannuksia selvittävän raportin yhteydessä esitettiin myös yleisiä toimenpide-ehdotuksia tuleville vuosille. Ensinnäkin todettiin, että liikkumattomuuden yhteiskunnallisia kustannuksia tulisi arvioida määrääjain, ja, että laskennan tulisi pohjautua eri ikäisten ihmisten mitattuun fyysiseen kuntoon sekä objektiivisesti mitattuun fyysiseen aktiivisuuteen ja paikallaanoloon yhdessä samanaikaisesti toteutettujen kyselyjen kanssa. Vaikuttavia ja kustannustehokkaita toimenpiteitä taas tulisi toteuttaa merkittävästi nykyistä enemmän liikkumattomuuden yhteiskunnallisten kustannusten aiheuttamiin riskiryhmiin kuten elintapasairauksia sairastaviin tai suuren riskin henkilöihin, syrjäytymisvaarassa oleviin nuoriin, kaiken ikäisiin ihmisiin, joilla on huono fyysinen kunto, ja ikääntyneisiin, joilla on heikentynyt toimintakyky.²⁰

Luvun 1 lähteet:

¹ Huttunen M. "Terveysliikunta – kuntoa, terveyttä ja elämänlaatua." https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk00934. Lääkärikirja Duodecim. Kustannus Oy Duodecim 26.1.2018

² THL: Yleistietoa kansantaudeista. <https://thl.fi/fi/web/kansantaudit/yleistietoa-kansantaudeista>. 28.4.2015

³ Vasankari, T., Kolu, P., Kari, J., Pehkonen, J., Havas, E., Tammelin, T., ... & Santtila, M. "Liikkumattomuuden lasku kasvaa – vähäisen fyysisen aktiivisuuden ja heikon fyysisen kunnon yhteiskunnalliset kustannukset." (2018) saatavilla: <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160724/31-2018-Liikkumattomuuden%20lasku%20kasvaa.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

⁴ Husu, P., Sievänen, H., Tokola, K., Suni, J., Vähä-Ypyä, H., Mänttari, A., & Vasankari, T. "Suomalaisten objektiivisesti mitattu fyysinen aktiivisuus, paikallaanolo ja fyysinen kunto." s. 37 (2018). saatavilla: http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160521/OKM_6_2018.pdf

⁵ Vasankari et al. (2018)

⁶ Husu et al. (2018)

⁷ Wagner, K. H., & Brath, H. "A global view on the development of non communicable diseases." Preventive medicine 54 (2012): s. 38-S41.

⁸ THL: Yleistietoa kansantaudeista. <https://thl.fi/fi/web/kansantaudit/yleistietoa-kansantaudeista>. 28.4.2015

⁹ Vasankari et al. (2018)

¹⁰ HE 190/2014 vp: Hallituksen esitys eduskunnalle liikuntalaiksi.

¹¹ HE 190/2014 vp: Hallituksen esitys eduskunnalle liikuntalaiksi.

¹² Kokkonen, Marja (2016) Syrjintä ja henkinen pahoinvointi seksuaalivähemmistöjen liikuntaharrastuksissa. Teoksessa Berg, Päivi & Kokkonen, Marja (toim.) Urheilun takapuoli – tasaarvo ja yhdenvertaisuus liikunnassa ja urheilussa. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 186, 138–155. kts. myös: Kokkonen, Marja (2012) Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen syrjintä liikunnan ja urheilun parissa. Helsinki: Valtion liikuntaneuvosto, julkaisuja 2012:5.

¹³ Maailman terveysjärjestö. "Global action plan on physical activity 2018–2030: more active people for a healthier world." (2018).

saatavilla: <http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/272722/9789241514187-eng.pdf>

¹⁴ Pirnes, Esa, ja Tiihonen, Arto. (2010). Hyvinvointia liikunnasta ja kulttuurista. Käsitteiden, kokemusten ja vastuiden uusia tulkintoja. Kasvatus & Aika, 4(2).

¹⁵ Rinnekoti-Säätiö: Kehitysvammaisten ja harvinaissairaiden liikunta. <http://www.kvtietopankki.fi/terveyden-edistaminen/liikunta/soveltava-liikunta/Liikunta-kehitysvammaiset-ja-harvinaissairaat>. 10.10.2017

¹⁶ HE 190/2014 vp: Hallituksen esitys eduskunnalle liikuntalaiksi.

¹⁷ Junkala, Pekka, ja Kirsi Lallukka. "Yhteiset kentät? Puheita ja tekoja vähemmistöihin kuuluvien nuorten yhdenvertaisen liikunnan ja urheilun edistämiseksi." Helsinki: Sisäasiainministeriön julkaisut 1 (2012): 2012.

¹⁸ Reis, R. S., Salvo, D., Ogilvie, D., Lambert, E. V., Goenka, S., Brownson, R. C., & Lancet Physical Activity Series 2 Executive Committee. "Scaling up physical activity interventions worldwide: stepping up to larger and smarter approaches to get people moving." The Lancet 388, no. 10051 (2016): 1337-1348.

saatavilla: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5193005/>

¹⁹ Euroopan neuvoston ministerikomitean suositus: Recommendation CM/Rec(2015)2 of the Committee of Ministers to member States on gender mainstreaming in sport. (2015)

saatavilla: <https://www.olympic.cz/upload/files/CoE-Recommendation-Gender-mainstreaming.pdf>

²⁰ Vasankari, T., Kolu, P., Kari, J., Pehkonen, J., Havas, E., Tammelin, T., ... & Santtila, M. "Liikkumattomuuden lasku kasvaa vähäisen fyysisen aktiivisuuden ja heikon fyysisen kunnon yhteiskunnalliset kustannukset." (2018)
saatavilla: <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160724/31-2018-Liikkumattomuuden%20lasku%20kasvaa.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

2. VANTAAN KAUPUNGIN TEOT ASUKKAIDEN SUJUVAN LIIKKUMISEN EDISTÄMISEKSI

Liikuntalain mukaan kunnan tulee luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen, tukemalla kansalaistoimintaa, mukaan lukien seuratoiminta, sekä rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja.²¹

Näiden tehtävien toteuttamisen tulee kunnassa tapahtua eri toimialojen yhteistyönä sekä kehittämällä paikallista, kuntien välistä ja alueellista yhteistyötä, sekä huolehtimalla tarvittaessa muista paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivista toimintamuodoista. Lain tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat tasa-arvo, yhdenvertaisuus, yhteisöllisyys, monikulttuurisuus ja terveet elämäntavat, sekä ympäristön kunnioittaminen ja kestävä kehitys.²² Myös tasa-arvolaki ja yhdenvertaisuuslaki velvoittavat kuntaa edistämään tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta kaikissa toimissaan.²³ Liikunnan edistäminen liittyy kunnan toimintaan ja velvollisuuksiin myös mm. koulutuksen ja kaavoituksen kautta. Kunta vastaa varhaiskasvatuksesta, koulutuksesta, liikuntamahdollisuuksista ja kaavoituksesta myös nyt suunnitteilla olevan sote- ja maakuntauudistuksen mahdollisesti tultua voimaan vuonna 2020.

Vantaalle on vuonna 2018 laadittu uusi hyvinvointiohjelma, joka tukee valtuustokauden 2018-2021 asukkaiden hyvinvointia koskevan strategian painopistealueen toteutusta.²⁴ Ohjelman päämäärät ovat vantaalaisten terveyden ja hyvinvoinnin vahvistuminen terveellisempien elintapojen myötä, hyvinvointierojen väheneminen sekä kotouttamisen parempi hoitaminen. Päämääriin pyritään mm. luomalla monipuolisia, tasa-arvoisia ja yhdenvertaisia liikunnallisen elämäntavan mahdollisuuksia ja kannustamalla vähän liikkuvia liikkumaan aikaisempaa enemmän sekä lisäämällä alueellisesti kohdennettua myönteistä erityiskohteluja ja kehittämällä harrastusmahdollisuuksia niin, että yhä useammalla on mahdollisuus harrastaa.

Lasten ja nuorten osalta tarkoituksena on hyvinvointiohjelman mukaan muun muassa tehdä liikunta helpoksi, lisätä liikunnallista toimintaa arkeen, huomioida erilaiset kohderyhmät ja vakiinnuttaa Sporttia kaikille -toiminta. Lisäksi tarkoituksena on tunnistaa vähän liikkuvat lapset ja nuoret sekä heidän liikkumistaan rajoittavat tekijät, huomioida myös erityistä tukea tarvitsevat lapset ja nuoret, sekä kannustaa kohdennetusti vähän liikkuvia liikkumaan. Näiden tehtävien toteutukseen osallistuvat varhaiskasvatus, perusopetus, nuoriso- ja aikuiskoulutus, ruotsinkieliset palvelut, liikuntapalvelut, kulttuuripalvelut, nuorisopalvelut, järjestöt sekä Vantaan seurakunnat.

Ikääntyneen väestön kohdalla tarkoituksena on mm. mahdollistaa ikäihmisten parempi ja turvallinen liikkuminen kodissa ja kodin ulkopuolella ja tarjota ikäihmisille erilaisia ulkoilu- liikunta- ja kuntoutuspalveluja päiväsaikaan. Näiden tehtävien toteutukseen osallistuvat vanhus- ja vammaispalvelut, terveysasemat, kuntoutus, liikuntapalvelut, asukaspalvelut,

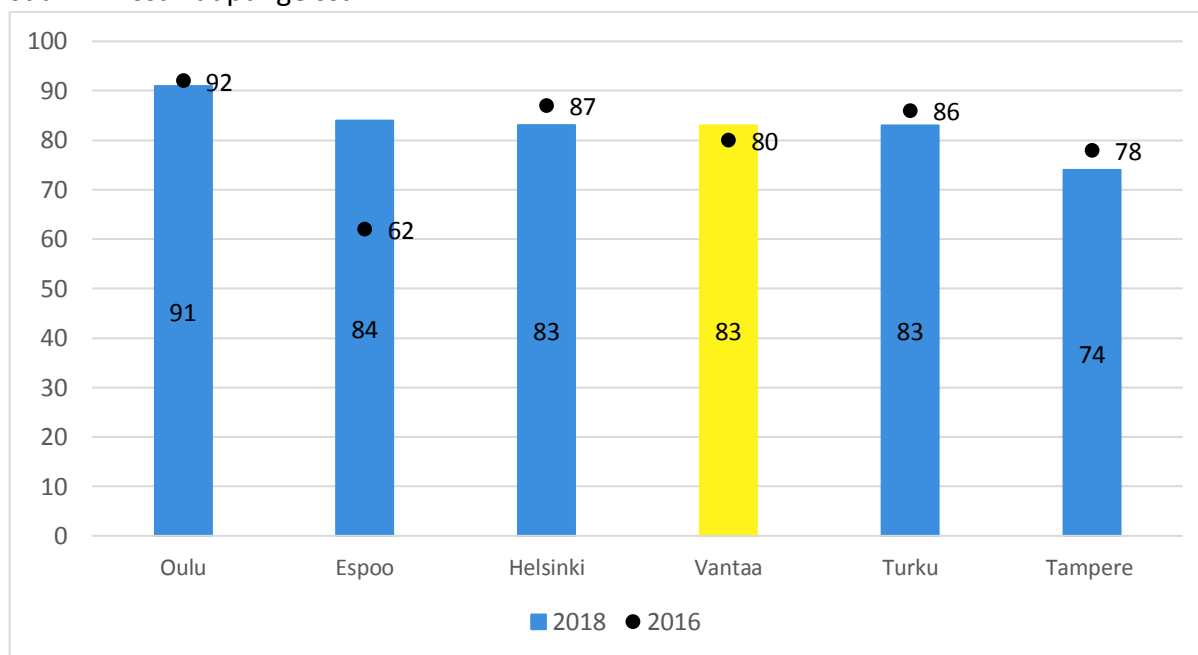
kaupunkisuunnittelu, rakennusvalvonta, kuntatekniikan keskus, järjestöt ja Vantaan seurakunnat.

2.1. VANTAAN LIKUNNANEDISTÄMISAKTIIVISUUS

TEA-viisari on valtakunnalliseen aineistoon perustuva kunnan terveyden edistämiseksi kuvaava mittari. Liikunnan edistämistä koskevan TEA-indikaattorin pistemäärä kuvaa liikunnan edistämistä kunnassa vastaavan tahon terveydenedistämiseksi. ²⁵ Pistemäärä 100 tarkoittaa, että toiminta on kaikilta osin oletetun hyvän käytännön ja hyvän laadun mukaista.

Vuonna 2018 Vantaa sai liikunnan osa-alueelta yhteensä 83 pistettä – siis kolme pistettä enemmän kuin vuonna 2016. Koko maan tulos oli 73. Suomen suurimpien kuntien vertailussa (Vantaa, Espoo, Helsinki, Tampere, Turku, Oulu) Vantaa sijoittui yhdessä Turun kanssa neljänneksi (kuvio 2.1).

Kuvio 2.1: Liikunnan edistämistä koskevan TEA-indikaattorin pistemäärät Suomen suurimmissa kaupungeissa

Lähde: THL

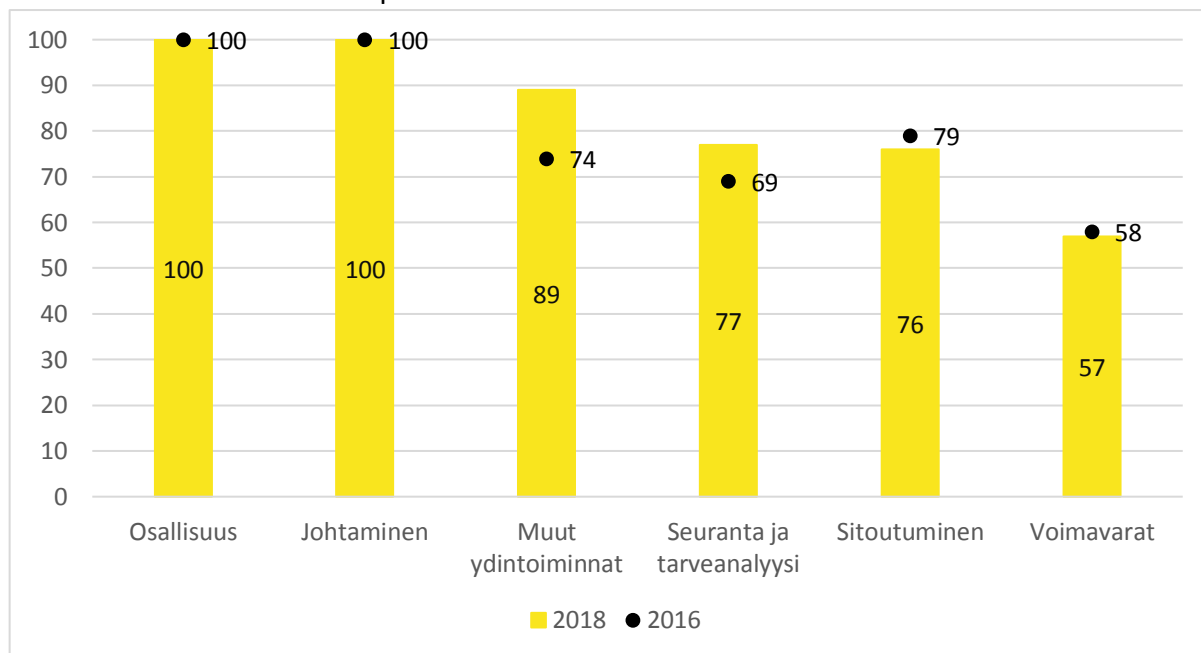
TEA-viisarin tuloksia voidaan tarkastella myös osa-alueittain. Liikunnan kuusi eri osa-alueetta ovat sitoutuminen, johtaminen, seuranta- ja tarveanalyysi, voimavarat, osallisuus ja muut ydintoiminnot. ⁱⁱⁱ Parhaiten Vantaa pärjasi osallisuuden ja muiden ydintoimintojen osa-alueilla, ja heikoiten voimavarojen osa-alueella (kuvio 2.2).

ⁱⁱⁱ Sitoutumisen osa-alue kuvaa strategiatasolla organisaation sitoutumista terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen (esim. näkyvyys erilaisissa asiakirjoissa sekä kansallisten ohjelmien hyödyntäminen). Johtamisen osa-alue kuvaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen organisointia, vastuun määrittelyä ja toimeenpanoa. Seuranta- ja tarveanalyysin osa-alue kuvaa vastuualueen terveyden ja hyvinvointiin vaikuttavien tekijöiden seurantaa ja tarveanalyysia väestöryhmittäin sekä raportointia johtoryhmälle ja luottamushenkilöille. Voimavarojen osa-alue kuvaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen resurssointia esim. henkilöstön mitoittamista ja osaamista. Osallisuuden osa-alue kuvaa asukkaiden mahdollisuutta osallistua toiminnan kehittämiseen ja arviointiin. Muiden ydintoimintojen osa-alue liittyy sellaisiin, toimialakohtaisesti määritettäviin, terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen ydintoimintoihin, jotka jokaisessa organisaatiossa tulisi toteuttaa.

Vuodesta 2016 Vantaa on parantunut, tai säilyttänyt ennallaan, pisteitään johtamisen, seurannan ja tarveanalyysin, muiden ydintoimintojen ja osallisuuden osa-alueilla. Täydet pisteet Vantaa on saanut johtamisen ja osallisuuden osa-alueilla. Seuranta- ja tarveanalyysin osalta parannusta on tapahtunut erityisesti luottamushenkilöille ja johtoryhmälle esittelyssä sekä sukupuolittaisessa seurannassa. Muiden ydintoimintojen osalta parannusta taas on tapahtunut koulupäivän liikuntaa lisäävissä toimenpiteissä ja liikuntaneuvonnassa.

Laskua Vantaalla on taas tapahtunut sitoutumisen ja voimavarojen osa-alueiden pisteissä. Lasku on kuitenkin suhteellisen pientä. Vantaan sijoittumista liikunnan eri osa-alueilla verrattuna muihin suuriin kaupunkeihin ja koko maahan on kuvattu liitteen kuviossa 1. Liitteen kuvioissa 2 ja 3 on kuvattu Vantaan pisteiden kehitystä vuodesta 2010 vuoteen 2018.

Kuvio 2.2: Tea-indikaattorin pistemääriä liikunnan eri osa-alueilla Vantaalla

Lähde: THL

Kun eri osa-alueiden sisältämiin muuttujiin pureudutaan tarkemmin, huomataan, että Vantaa on saanut hyvät tai kohtalaiset pisteet suurimmasta osasta muuttujia. Voimavarojen kohdalla pisteet ovat kuitenkin jääneet erityisen mataliksi aikuisten harjoitusvuoromaksujen ja liikuntapaikkojen määrän suhteen. Vuoteen 2016 verrattuna henkilöstön määrässä taas on tapahtunut myönteistä kehitystä, ja Vantaa on edelleen onnistunut pitämään liikuntapaikkojen käyttömaksut kiitettävän matalina. Vuodesta 2016 myönteistä kehitystä on Vantaalla tapahtunut lisäksi liikunnan ja ulkoilun käyttökustannuspanostuksissa.

2.2. AKTIVOINNIN PAINOPISTEET VANTAAN LIIKUNTAPALVELUISSA SEKÄ YMPÄRISTÖN SUUNNITTELU

2.2.1. Vantaan liikuntapalveluiden toiminnan lähtökohdat

Liikunnallinen elämäntapa on yksi hyvinvoinnin kulmakivistä, ja Vantaan liikuntapalveluissa pidetään tärkeänä, että jokaiselle löytyisi luonteva ja mielekäs tapa kuormittaa itseään fyysisesti. Liikuntapalveluiden yksi keskeisimmistä tehtävistä on luoda kaikenikäisille vantaalaisille mahdollisuudet liikkumiseen ja erilaisiin liikuntaharrastuksiin. Liikuntapalvelut toteuttaa tehtävää kolmen pääprosessin kautta: rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja, aktivoimalla kuntalaisia liikunnan pariin ja tukemalla liikunta- ja urheiluseurojen toimintaedellytyksiä.

Liikuntapalveluiden lähtökohta on, että jokainen on hyvä jossain, ja liikuntapalveluiden tehtävänä on luoda mahdollisuuksia päästä kokeilemaan erilaisia liikkumisen muotoja ja eri liikuntalajeja mahdollisimman monipuolisesti. Tehtävänä on lisäksi löytää ja raivata liikunnan pariin hakeutumisen esteet. Eräs liikuntapalveluiden suurimmista haasteista on kuitenkin terveytensä kannalta riittämättömästi liikkuvien tavoittaminen ja heidän ohjaaminen palveluiden piiriin. Haasteeseen vastaaminen edellyttää liikuntapalveluiden ja useiden muiden toimijoiden välistä yhteistyötä.

Liikuntaan aktivoinnissa halutaan Vantaalla pitää kaikki kanavat auki uusille avauksille ja kokeilla rohkeasti uusia ideoita. Lähes kaikki aikaansaatu liike on synnytetty kumppanuuksien kautta. Tästä hyvänä esimerkkinä toimivat koko kaupungin laajuisesti toimivat poikkihallinnollisella yhteistyöllä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa toteutettavat Liikkuva koulu- ja Liikkuva päiväkotitoimintamallit. Toisena esimerkkinä voidaan mainita terveysasemilla toimivat Liikunta-apteekit.

2.2.2. Liikuntapalveluiden voimavarat

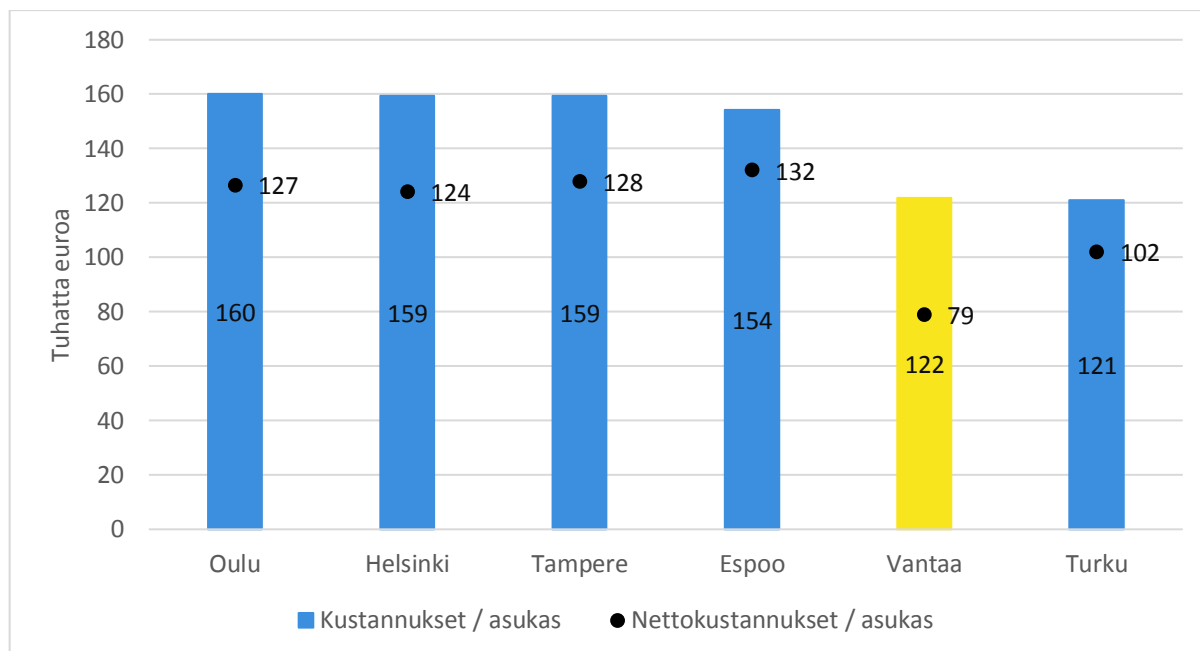
Vantaalla liikkumisen voimavarat on keskitetty lapsiin ja nuoriin sekä senioreihin. Kaupunki toimii katapulttina liikunnalle luomalla lapselle mahdollisimman hedelmällisen ympäristön liikunnallisen elämäntavan muodostumiseksi ja tukemalla sitä rakenteellisesti aikuisikään saakka.

Keskeinen voimavara ovat kaupungin urheilu- ja liikuntaseurat sekä yhdistykset, jotka järjestävät valtaosan vapaa-ajan toiminnasta. Kaupungin tekemä yhteistyö perustuu liikuntapalveluiden tärkeisiin arvoihin: toiminnan on oltava kaikille avointa, maksutonta tai kohtuuhintaista lähipalvelua, ja sen on noudatettava yhdenvertaisuuden periaatteita.

Järjestöjen kanssa tehtävästä hankeyhteistyöstä hyvänä esimerkkinä voidaan mainita Sporttia kaikille -toiminta, jossa on kehitetty vuodesta 2011 lähtien laajamittaisesti liikuntatoimintaa yhteistyössä liikunta- ja maahanmuuttajajärjestöjen kanssa.

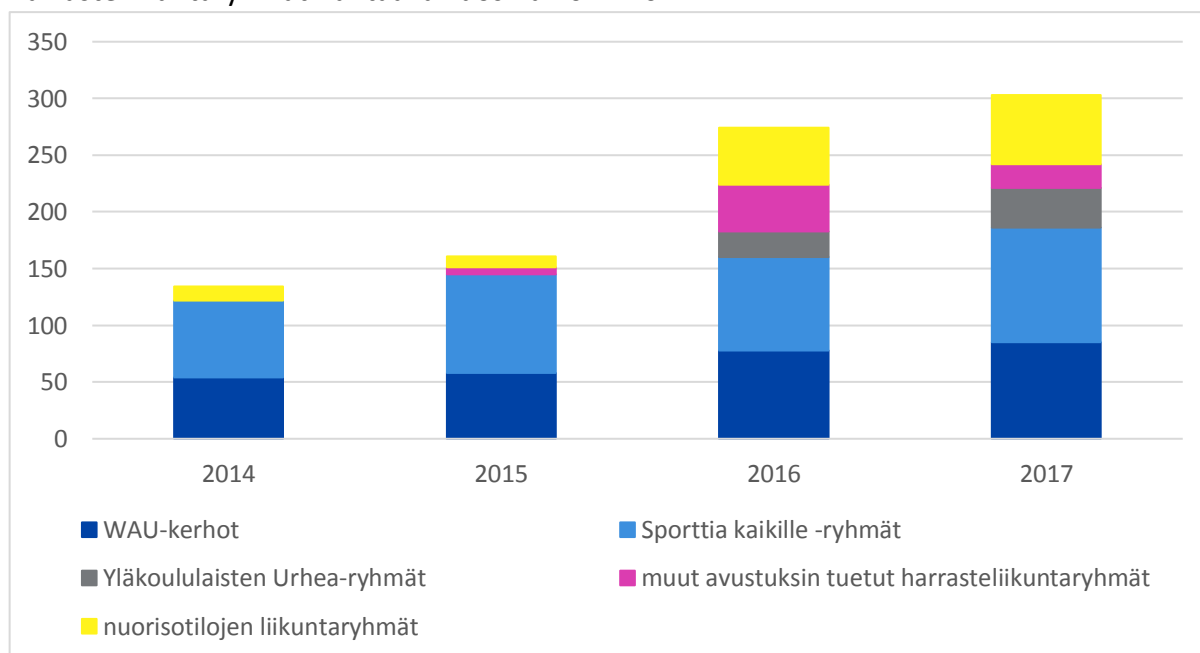
Vantaan kaupunki tuottaa liikuntapalveluita verraten pienin kustannuksin. Nettokustannukset ovat kuuden suurimman kunnan vertailussa pienimmät, ja kokonaiskustannuksetkin toiseksi pienimmät (kuvio 2.3).

Kuvio 2.3: Kuuden suurimman kaupungin liikuntapalveluiden kokonaiskustannukset ja nettokustannukset vuonna 2016

Lähde: Lipas, liikuntapaikat.fi

Kuvio 2.4: Sporttia kaikille -hankeen ryhmät, WAU-kerhot ja kohdeavustuksin tuetut harrasteliikuntaryhmät Vantaalla vuosina 2014-2017

Lähde: Vantaan kaupungin tietokannat

Vantaan kaupungin liikuntatoimintaan myöntämien avustusten jakoperusteet uudistettiin vuonna 2015. Uudistusprosessin keskeisenä havaintona oli, että seurojen tarjoaman kattavan kilpaurheilutoiminnan lisäksi kaivataan eri lajien kokeilemiseen ja monipuolisen harrastamisen mahdollistavia matalan kynnyksen harrasteliikuntavaihtoehtoja. Näiden toimintojen synnyttämiseksi otettiin käyttöön uusi avustusmuoto, harrasteliikunnan ohjaajatuki. Panostukset ovat alkaneet purra ja tällä hetkellä Vantaalla on tarjolla viikoittain kokoontuvia harrasteliikuntaryhmiä jo yli 300 (kuvio 2.4).

2.2.3. Liikunnan palveluverkko Vantaalla

Liikunnan palveluverkko muodostuu kaikista liikkumiseen soveltuvista paikoista, alueista ja tiloista. Varsinaisten liikuntapaikkojen lisäksi monet muut paikat ja alueet toimivat liikkumisen paikkoina, ja näillä on huomattava merkitys liikunnan harrastamisen ja fyysisesti aktiivisen arjen näkökulmasta. Tällaisia alueita ovat esimerkiksi kevyen liikenteen väylät sekä ulkoilu-, viher- ja piha-alueet.

Vantaalla on 699 liikuntapaikkaa, joista 607 on kaupungin omistamia liikuntapaikkoja. Näiden lisäksi Vantaalla on monia yksityisiä liikuntapaikkoja, esimerkiksi tekonurmikenttiä, jalkapallo-, salibandy-, tennis- ja sulkapallohalleja, kuntosaleja, golfkenttiä, ratsastustalleja ja kylpylä (kuva 1).

Kuva 1: Vantaan kaupungin liikuntapaikkoja

2.2.4. Liikunnan palveluketju

Vantaan liikunnan palveluverkon suunnittelu perustuu liikunnan palveluketjuajatteluun. Palveluketju muodostuu eri tasoisista palveluista, jotka on jaoteltu liikuntapaikkapalveluiden saavutettavuuden, vaikutuspiirin laajuuden, palveluvarustuksen ja rakenteellisten ominaisuuksien mukaan lähipalveluihin sekä alueellisiin, kaupunkitasoisiin ja seudullisiin

palveluihin. Lähipalveluina lähiliikuntapaikat mahdollistavat parhaimmillaan liikunnan kaikille. Lähiliikuntapaikkoja ovat esimerkiksi kentät, pihat, peli- ja leikkialueet, liikuntapuistot, kuntopihat, skeittipaikat, ulkoilureitit ja ladut.

Alueelliset, kaupunkitasoiset ja seudulliset palvelut taas sijaitsevat asukkaiden kodeista yleensä kauempana, sillä ne edellyttävät lähipalveluita laajempaa väestöpohjaa. Alueellisia palveluita ovat esimerkiksi urheilupuistot, uimahallit, liikuntahallit, jäähallit, kuntosalit, uimarannat ja ulkoilu- ja virkistysalueet. Kaupunkitasoisia palveluita ovat Vantaalla esimerkiksi Myyrmäen jalkapallostadion ja Hakunilan urheilupuiston hiihtokeskus, ja seudullisia palveluita Energia Areena, Vantaan Vauhtikeskus sekä Petikon ja Kuusijärven ulkoilualueet.

2.2.5. Palveluverkon kehittäminen

Liikunnan palveluverkon kehittämisen painopisteenä on Vantaalla lähiliikunnan palveluiden tarjoaminen helposti saavutettavia ja kaikille avoimia lähiliikuntapaikkoja toteuttamalla. Lähiliikuntapaikat ja koulujen ja päiväkotien pihat ovat keskeisessä asemassa liikkumiseen aktivoivan arkiympäristön luomisessa. Kaikille avoimia ja maksuttomia pelailuun, liikkumiseen ja kuntoiluun soveltuvia monipuolisia liikuntapaikkoja on tuotu lähelle perheiden asuinympäristöjä. Viime vuosien ajan näitä on toteutettu myös koulujen ja päiväkotien pihaille, jolloin ne ovat lasten ja nuorten käytössä jo päivisin, ja helposti saavutettavissa myös vapaa-aikana. Lapset ja nuoret ovat päässeet itse suunnittelemaan pihoja.

Kuva: Sakari Manninen

Vantaalle on syksyllä 2018 on laadittu uusi palveluverkkosuunnitelma, joka hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa syyskuussa 2018.²⁶ Suunnitelman laatimisen yhteydessä selvitettiin myös asukkaiden kantoja palvelujen saatavuuden kehittämiseen liittyen. Vastauksissaan moni vantaalainen ehdotti verkkotiedotuksen parantamista kaupungin tarjoamista palveluista. Vastauksissa toivottiin myös lisää esimerkiksi lähiliikuntapaikkoja, ja harmiteltiin tiettyjen liikuntapaikkojen, kuten palloiluhallien ja uimapaikkojen, ruuhkaisuutta ja kuntoa.

Moni vastaajista korosti myös julkisten liikenneyhteyksien merkitystä liikuntapaikkojen saavutettavuuden kannalta. Myös monikulttuurisuusasioiden neuvottelukunta korosti, että

Oppilaat mukana pihasuunnittelussa Päiväkummun koululla

Päiväkummun koululla on ensimmäinen Vantaan Liikkuvan koulun osallistamismallilla suunniteltu piha.

Uusi monitoimikenttä, juoksurata sekä kaikki leikki- ja liikuntavälineet ja telineet ovat oppilaiden ja koulun henkilökunnan yhdessä valitsemia.

Kaikki oppilaat äänestivät mahdollisista vaihtoehdoista, ja eniten ääniä saaneet ratkaisut toteutettiin.

Pihalta löytyy lisäksi parkour-alue, kiipeilytelineitä, iso pelikenttä, pituushyppypaikka, uusia keinoja sekä paikka skeittaukseen ja scoottaukseen, eli temppupotkulautailuun.

Pihan laidalta alkaa metsä, jossa oppilaat saavat seikkailla merkittyyn rajaan asti.

Uuden pihan rakentamisessa huomioitiin läpinäkyvyys, jotta välituntivalvonta onnistuu mahdollisimman hyvin.

Voimistelua harrastavat kolmasluokkalaiset tytöt ovat löytäneet koulun pihalta sopivan paikan spagaattien tekemiseen.

Teksti ja kuva: Pekko Rantamäki

koko palveluverkoston tulisi olla julkisen liikenteen saavutettavissa. Vammaisneuvosto taas kiinnitti huomiota esteettömyyteen ja siihen, että moneen paikkaan on vaikea päästä esimerkiksi rollaattorilla, sillä rakennuksista puuttuu luiskia, eikä ovissa ole avausautomaattia. Neuvosto huomautti myös, että pitkät, ja useita liikennevälineen vaihtoja sisältävät, matkat julkisella liikenteellä palvelujen ääreen ovat erityisen hankalia esimerkiksi pyörätuolia tai rollaattoria käyttäville. Vantaalaisten ehdotukset ja toiveet otettiin huomioon suunnitelmaa laadittaessa. Suunnitelman mukaan liikunnan tulevaisuuden palveluverkon painopisteet ja kehittämistarpeet ovat ulkoliikuntapaikkojen,

lähiliikunnan palveluverkon ja koulujen yhteydessä olevien liikuntasalien kehittäminen. Lisäksi painopisteinä on uimahallien peruskorjauksien toteuttaminen, Elmon urheilupuiston toteuttamismahdollisuuksien selvittäminen ja Kivistön urheilupuiston suunnittelu.

Edelleen painotetaan vapaa-aika-, virkistys- ja liikunta-alueiden teemallisen yleiskaavan toteuttamista ja yksityisten hankkeiden edistämistä. Kaupunkilaisten toivoman tarjonnan laajentaminen ja siitä entistä tehokkaampi tiedottaminen on myös yksi liikuntapalveluiden keskeisistä strategisista tavoitteista. Tätä tarkoitusta varten liikuntapalvelut on kehittämässä verkkopalvelua, joka kokooa kaiken maksuttoman tarjonnan yhteen paikkaan, ja mahdollistaa myös maksulliset kertakäynnit seurojen avaamiin ryhmiin. Liikuntapalveluiden tavoitteena on myös toteuttaa lähiliikuntapaikkoja paikallisina, ja lähiliikuntapuistoja suuralueittain palvelevina, liikkumisen paikkoina. Kaikille avoimia ja maksuttomia pelailuun, liikkumiseen ja kuntoiluun soveltuvia monipuolisia liikuntapaikkoja toteutetaan lähelle asuinympäristöjä.

2.2.6. Ympäristön suunnittelu ja liikkuminen Vantaalla

Vantaalla liikutaan paljon luonnossa, sillä luonto on lähellä, ja metsään pääsee lähes takapihalta. Viheralueiksi on kaavoissa varattu noin 50 % kaupungin pinta-alasta. Retkeilyreiteistä Petikon kautta kulkeva Reitti 2000 jatkuu Nuuksion kansallispuistoon asti. Idässä taas on Sipoonkorven kansallispuisto, jonka polkuverkostoa edelleen kehitetään. Kaupunki myös ylläpitää yli 470 km kuntoratoja ja ulkoilureittejä, jotka ovat kesäisin kävely-, juoksu- ja pyöräilykäytössä. Talvisin hiihtolatuja on käytössä yli 250 km.

Kuva: Pertti Raami

Vantaalla on yhteensä yli 400 km kevyen liikenteen väyliä, jotka muodostavat aktiivisimmin hyödynnetyn liikkumisympäristön. Vantaa on myös sitoutunut pyöräilyn edistämiseen ja

suunnitelmissa on rakentaa laadukkaiden pyöräteiden baanaverkko, joka yhdistää Vantaan kaupunkikeskukset toisiinsa ja naapurikaupunkeihin. Suunniteltu baanaverkko on kokonaisuudessaan noin 50 kilometriä pitkä, ja baanat otetaan huomioon maankäytön ja liikennejärjestelmän suunnittelussa jo nyt.

Vantaan ensimmäinen baanatasoinen, 1,9 kilometriä pitkä, pyörätie löytyy Kivistöstä. Kvartsiraitti-niminen pyörätie kulkee Kehäradan viertä välillä Hämeenlinnanväylä–Riipiläntie. Nykyistä olemassa olevaa pyörätieverkkoa parannetaan pienin toimenpitein. Ensimmäiset parantamistoimet aloitettiin vuonna 2017 Tikkurila–Korso välillä. Seuraavana on vuorossa Tikkurila–Hakunila reitin parantaminen.

Myös pyöräpysäköinti on tärkeä tekijä sujuvan matkanteon kannalta. Kesällä 2018 Tikkurilan asemalle avattiin uusi polkupyöräpysäköintihalli, joka parantaa etenkin joukkoliikenteellä matkaansa jatkavien pyöräilijöiden liikkumisen sujuvuutta. Vantaalla on lisäksi käynnissä kaupunkipyöräpysäköintihankinta, ja kaupunkipyöräpysäköintia on ehdotettu ainakin Aviapoliksen ja Tikkurilan alueille. Kaupunkipyöräpysäköintihankinta etenee syksyn 2018 aikana.

Vantaalla otettiin tammikuussa 2018 myös käyttöön maksullinen pysäköinti Tikkurilan, Myyrmäen ja Kivistön kaupunkikeskustojen sekä asemien ympäristöjen katu- ja torialueilla sekä kaupungin hallinnoimilla pysäköintialueilla. Pysäköintimaksuilla halutaan lisätä julkisen ja kevyen liikenteen houkuttelevuutta. Myös suurin osa vantaalaisista kannattaa tavoitteita edistää pyöräilyä ja suosia joukkoliikennettä.²⁷

Vuoden 2017 Pyöräkompassin tulosten perusteella Vantaa tekee pyöräilyn edistämistyötä sitoutuneesti, mutta toiminnan koordinoimista kaivattaisiin lisää. Pyöräilyolojen seurannassa Vantaa taas on tulosten perusteella Suomen parhaimmistoa.

Pyöräliikenteen määrässä Vantaa jää jokseenkin alhaisille pisteille. Tarkastelluissa laskentapisteissä pyöräilymäärät ovat olleet noin 66 % potentiaalista, ja talvipyöräilyn osuus on Vantaalla melko alhainen. Pyöräliikenteen kilpailukyky suhteessa henkilöautoon vaihtelee Vantaan eri alueilla. Kilpailukyky on hyvä koko Tikkurilan alueella, mutta alkaa heiketä Tikkurilan keskuksen ulkopuolella.

Vantaalla pyöräilyverkon laatu on hyvää ja yhtenäistä, ja pyöräpysäköinti on toteutettu hyvin. Viitoituksen jatkuvuudessa on kuitenkin vielä kehitettävää. Turvallisuuden osalta huomataan, että Vantaa on onnettomuuksien määrässä samalla tasolla kuin esimerkiksi Helsinki, mutta jää Helsingin pisteistä koetun turvallisuuden osalta. Pyöräilyn perusinfrastruktuuriin ollaan Vantaalla kuitenkin kohtuullisen tyytyväisiä, samoin kuin pyöräpysäköintiin, pyöräväylien kuntoon ja talvikunnossapitoon.

Pyöräilyyn liittyvän viestinnän ja markkinoinnin osalta Vantaa saa melko hyvät pisteet. Viestintä ja markkinointi on suurelta osin seutuyhteistyötä, ja tapahtumat painottuvat Pyöräilyviikkoon ja Liikkujan viikkoon.

Luvun 2 lähteet:

²¹ Liikuntalaki (390/2015): 5 §

²² Liikuntalaki (390/2015): 5 §

²³ Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (1986/609): 4 §, Yhdevertaisuuslaki (1325/2014): 2 luku

²⁴ Vantaan kaupunki: Hyvinvointiohjelma. http://www.vantaa.fi/hallinto_ja_talous/talous_ja_strategia/hyvinvointityo/hyvinvointiohjelma

²⁵ THL: Liikunnan edistäminen kunnissa - TEA, pistemäärä (ind. 4094).<https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadata/indicators/4094>. 20.12.2017

²⁶ Kaupunginvaltuuston päätös, sekä palveluverkkosuunnitelma ja sen liitteet saatavilla: http://paatokset.vantaa.fi/ktweb-bin/dbisa.dll/ktwebscr/pk_tek_tweb.htm

²⁷ Liikennebarometri 2016

3. LASTEN, NUORTEN JA PERHEIDEN LIKKUMINEN

3.1. ALLE KOULUIKÄISTEN LASTEN LIKKUMINEN

Lasten liikuntasuosituksien mukaan alle 8-vuotiaiden lasten päivään tulisi sisältyä vähintään kolme tuntia liikuntaa, jonka tulisi koostua monipuolisesti eri lailla kuormittavasta liikkumisesta.²⁸ Lapsen päivään tulisi sisältyä kevyttä liikuntaa, reipasta ulkoilua ja erittäin vauhdikasta fyysistä aktiivisuutta.²⁹

Pienillä lapsilla fyysinen aktiivisuus toteutuu yleensä fyysisesti aktiivisena leikinä, ja vanhempien rooli lasten fyysisen aktiivisuuden kannalta on keskeinen.³⁰ Pienten lasten liikkumisesta ei ole saatavilla kuntakohtaista vertailutietoa, mutta arvioita voidaan tehdä kansallisen tutkimusaineiston perusteella. Esimerkiksi vuonna 2010 kiihtyvyyksimittarin avulla tehdyssä tutkimuksessa 3-vuotiaat suomalaiset lapset olivat fyysisesti passiivisia keskimäärin 10 tuntia päivässä, eivätkä saavuttaneet tavoitetta kolmen tunnin päivittäisestä liikunnasta millään aktiivisuuden tasolla.³¹ Vuonna 2016 lasten liikkumista

Kuva: Vantaan kaupunki

kartoittaneita tutkimuksia tarkastelleen opetus- ja kulttuuriministeriön selvityksen mukaan 3-8 vuotiaille lapsille kertyi tutkimusten mukaan keskimäärin 1-2 tuntia reipasta liikuntaa päivässä.³² Tutkimuksissa on myös havaittu sukupuoliero liikkumisessa jo kolmevuotiailla: kolmevuotiaat pojat näyttävät liikkuvan enemmän kuin kolmevuotiaat tytöt.³³

Lasten liikuntasuositusten mukaan osan kolmen tunnin liikuntatavoitteesta on ajateltu toteutuvan varhaiskasvatuksessa, ja osan kotona. Vuosina 2011–2013 tehdyn tutkimuksen mukaan suomalaisvanhemmat liikkuvat yhdessä 4-7-vuotiaiden lastensa kanssa keskimäärin 2–3 kertaa viikossa, ja lasten vanhemmiltaan saama liikunnallinen tuki vaihteli suurestikin perheiden välillä: kolmannesosa perheistä osoitti liikunnallista tukea lapsilleen vain noin kerran viikossa, kun toinen kolmannes tuki lapsiaan liikkumaan keskimäärin 4-5 kertaa viikossa.³⁴

Päiväkotipäivät ovat tutkimusten mukaan liikunnan osalta varsin passiivisia: erään tutkimuksen mukaan jopa 60 % 3-6-vuotiaiden päivähoitopäivästä oli passiivista toimintaa, kuten istumista.³⁵ Viidennes päivästä oli vapaata sisäleikkiä ja viidennes vapaata ulkoleikkiä, joka enimmäkseen ei sisältänyt fyysisesti aktiivista tekemistä. Vain noin 10 % päivästä sisälsi reipasta fyysistä aktiivisuutta. Erään toisen tutkimuksen mukaan taas 86 % päiväkodin toiminnoista oli fyysiseltä aktiivisuudelta erittäin kevyitä.

3.2. KOULUIKÄISTEN LASTEN JA NUORTEN LIIKKUMINEN

Opetusministeriön ja Nuori Suomi ry:n fyysisen aktiivisuuden perussuosituksen mukaan kouluikäisten tulisi liikkua vähintään 1-2 tuntia päivässä. Yleissuositus perustuu asiantuntijoiden mielipiteeseen ja tieteellisiin tutkimuksiin liikunnan vaikutuksista kouluikäisen terveyteen ja hyvinvointiin.³⁶

Kuva: Sport Club Vantaa

Lasten ja nuorten liikkuminen on tärkeää myös tulevan aikuisuuden kannalta: osallistuminen järjestettyyn liikuntaan, osallistuminen kilpaurheiluun, kestävyystyyppisen liikunnan harrastaminen, hyvä kestävyyskunto, hyvä koettu terveys, hyvä koulumenestys, hyvä liikuntanumero koulussa sekä tyytyväisyys omaan kuntoon, suorituskyykyyn ja taitoihin kaikki ennustavat aktiivista liikkumista myös aikuisena.³⁷ Myös lapsena harrastetun liikunnan myötä kehittynyt liikuntamyönteisyys edistää liikunnan pysyvyyttä. Toisaalta liikkumaton elämäntapa säilyy aikuisikään voimakkaammin kuin liikunnallinen elämäntapa. Erityisesti elämän siirtymä- ja muutosvaiheet, kuten koulun aloittaminen ja siirtyminen alakoulusta yläkouluun, johtavat helposti liikunnan vähenemiseen.

3.3. LASTEN LIIKUNTAAN VAIKUTTAVIA TEKIJÖITÄ

Liikunnan terveysvaikutukset eivät tyypillisesti motivoi lapsia ja nuoria liikkumaan, vaan liikunnan tulee olla hauskaa. Liikkumiseen ja liikkumattomuuteen vaikuttavat mm. sukupuoli ja ikä, sekä ympäristöön liittyvät tekijät, kuten lapsen tai nuoren perhe. Molempien vanhempien liikunta-aktiivisuus tukee lasten liikunta-aktiivisuutta, ja lisäksi vanhempien

sosioekonominen asema on yhteydessä lasten liikuntaan.³⁸ Nuoret liikkuvat vähemmän kuin lapset, ja pojat liikkuvat ainakin reippaasti ja rasittavasti enemmän kuin tytöt.³⁹ Pojille näyttää kertyvän enemmän istumista ja makuulla oloa kuin tytöille. Tytöillä kevyttä liikkumista on hieman enemmän kuin pojilla, mutta vanhemmissa ikäryhmissä ero tasoittuu.⁴⁰

Ne kouluikäiset, joilla terveys tai toimintakyky rajoittavat liikuntaan osallistumista, tarvitsevat erityisiä ratkaisuja osallistuakseen liikuntaan tasavertaisesti.⁴¹ On havaittu, että liikuntarajoitteita kokeneet nuoret saavuttavat liikuntasuosituksia muita selvästi harvemmin, ja, että näitä rajoitteita kokeneet pojat ovat aktiivisempia kuin tytöt.⁴²

Suurin osa suomalaisista harrastaa urheiluseurassa jossain vaiheessa lapsuuttaan tai nuoruuttaan.⁴³ Tutkimusten mukaan organisoitua liikuntaa harrastavat Suomessa etenkin korkean sosioekonomisen aseman perheistä tulevat lapset, ja polarisoituva trendi on vahvistunut viime vuosikymmenten aikana.⁴⁴ Sekä tytöt että pojat lopettavat seuraharrastamisen keskimäärin 14 vuotiaana. Myös urheiluseuratoimintaan osallistumisessa on sukupuolieroja: tutkimusten mukaan pojat osallistuvat selvästi tyttöjä enemmän urheiluseuratoimintaan.⁴⁵ Pojilla suosituin seuraharrastuslaji näyttää olevan jalkapallo, ja tytöillä tanssi.⁴⁶

Maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten suhteellisesta osuudesta urheiluseuroissa harrastavista lapsista on varsin vähän tutkittua tietoa, mutta näyttää siltä, että myös etnisyyden osalta pääsy organisoituihin liikuntaharrastuksiin on eriarvoista. Esimerkiksi nyt voimassa olevan liikuntalain valmistelun yhteydessä on todettu, että urheiluseuratoiminnassa esiintyy mm. etniseen taustaan perustuvaa syrjintää.⁴⁷

Vuoden 2012 sisäministeriön maahanmuuttajanuorten yhdenvertaista liikkumista koskevassa raportissa havaittiin erityisesti taloudellisen kynnyksen, eli liikuntaharrastusten korkean hinnan, olevan keskeinen este nuorten yhdenvertaiselle liikuntaan osallistumiselle.⁴⁸ Taloudellisten esteiden todettiin korostuvan maahanmuuttajien kohdalla sen vuoksi, että heillä on usein muita suomalaisia heikompi taloudellinen tilanne. Muita raportissa esiintyneitä haasteita olivat esimerkiksi kielitaito ja vastaanotto seuratoimintaan. Lisäksi maahanmuuttajatyttöjen kohdalla liikunta- ja urheilutoiminnan järjestäjien henkilökohtainen yhteydenpito nuorten perheisiin osoittautui tärkeäksi tekijäksi.

Romaninuorten, ja erityisesti tyttöjen, osalta sisäministeriön raportissa huomattiin liikunnan kansalaistoimintaan liittyvien yhdenvertaisuuden esteiden linkittyvän etnisiin ja sukupuolittuneisiin stereotypioihin.

3.4. VANTAALAISTEN KOULULAISTEN LIIKKUMINEN

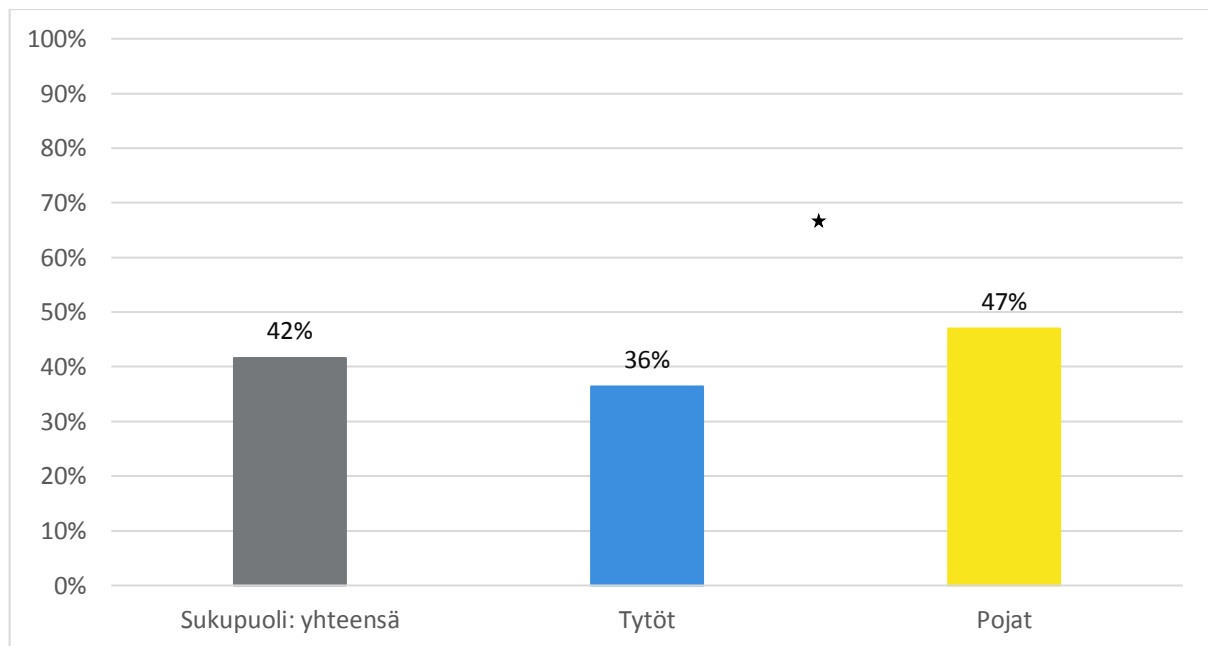
Vuonna 2017 kouluterveyskyselyyn vastasi yhteensä 8373 ensimmäisen ja toisen asteen vantaalaista koululaista. Liitteen kuviossa 4 on kuvattu tarkemmin vastaajien määrät ja sukupuolijakaumat. Tulosten tilastollista merkitsevyyttä on arvioitu THL:n ohjeiden mukaan. Tilastollisesti merkitsevät erot merkitty kuvioihin tähdellä.⁴⁹ Vantaata koskevat tulokset on

tässä raportissa raportoitu pääasiassa binäärisen sukupuoli- jaottelun mukaan jaoteltuna. Lisäksi on valtakunnallisesti erikseen verrattu tuloksia niiden vastaajien osalta, joiden kokemus sukupuolesta ei vastannut taustatietona ilmoitettua sukupuolta niihin vastaajiin, joiden kokemus vastasi ilmoitettua sukupuolta.^{iv}

3.4.1. Riittävästi liikkuvat nuoret

Kouluterveyskyselyn tulosten perusteella liikkuminen on vähentynyt kaikilla kouluasteilla. Vantaalaisista 4.- 5.-luokkalaisista lapsista alle puolet (42 %) liikkuu suosituksen mukaisen määrän (eli vähintään tunnin päivässä), ja vantaalaiset 4.-5.-luokkalaiset liikkuvat keskimäärin vähemmän kuin saman ikäiset lapset koko Suomessa. Tuloksia tarkasteltaessa löytyi myös sukupuolieroja: vantaalaiset 4.-5.-luokkalaiset pojat liikkuvat tyttöjä enemmän. Pojista vähintään tunnin päivässä liikkui 47 % ja tytöistä vain 36 % (kuvio 3.1).^v Pienempi osuus (39 %) ulkomaalaistaustaisista vantaalaisista 4.-5.-luokkalaisista pojista liikkui riittävästi kuin suomalaista syntyperää olevista (48 %).

Kuvio 3.1: Suosituksen mukaisen määrän (vähintään tunti/päivä) liikkuvat 4.-5 -luokkalaiset Vantaalla vuonna 2017

Lähde: THL

Lasten ja nuorten liikkuminen tyypillisesti vähentyy iän myötä ja tämä trendi oli havaittavissa myös kouluterveyskyselyn tuloksista. Perusopetuksen 8.-9.-luokkalaiset, lukiolaiset ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijat liikkuvat merkittävästi vähemmän kuin

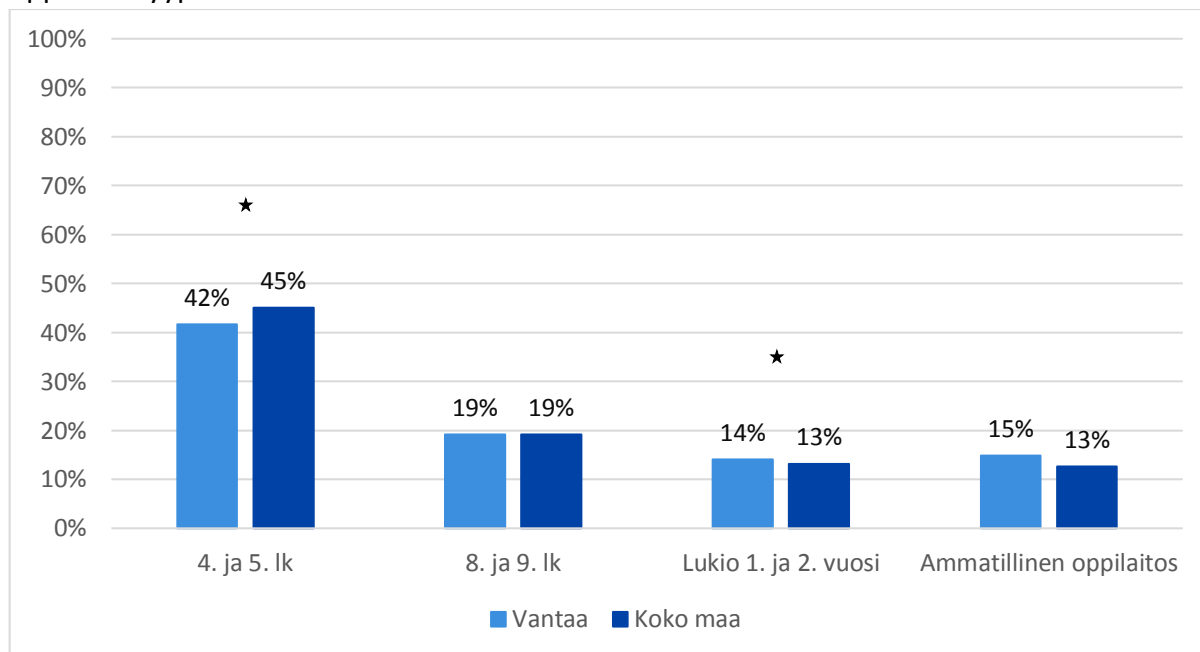
^{iv} Kaikilta vastaajilta kysyttiin kyselyn alussa taustatietona, onko vastaajan sukupuoli tyttö vai poika. Peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten, lukiolaisten ja ammattikoululaisten osalta kysyttiin lisäksi terveyttä koskevien kysymysten kohdalla, mitä sukupuolta vastaaja kokee olevansa (vastausvaihtoehtoina poika, tyttö, molempia, en kumpaakaan ja kokemuksen vaihtelee).

Valtakunnallisesti niiden osuus, joiden sukupuoli ei vastannut ilmoitettua sukupuolta oli perusopetuksen 8. ja 9. luokkalaissa 5,6 %, lukiolaisilla 3,3 % ja ammattikoululaisilla 5,1 % kaikista vastaajista. (Uudenmaan vastaavat osuudet 5,6 %, 3,4 % ja 6,2 % (Mukana vain ne vastaajat, jotka ovat vastanneet molempiin sukupuoliin koskeneisiin kysymyksiin.)

^v Suomalaissyntyperäiseksi luokiteltiin Suomessa syntyneiden vanhempien Suomessa tai muualla syntyneet lapset. Ulkomaalaistaustaisiksi luokiteltiin lapset, joiden vanhemmat eivät olleet syntyneet Suomessa.

4.-5.-luokkalaiset: kun 4.-5.-luokkalaisista vantaalaisista 42 % liikkui päivittäin vähintään tunnin päivässä, 8.-9-luokkalaisilla osuus oli enää 19 %, lukiolaisilla 14 % ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoilla 15 %. Riittävästi liikkuvien osuuksissa oli myös havaittavissa joitakin eroja vantaalaisten ja koko maan oppilaiden välillä: vantaalaiset 4.-5. luokkalaiset tavoittivat liikuntatavoitteet harvemmin kuin saman ikäiset koko maassa (kuvio 3.2). Vantaalaiset lukiolaiset taas tavoittivat liikuntatavoitteet useammin kuin lukiolaiset koko maassa (kuvio 3.2).

Kuvio 3.2: Suosituksen mukaisen määrän (vähintään tunti/päivä) liikkuvat oppilaitostyypeittäin vuonna 2017

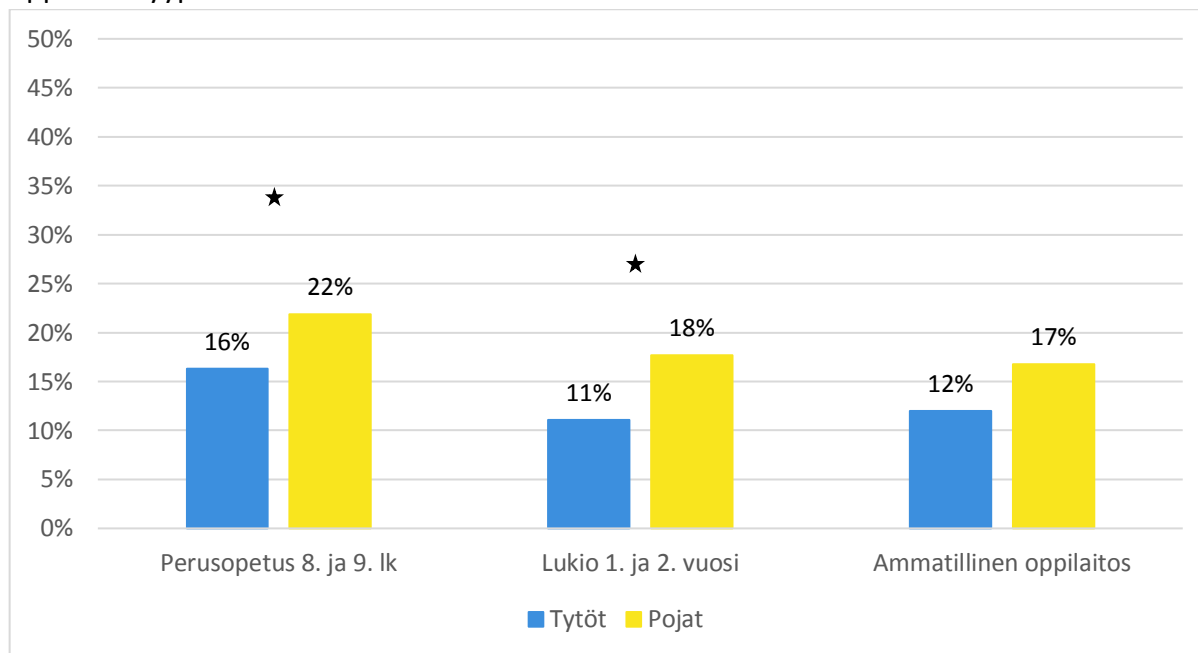

Lähde: THL

Sukupuoliero tarpeeksi liikkuvien määrässä säilyi myös vanhempia ikäluokkia tarkasteltaessa: vantaalaiset perusopetuksen 8. ja 9. luokkalaiset ja lukiolaiset tytöt liikkuvat riittävästi poikia harvemmin. Perusopetuksen 8.-9.-luokkalaisilla sukupuolten välinen ero oli noin 6 %-yksikköä, ja lukiolaisilla noin 7 %-yksikköä. (kuvio 3.3).

Ammattiopistojen kohdalla syntyperän mukaan lajitellut tiedot olivat saatavilla vain Vantaan ammattiopisto Variasta. Tulosten perusteella ulkomaalaistaustaiset 8.- ja 9. luokkalaiset, lukiolaiset ja ammattiopisto Varian opiskelijat tavoittavat liikuntasuosituksen yhtä usein kuin suomalaista syntyperää olevat opiskelijat.

Kuvio 3.3: Suosituksen mukaisen määrän (vähintään tunti/päivä) liikkuvat oppilaitostyypeittäin vuonna 2017

Lähde: THL

Kun tarkasteltiin valtakunnallisesti niiden riittävästi liikkuvien osuutta, joiden sukupuoli vastaa ilmoitettua sukupuolta (tyttö tai poika) ja niiden riittävästi liikkuvien osuutta, joiden sukupuoli ei vastaa ilmoitettua sukupuolta, ei havaittu eroja.

3.4.2. Erityisen vähän liikkuvat nuoret

Erityisen vähän liikkuvien nuorten määrää kartoitettiin kouluterveyskyselyssä kysymyksellä, joka koski hengästyttävän liikunnan harrastamista vapaa-ajalla. Hengästyttävän liikunnan harrastaminen korkeintaan tunnin viikossa tulkitaan erityisen vähän liikkumiseksi.

Erityisen vähän liikkui 24 % perusopetuksen 8.-9.-luokkalaisista ja 23 % lukion 1.-2. luokkalaisista vantaalaisista. Ammatillisissa oppilaitoksissa vastaava luku oli 8.-9 luokkalaisiin ja lukiolaisiin verrattuna huomattavasti korkeampi (39 %), ja ammatillisten oppilaitosten tyttöjen osalta se oli huimat 46 % (kuvio 3.4). Ero sukupuolten välillä oli merkitsevä vain ammatillisten oppilaitosten opiskelijoilla.

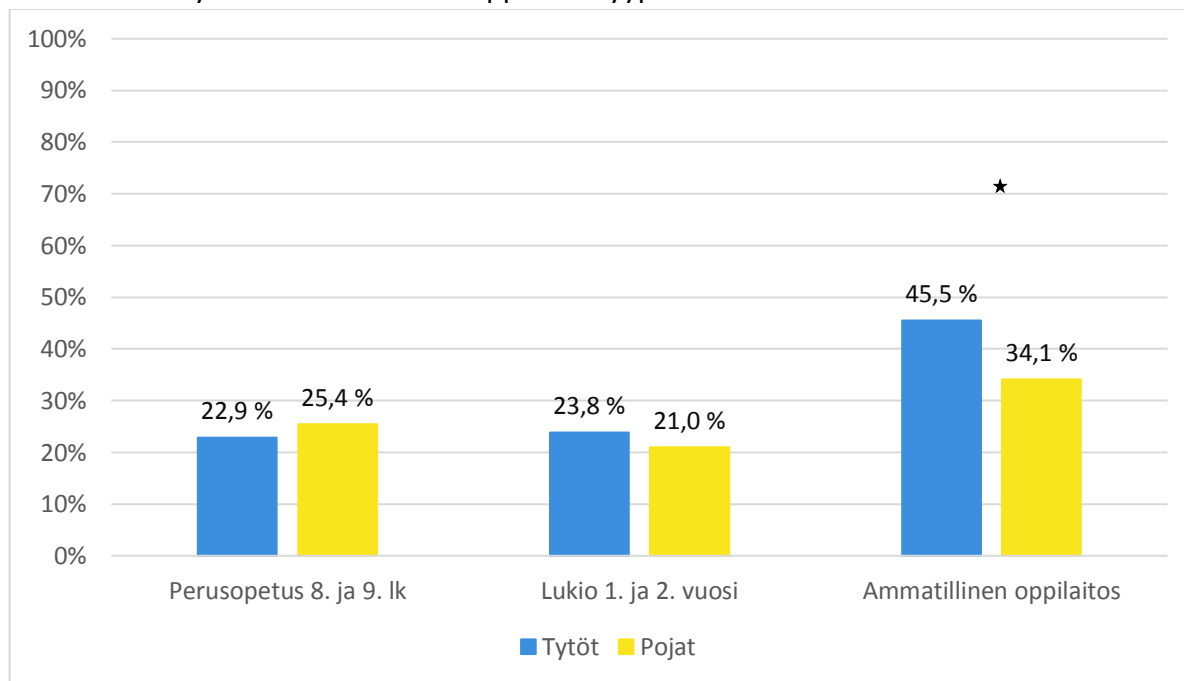
Tässä mittarissa suurimmat erot löytyivät ulkomaalaistaustaisten ja suomalaista syntyperää olevien nuorten väliltä. Kun suomalaista syntyperää olevista 8. - 9. luokkalaisista 21 % liikkui erityisen vähän, oli vastaava luku ulkomaalaistaustaisilla 42 %. Eniten (44 %) erityisen vähän liikkuvia 8.- 9. luokkalaisia oli ulkomaalaistaustaisten poikien joukossa.

Myös lukiolaisten kohdalla erityisen vähän liikkuvia oli enemmän (38 %) ulkomaalaistaustaisten kuin suomalaista syntyperää olevien opiskelijoiden (21 %) joukossa. Lukiolaisten osalta eniten (47 %) erityisen vähän liikkuvia oli ulkomaalaistaustaisten tyttöjen joukossa. Myös ammattiopisto Varian osalta erityisen vähän liikkuvia oli enemmän (54 %) ulkomaalaistaustaisten kuin suomalaista syntyperää olevien opiskelijoiden (40 %) joukossa.

Lisäksi kaikista tarkastelluista ryhmistä suurin osuus erityisen vähän liikkuvia oli ammattiopisto Varian ulkomaalaistaustaisten tyttöjen joukossa (64 %).

Sukupuolten välinen ero %-yksiköissä mitattuna oli tässä mittarissa ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevien osalta Vantaalla noin 8 %-yksikköä suurempi kuin koko maassa, kun 8.-9- luokkalaisilla ja lukion 1.-2. luokkalaisten osalta vastaava erotus oli n. 1-2 %-yksikköä (liitteen kuvio 5). Eroja erityisen vähän liikkuvien osuuksissa ei kuitenkaan havaittu Vantaan ja koko maan välillä, kun tarkasteltiin sukupuolia yhdessä.

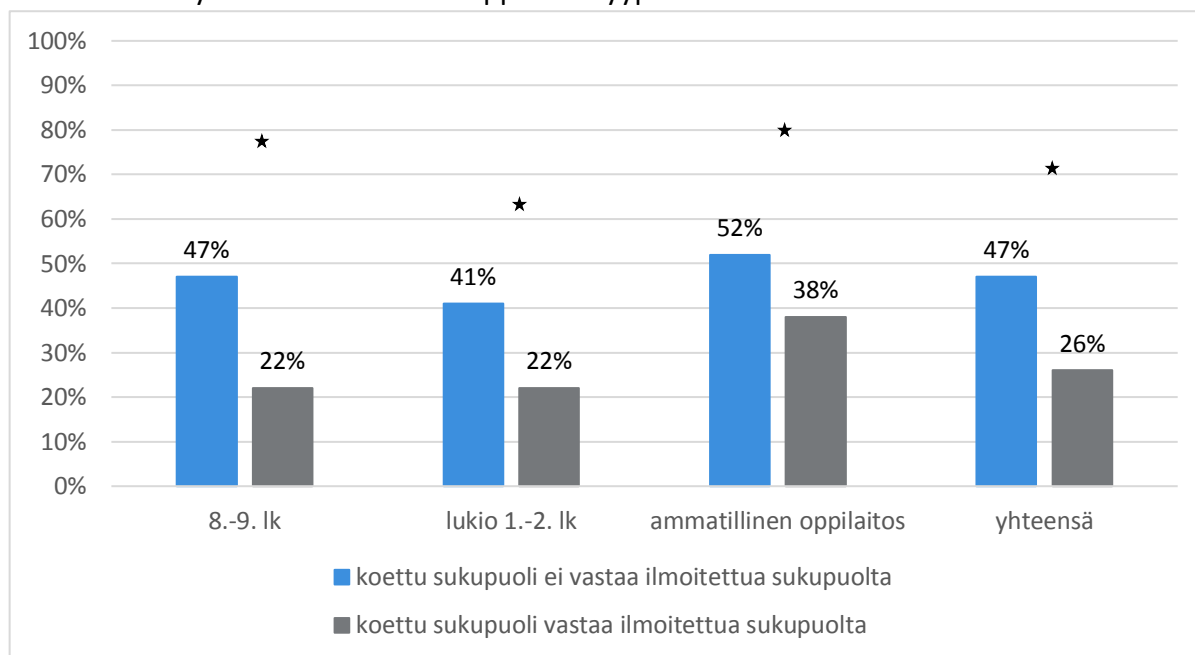
Kuvio 3.4: Erityisen vähän liikkuvat oppilaitostyypeittäin Vantaalla vuonna 2017

Lähde: THL

Kun tarkasteltiin valtakunnallisesti niiden erityisen vähän liikkuvien osuutta, joiden sukupuoli vastaa ilmoitettua sukupuolta (tyttö tai poika) ja niiden riittävästi liikkuvien osuutta, joiden sukupuoli ei vastaa ilmoitettua sukupuolta, havaittiin huomattavan suuruisia eroja kaikissa ikäryhmissä (kuvio 3.5). Säännönmukaisesti lähes puolet niistä nuorista, joiden sukupuoli ei vastannut ilmoitettua sukupuolta, liikkui erityisen vähän. Niillä, joiden sukupuoli vastasi ilmoitettua sukupuolta, vastaava osuus oli tyypillisesti 20-30 %.

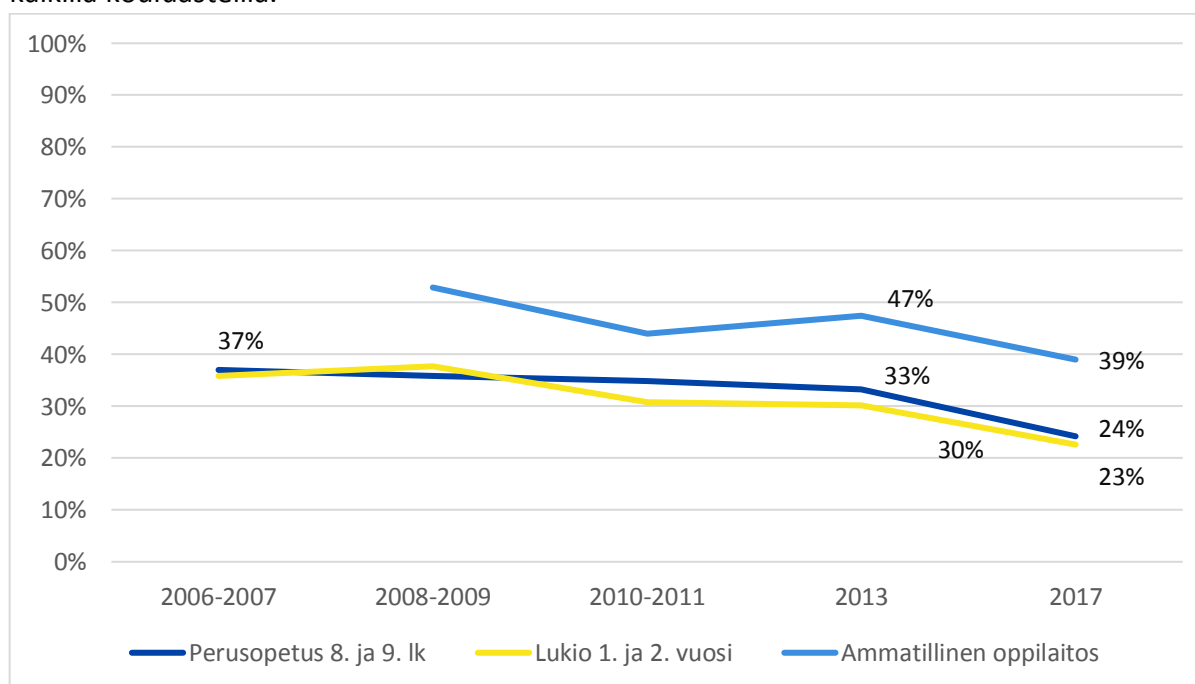
Kuvio 3.5: Erityisen vähän liikkuvia oppilaitostyypeittäin valtakunnallisesti vuonna 2017

Lähde: THL

Positiivista on, että erityisen vähän liikkuvien suhteellinen osuus koulujen opiskelijoista on pienentynyt vuosista 2006-2008 vuoteen 2017 ja vuodesta 2013 vuoteen 2017 (kuvio 3.6). Vantaalla suhteellisen osuuden pienentyminen näyttäisi lisäksi olleen tyttöjen kohdalla %-yksiköissä mitattuna suurempaa kun koko maassa (kts. liitteen kuvio 6).

Kuvio 3.6: Erityisen vähän liikkuvien suhteellisen osuuden kehitys Vantaalla vuodesta 2006-2008 vuoteen 2017. Pitkän aikavälin muutos on merkitsevä perusopetuksen 8.-9. -luokkalaisilla. Lyhyen aikavälin (vuodesta 2013 vuoteen 2017) muutos taas on merkitsevä kaikilla kouluasteilla.

Lähde: THL

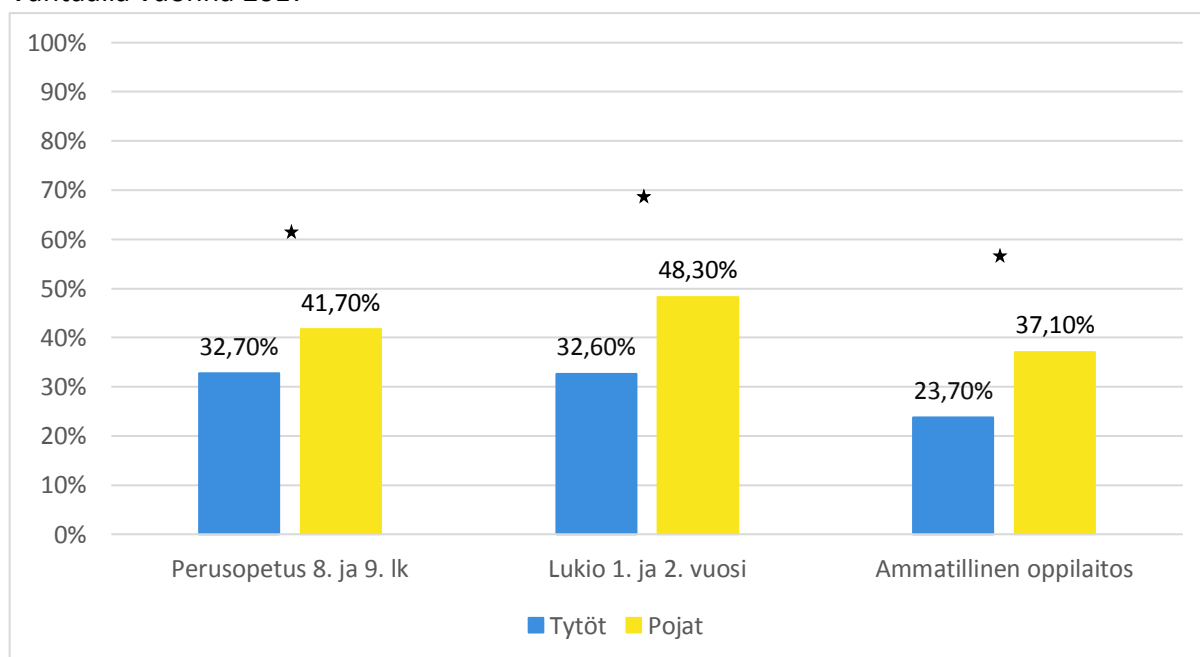
3.4.3. Liikunnan harrastaminen kouluajan ulkopuolella

Kouluajan ulkopuolella liikuntaa harrasti omatoimisesti lähes päivittäin 37 % vantaalaisista 8.-9.-luokkalaisista, 39 % lukiolaisista ja 31 % ammatillisten oppilaitoksien opiskelijoista (kuvio 3.7). Päivittäin kouluajan ulkopuolista liikuntaa harrasti tytöistä pienempi osuus kuin pojista kaikilla luokka-asteilla.

Sukupuolten välisen eron suuruus oli Vantaalla lukiolaisten ja ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevien osalta noin kymmenen %-yksikköä suurempi kuin koko maassa. Lisäksi, valtakunnallisesti tarkasteltuna niistä, joiden sukupuoli ei vastannut ilmoitettua sukupuolta liikkui perusopetuksessa ja lukiossa omatoimisesti lähes päivittäin pienempi osuus kuin niistä, joiden sukupuoli vastasi ilmoitettua sukupuolta (kuvio 3.8).

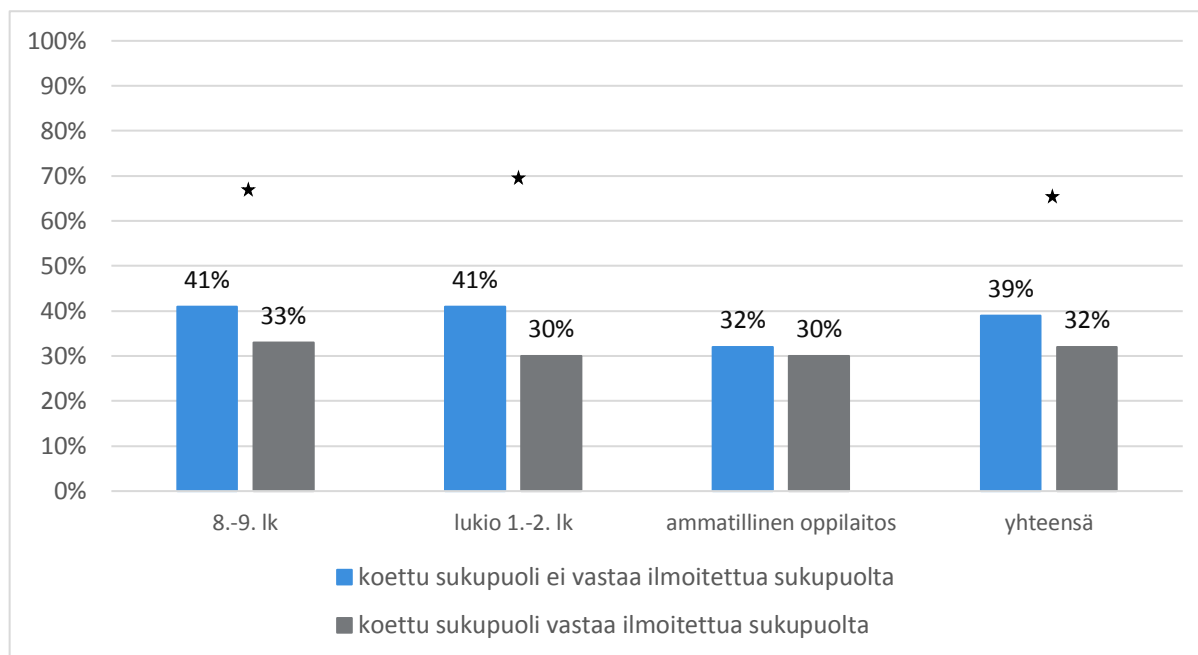
Pienempi osa vantaalaisista ulkomaalaistaustaisista 8.- ja 9. -luokkalaisista ja lukiolaisista tytöistä harrasti liikuntaa omatoimisesti lähes päivittäin kuin suomalaista syntyperää olevista tytöistä. Ammattiopisto Varian ulkomaalaistaustaisista pojista taas suurempi osa (43 %) harrasti omatoimista liikuntaa lähes päivittäin kuin suomalaista syntyperää olevista pojista (30 %).

Kuvio 3.7: Liikuntaa omatoimisesti lähes päivittäin harrastavat oppilaitostyypeittäin Vantaalla vuonna 2017

Lähde: THL

Kuvio 3.8: Liikuntaa omatoimisesti lähes päivittäin harrastavat oppilaitostyypeittäin valtakunnallisesti vuonna 2017

Lähde: THL

Koulun ulkopuolista ohjattua liikuntaa harrasti kuukausittain 55 % 8.-9.-luokkalaisista, 50 % lukiolaisista ja vain 33 % ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevista. Tässäkin huomionarvoista on, että ammatillisen oppilaitoksen työistä vain 22 % harrasti ohjattua liikuntaa vähintään kuukausittain. Niistä vastaajista, joiden koettu sukupuoli ei vastannut ilmoitettua sukupuolta, harrasti pienempi osuus ohjattua liikuntaa vähintään kuukausittain kuin niistä, joiden koettu sukupuoli vastasi ilmoitettua sukupuolta. Ero oli keskimäärin 8 %-yksikköä.

Erityisesti tytöt näyttivät kokevan kiinnostavat harrastusmahdollisuudet liian kalliiksi.^{vi} Ammatillisten oppilaitosten työistä 35 % koki harrastukset liian kalliiksi, lukiolaisista 29 % ja 8.-9.-luokkalaisista 26 %. Poikien vastaavat osuudet taas olivat 29 %, 18 % ja 23 %. Lisäksi vantaalaisista ulkomaalaistaustaisista yläkoulun 8.-9. -luokkalaisista, lukiolaisista ja ammattiopisto Varian opiskelijoista suurempi osa koki kiinnostavat harrastusmahdollisuudet liian kalliiksi kuin suomalaista syntyperää olevista oppilaista (erotus 8.-9. -luokkalaisilla 16 %-yksikköä, lukiolaisilla 20 %-yksikköä ja ammattiopisto Varian opiskelijoilla 14 %-yksikköä).

Erityisesti pojat näyttivät kokevan harrastuspaikkojen sijaitsevan liian kaukana.^{vii} Ammatillisten oppilaitosten pojista näin koki 25 %, lukioiden pojista 17 % ja 8.-9.-luokkalaisista pojista 23 %. Tyttöjen vastaavat osuudet olivat 17 %, 17 % ja 20 %. Lisäksi vantaalaisista ulkomaalaistaustaisista 8.-9. -luokan ja ammattiopisto Varian oppilaista suurempi osa koki harrastuspaikkojen sijaitsevan liian kaukana kuin suomalaista syntyperää olevista oppilaista (erotus 8.-9. -luokkalaisilla 12 %-yksikköä, ja ammattiopisto Varian opiskelijoilla 14 %-yksikköä).

^{vi} Huom.: kysymyksessä ei eritelty liikunnallisia harrastuksia muista harrastuksista

^{vii} Huom.: kysymyksessä ei eritelty liikunnallisia harrastuksia muista harrastuksista

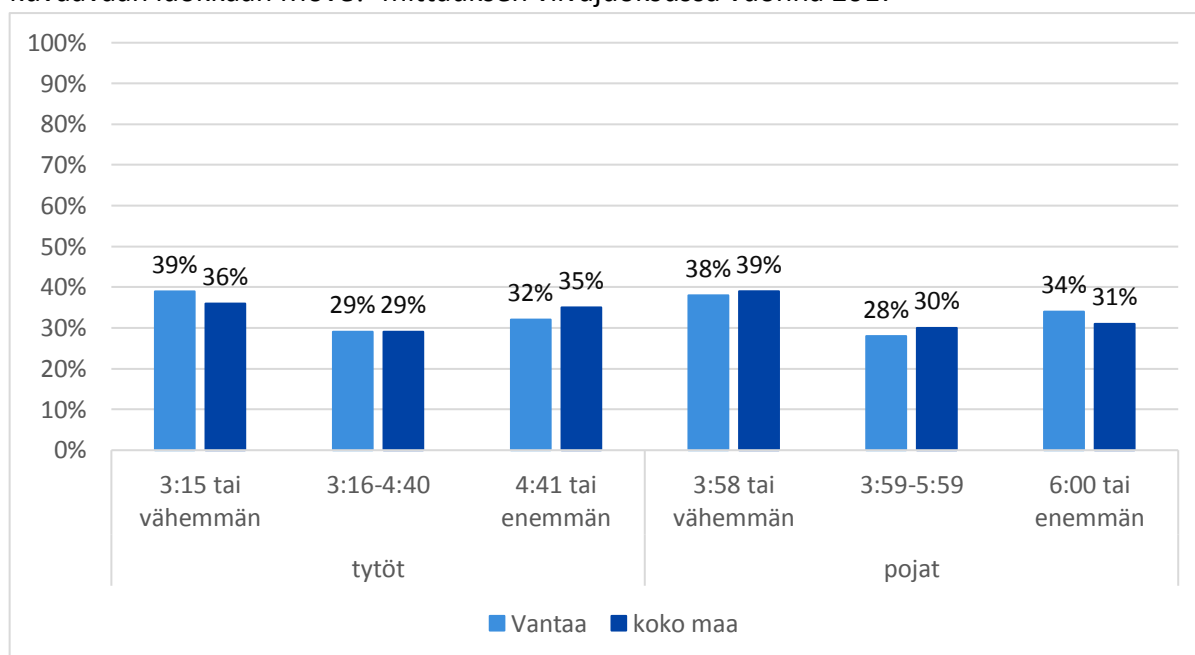
3.4.4. Fyysinen toimintakyky

Valtakunnallinen Move! -järjestelmä on perusopetuksen 5. ja 8. vuosiluokkien oppilaille suunnattu valtakunnallinen fyysisen toimintakyvyn tiedonkeruu- ja palautejärjestelmä.^{viii}

Move! -järjestelmän avulla testattiin syksyllä 2017 yhteensä 1867 viidesluokkalaisten vantaalaisen fyysinen toimintakyky.^{ix} Vantaalaiset viidesluokkalaisten tytöt suoriutuivat mittauksissa lähes kautta linjan hieman koko maan saman ikäisiä tyttöjä heikommin ja pojat taas koko maan saman ikäisiä poikia paremmin.

Muissa kuin kehonliikkuvuutta mittaavissa liikkeissä vantaalaisista tytöistä jäi säännönmukaisesti suurempi osuus alinta suoriutumista kuvaavaan luokkaan, ja pienempi osuus korkeinta suoriutumista kuvaavaan luokkaan, kuin koko maan viidesluokkalaisten tyttöjen aineistossa. Esimerkiksi viivajuoksussa vantaalaisista tytöistä 39 % jäi alimpaan luokkaan, kun koko maassa vastaava luku oli 36%. Parhaaseen luokkaan taas ylsi vain 32 % vantaalaisista tytöistä, kun koko maassa siihen ylsi 35 % tytöistä (kuvio 3.9). Lisäksi suurempi osuus vantaalaisista tytöistä ei suoriutunut kehonliikkuvuusliikkeistä kuin koko maan tytöistä.

Kuvio 3.9: Vantaalaisten 4.- ja 5.-luokkalaisten sijoittuminen kolmeen eri tasoista suoritusta kuvaavaan luokkaan Move! -mittauksen viivajuoksussa vuonna 2017

Lähde: Opetushallitus

^{viii} Järjestelmään sisältyy kahdeksanosioinen mittaristo, joka mittaa oppilaan kestävyyttä, voimaa, nopeutta, liikkuvuutta, tasapainoa ja motorisia perustaitoja. Mittauspatteristoon kuuluu 20 metrin viivajuoksu, ylävartalon kohotusliike, vauhditon 5-loikka, etunojapunnerrus ja heitto- ja kiinniottoyhdistelmä. Lisäksi siihen kuuluu kehonliikkuvuusosio, joka koostuu kyykistyksestä, alaselän ojennuksesta täysistunnossa ja olkapään liikkuvuutta mittaavasta liikkeestä.

^{ix} Vantaan kaupungin tuloksia esittelevässä tulosraportissa mittaustulokset on jaoteltu kehonliikkuvuusosiota lukuun ottamatta jokaisen mittauksen osalta sukupuolen mukaan kolmeen eri luokkaan prosenttiosuuksina: alinta suoriutumista kuvaavaan luokkaan kuuluvien osuus, keskinkertaista suoriutumista kuvaavaan luokkaan kuuluvien osuus ja parasta suoriutumista kuvaavaan luokkaan kuuluvien osuus. Kehonliikkuvuusmittaukset taas on raportoitu kahdessa luokassa: niiden oppilaiden osuus, jotka saivat liikkeen suoritettua ja niiden oppilaiden osuus, jotka eivät saaneet. Lisäksi kaikista mittarin osista on kuvattu myös vastaavat valtakunnalliset osuudet.

Vantaalaisilla viidesluokkalaisilla pojilla tilanne oli tyttöihin verrattuna päinvastainen. Vantaalaisista pojista jäi lähes poikkeuksetta pienempi osuus alinta suoriutumista kuvaavaan luokkaan, ja suurempi osuus ylintä suoriutumista kuvaavaan luokkaan, kuin koko maassa. Esimerkiksi viivajuoksussa vantaalaisista pojista 38 % jäi alimpaan luokkaan, kun koko maassa vastaava luku oli 39%, ja parhaaseen luokkaan ylsi 34 % vantaalaisista pojista, kun koko maassa siihen ylsi vain 31 % pojista (kuvio 3.9). Vantaalaiset pojat suoriutuivat koko maan poikia paremmin myös kaikissa muissa kehonliikkuvuusliikkeissä kuin kyykistyksessä.

3.5. NÄIN VANTAA LIIKUTTAA LAPSIA, NUORIA JA PERHEITÄ

3.5.1. Liikkuminen päiväkodeissa

Vuoden 2016 alussa Vantaalla käynnistettiin Liikkuva päiväkotitoiminta, jota toteutetaan Leikkien liikkumaan -hankkeessa. Sen tavoitteena on lisätä aktiivisuutta vantaalaisten päiväkotilasten arkeen. Hanke on toteutettu varhaiskasvatuksen ja liikuntapalveluiden Leikkien liikkumaan -yhteistyöhankkeena, ja siihen ovat liittyneet kaikki Vantaan varhaiskasvatusyksiköt.

Hankkeelle hyvää suuntaa ja toimintamalleja ovat antaneet valtakunnallinen Ilo kasvaa liikkuen -ohjelma ja tietysti Vantaan oma Liikkuva koulu -toiminta. Toimenpiteitä ja uusia ideoita viedään varhaiskasvatusyksiköihin kahden liikunnanohjaajan toimesta. Liikunnanohjaajat järjestävät koulutuksia, ideoivat yhdessä päiväkotien kanssa mahdollisuuksia oppimisympäristöjen muokkaamiseen ja osallistuvat aktiivisesti päiväkotien liikunnallisen vuosikellon suunnitteluun.

Kuva: Vantaan kaupunki

Hankkeen myötä myös liikuntapalveluiden tarjoama koululaisten uinninopetus laajentui käsittämään myös esiopetusikäiset lapset. Näin jokaiselle vantaalaiselle lapselle tarjotaan 19 uinninopetuskertaa esikoulun ja 4. vuosiluokan välillä.

Liikunnasta keskustellaan vanhempien ja lasten kanssa myös neuvoloissa. Liikunta on esillä aina laajoissa terveystarkastuksissa lastenneuvolassa sekä osalla äitiysneuvolakäynneistä. Liikunnasta keskustellaan vastaanotolla myös erityisesti, jos odottavalla äidillä on raskausdiabetes. Lasten neuvolakäynneillä kartoitetaan, onko lapsen motorinen kehitys ikätasoista, ja tarvittaessa lapsen kehitysmahdollisuuksia tuetaan erilaisin tukimuodoin.

3.5.2. Liikkuminen kouluissa

Vantaa lähti mukaan valtakunnalliseen Liikkuva koulu -ohjelmaan heti sen ensi metreillä. Vuonna 2008 ajatuksia ryhdyttiin pilotoimaan yhdessä koulussa, ja vuoden 2015 loppuun mennessä toimenpiteiden piiriin saatiin kaikki Vantaan yli 40 peruskoulua. Näin ollen kaikki Vantaan peruskoulut ovat liikkuvia kouluja, ja kaikissa niissä toimitaan uudella, liikunnallisemmalla, otteella. Jokainen koulu toteuttaa liikkuvampaa koulupäivää omalla tavallaan - koulussa voidaan esimerkiksi istua vähemmän, tukea oppimista toiminnallisilla menetelmillä, liikkua välitunneilla ja kulkea koulumatkat omin lihasvoimin.

Vantaa vakinaisti ensimmäisenä Suomessa kaksi liikunnanohjaajaa koulujen käyttöön. Heidän tehtävänä on tarjota koulutuksia opettajille ja oppilaille sekä opetuksen että välituntitoiminnan aktivoimiseksi. Liikkuvan koulun liikunnanohjaajat ovat luoneet osallistamismallin, jonka kautta oppilaat pääsevät osallistumaan koulupihojen sekä luokkatilojen suunnitteluun. Koulupihojen kehittäminen lähiliikuntapaikoiksi on nostettu kaupungin liikuntapaikkarakentamisen painopisteeksi. Esimerkiksi Martinlaakson koulussa on otettu käyttöön myös välkkäritoiminta, jossa vanhemmat oppilaat ohjaavat vertaisohjaajina välituntiliikuntaa koulun pienemmille oppilaille.

Koulupäivän sisään on tuotu myös kerhotoimintoja. Keskeinen kumppani toiminnassa on WAU ry, joka järjestää yli 80 viikoittaista liikuntakerhoa koululaisille aamuisin, välitunneilla ja iltapäivisin. Lisäksi koulujen on mahdollista lainata toimintaansa liikuntapalveluilta erilaisia liikuntavälinesettejä frisbeegolfista ja lumikengistä pomppulinnaan.

Myös koulujen terveystarkastuksissa keskustellaan oppilaan kanssa liikkumisesta ja liikunnan harrastamisesta. Vantaan Liikkuva koulu -mallissa onkin omaleimaista tiivis yhteistyö kouluterveydenhoitajien ja kuraattoreiden kanssa. Heidän avullaan pyritään poimimaan vähän liikkuvat lapset ja löytämään oppilaille mielekäs tapa liikkua. Ennaltaehkäisevän toimintaohjelman mukaisesti peruskoulun 5. ja 8. luokan terveystarkastuksissa hyödynnetään Move! -mittarin ja kouluterveyskyselyn tuloksia.

Välkkäritoiminta tuottaa iloa ja oppia

Kuudesluokkalaiset Aina Linsiö i Saló ja Oona Pulkkinen toimivat välkkäreinä, eli vertaisohjaajina, Martinlaakson koulussa. He ohjaavat välituntiliikuntaa koulunsa nuoremmille oppilaille.

Liikkuvan koulun toimintamallissa koulutetaan vapaaehtoisia oppilaita suunnittelemaan ja ohjaamaan toisille oppilaille välituntitoimintaa.

Aina ja Oona ovat kokeneet välkkärinä toimimisen hauskana ja opettavaisena.

”Ohjausvälitunnilta tulee iloisella mielellä pois. On kiva nähdä, kun pienemmät liikkuvat, ja siinä oppii samalla myös itse.”

Välkkäritunnit kestävät vartin, ja ohjauksia on erikseen 1.-, 2.-, 3.- ja 4.-luokkalaisille.

Aina ja Oona kertovat, että heidän liikuntavalikoimaansa kuuluvat erilaiset leikit, kuten mustekala, polttopallo, peili ja maamerilaiva.

”Olemme myös kysyneet oppilailta toiveleikkejä.”

Välkkäriskoulutuksessa Aina ja Oona oppivat, että ohjeet pitää antaa selkeästi ja innostavasti.

”Jos vaikka haluaisi opettajaksi, on hyvä tietää, miten asiat pitää kertoa”, he miettivät.

Aina Linsiö i Saló ja Oona Pulkkinen pitävät välkkäritunteja usein yhdessä.

Teksti ja kuva: Pekko Rantamäki

3.5.3. Liikkuminen lastensuojelun arjessa

Myös lastensuojelussa huolehditaan lasten ja nuorten liikunnasta. Jokaiselle sijoitetulle lapselle ja nuorelle pyritään löytämään ja maksamaan ainakin yksi laitoksen ulkopuolinen liikuntaharrastus, jos sellaista ei jo ole sijoituksen alkaessa. Laitoksissa on huomattu, että

murrosikäiset tarvitsevat eniten motivointia liikuntaan – varsinkin jos heillä ei ole ollut liikuntataustaa kotona.

Laitosten arjessa liikutaan säännöllisesti. Jokainen lapsi ulkoilee joka päivä, ja osa lapsista ja nuorista pelailee esimerkiksi jalkapalloa ulkona. Laitoksissa tehdään joskus myös retkiä erilaisiin harrasteisiin, esimerkiksi seinäkiipeilemään tai keilaamaan, ja luontoretkiä lähimaastoon. Esimerkiksi Tammirinteessä pyöräillään lähiympäristössä Jopoilla, ja käydään lähimetsässä patikoimassa aika ajoin.

3.5.4. Sporttikaveri

Liikkuva koulu –hankkeen kokeilusta kehittyi Sporttikaveri-toimintamalli, jossa kaupungin oma liikunnanohjaaja tai joku muu aikuinen toimii sporttikaverina oppilaalle, jolla ei syystä tai toisesta ole vielä harrastusta. Aloittamisen kynnystä pyritään madaltamaan siten, että 3-5 tapaamiskerralla kokeillaan yhdessä oppilasta itseään kiinnostavia lajeja, tai käydään tutustumassa seurojen ryhmiin yhdessä. Lukuvuoden 2017-18 aikana toimintaan osallistui 35 lasta. Kokemukset ovat olleet rohkaisevia, ja sporttikaveritoiminnasta halutaan rakentaa Vantaalle vakituinen toimintamalli. Tavoitteena on saada rekrytoitua paikallisten yhdistysten ammattiohjaajia Sporttikaveri-rinkiin.

3.5.5. Urhea-valmennus yläkoululaisille

Vantaan kaupungin perusopetus, liikuntapalvelut ja pääkaupunkiseudun urheiluakatemia Urhea ovat yhteistyössä rakentaneet ainutlaatuisen yläkoulumallin, jossa kaikilla Vantaan yläkoululaisilla on mahdollisuus osallistua Urhea-valmennukseen. Syksystä 2016 käytössä ollut koko kaupungin yhteinen lukujärjestysmalli, liikuntapalveluiden tilat ja valmentajakuluihin myöntämät avustukset antavat edellytykset lajiryhmien harjoituksille ja lajien yhteiselle yleisvalmennukselle. Syksyllä 2018 Vantaan Urhea-toiminnassa on jo yli 700 yläkoululaista.

3.5.6. Sporttia kaikille

Sporttia kaikille on vuonna 2011 maahanmuuttajataustaisten kotoutumiseksi käynnistetty hanke, joka on kehittynyt yhdestä naisten uintivuorosta yli 100 harrasteliikuntaryhmän kokonaisuudeksi. Toimintaa kehitetään edelleen liikuntapalveluiden yhdenvertaisuushankkeena, jonka avulla pyritään saavuttamaan haavoittuvimmassa asemassa olevia kohderyhmiä liikunnan harrastamisen pariin. Erityiskohderyhmänä hankkeessa on maahanmuuttajataustaiset tytöt ja naiset. Hankkeen yleisenä tavoitteena on maahanmuuttajien osallisuuden tukeminen kaikilla sektoreilla ja kaksisuuntaisen kotoutumisen edistäminen. Sporttia kaikille -hankkeessa korostuu laajassa kumppaniverkostossa olevien eri toimijoiden aktiivinen rooli kansanvälisen taustan omaavien asukkaiden kotouttamisessa liikunnan avulla ja avarakatseisen ilmapiirin luominen.

3.5.7. Liikkuminen nuorisotiloilla

Vantaan kaupungin nuorisotiloilla järjestetään maksutonta liikuntatoimintaa. Pingispöytien lisäksi lähes jokaisesta nuorisotilasta löytyvät kuntosalit ovat ahkerassa käytössä. Lisäksi tarjotaan ohjattuja pelivuoroja omassa tai liikuntapalveluiden tarjoamassa liikuntasalissa.

Sporttikaveri innostaa Tuomasta liikkumaan

Koululainen Tuomas Mattila on pelannut pingistä sporttikaveri Antti Selinin kanssa jo yli vuoden. Sporttikaveritoiminnan myötä liikunta on nykyään tärkeä osa Tuomaksen elämää.

”Kyllä tämä on innostanut liikuntaan. Olen pelannut pingistä koulussakin, ja muutenkin liikkunut, seikkaillut ja ollut kavereiden kanssa ulkona” Tuomas kertoo.

Hän tapaa Antin pingiksen merkeissä suunnilleen kerran viikossa tai kahdessa. Antin mukaan Tuomas on kehittynyt pelaajana huimaa vauhtia.

Myös koululiikunta on maistunut entistä paremmalta.

”Aion jatkaa pingiksen pelaamista tulevaisuudessakin”, Tuomas vakuuttaa.

Tuomas Mattila on innostunut pingiksen pelaamisesta sporttikaveri Antti Selinin kanssa

Teksti ja kuva: Pekko Rantamäki

3.5.8. Hobihobi-verkkosivusto

Liikuntapalvelut on kehittämässä Hobihobi.fi -verkkosivustoa, joka kokoaa kaikki matalan kynnyksen harrastusmahdollisuudet yhdelle tarjottimelle. Lisäksi sivuston kautta tarjotaan

mahdollisuus osallistua seurojen maksullisten ryhmien toimintaan kertamaksulla, mikä avaa uudenlaisen mahdollisuuden kokeilla ja harrastaa useita lajeja ja harrastusmuotoja.

Vantaalla korkea vieraskielisten ja ulkomaalaistaustaisten osuus väestöstä ja perusopetuksen oppilaista

Vantaalla asuu kaikista Suomen kunnista eniten muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvia.⁵⁰ Ulkomaalaistaustaisia asuu Vantaalla suhteessa väkilukuun Föglön ja Maarianhaminan jälkeen kolmanneksi suurin määrä, ja ulkomaan kansalaisiakin seitsemänneksi suurin määrä. Pakolaisia Vantaalle vastaanotettiin suhteessa väkilukuun vuonna 2017 kuudesta suurimmasta kaupungista toiseksi suurin määrä.

Vieraskielisten osuus korostuu myös Vantaan suomenkielisen perusopetuksen oppilasmäärän kehityksessä. Vuodesta 2011 suomenkielisen perusopetuksen oppilaiden määrä on lisääntynyt yhteensä 13 %, ja lisäys selittyy lähes kokonaan vieraskielisten oppilaiden osuuden kasvulla: vuonna 2018 suomenkielisessä perusopetuksessa oli yli kaksinkertainen määrä vieraskielisiä oppilaita vuoteen 2011 verrattuna (lisäys 108,8 %), kun kotimaankielisten oppilaiden määrä oli lisääntynyt vain noin 1 %:lla.

Luvun 3 lähteet:

²⁸ Opetus- ja kulttuuriministeriön tiedote: Lasten liikuntasuosituksat: vähintään kolme tuntia liikuntaa päivässä. https://minedu.fi/artikkeli/-/asset_publisher/lasten-liikuntasuosituksat-vahintaan-kolme-tuntia-liikuntaa-paivassa. 7.9.2016

²⁹ Sääkslahti, A. "Tieteelliset perusteet varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suosituksille." (2016).

³⁰ Sääkslahti (2016)

³¹ Soini, A. "Always on the move?: measured physical activity of 3-year-old preschool children." Studies in sport, physical education and health; 0356-1070; 216. (2015).

³² Sääkslahti (2016).

³³ Turpeinen, S., & Hakamäki, M. "Liikunta ja tasa-arvo 2017; Katsaus sukupuolten tasa-arvon nykytilaan liikunta-alalla." (2018).

³⁴ Sääkslahti (2016)

³⁵ Likes: Tulokortti 2016: Lasten ja nuorten liikunta Suomessa. <https://www.likes.fi/filebank/2501-tulokortti2016-web.pdf> s. 14

³⁶ Tammelin, T., ja Karvinen, J. "Fyysisen aktiivisuuden suositus kouluikäisille 7–18-vuotiaille." Helsinki: Opetusministeriö ja Nuori Suomi ry (2008): 10-53.

³⁷ Rajala, K., Haapala, H., Kantomaa, M., & Tammelin, T. "Liikunnan edistäminen lapsilla ja nuorilla—liikuntaan vaikuttavat tekijät ja liikuntainterventioiden vaikutukset." Nuori Suomi ry (2010): 4-6.

³⁸ Rajala et al. (2010)

³⁹ Kokko, S., Hämylä, R., Husu, P., Villberg, J., Jussila, A. M., Mehtälä, A., ... & Vasankari, T. "Lasten ja nuorten liikuntakäyt-
tötyminen Suomessa—LIITU-tutkimuksen tuloksia 2016." Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 4 (2016).

⁴⁰ Turpeinen, S., & Hakamäki, M. "Liikunta ja tasa-arvo 2017; Katsaus sukupuolten tasa-arvon nykytilaan liikunta-alalla." (2018).

⁴¹ Rajala et al. (2010)

⁴² Kokko, S., Hämylä, R., Husu, P., Villberg, J., Jussila, A. M., Mehtälä, A., ... & Vasankari, T. "Lasten ja nuorten liikuntakäyt-
tötyminen Suomessa—LIITU-tutkimuksen tuloksia 2016." Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 4 (2016).

⁴³ Turpeinen, S., & Hakamäki, M. "Liikunta ja tasa-arvo 2017; Katsaus sukupuolten tasa-arvon nykytilaan liikunta-alalla." (2018). s. 44.

⁴⁴ Berg, P. Liikunnan kääntöpuolet. Haaste 3/2016. saatavilla: <https://www.haaste.om.fi/fi/index/lehtiar-kisto/haaste32016/liikunnankaantopuolet.html>

kts. myös esim.: OKM (2016) Yhdenvertaiset mahdollisuudet harrastaa – painopisteenä harrastamisen hinta. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2016:19.

⁴⁵ Berg, P. Liikunnan kääntöpuolet. Haaste 3/2016. saatavilla: <https://www.haaste.om.fi/fi/index/lehtiar-kisto/haaste32016/liikunnankaantopuolet.html>

⁴⁶ Turpeinen, S., & Hakamäki, M. "Liikunta ja tasa-arvo 2017; Katsaus sukupuolten tasa-arvon nykytilaan liikunta-alalla." (2018). s. 45

⁴⁷ HE 190/2014 vp: Hallituksen esitys eduskunnalle liikuntalaiksi

⁴⁸ Junkala, Pekka, ja Kirsi Lallukka. "Yhteiset kentät? Puheita ja tekoja vähemmistöihin kuuluvien nuorten yhdenvertaisen liikunnan ja urheilun edistämiseksi." Helsinki: Sisäasiainministeriön julkaisut 1 (2012): 2012.

⁴⁹ THL: Tulosten tulkintarajat. 26.10.2018. <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely/tulosten-hyodyntaminen/tulosten-tulkitseminen/tulosten-tulkintarajat>

⁵⁰ Tilastokeskus

4. TYÖIKÄISEN VÄESTÖN LIIKKUMINEN

UKK- instituutin terveysliikunnan suositusten mukaan aikuisten 18-64 vuotiaiden tulisi liikkua kestävyyskuntoa parantaen vähintään 2,5 tuntia reippaalla tai 1,25 tuntia rasittavalla tasolla sekä harjoitella lihaskuntoa ja liikehallintaa vähintään 2 kertaa viikossa.⁵¹

Paikallaanolo on aikuisilla liikunnasta itsenäinen terveyden riskitekijä.

Kuva: Merja Kahelin

4.1. TYÖIKÄISTEN LIIKKUMISEN TRENDEJÄ VALTAKUNNALLISESTI

Tutkimusten mukaan liikunta vähenee siirryttäessä kouluiästä aikuisikään. Aikuiset harrastavat vähemmän erityisesti raskasta liikuntaa kuin nuoret, ja liikuntamuotojen kirjo on kapeampi kuin lapsilla ja nuorilla.⁵² Ne aikuiset, jotka ovat kouluiässä harrastaneet säännöllisesti tehokasta liikuntaa useiden vuosien ajan, ovat eniten liikkuvien aikuisten joukossa.

Tutkimuksissa on havaittu eroja miesten ja naisten liikkumisen ja fyysisen aktiivisuuden välillä. Esimerkiksi Terveys 2011 – tutkimuksessa saatiin viitteitä siitä, että miehille kertyy kaikissa ikäluokissa enemmän reipasta tai rasittavaa liikuntaa.⁵³ Erään toisen tutkimuksen tulokset taas viittasivat siihen, että naiset liikkuvat kevyesti enemmän kuin miehet, ja miehet reippaasti ja rasittavasti enemmän kuin naiset, mutta sukupuolten välinen ero reippaassa ja rasittavassa liikunnassa katoaa, jos liikkumisen edellytetään olevan vähintään 10 minuuttia kestävä.⁵⁴

4.2. VANTAALAISTEN TYÖIKÄISTEN LIIKKUMINEN

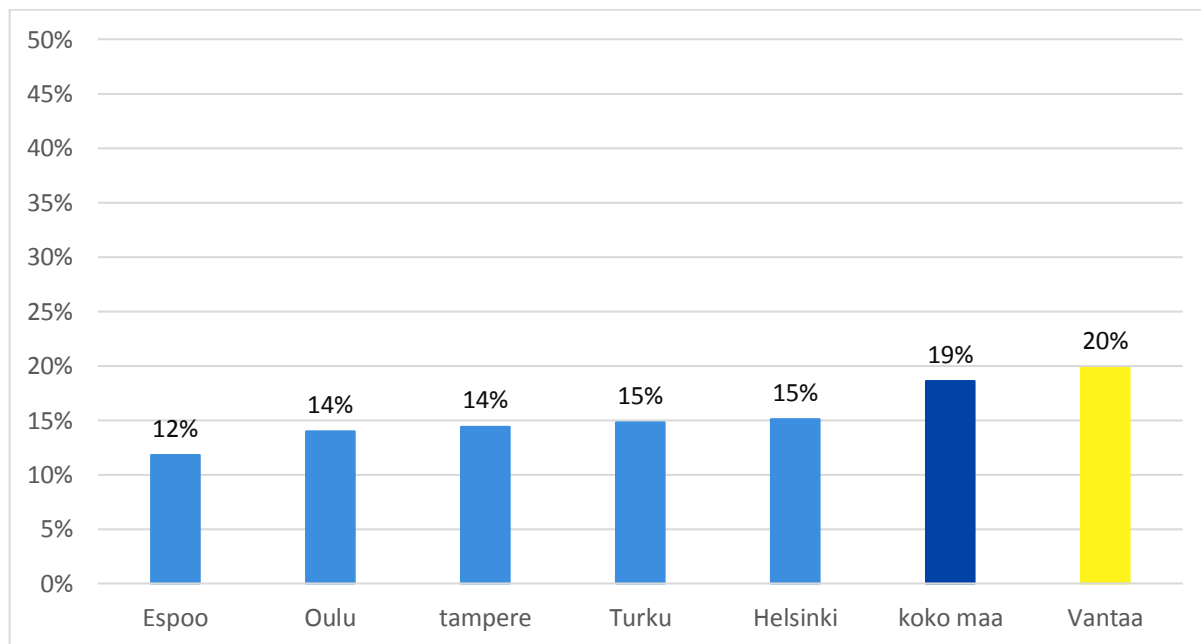
Vuonna 2015 toteutettiin laaja, subjektiivista hyvinvointia kartoittava, kyselytutkimus aikuisten terveydestä, hyvinvoinnista ja palveluista (ATH-tutkimus).⁵⁵ Liikunnan ja toimintakyvyn osalta tutkimuksessa kartoitettiin liikuntaa harrastamattomien ja 100 metrin juoksussa suuria vaikeuksia kokevien suhteellista määrää kunnittain ja koko maassa. Tulosten yleistettävyyttä rajoittaa se, että aineistossa esiintyi vastauskatoa, ja validiutta se, että kyseessä on vastaajan itse ilmoittamat, eikä siis ennalta määritellyin ehdoin objektiivisesti mitatut, tiedot.

4.2.1. Liikunnan harrastaminen

Liikunnan harrastamista kartoitettiin ATH-tutkimuksessa ensinnäkin kysymyksellä, joka koski liikunnan harrastamista vapaa-ajalla, siis työn ja työmatkojen ulkopuolella. Indikaattori erottelee väestöstä ne, jotka eivät harrasta liikuntaa, eivätkä muutenkaan rasita itseään ruumiillisesti vapaa-aikanaan, ja sillä on selkeä yhteys sairastavuuteen ja kuolleisuuteen.⁵⁶ Vantaalaisesta 20-64 vuotiaasta väestöstä viidesosa (20 %) ei tutkimuksen perusteella harrastanut liikuntaa vapaa-ajallaan vuonna 2015 (kuvio 4.1). Tämä vastaa koko maan keskiarvoa, mutta on kuitenkin kuuden suurimman kaupungin suhteellisista osuuksista suurin.

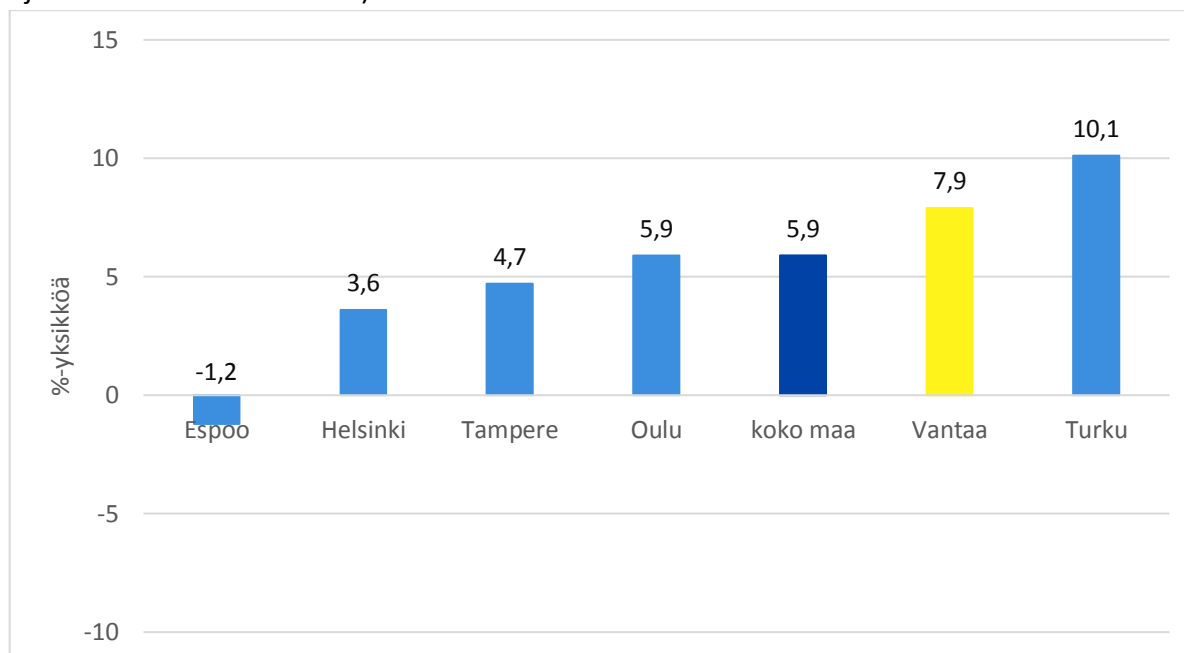
Vapaa-ajan liikunnan harrastamisessa oli myös havaittavissa ero sukupuolten välillä: Vantaalla miehet harrastivat vähemmän liikuntaa kuin naiset, ja sukupuolten välinen ero oli samansuuntainen, mutta suurempi, kuin koko maassa (kuvio 4.2).

Kuvio 4.1: Vapaa-ajan liikuntaa harrastamattomat 20-64 vuotiaat suurimmissa kaupungeissa vuonna 2015

Lähde: THL

Kuvio 4.2: Sukupuoliero (miesten suhteellinen osuus vähennettynä naisten suhteellisella osuudella) vapaa-ajan liikuntaa harrastamattomien 20-64 vuotiaiden osuuksissa vuonna 2016. (Positiivinen luku tarkoittaa, että miehissä on suhteessa enemmän liikuntaa vapaa-ajallaan harrastamattomia.)

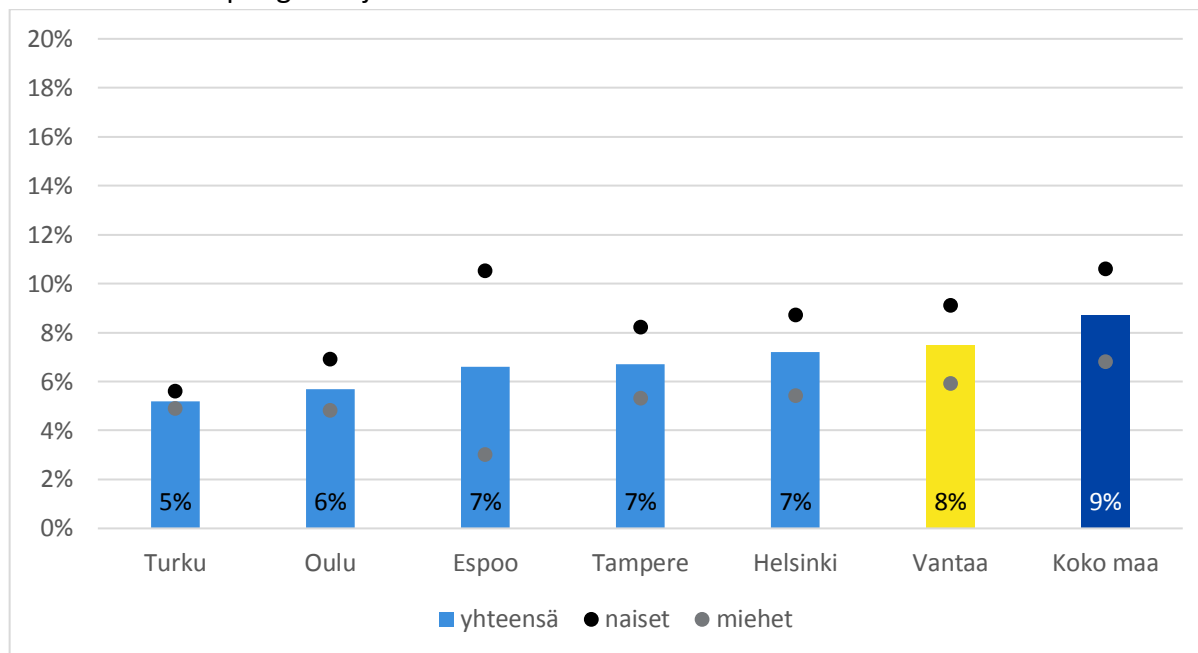
Lähde: THL

4.2.2. Toimintakyky

Väestön toimintakykyä kartoitettiin ATH-kyselyssä kysymyksellä, joka koski suurien vaikeuksien kokemista 100 metrin juoksemisessa. Vaikeudet juoksemisessa voivat johtua tuki- ja liikuntaelimestön tai hengitys- ja verenkiertoelimestön kunnon heikentymisestä, ja ne ovat alkava liikkumiskyvyn heikkenemisen merkki.⁵⁷ Erottelukyky on hyvä erityisesti sillä väestöosalla, jolla kävelyvaikeudet ovat vielä harvinaisia (eli työikäisellä väestöllä). Ongelmat lyhyen matkan juoksussa voivat johtaa kävelymatkojen rajoituksiin, ja sitä kautta vakavampiin toimintarajoitteisiin, myöhemmin elämässä. Varhain alkava väestön kunnon heikkeneminen johtaa suurempaan avun tarpeeseen myöhemmin elämässä, ja lisää siten alueen sosiaali- ja terveystaloudellisia.

Kuuden suurimman kaupungin vertailussa suurempi osa (7,5 %) 20-64 -vuotiaista vantaalaisista kertoi kokevansa suuria vaikeuksia 100 metrin matkan juoksemisessa kuin muissa kaupungeissa (kuvio 4.3). Erot kaupunkien välillä olivat kuitenkin suhteellisen pieniä, ja eroa esimerkiksi Turkuun oli vain noin kaksi %-yksikköä. Naiset kertoivat kokevansa vaikeuksia useammin kuin miehet, ja sukupuolten välisen eron suuruus vastasi Vantaalla kuuden suurimman kaupungin keskiarvoa (3 %-yksikköä).

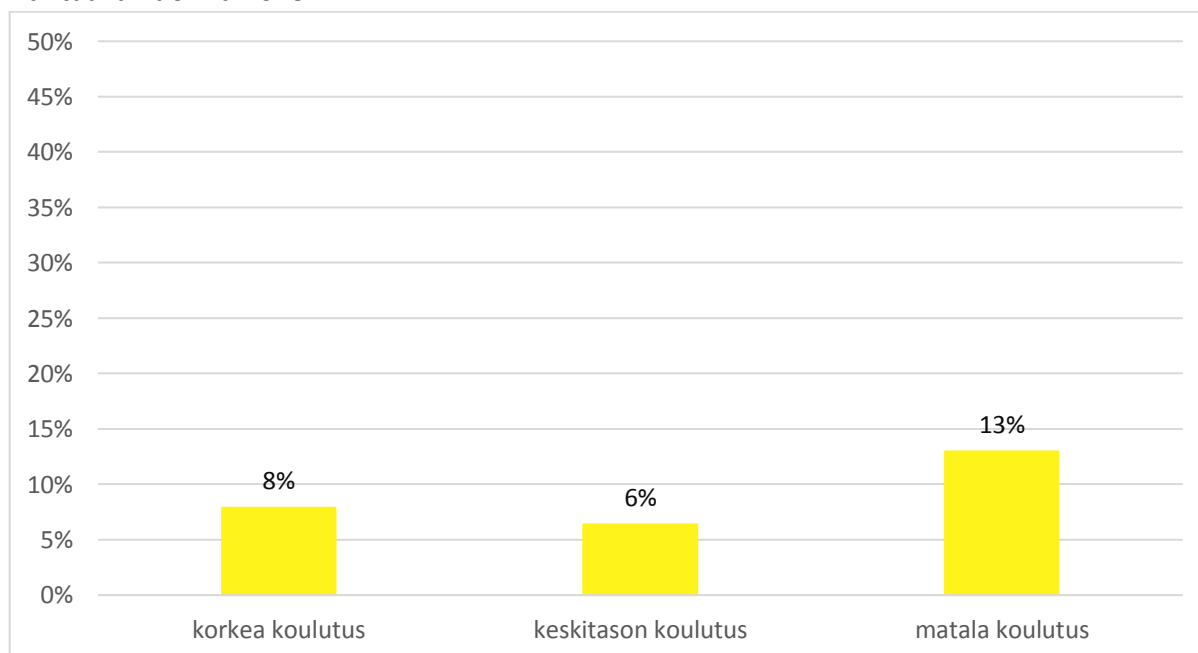
Kuvio 4.3: 100 metrin matkan juoksemisessa suuria vaikeuksia kokevat 20-64 vuotiaat suurimmissa kaupungeissa ja koko maassa vuonna 2015

Lähde: THL

Monet terveys- ja toimintakykyongelmat ovat yleisempiä sosioekonomisesti heikommassa asemassa olevilla kuin muilla. Tämä näkyi myös juoksuvaikeuksia kartoittavassa indikaattorissa. Vantaalaisista matalan koulutuksen saaneista 20-64 vuotiaista 13 % koki suuria vaikeuksia 100 metrin juoksussa, kun korkean koulutuksen saaneista niitä koki 8 % ja keskitason koulutuksen saaneista 6 % (kuvio 4.4).

Kuvio 4.4: 100 metrin matkan juoksemisessa suuria vaikeuksia kokevat 20-64 vuotiaat Vantaalla vuonna 2015

Lähde: THL

Diabetes ja liikunta

Suomessa diabetesta, eli vanhalta nimeltään sokeritautia, sairastaa noin 500 000 ihmistä. Diabetes luokitellaan 1 ja 2 tyyppiin, joista 2 tyyppi on yleisempi. Suomessa arvioidaan olevan noin 300 000 tyyppin 2 diabeetikkoa sekä lisäksi tietämättään sitä sairastavia noin 150 000. Tyyppin 1 diabeetikkoja on vain 50 000.⁵⁸

Vantaalla on kansallisesti verrattuna kohonnut diabeteksen esiintyvyys. Kielteinen kehityssuunta näkyy Kelan kansantauti-indeksissä. Vuonna 2017 diabeteksen esiintyvyyttä kuvaava ikävakioitu indeksiluku oli Vantaalla 106,3, kun koko maan keskitasoa kuvaa indeksi 100. Vuonna 2012 vastaava arvo Vantaalla oli 103,6. Koko Suomen keskiarvoon suhteutettuna Vantaalla esiintyy maan keskitasoa enemmän diabetesta. Viime vuosina Vantaa on entisestään etääntynyt koko maan keskitasosta taudin esiintyvyydessä.⁵⁹

Tyyppin 1 sairautta ei osata ehkäistä tai parantaa, mutta 2 tyyppin diabeteksen puhkeamista voidaan ehkäistä kiinnittämällä huomiota elintapoihin. Tästä syystä liikunta on tärkeää osana taudin ehkäisyä mutta myös sen hoitoa.⁶⁰ Diabetesliitto suosittelee sairauden ehkäisyssä 2,5 tuntia reipasta liikuntaa sekä kaksi lihaskuntoharjoitusta viikossa.⁶¹ Kaupungin ylläpitämät liikuntapaikat ja mahdollisuudet ohjattuun liikuntaan ovat yksi konkreettinen keino kunnassa tehtävälle kansanterveystyölle.

4.3. NÄIN VANTAA LIIKUTTAA TYÖIKÄISIÄ

4.3.1. Liikuntakurssit

Vantaan liikuntapalvelut järjestää yli 50 viikoittaista työikäisten liikuntakurssia kahvakuulasta vesijumppaan, zumbaan ja pilatekseen. Osa kursseista toteutetaan yhteistyössä paikallisten seurojen kanssa. Kursseille osallistuu vuosittain noin 3 000 vantaalaista. Lisäksi Vantaan aikuisopisto täydentää liikuntapalveluiden kurssitarjontaa tarjoamalla 100 liikunnallista kurssia sisältäen mm. joogaa ja tanssia.

4.3.2. Liikunta-apteekki

Liikunta-apteekki on terveysasemalla toimiva liikuntaneuvonnan piste, johon terveysaseman henkilökunnalla on mahdollisuus ohjata potilaitaan. Liikunta-apteekit toimivat tällä hetkellä kuudella terveysasemalla. Toiminta järjestetään yhteistyönä liikuntapalveluiden sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden kesken. Toiminta on suunnattu erityisesti yli 40-vuotiaille, mutta henkilökunnan ollut mahdollista ohjata vastaanotolle myös nuorempia asiakkaita.

Asiakkaan liikkumisen aktivoinnin tukena käytetään mm. Liikunta-apteekkikortteja, joiden avulla asiakas pääsee maksutta tutustumaan liikuntaryhmiin ja kuntosaleihin. Lisäksi asiakkaiden liikkumisen tueksi on perustettu starttiryhmiä. Liikunnanohjaaja voi tarvittaessa antaa asiakkaalle myös esim. henkilökohtaista laiteopastusta kuntosalilla. Liikuntaan kannustaminen ja omien liikuntamahdollisuuksien löytäminen ovat keskeisiä tekijöitä terveyden edistämisessä sekä pitkäaikaissairauksien ja tuki- ja liikuntaelinongelmien

ennaltaehkäisyssä. Vuonna 2017 liikunnanohjaajan vastaanotolla kävi Liikunta-apteekkipalvelun kautta yhteensä 198 asiakasta.

Alkusysäys tuli Liikunta-apteekista

Alkuvuodesta 2018 Marjaana Holm pääsi Vantaan Liikunta-apteekin asiakkaaksi. Se oli hänelle ratkaiseva askel kohti liikunnallista elämäntapaa.

Holm ohjattiin liikuntapalveluiden ylläpitämään starttiryhmään, jossa noin joka toinen viikko harrastettiin esimerkiksi kävelyä, vesijuoksua ja -jumppaa sekä erilaisia pelejä ja leikkejä.

”Olin todella iloinen ja motivoitunut, sillä aiemmin minun on ollut vaikea saada apua.

Liikunta-apteekissa minua kohdeltiin tasavertaisena ja kuunneltiin, ja heti alkuhaastattelussa heillä oli osoittaa ryhmä, johon pääsin mukaan.”

Holm kilpaili nuorempana hiihdossa, mutta on sittemmin kärsinyt sairauksista, jotka ovat rajoittaneet hänen liikkumistaan. Starttiryhmässä etenkin vesijuoksu oli käänteentekevä kokemus.

”Innostuin siitä tosissani ja aion käydä juoksemassa jatkossakin. Myös tuolijumppia on helppo tehdä vaikka kotona.”

Liikunta-apteekki ja starttiryhmä toimivat Holmille todellisenä alkusysäyksenä. Hänen polkupyöränsä oli maannut kellarissa ”viimeiset kymmenen vuotta”, mutta nyt hän pyöriilee päivittäin työmatkansa. Se tekee kuusi kilometriä edestakaisin.

”Siten olen säästänyt myös rahaa, kun en ole tarvinnut matkakorttia. Lähdän syksyllä Jenkkeihin ystävättäreni luo, ja sain ostettua sille matkalle myös liput F1-kilpailuun.”

Teksti: Pekko Rantamäki

4.3.3. Perusterveydenhuolto ja kuntoutus

Sosiaali- ja terveystoimi tavoittaa monenlaisessa elämäntilanteessa olevia vantaalaisia. Perusterveydenhuollon keskeinen tehtävä on huolehtia kuntalaisten terveyden edistämisestä, ja vastaanotoilla suositellaan liikunnan lisäämistä aina, jos se on potilaan terveyden kannalta keskeistä. Liikunnan ohjausta on tuotu terveysasemille esimerkiksi Liikunta-apteekin muodossa.

Tarjolla olevien kuntoutuspalvelujen tavoitteena on edistää, ja auttaa ylläpitämään, asiakkaan terveyttä sekä liikkumis- ja toimintakykyä. Kuntoutusmuotoja ovat mm. fysioterapia, toimintaterapia, lääkinnällinen kuntoutus ja apuvälinelainaus. Tavoitteena on tukea asiakkaan itsenäistä selviytymistä ja omien voimavarojen käyttöä.

Vuonna 2017 fysioterapiapalveluun pääsy tehtiin Vantaalla helpommaksi siten, ettei lääkärin lähete ole enää pakollinen, vaan fysioterapiaan pääsyyn riittää hoitajan tekemä hoitotarpeen arviointi. Vuonna 2017 Vantaan perusterveydenhuollon fysioterapiapalveluja käytti yhteensä 11 806 asiakasta, joista 12 % oli alle 15 vuotiaita, 43 % 15-64 vuotiaita ja 45 % yli 64 vuotiaita. Yli 64 vuotiaiden osuus korostui erityisesti kotikäynneissä ja terapiaryhmissä.

4.3.4. Erityisasumisen palvelut

Sosiaali- ja terveyspalvelut ovat usein luonteva osa arkielämää. Näin on esimerkiksi erityisasumisen palveluissa ja työ- ja päivätoimintaan osallistuvien kohdalla. Erityisasumisen palveluja tarjotaan muun muassa vammaisille, asunnottomille, päihdekuntoutujille, mielenterveyskuntoutujille ja ilman huoltajaa maahan tulleille oleskeluluvan saaneille

Sählyvuoro tuo iltoihin aktiivista tekemistä

Päihdekuntoutujien asumisyksikössä Tähkässä asuva Sami Nurminen on mukana kuntoutujien sählyporukassa. Pelit järjestetään kahdesti viikossa Korson ja Simonkylän kouluilla.

Juniorina salibandya ja jalkapalloa pelannut Sami on ollut innoissaan päästessään hikoilemaan joukkuelajin parissa.

”Kyllä se tuo aktiivisuutta ja tekemistä iltoihin, ei tule tylsää. Muuten täällä vain pelaisi lähinnä pleikkaria.”

Kahden tunnin vuoroilla käy Samin mukaan seitsemän vakituista pelaajaa.

”Yleensä pelaamme kolmella kolmea vastaan. Mukana on kaikenikäisiä, naisia ja miehiä, ja se tuo oman mausteensa pelaamiseen.”

Sami on käynyt sählyvuoroilla koko sen ajan, jonka on asunut Tähkässä. Hän opiskelee iltapäiväkerhon ohjaajaksi ja koulunkäynnin avustajaksi sekä tekee 25 tuntia viikossa töitä iltapäiväkerhon ohjaajana.

”Töissäkin saa hyvin liikuntaa, kun olen usein peleissä mukana.”

Sami Nurminen pelasi juniorina salibandya SB Vantaassa. Nyt sähly liikuttaa häntä kahdesti viikossa.

Teksti ja kuva: Pekko Rantamäki

nuorille. Tämän kaltaisissa palveluissa on tarkoituksenmukaista, että liikunta on yksi palvelun toiminnallisen kuntoutuksen ja vapaa-ajan toiminnan muoto. Kuntouttavissa asumisyksiköissä toimii usein liikuntaporukoita tai asukkaiden kanssa toteutetaan monipuolista arkiliikuntaa. Myös työ- ja päivätoiminnassa edistetään asiakkaiden terveyttä, toimintakykyä ja hyvinvointia erilaisten liikuntamuotojen avulla. Liikuntaa yhdistetään myös arkisiin askareisiin, kuten kaupassa tai kirjastossa käynteihin. Vammaisten päivätoiminnassa tehdään myös yhteistyötä fysioterapeuttien kanssa asiakkaiden kuntouksen edistämiseksi ja ylläpitämiseksi.

4.3.5. Maahanmuuttajapalvelut

Maahanmuuttajapalvelujen vastaanottotyössä ja kotoutumista tukevista palveluista kohdataan vasta Vantaalle muuttaneita perheitä. Heitä pyritään ohjaamaan kaupungin liikuntapalveluiden piiriin mm. erilaisten hankkeiden ja järjestöyhteistyön kautta. Esimerkkinä järjestöyhteistyöstä voidaan mainita yhteistyö Monikansallisten naisten hyvinvointi ja liikunta ry:n kanssa Together4Sports hankkeen tiimoilla.

4.3.6. Täydentävä toimeentulotuki

Täydentävää toimeentulotukea voidaan myöntää kohdistetusti liikuntaharrastuksen tukemiseen.

Luvun 4 lähteet:

⁵¹ UKK-instituutti: Liikuntapiirakka. <http://www.ukkinstituutti.fi/liikuntapiirakka>. 25.05.2018.

⁵² Rajala, K., Haapala, H., Kantomaa, M., & Tammelin, T. "Liikunnan edistäminen lapsilla ja nuorilla—liikuntaan vaikuttavat tekijät ja liikuntainterventioiden vaikutukset." Nuori Suomi ry (2010): 4-6. s. 4

⁵³ Husu, P., Suni, J., Vähä-Ypyä, H., Sievänen, H., Tokola, K., Valkeinen, H., Mäki-Opas, T. & Vasankari, T. 2014. Suomalaisten aikuisten kiihtyvyyksimittarilla mitattu fyysinen aktiivisuus ja liikkumattomuus. Suomen Lääkärilehti 69 (25–32), 1860–1866. ja

Husu, P., Suni, J., Vähä-Ypyä, H., Sievänen, H., Tokola, K., Valkeinen, H., Mäki-Opas, T. & Vasankari, T. 2016. Objectively measured sedentary behavior and physical activity in a sample of Finnish adults: a cross-sectional study. BMC Public Health 16, 920.

⁵⁴ Kantomaa, M. T., Tikanmäki, M., Kankaanpää, A., Väärasmäki, M., Sipola-Leppänen, M., Ekelund, U., Hakonen, A., Järvelin, M.-R., Kajantie, E. & Tammelin, T. 2016. Accelerometer-Measured Physical Activity and Sedentary Time Differ According to Education Level in Young Adults. PLoS ONE 11 (7), e0158902.

⁵⁵ THL: Miten ATH-tutkimus tehdään <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/aikuisten-terveys-hyvinvointi-ja-palvelututkimus-ath/miten-ath-tutkimus-tehdään#Sisälto>. 15.9.2017

⁵⁶ THL: Vapaa-ajan liikuntaa harrastamattomien osuus (%) 25 - 64-vuotiaista (-2014) (ind. 3737) <https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadata/indicators/3737>. 15.5.2017

⁵⁷ THL: 100 metrin matkan juoksemisessa suuria vaikeuksia, osuus (%) (ind. 4361). <https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadata/indicators/4361>. 4.9.2018

⁵⁸ Diabetesliitto: Diabetes on monta diabetesta. https://www.diabetes.fi/diabetes/yleista_diabeteksesta.

⁵⁹ KELA: Terveyspuntari <https://www.kela.fi/terveyspuntari>. 24.10.2018

⁶⁰ Käypä hoito: Liikunta on lääke (Liikunta-suositus) <http://www.kaypahoito.fi/web/kh/potilaalle/suositus?id=khp00077&suositusid=hoi50075>. 15.08.2016

⁶¹ Diabetesliitto: Kakkostyyppin ehkäisyn avaimet. https://www.diabetes.fi/files/9430/Kakkostyyppin_ehkaisyn_hyvan_hoidon_avaimet_2018.pdf

5. ELÄKEIKÄISTEN LIIKKUMINEN

UKK-instituutin yli 65-vuotiaille suunnatun liikuntasuosituksen mukaan iäkkään ihmisen tulisi liikkua säännöllisesti useana päivänä viikossa yhteensä ainakin 2,5 tuntia reippaasti tai 1,25 tuntia rasittavasti, ja lisäksi lisätä liikunnan kautta lihasvoimaa, kehittää tasapainoa ja pitää yllä notkeutta.⁶² Terveysliikunta on iäkkäille erityisen tärkeää, sillä se mm. parantaa tasapainoa, vähentää kaatumistapaturmia, edistää toimintakykyä ja itsenäistä selviytymistä ja vähentää dementian ja Alzheimerin taudin todennäköisyyttä.⁶³

Kuva: Sakari Manninen

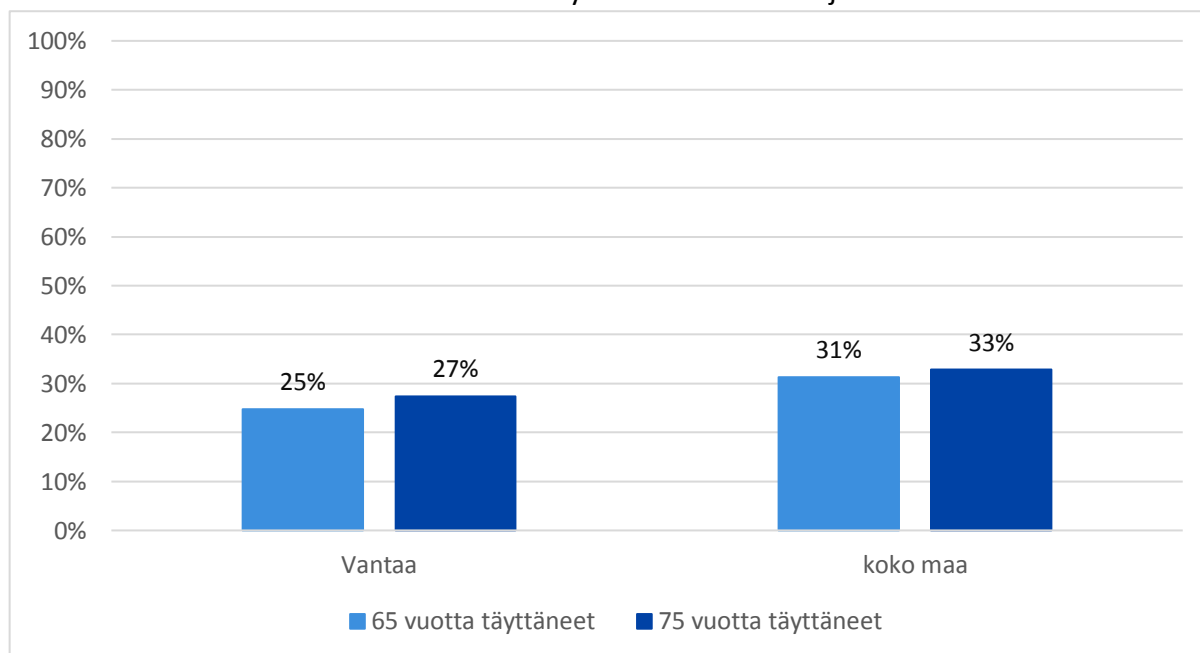
5.1. VANTAALAISTEN ELÄKEIKÄISTEN LIIKKUMINEN

Eläkeikäisten osalta ATH-tutkimuksessa kartoitettiin liikunnan harrastamista vapaa-ajalla, ja suurien vaikeuksien kokemista 100 metrin juoksussa ja 500 metrin kävelyssä.

5.1.1. Liikunnan harrastaminen

Vantaalaisista 65 vuotta täyttäneistä neljäsosa (25 %) ei vuonna 2015 harrastanut liikuntaa vapaa-ajallaan, ja osuus kasvoi 75 vuotta täyttäneiden populaatiossa 31 %:in (kuvio 5.1). Kummassakin ikäryhmässä liikuntaa harrastamattomien osuus oli kuitenkin Vantaalla hieman koko maan vastaavaa osuutta pienempi.

Kuvio 5.1: Liikuntaa harrastamattomat ikäryhmittäin Vantaalla ja koko maassa vuonna 2015

Lähde: THL

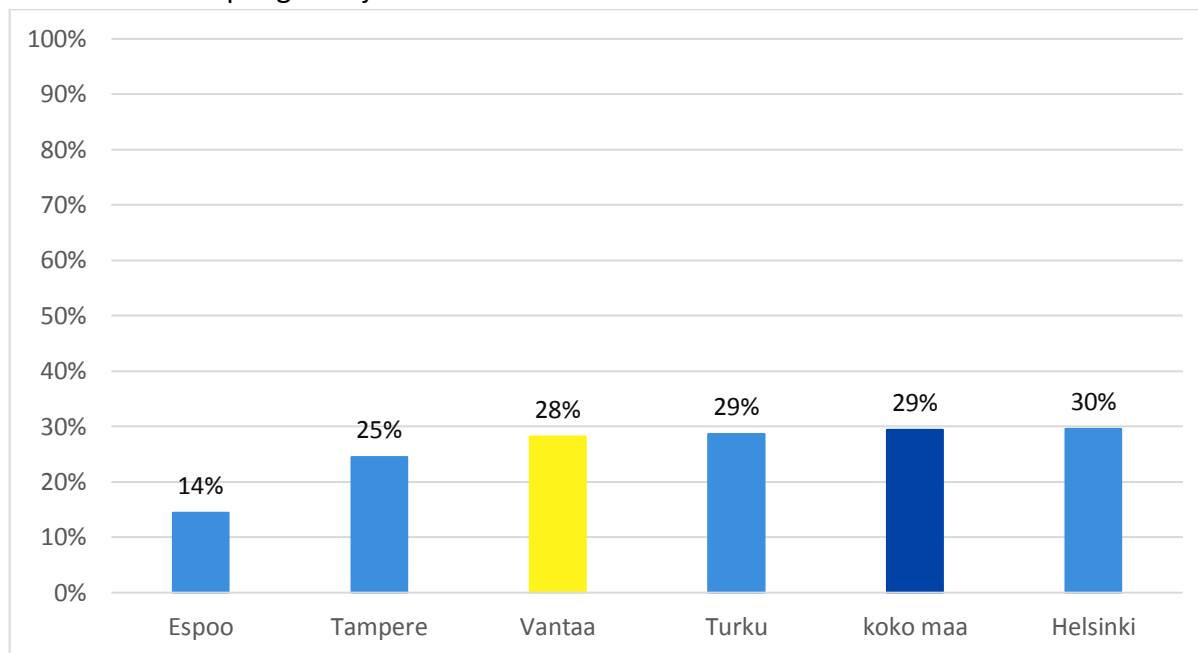
5.1.2. Toimintakyky

Vantaalaisista 65-74 -vuotiaista 28 %:lla oli vuonna 2015 suuria vaikeuksia 100 metrin matkan juoksemisessa, mikä on hieman vähemmän kuin koko maassa, mutta toisaalta lähes 14 %-yksikköä enemmän kuin Espoossa, jossa osuus oli kuuden suurimman kaupungin vertailussa pienin (kuvio 5.2).^x Vantaan osalta tässä indikaattorissa ei ole saatavilla sukupuolittaisia tuloksia, mutta koko maan aineistossa naisista n. 10 %-yksikköä suurempi osa koki näitä vaikeuksia kuin miehistä.

Viidensadan metrin kävelyssä suuria vaikeuksia kokeneiden osuuksista ei ole saatavilla kuntakohtaista tietoa, mutta vuonna 2018 koko maan 65 vuotta täyttäneistä suuria vaikeuksia koki 15 % ja 75 vuotta täyttäneistä 23 %, ja lukujen voisi ajatella olevan samaa suuruusluokkaa myös Vantaalla. Indikaattori soveltuu erityisesti iäkkään väestön toimintakyvyn arviointiin, ja kykyä kävellä puolisen kilometriä voidaan ainakin taajamissa pitää yhtenä edellytyksenä sille, että pystyy asumaan itsenäisesti kotonaan. Liikkumiskyky on tärkeää elämänlaadun kannalta, ja liikkumisvaikeudet kaventavat ihmisen elinpiiriä, aiheuttavat yksinäisyyden tunnetta ja lisäävät palvelujen tarvetta.⁶⁴

^x Oulun osalta tilastotietoa ei saatavilla

Kuvio 5.2: Sadan metrin matkan juoksemisessa suuria vaikeuksia kokevat 65-74 -vuotiaat suurimmissa kaupungeissa ja koko maassa vuonna 2015

Lähde: THL

Ikääntyneiden suhteellinen osuus väestöstä jyrkässä kasvusuunnassa Vantaalla

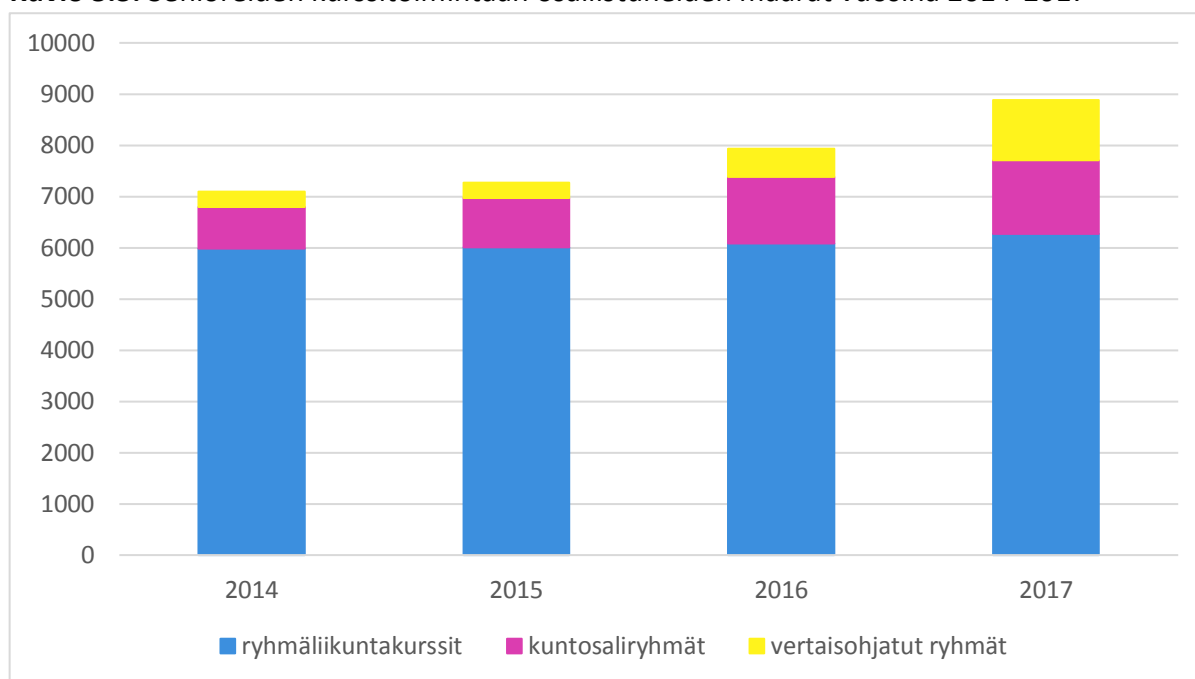
Ikääntyneiden suhteellinen osuus väestöstä kasvaa tulevaisuudessa. Vuonna 2017 Vantaan väestöstä 15 % oli 65 vuotta täyttäneitä, ja osuuden on Tilastokeskuksen väestöennusteessa ennustettu kasvavan 21 %:in vuoteen 2040 mennessä. Verrattuna muihin kuntiin Vantaan tilanne on hyvä: kun kaikki Suomen kunnat asetetaan järjestykseen 65-vuotiaiden osuuden perusteella, Vantaa oli vuonna 2017, ja ennusteen mukaan on myös vuonna 2040, lähellä kärkeä. On kuitenkin huomioitava, että yli 65 vuotiaiden osuuden kehitys on Vantaalla ennusteen mukaan suhteessa nopeampaa kuin suuressa osassa muita Suomen kuntia. Yli 65-vuotiaiden osuuden kasvu välillä 2017-2040 on ennusteen mukaan Vantaalla noin 6 %-yksikköä kun esimerkiksi Turussa se on noin 3 %-yksikköä.

5.2. NÄIN VANTAA LIIKUTTAA ELÄKEIKÄISIÄ

5.2.1. Liikuntakurssit

Liikuntapalveluiden ohjatun liikuntatoiminnan tarjonnasta löytyy runsaasti vaihtoehtoja seniori-ikäisille liikkujille. Tarjolla on erilaisia jumppia, vesijumppia ja ohjattuja kuntosaliryhmiä. Liikuntapalvelut järjestää viikoittain yli 100 senioreille suunnattua liikuntaryhmää. Senioreiden kurssitoimintaan osallistuneiden määrät ovat säännönmukaisesti kasvaneet vuosittain vuodesta 2013 (kuvio 5.3).

Kuvio 5.3: Senioreiden kurssitoimintaan osallistuneiden määrät vuosina 2014-2017

Lähde: Vantaan kaupungin tietokannat

5.2.2. Sporttikortti

70 vuotta täyttäneet vantaalaiset pääsevät maksutta Vantaan kaupungin liikuntapalveluiden hallinnassa oleviin uimahalleihin ja kuntosaleille arkisin ennen klo 16. Maksutonta käyttöä varten asiakkaat saavat Sporttikortin. Vuonna 2017 uimassa ja uimahallien kuntosaleilla käytiin Sporttikortilla 48 025 kertaa.

5.2.3. Vertaisohjaajatoiminta

Liikuntapalvelut koordinoi yli 50 vapaaehtoisten vertaisohjaajien vetämää liikuntaryhmää, joita on ohjaamassa tällä hetkellä yli 50 vertaisohjaajaa. Heidän ohjattavanaan on bocciaryhmä, sulkapalloryhmä sekä runsaasti kuntosaliryhmiä, jotka toimivat kolmella ikääntyneiden tarpeisiin suunnatulla seniorikuntosalilla.

5.2.4. Elämäni eläkevuodet -valmennus

Elämäni eläkevuodet on eläkkeelle jääneille tai lähiaikoina eläkkeelle jääville henkilöille tarkoitettu kokonaisuus, jossa herätellään kiinnostusta omasta hyvinvoinnista huolehtimiseen. Valmennuksella on havaittu tavoitettavan erittäin hyvin terveytensä kannalta liian vähän liikkuvien eläkeläisten kohderyhmää.

5.2.5. Kauppakeskuskävelyt kauppakeskus Jumbossa

Liikuntapalvelut järjestää ohjattuja yhteislenkkejä eli kauppakeskuskävelyitä yhteistyössä kauppakeskus Jumbon ja viihdekeskus Flamingon kanssa. Kauppakeskuskävelyitä järjestetään kerran kuussa kauppakeskuksessa. Kävelyt ovat maksuttomia ja ne soveltuvat erityisesti seniori-ikäisille. Kävelyn lomassa jumpataan, venytellään ja harjoitetaan tasapainoa.

Vertaisohjaaja pysyy itsekin kunnossa

Vantaalainen Aune Menna kävi viime marraskuussa liikuntapalveluiden vertaisohjaajakurssin. Sen jälkeen hän on toiminut vertaisohjaajana maanantaisin Laurea-ammattikorkeakoulun kuntosalilla.

Ohjaajia on vuorolla kaksi, ja ohjattavia 7–10.

”Aluksi mietin, onko minusta tähän, mutta Pakarisen Anne (erityisliikunnan suunnittelija) rohkaisi lähtemään mukaan. Kurssilla käytiin läpi kuntosalilaitteet ja niiden turvallinen käyttö”, Menna kertoo.

Menna teki työuransa Vantaan Energialla ja on nyt ollut eläkkeellä 13 vuotta. Jo työvuosinaan hän kävi aktiivisesti kuntosalilla ja pelasi myös istumalentopalloa. Lapsena saatu selkävamma estää seisaaltaan pelaamisen.

”Istumalentopallossa tulee todella hyviä liikkeitä ja venytyksiä yläkroppaan. Se auttaa varmasti myös niska-hartiaseudun ongelmissa. Peli sopii oikein hyvin myös ikääntyneille henkilöille.”

Menna vinkkaa, että kiinnostuneet saavat lajista lisätietoa Vantaan Invalideilta, jonka toiminnassa hän itsekin on ollut aktiivinen.

Vertaisohjaajana toimimisesta Menna saa palkkioksi myös toisen viikoittaisen kuntosalivuoron.

”Se on hyvä, niin tulee lähdettyä salille ja kunto pysyy hyvänä. En varmaan olisi tässä ilman kuntosaliharjoittelua.”

Aune Menna kertoo, että on saanut innostettua monia tuttujaan mukaan kuntosaliharjoitteluun.

Teksti ja kuva: Pekko Rantamäki

5.2.6. Vanhus- ja vammaispalvelut

Noin 22 % vantaalaisista ikääntyneistä on sosiaali- ja terveystalvelujen vanhus- ja vammaispalvelujen tulosalueen tuottamien palvelujen piirissä.⁶⁵ Kotona asumisen tuen tulosityksikön vastuulle kuuluvat keskitetty asiakasohjaus, kotihoito, vanhusten päivätoiminta, vammaisten päivätoiminta sekä vammaisten työllistymistä tukevat palvelut. Liikunta on oleellinen osa asiakkaiden palvelukokonaisuutta esimerkiksi päivätoiminnassa ja kotikuntoutuksessa, samoin kuin erityisasumisessa. Vanhusten päivätoiminnassa hyviä kokemuksia on saatu esimerkiksi kaupungin järjestämistä Punttia ja pullaa -ryhmiä, jotka on suunnattu yli 65-vuotiaille vantaalaisille, joilla osallistuminen erityisryhmien liikuntaryhmiin on haastavaa. Ryhmissä keskitytään kuntosali- ja tasapainoharjoitteluun sekä viihdytään yhdessä kahvitellen.

Erityisasumisen tulosityksikkö järjestää ikääntyneiden ja vammaisten perhehoitoa, lyhytaikaishoitoa ja kuntoutusta sekä pitkäaikaista tuettua asumista tehostetussa palveluasumisessa, palvelutaloissa ja laitoshoidossa. Vanhusten hoivakodeissa on tarjolla runsaasti erilaisia liikuntaryhmiä asukkaille. Jokaiselle asiakkaalle laaditaan liikkumissuunnitelma hoito- ja palvelusuunnitelman yhteyteen. Fysioterapeutit kuntouttavat asiakkaita kuntoutusosastoilla ja myös etäkuntoutuspalveluna, jolloin asiakkaat tekevät kuntouttavaa toimintaa fysioterapeutin ohjaamana kotonaan etäpäättien kautta. Vuoden 2018 1.1.-31.8 välisenä aikana akuutin arvioinnin ja kuntouttavan kotihoidon yksikkö toteutti yli 65-vuotiaiden fysioterapeutin kotikäyntejä yhteensä 2055 kertaa, toimintaterapeutin kotikäyntejä 244 kertaa ja etälaitteen avulla toteutettua etäkuntoutusta 366 kertaa.

Vantaan sairaala vastaa Vantaan perusterveydenhuollon sairaalatoiminnasta. Katriinan sairaalassa on 15-paikkainen geriatrinen tutkimus- ja kuntoutusosasto, jossa hoidossa kiinnitetään erityistä huomiota lihasvoimaharjoitteluun, tasapainon parantamiseen ja hyvään ravitsemukseen. Katriinan sairaalan päiväsairaala taas tarjoaa tutkimusta ja kuntoutusta useimmiten kotona asuville potilaille, jotka eivät tarvitse ympärivuorokautista hoitoa. Hoidossa korostuvat erilaiset lääkärin tai sairaanhoitajan tekemät selvittelyt sekä terapiat, kuten fysio-, toiminta- ja puheterapia. Vantaan sairaalan sosiaalihoitajat antavat potilaalle ja hänen läheisilleen ohjausta ja neuvontaa mm. sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluihin liittyvissä asioissa.

Punttia ja pullaa on viikon parasta antia

Myyrmäen päivätoimintakeskuksessa kokoontuu viikoittain Punttia ja pullaa -ryhmä, jossa seniori-ikäiset saavat ohjausta tasapaino- ja lihaskuntoharjoitteluun. Kahden tunnin jumppaamisen jälkeen ryhmälle on varattu hetki kuulumisten vaihtoon pullakahvien merkeissä.

Ryhmään pääsee mukaan kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan, ja yhtä aikaa ryhmässä on 14 henkilöä. Punttia ja pullaa -ryhmäläiset kokevat toiminnan hyvin arkea virkistäväksi. ”Meillä on ollut tuolijumppaa ja kuntosalia. Tämä on paras ja tehokkain tapa ylläpitää ja parantaa kuntoa”, toteaa Tauno.

Liikunnan lisäksi myös ryhmän sosiaalinen puoli koetaan hyvänä asiana.

”Tämä on minun henkireikäni. Täällä näkee ihmisiä ja se piristää hirveästi”, Kaija kehuu.

”Viikon paras päivä, kun pääsee juttelemaan ja voimistelemaan. Kuntopyörä on minun mielihjelmani”, Sirkka kertoo.

Ryhmäläiset saavat ohjaajana toimivalta Niina Ristimäeltä myös ohjeita kotona tehtäviin liikkeisiin.

”Kyllä liikkeitä tulee tehtyä kotonakin. Se on ihan eri asia kuin sohvan pohjalla makaaminen”, Jorma huomauttaa.

Tulijoita ryhmään on ollut niin paljon, että tarvetta oli jo syksyllä toisellekin Punttia ja pullaa -porukalle.

”Vaikuttaa äärettömän mukavalta, olen innostunut ja yllättynyt, miten tehokasta tämä on”, toteaa vasta ryhmässä aloittanut Marja.

Punttia ja pullaa ryhmän jumppatuokio päätetään luonnollisesti loppuverryttelyyn.

Luvun 5 lähteet:

⁶² UKK-instituutti: Viikottainen liikuntapiirakka yli 65-vuotiaille. http://www.ukkinstituutti.fi/filebank/722-Yli_65_v_liikuntapiirakka.pdf

⁶³ Huttunen M. "Terveysliikunta – kuntoa, terveyttä ja elämänlaatua." https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk00934. Lääkärikirja Duodecim. Kustannus Oy Duodecim 26.1.2018

⁶⁴ THL: 500 metrin matkan kävelemisessä suuria vaikeuksia kokevien osuus (%), 65 vuotta täyttäneet (ind. 4374). <https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadata/indicators/4374>. 5.9.2018

⁶⁵ Lyly-Falk Auli: "Kuuden suurimman kaupungin vanhusten sosiaali- ja terveyspalvelujen ja kustannusten vertailu vuonna 2017". Kuusikko-työryhmänjulkaisusarja 3/2018. Saatavilla: https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/18_06_19_Vanhuspalvelujen_raportti_2017.pdf

6. KEVYT LIIKENNE OSANA VANTAALAISTEN LIIKKUMISTA

Vantaan kaupunki toteutti vuonna 2016 vantaalaisten liikennetottumuksia ja -mieltymyksiä selvittävän liikennebarometritutkimuksen. Liikennebarometrin mukaan vantaalaiset aikuiset ovat melko tyytyväisiä Vantaan liikenteen toimivuuteen. Autoliikenteen sujuvuuteen ollaan kuitenkin tyytyväisempiä kuin joukkoliikenteen toimivuuteen, ja melkein puolet vantaalaisista aikuisista kulkee päivittäiset matkansa autolla, miehet useammin kuin naiset. Joukkoliikennettä käyttää vähintään kerran viikossa yli puolet vantaalaisista aikuisista, ja lähes puolet pyöräilee touko-syyskuussa vähintään kerran viikossa.

Liikkumisolosuhteisiin tyytyväisten osuudessa on nähtävissä eroja eri väestöryhmien välillä. Nuoremmat ikäryhmät ovat vanhempia ikäryhmiä tyytyväisempiä jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden liikkumisolosuhteisiin, ja kokevat pyöräilyn myös turvallisempaan kuin vanhemmat ikäryhmät.

Kuva: Pertti Raami

Miehet taas ovat naisia tyytyväisempiä sekä jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden liikkumisolosuhteisiin että pyöräteiden talvihoitoon ja pyörien pysäköintimahdollisuuksiin asemilla. Koko Vantaan aikuisväestöstä noin puolet on tulosten mukaan vähintään melko tyytyväisiä pyöräteiden talvihoitoon ja pyörien pysäköintimahdollisuuksiin asemilla.

Vantaalaiset aikuiset kertoivat tärkeimmiksi syiksi pyöräilylleen sen myönteiset fyysiset vaikutukset, ulkoilun ja virkistystyksen sekä pyöräilyn kätevyys. Suurimmat syyt jättää pyöräily väliin olivat taas sää ja se, että muu liikkumistapa on mieluisampi. Myös se, ettei pyörää ollut saatavilla oli varsin tyypillinen syy pyöräilemättä jättämiseen. Näin oli erityisesti nuorilla, 18-24 vuotiailla, vantaalaisilla.

Tärkeimpiä pyöräilyä lisääviä asioita olisivat vantaalaisten aikuisten mukaan pyörien pysäköintipaikkojen turvallisuuden, pyörätieverkon kattavuuden ja pyöräteiden kunnossapidon parantaminen. Myös pyöräteiden opastuksen parempi järjestäminen ja se, että työ- tai opiskelupaikalla olisi paremmat suihkut ja vaatteiden säilytysmahdollisuudet saisivat vantaalaiset pyöräilemään nykyistä enemmän. Erityisesti vanhemmat ihmiset kertovat, että he pyöräilisivät enemmän, jos opastus olisi paremmin järjestetty. Avoimissa kommentteissa toivottiin myös parempaa valaistusta kevyenliikenteen väylille.

7. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

7.1. VÄESTÖRYHMIEN VÄLISIÄ EROJA LIIKKUMISESSA

Raportin kirjallisuuskatsauksessa havaittiin, että liikkumisessa esiintyy eroja eri väestöryhmien välillä. Nuoret liikkuvat tyypillisesti enemmän kuin vanhemmat, ja pojat enemmän kuin tytöt. Myös aikuisten kohdalla liikkumisessa on ainakin laadullisia eroja sukupuolten välillä. Lisäksi yhteiskunnallisesti heikommassa asemassa olevien ihmisten liikuntamäärät jäävät tyypillisesti muita alhaisemmaksi.

Kirjallisuuskatsauksessa esiin tulleet trendit ovat havaittavissa myös tässä raportissa analysoiduissa tilastoaineistoissa. Tilastanalyysissä mm. havaittiin, että alakouluikäiset tavoittavat liikuntasuosituksia huomattavasti useammin kuin ylempien luokkien oppilaat ja opiskelijat. Lisäksi työikäisistä suurempi osa harrastaa liikuntaa kuin eläkeikäisistä. Lasten ja nuorten kohdalla tytöt liikkuvat vähemmän kuin pojat. Lisäksi ne nuoret, joiden koettu sukupuoli ei vastaa kyselyssä ilmoitettua sukupuolta, liikkuvat vähemmän kuin ne nuoret, joiden koettu sukupuoli vastaa ilmoitettua sukupuolta. Aikuisten kohdalla naiset harrastavat ainakin työmatkojen ulkopuolista liikuntaa miehiä enemmän, mutta toisaalta ilmoittavat kokevansa liikuntarajoitteita miehiä useammin.

7.2. POSITIIVISIA SEIKKOJA

Tässä raportissa analysoitujen tilastojen valossa positiivista on, että erityisen vähän liikkuvien nuorten suhteellinen osuus on Vantaalla viime vuosina vuosi vuodelta pienentynyt, ja, että tuo osuus on pienentynyt eniten vähiten liikkuvalla ryhmällä, eli ammattikoulujen tyttöillä. Lisäksi suurempi osuus vantaalaisista lukiolaisista tavoittaa liikuntasuosituksia kuin koko maan lukiolaisista. Vantaalaisten alakouluikäisten poikien fyysinen toimintakyky on myös parempi kuin koko maan poikien. Vantaalla on lisäksi vähemmän liikuntaa harrastamattomia ikääntyneitä kuin koko maassa.

Vantaan kaupungin panostuksissa liikuntaan on viime vuosien aikana tapahtunut paljon positiivista kehitystä. Positiivinen kehitys näkyy myös valtakunnallisen TEA-viisarin tuloksissa: Vantaan kaupungin liikunnanedistämisaktiivisuutta koskeva TEA-viisarin pistemäärä on kasvanut vuodesta 2016. Liikunnasta vastaavan henkilöstön määrä on lisääntynyt, ja liikuntapaikkojen käyttömaksut on onnistuttu pitämään edelleen matalina. Myös liikunnan ja ulkoilun käyttökustannuspanostuksissa on tapahtunut positiivista kehitystä. Liikunta on Vantaalla lisäksi järjestetty tehokkaasti, ja liikunnan nettokustannukset ovat Vantaalla muihin kaupunkeihin verrattuna pienet.

Vantaan kaupungin panostukset ja tiivistynyt poikkihallinnollinen yhteistyö on mahdollistanut Liikkuva koulu- ja Liikkuva päiväkotitoimintamallien kehittämisen ja vakiinnuttamisen. Lisäksi investointiohjelmassa huomioidaan oppimisympäristöjen sekä lähiliikuntapaikkaverkoston systemaattinen kehittäminen koulujen ja päiväkotien yhteyteen. Nämä ovat merkittäviä rakenteellisia vaikutuskanavia liikunnallisen elämäntavan synnyttämiseksi.

Avustusuudistuksen ja harrasteliikunnan ohjaajatuen myötä harrasteliikuntaryhmien määrää on saatu lisättyä. Esimerkiksi Sporttia kaikille -ryhmien ja WAU-kerhojen määrän kasvu on ollut huomattavaa, ja lisäksi on kehitetty täysin uusia liikuntaan aktivoivia ryhmiä, kuten yläkoululaisten Urhea-ryhmät. Iäkkäille tarjottujen palvelujen määrä on niin ikään kasvanut, ja tarjonta on monipuolistunut aikaisempiin vuosiin verrattuna: vertaisohjattujen ryhmien määrä on moninkertaistunut, ja kasvua on tapahtunut myös ryhmäliikunta- ja kuntosaliryhmien määrissä. Vaikuttavia ja kustannustehokkaita toimia on kohdistettu liikkumattomuuden riskiryhmiin, kuten elintapasairauksia sairastaviin ja niihin, joilla huono fyysinen kunto (Liikunta-apteekki) ja ikääntyneisiin, joilla heikentynyt toimintakyky (esim. Punttia ja pullaa -ryhmä ja kuntosalien vertaisohjaajatoiminta).

Vantaan toimet liikunnan lisäämiseksi ovat sopusoinnussa myös kansainvälisiin tutkimuksiin perustuvien suositusten kanssa. Fyysistä inaktiivisuutta seurataan suositusten mukaisesti Vantaalla niin kliinisessä käytännössä kuin populaatiotasolla. Potilaiden liikkumista kartoitetaan terveystieteiden keskuksissa, ja potilaita ohjataan tarvittaessa Liikunta-apteen liikkumaneuvonnan pisteille, jotka tarjoavat neuvontaa ja tukea kroonisten sairauksien ehkäisyssä ja hoidossa erityisesti liikunnan kautta. Fyysisen aktiivisuuden lisäämistöimet on myös kouluissa sekä päiväkodeissa toteutettu suositusten mukaisesti koko koulun laajuisesti. Myös ympäristön suunnittelussa on edistetty aktiivista elämäntapaa esimerkiksi pyöräilymahdollisuuksia parantamalla.

7.3. KEHITYSKOhteita

Tässä raportissa analysoitujen, eri väestöryhmien liikkumista koskevien, tilastojen perusteella havaitaan, että merkittävä osa vantaalaisesta väestöstä ei tavoita liikuntasuosituksia. Tuloksissa esiintyy myös huomattavia eroja sukupuolten välillä, ja sukupuolten välinen ero oli Vantaalla osassa indikaattoreita suurempi kuin koko maassa keskimäärin. Tyttöjen poikia vähäisempi liikkuminen näkyy jokaisessa kouluterveyskyselyn liikuntaa koskevassa kysymyksessä, ja vantaalaiset tytöt liikkuvat poikia vähemmän kaikilla kouluasteilla. Lisäksi vantaalaisten alakoulun tyttöjen fyysinen toimintakyky on keskimäärin koko maan alakoulun tyttöjen fyysistä toimintakykyä heikompi.

Tuloksissa huomattiin eroja myös ulkomaalaistaustaisten ja suomalaista syntyperää olevien lasten ja nuorten liikkumisessa. Lähes jokaisessa tarkastellussa mittarissa havaittiin ulkomaalaistaustaisten oppilaiden liikkuvan suomalaistaustaisia oppilaita vähemmän.

Eri ryhmien väliset erot korostuivat erityisen vähän liikkuvien nuorten kohdalla. Keskimäärin erityisen vähän liikkuvia oli ulkomaalaistaustaisten nuorten joukossa 17 %-yksikköä enemmän kuin suomalaista syntyperää olevien joukossa. Kaikista tarkastelluista ryhmistä suurin osuus erityisen vähän liikkuvia oli ammattiopisto Varian ulkomaalaistaustaisten tyttöjen joukossa (64 %). Erityisesti ammattikoulun tyttöjen, sekä niiden nuorten, joiden koettu sukupuoli ei vastannut kyselyssä ilmoitettua sukupuolta, ylliedustus erityisen vähän liikkuvien lasten ja nuorten joukossa oli myös huolestuttava: näiden ryhmien kohdalla

havaittiin kaikista tässä raportista analysoiduista tilastoista %-yksiköissä mitattuna suurimmat erot sukupuolten välillä.

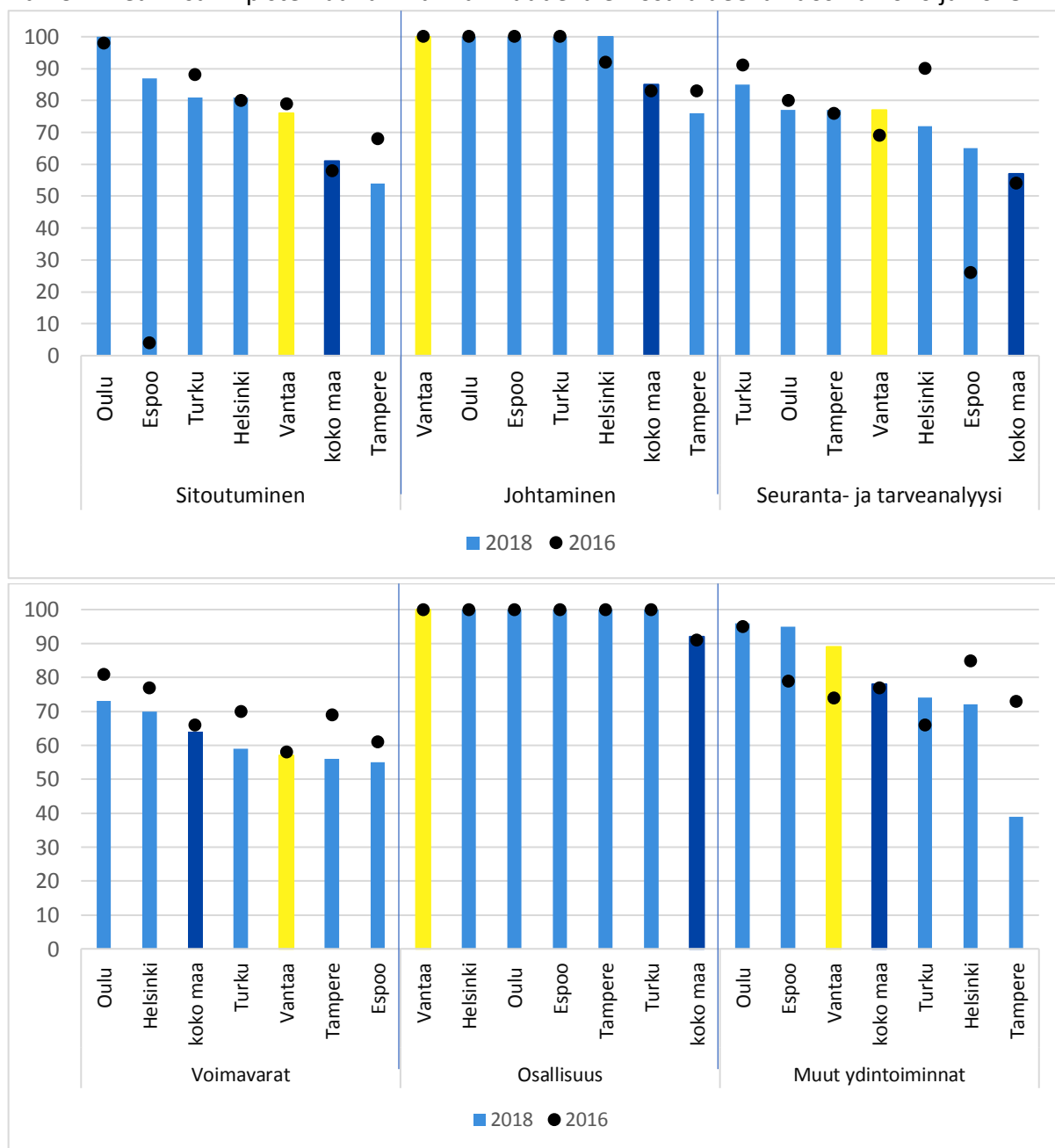
Vantaalaisesta työikäisestä väestöstä suuremmalla osalla on tulevaisuuden toimintakyvyn haasteita ennakoivia juoksuvaikeuksia kuin koko maassa ja muissa suurissa kaupungeissa. Naiset kokevat juoksuvaikeuksia useammin kuin miehet niin Vantaalla kuin muuallakin maassa, ja naisten toimintakyvyn haasteet kuormittanevat eliniänodotteen erojen vuoksi esimerkiksi terveydenhuoltoa miehiä enemmän. Juoksuvaikeuksia kokevien kohdalla havaittiin eroja myös koulutustason perusteella: keskitason ja korkean koulutuksen saaneisiin verrattuna lähes kaksinkertainen osuus matalan koulutuksen saaneista koki juoksuvaikeuksia.

Vantaalla liikunnan nettokustannusten verrattain matala taso näyttää näkyvän korkeina aikuisten harjoitusvuoromaksuina ja liikuntapaikkojen vähäisenä määränä. Niin ikään liikunnan pienet resurssit aiheuttavat haasteita nopeasti kasvavan kaupungin tarpeiden mukaiseen palvelutuotantoon. Tilastaselvitys myös osoitti, että suurempi osa vantaalaisesta työikäisestä väestöstä ei harrasta vapaa-aikanaan liikuntaa kuin muissa suurissa kaupungeissa ja koko maassa. Tässä mittarissa myös sukupuolten välinen ero oli suurempi kuin koko maassa (miehet harrastavat vapaa-ajan liikuntaa naisia vähemmän niin Vantaalla kuin koko maassa keskimäärin).

7.4. SUUNTAA TULEVAISUUTEEN

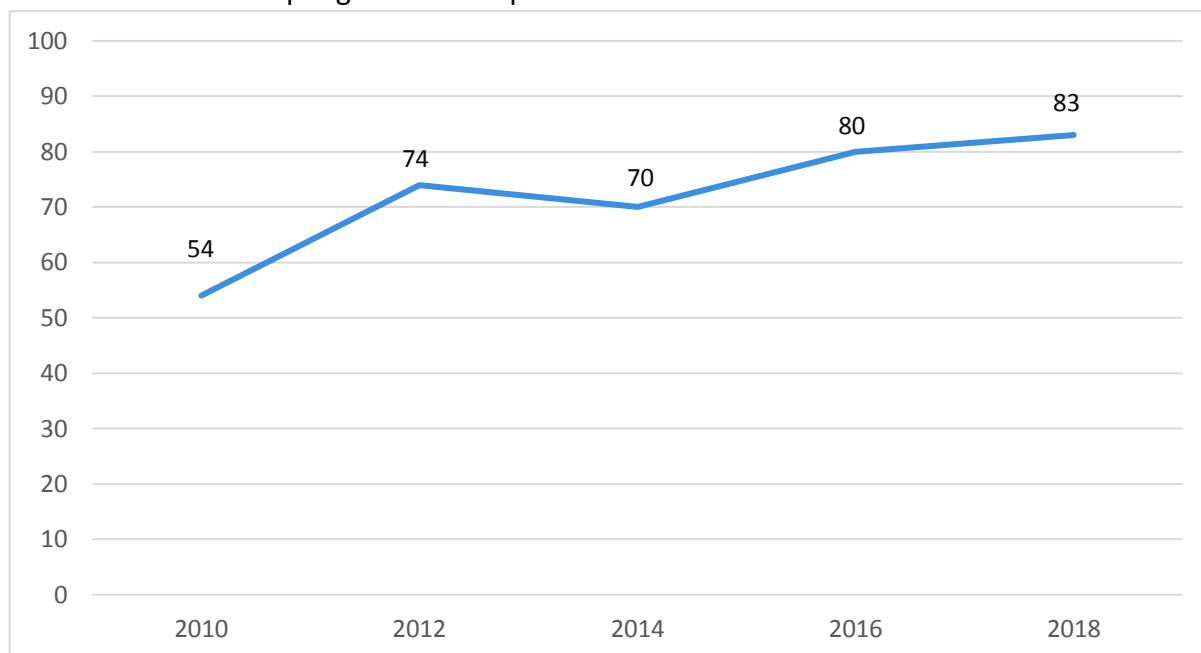
Tässä raportissa analysoitujen tilastotietojen valossa tulisi erityistä huomiota kiinnittää tulevaisuudessa ainakin matalan koulutuksen saaneiden, naisten ja ikääntyneiden fyysisen toimintakyvyn ylläpitämiseen, miesten harrasteliikuntaan aktivoimiseen ja ulkomaalaistaustaisten nuorten, tyttöjen sekä niiden, joiden sukupuoli eroaa juridisesta sukupuolesta, liikuntaan aktivoimiseen. Toisaalta myös koko väestö tulee huomioida kokonaisuudessaan, koska ylipäätään hyvin harva vantaalainen saavuttaa valtakunnalliset liikuntasuosituksat. Lisäksi Vantaan demografian kannalta syytä on huomioida ainakin ikääntyneiden osuuden kasvu tulevaisuudessa, vieraskielisten ja ulkomaalaistaustaisten verrattain suuri osuus populaatiosta sekä esimerkiksi diabeteksen verrattain korkea sairastavuusaste. Aiemman tutkimuksen perusteella huomiota tulisi tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kannalta kiinnittää ainakin soveltavaan liikuntaan sekä tyttöjen, sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen, etnisten vähemmistöjen ja ikääntyneiden liikuntaan. Näihin teemoihin kytkeytyvät myös Vantaan uuden hyvinvointiohjelman päämäärät vantaalaisten terveyden ja hyvinvoinnin vahvistumisesta, hyvinvointierojen vähenemisestä sekä kotouttamisen paremmasta onnistumisesta.

Kuvio 1: Tea-viisarin pistemääriä liikunnan kuudella eri osa-alueella vuosina 2016 ja 2018

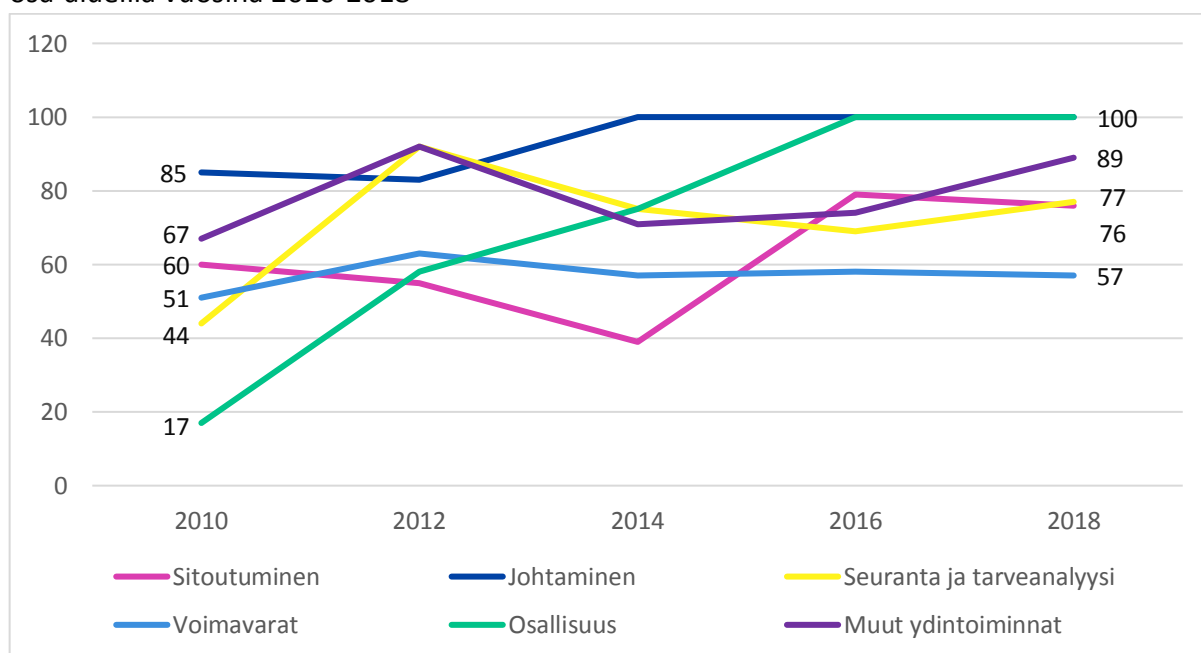
Lähde: THL

Kuvio 2: Vantaan kaupungin liikunnan pistemääriä Tea-viisarilla vuosina 2010-2018

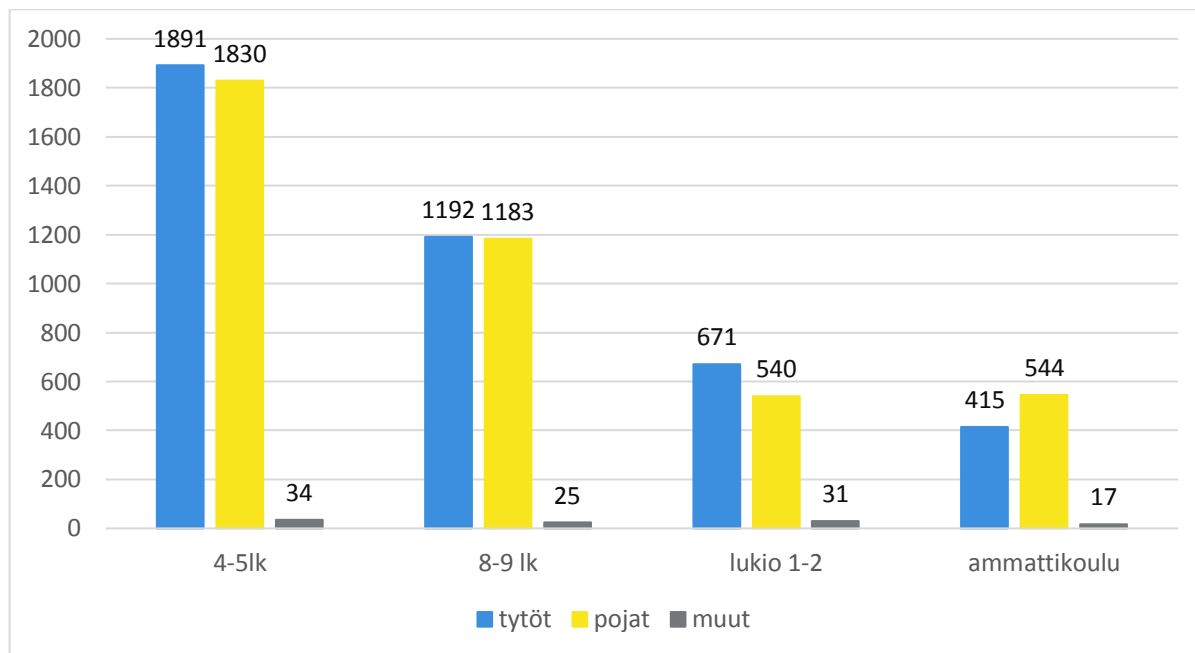
Lähde: THL

Kuvio 3: Vantaan kaupungin pistemääriä Tea-viisarin liikunnan osa-alueen muodostavilla osa-alueilla vuosina 2010-2018

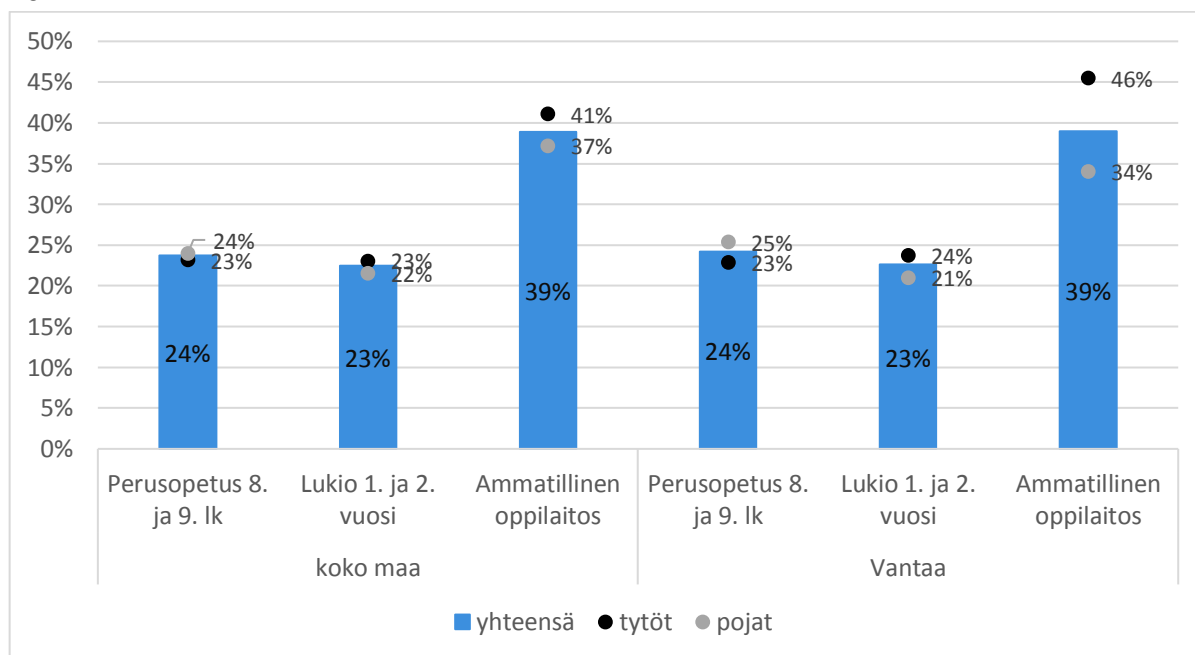
Lähde: THL

Kuvio 4: Kouluterveyskyselyyn vastanneiden määrät oppilaitostyypeittäin Vantaalla vuonna 2017

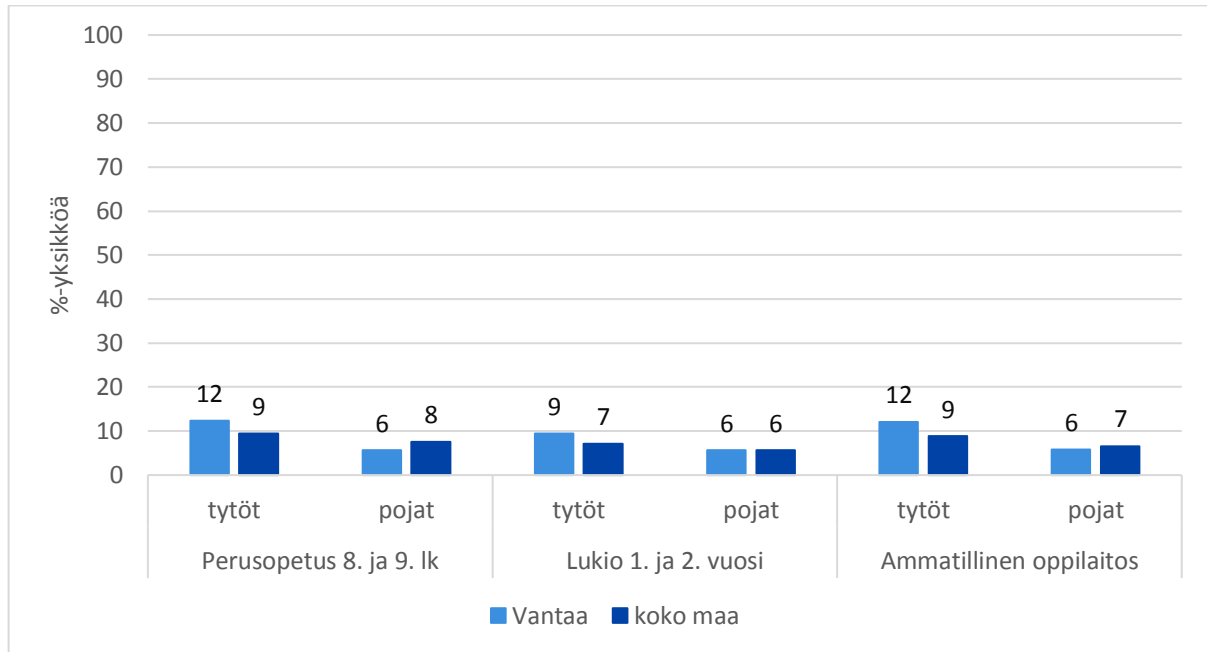
Lähde: THL

Kuvio 5: Erityisen vähän liikkuvat oppilaitostyypeittäin Vantaalla ja koko maassa vuonna 2017

Lähde: THL

Kuvio 6: Erityisen vähän liikkuvien osuuden pienentymisen suuruus Vantaalla ja koko maassa vuodesta 2013 vuoteen 2017

Lähde: THL

Vantaan kaupunki
Kaupunginjohtajan toimiala
Tietopalveluyksikkö
Asematie 7, 01300 Vantaa
Puhelin 09 839 11 (vaihde)

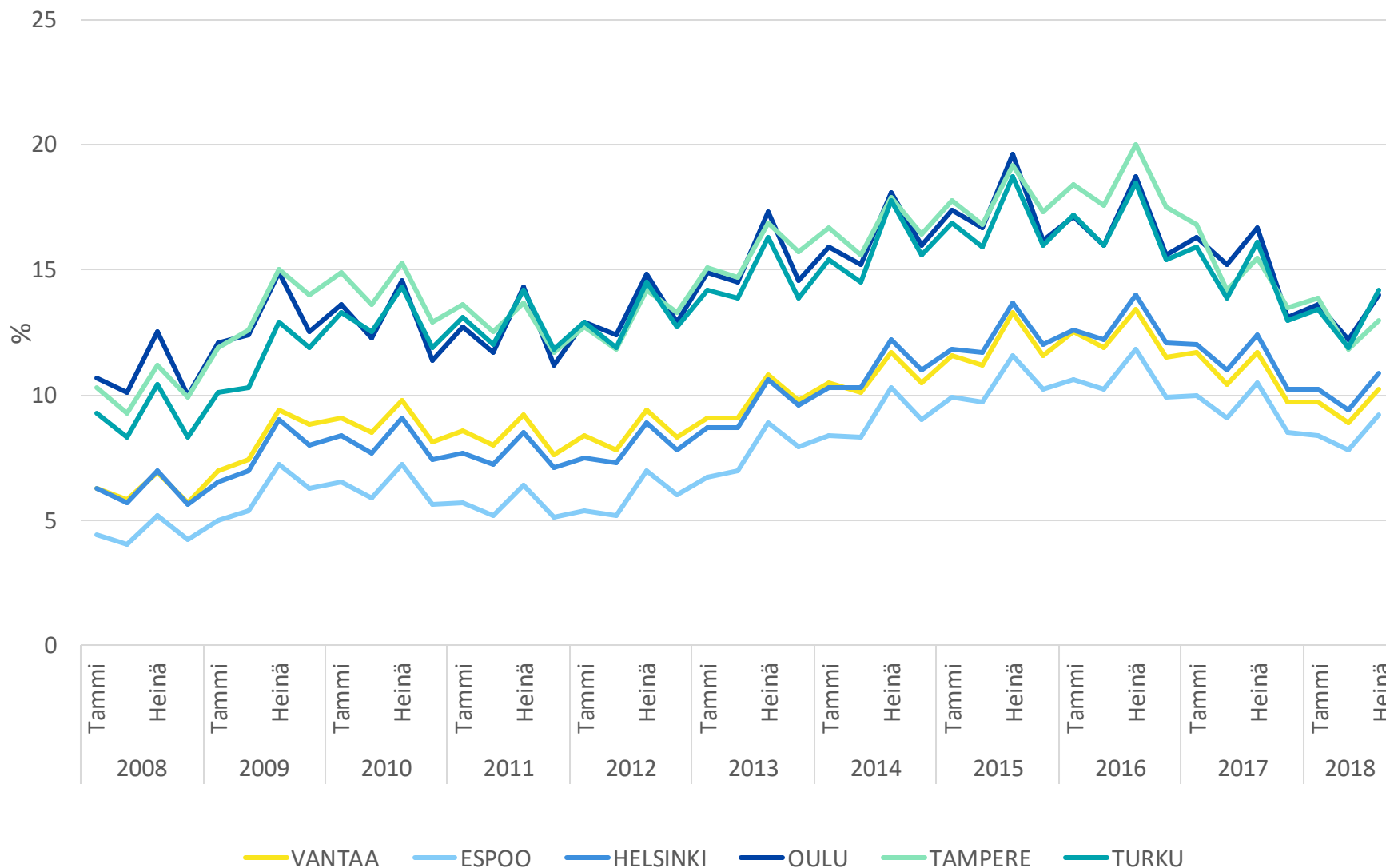
Vantaan hyvinvointikatsaus 2018: tilastokatsaus

Vantaan hyvinvointikatsaus 2018 on hyvinvointiraportointityönryhmän yhdessä eri toimialojen edustajien kanssa laatima katsaus hyvinvoinnin ja toimintaympäristön kehityksestä Vantaalla vuonna 2017. Raportin kokoamisesta vastaa Hyvinvointiryhmä (HYRY), jonka puheenjohtajana on toiminut apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö.

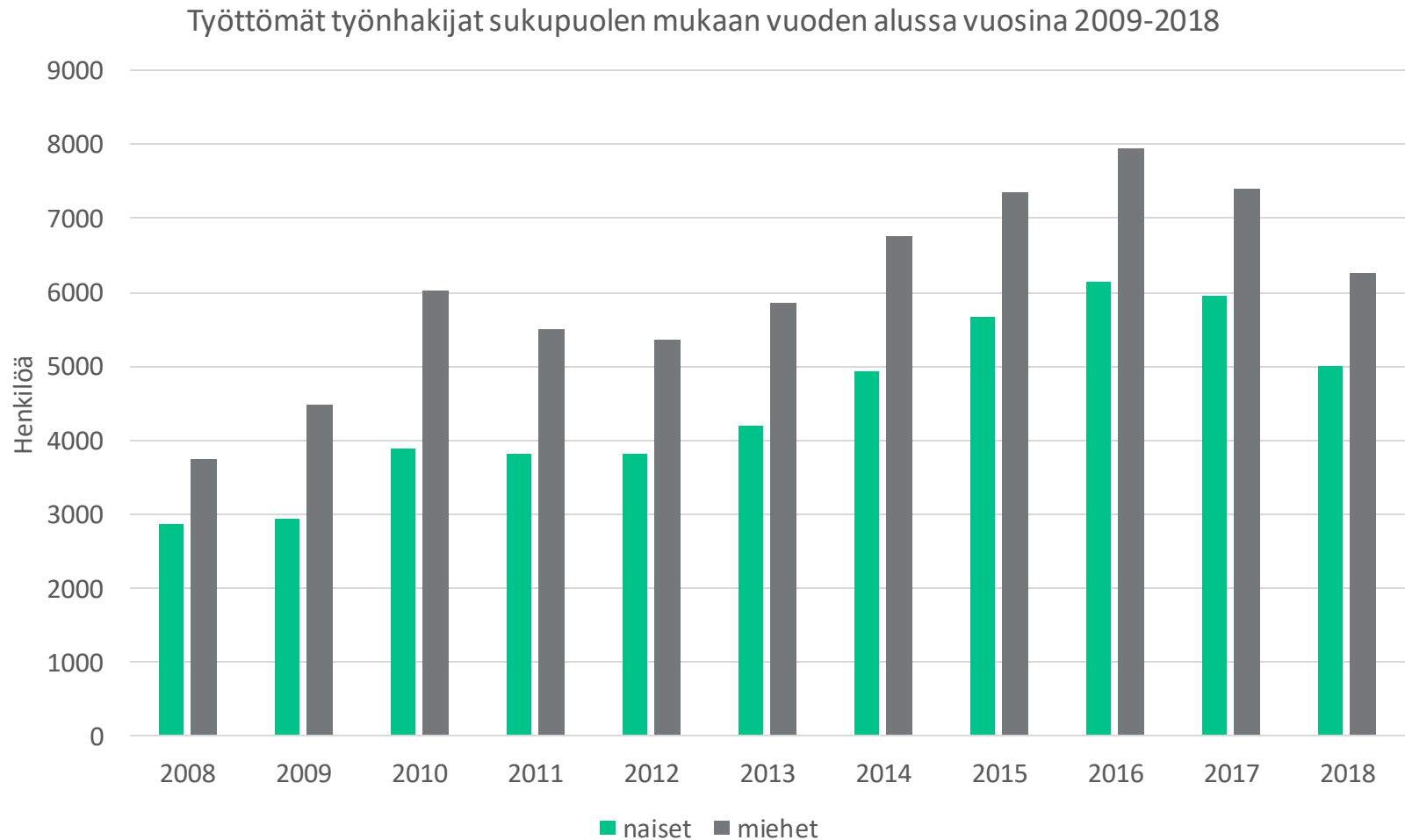
Terveydenhuoltolaki (1326/2010, [12 §](#)) asettaa kunnille velvollisuuden raportoida kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä vuosittain.

Asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia on hyvinvointikatsauksessa tarkasteltu ikäryhmittäin (lapset ja nuoret, työikäiset ja ikäihmiset). Katsaus ja sen terveyttä ja hyvinvointia koskevat indikaattorit luovat tietopohjaa kaupungin strategiselle suunnittelulle jolla määritellään paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet ja niitä tukevat toimenpiteet.

Työttömyyden laskusuunta jatkuu

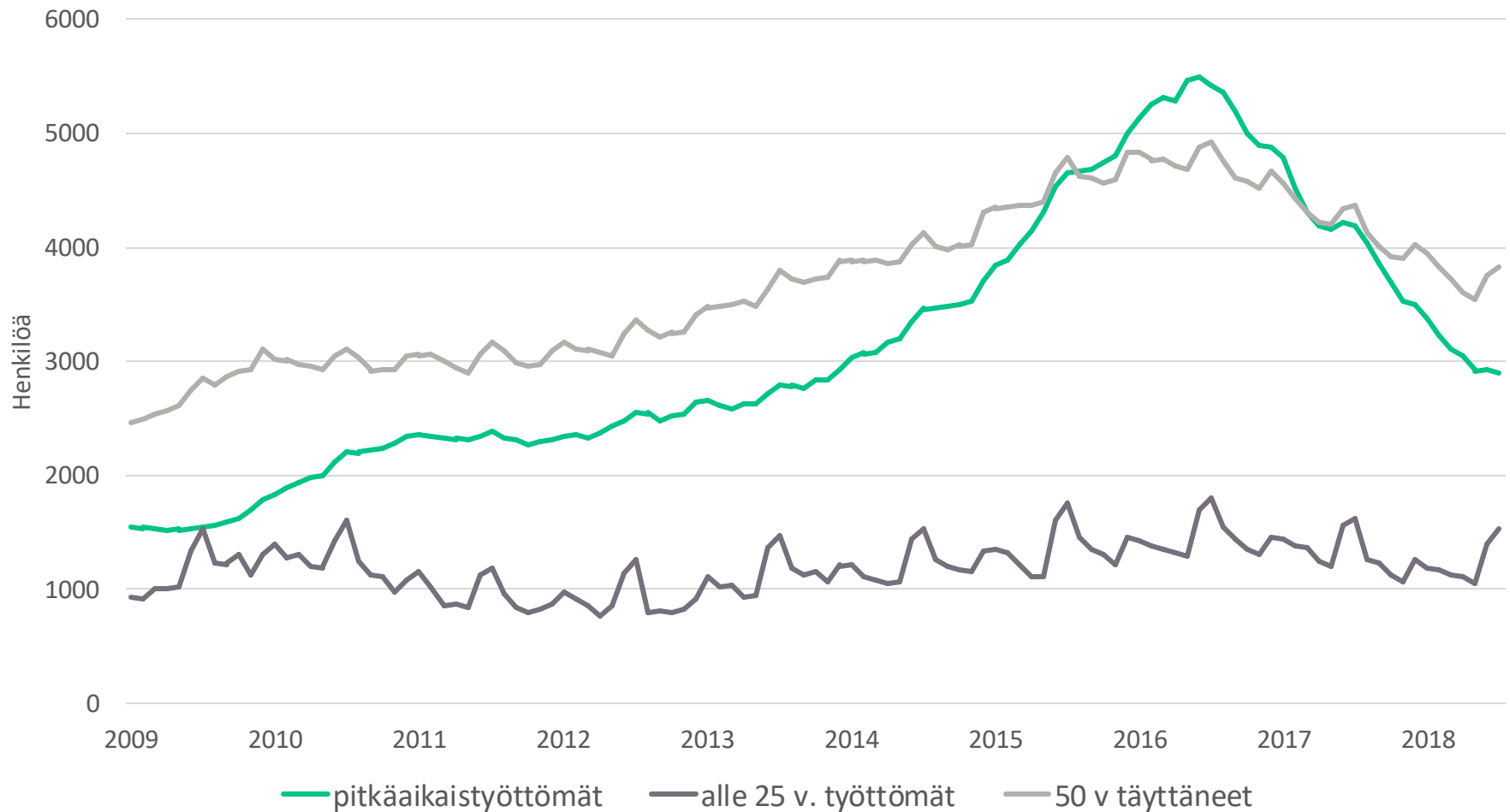

Miesten työttömyys yleisempää kuin naisten

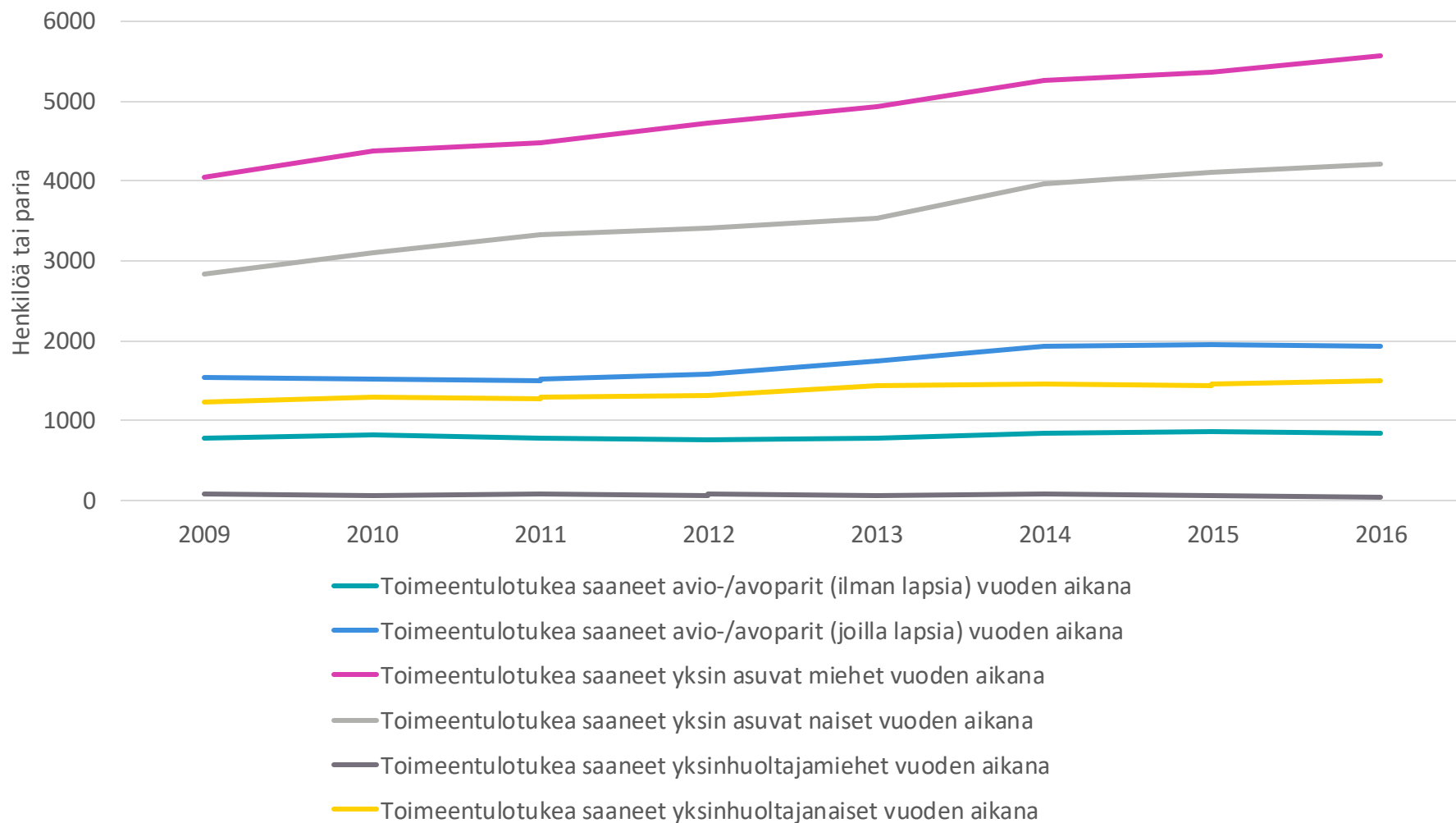
Pitkäaikaistyöttömyys ja 50 vuotta täyttäneiden työttömyys laskussa

Nuorisotyöttömien, pitkäaikaistyöttömien ja 50 vuotta täyttäneiden työttömien määrät Vantaalla vuosina 2009-2018

Toimeentulotuen saajien määrän kehitys Vantaalla vuosina 2008-2016

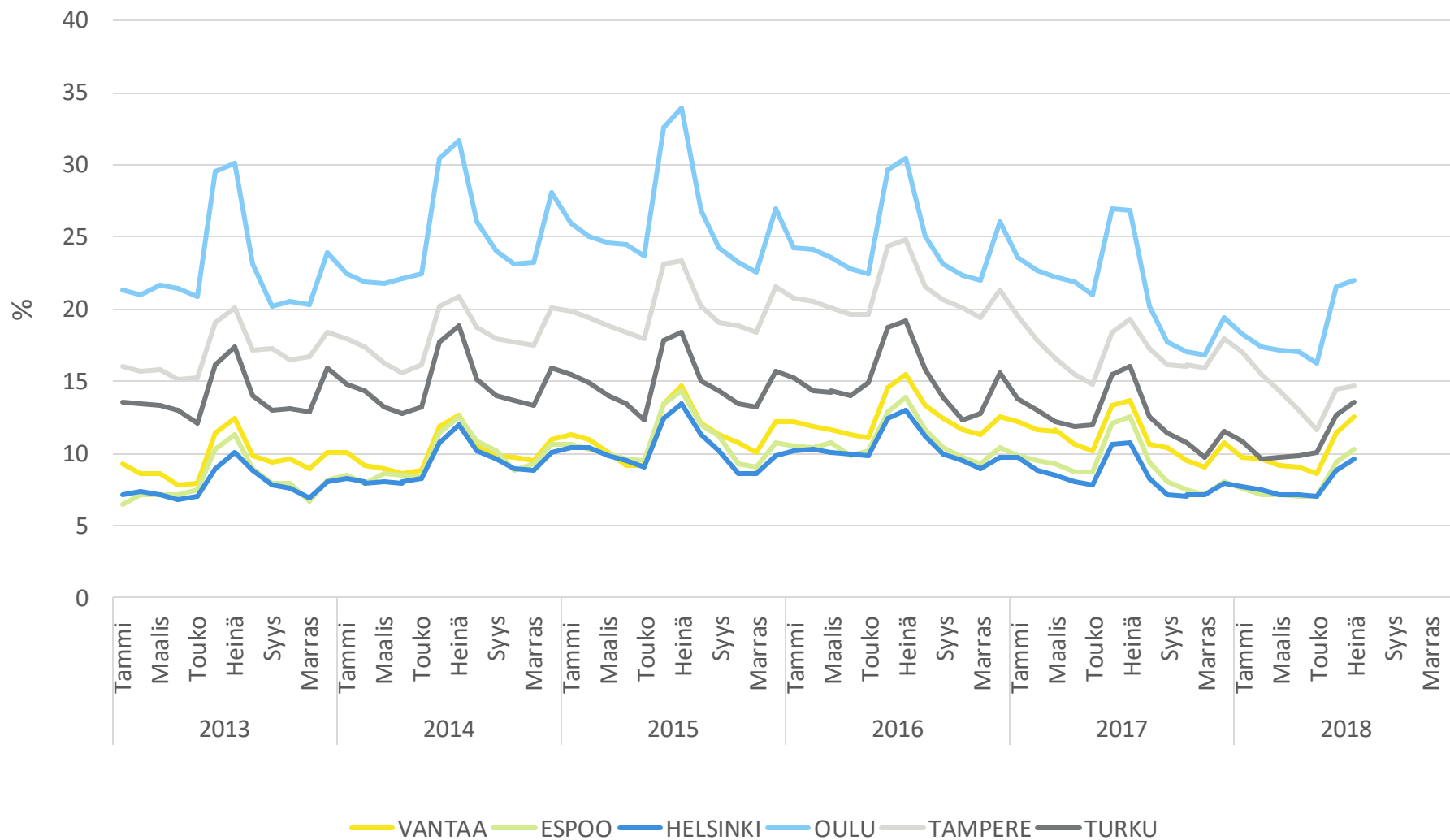
Toimeentulotukea saavien henkilöiden ja parien määriä vuoden aikana

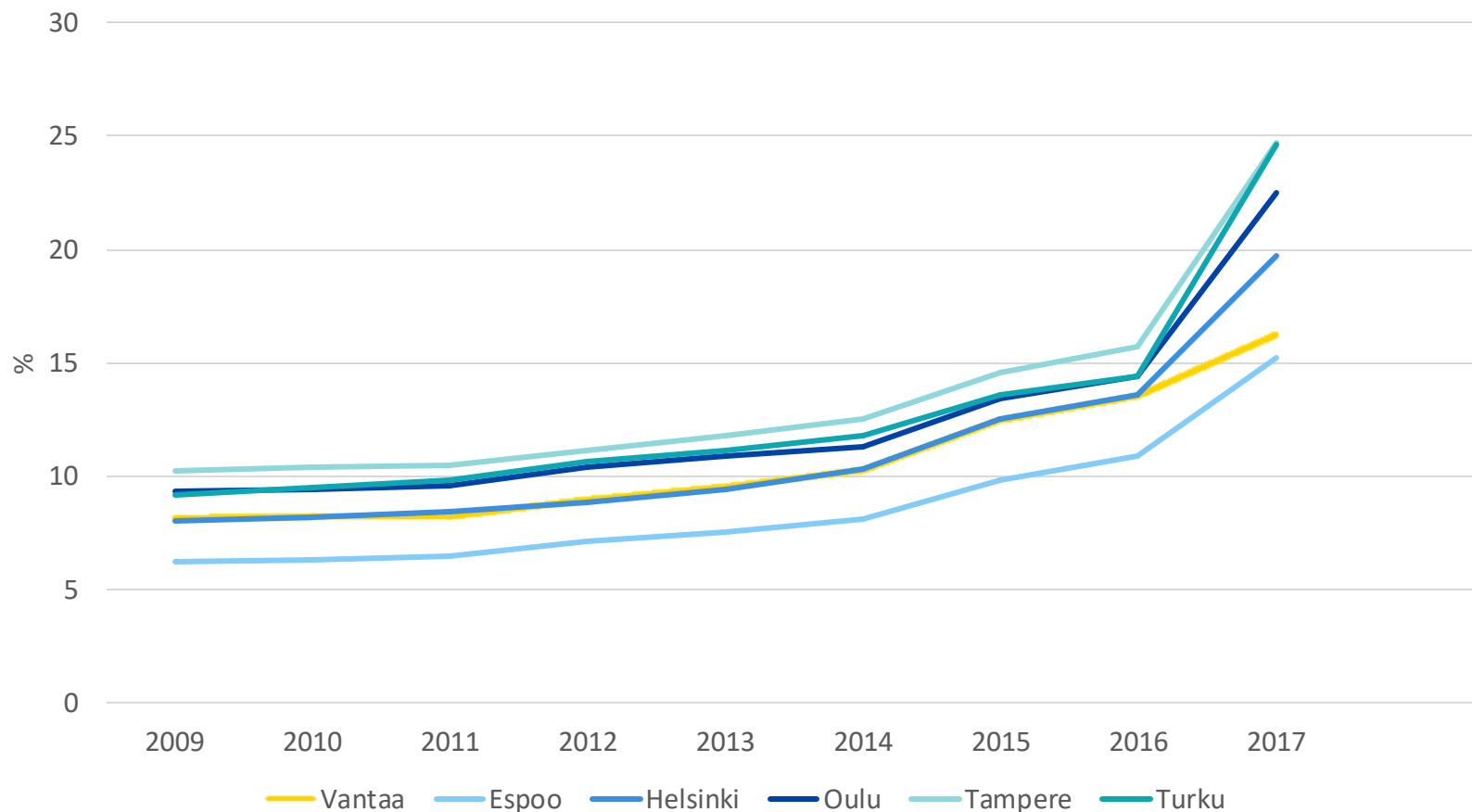
Lähde: Sotkanet

LIITE: Kaupunginhallitus 11.02.2019 / 17 §

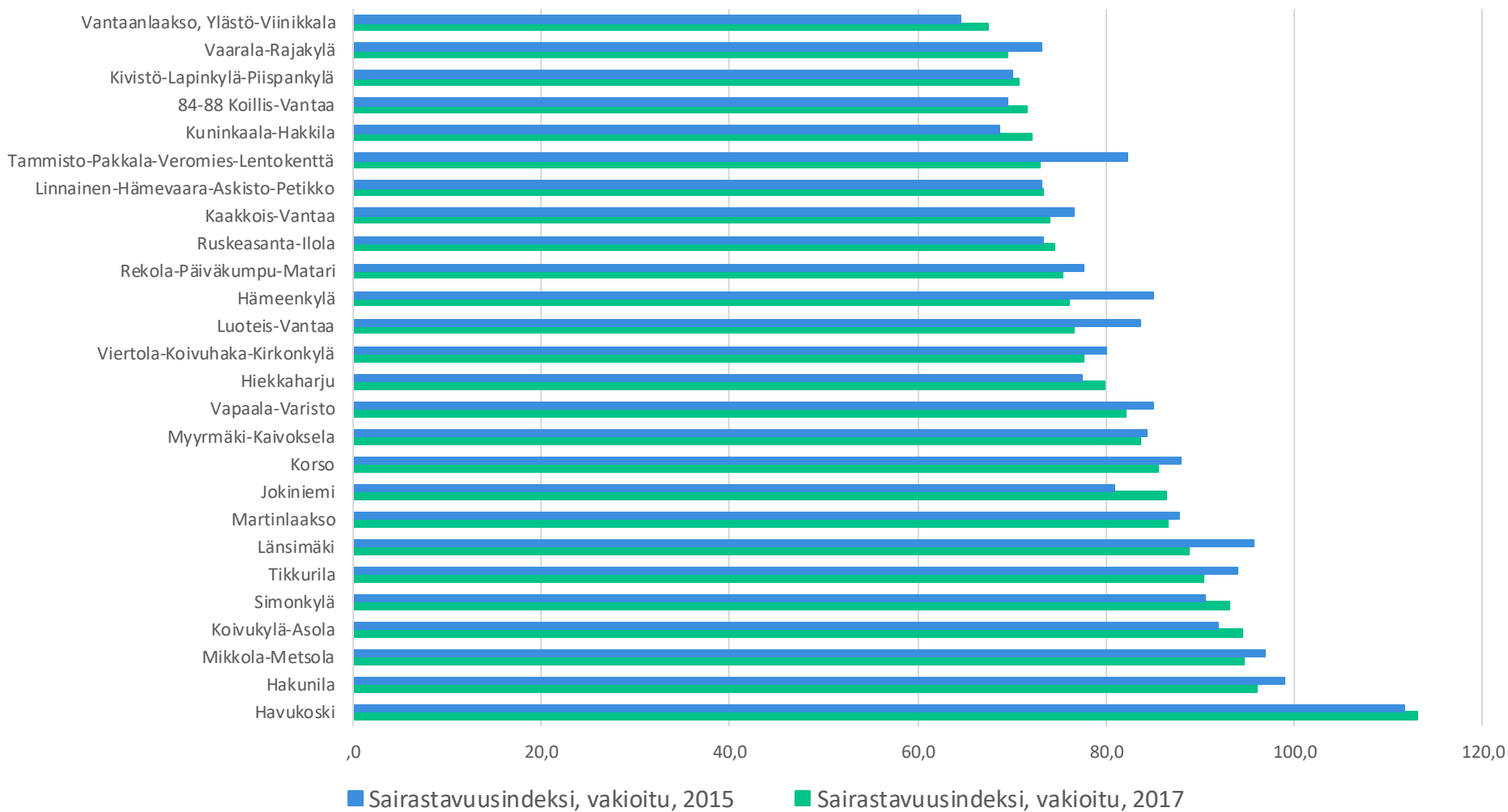
Nuorisotyöttömyys suurimmissa kaupungeissa vuosina 2013-2018

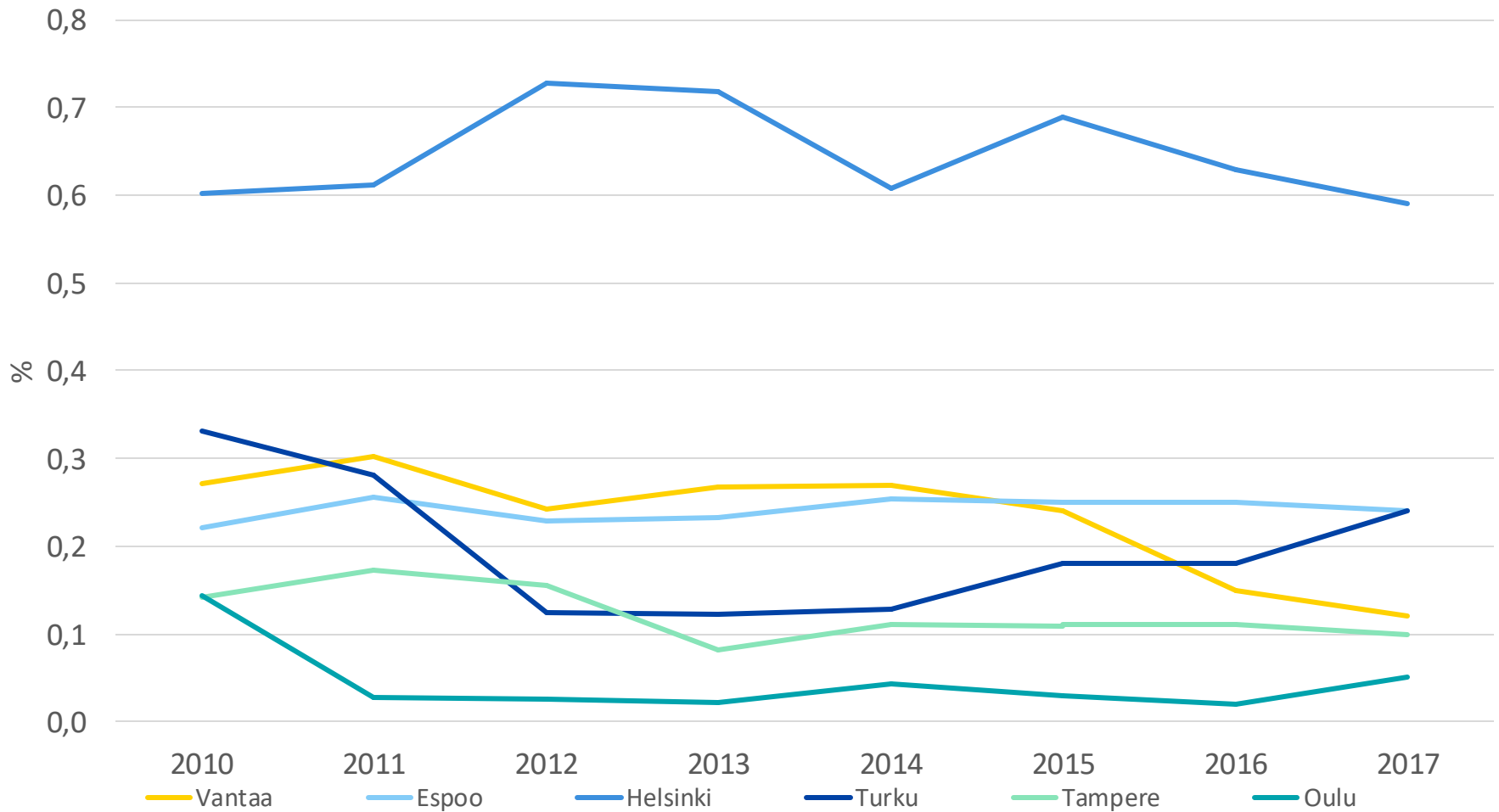
Yleistä asumistukea saavien osuuden nousun kehitys jatkunut Vantaalla maltillisena

Alueittaisia eroja sairastavuudessa: ikä- ja sukupuolivakioitu sairastavuusindeksi alueittain vuosina 2015 ja 2017

Asunnottomien määrä vähenee Vantaalla edelleen

18 § Helsingin hallinto-oikeuden päätös nuorisopalveluiden johtajan viran täyttämistä koskevassa asiassa

VD/6993/01.01.01/2016

EL-H/HY-L

Kaupunginhallitus valitsi 24.10.2016 § 18 suoritettun virkavaalin tuloksen mukaisesti nuorisopalveluiden johtajaksi Riikka Åstrandin. Kunnan jäsen teki valinnasta oikaisuvaatimuksen, jonka kaupunginhallitus hylkäsi päätöksellään 28.11.2016 § 37.

Yksityishenkilö jätti 12.1.2017 Helsingin hallinto-oikeudelle kunnallisvalituksen nuorisopalveluiden johtajan valintapäätöksestä.

Kaupunginhallitus antoi 27.2.2017 § 19 kunnallisvalituksen johdosta Helsingin hallinto-oikeudelle lausunnon.

Helsingin hallinto-oikeus on 24.1.2019 antanut päätöksen nro 00507/172206, jossa se toteaa, että valittaja on menehtynyt ja että valittajan kuolinpesä on ilmoittanut, ettei se halua valitusasian käsittelyä jatkettavan. Tämän vuoksi lausunnon antaminen valituksesta liitännäisvaatimuksineen raukeaa.

Kaupunginhallitus 11.2.2019 § 18

Sivistystoimen apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään merkitä tiedoksi Helsingin hallinto-oikeuden 24.1.2019 antama päätös nro 00507/172206.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Merkittiin, että kaupunginhallituksen jäsen Pirkko Kotila jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman: "Helsingin hallinto-oikeus jätti Vantaan nuorisopalvelujohtajan valintaan liittyneen kunnallisvalituksen raukeamaan 21.1.2019, koska valituksen tehnyt kuntalainen kuoli asian ollessa keskeneräinen, eikä hänen perheensä ollut halukas tai kykenevä jatkamaan prosessia – eihän asia ylipäättään liittynyt perheeseen. Valituksen raukeaminen tarkoittaa, että emme koskaan saa oikeudellista ratkaisua siihen, täytettiinkö nuorisopalvelujohtajan virka lainmukaisella menettelyllä vai ei. Tilanne on valitettava sekä virkaan valitun ja päätöksen tehneiden luottamushenkilöiden että kunnan ja kuntalaisten kannalta. Virkaan valittiin kaupunginhallituksen oma jäsen, opettaja ja yksityisessä säätiossä toiminut henkilö ohi sellaisten pätevien hakijoiden, joilla oli kokemusta suurten kaupunkien nuorisopalveluiden johtamisesta. Prosessissa oli useita kyseenalaisia piirteitä.

Pidän tärkeänä, että vaikka juridinen tilanne jää ratkaisemattomaksi, prosessi opetti organisaatiollemme jotain: on ehdottoman tärkeää hoitaa jokainen virantäyttö täysin läpinäkyvästi, lainmukaisesti ja niin, että edes epäilystä epäasiallisista menettelytavoista ja esimerkiksi jääviyksistä ei pääse syntymään. Tätä pääsemme toteuttamaan hallinnonuudistuksen myötä avautuvien virkojen täytössä. Vantaan kaupungin tulee olla esimerkkinä korruptoitumattomasta, avoimesta ja läpivalaisun kestävästä hallinnosta, jossa valituksessa kuvatus kaltaisia sameita prosesseja ei enää nähdä."

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

henkilöstöjohtaja Kirsi-Marja Lievonen, puh. 040 570 5593, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

19 §

Vastaus Jari Jääskeläisen ja 25 muun valtuutetun aloitteeseen Vantaan Varian rakennusalan neuvottelukunnan työn jatkumiselle

VD/10209/00.02.00.03/2018

EL-H/MJ/PT/NJ

Jari Jääskeläinen sekä 25 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

"28. marraskuuta järjestettiin Vantaan Varian neuvottelukuntien päätösseminaari Hirvihaaran kartanolla. Siellä kerrottiin uusista suuntaviivoista mm. Työelämäfoorumeita, joita tullaan järjestämään tietyn väliajoin.

Ammattillisenkoulutuksen reformin tarkoitus on syventää oppilaitosten ja yritysten välillä, tästä meillä on hyvinä esimerkkinä mm. Finnair, ARE, Antell, Fazer, ISS, Finavia, Palvelukoti Kerttuli ja Vantti.

Ammattillisenkoulutuksen reformin ei ollut tarkoitus lopettaa hyvin toimivia neuvottelukuntia näin minulle kerrottiin Eduskunnan Kansalais-Infossa 13.12 pidetyssä keskustelutilaisuudessa mm. Nina Lahtisen (OAJ) koulutusasiainpäälikkö, Mirja Hannulan (EK) johtava asiantuntija osaamisen ja koulutuksen puolelta sekä Maartit Kallio-Savelan (Kuntaliitto) koulutusasiantuntija (entinen Varian rehtori) toimesta.

Vantaan Variassa on ollut pitkään jatkuvana aktiivista neuvottelukuntatoimintaa. Neuvottelukunta järjestää vuosittain oppilaille työmaakierroksia erilaisille rakennustyömaille.

Neuvottelukunta järjestää vuosittain työturvallisuuspäivän, jossa on ollut joitakin ulkopuolisia yrityksiä (rakennusalan yritysten yhteistyökumppaneita) mm. Skydda, Suojalaite, Hilti, jne. Samaan päivään on pyritty järjestämään yhteinen urheilutapahtumia mm. keilaus, lentopallo ja sähly -eli oppilaat pelaavat opettajien ja neuvottelukunnan jäseniä vastaan.

Sitten tämä Vantaan Varian rakennusalan neuvottelukunnan suurin panostus on työturvallisuuskilpailu, joka järjestetään ensimmäisen vuosikurssin oppilaille. Syksyllä 2018 käynnistyi järjestyksessä 11. työturvallisuuskilpailu. Kaikki koulujen rakennusalan tilat tarkistetaan useamman kerran vuodessa TR-työturvallisuusmittauksen yhteydessä. Esimerkiksi maanantaina 10.12. löytyi huomautettavaa yhden teknisentyöluokassa oli sähköpääkeskus sähköturvallisuuslain vastainen ja tästä annettiin opettajille korjauskehoitus neuvottelukunnan jäsen toimesta. Myös jokaisen oppilaan työskentely ja varustus tarkistetaan TR-mittaajien eli neuvottelukuntien jäsenten toimesta. Nyt 10.12 suoritetun TR-mittauksen jälkeen tuli järkytys, työturvallisuus indeksi työskentelyn osalta oli 48,15%, jos tällainen tulostaso olisi jollain rakennustyömaalla se pysäytettäisiin välittömästi tilaajan toimesta. Koko kierroksen TR-mittautulo oli 75% eli sekin tippui noin kaksikymmentä prosenttia vuodessa?

Neuvottelukunta ei tuo kuluja Varialle, vaan säästöjä mm. työturvallisuudessa.

Neuvottelukunnassa ovat edustettuina Rakennusosakeyhtiö Hartela Oyj, Lujatalo Oy, Talonrakennus Skanska Etelä-Suomi Oy ja YIT Rakennus Oy. Nämä Rakennusteollisuus RT:N jäsenliikkeet rahoittavat työturvallisuuskilpailun palkinnot- lahjoittamalla voittajille laadukkaan itävaltalaisen vatupassin jossa muistolaatta järjestysnumerolla varusteltuna. Kyseiset yritykset ovat hankkineet kiertopokaalin, johon kaiverretaan voittajien nimet vuosittain. Vatupasseja on ostettu n. 190 kpl. Kilpailusta on uutisoitu myös alan lehdissä.

Kuten huomaatte Vantaan Varian rakennusalan neuvottelukunnan toiminta on aktiivista ja työturvallisuutta lisäävää.

Me allekirjoittajat esitämme, että Varian rakennusalan neuvottelukunta saa jatkaa aktiivista työtään alueen nuorten työllistymisen ja työturvallisuuden hyväksi.

Kaupunginvaltuusto 17.12.2018 § 32

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Sivistystoimen toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Vantaan ammattiopisto Varian alakohtaisten neuvottelukuntien (16) tehtävänä on ollut edistää alakohtaisesti yhteistyötä alueen työelämän kanssa. Neuvottelukunnat ovat toimineet yhteistyöelimenä työelämän suuntaan opetussuunnitelmien laadinnassa ja niitä päivitettäessä sekä ammattiopiston toimintaa ja linjauksia suunniteltaessa. Neuvottelukunnat mm. käsittelivät ammattiosaamisen näyttöjen toteutussuunnitelmat ennen niiden hyväksymistä toimielimessä. Lisäksi neuvottelukunnat antoivat tarvittaessa lausuntoja opetussuunnitelmien tutkintokohtaisiin osiin kirjatusta opetusjärjestelyistä ennen niiden käsittelyä ammattiosaamisen näyttöjen toimielimessä ja ennen rehtorin käsittelyä.

1.1.2018 voimaan tullut laki ammatillisesta koulutuksesta (124§) velvoittaa koulutuksen järjestäjiä tekemään yhteistyötä alueen työ- ja elinkeinoelämän, muiden ammatillisen koulutuksen järjestäjien, lukiokoulutuksen järjestäjien, korkeakoulujen, perusopetuksen järjestäjien sekä nuorisotyötä tekevien julkisten tahojen ja yksityisten yhteisöjen ja säätiöiden kanssa. Lisäksi koulutuksen järjestäjien tulee tehdä yhteistyötä niiden työelämätoimikuntien kanssa, joiden toimialaan koulutuksen järjestämät tutkinnot kuuluvat. Työvoimakoulutuksen tarjontaa suunniteltaessa koulutuksen järjestäjän on tehtävä yhteistyötä työ- ja elinkeinotoimiston sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa. Koulutuksen järjestäjän tulee ennakoida toiminta-alueensa osaamistarpeita ottaen huomioon toiminta-alueen työvoimatarve ja väestökehitys.

Ammatillisen koulutuksen lainsäädäntö määrittelee koulutuksen järjestäjän tehtävät yhteistyövelvoitteen osalta laaja-alaiseen ja tutkintorajat ylittävään työ- ja elinkeinoelämän ja sidosryhmien yhteistyöhön. Lainsäädäntö ei edellytä enää opetussuunnitelmien laatimista, vaan lakisääteinen velvoite on laatia arvioinnin toteuttamissuunnitelmat. Laki velvoittaa, että näytöt tehdään pääsääntöisesti työpaikoilla käytännön työtehtävissä. Tutkintokohtaisten neuvottelukuntien tarve ei ole enää keskeinen ja niiden tehtävä lausuntojen antamiseen ja opetussuunnitelmatyön kehittämiseen on loppunut.

Lainsäädännön myötä myös Opetushallitus on siirtynyt tutkintokohtaisesta ajattelusta laajempaan osaamisperusteisuuden ja asiakaslähtöisyyden varmistamiseen. Lain myötä lakkautettiin tutkintotoimikunnat. Tutkintotoimikunnat korvattiin työelämätoimikunnilla, joiden määrä on huomattavasti vähäisempi ja toiminta-alue laajempi. Tutkintokohtaisesta ajattelusta on siirrytty osaamisen ja ammattitaidon laaja-alaisempaan tarkasteluun.

Varian strategian yksi keskeisistä painopisteistä on toimia uudistavana kehittäjänä työelämän parhaaksi. Tavoitteena on varmistaa alueen yrityksille osaavaa työvoimaa ja kehittää olemassa olevan henkilöstön osaamista. Työelämäyhteistyöstä vastaa Varian organisaatiossa työelämäpalvelut. Varia on saanut

Opetushallitukselta vuodelle 2019 valtionavustusta, jonka tavoitteena on uusien ja innovatiivisten yritysten ja oppilaitosyhteistyön kehittäminen. Yrityksiltä kerättävän ennakkotiedon pohjalta lähdetään rohkeasti ja ennakkoluulottomasti kehittämään toimialakohtaisia koulutuspalveluita yhdessä alueen yritysten, ja elinkeinoelämän sidosryhmien kanssa.

Rakennusalan neuvottelukunta kuten monet muutkin neuvottelukunnat ovat vuosien saatossa ansiokkaasti edistäneet Varian ja työelämän yhteistyötä ja järjestäneet opetusalaakohtaisia tapahtumia kuten valtuutettujen aloitteessa mainitut työturvallisuuspäivä ja työturvallisuuskilpailu. Tarkoitus ei ole lopettaa tämäntyyppisiä opiskelijoiden osaamista ja opintoja tukevia tilaisuuksia ja tapahtumia vaan kehittää niitä. Oppilaitosten toimintaympäristössä ja työelämässä tapahtuvat nopeat ja jatkuvat muutokset edellyttävät Varialta joustavuutta ja ketteryyttä vastata näihin haasteisiin. Varialla on tällä hetkellä 1350 asiakasyritystä, joiden asiakaskuuntelun kautta pystytään paremmin vastaamaan opiskelijoiden työpaikalla tapahtuvan oppimisen varmistamiseen sekä yritysten työvoiman saatavuuteen ja henkilöstön osaamisen kehittämiseen.

Yli kymmenen vuotta jatkuneen neuvottelukuntatoiminnan pysyvän rakenteen sijaan kehitetään Variassa työelämäfoorumi -toimintamallia, joka mahdollistaa vuorovaikutteisen ja osallistavan kehittämisen työelämän kanssa entistä monipuolisemmin ja myös koulutusalat ylittäen. Työelämäfoorumeiden lisäksi järjestetään teemoitettuja asiantuntijaworkshoppeja, joissa pureudutaan tarkemmin alakohtaisiin osaamis- ja koulutuskysymyksiin.

Kaupunginhallitus 11.2.2019 § 19

Sivistystoimen apulaiskaupunginjohtaja esitys:

Päätetään

- a) antaa Jari Jääskeläiselle ja 25 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Päätettiin yksimielisesti palauttaa asia valmisteluun.

Liite:

- allekirjoitettu Jari Jääskeläisen ja 25 muun valtuutetun aloite Vantaan Varian rakennusalan neuvottelukunnan työn jatkumiselle

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Varian rehtori Pekka Tauriainen, puh. 050 312 4514, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Valtuustoaloite Vantaan Varian rakennusalan neuvottelukunnan työn jatkumiselle.

28. marraskuuta järjestettiin Vantaan Varian neuvottelukuntien päätösseminaari Hirvihaaran kartanolla. Siellä kerrottiin uusista suuntaviivoista mm. Työelämäfoorumeita joita tullaan järjestämään tietyn väliajoin.

Ammatillisen koulutuksen reformin tarkoitus on syventää oppilaitosten ja yritysten välillä, tästä meillä on hyvinä esimerkkinä mm. Finnair, ARE, Antell, Fazer, ISS, Finavia, Palvelukoti Kerttuli ja Vantti.

Ammatillisen koulutuksen reformin ei ollut tarkoitus lopettaa hyvin toimia neuvottelukuntia näin minulle kerrottiin Eduskunnan Kansalais-Infossa 13.12 pidetyssä keskustelutilaisuudessa mm. Nina Lahtisen (OAJ) koulutusasiainpäällikkö, Mirja Hannulan (EK) johtava asiantuntia osaamisen ja koulutuksen puolelta sekä Maarit Kallio-Savelan (Kuntaliitto) koulutusasiantuntija (entinen Varian rehtori) toimesta.

Vantaan Variassa on ollut pitkään jatkuvana aktiivista neuvottelukuntatoimintaa. Neuvottelukunta järjestää vuosittain oppilaille työmaakerroksia erilaisille rakennustyömaille.

Neuvottelukunta järjestää vuosittain työturvallisuuspäivän, jossa on ollut joitakin ulkopuolisia yrityksiä (rakennusalan yritysten yhteistyökumppaneita) mm Skydda, Suojalaite, Hilti, jne. Samaan päivään on pyritty järjestämään yhteinen urheilutapahtumia mm. keilaus, lentopallo ja sähly -eli oppilaat pelaavat opettajien ja neuvottelukunnan jäseniä vastaan.

Sitten tämä **Vantaan Varian rakennusalan neuvottelukunnan suurin panostus on työturvallisuuskilpailu**, joka järjestetään ensimmäisen vuosikurssin oppilaille. Syksyllä 2018 käynnistyi järjestyksessä 11. työturvallisuuskilpailu. Kaikki koulujen rakennusalan tilat tarkistetaan

useamman kerran vuodessa TR-työturvallisuus mittauksen yhteydessä. Esimerkiksi maanantaina 10.12 löytyi huomautettavaa yhden teknisentyön luokassa oli sähköpääkeskus sähköturvallisuuslain vastainen ja tästä annettiin opettajille korjauskehoitus neuvottelukunnan jäsen toimesta. Myös jokaisen oppilaan työskentely ja varustus tarkistetaan TR-mittajien eli neuvottelukuntien jäsenten toimesta. **Nyt 10.12 suoritettun TR-mittauksen jälkeen tuli järkytys, työturvallisuus indeksi työskentelyn osalta oli 48,15%, jos tällöinen tulostaso olisi jollain rakennustyömaalla se pysäytettäisiin välittömästi tilaajan toimesta.** Koko kierroksen TR-mittaustulo oli 75% eli sekin tippui noin kaksikymmentä prosenttia vuodessa?

Neuvottelukunta ei tuo kuluja Varialle, vaan säästöjä mm työturvallisuudessa.

Neuvottelukunnassa ovat edustettuina Rakennusosakeyhtiö Hartela Oyj, Lujatalo Oy, Talonrakennus Skanska Etelä-Suomi Oy ja YIT Rakennus Oy. Nämä Rakennusteollisuus RT:N jäsen iikkeet rahoittavat työturvallisuuskilpailun palkinnot- lahjoittamalla voittajille laadukkaan itävaltalaisen vatupassin jossa muistolaatta järjestysnumerolla varusteltuna. Kyseiset yritykset ovat hankkineet kiertopokaalin johon kaiverretaan voittajien nimet vuosittain. Vatupasseja on ostettu n. 190 kpl. Kilpailusta on uutisoitu myös alan lehdissä.

Kuten huomaatte Varian rakennusalan neuvottelukunnan toiminta on aktiivista ja työturvallisuutta lisäävää.

Me allekirjoittajat esitämme, että Varian rakennusalan neuvottelukunta saa jatkaa aktiivista työtään alueen nuorten työllistymisen ja työturvallisuuden hyväksi.

Vantaalla 17.12.2018

Jari Jääskeläinen

 Antero Eerola PEKKA RAUTIO

EVE RÄMÖ

EMIL BULUT

SIRPASIRU RAUPPINEN

Sveta Silvennoinen-Hiusku

SABI LAAKSO

ANSSI AURA

TIINA TUOMELA

KAI-ARI LUNDÉLL

Kenen Leskimies

Tanja Vahvelainen

NIILO KÄRKI

Jenni Chen-Ye

KATI TYYSTJÄRVI

MINTTU SIURANPÄÄ

JUSSI SARAMO

Jukka Mölsä

Pam Laakso

Mari Hynninen

Jussi Sörkelä

Jaana Heiskanen

JARVO ESKELINEN

PIRKKO KOTILA

Tanja Eklund

Varian TR-mittaus 10.12.2018

10.12.2018 00 Kipahanmittaukseen - Työelämäisyyden organisointi Janne Gren

Mittauskohdat	Havainnot	Oikein	Väärin	Taso
1 TYÖSKENTELY	27	13	14	48.15 %
2 TELINEET, KULKUSILLAT JA TIKKAAT				
3 KONEET JA VÄLINEET	18	14	4	77.78 %
4 PUTOAMISSUOJAT	4	4		100.0 %
5 SÄHKÖ JA VALAISTUS	30	28	2	93.33 %
6a JÄRJESTYS JA JÄTEHUOLTO	20	16	4	80.0 %
6b PÖLYISYYS	1		1	
Yhteensä	100	75	25	
TASO: 75.00 %				

Lisätietoja
Tapahtumat 11.12.2018 07:46:12 10.12.2018 05:53 Janne Gren ✓ Valmis toteutettavaksi

Jari Jaaskeläinen
Työnantajan edustaja

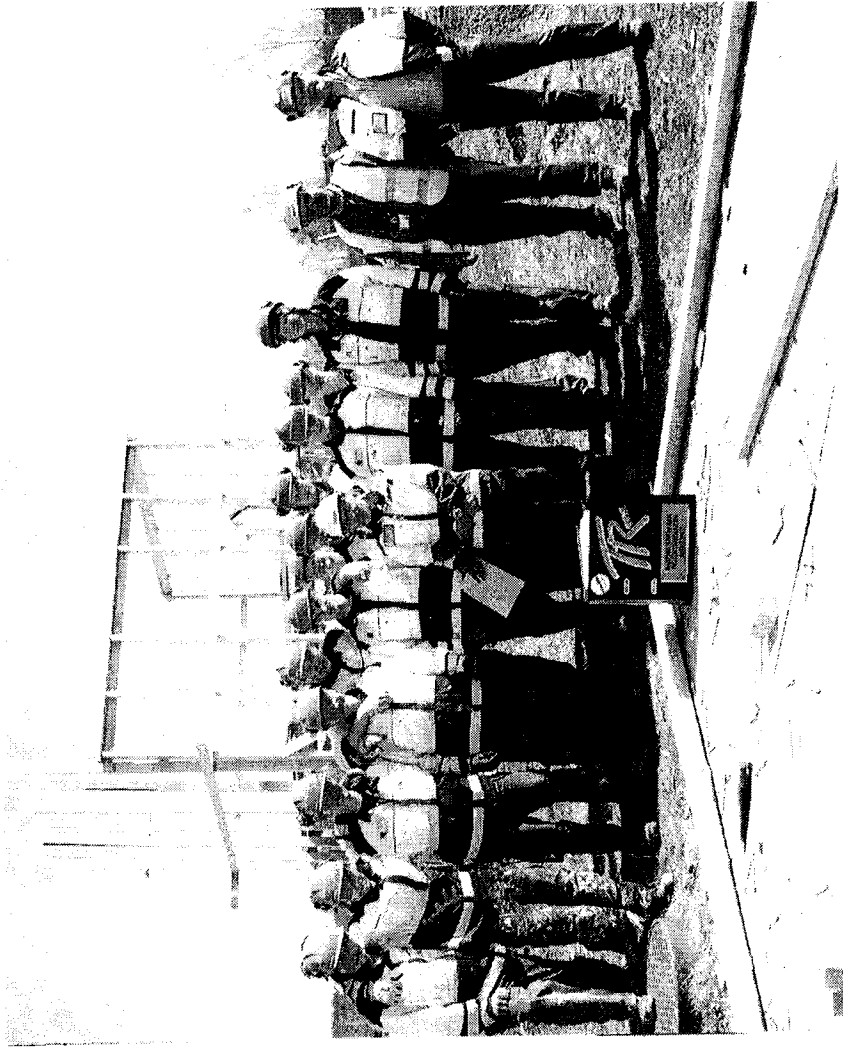
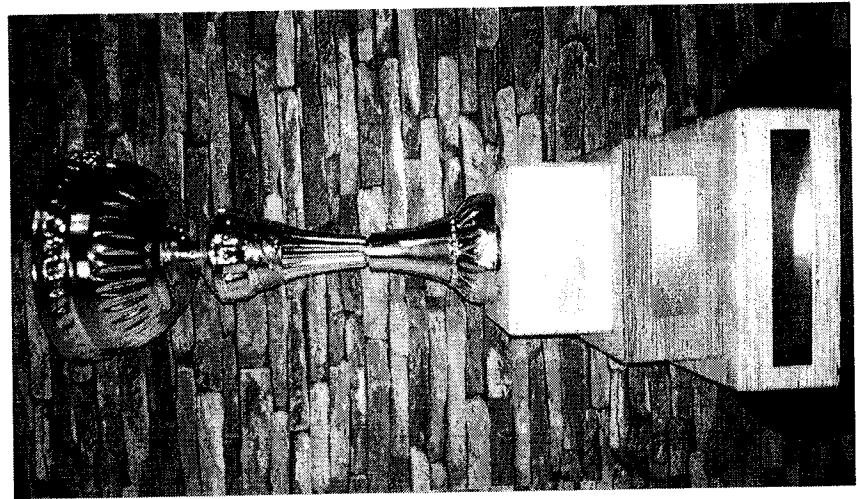
Janne Gren
Työntekijän edustaja

TR-TYÖTURVALLISUUSKILPAILUN 2018 PÄÄTÖSTILAISUUS VARIASSA 7.5

- Tavoitteena tapaturmaton työyhteisö

Luja

20 §

Vastaus Ulla Kaukolan ja 29 muun valtuutetun aloite pääurakoitsijan ja suunnittelijan nimen kiinnittämiseksi uuden tai peruskorjatun rakennuksen seinään

VD/9191/00.02.00.03/2018

HP/PW/JV/NJ

Ulla Kaukola sekä 29 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

"Rakennusyhtiö Peab kysyi suomalaisilta rakentamisen laadusta. Yhdeksän suomalaista kymmenestä vastasi, että kosteus- ja sisäilmaongelmat ovat suuri ongelma yhteiskunnassa. Kuusi kymmenestä arvioi, että rakentamisen laatu on kadonnut. Suurimpia syitä siihen ovat home, suunnittelun ja rakentamisen huono laatu sekä vastuun puuttuminen.

Rakentamisen laatu puhuttaa säännöllisesti myös Vantaalla. Jos yritykset eivät lähtökohtaisesti halua tai osaa rakentaa kunnolla ja kestävästi, niin heillä on oltava sanktiot. Paras sanktio on maineen menetys.

Teen aloitteen, että Vantaalla sekä peruskorjattujen että uusien julkisten rakennusten ulko-oven viereen kiinnitetään laatta, jossa kerrotaan pääurakoitsijan sekä suunnittelijan/arkkitehdin nimi ja rakennus- tai peruskorjausvuosi. Uskon, että rakennusliikkeiden vastuu työnsä laadusta kasvaa.

Ammattilainen on työstään ylpeä eikä häpeile sitä. Terve, kestävä ja hyvin tehty rakennus on urakoitsijan paras työtodistus."

Kaupunginvaltuusto 12.11.2018 § 16

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan vastaus

Aloite toteutetaan tulevilla hankkeilla, siten että arkkitehtisuunnittelusta ja rakennusurakasta vastanneiden yritysten nimet tulevat näkyviin pääasiallisen sisäänkäynnin yhteyteen.

Peruskorjaushankkeissa menettely on sovelias silloin, kun puhutaan kattavasta rakennuksen peruskorjauksesta.

Tämän päivän rakentamisessa lopputuloksesta aidosti vastuussa olevia henkilöitä voi yksittäisessä yrityksessäkin olla useita / hanke ja he voivat vaihtua hankkeen aikana. Tästä syystä tilakeskus ei ainakaan ensivaiheessa esitä henkilötietojen sisällyttämistä julkipantaviin tietoihin. Nimitietojen sisällyttäminen laattaan vaatii myös kyseisen henkilön kirjallisen suostumuksen asiaan.

Kaupunginhallitus 28.1.2019 § 27

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- antaa Ulla Kaukolalle ja 29 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Päätettiin jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Kaupunginhallitus 11.2.2019 § 20

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Ulla Kaukolalle ja 29 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Käsittely:

Merkittiin, että apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilä muutti esitystään seuraavasti:

"Aloite ~~on toteutettavissa~~ toteutetaan tulevilla hankkeissa, siten että arkkitehtisuunnittelusta ja rakennusurakasta vastanneiden yritysten nimet tulevat näkyviin pääasiallisen sisäänkäynnin yhteyteen."

Päätös:

Hyväksyttiin muutettu esitys.

Liite:

- allekirjoitettu Ulla Kaukolan ja 29 muun valtuutetun aloite pääurakoitsijan ja suunnittelijan nimen kiinnittämiseksi uuden tai peruskorjatun rakennuksen seinään

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

rakennuttajapäällikkö Juha Vuorenmaa, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Valtuustoaloite pääurakoitsijan ja suunnittelijan nimen kiinnittämiseksi uuden tai peruskorjatun rakennuksen seinään

Rakennusyritys Peab kysyi suomalaisilta rakentamisen laadusta. Yhdeksän suomalaista kymmenestä vastasi, että kosteus- ja sisäilmaongelmat ovat suuri ongelma yhteiskunnassa. Kuusi kymmenestä arvioi, että rakentamisen laatu on kadonnut. Suurimpia syitä siihen ovat home, suunnittelun ja rakentamisen huono laatu sekä vastuun puuttuminen.

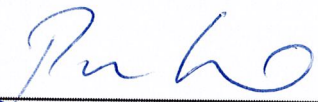
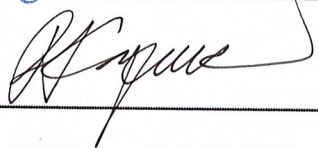
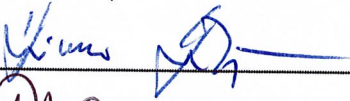
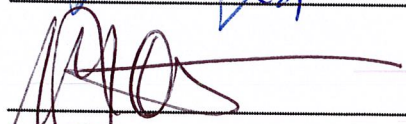
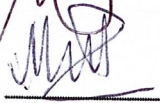
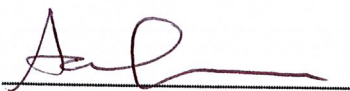
Rakentamisen laatu puhuttaa säännöllisesti myös Vantaalla. Jos yritykset eivät lähtökohtaisesti halua tai osaa rakentaa kunnolla ja kestävästi, niin heillä on oltava sanktiot. Paras sanktio on maineen menetys.

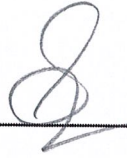
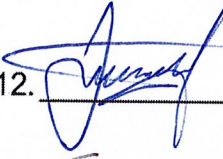
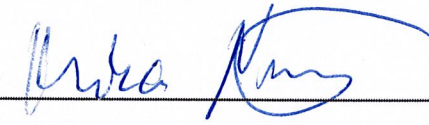
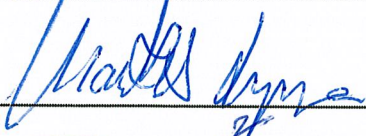
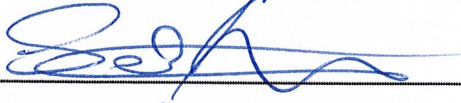
Teen aloitteen, että Vantaalla sekä peruskorjattujen että uusien julkisten rakennusten ulko-oven viereen kiinnitetään laatta, jossa kerrotaan pääurakoitsijan sekä suunnittelijan/arkkitehdin nimi ja rakennus- tai peruskorjausvuosi. Uskon, että rakennusliikkeiden vastuu työnsä laadusta kasvaa.

Ammattilainen on työstään ylpeä eikä häpeile sitä. Terve, kestävä ja hyvin tehty rakennus on urakoitsijan paras työtodistus.

Vantaa 12.11.2018

Me allekirjoittaneet valtuutetut kannatamme aloitetta:

1. ULLA KAUKOLA
2. PÄIVI LAAKSO
3. Salla Lindblad-Palo
4. Jukka Mölsä
5. Pirkko Hakapee-Häkelina
6. Kimmo Kijunen
7. Jussi Särkeli
8. Minna Räsänen
9. Aadam Ibrahim

10. RANIBIR SODHI
11. Pirkko Letto
12. Fayssal Abeli
13. Tanja Eklund TARJA EKLUND
14. Kähärä Sirkka-Liisa SIRKKA-LIISA KÄHÄRÄ
15. Vanta Norrene
16. Silvenhuif Sveta Silvennoinen -Husku
17. MANA RAUTAVARA
18. Tiina Tuomela TIINA TUOMELA
19. ULLA-LIISA LAITINEN
20. KIRSTI NIEMELÄ
21. Niilo Vartiainen NIILIO VARTIAINEN
22. MIKA KUITUNEN
23. SAKARI ROKKANEN
24. MARKUS LYYTIKÄINEN
25. SAMI KANERVA
26. Lauri Kairi LAURI KAIRI

27. Britta Ojamaa Britta Ojamaa

28. Liisa Rautio MIIRA RAUTIO

29. Markku Weckman MARKKU WECKMAN

30. Mauno Rautio MIIRIT RAUTIO

31. _____

32. _____

33. _____

34. _____

35. _____

36. _____

37. _____

38. _____

39. _____

40. _____

41. _____

42. _____

43. _____

21 §

Vastaus Eve Rämön ja 56 muun valtuutetun aloitteeseen kotiin tehtävän työntekijöille luotava sosiaali- ja terveystoimen pysäköintilupa

VD/10159/00.02.00.03/2018

HP/HW/MK/MH/Sko/NJ

Eve Rämö sekä 56 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Kotiin tehtävän työn kotikäynteihin liittyvien pysäköintiongelmien ratkaisemiseksi on luotava käytänteet kaupungin hallinnoimilla alueilla.

Sosiaali- ja terveystoimessa tehdään kotiin tehtävää työtä lukuisilla eri toiminnoissa. Kotiin tehtävä työ on nykyaikaista ja tavoittaa asiakkaat siellä, missä apua tarvitaan. Kotiin tehtävä työ luo säästöjä toimitiloista. Olennainen osa kotiin tehtävää työtä on sinne liikkuminen. Osa liikkumisesta tehdään kaupungin autoilla, osa työntekijöiden omilla autoilla. Julkisilla kulkuneuvoilla liikutaan mahdollisuuksien mukaan. Vantaa on kuitenkin laaja ja matkat pitkiä. Pysäköintiin liittyvistä ongelmista on keskusteltu laajasti ja epäkohtia on tuotu esiin.

Toimialojen on nyt selvitettävä, olisiko mahdollista luoda kotiin työtä tekeville työntekijöille sosiaalitoimen pysäköintilupa, jolla auton voi kaupungin hallinnoimilla alueilla pysäköidä yli tunnin ajan ilmaiseksi. Samoin on luotava käytänteet, että samaisella kyltillä varustettu auto voi ylittää liikennemerkillä osoitetun pysäköintiajan. Tämän aikamäärän laajentaminen/poistaminen auttaisi pysäköintitilannetta osaltaan. Kokonaisuudessaan kaupungin pysäköintiluvat säännöllistä kotiin vietävää työtä tekeville säästäisivät työaikaa, joka voitaisiin käyttää asiakkaan luona. Pysäköinnin rajallinen aika rajaa myös kotikäynnillä vietettyä aikaa, kun käynti täytyy keskeyttää tai lähteä välissä siirtämään autoa rajallisen pysäköintiajan vuoksi.

Kun kyse on kaupungin hallinnoimista alueista, on tämän asian oltava näiltä osin ratkaistavissa kaupungin sisäisesti sekä nopealla aikavälillä”.

Kaupunginvaltuusto 17.12.2018 § 26

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Nykyisen lainsäädännön puitteissa jonkin yksittäisen käyttäjäryhmän kuten kodinhoitajien yleisiä pysäköintilupia on käytännössä mahdotonta ratkaista julkisen kaupunkitilan (kadut, torit ja puistot) osalta. Sen sijaan yksityisillä alueilla pysäköinnin ehdoista määrää aina maanomistaja tai haltija, jolloin tonttikohtaisen pysäköintiluvan hankkiminen maanomistajalta tai -haltijalta on mahdollista (esim. yksityiset asunto-osakeyhtiöt tai Vantaalla tilakeskuksen hallinnassa olevat tontit).

Kunnallinen pysäköinninvalvonta on viranomaistoimintaa, jota säätelee laki pysäköinninvalvonnasta. Kunnallisella pysäköinnintarkastajalla on lain mukaan oikeus määrätä pysäköintivirheestä pysäköintivirhemaksuja tieliikenne-, maastoliikenne- ja pelastuslain perusteella. Kaupungin toimielimillä

tai pysäköinninvalvonnalla ei ole toimivaltuutta myöntää pysäköintilupia, jotka sallisivat liikennemerkkien tai muuten lainvastaisen pysäköinnin teille tai yleisille alueille, joilla sovelletaan tieliikennelainsäädäntöä. Tieliikennelain 28 b §:ssä mainitut vammaisten pysäköintiluvat myöntää poliisi; muunlaisia pysäköintilupia ei ole sisällytetty tieliikennelain säännöksiin.

Kodinhoitajien työn tuottavuus ja tehokkuus edellyttää ajoneuvon pysäköintimahdollisuutta lähellä asiakkaan kotia. Yhteinen ongelma on ollut tiedossa jo vuosia ja Vantaalla selvitettiin laajemmin kodinhoitajien pysäköintiä vuonna 2013. Johtopäätöksenä tuolloin todettiin, että pysäköintipaikkojen varaaminen katualueelta lisäkilvellä kotihoidon palveluntuottajia varten ei ole tarkoituksenmukaista, koska näiden palvelujen asiakkaiden osoitteet sijaitsevat pistemäisesti ympäri kaupunkia eivätkä osoitteet ole pysyviä. Liikenneteknisesti kelvolliset, kaupungin merkitsemät pysäköintipaikat saattaisivat sijaita joka tapauksessa turhan kaukana kohteesta kohteiden vaihtuessa. Kodinhoitajien liikkuvan työn vuoksi em. "korvamerkityt" pysäköintipaikat olisivat lisäksi tyhjillään suuren osan ajasta eivätkä siten kaikkien kuntalaisten käytössä, mikä ei ole kovinkaan tehokasta katutilan käyttöä. Jokainen katualueella sijaitseva pysäköintipaikka aiheuttaa myös lisäkustannuksia talvikunnossapidolle.

Yhtenä hyvänä käytännön ratkaisumallina pysäköintiin Vantaalla on otettu syksyllä 2017 käyttöön yhteiskäyttöautojen pysäköintitunnus, joka mahdollistaa pysäköinnin erillisillä lisäkilvillä merkityille paikoille ilman pysäköintimaksua tai liikennemerkkin velvoittamaa aikarajoitusta, kuitenkin enintään 48 tunniksi. Yhteiskäyttöautoille varattuja paikkoja on merkitty Tikkurilan, Myyrmäen ja Kivistön keskustojen maksullisille alueille. Maksullisten alueiden laajetessa ja yhteiskäyttöautojen määrän lisääntyessä tulevaisuudessa myös em. paikkoja lisätään. Kaupungininsinööri on hakemuksesta myöntänyt ajoneuvokohtaisia tunnuksia myös kaupungin virka-ajossa oleville yhteiskäyttöisille autoille mm. helpottamaan kodinhoitajien päivittäistä työtä.

Kuntatekniikan keskus on tammikuun 2019 aikana kerännyt dataa kodinhoitajien ajoneuvoille määrätystä pysäköintivirhemaksuista. Sen perusteella tutkitaan, löytyisikö sellaisia olemassa olevia katuosuuksia, joiden pysäköintijärjestelyjä olisi mahdollista parantaa kodinhoitajien työn kannalta. Yhtenä johtopäätöksenä kodinhoitajien ajoneuvot on jo päätetty varustaa kiinteillä pysäköintikiekoilla virhemaksujen määrän vähentämiseksi.

Toimialojen yhteistyötä olisi tarkoituksenmukaista parantaa uudella toimintamallilla, jossa kuntatekniikan keskuksen asiantuntijat ja kodinhoitajien esimiehet kävisivät säännöllisesti läpi kodinhoidon tiedossa olevia pysäköintitarpeita ja ilmenneitä ongelmia. Pysäköinninvalvonta on vuoden 2019 alusta tullut osaksi kuntatekniikan keskusta, mikä mahdollistaa liikennesuunnittelijoiden ja pysäköinninvalvonnan entistä paremman yhteistyön.

Kaupunginhallitus 11.2.2019 § 21

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Eve Rämölle sekä 56 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle kuntatekniikan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Päätettiin yksimielisesti palauttaa asia valmisteluun.

Liite:

- Eve Rämön ja 56 muun valtuutetun aloite kotiin tehtävän työntekijöille luotava sosiaali- ja terveystoimen pysäköintilupa

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

kaupungininsinööri Henry Westlin, puh. 040 041 7436, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

1 + 56

VALTUUSTOALOITE

VANTAAN KAUPUNGINVALTUUSTON KOKOUS 17.12.2018

KOTIIN TEHTÄVÄN TYÖN TEKIJÖILLE LUOTAVA SOSIAALI-JA TERVEYSTOIMEN
PYSÄKÖINTILUPA

Kotiin tehtävän työn kotikäynteihin liittyvien pysäköintiongelmiin ratkaisemiseksi on luotava käytänteet kaupungin hallinnoimilla alueilla.

Sosiaali- ja terveystoimessa tehdään kotiin tehtävää työtä lukuisilla eri toiminnoissa. Kotiin tehtävä työ on nykyaikaista ja tavoittaa asiakkaat siellä, missä apua tarvitaan. Kotiin tehtävä työ luo säästöjä toimitiloista. Olennainen osa kotiin tehtävää työtä on sinne liikkuminen. Osa liikkumisesta tehdään kaupungin autoilla, osa työntekijöiden omilla autoilla. Julkisilla kulkuneuvoilla liikutaan mahdollisuuksien mukaan. Vantaa on kuitenkin laaja ja matkat pitkiä. Pysäköintiin liittyvistä ongelmista on keskusteltu laajasti ja epäkohtia on tuotu esiin.

Toimialojen on nyt selvitettävä, olisiko mahdollista luoda kotiin työtä tekeville työntekijöille sosiaalitoimen pysäköintilupa jolla auton voi kaupungin hallinnoimilla alueilla pysäköidä yli tunnin ajan ilmaiseksi. Samoin on luotava käytänteet, että samaisella kyltillä varustettu auto voi ylittää liikennemerkillä osoitetun pysäköintiajan. Tämän aikamääreen laajentaminen/poistaminen auttaisi pysäköintitilannetta osaltaan. Kokonaisuudessaan kaupungin pysäköintiluvat säännöllistä kotiin vietävää työtä tekeville säästäisivät työaikaa, joka voitaisiin käyttää asiakkaan luona. Pysäköinnin rajallinen aika rajaa myös kotikäynnillä vietettyä aikaa, kun käynti täytyy keskeyttää tai lähteä välissä siirtämään autoa rajallisen pysäköintiajan vuoksi.

Kun kyse on kaupungin hallinnoimista alueista on tämän asian oltava näiltä osin ratkaistavissa kaupungin sisäisesti sekä nopealla aikavälillä.

KIRJOITATHAN NIMENSELVENNYKSEN TIKKUKIRJAIMILLA

Vantaalla 17.12.18

EVE RÄMÖ

Eve Rämö

SARI LAAKSO

JENNI CHEN-YE

PEKKA RAUTIO

ANNINA KOSTILAINEN

MIKA RAUTIO

MINNA ATIYE

TIMO JUUREKANEN

Mika Niikko

Sveta Silvennoinen-Hiisku

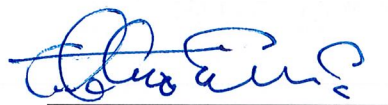
Ansari Aulaz

MAIJA RAUTAVAARA

JOEL LINNAINMÄKI

SIRPA SARI KAUPPINEN

KATI TYYSTÄRVI

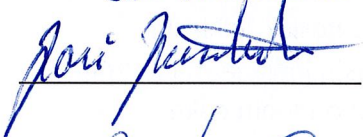

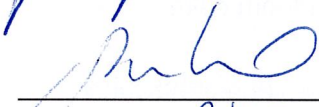
Antero Eerola

MIHTU SILLANPÄÄ

JUSSI SARAMO

Jari Järveläinen

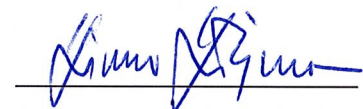

Päivi Laakso

SALLA LINDBLAD-PÄO

Jukka Molsa

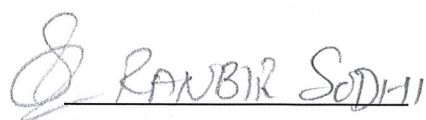

JUSSI VAHAKANGAS

IRJA ANSACHTO-SALMI

JUHA HIRVONEN

JUSSI SÄRKELÄ

SUSANNA BRUNN

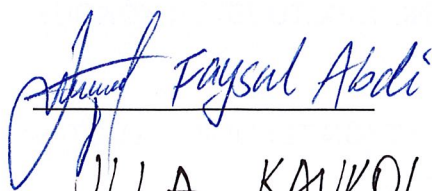
JARNA HEISKANEN

TANJA VAHVELAINEN

Otso Kivimäki

Tanja Eklund

MARKUS LYYRÄ

CARITA ORLANDO

ULLA KAUKOLA

SAMI KANERVA

SIRKKA-LISA KÄHÄRÄ

LAURI KOTI

EMMI PAJUNEN

Maurit Raja-Aho

TIINA TUOMELA

JOUKO JÄÄSKELÄINEN

STEFAN SUNDAND

PATRIK KARLSSON

JUHA MALMI

SANARI ROKKANEN

JOUNI HERRANEN

TIMO AULINEN

MIKA KASONGEN

JAN EDELMAN

PIIA KURKI

MARKKU WECKMAN

KARI-ARI LUNDELL

KIRSTI MÄKILÄINE

NIILO KÄRKI

22 §

Vastaus Sveta Silvennoinen-Hiiskun ja 23 muun valtuutetun aloitteeseen kaavoituksen tiedottamismenettelyn parantamisesta purkavan saneerauksen hankkeissa

VD/10165/00.02.00.03/2018

HP/TLA/TH/NJ

Sveta Silvennoinen-Hiisku sekä 23 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Suurin osa Vantaan asuntokannasta on rakennettu 1970-luvulla, ja monet talot ovat hiljalleen tulossa peruskorjausikään. Varsinkin vuokrataloyhtiöiden puolella purkavan uudistamisen hankeaihoita on odotettavissa lähivuosina lisää. Purkavan saneerauksen hankkeita vaativat erittäin huolellisesti valmistettua osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa ja tehokasta tiedottamista. Kunnan pitää huolehtia, että kaikki kaavoituksen osalliset saavat tiedon vireilletulosta ajoissa ja samalla varmistaa, että kohdealueen asukkailla on tasavertaiset mahdollisuudet osallistua kaavan valmisteluun ja lausua mielipiteensä asiasta.

Vantaalla kaavoituksen osallistuminen ja vuorovaikutus on järjestetty MRL:n mukaisesti, ja kaavan vireilletulosta ilmoitetaan paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä (Vantaan Sanomissa). Kuitenkin, kerrostaloissa useimmilla ihmisillä on ”ei mainoksia” lappu ovesa, joten erittäin tärkeä tieto oman kodin purkamisesta ja osallistumistilaisuuksista jää saamatta. Vaikka Vantaan Sanomat on saattavilla myös kaupankeskuksien telineistä, nämä ovat usein tyhjiä.

Ympäristöministeriön laatiman ja kuntien kaavoittajille tarkoitetun ”Osallistuminen yleis- ja asemakaavoituksessa” -oppaan mukaan merkittävien kaavojen vireilletulosta saattaa olla tarpeen ilmoittaa sanomalehti-ilmoituksen lisäksi muillakin tavoilla, esimerkiksi lähettämällä kirje osoitteettomana jakeluna kohdealueen talouksiin. Postin jakamana kirje menee perille myös niille, jotka eivät vastaanota mainoksia. Vaihtoehtoisesti ilmoitus kaavan vireilletulosta ja osallistumisen mahdollisuuksista (mm. keskustelu- ja tiedotustilaisuuksista) voi laittaa rappukäytävien ilmoitustauluille.

Vantaa on myös Suomen monikulttuurisin kunta, jossa 17,7% väestöstä on vieraskielisiä. Maahanmuuttajataustaiset asuvat enimmäkseen vuokratalovaltaisilla alueilla – johon tulee kohdistumaan purkavan saneerauksen hankkeita. Vaikka Vantaa tekee osallistumis- ja arviointisuunnitelmat ja tiedottaa asemaakaavamuutoksista lain mukaisesti virallisilla kielillä (suomeksi ja ruotsiksi), tämä on selkeästi riittämätöntä ottaen huomioon joidenkin alueiden erityispiirteenä oleva korkea vieraskielisten osuutta, joka voi saavuttaa lähes 40 %. Maahanmuuttajat eivät ole yhtenäinen joukko, vaan kotouttamisprosessin eri vaiheissa olevat henkilöt, joista osa ei hallitse suomen kieltä tarpeellisella tasolla. On kohtuuton tilanne, kun ihmisiltä ollaan purkamassa kotia, ja he eivät saa siitä informaatiota ymmärtämällään kielellä. Samalla vieraskielisten poissulkeminen osallistumisprosessista estää tasavertaisuuden toteutumista ja lisää välillistä syrjintää.

Me allekirjoittaneet valtuutetut edellytämme, että Vantaan kaupunki

- ilmoittaa jatkossa asuinrakennusten purkamisesta ja osallistumisprosessista kaavoituksen osallisille myös kirjeitse ja /tai rappukäytävien ilmoitustauluilla
- tiedottaa purkavan saneerauksen hankkeista ja osallistumisprosessista virallisten kielten lisäksi ainakin englanniksi, ja mahdollisuuksien mukaan myös muilla Vantaan yleisimmillä kielillä (viro, venäjä, somali, arabia).

Kaupunginvaltuusto 17.12.2018 § 27

Päätös:

Päätettiin ottaa käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Kaupunkisuunnittelussa noudatetaan Maankäyttö- ja rakennuslakia kaavoitusprosessissa. Kaavoituskatsauksesta, kaavan vireilletulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta tiedotetaan ja järjestetään vuorovaikutusmahdollisuuksia enemmän kuin laki edellyttää. Viestintäkanavina ovat muun muassa Asukaslehti, Vantaan Sanomat, alueelliset uutiskirjeet, vantaa.fi ja somekanavat. Kaavakävelyjä, asukastilaisuuksia ja erilaisia työpajoja järjestetään kaavan luonteen ja merkittävyyden edellyttämällä tavalla.

Kaupunkisuunnittelun tulokortin yksi tavoite on ”Edistetään digitaalisten julkaisujen ja palveluiden saavutettavuutta”. Tämä perustuu kaupungin strategiaan tavoitteeseen 14: Aukkaiden mahdollisuudet osallistua aktiivisesti kaupungin ja oman asuinalueen kehittämiseen lisääntyvät ja tavoitteeseen 17: Digitaalisista palveluista rakennetaan kuntalaisen pääasiointikanava. Tavoitteena on, että kaupunkisuunnittelusta lähtevä materiaali verkkosivuille on esteetöntä ja huomioimme ihmisten moninaiset tarpeet ja toimintarajoitteet. Rajoite ei tarkoita vain eri vammaisryhmien henkilöiden vaikeuksia käyttää palveluita, se voi olla myös kielellinen. Päämääränä on tuottaa sellaisia sähköisiä julkaisuja, että niitä voidaan lukea apuvälineohjelmien avulla. Esimerkiksi vieraskielinen voi apuvälineen avulla kuunnella asiakirjoja ja tiedotteita. Moni vieraskielinen ymmärtää suomenkielisen puheen, vaikka luetun tekstin ymmärtäminen olisi vaikeaa.

Kaupunkisuunnittelu pyytää osallistumis- ja arviointisuunnitelman lähtiessä liikkeelle saatekirjeessä ”Asunto- tai kiinteistöasakeyhtiön isännöitsijää pyydetään toimittamaan tämä tieto myös alueella isännöimänsä yhtiön asukkaille, osakkaille ja kiinteistössä toimiville yrityksille.” Purkavan saneerauksen kohteet ovat lähes aina yksityisen hakijan tekemiä asemakaavamuutoksia. Kaupunki katsoo, että asuinrakennuksen purkamisesta tiedotus on kiinteistöasakeyhtiön hallituksen vastuulla.

Kaupunkisuunnittelun talousarviossa ei olla varauduttu allekirjoittajien toivomiin toimenpiteisiin ja niistä koituihin lisäkustannuksiin (postitus/jakelu rappuihin/käännöstö). Kaupunkisuunnittelun rekrytoinneissa on vaadittu vain ruotsin kielen osaamista ja englannin kielen hallinta on katsottu eduksi. Lakisääteisen tekstin kääntäminen ja siitä tiedottaminen vaatisi tulosalueella myös omaa osaamista vieraista kielistä (viro, venäjä, somali, arabia). Asemakaavasuunnittelijat hallitsevat englannin kielen ja voivat vastata kysymyksiin esimerkiksi asukastilaisuuksissa kuntalaisille englanniksi.

Kaupunkisuunnittelu toivoo, että Osallistava Vantaa -mallissa allekirjoittajien toiveet otetaan huomioon. Kaupunkisuunnittelu osallistuu aktiivisesti mallin kehitystyöhön, jolla parannetaan osallistumismahdollisuuksia kaupungin suunnittelussa ja päätöksenteossa. Vantaalla puhutaan suomen, ruotsin ja saamen lisäksi 119 kieltä. Vieraskielisten suurimmat ryhmät vuoden 2018 alussa ovat: vironkieliset 8 010 asukasta, venäjänkieliset 7 650 ja arabiankieliset 2 600. (Lähde: Tilastokeskus). Tämä vaatii kaupungin kaikkien toimialojen yhteistyötä tiedottamisen ja viestinnän parantamiseksi.

Kaupunginhallitus 11.2.2019 § 22

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Sveta Silvennoinen-Hiiskulle ja 23:lle muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle kaupunkisuunnittelun esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- Sveta Silvennoinen-Hiiskun ja 23 muun valtuutetun aloite kaavoituksen tiedottamismenettelyn parantamisesta purkavan saneerauksen hankkeissa

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Kaupunkisuunnittelujohtaja Tarja Laine, puh. 0503041921, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Kaupunginvaltuuston kokous 17.12.2018

Valtuustoaloite kaavoituksen tiedottamismenettelyn parantamisesta purkavan saneerauksen hankkeissa

Suurin osa Vantaan asuntokannasta on rakennettu 1970-luvulla, ja monet talot ovat hiljalleen tulossa peruskorjausikään. Varsinkin vuokrataloyhtiöiden puolella purkavan uudistamisen hankeaihoita on odotettavissa lähivuosina lisää. Purkavan saneerauksen hankkeita vaativat erittäin huolellisesti valmistettua osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa ja tehokasta tiedottamista. Kunnan pitää huolehtia, että kaikki kaavoituksen osalliset saavat tiedon vireilletulosta ajoissa ja samalla varmistaa, että kohdealueen asukkailla on tasavertaiset mahdollisuudet osallistua kaavan valmisteluun ja lausua mielipiteensä asiasta.

Vantaalla kaavoituksen osallistuminen ja vuorovaikutus on järjestetty MRL:n mukaisesti, ja kaavan vireilletulosta ilmoitetaan paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä (Vantaan Sanomissa). Kuitenkin, kerrostaloissa useimmilla ihmisillä on "ei mainoksia" lappu ovelle, joten erittäin tärkeä tieto oman kodin purkamisesta ja osallistumistilaisuuksista jää saamatta. Vaikka Vantaan Sanomat on saattavilla myös kaupankeskuksien telineistä, nämä ovat usein tyhjiä.

Ympäristöministeriön laatiman ja kuntien kaavoittajille tarkoitetun "Osallistuminen yleis- ja asemakaavoituksessa" -oppaan mukaan merkittävien kaavojen vireilletulosta saattaa olla tarpeen ilmoittaa sanomalehti-ilmoituksen lisäksi muillakin tavoilla, esimerkiksi lähettämällä kirje osoitteettomana jakeluna kohdealueen talouksiin. Postin jakamana kirje menee perille myös niille, jotka eivät vastaanota mainoksia. Vaihtoehtoisesti ilmoitus kaavan vireilletulosta ja osallistumisen mahdollisuuksista (mm. keskustelu- ja tiedotustilaisuuksista) voi laittaa rappukäytävien ilmoitustauluille.

Vantaa on myös Suomen monikulttuurisin kunta, jossa 17,7% väestöstä on vieraskielisiä. Maahanmuuttajataustaiset asuvat enimmäkseen vuokratalovaltaisilla alueilla – johon tulee kohdistumaan purkavan saneerauksen hankkeita. Vaikka Vantaa tekee osallistumis- ja arviointisuunnitelmat ja tiedottaa asemakaavamuutoksista lain mukaisesti virallisilla kielillä (suomeksi ja ruotsiksi), tämä on selkeästi riittämätöntä ottaen huomioon joidenkin alueiden erityispiirteenä oleva korkea vieraskielisten osuus, joka voi saavuttaa lähes 40 %. Maahanmuuttajat eivät ole yhtenäinen joukko, vaan kotouttamisprosessin eri vaiheissa olevat henkilöt, joista osa ei hallitse suomen kieltä tarpeellisella tasolla. On kohtuuton tilanne, kun ihmisiltä ollaan purkamassa kotia, ja he eivät saa siitä informaatiota ymmärtämällään kielellä. Samalla vieraskielisten poissulkeminen osallistumisprosessista estää tasavertaisuuden toteutumista ja lisää välillistä syrjintää.

Me allekirjoittaneet valtuutetut edellytämme, että Vantaan kaupunki

- a) ilmoittaa jatkossa asuinrakennusten purkamisesta ja osallistumisprosessista kaavoituksen osallisille myös kirjeitse ja /tai rappukäytävien ilmoitustauluilla
- b) tiedottaa purkavan saneerauksen hankkeista ja osallistumisprosessista virallisten kielten lisäksi ainakin englanniksi, ja mahdollisuuksien mukaan myös muilla Vantaan yleisimmillä kielillä (viro, venäjä, somali, arabia).

Vantaalla 17.12.2018

Sveta Silvennoinen-Hiisku

1. MINNA ATIYE
2. PEKKA RAUTIO
3. EVE RÄMÖ
4. SIRPA SIRU KAUPPINEN
5. JOEL LINNAINMÄKI
6. Anssi Aura
7. ANNIINA KOSTILAINEN
8. SARI LAAKSO
9. MANA RAUTAVAARA
10. Emil Bulut
11. ~~Antero Eerola~~ Antero Eerola
12. JUSSI SARAMO
13. MINTTU SILLANPÄÄ
14. ~~Jari Järvelä~~ Jari Järvelä
15. ~~Jussi Särkelä~~ JUSSI SÄRKELÄ
16. Faysal Abdelghany
17. EMMI PAJUNEN

18. TIINA TUOMELA
19. KARI ANDER
20. Martti Lyytä
21. Antti Ojanen
22. Paula LEHTISKALLIO
23. Jenni Chen-Ye
24. _____
25. _____
26. _____
27. _____
28. _____
29. _____
30. _____
31. _____
32. _____
33. _____
34. _____

Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit vaatia siihen oikaisua **Vantaan kaupunginhallitukselta**, eli tehdä siitä oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen voit tehdä

- lainmukaisuusperusteella, eli jos
 - päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
 - päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa
 - päätös on muuten lainvastainen

ja/tai

- tarkoituksenmukaisuusperusteella, eli päätöksen sisältöön liittyvillä perusteilla

Voit tehdä oikaisuvaatimuksen, jos olet kunnan jäsen. Asianosaisena voit tehdä oikaisuvaatimuksen kunnan jäsenyydestä riippumatta, jos päätös kohdistuu sinuun tai se vaikuttaa välittömästi oikeuksiisi, velvollisuuksiisi tai etuihisi.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen

Toimita oikaisuvaatimus **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Oikaisuvaatimus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta oikaisuvaatimusta ei tutkita.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä

- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana

Voit toimittaa oikaisuvaatimuksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa oikaisuvaatimuksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee oikaisuvaatimus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä oikaisuvaatimukseen mukaan vaatimusta tukevat asiakirjat. Ilmoita oikaisuvaatimuksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, oikaisuvaatimuksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotilunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot.

Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Vantaan kaupunginhallituksen yhteystiedot:

Postiosoite: Vantaan kaupungin kirjaamo, PL 1100, 01030 Vantaan kaupunki

Käyntiosoite: Vantaan kaupungin kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa

Puhelin: (09) 8392 2184, faksinumero: (09) 8392 4163

Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi

Virka-aika: klo 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta**.

Valituksen voit tehdä lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Voit tehdä valituksen, jos olet tehnyt päätöksestä aiemmin oikaisuvaatimuksen. Kunnan jäsenenä voit tehdä valituksen, jos päätös on muuttunut oikaisuvaatimuksen takia.

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä:

- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä,
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopuille tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat (ellet ole niitä aiemmin toimittanut oikaisuvaatimuksen yhteydessä). Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotilunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Vahingonkorvausasiassa hallinto-oikeus voi tutkia ainoastaan, onko päätös tehty muodollisesti oikein. Vahingonkorvauksen perustetta tai määrää koskevan riita-asian käsittelee sen sijaan toimivaltainen yleinen tuomioistuin (käräjäoikeus).

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa **260** euroa. Lisätietoja valituksen maksullisuudesta saa Helsingin hallinto-oikeudesta. Maksua ei peritä silloin, kun hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaisen päätöksen valittajan eduksi.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Käynti- ja postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: 029 56 42000, faksi: 029 56 42079

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi

Asiointipalvelun osoite: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

3.1. Tähän päätökseen, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa hakea muutosta.
(Kuntalaki 136 §)

3.2. Tähän päätökseen, joka koskee hankinto-oikaisua, ei saa hakea muutosta.
(Hankintalaki 135 §)

3.3. Tähän päätökseen, joilla on päätetty olla käyttämättä etuosto-oikeutta, ei saa hakea muutosta.
(Etuostolaki 22 § 3 mom.)

3.4. Tähän oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen, joka koskee verotusta, ei saa hakea muutosta.
(Veronkantolain 51 § 1 mom. ja 50 § 7 mom.)

Muutoksenhakuohje 4. Hankintaoikaisuohje ja valitusosoitus

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, jäljempänä hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (jäljempänä hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Hankintaa koskevasta asiasta voi tehdä hankintayksikölle oikaisuvaatimuksen tai markkinaoikeudelle toimitettavan valituksen se, jota asia koskee (jäljempänä asianosainen). Asianosainen on se, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

I Hankintaoikaisuohje

Hankintaoikaisuvaatimuksen kohde

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi vaatia hankintalain 132–135 §:n mukaan hankintaoikaisua. Hankintaoikaisua voi vaatia hankintayksiköltä kirjallisesti tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee.

Hankintaoikaisuvaatimuksen tekemiselle säädetty aika

Asianosaisen on vaadittava hankintaoikaisua 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä valitusosoituksineen tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta. Vaatimus on esitettävä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun tai juhannusaatto tai arkilauantai, voi oikaisuvaatimuksen tehdä ennen viraston aukioloajan päättymistä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Sähköinen tiedoksianto

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi sähköisesti, asianosaisen katsotaan saaneen tiedon hankintapäätöksestä oheisasiakirjoineen sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Asianosainen on saanut tiedon päätöksestä lähettämispäivänä, jollei asianosainen esitä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut asianosaiselle myöhemmin.

Tiedoksianto kirjeitse

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi hallintolain (434/2003) 59 §:n mukaisesti postitse kirjeellä, katsotaan asianosaisen saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei asianosainen näytä saaneen tiedon myöhemmin.

Tiedoksianto saantitodistuksella

Mikäli hankintapäätös on annettu todisteellisesti tiedoksi hallintolain (434/2003) 60 §:n mukaisesti, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintaoikaisua koskevan vaatimuksen sisältö

Hankintaoikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Vaatimuksesta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Vaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, mikäli ne eivät jo ole hankintayksikön hallussa.

Toimitusosoite

Hankintaoikaisu toimitetaan osoitteeseen:

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginhallitus
PL 1100, 01030 Vantaan kaupunki
Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Puhelin (kirjaamo): 09-839 22184, fax: 09-8392 4163

Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Hankintaoikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

II Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Muutoksenhaun kohde ja rajoitukset

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi voidaan saattaa hankintayksikön päätös tai hankintayksikön muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee:

- 1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua;
- 2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin 75 §:n nojalla; tai
- 3) sitä, että 93 §:ssä tarkoitetun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia.

Puitejärjestelyyn perustuva hankinta

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää, tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskeva ratkaisu

Dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevaan hankintayksikön ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Sähköinen tiedoksianto

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi sähköisesti, asianosaisen katsotaan saaneen tiedon hankintapäätöksestä oheisasiakirjoineen sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Asianosainen on saanut tiedon päätöksestä lähettämispäivänä, jollei asianosainen esitä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut asianosaiselle myöhemmin.

Tiedoksianto kirjeitse

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi postitse kirjeellä, asianosaisen katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei asianosainen näytä saaneen tiedon myöhemmin.

Tiedoksianto saantitodistuksella

Mikäli hankintapäätös on annettu todisteellisesti tiedoksi, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Muutoksenhakuaika

Valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen. Tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan valitusaikaan.

Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä.

Muutoksenhakuaika suoramankinnassa

Mikäli hankintayksikkö on toimittanut julkaistavaksi hankintalain 131 §:ssä tarkoitetun suoramankintaa koskevan ilmoituksen Euroopan unionin virallisessa lehdessä, valitus on tehtävä 14 päivän kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta.

Mikäli hankintayksikkö on julkaissut suoramankinnasta jälki-ilmoituksen, mutta ei suoramankintaa koskevaa ilmoitusta, suoramankintaa koskeva valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun suoramankinnasta on julkaistu jälki-ilmoitus Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Mikäli hankintayksikkö ei ole julkaissut suoramankinnasta ilmoitusta tai jälki-ilmoitusta, suoramankintaa koskeva valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hankintasopimus on tehty.

Sopimusmuutosta koskeva ilmoitus

Mikäli hankintayksikkö on toimittanut julkaistavaksi hankintalain 58 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitetun sopimusmuutosta koskevan ilmoituksen Euroopan unionin virallisessa lehdessä, on valitus tehtävä 14 päivän kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta.

Poikkeukset säännönmukaisesta valitusajasta

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintapäätöksen jälkeen hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen 130 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa. Odotusaikaa ei tarvitse noudattaa, jos sopimus koskee puitejärjestelyn perusteella tehtävää hankintaa tai sopimus koskee dynaamisen hankintajärjestelmän sisällä tehtävää hankintaa.

Valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava hankinta-asia, jota valitus koskee, sekä valittajan vaatimukset ja niiden perusteet. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan ja dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevan ratkaisun osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valitukseen on liitettävä alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon haetaan muutosta, sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Valitukseen on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten hallintolainkäyttölain 21 §:ssä säädetään.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähtetin välityksellä, postitse, telekopiona, asiointipalvelussa tai sähköpostin avulla kuten sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003) säädetään. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, voi asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusperusteeseen perustuva muutoksenhakukielto

Hankintalain 163 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 148 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa I mainittuun osoitteeseen.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään käsittelystä markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksua 2050 euroa alle miljoonan euron hankinnassa. Jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoona euroa, käsittelymaksu on 4100 euroa. Mikäli hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa, käsittelymaksu on 6140 euroa.

Yksityishenkilön oikeudenkäyntimaksu markkinaoikeudessa on 510 euroa.

Markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 Helsinki

puh. 029 56 43300

fax 029 56 43314

markkinaoikeus(at)oikeus.fi

asiointipalvelun osoite: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Muutoksenhakuohje 5. Valitus asemakaavan muutosta koskevassa asiassa

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta**.

Valituksen voit tehdä lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Voit tehdä valituksen, jos olet asianosainen, eli jos päätös kohdistuu sinuun tai se vaikuttaa välittömästi oikeuksiisi, velvollisuuksiisi tai etuihisi.

Voit tehdä valituksen myös, jos olet kunnan jäsen. Poikkeuksen tähän muodostavat vaikutukseltaan vähäiset muutokset muuhun asemakaavaan kuin ranta-asemakaavaan. Näihin vaikutukseltaan vähäisiin muutoksiin kunnan jäsenellä ei ole valitusoikeutta. Vaikutukseltaan vähäisenä ei ole pidettävä asemakaavan muutosta, jossa

- muutetaan rakennuskorttelin tai muun alueen pääasiallista käyttötarkoitusta
- supistetaan puistoja tai muita lähivirkistykseen osoitettuja alueita
- nostetaan rakennusoikeutta tai rakennuksen sallittua korkeutta ympäristöön laajemmin vaikuttavalla tavalla
- heikennetään rakennetun ympäristön tai luonnonympäristön arvojen säilymistä tai
- muutetaan kaavaa muulla näihin rinnastettavalla tavalla.

Valituksen voi tehdä myös

- viranomaisen toimialaansa kuuluvissa asioissa
- maakunnan liitto ja kunta, joiden alueella kaavassa osoitetulla maankäytöllä on vaikutuksia
- rekisteröity paikallinen tai alueellinen yhteisö toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita. Kunnan jäsenen ja asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat. Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotilunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot. Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa **260** euroa. Lisätietoja valituksen maksullisuudesta saa Helsingin hallinto-oikeudesta. Maksua ei peritä silloin, kun hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaisen päätöksen valittajan eduksi.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Käynti- ja postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: 029 56 42000, faksi: 029 56 42079, Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi

Asiointipalvelun osoite: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 6. Valitus rakennuskieltoa koskevassa asiassa

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta**.

Valituksen voit tehdä lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Voit tehdä valituksen, jos olet asianosainen eli päätös kohdistuu sinuun tai se vaikuttaa välittömästi oikeuksiisi, velvollisuuksiisi tai etuihisi.

Valituksen voi tehdä myös asiassa julkista etua valvova viranomainen.

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita.

Asianosaisten katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat. Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotilunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa **260** euroa. Lisätietoja valituksen maksullisuudesta saa Helsingin hallinto-oikeudesta. Maksua ei peritä silloin, kun hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaisen päätöksen valittajan eduksi.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Käynti- ja postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: 029 56 42000, faksi: 029 56 42079

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi

Asiointipalvelun osoite: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 7. Valitus etuosto-oikeuden käyttämistä koskevassa asiassa

Jos olet tyytymätön tähän päätökseen, voit hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta**.

Valituksen voit tehdä lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Voit tehdä valituksen, jos olet

- ostaja tai
- myyjä.

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä:

- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat. Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotikunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa **260** euroa. Lisätietoja valituksen maksullisuudesta saa Helsingin hallinto-oikeudesta. Maksua ei peritä silloin, kun hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaisen päätöksen valittajan eduksi.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Käynti- ja postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: 0295642000, faksi: 0295642079

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi

Asiointipalvelun osoite: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Virka-aika: klo 8.00 - 16.15